Hs. 814 a [II]

[geschenkt von der Goethe- u. Stein-Schule, Weimar]

I C 262

Vorf.: R. P. Engelmohr

Sponsalia et Matrimonium.

Titulus I.

Sponsalia.

Articulus I.

Natura Sponsaliorum.

N. 455. Nō Sponsalium ordinē filiis mūa emissio sūi Matrimonii ex L. 1. D. de Sponsal. et Matr. ac C. 3. Cā 30. q. 5. quoq; in ea ilgtur ipsum Matrimonium ratū, non consummatū, l. Cuplo 16. de Praesumpt. hui dicuntur Sponsalia de praesenti, alia de futuro: de qbꝫ hīc agimus. Effi vrō ō sit opus, vt Sponsalia semitur Matrimonio, regulē in ex decēa emittatur, nē sit illud ex inscito impetu et hīē subsit iniquitate impetus celebrus.

456. Dico I. Sponsalia sūt promissio vā, voluntariā, deliberata ac mūa, Itaq hui sit thesis
signo sibi expressa sūi Matrimonii inter personas inter ō realis, q ō regul
debiles. Ita qd rem ipsi L. 1. ed can 3 citatz. aliter q nō
Dixi 1mo: promissio: sic inducens obligaem; sicut ō sufficit sper- realem, sed
sponsum, sic manifestetur ceteri capitlo 16. de Sponsal. 2do vera; hic ē, ō ficta, nec mere catena, sed seria, et ziuita exsualis.
cum effu intio, seu ad sese obligādi, q Sponsio vā ē de
spā vel etiam. Sūi Matrio se obligandi recipiū deciē
Sponsalia (ō solidantur; secūs si intio abest, sic vba sunt ōia
sic vōluntariā, hic, cum omne finis, legis, qod sit. C. 24.
de Sponsal. adeōq hic error Gratiani cum circa personam
rem versatur, nō circa idioma, scitē, vel dictū de thatlg.
Deliberata, cā sed deliberate, qd regul et sufficit ad
nolle, cum Sponsalia obligent sub mētō. oto mūa: ita vt interve-
niat promissio ingius et reciprocā alterig. q est thatlg reproc
uetio cirqq obligaēs: l. 1. D. de Pactis. sicut ō sufficit
mia aucupio, q vt aliqua aucupare prohibenem liberalem, nec
vt statim reponitere, sed bene rem melig expendere. Licet
vio promissio inuenta, pareat obligaem sufficiem in Sponsalia, qua
si effin ō ad sē mortis, nihilomin ō pareat obligaam
sufficiam, nec induceret impedim sponsalitie honestis, nec pareat
alterutrum in foro externo. Imō ordinarie nemo etatur de se
bene obligare, nisi ex fiat reciprocitio. Oto signo sponsalitie expres
sive verbis, nutu, scriptura etc. q aliter contractu intr absq
fieri ō pd. L. 15. D. de reb creditis, q mo sūi Matrimonii,
q sed ō oto intio ex arte matrimonium stipulum, et qd
thatlg ā quis alio thatlg speciali ā Matrimonio. Ovō
inter personas habiles, id est virū, mārem et fēminam impedio
carentes.

457. Dico II. Sponsalia sufficiter exprimūr ijs verbis et signis, qua
pertia mem cognoscitiva et rei sufficientem speciale de ipsam
sūi effectū aum se obligandi ad Matrimonii thatandum.

q vba ẽ ſgna dñi accipi juxta rem acceptioem et ſuetudinem, ſſ. aliunde conſtet de mente oppa. C. 7. de ſponſal. et 6. de verborum ſignific. ut in eorum explicae, ſiendum, vba ſignificare alium aſſum v obligaem, qm qui ad eorum veritatem reſtur.

458. Inſeruit, ad ſponſlia ſolcanda ſufficiunt hec verba: promitto tibi Mathildem in uxorem, accipiam te ducam te, in meã fu tura mea uxor, habeas me in fidem, niſi te ducam, q hec ex mi ſtu ſuum ſolcant ſtim mihi ẽ promissivem de volem te obligandi. Lecq ẽ de his: tu ẽ mea charissima, the ſaurg meus, promitto tibi amorem et fidelitatem, non aliq te deſeram, q per te indicant promissionem Matrimonii. item de his, te deſponſabo, cum ſponſlia tractam, q p ẽ conſio ſponſlium tum ẽ Matrimonii. ſſ de his: volo thalere tecum, placet te ducere, q ex te ſolcant tum ſponſum vel aſſum in Matrimoniũ, nisi tu nuptiæ aliud ſerant, ut ſ prius actum ſit de Matrimonio et postea celebretur: non te deſeram, aut ſ postilla vba, promitto tibi amorem et fidelitatem mod ſepe traditio annuli. Similiter ſubarrhatio seu mimisio annuli, oblatio munum et accepto correctio munum de ſe ẽ ſſ ſgna ſufficia promissionis ſponſa litiæ, q ex eã fieri ſolent plane alia, nisi ex deſtio deducta ad eam ſgnandam: vg ſſ prævium tractatum de ſponſlib v matrimonio, ut ſ Cajo promittendi Matrimoniũ filia dei manum.

Resolvuntur casus.

N. Les ſſ ſ vſare ẽ ſtibus. I. Agnes etſi valde affecretur ad ducendum Agnellum hrem probum, ſed operem, metu tu parentum ejulſa cum Agnello divite ſponſlia ſtrahit.

2. Les mis ſus ẽ in diviſis et reſpiciẽ bonũ, valẽt etſi pris ignor. II. An valeant ſponſlia metu injuſte incuſſo extorta. ℞ Valent, ſ metus ẽ levis, h ẽ, q vir de constanti, et fle nõ cadit, q nec jure nãa, nec pro tu irrita. Jure nec reſcindibilia jure foro, ut ſæpiſſima ſa L. ff. 6. 7. ff. quod metus cãa. Ratio ẽ q foro ſtia pt a metum pacto, q cum ob injuriam huic illatam tractet alter fidem injuſte extortam relaxare, poterit ſ fidem a ſe ſalam revocare. ℞ 2. obſig ni valent, etſi metus ſit gravis, q jure nãa valet ut ſtus et ſtium metu extorte cum ſpe, ſ justa cauſa vel ſtarij et ſtieri, licet ſſ civilium ſtium quid, ſ jure am foro valet non ſtus irrita ſed ſtum irritanti, ut alet ex ff. de his, qui ff. et l. finali Codice de his, quæ metus, quo vir in ſponſlia ſtiles celebrita, cum alia ſes irritas offerri ff. Conſ. q nullitas eorum effe poſſit ꝑ pt. licet in ſponſlia ſtiæ dirimant, tlem metum falli falſi eſt ſſtum per rei, quod non ſtum in foro ſtiæ,

ppriâ auctoritate ea repondere ꝓsit, Et qui metum injuste
intulit, in eodem fro jure rãali obligtur, refellere à
gilbg, h̃ id exigat metum grauẽ; Ledm̃ jus ꝓbium nichil
ꝓsse tuat actionem: q̃ metũ cãa, quã eram Jtime
compellat alterum ad repetenda ꝓpria, v̄ exceptionem, q̃
metũ hũ cãa, ad repellendum eum, qui mtm incussit.

obligtio actis
ꝓsit sententiam
non liberat
Jurisiquo
iustis Actis gl
q̃ sit de metu
repellere.

Casus II.

Bernhg Bernhie dixit: Do tibi hanc Sroshiolum in oxẽ
ad matrimonium, qd illa facens aceptat: hm̃ el apprsã
hujus manu sub fide, vigl, quã se ducam: puella
nec retrahe manũ, nec contradicit. grẽ grat ille, vñ
me duere? ad qd ꝓsa reponit: ita.
Q. 1. an verãs illa et aceptãs ꝓficiant Sponsã?
R. affirmat. q aceptãs cum facilitate gl agit Sponsã.
Q. 2. An el secundo nõ fiat? R. Negat, q puella ꝓ
hoc, qd o contradicat, nõ retrahat manum, ò cen-
latur remittere: Secus, si juvenis diceret: hanc meam
manum in signum, quod tm̃ te ducturus sim̃ tibi mã relin-
et puella retrahen daret manum. Nuã
Q. 3. an ꝓ vba posteriora fiant? R. affi. q ex vbis
hic ꝓlatis inferatur mentem se obligandi, nisi ex rem-
ijs colligtur, qd juvenis hm̃ vel explorare mtem
puellæ.

Casus III.

Carentig in quodam convivio ꝓpnãs, clarã dixit: ꝓmo
hic in Matrimonium: ad qd illa: Deus ali
benedicat. Ego certè, ꝓgit ille, aliam o ducam vñ
te, et tu ego, ait Clara, volo te duere, illaq; subinfert
Carentig: Habo te in uxorem; at illa: ero tua,
si Deo placuerit.
Q. 1. An pactum ꝓnãm et reponsum fiant Sponsã?
R. De se negatiue. q nec juvenes stent serio illis dicere,
Dicendi, qd puella o velam sibi ita citò respondere,
nec Clara subsilare ligeariè reponsum. Sed si antea
tractarent de sponsã, ex rebus ijs judicatur serio
agere.
Q. 2. An ꝓ illa verba: non ducam aliã, nisi te?
R. negat. q imporet absolutam matrimonii promissionem,
sed tm̃ rotam. Seq̃ n̄ ex, nisi ducam, te ducam.

hec ám verficari poſſunt, ſi rubam ducat. Leg. ſi diceret, aut aliter collegetur, eſſe hunc ſenſum, ducam te, et rubam etiam. Digi. Hmc etiam. Sive ſi alia promiſerit, ducere aliqm volet, debitus ducere illam, cui ſic promiſit, arglo legis 2da, §. 5. ff. de actione Empti.

§. 3. quid eſſent hec verba: volo te ducere in conjugem, contrahamus cum matrimonium.

R. aliqui ſtat eſſeri matrimonium; alij ſponſia, alij nec ſponſia, nec matrimonium, ſed nudum pactum: unde dubium videtur, eſſe dubia, niſi aliud colligatur ex circumſtijs.

§ 4. quid dicendum de his verbis? eris mea, ero te in meam, Cenebo, tradbo te, ut conjugem.

R. Multi cenſent, talia poſſe, et ea matrimonium eſſeri: alij vero æquè poſſe, et nō poſſe ſtare, niſi tantum ſponſalia, q ea verba poſſunt verificari, quia modo habeat in uxorem, ſed ſpē futuro. Gobat tit. 10. n. 58. dicit: quod illis verbis nil eſſeri, niſi aliud aliud acedat; eoq; talis ex proprio obligatio, ſe poſſe declarari dum deſiderium habeat uxore. Si in ego dicerem, ex nunc derinceps, ſpe volo te ee meam; ibi te in uxorem et matrimonium eſſeretur, tū ex Cap. ex parte de ſponſibus, tū ex 7 capit. Lignis Divinis. caū 30. q. 5. q hunc ita verba reverā importāt eſſum de preſenti: si enim ex nunc, ac deinceps habita ē femina in uxorem, ego modo eſt uxor.

§. 5. quid ſi puella dicat: nubam tibi, ſi Deo placuerit, et juvenis reſpondeat: ego ducam te, ſi Deo diſpoſuerit? R. non eſſe ſponſia ſtim abſoluta, q o eſt abſoluta promiſſio, niſi ex circumſtijs aliud colligatur?

ASSJ 1V

462. Demetrius rogat clarū quis matrimonium, Demetria tubis ſponſalia.

§. 1. quid ſentiendum, ſi tubis ſponſia? R. in foro interno ſtandum ē intentiōi utrius: in externo uni ſtandū et ſuo verborum; ſi tū ambo ea poſſit placeat Deum mēl; unde ſequitur ē o valere, ē standume coram Ecclesia poſſidentis illam, quia jus alteri quæſitum. hinc qui dubitat, an promiſerit, non tenetur juxta mentem, et libertatem ē in poſſeſſione. idem dicendum de eo qui ſibi fecit promitti, ſed neſcit, an ſerio; ea fide ē ſed poſſeſſio ſtetit, et vba promiſſoria ſint in poſſeſſione,

cum q̃ pſumi debet, ſuiſſe cum ſe obligaſſe, aut verba ſponſa-
lia: cum ſponſus n̄ poſſit loqui ſuum verbum.
Q2. quid ſi dicat, & perſona prius vocata verba clare
audiſſe am̄ die ſponſalia? R. hoc non obſt, cū ſi
dicūm verba priora, cenſetur n̄ alte reſpondiſſe ad rem
et mēam ſcientiam.
Q3. quid ſi dicūm Ll. an verba ſponſalia, an matri-
monium? R. ſi res adhuc integra, dicendum e de
Vm ſponſalia, ſtandum enim eſt pro libertate; ad prod
initium jam̄ matrimonium, ubi dr, ſtandum e pro valore
illig, ubi jus ita diſponit C. fin. de ſentēt et re judicata.
Nāo diſtatis e q̃ dum ea matrio diſſoluo naſci poſſunt alia
ſecunda circa proleſ; dotem etc.
Q4. quid ſi maſc dix.: accipio te in meam: femina am: acci-
piam te in meum? R: A Vm ſponſalia, q licet verba viri
eſſent in actu, in reſpō puella, transfert utrumq; ſpum
ad ſuſtinuit.

TIT. XXVII.

Subjectum ſponſalium.

p63. Dico 1mo: Contrahere ſponſalia poſſunt, qui nullo impedi-
mento dirimente, ſeu juridico ex. ligati ſunt, ideoq; duo ſine
matrimonium ipſum licite ac valide contrahere poſſunt, quod
autem illicitum meſtoq; nimis ad invalidum nulla ſit ob-
ligatio. poſſunt in cum impedo ſ: diriment, ſeu impedte
fieri ſponſalia ſub conditione, ſi cum ſpectum fuerit ſubla-
tum, vel ſi Papa diſpenſaverit, non in abſolute: nam
de hac hac expreſſa mentione diſpenſationis ſponſalia contrahi nequeunt
obligantur, l. cordine 137. ff. cum ſq. ff. de verborum
obligatione: vide articulum dictum et dictum.
64. Dico 2do: ſponſalia contrahi poſſunt nō per Procuratorem
vel interpretem q̃cunq;, imo et de literal. Ita cum ſpē
cap. 2. fin. de ſponſal. ubi: in ſponſibus conſiderandū eſt, an
reſpect per ſe ipſum, an per nuncium vel per epiſtolam,
an per alium ante factum? Nāo dicunt ea nāa contrahendi
nūl ſit cum ea in re ſonat preſtig magnatum.
Dixi 2 miſterium q̃cunq; nam femina nō ab una
2 itaq; poſſe contrahere conſtat ex cit. ubi Sanch.
cum d. cap. ut Procurator ſit capax illig juris, non
ejus miſterium accipt, ſed ſufficit, ſi pſalis cujus
miſterium agit, ſit ejus capax, unde Procuratorum
loco poſſunt conſtitui duo maſc 2 femine, licet ipſe
deant ei dicti legis.

legat dñi primò, ut procurador seu internuncij hæat mutuum speciale ad contrahendum cum persona detenta; secundò ut id exequi per semetipsum. Dico ut mandatum nec expresè, nec tacite, ni legitime probatum et petita; sit revocatum, antequ pro alterâ promissionem acceptârit. arglo c. fin. de procuratoribus in 6to. hîc am mens Synodi minime post acceptam n antequ ea applicuisset. Gobat, ex C. 68. de regulis juris in sexto. similiter vere discurrendum e de Synodibus & literas statuta quæ valent, si literæ o & revocatæ, antequ Synodo promissionem acceptârit, seu referendo, si coram alijs ad eam rem specialis, reciprocum cum suum declarando. Finis.

Resolvuntur Casus

I

465. Erasmus cum Erasma vir septennij Synodia statuit, non ni puberlatem adepta ab ijs repetire cogitat.

Q. 1. quis actus ad contrahenda Synodia requiratur, & jure quæ sufficit ea, quâ adest sufficiens ratio ad illa quid agatur, atqs adeo ad contrahendum. Jure antem illum regulæ exigitur septimum C. 4. 5. 43 de despons. impuberum et et quidem publicè completum qui tali clarè innuit C. 4 et 5. citt. Nam de juris statutis in his, quæ id plurimum accidunt. L 3. 4. et 5 ff. de legibus. usus ratio am pro contractibus requisitus plurimum conquirit acri curia septennium, cum hoc separate exigat infra. Libra Cod. de jure deliberand ideo hæc actus statuta e pro Synodibus. unde Synodia ante septennium strata s, à mane s. ei femina regulæ irrita sunt. nec contra hîc tractu juris ex reg. juris 18 in sexto, nisi id notat Glossa. post septimum Synodia rata habeantr, & ea pacte & novum assumum, vel implè & mutuum vel munerum, cohabitandi pro. de ab.

Dixi septimum regulæ; dubium n est, an valeant Synodia ante septimum inita; si malitia suppleat ætatem, hoc e, si adest sufficiens usus rationis. Negat potter cum multis scribens, ad l. 2 de despons. impub. L. 4. Decret. Contrad. publ. ad vitam affirmat cum alijs Hessling. resp. mihi. p. 1. Ct. qui vide.

pubertas est in Patrimonio ante plenam ætatem inito.

Q. 1. qd. dictum in dubio, an sponsi sponsa, habuerit usum rationis?
R. affirmative septimo anno attingit, et ostitur ee sponsa, nisi constet oppositum, et ibi quaeri potest, quando dicatur habere septimo anno completo, nisi constet, et de hoc casu. C. accepit. de desponsa impub.

Q. 2. An qui in impubertate sponsit sponsam, possit ab ea resilire?
R. distinguendum a puberte, et ex cap. 2 et 3 de desponsa impub. Sed ut major sit in sponsalibus matrimonio libertas. Quo puberes sponsi, et sponsa fuerint juramento firmata, vel proximi dissentant alij, qui erant inter eos causa novae religionis, vide Lacroix. n. 3. et 4. et quem, qui prius fuit impubes, post pubertatem non expectata alterius oblatione, frustra expectet eventum cujus nullus est effectus. C. 36. de officio delegati. ante pubertatem vero, vel potius annum duodecimum, non posse resilire, ut patet ex C. 2. de desponsa impub. vel sponsa impubes quae sit ob insignem illius aetatis. Debet autem puberes factus, si resilire velit, per se vel quodcumque statim resilire, id est, intra triduum, non autem intra triduum fit; sed statim et statim fieri. L. fin. Cod. de exper Advocati, et L. fin. Cod. de judicijs: aliqui sponsa recusare possit. Sufficit si juxta plures pro pro hac resilitione ab oblatione aperte fiat intra triduum, et pro pro certo, vel judex provisorie statim ferat, scripta fama esse penam confessarios et sectatores. Quo ad 2, qui cum jus detrahit, quod ad resiliendum ejus pater, minus apte jus ad resiliendum dicant, quando sponsa aut ipse sponsus informavit sponsa, aut post alterum impletum annum completum.

Titulus VII.

66. Flavius promittit filiabus Flaviani, se aliquem earum ducturum; Flavianus jurat se daturum; mox offert se Flaviano; et Flavio promittit, sed non post copulam vel cum ejus sorore Flavina.

Q. 1. An valet promissio sponsalitia uni ex pluribus indistincte facta.
R. negat. Sunt enim matrimonium non nisi cum una determinate persona, sicut nec sponsa, quia ut ita ad matrimonium.

Q. 2. An valeat, si una earum reprimittat, reliqua inscia.
R. negat. quia cum dicit vera promissio sponsalitia, non est vera promissio; per quam alteri accepta data ab eius, inducit obligationem alium ducendi ex illis, quam velit eligere. Si vero una negat, et haec renuat, non potest ducere aliam, quia quando in ipsa fuit, jam satisfecit promissioni.

Q. 3. quid si cum una ex his, quas dicit indistincte promisit, copulam habuit?
R. si sanguinea fuerint, presumitur se determinare ad hanc, et abstinere voluisse ducere, quia aliam: post ducere, ob injectam affinitatis: idem publicae, si non sanguinea, quia creditur esse, vel ipsam stuprum, vel ipsam secutura usum sui proximi, nisi sub divertissimum causa distinxit matrimonio.

Q. 4. An qui treatu Pater, & juravit alicui se daturu unam è filiabus suis
& postea asserere, qm. voleat. & ille unam repudiat, & Pater dare
aliam. & reliqua mutentur, antequm desponsata una,
Pater dare sponsalem; & vro ille habeat copulam cum aliqua,
Pater nullam Matr. dare, non tam, q. ex nullam Pater in-
batt; nec aliam ob impedimentum affinitatis, qod traxit.

467. Godefridus adolescens nobilis cum impari conditione puella
Gentis Pater deliberaverat, & duos ex parte ejus levi
prohibuerant, matrimonium permittit nobili Catholico
qdo di post, cum hujus soror fidem Catholicam amplecteretur,
statuit cum hac Matr.

Q. 1. An valeat Sponsalia, quae qd invito aut invita patre obtinet?
Dr. p. le negativ affirmave; plet ex Trid. Sess. 24. Cap. de
Reform. ubi non tnet, licet altera pars sit impari conditionis
qd opes, vel in qd nobilitatem. Regulariter in re illicita,
qa tnent liberi ex vera in pace eorum desiderium in re
illa arcua plere, et sequi, nisi justam, cam habeant ad legi-
time dicenda de Matrimonio.

Q. 2. An valida sint Sponsalia personae Catholicae cum Haereticae.
R. per le negativ: negative. cum in matrimonium inter eos
pretium praecipue vel dignis vel liberorum in fide
et mobs valde sit illicitum, Sponsalia haec sit de re illicita,
adeoq nulla. Dem. de scribus cum gentilis personis
inferiora, in quae personae periculum imminent... quod si
in ejusmodi nullum sequi periculum, atq urgeat gravis ratio,
ex qua sit certa spes fidei, convertendi Ethnicos, tunc di inimicas,
dei si inter Catholicos id inveniatur conjux pari conditionis,
licitum est de matrimonio, prout et valida Sponsalia.

Q. 3. An Godefridus in casu post ducere Sponsalia cum Sorore
adversa Sponsa Acatholica.

Dr. negative. q. est etiam, prior Sponsalia esse invalida, et induc.
impedimentum publicae honestatis; quod in casu hac matrimonium
ejusmodi jam contractum sit, stantem est pro valore illius,
q. est certum, illud esse invalidum, ergo certum est Sponsa-
lia illa fuisse impedimenti inducitiva.

CAPUT IV

468. Henricus filio jam puberi, sed absente permittit matrimonia
Henricus adhuc infanti, pro qo mater contrahit.

Q. 1. An valeant Sponsalia a puero contracta pro liberis?

R. negat: nisi infans post annos discretionis sui exp. unicum

Cáa 30. q. 2. absentes vro, seu pbres, seu impberes acepta
notia exprie & tacite ostiant. juxta Cap. unicu de pœnis.
de Despons. Impub. in 6. Presente hi ostiu ostiue, d'
studiant, vl Rhet. cit. §. Interim hi d' liberi reva d'
ostiant, dsq mie ofumptq d' sufficer recipa, licet pro fro
estrio ofumeret hidiu, donec liberi possent aliqo modo
& facta fiunto Cum dsum ... aliud e de tutore et
fratre bis pupilli & liberis pfatis et acceptis sponsalibus.
tle, q pro his d' datur pœna juris dispo tacitq ex sta
tutorie d' ostit ostis.
Q. An ejusmdi liberi pbres facti ponit repilire?
R. affirm. Sqtr a' ptiori ex n. 465.
Q. An qd meatu pfatu alterq stratus sponsalitii capax ante
consum alterius, pro qo fuerit promittit?
R. Intur q'm ex sponsalitio pmissive, vt docet Sanchez eq.
vide la Croix. n. 452
Q. An qd meantis pmissi
R. ne postea resistat, si multo adultior facta vi illud pmissum
observet, sed ut ptius ex sua pte hi ostiu priusq cospe
rentur. argto can. unico. Cáa 30. q. 2.

ALEXANDER III.

Modus contrahendi.

469 Q. An sponsalia inter absentes & solenniter et coram alijs, & pvatim,
R. sub conditione modo etc.
Quia supra dicta & glossa ante & stratui adjecta, vim & obligaem
illis suspendo in eventum futu incertum. §. 4. Instit. de
inutilibus obligaõe. unde Contio supra dicta & de futo simple
non ope pl. et d' pl evaire, & tiel dicto plurimus carmini per
plexam hi, nisi, cum, ubi, quo et varq d' dater tunc
ostiet. Idem in sponsalia de futo & de presenti, qa d' spondet
disponem & legem, sed & subsit dio, statim met et obligat
alios, & d' subsit, & obligat, nec unqm obligabit. Finis sponsa
quia per se ac tacite inet ngõ, tet differe & adjectatur & nec
ex nuda rei, vl dono tibi structus, & nascenti, & ex dispõe juris,
vl duo te & mihi & his ofuturis, et hoc voluit in ta
citis dicto & adjiciantur id fit ex supradictis, dispõem hi & aliis
& fuisse dictum, nec sequitur L. 169. ff. de diversis et re
gulis juris.
Modus & moramen & gravamen alii adjectum, q'm hi sponsalitio
stratum. tolet plenq effectu & potestatem, pro, ad ex- vq
tes, tibi mihi, vl studeas religie. Promitto tibi matrimonium
de meum ingressu castitatis.

Modus et vinc m̃ duo pount in pactum: pñs vo aliud
vrei pt stipulari inter appos, quo stet o vinc stipulum
pñs cum aut sub hac mo, et proinde o vinc pluf, aut ob-
ligem ad rem, nisi cum obligt aut jure ad rem; quo
obligo si desit ppt assum alterig, aut alia de caa, jam
o vinc totum stipulum. Aliud pt dici calce appos,
quo vinc qdm moan, sed hi vinc ipse, seu stipulo per se
et qmvis absit modo. quo pactum de no pfo stipulari ad
dnm, videt inter adjectum, qmvis hoc reipsa pondeat ab
inter stipulum.

470. Dico I. Sponsia clandestina, seu fa clam facta et celebg,
per se loquendo, valida st et firma, q nullo jure irritantur,
quod p text. videt matrimonium clandestinum, ad sponsia
extendo o Abel, cum o sit eadem ro: matrimonium p clandestini
irritavit ad vitandos scandala alioq incommoda, qa o sit
in sponsia.

471. Dico II. Valent sponsia inita sub cdne, stim si ea sit pbis
et hasta. Valet de aliis stipulibg. Si sit cdo de pfto, vel
de presto ci, stabimi tibi et obligor, si subsit cdo: seu
si o subsit juxta dicta. Item regl ē, si sit de pto rnario
vg si sol oriet, vel si sit impia, tñ cautio adhibet,
cdo, quod jam ē dicta in sua ca per se pic, stet pro jam
expirate. L. 79. ff. de cdonib et Demonstrat. at l ē
de pto regle, suspendit obligo sponsia, ergo ad eventum
cdonis per §. 6. Instit. de verbor obligo,
unde stia sponsia ad tp obligant, imo ad expectandum
eventum cdonis, vel ad eundum matrimon post hic
eventum.
Dixi si sit pbis et hasta. nam si impbis ē, vg stulti
tenent, si velim digito detigeris; vel durpis, vg si pa-
trem tuum occideris, dubium ē, an ejusmodi cdonis stet
sit pro adjecta. idem pbis multi pt. Alii sil. pbis
vide affirme, q tñ per cap. fin. de cdonib apponi cdo
impossibl vel turpis matrimonio adjecta stetur pro o adjecta,
adeoq matrimoni valeat, et ita videt velle, si cujus
cap. dispo ubi ex orbitans a jure suo, et pbis Gabri-
el Abel ad sponsia ff. Cap. 15. et 28. de regl jur. in 6.
sperno cum eadem ro, ipse stq favor sponsiarum, qntq
matrimoni o sit. unde regl sponsia sub cdone impossibl stim
inito valida st, q illa postea impia pt. inita vo sub cdone turpi
l. modica o egnet stetur matrimonio, jxta dicta ibi se valent qdm,

d hñ vñ e stra, suspenditur usqꝫ ad eventū divi, quo sꝫo obligant, ad quem obligent ad matrim. expectandum eventum divi; sed ea ptig vidae Cl.

Dixi regulr: nam in fro specie juris & studium e inducē, qm strabrdes sciunt se Christe, dubdꝫ an serio sub hi vñe voluerint se obligare, an non. in dbio hñ, an voluerint se abstinē, v. Hunn. sub vñe obligare, censendum est, qd voluerint se sub illa obligare, q hoc facet Abbas.

172. Dico III. Sponsa sub vño inita statim valent ut absoluta, h modo sit honesta et possibis. Cap. 4. de sponsal. desuper vro speciale juramen imponitur ad implendum motum, q valet vel qm absti, vel hñ cum aut sit hoc mō. h modo sit impossibis v turpis, ligandum e, ut de vñe.

173. Dico IV. Sponsibꝫ adhuc pnt pacta. Facet ex prigtiana. hñ vg, nobis hñs heredes ea conjuge instua, libē duxit vdam sb pacto ut hec et ples nascitura abstineant a bonis patris, dlis. viginibꝫ et alti. Ut certa dote, libi exhibenda. Et vro lege, stipulatus. ff. de verbor. obligatbꝫ, o vleat pactū. Et ipse dicat sponse ducam te, si donaveris mihi mille, q pecunia intendit stradum ea libere et turpi questu. h hñ absit sponsio illa turpis, et ita retad eā dotis augnda, v. pter vicgitem ipsoꝝ, aut de alia ea lucra, tebit. vide Carois a n. 149.

174. Dico V. sponsibꝫ appi pt arrha, s. res quadam a sponsis, vel eorum pntibꝫ, post stratu sponsi, data in secutem strī matrim. Facet ea l. 2 et 5. C. de sponsibꝫ. et qdem sponsi arrhe pnt stitui in quanto gntte, ni in reb immobilibꝫ, ni reprove, q nihil horum ff leges vetatur. h postea sequi matrimonium, ni justa ejus arrha restituenda danti, q hoc ideam ignoti, vel stratum hñ, aut justi privati specialiter eorum mēs dirimenti. h matrimonium o sequi, ea neutrig culpa, arrha restituenda danti, ut et hñ, qdo dans ea justa ea cessat. h vro o sequi ea culpa dti, hñ prodit eam; h ea culpa accipientis, hñ restituere debet xpticam. L. 3. et 5. cit. excipe hic, nisi sit minor 25 annis; nam hic in isto restituens datum a se arrham o prodit, accipiam vro restituere tenetur, o hñ aliqd supra illam. L 5. cit. Ceterum dicta in ea pntibꝫ eum hñt.

Aliud est de sponsia largitte, s. donatione ante nuptias, qm sponsa post sponsia traxit sponsa q o fit in signum strī matrimonij, sed in signū aduc. undeat mēs accipientis, q est ora donatio Ulpiano dictum tuto modo hi sequi matrimoni.

si hoc d' Scist ex justa caã, datum illi mẽl peregdem ex l. cum veterum, et l. si à Sponso. Cod. de donãe ante nuptias. si ex culpa alicujus d' Scist, noceat prodi, innocenti acquirit datum illius. ea l. iz. vi. ib Cod. de donãe ante nuptias.

475. Dico 11. Sponsalibg licite apponi poena rontibi, pnda illi, qui injuste à sponsalibg resilierit. Ita publiis Richter et alij vna Sanchez et alios. Rão, q pacta pe nalia jure actoe justè apponi rontibg, nec in sponsalibg jure povo reprobatur. nam leges, quæ vidi approbant, rejiã illgnda vidi cẽ de sponsalibg, à qbg pcte et licitè resilitur pt. Judantur enim in hoc, ne libitas matrimij impediatur; sed hoc d' ides impedit, nam post sponsa rhacta, jam d' datur libtas mibi ad resilendum sine caã. Unde ex pacto cum arrha, vstim dau pleacta. Dixi, qui injuste resilierit: hi n ad mnum asserit Cap. Gerema. de sponsalibus; et mbi, nam libera tractum matrimigm regotã libtate caret, et inquisitum e ab aliqeo peram exigere ob pctã, qod ipsi per jurã licitum e.

Sponsalia sunt à liberrima. 2. à mere injusto, à mere justo.

Resolvuntur ASVS.

476. I. Joanna cum Joanne sponsã rhibit sub rdine, subrinogo Pater rstiat; ad q. Joes ante datum apsum mortur Pater vro Joanna mio tacet, postea sponsã ipsa spsperdasã procurando dispertit.

Q. 1. an valeant sponsalia sub hi rdine inita?

R. affir. dicgs d' consno regulatur de posito aut posito, cogde, Natum valent: hi de ftro, ibo Secundo, m vbi objetè juxta n. 471.

Q. 2. An valeant sb. hi rdine inita, si Pater mriatur, antegs cogeto?

R. affir. q rdo adjecta e in revam datis, qõ eo mortuo cessat d' hẽl.

Q. 3. An valeant m, si Pater taceat?

R. affir. nisi aliud ex circmstijs colligatur, q Jm pater gstus ostre; aliãs negaret, et moram petaret.

Q. 4. An bonis ista dota sit pro impleta, aut deficiente, eo jgo qod Pater semel rstiat, aut desistat?

R. Dcus hujs quæsiti dependet ea vice rsitium, an illi liberum fuerit se obligare nec ad hoc, ut pmus Actus

seu dissus sufficiat, & ut certo aliquo tpo expectent.
An si non stat de hac initice, & si spes ꝑ ptiõ Pater vltes
reprgnet, ut spes ꝑ Dñi ipsius initia fuit, qd sua initia multi
irretiuerunt contractus, & obligant ꝓxiõs; q meno etia c
bonum ꝑ ipsum fuisse, alterig se obligare. Secg si Pater
leuiter reprgnado spem fecerit expsus melig raibg assentiri
& parent iudicio ꝓtum initiatum non nimis longum.
& si vro plurib⁹ reprgnates dem assist, ipsi vro obtinuerit, condo
nulla ee impleta. Econtra si prig assist, & statim post
obtinuit ꝑ ipsum impleta die, q obtinuit multer absolutus.
Vnde q proles ꝑ ipsum voluisse se obligare ad matrimoniũ
inuitum ste scripsit ipse. Secus, si die post datum ipsum
dissit, q se non acceptauit consilio a priori ipsius jam ab
alle pro. Et cane tunc nulla contra hanc exceptionem excu-
sare possus post ob damna, que pateret, regula in hoc
alia reprgnãt occasioni alterius matrimonij. vide Art. 4.
§ 5. An ipsa ꝓsumpserit jurare dictum Patris.
Vt. si vro aut fraude impedivit ipsum, & potuit licite, nec
liberatur ab obligõe, etsi liberet ipsum. Nec inde, qd ois
obtinuit se obligare inuita, ne hic agat, alias ꝑ obtinere ipsum
ad, cum magna vtilitate inter se tamen partem; hinc q
hic agens ꝑ relinqt patri libertatem ipsius, ex qua se con-
stitues voluere obligacem sibi spondere. Nec secundo,
q se impediens eglr fingit fidem et promissioni renunciat.
Si vro precibus aut pmiis obtinuit, pbrig id licite fecit,
et liberatur. Imo q sibi adhuc relinqt libertas patri, con ex ipsi
sibi, imo q ꝑ ipsum se obligasse ad promittendum & dio nulla
re impedimentum eventum dicit.

CASVS II.

477. Liborius ejugatus Liba ꝓmittit matrimonium post mortem
uxoris ineundum; remittit illa, nec multo post cum illo
adulterium committit.
Qi. An licita sit et valida sponsalia, deinde primo matrimonio inita?
Vt. illicita sit q dtr ansa capienda mali conjugis: unde
Doctores strictius peccari multiplex ex Cap. fin. de eo, qui duxit
in matrimonium. An vro valeant, pbris utrinq disputat,
vide Henschingen reppons. moralium P. I. casu 3tio.
Q2. An sponsalia contra evid obligia, si copula secuta deinde nulla
impleta?
Vt. pbrig affirmative, regulã regnãs. q ꝑ prius, & juvenem
seduxerunt, & illum puellam stupratam duxisse, ipsi Lib pre

absolta et strata fori matrimonii. Si in Ch. Sponsus aliuset absolte se obligare pro foro Ecclie, o' vel attenta sententia ipse niteri falso. Aliud e' in ca' ubi accedit adulterium post diuini matrimonium juxta dicenda de impedimentis. Vide S. IV. de crimine.

CASUS III.

478. Maurus Mauro volo ducere capitalis ligate et mittit matrimonium, si papa dispensaverit. Se mittit illa, et ipse o' adsit sufficiens ca' dispensandi. Ca' in quo quod absit, sponsa ignorant.

Q. 1. An et quo ueant sponsi ab impedimento occulto ab conditione papa dispensat.

R. Si sciverit Papam o' solere in eli impedimento dispensare, o' velent, q. uio e' velut impossibile: si dispensare soleat, sed illi o' adsit justa ca' dispensandi, etiam peti o' det, sed dissolvenda est sponsia, ne pecte aliquid, quod illicitum et fatui et vero. Si am soleat dispensare, adsit justa ca', possint sponsi, q. si sub vero unita et possibile, vele ad quem quo sanctes personae erunt.

Q. 2. An sponsia impedimentum occulta videe evadit absoluta sine novo assu?

R. pblig affir. Modo prior assus meat absit, q. secubatus in personas pro eo tpre stare nolet, eo ipso impedimento eli jam absoluto assus inter personas absolutas.

CASUS IV.

479. Nicander o' vult cum Nicandra matrimonium nisi ab ea prao, ut Nicandra renuncet lueri in matrimonio fiendo, ne aliquod pure ani dividenda sint inter conjuges. Nicandra init contractum, sed fraude.

Q. 1. an Ch. Serio injust, potuisset pfiudere?

R. neg. nam jure suo potuit uti, et cepit. Imo justa Sanch. in Dec. lib. 1 in favorem libi in matrimonio renuncianti lueri ad quos, q. o' ideo tenetur alienare aliquid ex proprio patrimonio.

Q. 2. quid dicendum in ca'?

R. Primum nil ipsam juvat fictio, q. ex justitia debito Serio tradere. Illi jam obligata Ch. agere, atqui Ch. ex justitia debet Serio profuturi. Deinde Nicander initium habuit, o' stipendi in matrimonium, nisi Nicandra odium illam acceptaret, quod Ch. dice o' profua quod esset nulla, adeoq. matrimonium esset invalidum, nec Nicandra posset aliqd petere ex vi pacti de matrimonio acquisti. Inter am, nec Serio obstare, quo minus revalidaretur matrimonium.

ASVS V.

480. Ursula varijs donatibg ab optato ornata cum eo sponsalia cõtrahit, ei arrham ab eo accipit duo aureos in testimonium restituendos, si resiliat: cum vero postea Religionem ingredit, petat donatus arrham una cum triplo ab ea repetit Optatus.

Q. an valeat pactio de triplo, & quidquid supra arrham ab injuste resiliente solvendo?

S. affir. patet ex l. 5. S. que. tit. de sponsalibus.

Q. An arrha una cum duplo, vel triplo post factam fidem restituenda sit ante sententiam Judicis?

S. de arrha affirmat mes; id vero, qd ei super arrham juxta alios restituendam sit ante ipsam partis alterius exactionem. Juxta alios ante sententiam Judicis post exactionem alterius petit. Juxta alios publice nonnisi post sententiam Judicis, right tenendo, sed nisi aliter inter contrahentes eventum sit. Quia, qd contrahentes eligunt velle contrahere certis legibus; qui se obligando se ad penam solvendam, si illarum quid essent, obligarunt se ad eam solvendam juxta leges de quibus pepigerunt. Ita pepigerunt a legibus latas, quas se non velle, nisi post sententiam Judicis, saltem declaratoriam.

Q. An Ursula teneatur restituere arrham cum triplo?

S. Teneri arrham reddere: patet ex Cap. 7. de sponsal. vide n. 447. non tamen dicitur aut. quod contrahens religionis juxta sponsalia resilit de Cap. cit.

Q. An sit obligatio restituendi donata, si sponsalia dissolvantur?

S. Donata ante sponsalia quia sub tali obligatione restituendi, quod fundum unum donum ad celebrandam aream, cujus dominium donatarius acquisivit citra ullum onus. Si tamen fuerit, quod donans aliter noluisset abdicare dominium illius rei, nisi sub ea vel tali conditione, aut quod putabat se ita sponsalia, quae assecurare voluisset, id obligatio in ipsa ea reddendi, si quidquid vitae aestimandi, vel quod error circa substantiam dederit eadem donationi. Aliud est de donatis post ita sponsalia factis juxta n. 474.

ASVS VI.

484. Pelagius contrahit cum Pelagia sponsalia ex utriusque ejus mutuam adjecit duo aureorum ab eo solvendam, qui eorum ex eam resiliret.

Q. An valeant sponsalia, si adjiciatur poena solvenda a resiliente, abstinendo a juste & injuste resiliente?

S. affir. q. psumunt legbg ffr̃ obrahere; cum gō ille ō pbrbr. and assertionem pene injuste resilientis, dico in hoc ſu celebratus obrahus creditur.

Q. 2. An m̃ vleant, di apponatur pena, a resiliente juste v̄ injuste solvenda?

S. valent, cigratum injuste resilienti penam decernunt. Nam in dr obrahu cristi dupler obligāo et quem a se invicem separabiles ingnatt, ex qbg una e locata ō am altera; hinc bene in lege cristi dupler unig obligāo ꝑ auferri mente altera ꝑte, si hec a priore aliter ō dependeat, ita indr ille qd recipiē in hi obrahu, q studium ē ꝑ utroq; qy, et ille q invite vidiari ō obl.

Q. 3. An pena ejusmodi solvenda sit ante sniam Judicis?

S. probg regl. erit rōm precedem.

ARTICVLVS IV.

Effus Sponsaliū.

482. Dico I. Effus nlis sponsalium vel dirum ex obligāo justitie cāgs per se gravis vrbti dis ḡre mtrimonium cum pona, cui aliud promissum ē. C. 10. Cap. 10 et 7. de sponsbg. faō, q ſt obrahus onerosg in maā gravi. Hinc m̃ sponsalia mutuum obligaem gravem justitie omittendi oia, qbus matrimonium impediatur, q pmittentes mtrimonium ſ taliter et indirecte pmittund, qd ō velant ponere impedimtu illius.

Dg m̃ tenet, si pmittens oia ō agitet de obligatione adeoq; bona fide nec velit, nec nolit se obligare, nō sciat, qd sit pmittere mtrimonium aut alter velit qcha mlem, mem, q impie vult se obligare. Cum si hec absint, ut aco dis mie ponam excepit et manifestarit qd m̃ in ḡre ita fiet, neqe presumendum, q am̃ de vult presidere, et suspexit velle se obligari ō obligavit, peccat mla fide, habz si velle se obligare; unde tenet ad id, ad qd fale promitens. Vide n. 488.

483. Dico II. Sponsalia impedita ſ q matrimonium ḡre differo, nisi excuset justa cā; si vero dies differā ō ē, alim grdo altera ꝑte exigit per Cap. 10. de sponsbg. et. at si ō exigat, pbig per se bonum, ō stingit obligāo, vel committē obrahu post matrimonium. pbr ex L. 10 ff. de pignorbg, ubi dr hoc. gralis regla: debitor plendo prius derelinquendo eventendi ſ i deri m̃ q alium. Quia incrat ejusmodi in dilatu.

Dixi per le bgndo; nam si ppr cet in pcto in contrahi, aut ex
verecundia o' auderet plene inplere ḡnalem, sm impleria cent
cet expse o' pcto impleo. Unde moneri ḋ pres, ne pro
frolia diu differant matrimoniu; nec n' dilao e' occa metuen
pericula; unde cavendum, ne relingatur dbi.

484. Dico III. d' ppr hoc pista cam remat in plene frolia, Judex;
peterle inuente, pt per le bgndo et rebel, si prem monit o'
pfficiat, illam & ordinia juris remedia vg & incarceram vel
alia, refusis in expsis lis; compellere ad ineundum matrimoniu.
Habet ex Cap. 10. ex lib. de Sponsib etc. Dixi per le bgndo: nam
si o' expedit, ob majoris mi, vel infamia matrimonii pcuum, vel
pt altera velit ee vera pena pecuniaria, ad hoc dum aqua
et remissa rem e' viendus.

485. Dico IV. Adeo efficax frolium validorum et absolutorum d' Jure indulg
est impetrum pbica hoc, ut cujus validum ordi matrimonium cum
certa ignorat finis e' hoc pm pt. Vide de Indulgentia Matrimoni.

Resolvuntur casus.

I

486. Romulus Mathis Gnsalis d' Romula eblandito copulam; mox
in ejus thalamo lapidea cum alia vivit, minimum eam illa
urgeret matrimonium, thomas eandem Romulus, qui illi hoc dissuadeat.
Qd. An frolia dent pacis jus ad occulta tactus, amplexus?
R. pblg ista o' aliter cet pacis, qm alijs dio solutis; sic autem
est, Nam et pacis o' dato jus ad copulam, adeo nec aliter cent
dati etc. vide Trast. de peccato.
Q2. An si pacis e' pacta post fidem datam fornicentur cum alijs,
contrahant novam speciem malie contra justitiam in pacis
one exprimand.
R. affirmant pbles multi; alij in vim pbliq regare, q per
frolia recipiunt, traditur jus in corpus. vng. qui vovet se ingressu
turum Religionem, si fornicetur, o' tenet ex plicare votum, q per
ingressum Religionis odium strahit obligatem castitatis.
Q3. An pacis facta matrimonii pducat obligaem frolium?
R. Negat. q ob defectum pacis intrinsecum non pducit frolia,
peccat tn hic mortaliter, q alterum pctem decipit in re gravi.
tenet in foro thi eidem reparare damnum, quod forte inde possit
pcessit. Est justa pluresq; qui pacem emittit ex joco vel o' exigno, ut
post altera seria remittat, secus omno peccat tm venialiter.
pecto mendacij. An foro am externo nisi pacem pbet omitte
pelli ad Judicia pt ad matrimonium, q pmunit alij casus impedi
tivus.

Ita: qui post
initia frolia
copulam thal
cum pacis
committeret adu
terium, et thal
alteri q. quo ad
vinc.

nemo cogitandus
é ripse, qd
ó mente gesta-
verit

respondens. l. 7. §2. ff. de Ripell. Legata.

Dic; nisi fictionem probet; vpa am aliter probare poterit, pse
juramentum, nisi ea circumstio aut hre promissionis ejectura fm
probis aut aliqua psumptio fidonis appareat.

Q.4. An qd treatur, qui facta promissione mtrimonij feminam
alijs copulam iniuit ad copulam.

A. per ea q supra dcta sunt ducere, nec sufficit dotare, vel aliud
damnum illatum refarire: sed é, hn q dcs gravis decepit
feminam, et regno vtum ejum, qui rem dubiosa, gravem
illi intulit injuriam; po hn ex jure dti, qui pro dcta hnt hanc
injuriam dolere ac reparare; ad q reparad, nec sufficit
decepte eo modo, qo exigit justa dmdia, nisi ponat in, qod
pide a injuste subtraxit, ejre vtum ejum in matre hn q
intercipit otiata mnvalg; sano, ut facia; in ho am legtas
dti exigit, ut, qdo cum ang miscuit, nō alter impetrat dre
Sacrdos. nō. Dic per ea q supra, nam si corrupta pelgat
dotem, q adsit impedtum matrimonij, q deveniat alta grauis cā
dnēdi cum ducere, sd aliter satisfacere. Imo si illa spontaē
ōbg, sibi placuit adulterē fictionem vq q dti condixi qē ingressa
sit, qui ide; dic ad nihil tnetur, q dti illa pius ea libidine,
qui ex pte mtris ofte pfunditur: tenq a nonnisi dempsere
advertit. Dic vbi supra: nam ex eo pide, qd ille sit
obligatus divi o ideo liberatur, q depe sit, ut aliqs nobis dnō
emittat, aut ni ducat uxorem.

Q.5. An si hi dicte promissione impignata lite inducatr, ut cum
damno prius o legitimande acquisat certa summa pecunie?

A. si ex mtrimonio mtuandō gravora mala vq discordie; qua hn fide ejus
o hortat ad hoc cavenda emitto pt illegitimas prius; si n' Judices lege
statuunt o fieri mtrimonia, sed dotem augeri et damna aliter rm-
dari; contra si ejusmodi mala o impedeant, o appareat, cur cel inducenda
ut cedat.

Q.6. An qui treatur, qui defloravit q impregnavit feminam dcē vna
promissione mtrimonii?

A. si si ex defloratē nullum passa é damnum, ante sententiam Judicis
nihil tnetr in dcta. A.2. si passa é damnum, et q grate ofcit,
et rursus ad nihil obligatur in dcta; q ingrate ofcit, sed ff vim,
fraudem, dolosa promissa, metum injuste inflictum adeogo ff
injuriam inducta fuit, et tnetr corrupte in dcta ante dem Judicis
sibi damna refarcire, q ducendo, q grate dotando, nil dcs

nphas sacrad, gles ḡrare prohibet, & violata aut corrupta ꝺ finibꝰ.
A. 3. In foro exterꝰ mett ad iꝰ, ad qđ eum Judex ꝺemnat, cꝫ
Semina damnum paꝫ ꝺ Rꝫ, morꝫ q injuriam et morum
injustum exterpsit copulam: mett am Judex cauꝫ, qꝫ Sponsa
vel invenia exhiberit. Ergo, saltꝫ miter Rota pro Rꝫ eum
ꝺemnare ad illam ꝫ ꝺuendam, ꝫ ꝺotnam, electiue seng violata
existente, qꝺ in casu, probꝫ nꝫ impotens preces, blanditie et muneꝛ
ra egent dolo, Rota Richa.

CASUS II.

487

Sergius effuꝰ castitatis ligatus hꝫ finꝰlia parata strahit cum
Vera quam etiam plo post impregnat.
Q. 1. An vleant finꝰlia, qꝺ quoꝺ votum castitatis contraxit?
A. Negatiue. A hꝫ de re illicita licet de mutuo matrimonio. Deo
Vnet, licet juramentum adjiciatur, q non seruari ꝺ pt absq peccto
juramti. juramentum nꝫ ꝺ est vinculum iniquitatis.
Q. 2. An quid meatur Sergius?
A. per se loquꝺ: Nego. Vera ꝺuere; & hoc voti ingra fuit: hꝫ
q, ingꝺo inuenit nobis mutuo votum suo ꝺitur; nꝫ am intuenit,
q mulier ad copulam gravem intulit injuriam; hꝫ q obligaꝺ juꝺi
cia forhoꝛ est, qꝫ religiosis in antecedens. Debꝫ hꝫ, quod sine
conjugis injuria pt seruare rhneam; unde eã matrimꝫ aut adulte
rando, aut recedꝫ, licet ad rhneam, nisi dignoꝺem obtineat,
nec pt ungꝫ. Sine ea plere debitum, qmis reddere meatur?
Dici pmo per se: Licet, nisi ipsa obligaem remittat, aut, id ꝺuel
Gotra, nisi aliter post damna rndare.
Dici 2ꝺo: & id igra voti; nam & Vera ejus fuit, et ipsius obligaem
fecit, probꝫ nec ꝺuere, nec damna rndare meatur, q mulier
sibi imputare debꝫ damna, cum ipsa ad hoc ierit. Alij hꝫ
nꝫ probꝫ ꝺicunt, qꝺ meatur ꝺignoꝺem petere, q credꝫ poterat, qꝺ
ꝺ ex mittendo matrimonium se obligaret ad Sterila, & posset illig
renunciare.

CASUS III.

488

Theodora licet ex alio jam sit gravida, hꝫ ut infamiam evitet, cum
Theodoro, cujus ꝺctus igro finꝰlia strahit, et plo post ex alijs
casꝰ reluctantem ad matrimonium spelere efficit.
Q. 1. An hinc qꝺ pritem alteram invitet ad strahendum, finꝰlio se
nobilem, divitem, Virginem, cum ꝺ sit?
A. negl. q esset magna injuria.
Q. 2. An qui laborat occulto defectu ex diabolo, pꝺ strahere

sponsalia aut matrimonium?

R. si. si defus ploram matrimonio ofummando nihilem reddat, & pt ex tacito pacto sponsalia & matrimonium, & status circa nam nuptiam celebrandi est invalidus. Vide Impedimenta Matrimonii.

R2. si defus reddit matrimonium alteri pti perniciosum aut sui notabi difficilis, probis ex laborans inde illum sponte manifestare, antequam sponsalia stabat. Hic vro contractus prius ugrum predere ad matrimonium d pti. Sta La Croix n. 1321. Hesling. Sepol mrl. p. 1. ca. 6. Et idem erratum dorueris Leym. mrl. p. 2. c. 12. Sas, & alias in tractum deducere rem valde vitiosam adeoq; grauem injuriam pti inferret.

R. 3. si defus occultus reddat matrimonium sin minus commodi, non tm afferat speciale incommodum, ut ne pti ex laborans habere sponsalia vel post stata alterum cogere ad matrimoni, etsi hic defus, si starel, daret pistam causam dissolvendi sponsalia. Sas, & nemo tenet se infamare, aperiendo defus, qui alteri noxii, ut si mulier sit occulte spuria, deformata, vitiosa et hui. ex pri; nec enim tenetur volens aperire sui defus, sed omittere, sibi viriem facem ingrediendi, ut si pro decepta sibi injuria debeat, qui d melius ingouerit, nec teneat ad hoc obligari. Dixi ut ne: aliud est, si primum foret, ne defus erumpo causaret postea grauem ruinam etc.

P3 Quero penes sponsa, si interrogata dicat, se ee Virginem? cum d sit?

R. per se venale tm mendacium est, cum d sit grauis injuria. tum. cum si pote starel Virginitatem, et sta induceret ad matrimonium, pacta dicta.

P. 4. An Theodora displacet huc tm grauis defus inire matrimoni cum Sempronio pot?

R. negt. Vel enim experietur ig primum alteri adscribendum es et hinc pna oriantur vitae, vel d experietur, et tm ex more stae sua ipsi viro ob liberis damnum vra evitabile caabitur.

P. 5. quid si ipse pnus defus cujus ignog urgeat sponsam ad obtinendi R. ni si probis ei tum delictum restare metuat, si nulla alia via remitare matrimonium pot, & ad famam suam cum tta injuria et damno pnis pti d sit adeoq; hic cupiat infamium ejus impudice dicta vide Hensbergen.

ASVIV.

Vitalis adolescens nobilis cu[m] ex itinere ad villam [illegible] Dionisij
Stephi vocasset cum ad Domicellam illustrem [illegible] sperem ducendam vie
quadra agat; ipsem Vitalis hoste[m] misit, cum q[uo] dixerit, se dotis quam
eum illi donaturum. Vitalis hoc mitto allecto himgit q[uo]d[a]m
cujus filii nonne[m] ex stemma, a[d] ea gnoba cum Domicella ducit.
Q. 1. An valeant gnoba cum errore v[e]l dolo celebrata?
N. I. Error q[ui] ducitur intervenies, quemq[ue] p[ro]t v[e]l ab intro, vg, ignora
v[e]l inadvertia erranti, et q[ui]b[us] error hic dicitur; v[e]l ab extro s. ex calli
citate alterius p[ro]ti stratagis aut alicujus alii ad decipiendum
orta; et dicitur dolus.
N. II. Tam dolus, q[uam] error versari p[ossu]nt circa substantiam v[e]l ea q[uae] dicitur cond.
s. conditio stratus. unum enim de substantia stratus est, ad quod se restringit
vita stratis; q[uo]d aut accidit dicitur, quam se ad restringit; sed
illo ni[si] ad ostante absit[e] pretio. Hinc mitter existens error circa
substantiam, quae s. versatur circa eam ipsius stratus; puta s. circa obiectum
v[e]l materiam ejus; sive s. circa motivum finale. In dubio, ad quod vitas
stratis se restringat, res ex eni tenuit an, aut ex dispositione l. circa
rem stratus decisa est. nam plebei videtur velle se accommodare legibus
et mori ibi.
N. III. Error v[e]l dolus aliquo est ut accessus; s. ad causam stratus, sed ita,
ut si abesset, q[uo]d fieret stratus: aliquo incidens tum, s. comitans, si
quod causam, sed quod adhuc fieret stratus, si abesset error. Sed aut alia
est melius, quae quo minus v[e]l pluris putat stratus: alia accessoria s. ornatus,
qui dicitur novel, ut lectus v[e]l alia vestis stratus.
A. 1. Error et metus ngis dolo usus circa substantiam gnostium jure non
invalidat gnoba, q[uo]d si error impedit consensum. Ergo licet, s. error
antecedat, s. concitetur, nisi errans absit[e] stet in stratum v[e]l personam
quisquis illa sit, ut si velit Haeretica absit[e] vivere notwithstanding
institutum ecti, sed est casu disputabile. Simul si pars nollet stratum,
qui indissolubile.
A. 2. Error accidens irritat gnoba. non jure non, q[uo]d impedit consensum
in substantiam; sed jure potest, q[uo]d nulla lex clara irritat. Ergo licet, licet ego ita velit agnus ad est, nisi
stratus, si abesset error. licet ni[si] ego ad est, si abesset error, q[uo]d si ita
ad manum cum Dn[u]m excitata ad agnum. Et vero si agnum alligasset gliba;
jam est error ad substantiam, unde si vita eterna si absista, assumitur
ni[si] agnus adest absista.
S. 3. Etiam dolus usus ea quidem irritat gnoba; ergo probig ni[si], licet sed
Deus mos cum stratui. Sed imo. Hui gnoba est irrita, sunt nulla,
alias ni[si] hoc jure irritat sed stratus scribit jus cum si dolo irrita, qui enim
Inde regat ex l. dolo 5. cod. de emptis Imputatibus et nec m[ihi] jure
potest, imo hoc ni[si] stratus bonae fidei videtur valuisse, ubi dolo irrita. ex l.
Julianus 13. de actionib[us] empti, ubi cujus l. s. l. si dolo 5. cod. de re-
scindenda venditione ibi: si dolo adversarius deceptam venditionem pti
facibe vel promisit additis animantibus, quem stratus est ubi quis fuit,

go in ejusdi stratg maxime regr[ejusdi venditionem juberi, go lapid valiam lisse. 2. Q'vlerit, go e ob defum ejus, v ob injuriam alt zend; non ob ipsum ejus; q lic solg o' vsaturc circa ipsam stratg, ed circa eam stratam exeam et accessoriam; ò ob injuriam, q decepto utilg e', dem stratum vlere gemf ad ipsius n' arbitrium reparari pve etc.

Q. 2. An solg in cau fuerit ora, sotiam stratg?

R. prolig affirmative: q En Talio ante pmissionem pdi adhuc o' stuerit ad pmissa, rac am poa dixerit, o' ea tem stimadam et, virtr dm ejd in Domicellar, ut allaturam sbi in pmissionf facte illud prdium, ita ut si hac pdve et o' alter ejusdi, go solus pmissus fuit ora plitatem sotiam.

CAP. V.

49. Wilhelmg cum Wilhelmina ejusdi clandestina stuxerat sb pdve dcto, qd adhuc pdte nova strahit cum Godefrida, usq; jurmita el quilam tradicit. Subia mrb' Wilhelmina: Wilhelmus am o' angelg affirit ad Godefridam.

Q. 1. An vleant ejusdi prodere inita stra fidem mioru?

R. ngve: q sol pmissio rei illicite e' juxta; Ita am ejusdi ad pmissio rei illicite, scil matrimonii cum Wilhelmina iterati, qd e' illicitum, q pjudicat juri pme ejusdi.

Q. 2. An vleant ejusdi prodentia publica, si prior fuerit clandestina?

R. ngve: q rei clandestinitas obe vlori priorum; rec solennitas actui de se invido robur adhit; si tñ ejusdus adverat, se ad posteriora pellendu à Judice, eod priora valari à pcent; cle stuxerat cum posteriore, quia Judex precere pt et debet juxta allegata et proba; unde ejusdi prior debebit ee sb' vxta, stim durante illo matrimonio.

Q. 3. An vleant, posteriora abolle inita ante eventum rupturi ob quam prima fuere inita?

R. Negve: q Eda ejusdi fuere de re illicita, matrimonio nrd cum Eda iterando, cum adhuc subsisterent priora. Dem à pari est, si ultra vtake stratu ft, scil vtio Eda pus impetrand; stim nisi prima aliquam dissolvantur. Vide quest. 6.

Q. 4. An vleant Eda ejusdi, si ejs juramentum addatur?

R. ngve. q ejusdi prior acquisivit ejusdi pronum; non pt am quis ni juramento obligare ad damnum alicui id, qd ex justitia jam debet alteri; alias adeo ad committendam injustitiam: nam can. nisi per totam 22. c. q. 4. et cap. ij de jurejurando. Tutandum o' pt ee vinculum iniquitatis.

Q. 5. An vleant posteriora, si illis accedat copula?

R. ngve: rec si vlorem augeant rac pmissionis, utpote que e' ad illicitum contra jus prioris; rec rac injurie posteriori illate, licet n nqo auferat jus priori ejusdi; nqo ami de se invido, q sic e' stratg

cum secunda, robur addit. Cons. Si hac rae prima obligatus, ipse ex hac iniquitate lucrum referret, et p̃ beretur aga volu: bis a ipso repetire ad secunda ipsius et illius ao. Unde satis patet, dem ipsum ex justia vere pme obligatum, dubium hi jud, an non sit obligata lic ex caritate, secunde cedere. vdi, si damnum secunda ipsi eveniens e leve, ut si priusq̃ ab alio defloreta fuisset, vel m si q̃ sit, aliter m grable, q̃n sanctis nuptijs; imo et si damna ex retrago prie oglia et nullo grabia forent mra, standum est pro prima. Si di secunda ex omissi nuptijs damna magna minitaret, nulla alia rae grable, pme amore tm, aut si mala orirentur scandala, cogat tm aliqua ad caritas postularet, ut prior cederet juri suo, q caritas obligat, ut quilibet leve damnum patatur, si ipsi parti sui damnum impedire si rae pot. unde et super petit grellere ad ducendam postea uxorem.

L. An qui cum aby ipsius traxit, ut cum pma dissolutis, incatur vivere Bam?

R. Si traxit cum Da sub vinc dissolui possit ipsum sanctum, breu: q hic mutua corde obligatio respit in absolutam; si vro, hic de corde traxit, per le loq̃ndo, o obligatur vi omissionis ducere Bam, q illa semper fuit ab initio irrita. Ego m̃ justa pluresq̃ Le juristum addidisset; ego alii regent. In dubio an, fuerint alq̃ oblita, an contra; presumi debet fuisse contra, q oblatio presumi debet recasse contra prima ipsius; delicta an o presumuntur?

Dic per le loq̃ndo. Bam posteriori melius de vino cato; adeoq̃ impraticabile melius ei ducere, si injuria aliter repari o pt.

Articulus 7.

Dissolutio sponsalium.

492. Dico 1. Sponsalia puberum ex utrag̃ prte dissolvuntur. imo et mutuo ipsum, liberum et o coactum, si promiserunt, q obligatoq̃, qa ipsi stabantur p. excepto matrimonio: p contraria voluntate dissolvuntur S. ult. Instit. ubi mutuo dissentientes obligatio inter illos rata ea sit dissolvendi, ut sit penale veritis: ubi o libertas, hic ea repetit a se data.

Dic simo Sponsalia puberum De impuberibus vide N. 465.

Dic 2do ipsum liberos et sponsores; q si una pt ab altera fraude et metu qui injusto expressit ipsum indissolubem; hic o et valida vq. si sponsa tacuit, hic de tractabo, ut diu quiescens o absit, q remissio hic e pena quae donari, qa ibi se tacite et libera.

2do p impedimentum dirimens matrimonium sponsalibus superveniens; nisi

impedim. pro multiplici intuitu, q. tale matrimonium nec erit initium ad validum; q. nec ad illud celebrandum possunt synodia obligare. Si voluntas & impotentia ipsiam professionem religiosam et vitam Societatis valida in Religione approbata, susceptionem Ordinis Majoris sine de prima tonsura & ordine minoribus; si sit synodus invalida ipsa minores suscipiat, dubium est, an non adventur synodi ex parte ipsa. Vide Laroca. n. 200. . . Et idem per Leguendo juxta eam in illis quae pro fidei in Religione, q. synodus ex disputo juris pro hac causa vide ibi; vide datum Religiosum elegero. cap. 2. et 4. de conversione conjugatorum.

Sed hujusmodi, quia c'in re illicita, quia illicita, quia pl. Nec ipse ipsius ipsius ipsius

Dixi per Legendo; nam synodus post corruptam ipse matrimonii virginem cujus damnum aliter quia matrimonium ipsius vel, emitteret professionem, illicite imo invalide emitteret. An vero in invalida ipsa illicite suscipiat sacros ordines, probl. disputatur in utramque partem. vide Laroca n. 200. q. primo tei, si sit ut supra de regulari debet, dixi supra; nisi impedim. pro multiplici intuitu 4. affinitatem q. fornicationem cum consanguinea ipsius in primo & 2do gradu; quia synodus non volunt ex parte invocantis; secus si q. debet reperire haeresim ex alia; vio quia violant jus alterius, nec juxta electionem inscitis vel in dubio illi reparanda, & ad istam dispensem, ipsum si invocans ex invalida synodus quae damnum saltem dispensatio pro ipsius vel. de professione Religiosa aut susceptione ordinis vel fraudem facta vide Laroca n. 188. et 197.

Dico q. matrimonium cum alia valide, sed illicite initum obligat eum ex parte invocantis. patet ex cap. 1. de synodus duorum, et 22 de synodus. Quia, q. inter 2 vinculo invalidum bred illud, quod est fortius, respectu vinculi ipsorum debilioris; matrimonium vero est fortius, quia sanctius.

Dixi. saltem ex parte invocantis: an vero an obligetur ex parte alterius qui initi matrimonium, an duo pro illum, quaeri disputatur matrimonium cum synodus duas utrinque probl. disputatur. Probl. si videtur duo pro illum ex parte nocentis; q. matrimonio deveniens ad exigendum priorem synodum obligatur ex vinculo rei; nam illa stare pro cum matrimonio sed ejus esse duo pro illum; nec jure pro, q. jus circa hoc nihil decidet. Conf. Matrimonio ligatus ad exigendum debitum conjugale ad illum duo mittitur, ut patet; q. nec synodus exigenti prohibeni cum synodus de se fortius exigenti quod debitum; illa ex synodus hoc ex Religione illum obligat, quod in illo parte invocati debet synodus, quando videre debito synodum; q. frangens fidem gravem ei injuriam facit.

4to. per Lapsum temporis, quod est pactum obligans faciendo, q. utrumque ex parte

legem accipere dignoscuntur. cap. 58. De leg. iurisp. in 6to: idqꝫ intel, cũ hoc cuiusqm culpa matrimonium iniri & ptrahi hoc prohibeat, nisi aliqua inde effectu sequatur, q̃ cãa dispensandi ꝯ culpa, seu defectu condicionis legatur, qa approbata esset... Si ex culpa unius, inq̃t iuxta Scheffler ea mãa in uiciosis, ꝯ secutum ẽ prohibere matrimonium, volenti fornicia uti ex parte innocentis; nonne cum nõ obligat, si alter uluerit. cap. 22. de sponsibꝫ.

Dixi: q̃ ẽ ptium obligari tenet. Nam si ptes ẽ ad faciendam licẽam desponsi & moderna tra, a quo inuitus obligat in alio casu, vg. si sponsi promisit sibi matrimonium intra annum, & lapso tempore alterius ducit alterum nõ obligatus. ex cap. 6. de sponsa. & obligat, qa sibi hoc impossibile ꝯ, & ideo cessat. Sic dubium an hoc sit locum ad finem obligandi, an ad licẽam disponendi, iudicandum ẽ ex cãa finis tantũ. Si mea dubium, videtur probabile nõ fornicia, & sunt in professione... Notum am huius ꝯ statutum & tradit matrimonio, iuxta quod nemo tenet exspectare, nisi forte, qa ex mi usu inter hos mutui solent fornicia. Qui am ꝯ erit in legem exspectare, tenet monere alterum, ut impleat, & non aget secum agendi fornicia.

793. Dico II. Sponsa debet & alii possunt ea pte innocentis: si nõ patet fornicia tũ debet ab altera pte stantia cum alia persona, nam congredi eadem fides singulis videtur. Nõ ꝯ fornicaem uxori fornicia debere quem, seu fornicem, ide, Hæretici, iuxta cap. 6 dictum, C. 28. q. 1. Si carnem. Cum obstantiam raem, tũ q̃ hoc fornicia, quod & fornicia mutato et rabbi, imo pt, ne nõ post matrimonium fides violetur. Ergo, nõ tũ iuxta probabiliorem et minorem, si fornicia vi corrupta ẽt. Obligat ex cap. captiui cãa 27. q. 2. Sed q̃ fornicia & hoc redditi nobili uiro tenet q̃ fornicia expectet prius alterius pti alienæ. Quod & si fornicia admittat & osculis inquiescat ab alio, pt fornicia reddire, q̃ certum ut prius uiro nec pt uir eam sine q̃ grui nota dimittere; ẽt ultimo uel minimo & sicut de facto iuxta minorem ob stupratam raem. Nisi ejusmodi actus fieri sunt pigri, ita, ut indicarent eum aliam ingiò amare, aut fidem fornicia ꝯ et violaturum".

Dixi per fornicem subsequentem. Dem ẽ iuxta mgm de fornicae fornicia antiqua, indeq; ignorata, posita uro ignota, & in iure prima sunt alicui cognita et procedere apparet. cap. 4. de Exceptt. et L. 77. ff. de statutis impubes. Ego probat nõ excludunt uiri ad fornicem fornicia, sed bene Lacroix n. 1850, probig reputati, imo ultra & foro externo nisi iuxta Scheffler, q̃ fornicia uti affinitate nisi q̃ redditi mutui, sunt fornicia, adeoqꝫ ꝯ. Ita probum ac pellet fornicia, eum ducere, qui fornicia, & ducat fornicem ab alio corruptam. Excipe nisi fornicia hic sepe fornicatq̃, et nemo sit ex fornicat potest jam heat.

Ad mi. ea hi pñe,
hi altra pñs fra
caeti, mixti
mi hi utrq utrq
refilire pñsit.

xi 2do: per fornicaem unius cl vñ utrq pars post sponsa
fornicati cum alijs, hi juxta Synac. neutra pt refiliri, q pna
pt refiliri, go delicta mia spsa tollatr. Justa sanch. et alios plus vir.
eoq lapsa fornicary dl major in sponsa, q in sponso. Denigo
justa alios cum Cathos N. 162 pblig utrq pt refiliri, q utrq
violat fidem.

Dico 2 nihilo mutaem spalig, h.e, intam, ut ea prisa vel in cognita
sponsalia i fuisset contracta, q consul datur cum misello spi
pao, vel inhibita sponsi vere, nisi nihil mutao intervenerit.
Virgo. cap. 25. De sponsa et l. 36. ff. de Ritu.

Dico 3 nisi cognita: idem si ei, hi hij gliscas 2 circumstas antecessit
sponsalia, ut tunc ignora, sed postea prima cognita, q pacta sunt,
aliquid supervenit et ignator prodere? cap. 4. de Except. cit. et
Sahi am mutao evenire pt. primo: ex pte sponsi, ut si pro amittent
nasum, aures, pedem, manum etc 2 alio graviter deformi
morte, pstim spsa. ff. si pro abstat leprosam, paralytica, luem
gallicam, epilepticam vel gravedam 2 alium prohibentem difficilis cura-
bilem. Denigo si mulier putabat Virgo, et inveniatr vidua, aut
si credit aptia grai, inepta am vigeta vg. ob aetatem am jam
50. . . . 2do: ex pte ai, ut liquis fiat 2 deprivatr infamia ex
gravi crimine vg. sacrificio, homicidio, furto, si asper et crudelis
moribus, usurarius, ebriosus, prodigus, aleator, vagabundus; si mihi
sponsa 2 alium primo aut sequenes oriantur ex rebus quae
inimicitiae, ne spe evangelizet, maxime si quibus mi scandalis paene
sint: et hi sit cauta procedum, nam quidq dum et minus et
contracto matrimonio, postmodum si sponsi pt secundo, depe evangelizant.
3tio. Ex pte bonorum fortunae, ut liquis incidat in paupertatem
magnam, 2 debita. si 2 pt nobilis, pius pudet, postmodum in
Germania, rae pulsum ad certos canonicatus 2 comitia admittan-
tur, si hos 2 obtinatur, et ex spe 2 munera 2 fuisset, q
in promissione nuptiali inclusi non et missio dotis, nisi forte
quidem ei prem. Denigo si utrq sponsus ita fiat 2
depravatr ei inops, ut vide difficulter se sustentari sint. Justa
alios probb neutr pt refiliri. Justa alios probb pt utrq.
Idem, qd dixi de libero, ei, si qui eorum qui pt pulsum mali
infamia 2 apostata etc. Et, si probe dum dl, meat vis spon-
sum, qui in professione sunt.

4to. per discessum unius. si dcat sponsi vg. infra 2 invita
sponsa alio ex pacto, ei emendo, aut jam alibi sponsalia con-
fixit, 2 trahi 2 uno morbo cum ea spectare sponsa, si in

velit ꝓnsa dare ꝓnsbꝰ, mtal legꝛ, dꝛe ꝑsqui, Aſpectil, mꝫ ꝓsus
fore liberum. Item vꝛ c, ꝙ ꝓnsg o ẽſtente ꝓsa ca cꝛ leꝫ ſuꝑla,
vg ſtudiorum, officii aut mcature ſiñ ꝑpe celeris reditꝰ in
terraꝫ longinquas ꝓgnatg c. patet ex Cap. 5. de ꝓnſbꝰ. Dño, q
ꝓnſs diſcꝛtiv ẽ gdam tacita renunciõ, nec ñ ꝓnsa ſtando
ad dntram exꝑtiam, ꝓſtim cum ꝓlo ꝯuentꝛ ẽ le
obligavit, nec ſpectum laſet, ꝓnſam o tꝛ ipſum dꝛi, niſi int
eos ꝓſ verꝛet. Sem ẽ ꝙ ꝛd ꝓpos reditꝰ celeris, ñ n ẽ ex
ꝓſtitum erit aliquo ꝓpꝛ judꝫ arbitrium ꝓmiſſ. ꝙ non
ſatis conſtet de aõ mtandi domicilium v brevi reſtandi, mendus
ẽſt, ut redeat, et ꝓnſtia impleat. ꝙ mꝛa reſtat, altera ꝓp reſ-
pꝛie ꝑt; ut et ꝙ ꝑſens regꝛit dꝛgiv ſetur. .. Imõ ꝙ ꝓnsus
abſit ab judam caam o tm judam, ꝛd et neãriam ob morbum
ꝓpꝛium, mtem ꝓtis v grave ngtium, ꝓbꝫ dnt ꝓnsa
exꝑtare, donec impedim ceſſet, q id aggas ꝓdtulat, neceſſitas
n, o ꝛd legem. Excipe, niſi ꝓnsa laboret ꝓlo infirmitꝛ, vel
adſit alia neãs rubꝛi. Layman. Cꝛterum que hꝫ dicta ſunt
de ꝓnſo, dda ñ dnt de ꝓnſa, q ẽ eadem, imõ major rão.

94. Dico III. Diſſidentibus obſeruatur ꝓnſtia, ꝛd acceſſerit juramtum,
q juramtũ ipſum acceſſoriũ ſegtr naturam ſtandi, ñ go ꝓpꝛ ea condo
imbibitur, ꝙ reſ in eodem ſtatu ꝑmanerit: arg. Cap. 25. de juramento.
Item ꝙ acceſſit totum ñ ꝑſtit in honorem Dei, ut ſiquis ex pietꝛ
voluiſſet ducere, ꝛd ꝓuperem puellam, dñ ex data rãe, ñ q Deꝰ
o augetat, niſi in graam ꝓnsa; go ꝙ ꝓnsa remittat abſolutꝫ ꝓnsg.

95. Dico IV. Ipſtia ꝓpꝛa authoritate diſſolvi ꝓnt ꝑ mutuum con-
ſenſum; imõ et ordinꝛie ex alijs caſis allatis; modo caa ꝛd ſit judꝫ.
q ex nullo jurꝛ dum ñ id reperitur cautum; imõ ex jurꝛ rec.
Dixi I. ordinꝛie, excipe ñ; ꝙ ꝓnſtia ſit publica, et caa diſſolvꝛdi
occulta, ꝛd regꝛt ñ authoritas Judicis Eccleſiaſtici, ex Cap. 9. de Deſpꝰ
ſaõ, q id exigit ordo et evitãd ſcandali.
Dixi 2do: modo adſit caa rõnabilis judꝫ; et ſi o regãtur ſpr teſtdo, que
poſſg excludat omnem oppoam opinionem, ut docet Sanch, q in moli-
bꝰ ad operandũ in dubijs dicto teſti ſtdo, cum ade ngra ꝓbitas.
Si ñ adſit ꝛaõabilis caa diſſolvꝛdi ꝛd dubia, debet accꝛere authoꝛtas
Judicis Eccleſiaſtici, q in dubio ñ poſſit ꝛd ꝓpꝛa authoritate debitare
alterum de poſſeſſione juris ſui.

96. Dico V. Ut ꝓnſtia diſſolvatur, debet ſatis conſtare de caa. Cenſet
am ad ea ꝓpꝛa authoritate ſolvenda ſatis eſſe, ſi unꝰ teſtis
fide dignus ñ o juratg deponat de vera dicta illius caa. Dico ſatis

m̃ condit ad spolia petita. Vide La Croix 212. alt ut authoritate Judicis dissolvatur, regit plena prbõ; nam pro frõ exitu ea vglr regit, q̃ dies agitur de prejudicio tertii. Capp. 23. de testibꝫ et L. 9. Cod. eodẽ accipe tñ; nisi caã differendi sit impedimentũ matrimonii; tũc n̄ sufficit n̄ semiplena prbatio. Capp. 22. de testibus et cap. 12. de spoliatꝫ; q̃ agitur de prõlo aõ et facto citando Dõo, cũ spolia sint juris dicti.

Resolvuntur casus

I

497. Xanthus sponsa pleno, ut ea se liberet, certã illam horã in templo ad se invitat, qo m̃ ipse ea prõo venit, sed alios tres viros, pluresq̃ suarum studiosos misit, et præcipit, ut sponsam ad renunciandum sponsalibꝫ inducant. Hi itaq̃ diu exspectato vicarium sponsæ advertũt, ad sponsam ea prõe dicunt: apparet tuũ o Virgo, qod Xanthꝰ pro se faciat; sed ne ego, reponit illa, tuis vobis commota, nẽgi ipsum scio, nec metuam q̃ eum afficiat. Mox subjungunt ibi: bene est, q̃ tuã tuæ sponsalibꝫ cum eodem initio renunciãdi, nos vrõ Xanthi tuã renuncianeã acceptamꝰ, et vicissim tibi fidẽ, qm̃ prius in te habebat, remittimꝰ.

Q. I. An profatis verbis sponsa juris ad matrimonium cum Xantho in eundem libere renunciarit?

R. Negl. tm̃, q̃ verba illa verificari possunt hinc ex renunciae juris obtenti; tm̃ q̃ dicto, n̄, verba ista eã sua; melius tñ ẽ odio præsentis sponsæ.

Q. 2. An si revera n̄ renunciãs intervenisset, Xanthꝰ a sua obligatõe in decreto fuisset libera-tꝰ?

R. Negl. q̃ dolo eidem causam dante, fuit ex parte, ut patet ex numeris. unde si illa renunciãs fuisset ficta nulla, ut multi sancti. vel ad sponsalia renovanda Xantho obligata ẽet. Prõe; q̃ ex scripturis dicitur dolum auferre, et jus, quod ex illo oritur quæsitũ, remittere, ut deceptũ indemnem reddat.

CASUS II.

498. Fabulon transfert cum Zelpha sponsalibꝫ, ubi effulgere libi hæmorrhoidem cannabis cum Cerebri dirore, unde vẽ decem contra ac solebat, a consortio Zelphæ abstinet, scripti gradꝰ libertatẽ inde gratis, factam saltem invitatẽ hac rãe ocyam sponsalia cum ea dissolvendi; quæ n̄ audiens, quod cum Cerebri familiaritate agret, artiam ei remittit, liberumq̃ reliquit facere, qd velit; desuper in duris exposta ei sua infidelitate conjugium ipsig gravans.

Q. I. An peccarit Fabulon?

g. per se lgndo: peccavit mortlr, q egit contra jus magni mmti
Zelphe acquisitum q contractum, cujus obligatus t̄ erat ni in
diredo stare, vel nulla sponsia post mere forma; nec cui reli-
quendi potestas erat dicti ei prius sponsa melior, cum jura non
varientur exemplar priorum sponsium.

Q. 2. An Fabulon post hanc mire nova sponsia?

R. Negt q Zelpha dicens, se onerare fidem ejus, vinculo hymenæi
pro cedat jure, sed tam grvis conventio in foro externo, unde
ipse mel obligatus, nisi Zelpha ob hanc fidei ejus dam liberè
remittat jus suum, dego se certiorare debet Fabulon, cum jus
Zelphæ sit in possessione.

Q. 3. An Fabulon post redditam arrham?

R. si Zelpha ideo reddidit, quia erronee putabat se tñ reddere,
dic vere: q dne voluit reddere, sio debuit: sed debuit am, q acquisit
jus ad arrham, cum Fabulon sine culpa Zelphæ repudiarit
sponsam, si Zelpha absolute voluit reddere vg, ut se ejusdem oblitteret
nexus ab illo fore: de gñ dñe mlr jus debet se tñ reddere
Fabulon, cum jus Zelphæ sit in possessione.

CAP. III.

299. Æternus initio sponsalium voluit ingredi religionem, ingressus iterum
sinitur; qre repetit eum sponsa; sed ipse votum fecit quæ castita-
tis.

Q. 1. An q̄s post sponsalia stricta licite et valide voveat religionem ingredi?

R. affirm. qr se lgndo, q tle votum est de obo licito et honesto,
licet in Trid. sess. 24. cap. 9. de convenientia conjugatorum post sponsalia
imo post matrimonium ingredi religionem. unde tanta sponsalium vis
nulla: nisi religionem elegero: qre ad voventem licite ingredi religi-
onem dr per se lgndo: dett nisi votum cedat in qre damnum
sponsæ: qre matrimonium corruptæ. vide N. 492. de voto antecedente
sponsalia vide N. 487.

Q. 2. An per ingressum in religionem solvantur sponsalia?

R. solvuntur ex parte illius, qui in claustro recepit, dm q sponsa no-
bilis mutato, remanet in integrum omnes, etiam q animo cohabitandi,
ingressus am vitæ civilioris ob votum virginitatis, unde religiosus melius
dicitur ducere: dm q ingrediens censetur renunciare juribus dñio. obligi
dm o solvantur ex parte ingressi, q reg ea non rei, nec ex jure
novo ex parte hujus solvuntur. Idem e de voto ingrediendi religionis
post sponsalia emisso, imo et publico de voto profitendi in religione.

Nec obstat, quod matrimonium ratum dissolvatur per professionem; nam hoc fiunq ex jure pōvo; non illud, quod fidelis dissolvatur, si infidelis in religionem; neq ex ūō, quae ā jure pōvo disposita sc. circa matrimonium ratum et professionem, sit bona argūō ad fidelis et infidelis in religionem; quae cum sit diversa rāō: nam professio efficit statum quod, non ām novitiatq, qui o' excludit professionem ad matrimonium.

§. 3. An licitum sit votum suscipiendi sacros ordines, servandi quam castitatem, o' nubendi post sponsalia sit ejus fini contrarium.

§. proposito votum ejusmodi absolutum o' est licitum, nec vō validum. Primum patet ex Cap. 5. qui Clerici ℣ voventes, ubi Papa jubet injungi poenitam ob mentitam fidem nubendi, quae post votum sponsalia votum castitatis emiserat. Sed, q fingitur quod alteri data in mā. quō justitiae: dum retinet q Deus o' exigebat votum contra jus alterius. Accedit, quod ad fortum evitandū dq caū deseratur, fides potē obligat ad implenda sponsalia. Dixi: o' est nō validum; stat tñ, ingressum ordē ejudicio alterius tñ, q ille vovens praemittur vovisse sub dubio, si ceteri obligātō sponsalium, aut caeteng tñ, qdeng servare pōt; nam aliter vovendo contra jus alterius peccasset; delicta dñi o' praemuntur. Hinc obligatus ex voto castitatis metur ad nubendum, si obligatō sponsalium aliqua rāe caeset, ℣ post contractum matrimonium mutatur mos, in nullo tam o' pōt petere debitum, etsi poēt reddere.

Caeterum cum dicta opposita ob quidam Act. doctrinam probabiliter, ut officia justq erit qui ā sponsalibus possum clam celebratis discedo ad amplectendū statum perfectiorem domeā reflexerit. Ita Layman.

§. 4. An ejusmodi vota dissolvantur sponsalia ne ex parte voventis?

§. probabiliter negat. Sed ille ex dictis. Frustra ām advocatio voluntas sponsalia ibq mee condīōnem, nisi eligens statum perfectiorem; sicut illis ine hac condīō; nisi statum religiosum elegero. Neq ñ inest ex rāe rei, q loq o' metū perficiendi statum eligere, neq ex virtute veracitatis, quae nihil minus agitant, q ne da servando illi illo jure, nec ex dispē juris, etsi n' Eccā sponsalibus annexerit mām rei; nisi statum religiosum elegero, ob excellēā ejus dignitatis ad alios casus exindi o' pōt, posthm ex judicio alii; nam ñ mutatur votum statum dissolvit ℣ perfectionem religiosam; non ne rei susceptionem ordinis sacri.

CASVS IV.

500 Beno gentis Gothia cum Bertha nupta nubit alteri; Bertha, fretam se viri, cum aliarum ingressu Gothum ô horret, eligendum ingredi; inde in paulo post egressa, Lutetiam pari viduam, vi votorum Gothicum ad nuptias secum celebrandas plebe allabat.

Q. I. An Bertha ingrediens monasterium Gothia ê renunciasse pari duo vi Gothicum acquisita.

S. si ingressa ê cum protestate, reservandi sibi jus suum, ô renunciavit; si ante omisit protestatem, major ê difficultas. potuit ste velle retinere jus suum nuptiarum ad professionem; dum ge ô scit jure non renunciare et affirmate indumbat probate apostolis sui; hinc Beno probe scit ingressum Bertha in Novitiatum fuisse lautam renunciationem Gothicum. nec sufficit dicere qd animo ingressus in Novitiatum teatur pro lauta renunciate; neq ê illi uxorato ex hoc ingressu difficultas evenit asserendi, secundo alios; neq adeo regula est maxula stricta, postum Deo nubili casa egressa ê, et dimissa: accidit, qd Beno scit impetrarit eam ab alys nuptijs et iterate hinc Gothicum cum suspendato, et postea regnando alios ni abstinuerit ab ea ducenda.

Q. An Beno teatur ducere Bertham?

R. aff. Nam cum certum sit, illum aliquo obligatum fuisse ad eam ducendam; dubium vero an nec obligato sit ex lata, q metiendi cum tolia juxta N. 492. et ingressum Bertha in monasterium, sale dubio, Bertha o ex solutiaata duo jure; cum in dubio melior sit conditio possidentis. Heuslinger. Gothos mrl. Ch. C. S.

CASVS V.

501. Claudius Gothia nupsit cum Claudia, postea impregnata a Claudiano, qui in se offert ad eam ducendam. se nupta eam repellit Claudio; dum vero nihilominus Gothia urgeret, ejus stipulatum defert ad Judicem.

Q. I. An Claudia in casu fornicatis Claudio possit nec Claudiano?

R. affirm. Nam si ille ejus stipulatum duret, certo relinqueret, adeoque possit statim aliene, ut alteri nubat, relicto Claudio justam causam, sui ignominiam infamiam.

Q. An si casu obvenit sit juxta, et ignota cum infamia alterius operis Judex possit?

S. Inter dum variens secundum prie, illesa, quod sit alterius fuit; quando gravia. vrentem, et si nisi, potest, et his deficientibus, alium

vim̃ pdam; ℓ hi o' acquiescat ℓ a Judice ꝑte dissoluem: dq
si ille nolit jus suum, quod cum ei alter nolit reddere, nisi coactus,
impetat lbr i qd dissentiat?

CASVS VI.

502. Didaco promisit Didymus, se legatos illi mille florenos, ꝺ Didonem ducret; cum vero postea Didaco incognite accreat diuite, Didymus vero se nisi non faret, id illius Didacus, refutat a' promissis.

Q. d. An Sponsus potest spem diuitis aut dignitate amte, idq; ille adsimulate petit?

R. proclivis ngt. q sponsa plus o fit deterior, ng sponsus dici pt in diuite sponse deceptus, sed ptr circa ppriam cuiq; diuitem, circa qm sps o stus.

Q. 2. An juste refutat Didacus ex eo, qod Didymus o' stet promissis?

R. affirm. Etiamsi Didacus hanc promisisset, q facta est nobis multa qua pcisa o' cognosset Sponsa, id suppono.

Q. 3. An Didacus teneat ducere Didonem, ꝺ Didymus denuo' emittat legatum mille?

R. d. emittat post recepta jam sponsa, non tenet Didacus vi prioris depac ducere Didonem, q tñ o' jus ex pte sponse fuit extincti, nec ℓ ei' au' dum reciderit, q ex una pte vetas intima est amicitia, & pri mtr pti; ex altera pte ob rubatam jam semel pri Didacus mtr dubitare pt de stia Didymi, vgl. VIII. Dom. qui tenet mtg, spr pstnte ei mtus.

CASVS VII.

503. Eleutherius elegit pulchriorem a' pre sua resilendi cam, ℓ ea ali-quando pcipiter abutitur; quo facto incipit et invitq; pregit sua ab ea abhorrere, ut serio et ex judicio ejus dicat, se mille quibet alti pri illi nubere.

Q. d. An sponsus adhuc post recipere, si post mutatem voluntem egregiat sponsa se?

R. si juverit cam resiliendi ante copulam, o' pt, q tacite remisisse jus suum; secus si resilit cam resiliendi, aut si expresse' noluit ratificare sponsia. Post ℓ pro foro externo cogi a' Judice, ilem aum o' presumente.

Q. 2. An ob abhorream ilem liceat resilire?

R. affirmat Gobat ob sentag et ille intimoris dissonantiae: sed magna ℓ cautela opus est, ne detur cuivis occa, aliqn appetendi e sponsi, et ingrendi in via et casu illi assignis, hinc ex inanis pretextus orien

et non matrimonium evanescant; q̃ tñ ẽt ex quadam religiõis honestate ob fraternitatem cum ea commissam, vtrum ex ejusdem abstinentiam honesti ꝯ suffire ad dissolvendum sponsalium.

CAS VIII.

4. Fidelis pauperioris juvenis virtutibus illustris domicellæ suæ ditioris sponsata cum ea staret, sed sciat secreto se lege inferiorem, seraxo consensum matris viduæ à se impetrasse ivi; ad ngat hoc illum sperare, etsi alumni artium filium virtus & debitorem reret, qui compatres medicat nostras, eoq̃ descendere ex illo fidentis matrimonio, nec prout canonicatus capaces ẽnt, nec dignia familiæ Matrimonia sperare facile pñt; matri adsimulantur exquirendi ac corrigibus illis ominantur emptæ nobilitatis, et inde laboriosas tristias, dissonones &c.

Q. An Clericus fidentibus ab his sponsalibus pñt recedere?

R. ꝯ pñ, prima authoritate tñ approbat Judicio, q̃ ex una quem prædæ gravi incommoda eventura, ex altera aũ spõa sit secreto inferior à proximis in dignitate statutis sit cognita, de quam ab excellentis nobilitatis aliæ dotes supplere videantur, sint compensant sibi de quam divitiarum, nec magnopere laborandi & dispendiosæ saltem gradus, cum spõa & hæc virtute extraordinarijs officijs spectatum ac familiam sibi demeritura pñt spari, nec appareat, quo pari fœdo inde alium pñt; sed eo casu, libere pñt delegerat, familiæ aũ incommoda alius fide filij avertere potest, extra dissolutis sponsalibus in spõa detrimentu suæ famæ pñtis; ngabij interim matrimonijs; cum q̃ alterutri damnũ pñ debeat, videtur q̃ illi, qui eam dedit, ẽ præstandum. Et q̃ sæpius casu vitæ sibi in hoc aũ ag vtere pot dicit, qui perire. ex Cap. unico de desponsat. impub. in 6to. Matrimonia hic, cum sit in potestate neq̃ pñs est Judex in spõa casu sibi.

CAS IX.

05. Gorgonia cum virilis anno experiretur quadam clam alio profectum, qui, ubi esset, referre aueret, cum alio virilis sponsalibus matrimonium in ecclesia coram Parocho compareat.

Q. An pna sponsalia in casu dissolvi pñt?

R. affirm. tñ q̃ his spõa delectionis virilis est, qui sibi fuerit sponsum in dubium remotis rebus; q̃ casu dissolvitur sponsalia ꝯ Cap. 7. de sponsalibus tñ q̃ ẽt sponsi si, debet remotas abierit, cogetis renunciare sponsalibus q̃. q̃ absq̃ judice casu in pñtia, atq̃ si illo non fuerit, tñ q̃ spõa ꝯ casu

In alio oneroso se o obligavit. Ego dico, et ante Disputum quod ipsa in mora fuerit, ne teneretur mystice.

Q. 2. An Gorgonia propria authoritate refilire possit?

S. affir. q licet certissimo, sm de jure eam posse, cum certum sit, nullam puellam obligare ultra intentionem suam; puellam vero nullam obligare se velle ad quem in hoc diversitas attendam, sm dicta, cui dato ni mi placet ipsa de Disputa quod. Esse vero dubium videri potest, an quis se moverit quoad, ita ut sufficiat apparere ex eo, si hec nulla unquam mora fuam disposuit declarare, si ex aliis locum commoratus ilgere studuit, si sepe de patria aufugisse conqueta est. Sit affirmi incumbit probatio; aliis go demonstrandum erit, Gorgonia inclinata ad hoc fuisse locum habitacio dare. Denique etsi in foro exterior probare tamen requeat, sufficit puella facta ad disponenda propria authoritate hanc, go resilient certum sit, q viroreus propria authoritate rem suam recupere sit, quod in judicio recupere ostendit.

Q. 3. An Parochus eidem copulare cum eo quod possit?

S. Omnes doctores, si nemo sufficit probaverit, ea sponsa hanc abesse, sit. Segr ea dicis, ney ei dico sibi apud Judices, sed viri prudentis qui sponsi rabia talis manifestis declarat propter hoc prorsus hanc Disputam.

506. CAP. X.

Hilaria cum Hilarione sponsalia contrahit, ut sponsi dicit, absoluta, ut ipsa vero asserit, sub side; et officium utrinq Patri recepit, ille accepit. Et vero cum o acquiescisset, post biennium et ultra sponsalia cum alio iniit; qre Hilario petit dictum copulare sibi matrimonio sibi reddi.

Q. 1. An dissolvi sponsalia prima possint?

S. affir. si prius videam notam Hilaria o ut nimio juvenis; hec pena officii o affulgeat, oblatum eidem matrimonium sit vide modo, hec aque felicis eo negotio, desit, sine hec virtute adee abundat, qre si prima, sub fide ab initio cert, quibet aliam puellam abstinuisset ad sponsalia cum Hilarione.

Q. 2. Cui incumbat onus probandi; si hoc dicat sponsalia dicat fuisse valida, hoc abolita.

S. Valida aliqo hoc affirmit; quia Gobat N. 189 cum plebe quod qui ante vel obligadem, debet illam accipere cum mora, pudicia et sanctitate conversatis. Illm in casu o criminis alibi; et ubi o ecclesiastico in oppositum.

Q. 3. An Hilaria pdca audierit restituè pcil?

R. negt. q caa dissolucois rei certa ed certe dre gnlis, cum o' Ad certum, an fidlia fuerint edita, q abstia ab milia tm; inter que dr inordi nate o' faciunt diserimen; nec certe juris. cum o' Lex condet, an adsit caa, que excuem ginlium ntur officiorem reddat.

Q. An qui restit a' gnlibg, teatur alteri pti reparare damna et expsas caa rac gnlium et parat ad rpiar.

R. qui hé justa caa recedit, nchi; q illis é injusta caa expsarum et damnorum, qui recedit ex justa caa per culpam alterig data vq ad finem; ad mlta nchi per Cap. damnū de reg. juris in 6. mo' qui dat culpabili caam, nchi restituendi expsas respicere, q est injusta caa, cur teatur Matrimonium, et idem faci, alsi injuste restitueret. et licta quidem teat ni ante habiam Judicij, si pb altera petat, nec cessatur remittere. ... Alt' pblig ad nihil nchi resiliens, dalbera pro ni incalculabili debit caam vq, q ipsa dem dependentem. Idem pblius est, si alter o' debit caam, sed ipse vq suus ponat caam licitam evitando vq deligionem, q hoc é naa ginlium, ut pax sit utriusq ordi, et utriq cum caa liceat agere et libere de restituenda urbaq. vide N. 480.

CAP. VI.

Q. Joninus fide promerat se ducere matrimonium sb condie q puella gnt ni poslea falsu coram Judice, sed negat conditam illam promissionem, offrens se ad juramentum.

Q. 1. Quis sit Judex in caus ginlibus?

R. Ludens tm, i. ego Episcopus, q est caa gnlis, concern matrimonium ejus judicium sibi spectat Episcopo juxta Trid. p. 24. in hac relatis cnsilij et ni Parocho delectus bnm caarum gnem.

Q. 2. An Joninus sit condemnandus?

R. negt. gnlium pcis ginalia attinet, q actore o' probe absolvitur reg.

Q. 3. An, qui fide promisit, nge pcil promissionem?

R. affir. per le cgnto, q promissio facta o' est promissio vna et obligatoria, de qua posta interrogat Judex. In casu tm Joninus o' videt pte nge et q cederet in judicium Joninae, qui ob copulam promissio facta obstam nchi gaceret, nisi aliunde excusetur; juxta N. 486.

Q. 4. An ni, quod o' ambus nchi gnalijs, nge pcil, fuisse ungm strictus?

R. pt. modo juxta N. 495 certum sit, se é de obligatum: / ubi hac reflexione mlti; non constare ita, ut teat dicere. ideo ni Judex interrogat, an promiserit, ut illum ad Matrimonium ex promissione debitum orgat, q negat ingenita fatil fcum; non ita promissa fit, ut cogi possit;

adcogg, ꝺ'ē̃ mndacium, rea refutatio ꝓ̃ nullis, ad aliquē modo hrobly cum ea humanis saho poss illgr. ad dem vō restrictionem cā̃ nō sufficiens ēt, si alias quis ēt deobligatus cogeretr a Judice ad mtr̃monium, quē grauissima onera et pressos animo, si coactus, despsone pōt.

Ss. Ab his poss confirmare juramto ngātem.

D. affr. ꝑ le legnde, q id ꝺ'caret vitio, q caret in ngātem, ist vi do concessam, nec ēt contra Ebream. Judei juridice interrogati debitam, q respō accommode miti, qm̃ Judex hō debet, nec dei cā̃ occultandi hoc modo veritatem, ad quod ea dicit.

Ss. Jovinus an Jovinianā pōt admitti ad juramtum?

D. agl. nisi afferant alias psumptiones ⁊ indicia fortiora ꝓ le, de ipsa probatem. Et amq; utroq; sent talia judicia, que sicut semipleram probatem, Barbosa stat juramtū prgatorii ēt reo deferendum, aliqn ꝺ'ē̃ q mitnendum juramtum in supplemtū probis, q Judex stet ēe pronior ad liberandum, qm̃ ad condemnandum. Et hoc mō melius arbitrio prudis Judicis.

TITVLO II.

Matrimonium.

CAPVT I.

Essentia Matrimonii.

508. N. Matrimonii. cap. de Desponsatis dicitur sponsus mris et femine, individuam vite custodiem retinens. Sponsi pt ⁊ ad actum mē̃ alis et civilis sponsio, ⁊ ad sponsalia et sacramtum. Sponsi nō ingressum est ad Deo in paradiso, sāg in L. V. et hodie adhuc observatur inter nos obtamus; posteriori modo in L. N. instituit. Ag; ad contrahendū dicit Palea, et definitū ead in actor. et Trid. Et probg quidem quoad Resurrectionem, cum institutio q̃ quoad ꝺ'ē̃ dictum Christo fundata in Script. In utroq; acceptione dicitur ⁊ activē, sponsus et in fieri, pro ipso contractu matrimoniali, ⁊ passivē, obligatus et in facto esse; pro utili societate viri et femine, resultante ex pdicto contractu; ⁊ de ista generē. Nos hic de Matrimonio activo quod loquim̃?

509. Dico I. Matrimonium, qd̃ est contractus mē̃ alis, ē' contractus legitimus, quo mas et femina jure nullo impedito mutuo sibi tradūt jus in corpora ad actus ex se aptos ad prolem, et ad individuam vite societatem se obligant. Habetur ex cit. cap. Ubi Sponsus Abr affirmat ꝑ pactum in ppō: ead Sponsalium, quo ꝑ legend contrahunt et ⁊ in futuro,

19a

270. Berufskrankheit—Verfahren.

1. Auf Grund der V. über Ausdehnung der UV. auf gewerbliche Berufskrankheiten vom 12. Mai 1925 sind diejenigen Ansprüche zu beurteilen, in denen die Erkrankung zwischen dem 1. Juli 1925, dem Tage des Inkrafttretens dieser V., und dem 31. Dezember 1928 begonnen hat.

2. Das Verfahren richtet sich sowohl hinsichtlich der V. über Ausdehnung der UV. auf gewerbliche Berufskrankheiten vom 12. Mai 1925, als auch hinsichtlich der Zweiten V. über Ausdehnung der UV. auf Berufskrankheiten vom 11. Februar 1929 nach der RVO., soweit nicht die beiden V.en selbst für die Dauer ihrer Geltung Besonderheiten vorschreiben.

3. Der Senat für Berufskrankheiten bei dem RVA. ist nur zuständig, wenn seine Entsch. gegen einen Besch. des VTr. angerufen wird, durch den ein Anspruch nach § 12 der Zweiten V. über Ausdehnung der UV. auf Berufskrankheiten (Rückwirkungsfall) abgelehnt wird. Er ist also nicht zuständig, wenn der Anspruch auf die V. vom 12. Mai 1925 oder auf die §§ 1 bis 11 der V. vom 11. Februar 1929 gestützt wird, oder wenn der VTr. den Anspruch nach § 12 der V. vom 11. Februar 1929 anerkennt und nur der Grad der Minderung der Erwerbsfähigkeit, der JAV. usw. streitig ist. In diesen Fällen entscheiden die ordentlichen Instanzen.

RVA., Verf. v. 13. 1. 30 — EuM. Bd. 26 S. 167.

ea excludūt ab ordinis gradū.

Unde requit ad Matrimonium consēq, ipso iuno verg, vdo plenē deliberātq, alio volūtarig: tō liber, in a metu gravi originē incepto, iuxta dicenda. vbi motum. Hō extrē manifestatq iuxta N. 2446.

10. Dico II. Matrimonium ppriē dividit in legitimū, ratum et consum. Legitimum ē, quod ppriē iuxta L. nūa v mō civiles contrahitur. Ratum est, qd inter fideles iuxta L. Eulā ritē contrahitur, atq deo ratificātem ejus et ruēm sacrāti vēt, v hrē pt. Consummatum, cui accedit copula carnalis, cōjux ipsā, s: dūs, qua q Le eō agitur ad gnām prolis, vēt hec q accidens vgr: ob sterilitatem mulieris v Leges.

Celebres aliud matrimonium dicitur Ecclesie aut civile, in quo ordinē ea requirunt qē requit jus civile, uti ff ipā dotia, dōq Salic, publica hrē traditio in domum spōi; aliud impleme aut Canonicum, in qō solum ea requirunt, qē a Canonibg requirūtur, maiē prolca Sacerdotis benedictio. ad qd requi pt matrimonium Morganaticum, s: ad Morganaticam, quod quidq contrahitur a viris illustribg cum femina inferioris ordinis occulte quidē, coram Sacerdote et testibg. eo pāto, ut conjunx et liberi inde suscepti morgengebā, s: dona nuptiali aut alia certa portione ad suam substentationē assignata ff ututi, ordinem nē et dignitatem mariti v participent; atq a cetcis bonis ptinis dividuis et insignibg abdicatur vēt in favorem liberorum ex primo Matrimonio genitorum. Conjux ipsis Stande non ingov, sed concubina appellatur in jure Can 4. ex 6. Dist 34.

11. Dico III. Ad rem nōta matrimonii ff opera requirūtur. Secunda quidā alios a operum v potig juris in corpora traditio et acceptio, s: ipse mutuus v ipsius mutui intus contractum; hoc am dicta v alia signa sibia, quq confusa ille mutuatio et acceptatio: ut ego te accipio in meam; ego te accipio in meum. Quida alios; mā primum est mutua operum traditio, hoc vō mutua acceptio, s: mā et hoc mutuum ff dōis requit ad ipse ipsiq contrahentium sibiliter et prelog, qi mā rem vēt pt ad corporum traditio; hoc am, virginem ad eundem accipio. Atomg dicio comitē Rei pt.

12. Dico IV. Finis primg, colligit prig matrimij, ut dicitur ad ipsius mutuum in corpora in ordine ad gnām; medg et accidentlig ad grā et adjumē prolis; ut ad Sacramentum, inoupr q fine Dei gratiae Dei ad proles educandas suscipiendas et educandas ect. finis vsurig in matrimonio, et grā est remedium concupisce. finis ultig est gloria Dei.

Alig ob hos fines licitum est matrimonium, et meritoria ea pt, nisi ex circumstantiis vitietur. Si hi contrahatur ob bonos finis cultus, vg ob sanitatem corporis; mutuum juvamen, pacem inter familias, divitias, opes, voluptatem gaudia plures ex vnte, q est secundus aliqua; si finis extraneus primarius et solus intendatur: etsi vero alii mediati cessent; excusari tñ a pt, qui intendit aliquem ex istis finibus copulae.

Dixi ob bonos fines cultus: nullo n mortali peccat, qui potest finem aliquem illicitum intendit ad aliquem externum.

Resolvuntur casus

S 13. I Ricardus postquam impregnavit Lidiam, ad primum a se avertendum, suadet ei ac libro finis hos, ut inviceni nbant. Contrahit hi in facie Ecclie ad se obligandi, ut pecuniam ab Ecclia obtineant, quae et postea multa inter eos simultates nec cohabitatio fuit.

Q. 1. An peccet, qui filii matrimonium attentat?

R. peccat graviter, tñ contra religionem ob irreverentiam in Sacramentum, in gratum Ministrum e, Deum et Ecclie intrinse advertendo ejus dignitati tñ contra justitiam decipiendo in re gri alteram partem fictionis ignoram.

Q. 2. Si quis inveniatur, qui filii finxit in Matrimonium?

R. Dicitur Petrus Lupulus, Lupulo vero finxit Lucere decipiendo, q aliàs se injuriam fil ei damnum notabile cum in fama, tñ in fortunis et vitae; nulli n alteri permittit nubere priusquam matrimonium plenitr fuisse validum. Dicitur Petrus. Secus est dno; si et altera pro ista est fraude aut filio satis apparuit, quis ultrie deceptu cessabit. Dio si excusat cau gris vg. capitales inimicitiae, pauca scandala, mtio ea die matrimonio nectenda, filio si nullum decipit damnum prbitur, cognovit matrimonium si dci ita plice notum? Ita tenet..

Q. 3. An Lidia a Lucio fict. alteri nubere?

R. pvet quoad forum externum, q pro hoc matrimonio nullum est, si detect dc loco, ubi pvet esse de matrimonio audiendo in facie Ecclie stando: non pt am in hoc pticlo, et pro tto contro; in quo est dubium et probabilius pro matrimonio, adeo, ut et uxo dicat; se fide ostendisse ei si credet in foro externo

Casus II.

S 14. Mariana, invita sed adeo Petro et hereditatem ngntibus, pactis cum Marone matrimonium inire attentat, quo ut illi impediant, eam aliquo

præsentem, nec contradicentem in uxorem ducant Marino.

Q. 4. An liberi Matrimonium ducere possint inscijs et invitis parentibus.

S. N. possint videri patet ex Trid. sess. 24. c. 1. nec obstant leg. Civiles ad Can. decreti; sed ille emendata a Trid. nisi forte ibi pro invitis dum et illicitis habuerint matrimonia hic ipsum parentum contracta.

In Gallia quidem dicuntur Matrimonia invalida hic parentum ipsius Standa, sed nonnisi quoad effectus aliquos civiles, ut declaravit Ludovicus Lege L. Antoine

Q. 2. Non possunt licite, etiam hic officijs parentum repugnis; liquidem Dei condite ipsi pugnant, et ordinantur injuste impediuntur. Hoc ni Idem exigitur ex præcepto 4. Decalogi. Dici saltem hic officio: nam justa plures præter licitè possit filius invitis parentibus quis in corpus ire Matrimonium, quod verè, q in ijs, quæ ad electionem status spectant filij non subjiciuntur parentibus. Justa alias am id licitè, et valeat, ex quo parentes multo inde graviter offendantur. justa alios denique id licitè invitis parentibus inire Matrimonium adeoq nihil peccat, si illi justam causam non habeant. Causa hic non. Tunc am justam censetur illi hic causa, quo liberi volunt contrahere Matrimonium cum personis indignis, v. c. juxta D. Wiestner viliboet et turpibus vitæ laboriosibus, aut aliter infamibus non hic deformitate similia. Vide Reifferscheid Sect. nro. 6. t. 1. c. 8. n. 6.

Justa autem hic filius si tractu obedire parenti, certum matrimonium inspectatum, nisi id pietas exigat ad voluntatem grem reddendam parentum.

Q. 3. An parentes graviter peccent, liberos ad Matrimonium spectant, aut do eo impedant?

S. affirmt. si impediant absq justa causa, cum possint liberos jure suo, quod hic ad nata ad electionem status Cap. 12. de Regular. non hic incurrunt parentes injuste impedes excommunicationem latam a Trid. loco cit. can. 9. contra injuste impedes Matrimonia, q hoc loquitur tum de suis filijs ad alios jurisdictionem in hic catena habentibus, ut effatt ex gladione. Imo licite possunt parentes mitè ac pronè cogere suos liberos, ut aliquod Matrimonium non ineant vel inire omittant. Dici absque justa causa. nam si eo pacis causam hujusmodi impedirent justa scandala, scilicet simultates, discordiæ. parentes dent Matrimonium tum pietati et alijs rationis impedire possunt, impleti in Judicio authte.

Q. 3. An Pater prolem de injusto nubentem post exheredare?
P. Negl. Lex mutat inquit: non apparet, qd jure id post reda. Nov. N. 57. i.
Q. 4. An Pater filium de injusto nubentem dotare teneatur?
R. Si digno nubat, tenetur; q voluit nubere Roberto, id Pater in jure; nullum em jus dat, prolem ob adulteram cum pre pari dote, imo Pat nubere indigno, Pat eam o hereti patre indigne dare, Ille tenet dare dotem reddiam ad numerum Pariis tribe, hec n Pater filijs indigentibus n ingratis et immorigeris Pli jure prestare tenet; id colligit ex l. 6. §. Pen Pares. ff. de lib. agnoscendis. Secus si filia alimtis patris indiget.
Q. 5. An Magistratus secularis post penam statuere in Pbus spe ecclie et fidei prestim nubentes?
R. Posse in casu, quo parentes hec juxta Pa Pa opponunt. Patet est, si duo tm liberos plectant, qi hec et absq juxta Pa tractant Matrimonia hec ecclie parentum, presertim minus prudentia duo statuit et indigna; q Magistratus secularis hi pos urget executem juris Pli et Pz. canonum, qm libertatem Matrimonii ad fidei jubibus indultam aufferat. Et ita fit in Bavaria de qua Pichler.
Q. 6. An teat Matrimonium a parentibus tractum pro liberis pntbs et tacentibus?
R. pdcs negative: nisi ad id assistat Pl pres, q arduitas negtii, qle est delectus status qui inde exigere ecclie, ipsorum aliqo stylo signo ab ipso etiam expressum; sed liberi tacendo quise exprimunt tum ecclie aliqo signo ato et petrato; qui n tacet, nec affirmat. nec regul. Cap. 44. de Regul. Jur in 6. nec Dispo juris, qd in Cap. unico de Despons impuberum in 6. pro ratio tel consilia pntbs inita pro liberis tacentibus tacta; ubi te ex Pbus extenda est ad Matrimonium, presertim cum sit longe disparitas ob hujus indissolubilitatem.

CAP. III.

5. 15. Nicanor mittit Nicaziam, qi nec duo Matrimonium ineat cum Nicandra, sed illo post mandatum revocat.
Q. 1. An ecclie Matrimonium dicat tc Pactum?
R. affir. Judicio tamen communis multis, qi ipse ex intervallo in longiori decet ecclie alterius pris, dum adhuc stat promere ecclie priori pris: stet ex pacto cum alijs contractibus.

Q. An valeat Matrimonium initum per Procuratorem?
R. affir. quicung; quocung ritu obeat ppis. Gondat ex pari.
Dein ut Procurator teat nadum speciale ad contrahendum
cum data p̃sona. 2. ut id per seipsum exequtr, et quidem post
Trid. coram Parocho et testib, et hoc decretales o' regrtur,
quo dr. inditum. 3. ut ante actum exeuen mandu o' Pr re-
vocatum n̄ in ipso Procuratore, sed ignō ppis petrel Ultm
habitr. Vide. N. 464.
Q. 3. An Matrimoniū p Procuratorem initum n̄ sit sacrm?
R. affir. q. Dus oēs actum Matrimēlem 2dum legem utidum
elevarit ad raem sacrmti. juxta Cap. 9. de divort. et Trident.

CAPUT IV.

Q. Quapropter cum sit in pesto infid, ne sacrilegē sacrm Matri-
monii ineat, istudit dum raem otractus, non vro sacrmi?
Q. 1. An inter fideles rao sacrmi sit separabilis a' rae otractus
Matrimlis?
R. potius negnve; quia unum Matrimoniū fidelium inde elevarit
ad raem sacrmi, unde Conc. et Pr. absolē dicunt, Matrimonia
fidelium ee sacrmta; imo Innoc. III. Cap. 9. nto. de divort. videt
indicare, quod Bapt. de ignto, qod vita in infidelitate sit admissus,
faciat otractum Matrimonii ee sacrmtum. Conc. Latin est, qod
duo raem habi otractus Matrimālis inter fideles elevabit
ad raem sacrmti, alg ita instituerit, ut ad raem otractus accede-
ret rao sacrmti altius ordinis et de lege pdicta: multa am est ra-
dicta dicendi, quod pōtis fidelibus religiōis potestatem separandi
unam raem ab altera. Vide Scholast.
Q. 2. An Evangelium fidei exclusit raem sacrmti?
R. negnve: pter ea dicta; invenitur am ga sacrmtum de clabum
pēti inffis evitare pt et debet q contrahem fidelem.
Q. 3. An Matrimonium inter Baptizatum et no Baptizatum sit
sacrmtum ex pte fidelis?
R. negnve: supra in, qod talea dimoḡit in impedo disparis cultus,
q tenē inffis coram otractus, cū altera ee animum sacrmtum,
qō cum no Baptizato incipiat sit signo sacrmti, deficiat dictum
sacrmtum.

CAPUT VI.

Conditio, Modus cā Matrimonio adjecta.
Q. 1. Matrimonium initum de futuro de presenti q pesto stabit
valet, modo existat q exhibeat conditionem, Lex, si non. qō dum,

q̃ dñi consensu fuit in absentum. Sac. dic, quod stantibus omnibus conditionem adiectam condoni; adeoq; hic non existente ꝯ est ꝯ.

516. Dico II. Matrimonium initum sb condiõe potestl et hesitã de futuro contractu valet quidem, ad ꝯ abstinẽ a debito eousq; dominus quousque suspendatur. Cap. 3. 6 et 7 de condicionib. appois. Quia, q stantes non intendunt ante transferre jus debitõ in alterum contrahentes tenentur ꝯ impedire impletionem condonis, sed expectare, nisi fraus in impetrabilem ꝯ in laesam ob eam rem aliquam. Impletã am condiõe potest dñs nõ ꝯ petere debitum et contrahentes ignorant impletionem, nisi prior ignorans debitum petat ꝯ alter scit impletam cum aliis stantibus, qi hi fuerunt absentes. l. 4 pr. De verborum obligationibus. l. 7. pr. de stipula emptione etc. Audiri deinde sacra congregatio a s. pio V. et Clemente VIII approbata in pugnarum. Neque nec est, ut dño impletur coram laico et testibus, aut his impletã dñficetur, nõ antea coram ipsis debitum stantum de Matrimonium, quia, q Trid. requirit presentiam Parochi et testium dum q dñi, quo stantibus Matrimonium, stantibus am quo ei apponitur condo, non quo hic ꝑficatur. Conf. tamen Trid. adeoq; eo abstinetur; quod, de facto pro Matrimonio aliud inedatur; non am tutelã ngn emittet, nisi stat dñem ꝯ ea impletam, aut ꝯ dñum ea pendte ea revictum. Ita probat Richter contra Layman et alios probatos disputantes.

519. Dico III. Matrimonium sb dñe de futuro nãta ꝯ nitã ꝯ stantibus valet, id absolutum, q dño, quia jam ꝯ detracta in sua ea ꝯ ff tacite, stat q jam existente. l. 79. pr. de condicionibus etc.

520. Dico IV. Matrimonium sb dñe impossibili s. de pt. s. de praesenti aut praeterito, eodem modo stantibus valet, q Cap. fin. de conditionibus appois. Condo impossibili indifferenter pro non adjecta habetur.

521. Dico V. Matrimonium sub condiõe turpi cum de futuro, tum praesenti de praesenti et praeterito ꝯ quoque stantibus valet id absolutum, sed ea condo habetur pro non adjecta, nisi condo turpis non sit causa stabilis Matrimonii primũ ex one ea Cap. fin. de conditionibus ꝯ appois. 2dum videtur stat Lacroix N. 239. contra Richter probatissimum, q Cap. cit. ꝯ dicit inter condiõem de futuro et praesenti.

522. Adverte hic dñm, etsi juxta dicta q pro causa condo turpis ꝯ impossibilis habeatur pro non adjecta; hic q foro interno standum existimet

gñ̃ obstabiles, licuit se abscisse, quisquis contra fecerit, arbitrio
g vlor Matrimonii cito dependet a voluntate contrahentium; nec
valeã ꝑ supplere consensum Matrimonialem, cũ nulla potestas humana
possit jus in corpus alterius ad usum Matrimonii nẽ ejus
usum, go si obstrictus sit aliquem votum alligeã impleoi divino,
o obligabitur, nisi tm̃ sua sponte: in dubio am, quã mtr dubium sit
adjecta, standum est dispõe juris. hinc in dubio, an votum
turpis v inutilis sit stricto v ex joco adjecta, presumit adjecta
ex joco, adeog tenet o adjecta, et dirimit Matrimonium,
dirimg quisque censetur, se velle accommodare mori Ecclesiæ, quæ
hoc solum vult stricte non adjectis, dirimg in dubio presumitur ex
more aut. Semper, si de gravia existive effectu; hinc ut complatio
cedit in pro suo extremo.

Duo, licet valeat, tñ illicitum est Matrimonium sub duplici intentione
initum, g modus ille contrahendi est obnoxius varijs ꝓblemtibus,
dispijs &c.

3. Dico VI. Matrimonium sub conditione turpi de futuro statim Matri-
monii regulariter initum valet; licet tñ ex jure alij, cum
nulla res illicita statim ab initio subsistere, cum ex cit. Cap. gñ.
Dalij condito ex eodem Cap. est, dimo; quæ regulat bono prolis,
et contrario secum, si graem prolis evitet, potè licet vg ꝓ
periculum sterilitatis etc, aut si prolem natam occidet.
Dò; quæ regulat bona fidei aut indissolubilitatis, vg. stando
secum, donec inveniam aliam dispositionem de eo tertio; quæ
regulat bona prolis, ut contrario secum, si pro quarto
adulterandam se tradat.... dicet am quemvis ordinem tri partis dicunt,
et probat nec o sit, ut pro utraq in eam sententiam, mo unam
illam sibi opponat ex probat, g si vel una pro stabilitate
Matrimonii evidat, pari o ex utraq Matrimonii, quæ
ergo dicet ex mutuo et laudabiliter regi.

4. Dico VII. Matrimonium sub modo possibili et honesto initum dum
adhuc stat, ꝓ Cap. 4. de conditionib apposit: imo et sub modo impossibili
v turpi vg. ut matrem aureum in dotem afferas v talem quem
occidas. arg. Cap. fin. Cit. Modo in modus turpis o regulat totam
Matrimonii, nec ni publice vindicatur Matrimonium, g stra-
hendo sub tali modo ꝓ unum individuum stratum se obligat

ut eant ad Matrimonium et ad ejusdem exercitium; cui obstat quod Deum nequeant recipiendo modum modus adjectus sit posterius Matrimonio et obligatio ad Matrimonium contrahatur prius ad alteram, quæ importat modus.

525. Dico VIII. Matrimonium sub casu turpi et honesti, possibili et impossibili, vel et facti initum s. modo ei sit casus turpis, cujus adjectatur modum conditionis; secus vel, uti ultimum sub demonstratione turpi, possibili et impossibili, vel et facti, modo ei adjectus fuerit, si facti. Similiter ac paria cum ultimis voluntatis, quæ adjectionem casu et demonstrationis nec suspendunt, nec vitiantur 833. Inst. de Legat. l. 17. et 33. ff. de conditionibus et demonstrationibus; nec Matrimonium est minus favorabile, qui ultimæ voluntates. Accedit, quod casu et demonstratio cadat ad substantiam contractus, sed tum ad qualitatem accidentalem.

Resolvuntur Casus.

526. I. Petronius cum Petronilla Matrimonium contraxit sub conditione, si illa Romæ ante testimonium allatum se intra quinquennium emisit; interea a Petronio ignoscitur; sed postea reperitur, quod antequam Romæ obiisset.

Q. 1. An valeat Matrimonium initum sub conditione, si eo Virgo?

R. Si intus eo, si se illicitis motu reperto ei Virginem, vel, quod crudis lapis, adeoque rotæ et adjecta, si an sua sit? si reliqua Virgo, audita Mulieribus peritis judicarit; unde si ea Virgo, valet, secus si non.

Q. 2. An valeat Matrimonium in casu?

R. Negative; patet ex nro 517; nec obstat, quod Petronius se subjectam formulam videatur recepisse ac conditionem et adjectionem finem abstinentia si plumbi vale Trid. ad excludendam fornicationem, quod modo nam vel ipsum initum vel adhuc Trid. nondum fuit promulgatum, modo conditio et casus, si in Trid. de retro et postea, quando Matrimonium jam ante defecit. Imo vel conditio finem vel casus, ex hoc pene quod effectu privata: unde si Petronius maneat in statu vel ante Petronilla pro uxore, si reperiatur ei Roma, nullum exhibit Matrimonium, ob ante illam deprehensam Virginem eam agnovisset. Goleat.

CAPUT III.

527. Quisitiarus Matrimonium contrahit cum pauperrima sua se vere, si Papa dispensaverit.

Q. An valeat ejusmodi Matrimonium?

R. probliq affirmat cum Richter et alijs contra Lacroix et Viel p se hit impedim, in quo Papa possit et valeat dispensare. Sed, q in tpis tlle reperiuntur contractus, unde ô obstat, qd jam in tollend hit pro nullo contractu: reuter hr q le tractu petere dispensaem, nisi forte quis feminam impregnasset, et damnum aliter reparare ô posset, nisi q parti lesæ id obligaret, tenetur ut ntq ô recedere, ut pro aliena quarere velit dispensaem. vide N. 428.

ASVS III.

28. Nonnullus etsi paulo ante coram alijs dixisset, se duturam Jomulam, si haberet mille aureos, aliter non; postea dñ cum illa contrahens, nullam conditionem apposuit; initio Matrimonio exegit illam nihil hre, et ideo abstinet a concubitu.

Q. An Matrimonium hoc consensu bene celebratum?

R. probat negtive: q voluntas Nonnulli tm expresse declarata est in possessione et censetur remanisse, qd a posteriori colligitur, q ideo noluit illi commisceri.

ASVS IV.

29. Serapia certo quidem cautionis obstricta cum Seraphione contraxit Matrimonium: et semel in quidem cautelæ erat. Q. An valeat Matrimonium sub modo a pacto servando Cautionem quidem, et nunquam petendi et reddendi debitum conjugale?

Q. Alij probabiliter negant, cognitum de Natura Matrimonii sit, traditio Juris in corpora q approbem an alijs nimis hoc excludat; alij vero probabiliter affirmant, qod sufficiat traditum unum quodque ad usum actus et jus remotum ad usum aptus, et q primum, dicendo vq: do tibi et accepto jus aptus ad usum conjugalem, nolo tm usum corporis. vide Schol.

accedit, qd de mente contrahentis constet hit de valore, unde q qd Matrimonium ad impedimentum deducit hit jo ni prudenter deduci in partes, cum aut sit certum ad valorem aut ad nullitatem, unde hoc casu non adsit jus ad possidendi, Matrimonium hoc casu esse ut nullum.

Q. An valeat Matrimonium contractum sub modo, ut pro altera quidem debitum exigat?

R. probliq negtive: q non transferetur actus jus ad usum aptus, quia alter jus petendi debitum et reddendi acquirat; alter vero eadem jus reddendi.

De Sexto III

Impedimenta Matrimonii

Versus 1

Impedimenta in genere?

530. N. Impedta alia sunt impedita ltm̃ alia dirimtia. Impedta dicunt, que prohibt ltm̃ & illicitum faciũt Matrimoniũ non tamen irritum. Dirimentia ãm, que ex prohibt. et annullãt, nec sic contractum Matrimoniũ antecedant; nam si ei supervenient, Matrimonium utpote jam rite contractum dissolvũt.

531. Dico 1. Impedta dirimtia statuere & Christus pt Papa et quemlibet; ita tt nec Episcopus & alia diuersi, nec Reges seculares Catholici. Probat ltm̃ potestatem. Potest tm̃ consulto Canonica hujusmodi impedtm introducere. Prima conclusio de fide ex Trid. Sess. 24. de Sacto Matrimonii can 3 et 4. Nã, q Matrimoniũ q in Christi Ecclia consistit in statu sto, tm̃ potestãm legislativa Ecclie, ejusq Capite est ritu statũ Matrimonium, p. v. illo modo initum, approbare v irritare, ad ejus rorem ex illo regressi hanc in potestãm Magistratus hmi alios contractus ritu... Dum limitat ex cap. sed v. de Privilegiis Episcoporum, ubi Majores cause p. irritũ q ultra veniunt, q sua sancta adeq et ad rorem Matrimonii spectãt: si reservate dicuntur Summo Pontifici. Quia ab Episcopis potest Ecclia et melius ergo a potestate spirituum Secularium, q Matrimoniũ est sanctum et contractus Sacr. Trid. loc. cit. canon. Si quis dixerit... Sed tm̃ Magistratus Secularis p. Christi: infidelis q Rex q Gentilis statuere impedta, ubi pt erica alios status, q apud illos est status nec invalida. Quia limitatur ex cap. sicut de Regnis Gentilis et cap. fin. de Consuetudine, in q ultimo approbãt in tm̃ v. vel ignorãdo tabellis alegãt scripta. Simile et obligari ejusmodi impedtm aliqd pt, o tm̃, quia pt jurisdictionem tm̃ spiritualem Ecclie dirimentia in foro, et ex ea pure dono impedivit tm̃ spirituale

gō cùm l. mdo exercecant jurisdictionem circa Matrimonia, o'ē' rāo, cur et impedim Dirimens Natura requirant. Q. quō Magistrat Secularef ob bonum publicum ō'ponunt gbusdam Matrimonium, ppter o'earent jurisdictionem rā illor de pēf. ppter quod et urgēt observam l. rēlig, qē plebet Matrimia pēlf cum pjudicio bni pūblici. Ita Sanchez.

32. Circ II. Leges hmāe affluentes impedta dirimētia absqe obligāt in o casu. Nam bēt vif et melg gvant excipiat à brōgatiue v observāa jūepti Iuliani, de eum, qui nūbilis ē, ō pūdere tolem ad thalamum, ē inhabilis ad antiā nafcitur à l. v volūt superiorif. Idcirco filius jurē alij bnēt absolvē à spāli, ntia fornicatis, cum inter eos nullum sit Matrimonium, ff. ii. Ipō m ē Judicem cogatur durē vg. Ingruineam diam v affinem, ō p̄t Matrimonium illud efmare ex gravang metu m mrif cōā infurgē; affi filius excipitur à patre, si, gnāti in la ē, compellat eam ad ritandum mrem, intendens ō'efmare, nisi post dispnsām et novum thalamum.

Nec dicas, prter pēfumi de benigne Iuliā, qd ō'velit, ut lex hūd obliget cum tāto pēlo mrif; nam Iuliā nullū casum excipit ut patet ex Trid. Sess. 25. can. 9. ubi absqe ūl brē exceptione facultem inhabilitat ad Matrimonium, qē idem dicendum de alijs impedtis; manē dum pēfas mīf et ejus Iuliā usus interpretes leges dirimētes brē ulla exceptione.

Resolvuntur casus.

I.

33. Thomas cum Thomasina brā de Matrimoniō ctrahit, ignōrāf impedm dirimētis, qd ejus intercedit.

Q. M. qd dicendum de illo, qui Matrimoniū ctrahit in invincibili ignōrāa impedim dirimens, qd bēt. R. non peccat qdem, q ignōrāa illa excusat; Matrimonium bē ē invalidum; bm R. Le vgndo, q bēt ignōrāa excusat, ubi lex ē pōtens bm, ō tē excusat, ubi est irritans. Dici per Le vgndo: nam aliqui excipiunt contractum cum impdto crimine ab ignōrāte delicto huc annexum esse impedim dirimens. Vide dicenda infra de eo.

Q. An tēlis Matrimonium contrahat, qui sibi putat adē impedim dirimens, qd bē revera ō subē?

D. agit multi, q libq ꝺ ꝑt abſtiñ et efficit ſpiritꝰ in Matrimꝰ. affirmt alii, q ꝑtiñ ꝑhibit initis. Luienꝰ, qꝺ ꝑt. vtꝰ dicꝰ qꝺm; hi abſtiñ ꝑtet libeñ impedim, ꝺ vlet, ſeꝯ hi ꝑtet ꝓꝺ ꝺ libeñ; aut eꝺ ꝺ obonte fide ꝑꝺ vlꝺ otrahi, nubꝯ ſiñ, qꝺ ꝑt, eſt n̄ licitꝫ, et hoc initio ꝑtet.

Q. 3. An fid̄ liite cū Arabꝫ?

R. negᵛ: Rō, q agit contra preptum ḡre Dei ꝺ otrahꝺo cum infideli. unde et peccat ſpecialr contra ipam virtutem, obꝝ ꝑtim eſt h. ⁊ illud ſtrictius vg. contra ꝛeligionē, qui contrahit cum extō Clero. Dubium n̄ ē, an ad nuptias ſacr. legitim: negat quidem Sanch. cum alijs: aliꝝ n̄ probliq affirmt, q ꝺ. ꝑtiñ, qꝺ qui tñet lgm Matrimꝰ ꝑtiñ otrahꝺi ꝑtiñ Matrimonii, facit tñ Matrimꝰ ꝺ Xpiano annexam cū iritam: adeoq ꝺ ſacrilegus, licet, qui vellet Baptizare et alterū vir, q̄uis nullum ꝑtiñ ſuſtinꝫ ſacrum.

Q. An pena incurrat, qui contrahit ſciens, le hre impedim̄?

R. Tamtinꝫ unica ꝺ Pena ſic datur: ꝺ, qui licite ꝺ libq ſpirituſ ⁊ ſpiritꝰ ſtitutꝰ canonicā intricht, aut cum Monialibꝰ otrahꝺ Matrimꝰ ꝺ verentur, nec non ꝛeligioſos et Moniales et Clericos in ſacris ordibq ſtitutos Matrimonia contrahentes excommunicat ſedia ꝑſta ſas ſecurim ſpiare. Et hac quem pena incurritur, q̄uis Matrimonium ꝺ ſmetur. Non tñ extenditur ꝺ eum, qui otraxit bona fide, licet recognita neat in ſacrilego ⁊ incapax eſſe talis Matrimonii, q impedit contrahenti; nec m̄ ꝺ alia impedta prter expreſſa, cum lex ſit odioſa.

CAP. III.

534. Victoria ꝛeverſa ex ꝑte, qꝺ recepit Victorem, m̄ amicta cum amictu, cujus rumꝫ Colorem ꝺ obſcuꝫ duxit vel Victor, obſcure ait id ꝑtit victoriā et ſplendꝫ cognite.

Q. 1. An vlꝺ qꝺ matat Matrimoniū cum libo de impdo?

R. 1. In duo juriſ ꝺ prble Lit ꝺ libeñ impedim juris Eccli, ꝺ ſi probliq ſit libeñ, vlet, licꝫ m̄ prodeꝫ delictum: rō, q Eccla ha bolliꝫ impedit ꝺ errorem ortum: ergo probliq ē, licꝫ agatur de impdo per Eccleam ꝺ dispnabili, ut docent Lacroix et Sabo

scribitur in ea parte Eulea, hujusmodi Matrimonia quotidie
sape in dbio juris de existentia impedimenti alterius Matrimonii,
ut ple vide Gabriel Vendeseth Judices Ecclesiastici; hinc ea desumpta
Urban. VIII. qui tolle Lugo ad quem hi dubium, an Judices
obligati, qui plures habent votes o hic dbio, an prmand
hic interim, adstringantur ad primam, et quid statuendum
cum quæritur baptizata sibi prius juncta, non obstante dbio
de impedimento ligaminis: respondit hic Episcopus, ut, ubi DD. scribit
autoritas publica interveniret, negarentur Missionarii opportunitates et convivia virorum ac mulierum barbaris favorabiles.

Ad II. In dbio an ag, q pter probtem o ci Virginea, o alet,
ubi ipsa se fecit, q ubi o c error mis, sed pter paucorum
Eulea gnalis novit, o Capitel pp dispensat; hinc ista mitas
fuo pcedi, Fidelium o Fuisse in hac Provincia promulgatum,
ab ideo vivitur Matrimonia clandestine; probabilius fore
ista, q error juris videtur ce subtus libertas ad tuendum jus
in ordine ad ista vide standum.

Q. 2. An liceat hic inire?

R. qui init cum dbio nullitatis, peccat exponendo casum pbli
nullitatis: hic, nisi pter dispensam Sum adivitam.
si post disputatum dbium vinci requit, juxta plures actus
peccat o pretium nullitatis: juxta alios non ob prosecutum
libertatis. Ubi juxta hos tenetur alterum mre de hoc dbio,
ne hi exponat pralo grium inconmodorum; hoc posset ei-
volenti impedum, plex dispensaem. Sed distinguendum
videtur in dbio juris o peccat, ubi agatur de impedo per
Eulea o Dispsbile; in dbio am fact probtis ordinie peccat.
Legis ea dicis qa. quod hi obligo primo cohibere act ob-
noxia pudicitiæ scrupulis et difficultatibus gravissimis, tuto etiam
pt juxta Sylvest, ubi o Lit stq vide.

Accedicas: Inn. XI damnavit hanc propem I. non est illicitum
in casibus dubiis sequi probem opinionem de valore sacrti,
relicta tutiore. cum S. N. Lugo, q cum dbio de valore probis
juris de existen impedo contrahens sequitur opinionem mis
probem: nam q thuc teneam et pcm Eulea, qa vim legis
obtinet, et q declaratio Urban. VIII. allegata multis fit rum,
licitus et Sum ce, sequi in casu. Matrimonium initum dubio probem

Prima quinti, quæ Ordinar. ex. 6 pacto

servanda sub eadem sub eadem de loco, clandestine ad alio impedo ab Hierarchia in Germania coram Parocho extra. pyriam Parochiæ quidale, invalide nec baronio et validitas, ad impedo primary should ab ignorante, ille impedo hunc primo esse ad quem.

relicta thoré. Et quidem si de impedo juris mei Eulei dubium, stat utr ré esset controversiam, cum Eulea hoc casu possit et debeat libere impedum, sicut libuit: si autem dubium sit de impedo juris alij ex legamini, hic stat: nam de licea non est dubitandum. Item est sic probabilis et juxta Cardenas in certis, q id semper ex responso Greg. VIII. cit. et Eulea jubet posse in Matrimio, quado ex post ad venit dubium de impedo juris alij, et sic declarat illud ré juris alij stare debi, nisi prium Eulea ex justis caus permittat & approbet illa Matrimia. Ita Eichler.

Q. 3. An dictus possit duxe bonam illius adulteri?

R. affirm: q cum sit reptus, finita Lgmo Matrimonio, est sumptio juris q hoste et legitime creatis. Contra quado sumptio stat q impedo, etsi aliquo sit dubium, non licet ulterius hic dispensare. ut ibi comis.

Q. 4. quid si remaneat dubium, ea quo q's reptus sit?

R. putant aliqui quos sore dispensare, q est dubium fac: sicut hic aliqui cum Cardenas. Vide q. 2.

TITVLVS VIII.

533. Wigbertus bona fide iniit Matrimoniu cum impedo sed cum postea de ejus more dubitare inciperet, rem aperit Sacerdoti. Q. 1. quid faciendum sit, si post diutia ilgant, Le sint impedum dirimens?

R. Teneatur desistere a nptiis, donec dispensaem obtinuerit, si hic aliter o' possit effugere ingnam infamiam possit pgere, o' flando de facto; hic ni maneatur, de offendo, juxta prouis juris d. 532.

Q. 2. quid si Sacerdos advertat, permittendo adhuc aegre impedum, cum quo bona fide vivat?

R. si culpabiliter ignorat, debet monre, q aliàs nec ipse, nec facto possit, si vo invincibiliter ignorat, etsi q Le bonae meatis cum tadmire; si hic multo esset judicet, conjuges desse, etsi refutet impedum, hic practicos in usu Matrimoniu, debet dare, donec obtinuerit dispsaem, ut quiet revocari, q mlig est genitis spectu nabile, quà ei causa dare causam peccandi. Imo est evidens ratio rem ei plusbum, si hic spiritu sit cum quo sine offendo alterius vel prium, o hic Sacerdos monere,

sed p̄ scripta eos in bona fide. Nisi Matrimonium de
vergeret in grē damnū publicum. Vide Sobat t. 9. N. 115.
unde m̄ Sfesarius, b. justas causas reād impedit de lain di
mett eum obligare ad reddendum debitum quei fole ngat
injuste, dmo Conjugem suū reddere debitum juste petti.
Jo dnis, an sfuta sit admois, ante Matrimoid stratu
mitter copulā in pctum delgrē, indo sit aliqis spes, ut
penitis dispetat & dispsaem petat. Post stratu am
plectatis inter se hte illicitā sine damno in eligndo
vel tactis inter se hte illicitā sine damno in eligndo
e, qd ppenderat; & discerne ngt, tuig dicere, donec Cō-
fessarius ipse dispensaem Conjugibus obtinuerit, aut
penitens prorsus desperet de morivem audiendam.
Q. 3. quid. si penitens dubis de vbe sui Matrimonii interrogat
Confessarius?
R. vel negdo: sed sua veritatem, potte sno prudenter qm interrogat.
Dubii per se loquendo: nam si agnō vere est illi aut alteri gra-
ve obstaculum, potest dispensare; alias si audiverit aut obligē est
reuelare.

SESSIO II

Impedimenta impedientia.

36. Dies I. Impedta impedia Matr. quē antiquo fuerunt in;
sed ex his in solum Catechismi per Trid. sess. 24. Cap. 2.
de Reform. Matrim. et adhuc alia 7. ex variis delictis orta
per totam ejusdem Concilium sublata sunt. Unde hic remanent Matr.
4. ipse Sacratum Impus, Vetitum, Sponsalia, Votum
37. Dies II. Sacra impa s. feriarum, ex decreto Trid. sess. 24. c. 10.
de Reformat Matrim. est impus adversus usus in dicta Epistola
nis et grauissime usq; ad Lucam in Albis inclusive.
Non potest in die nuptiarum sponsus ipse celebrare
Matrim. sed solemnitas nuptiarum, h. e, solennis benedi-
ctio solennis traducta sponsae in domum sui, publica vana ludi
jocosa, convivia, q can. 8. et Lyra. Can. 33. q. 4. et Cap.
4. de feriis loquitur de solemnitatibus istis, usquedum agant
sacri istorum dierum, ubi Ecclesia sancta valari vult operibus
pietatis. Dicit die sui: nam in aliquibus locis diebus
ante celebratis Matrim. hic sacris, cum et tunc Episcopi.

An vñ dñs Episcopus nñ permittat benedictionem nuptiarum ea
presente celebrandum vel quidnã colligendum sit.

Votum castitatis simplex impedit matrimonium. Vide Sanch. lib. 7. de matrim. disp. 4. n. 1. Nauarr. in Manual. c. 22. n. 21. Nauarr. Cons. lib. 4. de Regul. Cons. 1. Nauarr. Cons. lib. 5. de Regul. Cons. 1. Nauarr. Cons. lib. 5. de Regul. Cons. 1. Nauarr. Cons. lib. 5

aut hñt justa caã vg. qui metu justa N. 532. q mãr
precepti quis est. Si Spolia quem ex justia rebus ex Reli-
gione, relicta ex obedia, et qui convicia aliaq; Lethalia
signa prit ex levitate mãr hñt velit peccari aut in multo
modo, si ista sint pcta.
Unde in Sacrohus diuniter celebrans Matrim. ipso facto
sit ab Episcopo puni pena arbitraria juxta decisum S. Congr.
9. Aprilis 1644. Ubi am, qui inglesis declamabg Matrim
et asserunt Matrim. incurrunt poenas statutas Cap. fin.
de Clandestina despone, et Sess. 24. C. 5. Trid. vide La-
yzia. a N. 989.

Resolvuntur casus.

I. Hanlig vovit castitatem, si hoc anno convalescat a morbo:
anno hñt reditum explebo, init Matrim.
Q. 1. An qui vovit castitatem ñ condione intra ann impus
pericranda peccat, si ante illius lapsum ineat Matrim.
A. si ineat, profecto jam condõe peccat, ut patet, q hac cripleta lucr
voto. At si condõe redium impleta ante plenam Impus ineat, hic
si eventg condõis non pareat ab alia vltate in peccat, q hic inetur
eum exercitare; si am eventg pareat a libertate voventis, ut si
quis vovet castitatem, si hoc anno se inebriari, o peccat, si
explete reditum anno Matrim. ineat. Si in potest intra hoc
annum se inebriet, tñ in Matrimonio ita servare studeat,
casi non votum castitatis apte emissum, illud impleat.
Q. 2. An obstrictus voto castitatis aut Religionis, peccet ineundo
Matrim. cum vltate post Matrim. votum intra brevestre
ingredi Religionem.
A. probig peccat grater contra charitatem, si alterum o promoneat,
hic, quia, tñ in voto o sit legatus, debuit alterum in re gravi de
novitia et voto nullum damnosa, hic, q si voto tenetur, ordine
loquo, se exponit pelo fingendi voti: excipe nisi sit cãa gravis, et si
dilatio o post itare scandalum, rixam, infamiam, periculum vel ali-
quam. Idem videtur de eo, qui contrahit sponsalia cum ao ingredi
Religionem.
Q. 3. An quid teneatur, qui Matrim. contraxit cum voto perfecti casti-
tatis, virginitatis, celibatus, sacrorum ordinum, Religionis.
A. I. qui vovit castitatem, tenetur si voto absolute ac si cum tempo-
re, et quo tñ judicis prudentis pti: tñ nqm pt petere debitum;

q̃ in Matr. est vidua, tm̃ per se loquit̃, nō ꝑtur elapso bi-
mestri, aut consūto semel intra illud Matrim. redire ibid,
o ꝑt̃m redire ꝑmo trimestri ante Matrim. consummatum, nec
ꝓdica, si resciat adulterium alterius, v̄ incestum, q̃ uiu ca
eo dignoscit̃ o ē, q̃ ꝑt̃ tñ ejus injuria ꝑt̃ rgare ⁊ solvo
soluto Matrim. nedum tñ castitatem, q̃ uis in ante
cum ipso dispensatu fuerit in ordine ad ineundū hoc Matrim.
¶ II. qui vovit virginitatem, ilgens continenā ꝑmo an, qui
virginitatē amittatur; o ꝑt̃ cā nondum amissā ꝑtē prīa etie
debitum; ꝑt̃ tñ redere, ergo semel reddito aut aliter jam amissa
virginitate ꝑt̃ redere et petere, q cessat vis obligās illius vti o amplius
prohib. extra si po virgens illaesa virginitatem ab oi an virco,
remissa antiqua castitatem, adeoq dici de illo debere, qd de
novente castitatem. In dubio ꝓmdum e, q ꝑt̃ virginem illaesā castita-
tem juxta sanch.
¶ III. qui vovit celibatum ⁊ sacros ordines, contracto semel Matr.
ꝑt̃ petere et reddere debitum, tm̃ q celibatus et susceptis S. ord.
o ē ei amplius prohibit, nisi Religionem ingrēdo, ad quā o tenetur
tm̃ q votum o nubendi, o erat votum absolutum abstinendi ab
actu ꝓgli, sed ḡi votum tacitō o obligat ab ipso Matrim.
novendo ante ss. ord. non vovit castitatem, sed tm̃ statum,
in quo novenda est castitas. Dispensato tñ q ordem ꝓtis Matrim.
tenetur ordo implere votum, quia ꝑt̃ q n. o debitum, sed tm̃ usum
e.
¶ IV. qui vovit Religionem, quae. mortis, o tm̃ tractato, sed on
admisso Matrim. ꝓt̃ et tenetur parte illud ꝛmatu Reli-
gionem ingredi. si tñ semel ꝛmavit, ꝑt̃ petere et reddere de-
bitum; donec ⁊ moriente, ⁊ ꝛsistente ⁊ adulterante ejunge
Religiē ingredi, ab ita votum cum implere ꝑt.

CAP. III.

541. Septimus Seres duduzes juvenculam cum erubescat, pbi
promulgari, petit a Sancho, remissis q mulgā non vlari,
allato primo ad abstinam impdi rgomam.
Q. 1. An facienda sit promulgo, si aliunde fiatur o ē impedum?
R. affirm; q de loquendo ig non cessat lex directa mihi, licet ginis
cessis in illius casu videatur cessare. Ita Sanch. grotes dica
ꝓt̃ nullis proclamatis, quia sit dubē primus inter alligimpdi.
Q. 2. A quo facienda sit promulgo?

S. Juxta Trid. Sess. 24. de Reform. Matrim. Cap. 1. à proprio Parocho; pt̃ hic alium hr̃ subsistere, nisi ne sardem. si contrahes diversos intra Parochos, debet ab utroq; fieri denunciatio, ubi utrumq; hñt̃ prius habuerint domicilium, & quasi. si qui per diversas anni partes in diversis Parochijs habitant, optant, juxta aliquos debent in singulis proclamari, hinc Parochie erit duæ vicine: juxta alios sufficit fieri in Parochia, in qua ultimo hñt; juxta alios ubi eas, in qua diu habitarunt. unde expedit observare usum et statutum locorum,

Q. 3. Ubi et quo tempore fiende sint?

R. In Eccl. hbq contrahis debet inter Missarum Solennia. Ita Trid. sufficit hic et festum manè dum fit proclamas, & dicam: imò hic juxta plures, si quidem fiant extra Eccl. die festo, si quis non in aliqua celebrabit quarta, q hic intelligit Eccl. satisfit, sed oportet hic alibi, unde speranda & quæda debentis... non dat vbi diff. festivi et simili, sed inter eas intercedere possunt feriales, imò si festa inde erit vigilia, ut in Scholæ, recte interpolantur & diebus; imò et aliàs. si unq dies festus contigerit, ibi est eas aliqua mora rationis. An vbi debeat unam et alteram proclamari intercedere hujq alterius, ut veniunt AA. aliqui affirmant, sibi intredere dm. sufficiat aliqui unum; aliqui neutrum quidem, sicut festa & quæda locorum.

24. quo tpore post proclamat. contrahi Matrimonium pñt?

R. Juxta Busenbaum vigta die ultimæ denunciatum, nisi sit aliud quæda decretos postulet; si q; quis intra 4. menses post ultimam denunciat, teste Gallemart in Trid. declaratum est, qd denunciat repeti debeat. Idem hñt Rituale Rom. nisi alit Episcopo videatur.

Q. 5. An quivis Parochus inter prijs proclamatis Matrimonio assistere ex eas pñt?

R. potest post unam & nullam in casu urgentis necessitatis, q hic ex benigna mente Eccl. pñt, qui velit obligare alios ex. si moribundus velit duc. concubinam ad legitimandas proles, si quis desta prua maritaret abitum, aut prius foret de Matrimonium turbose impedire, si fieret recursus ad Ordinis pro dispensat. Et aliàs juxta seniorem, quia Episcopus dispensare tenetur, et adiri pñt. vide Bassell: q dum.

Cæterum quia Parochi remittit & negare, imò licet ei multis rta

de alijs impedt, ideoq; juramtum exigere pt a Christ. gmnis
hor juramto stare o debeat, quo o e pcul in mora, v fidei
hus rei de perjurio. 2. ante Matrimonium gmdum Cathol
debent promulgari fidei Trid. nisi ordinrig dispnset, ideoq;
interim conjuges a bone debent ab usu Matrimonii.
Q. 6. An Parochus in casu omittere dispnsacois pot?
R. pblig negve. q o vide de hac urgens caa, ellj affirmat
Sanch. l. 3. disp. 9.

CAP. VIII.

542. Albinus ellj q.dam impedt inter 2. hoc ignorantis, fidei
tamen, q id ei sub silio commtum fuit; nihilominq ipsa
die pro nuptijs debita alijnare illud Parochus tenet.
Q. 1. An quo tenear hoc impedt dirimtis filio q.dam?
R. Mihi v dicendu a Matrimonio, v Adriano interrogati fa-
cto vitalem, in cum sua apud ipsum infamia, q agitur
de peto vitando pt superior interrogare, et juramtum hic ex-
gere a reo, tet actor nihil probaverit, qo in casu non pt Or-
nario inire de impedto occulto, ellj infamia o praesserit
adeoq; tutior et fori fateri vitatem. Excipe, nisi pfr pt
impetrabiles dispnsacem, q Judex tet hic potestem interrogdi,
ab. videtur petitum, qd in hoc casu alijnare vitatur. aliud fo-
ret, si cet faa publica, aut alia indicia sufficia, hic n Judex
adhuc interrogaret juridice.
Q. 2. Ad quid obligetur fidei impedtum inter hoc denunciatos?
R. Intuo, et loquendo, si mihi denunciare hic impedtum hoc
ad melo magis minus. ex jure o stm Pauli, sed mdo vero
et hli, q id exigit salus animi, bonu one, et vera fidei
debita. dqo hic et pmo, tet quis hic impedtum fuerit, si hic alio-
vis dnus fide digno: nam quo agitur de peto vitando et
impedto Matrim, unig tenet depo admittit hic in foro caino,
sponsi ant hic incumbit videre, qd agendum. 2. ellj im-
pedtum fuerit sub silio hic juramto firmto, modo tertio hic
facimile, q juxta hanc fidei sua hic juramto emissa manifesta-
da sit quo veniat in judicium filii v damnu publicum
in hac fide. Dico tet etiam tenet, esse differendum ad alio, si
de hoc rig o fit, q hic ocs prent excusari, et nullus deferre.
R. pblig hic, ellj Christ fuit in hac fide, et impedtum judicet
aqui probandum, q id postulat vera fidei debita, et obligo

ex arte impedient ꝓ fornacē malēs fiorum, quod id fieri
pōt hē ꝙ ꝓ vicinorū.

Dixi: per ebg nō: non ē ritus dimō; & aliter pōt impedire
ꝙ monendo fiōs, imō ex lege christ debet hos ꝓhibere, qđ
impedim oritur ex pēto occulto. 2. si ex denunciac fiat no-
tabē damnum aut scandalum pblō pideret eventurum.
3. si pdō judicaret, nihil se profecturum, aut fideles
fiōs ampetrūe dispensaēm.
Q. 3. An quis teatur Parocho, i sua tradat aliuꝺ illat
in ritum?
R. Debet dissuadere Matrimoiū; sip ꝓi ꝛ acquiescant, de-
fē ad Diuortium, effm dm ea ꝛ impdm impedierit, nec
pōt assistē Matrimoio, effe solus pōla sua vel impdm
et fiōs pblicē pōnt ognr. Sip nra ecclie ex facili
confessione. Nec obstat, qđ exists in pēto occulto ꝛ pōt
a Parocho pblicē repelli a Sacro, nam cum Eccliā de in-
trinsecis ꝛ judicet, ꝛ pōt ides repelli a Matrimoio pblicē, et
in foro externo; pōtam ob impdm. sic unus testem
probare pōt ꝙ sua ex Parocho; ex nō hoc pcedit in
Matrimoio, qđ Eccliā ad id regend promtas agat ꝙ modum
judicij in foro extno. Et in his Carolus probē ꝛ pōt,
adeo ꝙ ad Episcopo cogatur, pōt Curiē assistere ꝙ dm gnal-
ter alterari statum, qm fiōs omittē pcent. similr
assidere pōt, si in impdo occulto dispensē cū pro foro
externo, et nulla deniciet. leg si quis denunciaret.
Q. 4. quid si dē ꝙ nuptijs debeā Parochus cognoscat impdm?
R. si extra confessionem sacramtalem cognoscat, et impedim
retard pōt, ne infamia fiōrum, prouideo ꝛ pōt ad nptias
ante ampetram dispensaēm; si am impedim ne infamia
et fiō pbabē restari ꝛ pōt, suadeat Parocho, ut simulet
se absolutē, sed ab condive, si Eccliā dignoscet; utinam extra
urbē indifferenter ad Matrim. de pximi et sua ab condive,
ex: & Parochg ante instructus interroget de initione: utrū his
esse conjuges; illigo affirmēt; negro, ubi responsū fuerit,
ex gntē pbatum. Nec hi simulare sacrum, ꝙ simulata nulla
sacrā ne. Praterea nam ab fiōi, ut abstineant a copula
et eodem thoro, sed adeant fiōs agrum caā ex impdā
dispensae. si am ign. impedim in pfess. sacris, et aliter

delnor ꝺ̃ prit ꝺ̃ infamia; ꝺ̃ sundeat, ⁊ pibeat, ut ipsi
mjpdum ꝺ̃leant.

CAPVT IV.

543 Tiberius ꝺ̃ulc ꝺ̃ stbre Matrim. cum Vibiana vidua ꝺ̃ssili Vi-
biani, q̃ am Vibiang, dum adhuc viveret, nimiam familiem cum
matre Tiberij ꝺ̃ ipsius habuerat, ideo ꝺ̃ssi ꝺ̃ssidio et plurib ꝺ̃no
ꝺ̃ssidij judicantium et dientium Tiberium ex Vibiano ꝺ̃ adulte-
rum ꝺ̃ctum, ꝙd ꝺ̃ in ꝺ̃no grada affinitis cum Vibiana q̃ndo ꝺ̃
gre Caroly ursel matrem Tiberij, ad vsq; dem ꝙdeatur.

Q. Quid ꝺ̃ fama ꝺ̃ de impdo?

R. Vt fama nihil ꝺ̃ attendi debeat, ꝺ̃ctum, ad̃ dj. vaga, non ꝺ̃ssi, ꝺ̃ ho-
dijs ꝺ̃ maria, ꝺ̃ dolida, ꝺ̃ no, ꝺ̃ unius, ꝺ̃ ꝺ̃ua, q̃ꝺ̃ dicipiendi
dea ꝺ̃ ꝺ̃ ꝺ̃ trahi et ꝺ̃ie dignꝺ̃. ad ꝺ̃ dm ꝺ̃ rumor ꝺ̃ eligi ꝺ̃
certo auctore, nihil ꝺ̃ habe ꝺ̃ deo ꝺ̃ ꝺ̃ fama ꝺ̃.

Q. Quid ꝺ̃ si unus dm ꝺ̃ testetur ꝺ̃ impdo?

R. Unus ꝺ̃ dm ꝺ̃ de auditu aut ꝺ̃ juratus, ꝺ̃ prodi ad nuptias:
si am testetur unus de visu, et cum juramto, Saxonus ꝺ̃ ꝺ̃
negare, per cap. super de testibus et attestatibꝰ. Sarolus am ꝺ̃
debet excipere ꝺ̃ testes, nec inordinare examen de impdo,
h. ꝺ̃ am jurisdictionis exterioris, q̃m ꝺ̃ ꝺ̃ Sarolus de Ordine,
ꝺ̃ dr Sarolus pdc, ꝺ̃ de impdum, et si certo ad vsq; dem nullus
debet negare.

Q. Quid ꝺ̃ si unus ex ꝺ̃ ꝺ̃ ꝺ̃ deponit de impdum, et postea revocat
R. Alij affirmat, alij negant ei de nouo credendum; ꝺ̃ gre rubig re-
ditur ad judicem Ecclesiasticum, qui ꝺ̃ siderabit ꝺ̃ circumstantias fai et
personarum. Vide Laurea. N. 947.

Q. 4. An quis ꝺ̃ deatur mater Tiberij?

R. Ero ꝺ̃ mulier vsa de diu tide filij, ad nullam ꝺ̃ vsq; ꝺ̃
ꝺ̃ teretur; arglo. Cap. 14. qui filij sint legitimi. Vide N. 934.
si am ꝺ̃ dicta Rl, putarit quidem, ꝺ̃ persuadet filio, ꝺ̃ ea alio titulo
deuitat ad Matrim. non mter ꝺ̃ illi ꝺ̃ ꝺ̃ fidei, ꝺ̃ ꝺ̃ post
credituꝝ, aut credere ꝺ̃ deatur ꝺ̃ dr mulier ꝺ̃ dicto ꝺ̃ nisi fama
filij mala ꝺ̃ ꝺ̃ ꝺ̃

si tñ hi deinde a nuptijs nihil, maiꝰ a Iudice extorta
ñ huic facere debet, imo potiꝰ vita, aut grauiꝰ infamia abstt.
q ui famia, quacunq demum laboraret, apud conscios, minus
el vtile nihil animes, in quo ñ aliꝰ nihil probile, a rei
iuriam sit exigi.

TITVLVS III.

De impedita Diriminda.

§. I.

Errore et Conditio.

1. Dico I. Impedita dirimitia de iure antiquo erant ix: à
Frid. Regalitia ff 2. alia, ut ea Clandestinitas et rapta; adeoq
Trid. ff. 24. unde ix: ff Spectat impedimenta, quis ante atatem,
et ne nuberem, q in hi clerigo ad imperam referunt, qn hi
triplicem cognatam, carnalem, Spiritalem et Legalem distinguas, nu-
merabis 17. quae ora sequentur his versibus:

Error, Conditio, Votum, Cognatio, Crimen,
Cultus Disparitas, Vis, Ordo, Ligamen, Honestas,
Si sit affinis, si forte, coire nequibis,
Si Parochi et duplicis desit Praesentia testis,
Si mulier sit rapta, loco nec reddita tuto;
Haec facienda vetant connubia, facta retractant.

Ex his aliqua Iuris vñ sed error, abus, impotentia, li-
gamen, et consanguinitas ff in primo gradu linea recta,
reliqua ff in iure Ecclesiastico videoq inter Christianos dirimun
tur hi, et in iis a Papa dispensari pt.

2. Dico II. Error circa Personam dirimit Matrim. iure
nali, si sit error antecedens, si concomitans, o si tñ reflexus error
circa qualem, sed antecedens, et praeveniens ex dolo alterius.
Patet Imo, q nullum consensus et proinde nullus valideq Matrim;
Matrim; ideoq error circa eam impedit ne quis pie nili
naturalem Cap. 26. de Sponsalibus et Matrim. Ergo vim e, sed error
tñ committitur, q sed quis ob eius cum Caja, putans se Titiam,
Lucretiae structura, absq errore cum Caja; quia si o se quis
in Cajam, nihil ni volitum, nisi cognitum. Patet IIdi. q error
accidens, o sollit quis quo, absq eo tñ redditi invo-
luntarium quid; nec circa accidens quae; nihi-

Item dicitur ad. Conf. ex absurdo ad quē d̄icit. Inūa vi-
cendo primigo ad conjugum damna, quæ patitur. Ē. Matri-
mōia cum errore cuidā celebrata ō declarent.

Dicit dō rōdit: Sacra ē prīma, de rebus alligatis ad alia x multos hu-
manos casus ē legitima glūfactā, cum aūt agnitis ō ope-
ratur ultra initium eorum: si dō rebus id ad quod ō coge-
neret, in foro exterō conferetur absolui ppōse, cogeretur ō
illam ducere, q̄ uiter, nisi aliud exprimatur, adē ofitus ab-
luit, ex uiter aūt obligatō prudēs ē ḡmittio. Ē. si glitas
debet ignoram ad distinguad a quib alia, ē si designat illam psō-
nam etiāt aliunde ad quē hac glitē ignotam, ut ligō
vellet uxōrē cum p̄mogita, q̄m aliter ō uoriit, ad ei habitū
cognita, q̄ tūd error redundat in psonam, adeoq̄ ē nra ipsa
psonam, mō tūc ō vellet absolui uxōrē cum p̄sente, effi-
ctet ad p̄mogitam. unde si Cajus dicat, duco filiam Consulis,
quā ille ē tui p̄sentem, ō vlet Matrim. si ō hīt filia Consulis q̄ illa
psonam ē hac glitē, q̄m distingue a p̄sente, secus si diceret,
duco p̄sentem quā p̄to filiam Consulis, q̄ tūc dicitur vellet ipsam
p̄sentem.

Sub. Dico II. Matrim. q̄ duo liber uxōrē cum ancilla contracti inualidē
seruilis ignōbe nullum ē, ō q̄dem jure ciuili, sed privilegio Ecclīe tūm. pate
ex cap. 2 et 4. de conjugio servorum: rāo, q̄ tūc hac ignorāa ad
errōr de se fit tūm sua gliter, et dōr ipsorum auctōrem, Ecclīa
ē ḡm nā mater voluit fi errantem inducobi vinculo obstri-
gere ppr nimiam inequalitatem status, et p̄judicium, q̄ persona
liberalis imō et ipsi Natui Matrimō crearetur, cogi ancilla
seruilis p̄tūt quis ad Dnō laborib⁹ mancipari, in remissā mili-
tiā, vendi et, q̄ patō ipsius Matrim. multū impedirēt
ad ōia bellitur. Dico tūm, tūt ignorāa ēt irriabilis, causa et
origina, q̄ Ecclīa regit consōrum directum et ignorem illi mūi,
ignorand in affectata ipsius ecclīe substātia nōa; quo am
duo liber fuit alterius conditionis servilem, vlet Matrim. ex
cap. cit. q̄ liberē status in inequalem.

Dicit contrā Arietē seruilis quod tūt aliqo ex jure gentium et civili
contra illam libertatem alicui dnō illa subjicitur, ut ab eo, in
star aliarum rerum et patrimonii sui possideri vendi ac alienari
p̄tūt, et quidq̄ acquirit, dnō suo acquirat, ergo ad quā servitia ob-
stricta fit. Sensus ē de facto vri d. qui alicui q̄ vta mōde instruat

ut de adscripticijs, qi sed gleba sui quid addicti, quum unum bona spectant ad Dnum, cui obligantur ad quam certa quid. His annumerantur originarii ab adscripticijs nti.

Resolvuntur casus.

I.

7. Columbanus in uxorem filii sui filiam Columbi natu minorem, qd videat sit fictam, ngat hanc Columbus nostri unu majorem, qd femina erat Columbani, qd filio viderat, mittit Solmanum, ut videat, ibiq referat, cujus foret filii; sed Columbus Solmano ostendit natu minorem, dicens eam unu majorem; hanc accepitq Solmanus refert unu majorem esse feminam, qre Columbanus qd Dominum cum hac init Matrimoniu.

8. Queritur hoc Matrimoniu?

Affirmat Sanch. et alii, ngat alii cum error; ad unum juxta Lectoria examinata sit intio, qm Principe ex alia ngrat affirmatur Columbanus: di non ita fuit constitutu, ut ad duxerit, duxit unu majorem, qm amavit unu ea femina, vel Matrim. si ea dicat ngat, vult femina illam unu majorem hanc uxorem; non vult, qd hic error redundet in substantia; in his non dicitur fieri in personam ut aetatem in gliis. Vide N. 946.

Actus III.

18. Dionysius dum in Acatholica civitate versatur ad Duendam quellam Acatholicam et figendum ibi domicilium invitatur, dum eam ex unu nota Religionis Cath. ejusdem nollet, Acatholica quam uxorem ea petitura, se hoc privilegium ei a Principe Acatholico impetraturu, et post breve tempus jam impetratu ea duo affirmat. Contrahit igitur Dionysius cum Acatholica Matrim. sed sub expressa recessu libri Religionis sua exercii comitis qd sui de vita, minorisq adhuc habitat, unum Matrimonii Catholicu qd Empus dissolvi, ea juxta, an pacifica sua habitatio redunda sit. Poterum, qd nullas sua molestias circa Religionem moveri advertit, demum Matrim. consumat. Ac cum, mox ut de ea duxit ab uxore divortii petit Acatholica fuit, blandiloquis primi, variare variis cruciatibus ad amplectendam eam ritum vicinis adigere; qre ad Dnum Cathol. hinc fugit, ubi votum Matrimonii cum alia vitae meditatur.

Q. An Matrim. illud irritum reddiderit error Dionysii?

R. Si Matrem allegavit promissioni facte, respondeo, an seria, an ficta fuerit, hic dico pro primitiva Eccl. fidei, stabit Matrim. At si allegavit promissioni seriæ, dic am. o. e. pro, o. stabit; secus, si initio ficta fuit, et postea pro mutavit. Dicit am. prolig ex remotijs casibus, qd Dionysio seriæ promissioni solum post allegaverit, promissionem vero Eccl. fuisse ficta. Certe fundata ejusmodi ut Dionysio fidem & nullidate sui Matrim. a Judice Eccl. facere impune pos. Heuschlinger Resol. Mor. C. 2. C. 1.

§. II.

Votum & Ordo.

549. Dico I. Votum castitatis solenne in Religione approbata vide emissum dirimit Matrimonium, prolig vi juris Eccl., o. vid. evinc. Nam constat ex Cap. fin. qui Clerici. Cap. unico de Voto in 6to et Trid. Sess. 24. de Matrim. Can. 9. Idem de votis Religiosis Cel. prolig, qd in Societate Jesu post Noviciatu emittatur ex bulla Greg. XIII. ascendit 8to. Quum prob, qd dirimit jure vti, qd votum, alijs votum solea castitatis diriment, qd nemo dicit; nec qua ratione qd vota pub solennitas dicit ab Eccl. Cap. unic. cit. et extravgte unica Pij XXII. eodem.

550. Dico II. Ergo fatr vide suscepto dirimit matrim. jure Eccl. Constat ex Trid. loc. cit. Ergo, qd ordo sacris annexum ab Eccl. votum solenne castitatis, ita ut, qui illo recepit, valide castitatem voverit. Cap. unic de Voto in 6to et extravgte antiqua Pij XXII. eodem. Prg. Cel, qd ignorat voti annexionem, qd agatur de vero Eccl. hereditatem quidem suscipiendi ordinem sacrum eo modo, quo Eccl. petit; at si velit castitatem & votum ex præcepto Eccl., cui & illam institutam se subjecit, obligatur ad celebratum. Imo et qd votum in suscepturo Ordine prove excluderet, adhuc Matrim. est irritum ex Lege Eccl. Dic m. aliqs vicesgdo ignorat votum castitatis ei annexum, nec illicem gdem scit: qd standum o. e. p. prolig in foro interno o. obligatur. Celebrum qm morbo Eccl. sacris ordib annexerit votum castitatis, dimittendo contra Graves, qbus post susceptos sacros Ordines adhuc spiritus usus Matrim. ante publicatum strictu Cap. 6. de Clericis conjugatis: an vero post susceptos s. ordines vivat

Madrin. disputatur. affirmat Arcid. negat Cichler cum Cignadelli.

Resolvitur casus

I Emericg metu, qm grē pt, coactg, cōtra ḡtm et nisi bñ ad in-
trō fecit professionem: cessante intra triennii cām metūs
stadii profitebatur contra, sed ad audiri ā Archiepō, nec
admitti impetrē ordinario, imo in carcere conjicitur, e quo
nō potuit dimissō fugā, cā intrā, ut intra metus quērimōnie
impetret Matro Ordin. sed iterum ingressum durioren
carcere conjicitur. Eadem integrā, ad Professō. duam elit
redire, aut dimitti qui carceris, redit, dem cum alia evadi
mendi ē ēt; o nō aliter, qm prius illam fecerat bñ
ad se obligandi. Quer facta iterum fugit, sed cum nullibi
tuta sibi, ea deprāā mihi nomen dedit, nec amplius
fuit juris ē annos 12 in ea nisi. Sed intrim resumpsit
eram Ordinis suam relaudem.

Q. qd dicendum de illo, qui ea qui nella professione eiecit?

R. nisi cam prdca saltē expresse renūciāit, pt ex forma
Trid. ab ordo deligēs et uxorem ducere, q professō sua
nulla; ut nō nō ad fō extrā declaretur irrita, coram
Superiore et ordinario cōpetente deducere obet intra qnqnium a die
Professionis: si ante obet fuit dimittere, nō tenetur ad alia
qnquium qnemqz eam admittat), ed ad Monach. capto et
tpi ejusdem prima. Ita Trid. sess. 25. de Regul. Reg.
Quer q pfmtr intra ea professionem.

Q. An adhuc audiri ab ordinio Emericg petit?

R. affirm. q. Jordinio nō integrum regm regr excludā, nisi
aliter ab probata, ut mihi docent; sed ad obet in casu
hoc, quo injuste rgta ois ea reclamandi, nec alii dapne
effectu Jordinio in integrum.

Q. An ad audiatur, licet prius expresse renuerit?

R. cogi ad primi aliqui ab obet professo fugere, ed limitat
Panch. nisi justam dimittendi habuit caam licēt; cam
Trid. diam habuit dimittendi pro intento. Hinc dicendum
dum, qd Emericg cum injuste impetrā litē ageret, pteuit
dimisso habitu fugā, ut ageret; effugio tñ sub nō mutā nomen

dūcant, q bn id videt fecisse coactę cum nullibi lutgeę nūt, reserē am̄ missam ꝛ ꝯ phibē ꝯ ē autg; Matrim ꝛ ꝯ cum dimissg à milia ꝑpet nieps, ctm agē coram ordīo, ꝯ ꝯ ator excludg beneficio ꝓfessꝰ in integrū apud Ordinū nec ꝑsi tutiorē reddie ad ordinēn, in quo ſrke si oratem khet, agnōi causam suam apud Judicem competentem.

CAP. VII.

572. Puella post mortem amici à Confess. Religiosa, qui coacta emiserat, claū clausa cum decem jam annis nupta prius fuscepisset, petit tandem ut Judex Tuligi habita plena probe coactionis declaret Matrim. ritum et prius Cgnat.

D. An id fieri possit?

D. pbitur affirmtiue: q ignorāa juris excusat in sexu fœmineo, et cum res integra ꝯ sit, prudum de benignitate Matris Eccleæ, qd Conjuges alter velit mecum in posterū vivere pris a gnitis. Ita Rotæ 588 n. 16.

CAP. VIII.

593. Gordianus qui metu ad Diaconatū compulg cum fuisset, rursus metu Ducis ad matrim. inire coactus.

D. 1. An stare Ordo suus ex metu qui injustus suscepto?

D. affirmtiue: q metum pauci ꝑsentit, nec aliunde illis succurrit invitatus.

D. 2. An sit irritatg sacro ordine stante ad uxorem.

D. Negāt multi: affirmāt probliores Lauroia et Richter, q illis ipso libere, q vis ꝯ grate emittit votum castitatis: votum enim hic aque ac alia metu extorta, excepta Professione Religiosa, vles jure, non, nec jure pos irritatur. Etsi vō Eccleæ ꝯ obligē ad faciendū aliqd intervenīte qui metu injusto; hi tm ꝯsl. aliquid faciant vltē, cuel m̄ videt, qd annexum et accessorium ē, ut votum ordini sacro ē annexum.

D. 3. An stet in obsequio ad Matrim?

D. Negant plerumq multi, quos Reuspinger Resp. mrl. D. 2. C. 130. etsi emittat cum dīm voto ꝯsili castitatis. affirmāt probliores cum Lauroia, q votum ordini annexum dirimit Matrim, illi am̄ obligatur h. vbi ex dictis.

CAP. IX.

Cognatio.

554. Nota I. Cognō ex ꝯsensu, spōsus, Legitimi et carnalis ꝯsummatus.

pntis ꝯpngtas psonarum excollac et susceptione Bapt. v 3.
formam resultans. Ex cau 30. q. 1. et 3. ac tbi tal. de cognac
spūli. Voluit am Eulea hoc indubium viri tpe ea Bap. et
formae. Cap. fin. h. tit. in 6to propter analogiam grais pntis,
pē fil in his &. Sacrtis cum grae nli.

Legis fi dicta, q a legby jur. civil. pmo inventa, et postea ab
Canonibz recepta, ē ꝯpngtas psonarum ex adoptione proue-
ens. Adoptio am in gre ca L. 1 et 2 ff. de adoptionibz, est
actus lgng, qo psona calnea assmit in filiu vel filiam, nepotem
ve neptem: alia ē pfa, que vocatur arrogatio; alia impfa
qa dicitur spūlis, v adoptio in spē. Pfa fit, quo pater familias
s: hoc sui juris et extra potestatem patriam existens, authte
pncipis regij ita assmitur in filium, ut subjiciatur patrie
potestati assmtis, et hanc rearig ejus efficiatur, q mnūl
ac filij nlis. §. III. ff. Inst. L. 2. tit. eod. Impfa, quo fili-
us familias s: sub alterig potestate existens, authte mgris
Magistratus in filium recipitur, ita, ut q. Deat in potestem
et patriam adoptantis, jus in succedndi ab intestato: et q
ut hanc rearig: Legat. §. I. II & XII. Inst. eodem. Si in
filium fratis ita recipitur ab avo pterno v mterno, veniret in
patriam et potestatem adoptantis, que adoptio in spē
vocari debet pfa v plena. Porro si adoptns habet ē mas pu-
bem filias, major 20. annis, ad pretium ita cadens adopte,
ut vivat ē illg pater nlis, s. debet ē ea nra qua pterno ad
gradum; psona am adoptata ē pnis adoptanti. §. III. IV.
IX. Inst. L. 2. 24 dis. ff. et fin. tit. de adoptionibz.

Nalis, que Agnatos s: unitas dicitur ē vinculum s: pro-
pngtis psonarum ab eodem stipite pngis et carnem gnem
descendium. Dicitur simo: ab eodem stipite s: progenitore,
a quo mediantibz ordine deducat, s: mlis s: formis.
Ido propinquio: q in eis ano ordinat gradinei dicuntur, q
ab uno stipite nimis remte descend; alig v vel ens ceu
gradinei inter se. Ido et carnem gnem: et hinc in postpto
unitas agnitis: nil am restat, an in v edita Matrim. quis
gradus.

§. VII. In Agnatis spectat attendi debet stipes, linea, gradus.
Stipes, ex dicts, dicitur psona, a qua reliqua et gnem deducit.
Linea est ordo seriei psonarum ab uno stipite descendium
et varias gnes, varios etiā gradus: alia recta, alia obliqua.

stella ē Series psonarū, grād una ē ab altera, ita ut recta
ne declinat ad latg alterum ē gradus dicitur ab una ascen-
datur ad alteram, ſ. nititur jam descendendo vg. a Patre ad
filium, ab h. ad Nepotem ex. et dicitur linea descendens,
ascendendo vg. a Patre ad avum, proavum, abavum ex
dicitur linea ascendens. — Obliqua ſ. transversa est illa
cuius ē Series psonarum, grād nulla originem habet ab altera,
sicut in ſ. genarchum mem Lūt ut frat et Sror. duo
fratres, patruelis, sobrini, etc. grādo non ad latg alterius
descendit. — Porro et hae linea Lūt collatilis, ſ. refertur cum
altera, q̄ ingreditur alteram, sed ad latus exurrit; cum in
ipsa ascendit et in se reperta linea recta, grādo nisi duarū
vel plurium psonarum, grād una ab alia descendit: ut 2. fratres, Lignum
aliusve ex. Ligni attribuunt novam lineam rectam.
Linea obliqua iterum ē duplex: aequalis, grādo psonarum in ut-
qua linea collocatarum aequalis et in pari gradu distant a mi-
nimo, ut frater et Sror patruelis ex. — et inaequalis, grādo
distant inaequales ſ. una Regula ē propinquior, altera remotior,
ut frater et fratris filia, nepos fratris et filia Sororis,
gravus denique ē distantia unius psonae ab altera in linea recta:
Lūt major et minor et pluralis paucioris gradus recta usque ad mem Regulae
unde agnoscitur, quota Lūt psonarum inter se propinquas.

556. NIII. Lūt discernitur, qt gradus unus ab altero distet, tripli re-
gula vs. qō. S. I. II. III. exhibet regula. Ima in linea recta Lūt duo
quos, qt gradus intercedunt ſ. ex. duo psona una dempta de duobus
stant in linea descendente filius a filio a patre et nepos distant uno
gradu respective 2. ex. In linea ascendente avus a filio a patre distant
uno gradu respective ab avo et avia duobus ex. et reliquum.
IIda in linea obliqua aequali quo gradu distant duo psona ab eorum
aequali communi quaeritur? a quo Regulae eadem distant inter
se. ex. 2. fratres et Sror inter se distant uno, ex.
IIIcia in linea obliqua inaequali quo gradu psona remota distat a
minus remota, eadem distant inter se. ex. filius filii a patruo duo
ſ. frater filii distat duobus gradibus, q ab avo duo mi. Regulae distant
duobus gradibus, Lūt Patruus ab eo distet Lūtm uno gradu, ut pro-
nepos filii et filia Sororis cujus distat 4 gradibus, q pronepos
filii distat 4. gradibus a mi. Regula Lūt patre filii, Lūt filia
Sororis ab eodem, qui respective ipsis ē avus, Lūt distet duobus.

Sicl de jure Canonico: nam de jure Civili one ulla distinctio inter
lineas statuitur unica regula, scil. illam lineam rectam gm ascendimus
tot gradus tot graduum. Inst. tit. Inst. de gradibus cognacum et l. 10.
§ IX. ff. de gradibus. Unde de jure civili datur gradus nunc
in linea collat. et frater ad fratrem 2. frater ad sororem 2. fratres jam distant 2
gradibus inter se, q sunt 2. personae deinde sobrinus a
filio fratris 3. patruelis 4. et ita deinceps. In linea
ascendenti nec ibi gradus duo, sed unicus tantum a filio.
Computio graduum Dum jus Canon. obtinet attribuitur, quod a
patre de Matrimonio inter Aguireus probatur, idque in utroq foro
Can. fin. de Sponsalibus. Contrarium vero Dum jus civile sit in utro-
que foro, tenet et in Canon. quod agitur de successionibus hereditarijs ab intestato de Ludeis et q Rexan. II. Can. 2. Caa. 35.
q. 3. quibus approbavit computandum gradum juris civilis et ibidem
Matrium. accepit.

7. N. IV. Methodus petite inveniri gradum Aguntis e hac:
simo scribe in sede inferiore circa ad unum latus nomen proximi ad
alterum nomen ejus. Deinde nomen ejusdem incipiendo a pa-
rente describe nomina patrimorum consortum, qui ex hac
parte dicuntur decisse eadem cognati. Dein sub quadrato Mat.
3. sua annotatum ascende ad unam partem et vide an con-
veniant in aliquo tali gradu scilicet ex quo proxime et quod
inde sub gradibus sive linealis considera, in qua linea sint proxi-
mi an in recta vel obliqua, aequali vel inaequali; et applica regulas dictas
datas. Si inveniatur nullus Aspes, nulla erit Aguntas.

8. Dico I. Cognatio spiritus dirimit Matrium. Item inter Baptizatum et
et Baptiz. et feminam, ejusque parentes, et Patrinum inter et Matri-
nam et Baptiz. et Baptizatum ejusque parentes. Patet ex Trid. sess. 24. c.
ibi ante hanc Cognatio etiam, dicit vide effecti factum et dicit mu-
nus Patrini. Vide N. 167 et.

9. Dico II. Cognatio legalis orta ex adoptione ita dirimit Matrium sicut
inter adoptantem et filium vel filiam adoptatam, et adoptati descendentes
Cognatio usque ad 4. gradum; et hanc legalis in linea recta vocatur
Affinitas. Sumitur ex § I et II. Inst. de nuptijs. L. 55. Can. 1. et
Cap. unico. citat. 2. Inter adoptatum et Patrem vel et Cognatos adop-
tantis in patria ejus potestate filios, et hanc legalis in linea collatera
dicit Affinitas: sumitur ex § II. Inst. de nuptijs. L. 14. et cap. un.
citt. 3. Inter adoptantem et uxorem adoptati ac vicissim
inter adoptatum et uxorem adoptantis et hanc legalis dicitur
Affinitas. sumitur ex L. 14. et can. ii. citt. Adoptio in utroque
Cognatio inter se. Paterna Affinitas et Affinitas Patrui in filios

adoptivne. argo §I. cit. Inst. de nupt. et cap. VIII. de Hynte. fit mihi ad dolitur adoptivke dolutā & emaan-
paem ac mtem tm rlem, in civilem adoptivis. L. 17. et
Cap. Ult. citt.

Diri orta ex adoptive pfa: nam prlig orta ex adoptive in
pfa d dirimit Matrim. g L. Civiles, ubi statuunt 2 gnae-
tglem, fr bgtur de arrogae, ut L. 14. 17. 55. C. de
ritu nptiarum. Jua. Can. am legit et approbat LL. Civil.
Can. siet 5. caa 30. q. 3. et Cap. Ult. de Cgnae legal.
Conf. Sav Stahiensi hoc inordinem fuit tm filio adopti-
vorum & tm filij nlbg ipsi protestem patriam, in alte-
tm relat gnicasem inter patrem ejd eadem filia tm-
batef. Ita am rag cefat in adoptive in pfa.

§ 60. Dis III. Cognas rlis in lin. recta Matrim. dirimit prlig
in infinitum, et qdem in pmo gradu vg. inter Patrem et
filiam sive filij: in 2. am et religio prlig quae tm lu-
mus. pmo tribuit ca §I. Inst. de rptijs. L. 53. ff. de
ritu nptiarum. f. ex Decretis Nicolai I. ad ylba Bulga-
rorum. Cap. 39, ubi dr, inter personas cgnineas in lin.
recta, & sive ascdi Matrimo ideo illeg in infinitum.
Quum prlig ex mi pti cum bene multorum hum in infinitu
namq ethi hmg ca, in qa mi optive ascdi, ait Gratia
Dei, q fratris Matrimlis quamvis cgnati recte tri vere
cundia ac revia pmitta duxit, imo et cautti, qm nra
dat prohibg inter eos in liberos, cum pariat cgnati & affinitatem
et aliqn inter fratrem agilitem et suam subjectionem in
divine ad habitum. Nec credible e, Deum dedisse potestatem
dirimendi dirium in gra & ufu tlis Matrim. Licet hi deg
absolute in recta ipsis absolutum dirium, q ret qn Gratia
nra: prius jure tm alij conducto f. licet nisi deg licet jure
dem, pmus gradus linea recta dirimit Matrim.
Dicam f. Sb. tnt plures stirpes stromes: quod aliqn ad 4tum
gradum alij ulterius recum jure nro dirimi Matrim.
Dico, q. hujusmodi pretur Matrimonia ultra pmum gradum
dirimi ex jure tlo, et filia pbleti ex illicita, propin cum
ultra 2dum gradum videatur stirpi tra revia et objectio
propinqtis mihi, q nra stirpi imihi; nec a remotiori tra
fieri ppinq eidem remota, et tm stirpi ad imihi.

bi. Sed W. cognatis nris in linea obliqua dicimus Matrim. dñe Hen usq; ad 4. gradum inclusive: ergo Hen pñe Lucio, prohibni in 3io gradu, qui inter fratrem et sororem. pñe e statum ex Cap. VII. de Ignte. Sed pñe antiquo usq; ad 4. gradum durauerit. Dum, qd gradum 2. et 4. fuit admissi; qod gradum vro primum cum s. Sr. Innt vary alia simos. Nas, q ostenta pñtur dirimi inter Sos Matrim. pñe rad. cor Matrim. inter fratrem et sororem carnalem sit illicitum pñe nri, q in ab initio am o Xnt raem ogis et prati, o e Ita Squi nis grichis, ut pter revam illi solitam, conferri d beat Sedes ngre illis facultem dispensandi, q rerum rei ordine ad gradum in Matrim. dum ab initio grg limna vbuerit pgen fratres et sorores

Resolvuntur Casus.

I.

1. Henricus et Honorius ejus frater duxere duas consobrinas, nunc filg. Henrici vult ducere filiam Honorii.

Q. 1. In quo gradu Ignorei liberi eorum?

R. in 2do gradu ex latere patrum, et in 3tio ex pte Matrum.

Q. 2. An filg Henrici possint dispensari, vbeat utrinq; gradum exprimi?

R. affm. ad Q. 2. Affirmative, quia in 2do et 3tio gradu ea duo. Eg orta dispensatio.

II.

3. Corvinus frater Petrum mag Sorella vult ducere Lucretiam quae e in gradu 3tio pricta cum Sorella.

Q. An Ignos nris in gradu modo ea 6. et pmo inventum et illicitum reddat Matrim?

R. negt q Ignitas tollatur ad gradu remotr. Cap. fin. de Ignte. nisi alicui ex aria pietas huat cum Legis, ut habet ibidem Cap. 3. Contgit tñ hic o e in gdu proxo: alius e si inter 2. pñonas sit duplex Ignitas in gradu inventi vg. si patria sit Ignita Caji ea pte Matris in 3tio, et ex pte patris sit in 4to; hi nire se tangt ambo in gdu 4to.

III.

Affinitas.

N I. Affinitas contrahitur ex copula licita vel illicita inter consanguineos viri et mulierem, et inter consanguineos mulieris et viri. Vir n. cognoscendo fornicando cum femina una caro, adquirit consanguineos consanguineas femine, et hec consanguineos viri, ita quod consanguineus unius consanguinei vel consanguinee ingreditur thorum alterius consanguinei vel consanguinee; unde dicitur affinitas.

Vir I. ex copula carnali seu licita seu illicita, vel cum virgine, vel cum non virgine, vel cum ebria &c.

II. Sed quare dicitur se ad gradum vel seu, cum sit vel forte quia accidens sc. ob stabilitatem vinculi inter alios gradus. Vide Sanch. l. 2. disp. 21. de Matrim. Gobat. Tract. 3. n. 390.

III. Inter consanguineos viri et mulieris; nam vir et mulier contrahendo fiunt una caro, et vocatur radius affinitatis, quia una caro, cum ceteri consentur affines. Affinitas ergo consanguineorum viri extenditur ad totam mulierem et ad consanguineos mulieris; et econtra affinitas consanguineorum mulieris extenditur ad totum virum, ita ut nec consanguinei viri fiant consanguinei mulieris, nec consanguinei mulieris consanguinei viri; ulterius tamen ad duos, imo ad affines affinis extenditur se. Sta Sanch. in cap. VIII. de Consang. Affines contrahunt affinitatem consanguineorum alterius consanguinei: Pater et filius matrem et filiam alterius consanguinei, fornicando filiam vel novercam sibi desponsatam fortuito et dubio se invicem cognoscunt. alq. bene notandum, quia hujus ignorantia multos in dubios conscientiae et in errorem inducit.

565. N II. Ad dirimendam affinitatem inter se dicendum affinitatem debere exigi, qui hic exoritur, sed masculo femina, inter quos copula interveniat: ducit linea, que recte appellatur, una ascendo, qua descendo, in qua existit consanguinitatis consanguinei in linea recta, ad transversa, in qua existunt consanguinei in linea transversa. Ex quo adeo gradus est, quia in l. 4. §. V. ff. de gradib. affinitas se habet gradu primo, ut, qui ducit in uxorem, is affinitatem contrahit, sed in alienos usque consanguineos et ad eam mutuos... unde ut fiatur, ita quo affinitas distet una

Sotera ab altera, unica ex Cap. 5. de Eccle baptism hac
Regula: in eod gdu aliqs é affinis uxoris: & alteri femina car-
nlr iungitur: in qo é æquius maritu, et viceversa, in eo
gradu aliqs é affinis marito, in qo é æquius uxori.
ex. soror uxoris q æquinea utrobi in 2imo gdu affinis
é marito in eodem gdu lineæ obliquæ; Pater mariti,
q gl huic æquius in 2imo gdu lineæ rectæ, uxori ejus
affinis é in 1mo gdu lineæ rectæ, arg in rdo &
66. Dico I. Affinitas in 1mo gradu lineæ rectæ prohibet
dirimit Matrim. juxta illi et vero, p Hin porro 2imo
et eodem fundamentum é, q affinitas orta ex copula fornicaria
Hi juris Hin porro, q in illa disputat sacra Canitentiaria.
imo et, si ex copula licita sit in linea transversa, q in hac
Pontifex hepe dispensarunt. Si am sit in primo gradu li-
neæ rectæ, hn dirimere Matrim: incundum jure naturæ do-
cent nobi; extra probtq cum S. Th. nqm alij, q & justinian prohi
bitarium; nam inter affines in 1mo gradu lineæ rectæ,
nec datur hospitas, et subjectio illis, nec ratio pietatis et gratiæ,
nec gratiæ reverentiæ & amicitiæ, imo major hepe aversio ex
iisdem reverentiam et propinquum, qm oritur ex Ruinæ. Esther
ex forte cum affinibus obtinere ex copula illicita, cum Hoc
jure illi eadem fuit ignotio & spuriam illicitam ac licitam.
Ita Richter.
67. Dico II. Affinitas ex copula licita ortum in linea recta dirimit
mit Matrim probtq in infinitum: in linea am obliqua
tribus ad 4. gradum inclusive. Ignis sumit ex L. 4. §. VI.
ff. de gradib. L. 14. §. IV. ff. de ritu nuptiarum; q mos proem
juris civilis hic limite Matrimijs affinium in linea recta
obstaret, q jus Can. nullibi correxit, laudat Esther approbt.
Dein citat Ister Cap. 8. de Haereticis, ubi receditur a jure
antiquo, ut cujus ad 7. gradum extenditur impedtu affinit.
68. Dico III. Affinitas orta ex copula illicita Matrim. tra-
hendum dirimit hodie Hin usqo ad 2dum gdum inclusive.
Cap. 2. & 3qq. de eo, qui cognovit Consan. 24. Cap. 4. Trid.
de reformat Matrim. Non restringendi sunt, q affinitas, qm
patet copula illicita primo occulta é, indeqo minus figi
obligeret Matrim. invita uxori ob ignorantiam illius impedi,
L ad 4. usqo gradus porrigeretur.

569. Dico IV. qui cognouit consanguineam sue uxoris in primo vel secundo gradu, potest impedimentum dirimens affinitis quasi modo dictum, nisi facto incarnis impedimentum impediens ab usu matrimonii; si illud faciat scienter, libere, ac grauiter.

Dem. de uxore consanguineum dicimus constat ex Cap. 11. De eo, qui cognouit consanguineam, et legg.

Dixi: in primo vel secundo gradu, nam ultra hos extenditur poena, q. est potest affinitem ex copula illicita. 2. ipso facto, non requisita ulla declaratione examinis, si fuerit occulta incestus. 3. impedimentum impediens, ita scil, ut dicta quidem sine peccato qui a priore uxore petere possit, et uxor interpellare priorem, ipse vir uxori tali reddere debeat. Cap. 6. et 10. citt. 4. si faciat scienter; ut exponit Cap. 2. citt. h.e. si fiat de consanguinea in primo vel secundo gradu. Unde quasi nemo incurrit hunc poenam, qui laborat ignorantia facti, ut si rescisset fœminam, cui ipse peccauit, esse alterius consanguineam. Ego probabiliter arbitror ad ignorantiam inculpabilem et excusantem si ob ipsius animum valde timoratum et scrupulosum. An vir non excusetur ignorantia juris, quando scit cum consanguinea uxoris ignorat hanc poenam? Et prima pars videtur dictum de jure Euangelico stabilita esse eandem poenam; sed poena prius statuta incurritur ab ignorante. Cap. 2. de Constit. in 6. cum igitur legem de patrem, non tenet alteram legem patrem quæ dicit. N. 56. q. Et copula incestuosa reddat mulierem inhabilem ad matrimonium contrahendum cum consanguinea uxoris ergo ad gradum illum, et regula naturalis inducat affinitatem inducere in ad matrimonium jam contractum, et regula uxoris o. inducit in habilitatem aut affinitem non q. Natura. o. disponit, ad aliud non impedit, potest petere debitum, et tenetur o. potest reddere. Ergo hæc prior o. Et rationem inhabilitatis sed poena et pluralis uxoris. Hæc prior ex parte certa est a jure in scienter peccat cum consanguinea uxoris; sed qui ignorantia juris laborat, recte dicitur non scienter contra legem hanc patrem agere, et eadem ratio esset in ignorantia juris, quæ in ignorantia facti, unde, q. poena juris humani non incurratur ab ignorante.

Dixi 4o. libere; nam Cap. 6. citt. Uxor a consanguineo multi invita cognita, nunquam dicitur, nec o. cohibitet hinc; o. ad obligatur.

an vrō mliem qui vitu adulta ad petendum cum consanguineo mariti petat jure primi decessum à marito, controvertit. Negant quidem Latis postea aliqui, dñ proles sit affinal Sanctæ quem vide.

30. Dico V. qui contrahit & post contrahē attentant Matrim. in gradu Ecclie affinitis aptitis prohib. de jure Can. incurrunt ea communicaem le fidei. Cañ. Non licet. Can. de Consgte. de jure civili am alias nō panas juxta Nov. 12 Cap. 3. et authent. incestas nuptias.

Resolvuntur Casus.

I.

71. Livia post Matrim. natum cum Livia Lycus brorem, Livia illius fratrem cognovit.

Q. An prāo petendi debitum in carnalem, qui post Matrim. natum, et necdum finitum cognovit affinitatem Gnigis?

R. affirm. g Cap. 3. et Lege. citt. nulla fit probatio inter Matrim. natum et finitum.

Q. 2. An utrāq; Conjux cognoscendo alterius affinitatem amittat jus petendi debitum?

R. affir: nqo n hic delicta punitur, ut in Matrim. q Juvenis Matrim. cum quā cognovit affinitatem Conjugis e natum, ò tam hoc a usus jus petendi debitum, ac in pœnam criminis, qui remittre in innocentem nocenti ò p. t. Livia tñ non tenetur Conjugem mō redire alterō petendi jt, q utrq; e nocens, et neuter hēt jus petendi.

Q. 3. An mō h. gitis amittat Conjux mrē finitiens in incestum alterig?

R. affir: g ff. Cap. ultim. et pœnult. de eo, qui cognovit, tñ excipitur, qui iniquitatis prætexto ò cognovit.

Casus II.

72. Valeria adhuc juvenis multis ob incestum cum uxoris affinitate dñe difficulter aliquo modo debitum ò petit; ne tñ uxor ejus in suspicionem criminis veniat, cum quā incestat ad studium.

Q. 1. An Conjux dñi jus ptē, si maiore aliā imminēte necessitate exponitur?

R. negāe: affinitate hic cā dispensi. dole tñ, si vir cum pœnitentia adultat grē petitum, q lex Julia ò videtur obligare mō Strictē cum ruina alterig innocentis.

Q. 2. An petere pōit, qui prudēter judicat petitem aliā grem fuā dñi suspicionem ei scepturam?

S. affir: q Eulea ó ffeth obligare cum jactura fame.

D. 3. quid si petit Dt, ne uxori matrim. fiat odiosum, qd ea omittit petere debitum?

Q. pt offre de, q hz ó hn petit, qm reddit; seq ẽ de uxore irreprehensa, q viri ó ẽt hn verecundi.

Q. 4. An conjux reg. licite invitet invocatam ad petendum debitum et viceversa?

Q. negtve. q die reg reipsa peteret debitum, invocans vo invitaret reum ad petendum. Sola hn reg suum impetu alteri manifestare, ne suam petivem cognoscat, et ne reddatur ei Matrim. odiosum.

§V. rimen.

573 Dico I. Adulterium hn mea complicum p subsq Matrimoi contum q cum contractu Matrim. de pnte attentato seq mitu eos Matrim. patet ex Cap. 2. 5. 6. et 8. de eo, qui duxit. Sicut am subsq refrt, an promio Dt de Matrim. contrahendo, ante mitu alterig conjugis, an post illam; nec an Matrim. ex alio hn capiq ligamine; Dt invalidum, nec re, q jussu cognitur gratiti. Segtur hn primo, ut adulterium Dt void Cap. 2. de eo, qui duxit: seq de non; ut si ponea involeat, priorem conjugem jam ante adulterium objse. 2 ppium. 3. de utroq; ut de utrius pti Dtem pblte cognitum, ita ut utrag Dias Dtm unam ea cjis ad jugalem. 4. ut promio Dt seria. 5. ut Dt sno extio manifestato. 6. absoluta, aut Idem ante mitem conjugis prfata, q aliàs o ẽ admia promissio, nec dat hn fle oneam copiandi pti conjugis. 7. acceptata m absolute, q aliàs o'cel pricip dela q mia spontia unde o suffciat mia tacitas, ea qa hz o pntiam ejus, cum delicta remittuntur. 8. prdtq, ut accedat promio ob eandem rationem; et acceptio prior reddit facite revolvat promissionem. 9. ut si adulterium ad promio fiat eadem q mia conjuge viventi Cap. 8. dt. nihil am refrt, q promio antecedat, q dein adulterium q utrobiq detur ansa capiendi mitem conjugis. Non incarriter tamen impetum, q promio cessasse, si facite revocetur ante adulterium Dictum, q illis revocato priorem retractu eis conjugio q o concurrit cum adulterio: seq si pcor, q hn jam placo completum et contractum ẽ impetum. Sno hucusq viu ẽ q vsq in mia parti ingria Dri Dtm Aristo elegit.

574 Dico II. Conjugi adhuc dirimit Matrim. mitem complices, si q post adulterium flexit ab alterutro ea adulterii, ignaro ẽt

alterio; aũ committatur. s. per se. s. p alium phyē v mrtē,
cum aõ contrahi Matrimonium cum complice adulterii; vel
si seclusō adulterio, mcā ingiis coniugis et alterius psone
conspirāe v stem zelus dicti mōis pretextur cum intentione
contrahi inter se Matrim. Primum patet ex Cap. 1. de con.
versione infidium. et Cap. allegato de eo, qui duxit. Idem
ex Cap. 1. de eo, qui duxit. Nec hi statuendi pręsē ad
puniendam injuriam, quę fit coniugi innocenti, et affl.
in hoc mōo prauendam.

Dixi I. non mixtum adulterio. Secus si coniuge jam ouisa
fletur fornicaõ, q tñ ō fieret illi injuria fornicatem, nec
est ouasō capiendę mtis. sufficit tñ ea, qđ mōs dcāt adulte-
rium, aīi machinaõ vī: sprāo veneni apte ht fāi, q
adhuc sit injuria et datur ouasō acceleranda reiis.

II. phyē v mrtē. dēt consilio, suasōe, imperio etc. mōo
mōs legātur ea ipsa aīve, non ex medīis vg. negligēa etc
q ex parte est scripta interpretāi; unde nec sufficit rati-
habitio fāi coiugi.

III. cum intive: hoc ō sufficit. si ea alio mōo fiat reiis,
vg. liberis cum gaudam peccandi, v ex odio aut vindicta
v nō contrahāt cum alia psona, quę adulterii aut spiritāi
in necem coniugis ō fuit, q tñ cessat mis legis: non e in ne-
cē, ut fiat credę ex pta intive Matrim. Ita sufficit, si
fiat ex Barnā q adhuc sit ea intive Matrim. Intro
am hic ht sēm adē in uno scitū. Ergō sufficit, qđ
praecesserit adulterium, nec ei qualia sancit. si absq adultrio
huiq machinātuni mtem contrahat Matrim. An am sufficit
intro mē intrā. probl in utraq pte stroverbitur. Vide
Layman V. 616. 1. Colerum si hic Matrim. iniit sōlē
an habuerit illam in uxorem, plures hodie fatuntur,
quod illa ordinē contrahatur, si vir bona fide contraxerit Matrim.
et huic postea dirum deprauiserit, ac habitāo diligēa nihil ex-
pecitur, probl o indiget dispsāe, etsi probig sit regula legis,
quę ipsa excludē, cum aūm o adhuc se.

Resolvuntur Casus.

I. Nigronius petit Matrim. Nigrinę, qm ptat ee dilectam,
quod habitam in coniugii uxorem cam ignoscit.
Q. 1. An ab impto erroris excusēt ignoraā fāi, s. coniugii
prioris?

R. affirm: q excusat ab injuria fili: impotum an̄ illum debitū
est in penam injurie priori Conjugio illate. Ipso pleno
m̄, tēt ignara de crapula & lypiria, q adulterium fle juxta
ōbet de faum cum hia ex dolo.

Q 2. An n̄ ea cuset ignara juris, si impotu ad jure annexi de
crimini?

R. pibly affirmtiue: etsi enim neget, q jus statuens impotum
ad minis inter complices ē lex poenalis, si poenalis intelligat,
id tñet ex dolo nō de eo, quō dicit; poena an̄ ē iste
dubia incurritur ab ig. vltq jus, q ignorans o transgrdit
legem q̄ penalem. Vide N. 569. ad 594. ca quo m̄ volu-
mus, q liceat hic scribam in pād suō.

Q 3. An si dum adulterium ex promiso matrim. fit, pliq debitū
de vita prioris conjugis, incurratur impotum?

R. affirm: si alter conjux vera adhuc uxor fuit, q hic vita matrim
infertur injuria filis, vide N. 594.

Q 4. An incurratur impotum, si divium ē; an durante priore
matrim. faē lis promiso ex adulterium.

R. negtive: q h. fl qd fav, saltem an̄ in dbio o gnīt, q in pcessu
ne mēt libertas contrahendi cum hō persona matrimonium.

Q 5. An incurratur, si adulterium committat ante roam pri-
oris conjugii, prout ictam vre matrim. committat ex debitū,
& vicissim, si promiso ante roam, prout hic adulterium
saum lit?

R. ad I. negtive: q o ē fls adulterium. ad II. pbliq affirmtiue
de libq pp hic dici pt, q promissionem matrim. con-
tinuaverint cum adulterio fli; natq prout roam adulterii,
cessante q̄re velle in priore voluntate.

CAP VII.

576. Orestes conjugem suam, cujus dotem & locus erat, in adul-
terio deprehensam occidit, eo ad, ut aliam ducat.

Q 1. An hic occidi inducat impotum?

R. affirm: si autem agat regula, q lex leges civiles faum illum
excusant, in casu delectabili, nec excipiunt, dum fli-
cuant h. impotum.

Q2. An incurrat impedim, qui duxit uxorem, ac dimittit eam, feminam ducere?

S. negre: Lex di intelligat duxe unam ex plurib dotatis, non cum alig expresse illis preferit adulterium, aliis preferit q mancipia ex illis ducere prius adulteram.

CASUS III.

77. Gothig Judaeus maritum alienum, conscientia hujus uxoris audit, ut ei nubere.

Q1. An inter hos vide iniri Matrim. possit?

S. negre, tēt Judaeus se convertat: cstūe ex cap. 2. de conversione infidelium, idē catechizetur ac ad crimen adulterii cū promissione Matrim. & tēt infidelis possit hoc impedo tigari direcē ab Eccliā, potuit tm Fidē.

Q2. An duo infidēs commiserint crimen machinatis adulterii causa promisse Matrim. et postea convertantur, possint se invicem ducere?

S. probig affirm: q. quod debebāt incurrere ex impedim, ex suberant legibus Eccliæ. vide Sanch.

CASUS VI.

Disparitas cultus, ligamen, honestas.

78. Dico I. Disparitas cultus s. disparitas seu diversa conditionum religio inter Fidelem et infidelem dirimit Matrim. quidem quia nti aut dono; id non facit solus potus, seu Eccliæ, sed facit quia nti pariter eadem ordinis cultus, sed traditio, et pactum Ecclesiæ quo quis nunc assist introductio, ut patet ex mis jn Dd. Hinc non tēt Matrim. Baptizati etsi vere Judaismum profiteatur, cum infideli; extra Matrim. fidelis cum Sago. profite Judaismum est videm, tēt ob periculum perversionis ibi existens. De Matrim. Cathol. cum Acathol. vide dicenda de Sacto Matrim.

79. Dico II. Ligamen idē vinculum Matrim. s. spūle s. naturale dirimit Matrim. Dum primo quis vinculum nodum Coniug, scilicet quo duo homines, mr Xpo, dnt ut tēt ad vitā tēt debito simul vivendi, patet ex cap. 2. 3. et fin. de Conv. et ex l. 2. Cod. de incestis nuptiis ac Concilt. criminal. Carth. 1°. Dum fortune ordinem Ecclesiæ in Conc. Trid. Sess. 24. de Sacto Matrim. Can. 2.

Spolie: non ti qd Madrii: radicem, ut constat ex bulla Pii
V. ad d mariam special, edita 1568.

Resolvendus Casus.

I.

581. Quidã Cathol. in Americam profectꝰ abdem cum inter
infideles versaretur cum puella infidã Madrii contrahit.
Q. An valeat?
R. Licebat quidem filiam emendum cum velit infidelitate ejus
rendum ei advertat cum pcto instineãt, probbl valet dmg lex Eccle
vitam & videtur includere dem casum, cum ꝛ introducta fue
rint filium, Madrii in terris filium, ubi libbr libtas
et pluribꝰ baptizati eligadi Conjugem, non erit standum nisi
ad aut sit ille qui inducta ẽ; go non ad Madrii. sed cum
ibi & lex tamen eligi dem: dmg lex Eccle obligat
cum do rigore sit, ut pcedi in Madrii. clandestine, ubi
nullus Sacrdos hi sit; dmg ubi dispnsat pbr pri, vi de
Eccle tante dispnare maxime si & sit pcta & pfessionis
rei in ipsis aut filium. Estne & multe adeant puelle
Cathol. in Madrii. quem unam duxe absqꝫ pcto fidei
ei pset, Madrii videtur ei nullum, aut certe dubium, ut
ne pfindi & crit, qd postea remitat Conjugi ad Madrii. ubi
dmg obligatur, nisi ibi ecclesiastica et pena, cui adant
ipsum relicta filii ducere ibi Hispaniã. Dñs. mtl.

CASVS II.

582. Sicting abadꝰ anno 26. pfugit a Conjuge, que postea bis
96. anno ei aliquater inquisierit, nihil de eo repti.
unde mortuꝰ dñs nptus.
Q. An et qui sit obligatus de morte prioris Conjugis regrari, ut possit
go novas Madrii inire.
R. mdis faltem, que concludat probtem pro affirm. patet
ex Cap. duus. de Dis nptijs. et Cap. in presentia de sponsibg.
qui, dmg ista presũptio prioris Madrii non videtur eligi in
ordine ad alius ibidem dum, nisi & alterius dem mortem
de morte prioris Conjugis, dmg alias sacrdos ex proximo pcto mul
tis, contrahat, adulteria aliorumqꝫ incommoda.
stine ad ineundum novum Madrii. & secundo, quando ab
alijs secundis et admodũ & suffragijs de obitu Conjugis ni prudis
Conjugem suam ei mortuam, nec deprehendit ipse ille de vita decisse,
nec sola fã, nec aliqua plurium annorum effluxit ibi

diendâ mêl refert poterit nisi tm̃ sole Xpō offerret
q̃ vita hmna multo ō absque regle vō ann. ontr̃ duret.

§. 8. Unde Beatur ista cessio?

91. ex decimo lgm̃ Magistratq̃ Eccli, politici aut militaris.
II. Notarii aut alterius cujusdam in politica authoritate constituti.
III. Sacerdoti, cujus libra plenam fidem fecit. IV. famuli, aliq̃
admodum subtile, ut si quis fuit Sacer, vide ager, q̃rit in aliq̃
mortuos est in loco pestilente, ingressus prohibitam navigationem.
Nam ab ipsa probata ẽ legibus exceptio majorib̃, qui de-
ponere debent, se à fide digni audiripse, cessego in loco ille pesti-
cum, Lego credere ita esse: fidefacit ejusdem proximi mortis,
explere debet, à quibus audiverint, nisi 6. aut 8 testes fuã probb.
V. duorum testium de visu, q̃ legem 12. ff. de testib. et can.
3. cauã. q. 2. refte 2. testes sufficiunt ad faciendam ple-
nam fidem. Ut ab q̃ eadem mortis alterius de visu quale
prõt, o ẽ nec, ut illum moriendem aut mortuum viderit;
sufficit, q̃ ejus sepulturae exequiis, aut anniversario interfu-
erit, illius sepulchrum aut ejusdem pulla veste cum lugentib̃
viderit. Ego audiverim. Idem mihi testimoniũ ẽ, lugeri eũ.
VI. Unig nã testis oculati, de narrat fãa; solum testes de au-
ditu, aut alia ratione, ut dixim. 2. Si in loco adeo distante
mortuus dicatur, ut alias probari difficile hri queant, non testis
contemnatũ alias persona sit fide digna, et, ut ita dicã
audiat, quiet de vitiose: dã ẽ tacitum mihi debeo.

§. 9. An hujus actus spatium duret?

Resp: patet ex dictis. Casus alios vide apud Gibal.
à N. 296. et 328.

CAP. III.

589. Sylvanus Scholiis, quae impulsu cum Sylvina incesserat, Matritum. clam relictũ cum ejus dolore celebrat.

§. 1. An Scholia improbus inducant impedimentum publicae honestatis?

Resp. affirm. q̃ tot dett bonus respicienti ingo ad publicitatem, ut
dett vitia.

§. 2. An dissolutis Scholiis cessat impedimentum publicae honestatis?

Resp: patet ex declarat. Cardinalium. de an. 1598. 6. Julii
Rõ, et idemũ ejusdem approbata ab Alexan. VII. qui justit
hãc doctrinam ō amplius revocari in dubium.

Lg. An ea Matrim. clandest. celebratu leve impedim?
H. affirm, cum omnibus: Sayr ex N. 580.

§VII.
Vis et Raptus.

584. Sic I. Vis vel metus gvis injustè incussus ab extò libero ad contrahendum effectum Matrimonium irritat Matrim. irrobligat in prè Hm vere limo. primū patet ex Cap. 14. 15. 28. de Sponsalibg: nā si, qui ajunt eadem jura Matrimonia et celebrata infelicissimè torquentur coniugia, quæ cum ob Matrim. indissolubilem injuriā rq in regni pest. segue deret, sed addatur juramentum, q per Cap. 2. de eo, qui duxit, o Hm de Matrim. Sed ni adjectum juramentum ab initio annullatur. Dum primus primo, q sic ne ad thorum extraduc Cap. 2. de his, quæ vi. plus o regni, qm effectum sortitur ac liberū, atq titulum: sed effectus metu quocunq coacto a adhuc subs. et tractatig et liberi, sed o' sit simulanter; titulq am o' mera traditio juris in corpora. 2. Sale Matrim. nec e irritum quæ injusta, qm infert injustè vicissim metum gvem; alius ni metus levis injustq et dolus dependisset, quin redderet irritandum. nec ea ratio effectus, aliàs ni irritaret metu gvis justè incussa, ex. à Judice Eccliæ.

Dixi I. metu gvis, nam levis o' irritat Matrim. ex Cap. 6. de Sponsalibg. q non minuit actus libertatem, et sibi etiam potuit accidere. sed am sequatur metus gvis, et cadens in virum constantem; regula 1. ad sit de mio dolno. Sponsa gvis. 2. ut pater dimittatur, accepto aut metum maximum potest eaqui minas, et eaqui ni timeat, metum vero patiens o' potest sibi ou urrere illi mlo.

Dixi II. Injustè: nam justè incussus o' irritat ex Cap. 10 de Sponsalibg; q nulla intervenit injuria, cdq in suffragio veritatem in loco pio. ait Abb. Si Pater defloratori filiæ minetur accusativè; nisi illam ducat; metq o' justq est; secus si minaretur ei mortem, atq h Hm vult Cap. Veniens de Sponsalibg.

Dixi III. Incussus ab eadē libero; nam si metq premat ab intò et eadē ali, si irritat; sed ni irritat metq a' malo de, et o' incussus, sit si puella in naufragio de vita pactus impudicè redeundi fidei, ergo emittat Matrim. sicam pmlo erigitur, q sed ni injuria et a' lege spectatur ad utilitatem. petit am resol. si metq ab ipso utentis; sed ab illo vindicatur, q agitur redditi utentem o' pse liberum.

Dixi IV. ad calorgendum ejus; si vi ea alia cau metu e
in ejus vx: si talis ea odio interdat libi matrim. et hu
ad eum placandum ducas ejus filiam, controvertitur an
valeat. Negat arbit cum Lugone aliqui; affirmat vi probliq
vior; q. can. ons s. irritant Matrim. gtr rem glemangs,
sed ppter vim injectam ea initiv Matrim. calorgndi,
non qui minuitur libertas Matrim. sed vis ex alio fine,
qm ad calorgndum Matrim. illata, dirigitur ea in diem
inferendis ad calorgndum Matrim: unde gs nemo dixit, puel-
cilla femine vim mfi ab eo, qui eam forciare vitu
ejus fortune, grdo illa ad h. matrim vitandum se offert ad
impura, ita nu vis Matrim. aut hujus libertis five ejus-
dem odio qui injuste vexat feminam, si hinc ad hnc vexam
vitandam se ad Matrim. offerat, et illum velut medium se
liberandi facile eligat.

585. Dixi II. Raptus. pot e volenta femine abductio de loco in locum Ma-
trimonii ineundi caus, dirimit illud inter raptorem et raptam, quo
in potestate raptoris, etsi nu ostiat. Patet ex Trid. sess. 24. c. 6.
de reformat Matrim. ubi et ipse fac raptores cesqs ei ejusque
auxilium et favor probles excommicat, declarat infames, eorum qs
dignitat incapaces ecc.

Dixi I. Violenta: Nam ejusmodi fit injuria. Nihil am refert. si
violentia sit phya si injectam manuum; si mtis qves minas
et nescium quem. si ni puella o vi, sed dolo tm et phy vocata
ori alium locum, probliq oritur impedim, q regula. e rapta,
si tm deserta v. Quinta, at si ita abducta detineat vir in ea
loco Matrim. juxta alios oritur, juxta alios non oritur
impedim.

Dixi II. Abductio de loco in locum, ejus multi diversum: nam justi.
cit, si ducatur ecc. de platea in locum obscuriorem de cubiculo in
conclave, aut ni in domum vicinam: sufficit tm. etsi ad locum
destinatum non perducatur, q delicti raptus in ipsa abductione con-
sistat.

Dixi III. femina, ni in hostia, aut fugata v. aliter impedit q
Trid. valet ejusdem libri Matrim. si desinda vi cat, si non
obtinuit vi e, aut cessavit hoc impedim, si vi em raperet
femina: regat Rauch. q Trid. loqtr tm de raptu, q la-
tiora dicit in pri. intu ecc. extra probliq vide affirmo Cicatr
tm q quo ratio legis exponitur aut hic fit, ape libertas Matrim.
lex in odiosa potius ad eam, cui res evenit, tm vi q alii sed

canones sb masculino comprend ñ femineos, salten in correlativis, pnā:
& c eadem rāo. ut patet de impedo veritus, metuse.

Dixi IV. Matrim. caā. hñ o sufficit, si femina rapiatur ad
aliā caā vg: libidinis exercendē, ut innuit ipse Trid.

Dixi V. gaudeā etc. Nam si extra potestatem raptoris existita in
loco tuto, sponte egrediat ñ Matrim. id vlet, juxta Trid. in
loco cit.

Dixi VI. Inter raptore & raptand: nam ligo puellam
per se, sed ab alium rapit, deinde mādo ibidem matrim. impedit.

Dixi VII. Dirimit Matrim. Nam si raptor cum rapta con-
tinuā hīrit, hic probig vlent, q dicto Trid. Matrim. irri-
tatis & correctoria juris antiqui sed & penalis, qb o & edicta
ad hmōdi. de qbg Trid. ñ dicit: proinde cum o desideram
rāo, cum major desideē libtas Matrim. ob indissolubilem,
qui hmōdi sq se dissolubilis.

Resolvuntur Casus.

I.
986. Siberig Tutor uni & qbg filijs sui ligero vult pupillam
ex nitu revocatis efficiendam: repugnbg ejus ejusdē qui nihil
minatur.

Q. 1. An Tutor, Curator aut hñ filius prīt durē pupillam.

R. affirm: etsi jure civili id phibeatur, h. dr o mēt de jure
Canonico, qd hic attendi debet, modo vitia absuerit metus.

Q. An metq revocatis dirimat Matrim.

R. probis affirmtive: q juxta legem 4. ff. de rebus juris velle o
creditur, qui obsequium in privō Patris & Dñi cum metq
revocatis similiter censetur adhibē metuē qui: metq am revocatis
dicitur, qui uxor ducit quem offensam mariti, filij privignum
pupillam Tutorum, subditi ejus &. Tam am censetur quis
offensa si pudet hoc duriuscula cum asperē vultus & verborum
cum alia dura exercē. In pari hñ dicit sit dissolbile Matrim.
nisi metuē qui mli auferit, q standum & hoc Matrim.
ubi o stat & irritum.

Q. An Matrim. irritet metus quis malo patrē vindicis inflati?

R. affirm: q quo evenunt ita vindicta; refertur ejus evenire: ideo
teneri cadant ad aquirend affines usq ad 4. gradum; sed
h. probig vide ogendum.

Q. An tollat Matrim. filio metu qui cogitur ad unam & qbg proli
hui cognati ducendam, relicta libertate eligendi qm volet?

R. probig negve: q mēt libertas ad hoc Matrim.

pnā:
raptor et complices incurrunt excoicam
et Tit. Clarici, quando

I. Il in famoso quinō
et cium dignitatum in-
capacis.

II. Raptor potest raptam
decenter ducere; etsi
eam o consenti.

III. Tutor potest raptam
ducere, sola in gravitat o
exigit ejus dignitas.

Tit. XVIII.

587 Veraabig Leges Acath. cùm desm se viderent spe. filiam suam Matrim. ptingere Imperatori, Amptum uelbg eam Stirps case adigit, ut cùm cubiculario Dnore in cast et mox consumet Matrim.

Q. 1. An ḡi nelu zelo licite ẽ uolãt in Matrim. et filiat. sũ Matrim. contractũ cẽ in dum?

R. si uxi zsum ponat, ꝺ peccat. q̃ tñ ẽ cupio de ui ejem meam, gnãs est ea pte sua. Q̃ ãm fide offerat, peccat uxor, q̃ mãitur, nisi uitatur equiuoca ꝺ re mitti, ut ḡi in his casibus ꝺ fit tñ fallãs cãa. tñ ꝺ peccat dicendo: cupio te in meam, si liberi ilgat si tñ ea uelit.

Q. 2. An coactig ad celebrandum Matrim. si cogatur m̃ ad zsmãdũ licite id faciat?

R. negative: quia inuitũ Matrim. committeret fornicem, que se inde mlu, adeoq; pcul dubio sequeretur m̃s cẽt. Addit, qui probe dicunt. Item pot̃ m̃ uxi zsui uitare Matrim. et sic licite zsire.

Q. 3. An ex quo Matrim. nelu initum consummetur?

R. zsum dubio nelu facile posse et uolũt fatis expressum, modo in altera pte adsit zsum habeat.... Hic am zsuis in actum rapto prsumitur ea fuisse ad huius cohabitãe uq; sequi annis 12 cas. 21 de sponsalig. ij. ex copula finite habita ante 12m ea cas. 9. eodem. cenetur ni fieri affu nugli, uel ante se ppuo nubi tqm conjuges; modo ꝺ fiat ea errore, ꝺ uelit pcig Matrim. Nam si putaret nelum passus, ꝺ ueretur pre nouum zsum. Unde si reuera lig zsis pcinig adfuit, nitatur Matrim. Ex foro zsui, stem ubi fuit. clam coactas ruptig annullans ꝺ ẽ cuspa Jens si reipsa defuit. Vide Sienda de Sponsalib Matrim.

Tit. XVIII.

584 Viris puellam ãb desponsatam, repugntbg ẽt pntbg, sstem abuti, abuntan ẽt inuitam cognoscit.

Q. 1. An oriatur impedim, si ea rapiat propriam sponsam?

R. pblig negative: nisi quis rapta inuitam eam ret, ꝺ tradi sibi curãt, q̃ tñ cogatur ad id ꝺ fit ẽt intus.

Q. 2. An oriatur, si puella uolens legatur, pntbg, sub grum ustede ẽ, ꝺ repugntbg?

q. vrbig vghue; q nēl pratbg plena libertas, ppter gn̄ induct
ad impedim rapt̄.

q. 2. An ordabr, q femina abiit sponsi, sed postea invita
cogatur ad copulam?

p. negat. Semp. si invita abducta, sēl postea consilio in gram,
q nō dr̄ raptor virginis.

QVIII.

De Raptu et Impotentia.

Sig. Dico I. Raptus in masculis ante annum ætatis 14. in femel
14 ante 12. completum vgltr dirimit Matrim; pro. Stm̄ Pontif
per Cap. 12. Alt. de Sponsa. Impub. q dēt ante illam ætatem
puis sumit actum ad copulam. Hæc dr̄ nisi prima sit,
q dirimit jure nāe Matrim. juxta dicenda; imo nec Pontif in
eo, qui annos pubertat̄ implevernnt.

Dixi I. Ante annum completum: dictum ē completus juxta solemnes,
dant rem vera defit, q id regte n̄ aliq; modo jurat cota ecclesiæ regnt.

Dixi II. Regitur, dēt nisi malit suppleat ætatem, h. ē, nisi cum
spe raptæ adsit actio de copulam de se agitand ad grauem.
Caletan Cap. 3. qui 14. eodem.

Dixi III. Dirimit Matrim. ellī vō Matrim. dictum dēt in vitio
dēt m̄ vim grauiorem. Caletan ca. c. fini. de sponsa. Impub.
et Cap. Unico. eodem in 6. ubi recte dicitur raptor, q mō violentiam
exercuit in eā, est si aufert vt ducat, sicut agitur; in dubio ducat, quod fit.

590. Dico II. Impotia ad copulam potest aptam quæ potius Matrim.
antecedens et præcedens, si dein dēt vir, h. ē, ea spe raptæ, si cum illa
ca. ca maleficio. vbi quæ ante nisi, dirimit Matrim. non
Stm̄ jure novo, sed m̄ vetus et illi, et quem absoluta cum
alio, reserva am cum eo Stm̄, regni quem dr̄ impotia. Quo
q ad aptam Matrim. Specialis tradere jus Stm̄ tradit ad usum
corporis juxta rem omnia sunt tradita in illo gen. vt: erunt
duo in carne una.

Dixi I. Impotia ad copulam ex. non impotia grandi pueri dicit
nisi in sterilibg vel senibg. Sic Eunea frigid gaudio incepto
et suppositi poam ad cum virginem, qui ordinate dolia
senectg, seeg di auferat.

Dixi II. antecedens, nam cum impotia Matrim. ipsorum Matrim.
nel Matrim. vbi de illo, mō dēt radium Stm̄, q Matrim.
tantū dicit dissolu: vel q matrem unig Stm̄ conjugio: vbi

vro dñm̃ professi. religiosam et disciplinis.

Dicit III. ppna, vide, que ñr̃ noster pectus aut prius nthm̃ bdi
ó pt. seq dñr̃ impm̃, i. e. arte, z medijs ñr̃ z frotter, ut ex eis
dñr̃ ag. dolli pt, ex fr̃ Lt antecedno. Generetur dñr̃, qui ea lab=
rat alteri pñr̃, illam, p̃ diu duratura esset, aperire, aliãs in=
juriam ferret grem.

Resolvuntur casus.

591. I.

Lanthanum impetiit dñr̃ transeuntem. unde jam de ejus libe
et licentiate dubitat.

Q. 1. An studium juridicum Lt Madrim, p̃ dirimens sit adfectus im
dirimens?

Q. I. Pro dubium é, an adfectus impetiti vre, juridicum é? adeõ quõ
dubium vinci ó pt; dñr̃ q̃ libet valtr̃ pñtr potens, nisi probr
contrarium, dñr̃ q̃ in rore dubio probr̃ stat pro Madrim.

Q. II. Pro dubium é, an impróa præsciverit Matrim, aliũ volúit fr̃
præsumdum é, quod præsciverit; aliũ rgñm. Videt dicendum cum
Anch. et aliis: p̃ impróa é illis, pñtr̃ é præcedens, adeoq̃
Madrim. esse nullum. Seq dñr̃ accidtis, dñm̃ q̃ é togatus.
Pro I. q̃ libet ad nãm accepta pñtur fr̃ iuré. Pro 2.
Pro dubio libet pñtur ad nãm conditig dñr̃ pprietig instructq̃
et dñm̃ illas possidere, donec probetr̃, q̃ amiserit.
Dicit p̃ togatus: licet nisi modo ad Madrim. contractu frustra
attenta consuetudinem dubium Lt ortum, q̃ é p̃ mundum, q̃ augeo
dñr̃ illo libellum ad nãm pñtiam amiserit.

Q. III. In dubio, an injoa Lt nlis, an accidtis, pñtr accidtis,
q̃ nãm q̃libet pñtiam facilius pñtur.

Q. 2. An juxta in dubio de impróa ejusve potiùs leat usus Madrim
R. In dubio impróa antecedit. Cap. Lamentabili de frigidis et male=
ficiatis. licet illis p̃ dñm eadem noctem, q̃ licet mente dubio juxta
hñt q̃ maneat in Madrim. ergo impedium investigandi. In
dubio aũ impróa ejusve licet ad potiùs, et quem quidem quidem é proble
tres plá ejusve. Secus. ex. vide infra dicenda de usu Mat.

Q. 3. An in dubio de injoa dirimente leat inire Matrim?

R. negat: q̃ é dubium de facto: vide N. 534.

CASUS II.

592. Josimus dissolutus ob impróam pmo Madrim. rdum ini,
vit quæ prolem generat.

2. 1. qd faciendum coniugib; ignta impoā.
2. quis si velint, coabite int fratres et sorores. g. Cap. 3. de frigidis. si nolint, separāo facienda ē; non ppria, se judicial Ludi authte. Cap. 3. de divortijs: mō; prbāo ē. gtiā præscrit. rāo ē prohum standi et petiti: ne dē dissolubo Matrim. aliud contrahatur in vbā, et sic ex pruis vivatur adulterijs. Vide Pichler. ad Lit. de frigidis.
2. 2. qtijs post Matrim. primum ob impoā ni dissolutum, postea agnōr ē ptūs, vg. in 2do Matrim?
2. Regulr restaurandum ē primum Matrim. ē ni altera pro alium Matrim. ignāsset. ptet ex Cap. 5. et 6. de frigidis. Secus ē si. 1. impoā qd penitus aut notum ē. sublata, dē fuit ppua. 2. si fuit respa; ypē respū prioris coniugis, non vō respū aliorum ⁊ aliarum subsequentium.
3. si pro sententia religiosam pfessa ēt, cuppō ypē qd Matrim. revā cgn. consummatum fuerit. Dura, ligādo quærit, vide apud Lamb.

SIX.

Clandestinitas.

593. Dico I. Matrim. Clandestinum est, qd contrahitur dē coram Paro-chi ⁊ alterius de jure licēa sacerdotis et 2. ⁊ 3. testium præ-sentia; ideoqp dicitur ō fieri in facie Ecclēæ, ex Trid. sess. 24. c. 1. de Reform. Matrim. Ubi nōe Parochi venit? Hm, qui in certa portiō Ecclēa curam animarum ex officio, authte Episcopi hēt, sed nō ipse Episco-pus, Abbas Ecclēæ nullius alterve Prælatus cujus eorum, in qō simile hēt jurisdictionem, sacerdotes in Ecclēa sui tituli, Legati Apostol. in provincia sua Legatis, vicarius gēlis Episcopi Cap. sede vacante, ejusqō vicarius, Archi-Episcopus in dioceses. suorum suffraganeorum: unde hi ad ponit suorum subditorum Matrim. assistere ⁊ alteri sacerdoti licēam dare.

594. Dico II. Matrim. Clandestinum ⁊ Hm illicitum, dē nō L. Ecclēa Trid. abrōte ē promulgata, nec usu stratio abrogata

saltem inter Cathol. regn. Prid. intimum. Licet ea Trid. Sa-
cit. Pgo tñ, tñ ea lex irrevocabiliter ignoretur, & ab hi-
cau quis urgens contrahendi vg: vi arctus metus, aut reita
prta vg: in articulo mortis. pro lectura prtis Parochi
absente & testibus. Sac, q ē lex abolita irritans &
habilitans in bonum publicum ob gle prium fraudum
& pecorum.

Dixi I. Ubi ea lex ē pmlga: nam ubi promlgata ē, &
usu tñ abrogata vlnt Matrim. clandestina: vluit &
Trid. Imo decretum promlgari in Ecclis Parochijs, deve-
rit, aut in unaquaq; prot 30 dier a die pmo pblcatis
in eadem fac robur suum hre inciperet. unde pmlga-
debat ea fac in Parochia in qua habitat, et gde
dam tñ lex Trid. S. Lyrensis pblcatis, & an Episcopus Mo-
strii ubi regn Luth Parochia Cathol. & obligat.
Fatbis, an promlgatio fac lit, juxta plures L. & obligat,
si dñ aliunde observetur & petatur ea pmlga, ut lit
cellare S. Congaij apud Salvios, imo si ea pmlga
& lit, fieri potuit, ut per ejusmodi consuetudinem contra-
lit hoc om dium. si an lit promlgata, dubitetur,
an lit recepta, & nte recepta.

Dixi II. Inter Cathol. Nam de Hæt. agebr art. 4.

Dixi III. Regit: nam ubi inter Trident. observari & pri,
et Matrim. hre pstia Parochi, modo adhibean-
tur 2. testes, si absq; prio quis mli adhibri potint.
& hoc an irritans in illo casu & strictis, cum bonum
& reipa pblica ita exigat. hi vlet prio, ubi & lit
Parochi, aut si lit, metu Hæt. latent, aut adesse
difficile & periculosum metu mortis, exilii, & enormis mulctæ, hre
& regulariter mrlis, abee Parochus: ideo Ill declarasse
fertur Clemens VIII. Greg. XIII. & Congas Cardinalium
apud Gallemar ad Trid. Gobat &c.

Resolvuntur Casus.

I. 595. Anglia filia Philipp Alexandri cum Amelio juvene oppido
de Borussia oriundo primum inivit; regnante Matrim. pollig

hic spectat, si ea
ordinaria mortis
vera contrahat
& coram parocho
& 2 testibus.

cum eo in Borussiam contrah., et Matrim. ibi clandestine contrah.

2. ubi Trid. promlgum Lr.

Ait Hispania, Lusitania, Italia, et in Germania loci, quae adhuc erant catholica an. 1564. quo Synodus promlgatus est Trid. ut in Hollandia, Zelandia, Frisia, aliisq; Belgii foederatis Provinciis, et in Gallia, ò primis quidem, postea in imperio an. 1600 ut vult Leyng, et ò? ita videm in Hungaria et Silesia, ut testatur Engler. Ubi promlgatum ò? in Anglia, Hybernia, Scotia, Saxonia, Pomerania, Dania, Borussia, Egbudam Livonia Polonia. Utpote in plerisq; parochijs ò? ex piis Haereticis, et plerisq; illa loca jam deficerent à Papa, priusq; in illa Ecclesijs Trid. promlgaretur. Ita Gobat.

Q. 2. An illud Matrim. ligui ex loco, ubi Trid. est receptum, absent ubi receptum et promlgtus ò? est obligo contrahat?

R. Dico pios eo abeant, ut ibi clandestinè contrahant, quod ad? Suum locum redeuntes, ò? vel. Dem c? si consentet p. locum, ubi decretum ò? promlgatum, ibi contraherant, retinet domicilij in loco, in quo promlgatum. Sag. ex consentant domicilium et gratia, effugio ad? ut ibi clandestinè contrah. Nam ig ex urgente pste Trid. civitate Matrimonia clandestina ob gratiam rectum ab illis recedi, quae ratio in quasi in egredtes pijs ex? ut contrahant clandestinè; et altera vero pte ò? apparet ratio prudens pte quam ejus potest cessare legem Trid. et prohibere egressum pijs ex illi fine. Conf. et declaraem Cardin. Cone. Trid. interpretum ab Urban. IX. approbatam et speciale breve ig refert Lacroix N. 482. Unde mi idem author dicit ex certum; ig in Trid. qui initiam opponam adhuc problem putat, hic in reiec ejus pte ejus est ?.

Q. 3. An ligui die fraude, vel? ò? ideo pijs; ut hi contrahant, ne vq? ob aliqua, ad Hem locum abierint, ibi vide clam contrahant?

R. probbl affirmtive; q per Cap. Lic. de foro competenti peregrini recte celebrant contractq juxta ll. et consuetudines locorum, ubi existunt.

Q. 4. An si pijs ambo pertinent ad locum, ubi Trid. ò? promlgatum, vide clam contrahant in loco, ubi promlgatum?

R. Negative! q status regulariter regis loci, juxta dicta; dixi tract, et leg contrahent coram Parocho hujus alterius loci et testibus, ubi Trid. est receptum, ò? vel Matrim. praescripta Par. pro alijs

lii o'ect.

§ 5. An si una pō contrahūm spectet ad Parochiam, in qua hab. e promigaturo, altera ad Parochiam, in qua e pronigaturo, in hac vide dam contrahī?

§. affirm: Ect ao contrahendi eo le conferant, q vtrūq; pendent a ll. loci, in quo fiunt. Vide infra dicenda.

CAP. VII.

597. Dericus nūlis q hyemem in urbe, per aestatem in loco rurali sito Forte mrtur, ea quo oriundus ejus fīlg, Mater in urbe vtrahit.

Q. Quis Parochus Matrim. assistere debeat?

R. prius: Mitur ea Trid. loco cit. Parochus am prius in ordine ad Matrim. o'e Parochus illius Parochiae, in qa pō Mm nalge, sed in qua vrum domicilium, v pōi de Ect. . .

Domicilium am in loco pmā statim die acquit, qui in eo vocat habitare cum ao animo ibi mndi, indp Dnet, Et pō vltatem habeat, alibi migrandi; si fide carg aliqō v prorsus aliquo voces. Nam haec voluntas condita v reservat vltati Mandi, imō et Ect voluntas mndi protea mutetur, in domicilium per Senet acquisitum o'amittit, nisi pō reipsa corpore in alium locum transferat se, cum ao o'revertendi ad priorem locum, ibpō habitandi. nam si hūi retineat, affi pluribg annis abpit, retinet prig domicilium, imō et justa causa habet, Et pō ao quo alibi habitandi deserueret patriam, in fro Fit dispositio, sed integre adhuc sub potestate patria, o'ideo amittit illud suum prius domicilium, sed retinet illud q vltatem eorum, qbg subē, et qui possunt pōi eo revocare.

Quasi domicilium acquirit in loco, qui in eo habitē incipit cum ao q majorem anni pōtem ibi manendi, affi vbi ibi mē pōtē, ut pō suorum, familiarg, negotiorum caā e loco domicilij sui alio veniat cum dto ao. Indp Dnet, Et intra tempus illud ad suos redeat, modo fiat cum ao se referendi ad priorem locum pō domicilij amittitur ea Cap. omnis. de rentibus et ea mutatione.

Hinc pōs q voluerit ordine ad Matrim. o'hūi domicilium in alog loco sui Fortis, sed Mm in loco, ubi vē et ibi habitare.

Q. Ubi habeē pōit, qua alibi domicilium, alibi pōi domicilium

hēt.
§. Utrobiuis: m̄ ubi ḡre contractus ꝯ habitat, ḡ utrq; ē
Ingrig ejus Parochus: h̄ bñ recedet ad aliḡdem locum
venīret, nec talis noīa ēet, ymmum ēet testimonium de absēa
impetri, ⁊ h̄ bñ ad ꝯ ḡoēt, ḡ minimum: ut plures vbīt.
§. 3. Quid: ḡo 2. Parochus aḡliter aut fere aḡliter in hībat,
anam ⁊ de ēstate, alteram de hyeme?
§. Ad contrariū in alterutra, ubi ēt grdo vīet, ḡ utrq; utrq;
ḡre ē ꝑpetuus ejus Parochus; Leuit. 8 habetur in aḡlibz
⁊ ff. 5 nūes turi, ff. 7. in urbe, ⁊ ff. Cap. 12. de sepulch.
in 6. et l. assumpt. ff. ad municipalem rep. ḡ alias
habitat. in hoc et altero loco, ḡ quidem arithmetice,
sed ītem multa.
§. 4. Quid de cujusdam domus sit pte in fido 2 parochi-
anum? ad illam Parochiam, ex qua ē in grosso ꝯ do-
mum: h. am̄ ff 2 pte, prospectū ē ꝑtior, ⁊ anterior
facies domūs. ḡ hec ꝑfectur nobior; ⁊ tota domus sit in
fido unig Parochie, adjaciantur am̄ edificia varia,
fundata in alia Parochia, hec accēt ad ꝑtem ejusḡ
Parochiam.

CAPVT III.

98. Columbus Augsp̄g ē Parochia s. Emerani, Ulmā Laburg
dicilium in Parochiam s. Ignatii, interim dum
edes incolenē vacuentur, subsidij ḡ in Parochia S.
Quintini, Matrim. inire cogitat.
§. 1. An peregrin ide contrahī coram Parocho loci, ḡ qui longum,
⁊ iniquus ad breve tpus dubitat?
§. ad. 1. ḡ ḡ ē ꝑpetuus ejus Parochus, cum nec domicilium nec ḡ
de hoc, nec alibi habeant.
§. 2. qō sit Parochus emptōr vagorum? eorum, qui nullibi
norunt ⁊ qui domicilium habent?
§. Parochus ēt probitas quidem solus alicujus loci, in quo aut hospi-
tandō, aut ēt vagandō ꝺeprehenduntur sit vagus. Quo Deus,
ḡ rae loci ibi dicuntur forum, alias ꝺ Natum. ēt ēt
impossibile. Quo Ille ḡ titulo, qre hic potius, qm̄ alius Parochus
debeat huic vago assistere, cum ḡ ē in hac Parochia, debeat
Parochus ejus inde ꝺesistere extra fines hujus Parochiæ? Quo III.
ḡ Parochus ḡpetuus unius civitatis, ē m̄ ḡpetuus alterius civitatis,

ob indiuan contractus naam ... Sorro ut licite Parochi
loci assistat vagio. reptur, ut premissa diligenti inquisi
licean ab Ordinario obtineat juxta Trid. Sess. 24. c7.
de Reform. Matrim.

Q3. An valeat Matrim. Vagorum clam celebratum in loco, ubi
Trid. o[n]e[m] promulgatum?

Q. affirm. q nullibi est Diuinum, et contractus regulis legis
loci.

Q4. Ubi proles et origo sit Columbq?

Q. ex ubi Abbe incepit eum ab ibi primo [illegible] q majo-
rem anni partem, ex ubi ultimo habitavit, q Trid. Copia de
ij, qui vel vagati vicesimas loco Litesq gis o[n]e Colum-
bus in urbe natus.

Cap. IV.

599. Diodorus cum esset peregrandam sibi ce a duo priu
Parocho copulaem cum Hedwiga, dat nomen militia,
ca conjuge, ut a filio suo sit emittatur Matrim. cum
ea inire, adscriptus erat coram Parocho loci, in
quo tui legio habebat, et filo post pretio sui voto,
e militia liber domum redit.

Q1. An miles alicubi possit aegre domicilium ex gre?

Q. Dum castra sequitur, ssi in patria sua sit domum
domicilii, sit vagus, q cum vi hoc sit ce paratus ad
abeundum, quo vocatur, o sit cum, sic habitandi q majo-
rem anni partem; si am e in loco vg. in presidio, pt aegre
habita q certidine, q possit, si velit ibi manere. Secus si
secus o sit de omisive.

Q2. Coram quo milites valide contrahe possunt?

Q. si o sit peculiarem Curionem et Capellanum castrensem
coram Parocho loci, ubi castra sunt, possunt contrahe si ea
sic sunt; sin n si modus vagorum, si sint alienis
nati gis domicilii. Si vo adeant Curionem, cui potestas
administrandi militibus sacra ex re ex spe ex presi ad castra
Hatrigis eorum emissa e, possunt et in castris, et in
presidio. Si autem in oppidis illis se contrahat, coram eo
contrahe, q hic jus habet Curio e gis eorum militum paro-
chus. Secus si hi coram Parocho loci, in quo existit,
nam sua castra sequitur, aegre paratus vagus, dum

in Crastino St. Curie Castrensis habet facultatem stare prime
Dei cumulative cum Parocho loci, ut respondit S. Congr.
apud Schmalzgruber. videndum an, a quo Curia Castrensis
poterit eligere: nam si ab Episcopo loci, qui ultra Lignum
Diocesin possidet, eligere potuit. Secus si habet a Pontifice.
§. 3. An miles unius legionis possit contrahere coram Capellano
castrensi alterius legionis?
§. Si legio, in qua est miles, Curiam habet, potest coram Curia
alterius legionis, in cuius Parochia loci, coram quo alius possit.
Quam habet, et is sola abest, videndum, an consuetudo induxerit
tantum sufficiam.
§. 4. Quanquo contrahere possit miles, qui ex castris ad breve tempus
veniens in Patriam, ubi domum habet, et stabilem diversitatem
sua habere cogitat, vel fuerit puellam ibi habitam?
§. coram Parocho quorumque loci, in quo natus, et aliquo tempore
cum redire habet ad legiem, ubi duxerit. vide Lachm. N. 706.
§. An qui in fraudem proprii Parochi vel invito Episcopo
ad aliam Parochiam, ubi et licite contrahat, coram hoc
Parocho?
§. affirmative: neque sibi patrocinatur, sed conditio paroch.
dari, qui licite acquirit.
§. 6. An valeat Matrim. militis in casu?
§. Affirm: quia talis miles, adeoque gaudebat hoc privilegio
militari, dum et patria habuit onera militibus mixta. Quo
finem, et officiales huius infirmitatis, qui ex sola indole Matrim.
contrahendi adhuc militiae, eamque contracto matrim. cum
ejus licea soluto isto pretio iterum deserere velit, quia ejecto
hujus habitu obtinet vim stantiae militaris.

CASUS V.

Ernestus Mayr cum sua Virginali & devotissima contra-
hit coram Parocho loci sui.
§. 1. Coram quo contrahere possint divisarum paroeciarum loci?
§. coram alterutro Parocho, qui elegerint, dum quid.
Item requisita assistentia loci Parochi, et deinde duarum
alterius contrahentis indicis, adeoque h. ipso Parochus unius
sit in loco Parochus respectu alterius.
§. 2. An valeat Matrimonium in casu.
§. negative: nisi licea habeatur a Parocho loci & suo, cum
Parochus loci, in quo contrahit, neutiquam sit Parochus.

601. Negandum Sacros, ob Limoriam inde ad Parochian excommicatg ꝓdicta et ꝓhibg, ne Parochialia officia obeat, nihilominꝰ dñi errore libeat ꝑ vrō Parocho, coram eo ad missam in aliena Parochia invitando, Matrim. inire aut ꝓfingere Sponsa ejus Parochiani.

Q. An liceat Matrim. coram Parocho non Sacrdte initum?

R. affirmt: Trid. Non requirit, ut alterꝰ Sit Parochꝰ, nec ab Ecclesia prohibetur, cum assistens Matrim. nra Sit minister hujus Sacrmt, de dñi Christi ꝓpria institutꝰ, ne unde nr Episc. aut Vicarig ꝓpriꝰ, Sit necessarius Sacros ꝓ assistre.

Q. 2. An coram invito v dolo incudo?

R. affirmt: q Parochꝰ ꝓpriꝰ minister Matrim. sed Sacrꝰ ꝓficat q, in quo ꝓprie ejus est actus, sed non multū pressa, ut ligat, qui agatur. ea l. coram Judice 209. ff. de verborum significat: peccaret dñs regula legato quiter, qui ita irrevocabiliter abuteretur Parocho.

Q. 3. An coram Excommunicato, suspenso, interdicto, irregulari, deposito, degradato?

R. affirmt. modo ꝓpriꝰ Sit actus ꝓprius, q plus ad Trid. ꝓpriꝰ requirꝰ, qm ut dñs Parochus presens contractui: unde nr dari ꝓt alium Sacrdtem.

Q. 4. An coram Parocho Sacrdte ab Episcopo ꝓhibto, ne assistat?

R. affirmt: q ꝓpriꝰ obstante ꝓhibitione ꝑ Parochus, qs Sit illicite dñs Sacrdte assistit, ergo nūl, sed Episcopus adderet clausulam irritantem (quam hac nihil operarentur) dñs q Episcopus ꝓ Parocho q dñi nūl Parochus, ꝓpriꝰ autore potestem Sacrdte assistendi, cum assistentia ꝓpriꝰ Sit actus jurisdictionis; dñs q plus Papa ꝓt unico Sacrdte dimittat quē.

Q. 5. An coram Parocho ꝓprio?

R. Si errore dñi et ꝓbabili libeat q vrō Parocho, sed Sit dñs Laicꝰ, Item Sit titulo oneroso, ut autore Agnō dispensionis actū Parochiū valet. ratō, q dñi talis supplet defectum ob bonum publicum, quod exigit actum aut ex textu L. 3. ff. de officio Praetoris, ibique Innt, sed strictē sumant oculē solum litium, modo omnes contendentes adfuerint. Alii; ut Sit titulo oneroso etc. non Sit Sufficiens, ut Sit Laicus Sed Sacrdos cum alijs plurimis. affirmt dñs probabiliter Sicher cum alijs.

Q. 6. An Parochus duorum Parochianorum ꝓprijs coram Sacrdte Parochiam et invicem assistere ꝓsit.

S. extra. Quid Ord. exigit assistam Parochi hic mentione hui
et assistia ō ē aūs jurisdictionis, Ord. contra, sed veritate
Ord. que extra proprium territorium exercere pt; licite hic
alibi Matrim. Oleum assisteret juxta Laymann et alios,
q contrarium ō pt licite in alieno loco peragere actum publicū;
q nisi in hac negat Sanch. q nullus obtur. Idem de
alijs à Ord. Parocho designatis.

CASUS VII.

502. Gorgonig in turg rpitis cum Gorgonia, in fejs ejus pntbg,
alioqn regnatibus, Liborat Gratianum Sacrodem, qui dis-
simulato pntum desu ab ordinio facultatem impetrat, hic
invelandibg illos exigendi. Ac dn zpta Liborat revocat.
Q. 1. Quid agitur, ut alius à pprio Parocho valide assistat
Matrimō?
Q. 2. Quid dt Sacrodos. Ita expresse exigit Trid. Deque Innt,
dict Sit Parochg alterig Parochiae, q hu dict Sacrodos. Sit Parochg.
Non obstat hic, dict Sacrodos non approbatg canonicatg ele-
ctus contra prohibitionem ordinarii, ut dictu ē de Parocho.
Imo et si rejecta ō dict Sacrodos, mitter hic Ord. habeatur juxta
dicta. N. 601.
Q. 3. Dō, ut licita à Parocho ordinario aut dict Sacrodote
primus dict ex Trid. Q. sed dicitur specifice ad assistendum
huic Matrimō seu potius vg. omitto tibi vices meas
curam necessum ovium. Q. dicitur ami debite Q. alicui indebite,
vg. adeundi grē cuncto, quo casu electio ē penes Imos: Q.
expresse dicit, Q. tacite, ut si Parochus videat alium Sacro-
dotem assistere Matrimō, qui cum fide pōt, ō impedit.
Dō Innt juxta plures dict Parochus interne ō officiet, aut
Q. Parochus pactā licita externe Ord. et fide officiet, q datur jus
jejunandi superior cuplē dum in remedium mis arrivis pro
ani bono. Nec tñ dr, q. qua regnatur ad votum et stolam
aūs, actu ejus prioris adhibit, quo aūs geritur. Sine
sufficit licita mē simplex, qua Ord. similiter danda
daretur, si peteretur, nec rationibi figura, q ani Matrimō
rejecta ō obtenta possit Parocho et Sacrodote de ejus licita,
ofaū Dni, q concessio licita ē quam maxima, quia magis

acceptore: hui ꝺ sufficit datam alicui licẽam, hi ꝺ negat. sufficit hui, qd licea ꝺ acceptata vg. ꝙ meum; hui vlet hꝫ nichil pehibit lit licea, et ꝙ licebatur eam eẽ obtinam ante horam 10mam incatur Matrim: puꝫm renuncietur licean eẽ datam. Secum vltr credi ꝺ bñ contrahuisꝫ, dicentiꝫ se licẽ, hẽ, nisi scripto ostendant.

Dixi ꝺ Parocho. non delegatus vltr ꝺ pt subdelegare cap. 62. de appellatiꝫ, ꝙ dens licẽam ꝺ deo fuit coniugem, eam de Regno Valeri. Excipe hui Vicarii Parochi, cui vice cura pochi remissa ẽ, ꝙ ab omnio, ꝙ ꝺ Parocho ipso, bñ ad paucos dies. Item ꝙ delegatus ad ꝛes caas subdelegare, dummodo deleget ad pticm Itm caam, vt bñ Juris.

Q. 2. An sufficiat licea medu aborta ꝙ dolo.

Ad I. vlet, ꝙ hab libertaꝫ pure nate regsita, et juris postea irritat illam concessionem licee.

Q. ad II. si dolus ꝙ error hi circa substantiam, ꝺ sufficit, vt ꝺ licea pcedatur pro filio, et substituatur Cajus; mno am concedentiꝫ, undat debite in filium, ꝙ hui deficit essus: dummodo bñ circa caam Itm inquisivam.

Q. 3. Quid si licea data bñ et ꝺ vice ꝺ servata?

R. si data sit sub condne stricta, cui concedens alligavit liceam, non valet, ꝙ ꝺ operatur ultra mentem concedentis; si autem hui licea cu vice, que de jure inte vg. vtl nisi dis persecutor, omittat denuncie, sit ꝙ ingrat in impetum eli, vlet licea et assistea, bñ ea negligatur, ꝙ hẽ nisi aliunde constet de restricta mente concedentis censetur Itm apponi hui modus et admnio adam, vt inveniatur, que de jure servanda sint. extra qo condio de jure inte, ordarie censetur licea ad eam restringi, nisi hui ex aliis conjecturis deprimatur clare oppositum, vt inde bñ fieri, si Parochꝫ dicat ꝛo mihi meas libi vices assistendi theatris. Cajus cu filia sui mea Parochia; vtr ne hui Parochia ꝺ pti Itm ob aprim zonam. Q. 4. Filia et Cajus obtta ab ordnio licea contrahendi cora Parocho ꝙ de illig filiis et filiis pientiꝫ coram alio sacrde. quia clausula hec non videtur restringi, sed Itm ꝓceptiva, ne congratur Parochꝫ et juribꝫ suis fraudet, unde bñ dde vtr contrahere ne dic ipsius pochi. In dubio hec verba: dummodo, ea condne ẽ, censentur ei mꝺ, non stricte condis.

Q. 4. Quid si licea sit revocata?

R. non vlet amplꝫ ꝙ se longo: si ne ignoretur revocari, adhuc inde exoritur; ergo juxta plures, et aliunde ꝙ audiendo audiatur; si ꝺ intimetur ꝺ Parocho ꝙ nuncio ab eo submisso. Dic ꝙ in casu in caas res nascitur et dissolvitur; licea am exortum

nascitur p̃ Matrim. non fedatam. Dic. ē, ꝺ Parochꝰ Ille 4.
prig. mthei; q facultas delegata ad unū aūm spectem et
detrahatur, reintegrā, cessat mle decretū, nisi grā fōā jurta
dicta Pl. de Privileg. Lege d mīs illa verba gnitur, q vis
cavov et ignrā includunt vbrum cond. quia gerendum p̃ delictum.

CAPVT VIII.

Horatus cum Sponsa Matrim. iniit non alijs testibꝰ p̃sentibꝰ,
qm̃ ultimogo p̃ntibꝰ; unde mini de vbre illig dubitat.

Q. I. Quales testes requirūtur ad Matrim?

R. Prater Parochum 2 vel 3. usu rarō fōti ac mulier presentes.
Ita ut rite accipiant, quid agatur. Falsi ex Trid. et Jure vti,
exigunt, ut testes adsint ea, de qbus testari debet. non
tn̄ debēt ē spontanei ad id vocati v rogati, nec Clmi aut ōi
exceptiōe majores, ita ut d obstet, si sint infames, fœmine, ca-
tenati, infames, consanguinei, m̃ parentes. colligitur ex eodem Trid.
ubi nec specialem testem rogari, nec ullam aliam in ijs gestis
ben exigit, quem in alijs majoribꝰ jura exigūt.

Q. 2. Quid si desint, an Matrim. sit initum coram Parocho et
testibꝰ?

R. non censetur initum, q solennitas ad cōtr. non servatur et adhi-
bita, visi prohibuit, si tn̄ prohibere v impedire nequeunt ante actum,
qui tūc prohibe. Matrim. et prior detat, v absentiā Parochum,
v eum, qui adfuit, non habuisse potestatem, hic prior probē debet as-
sertum.

Q. 3. An Matrim. Cancellarium adeat illum in vim Consilium?

R. negāt alii; alii affirmāt. vide Lacroix n. 32. affirmative probior.

SECTIO IV.

DISPENSATIO In Impedit.

1. In impedit impōbꝰ, que de jure humano tantū, ut Sacramentum
Ordinis et votum, possunt dispensare Episcopi, Vicarij gnles,
et quidvis Synodus quasi-Episcopum in aliquo terre
torio habēt. In usum, que de jure divino et ritu, ut de hac
sola et voto religionis solemni per Sacerdotium p̃fessa dispensatio in-
credo soli p̃t Solus Pontifex. Primum sumit ex Cap. 2. de eo,
qui cognovit, et ea gnli utuntur. secundum ex Cap. 16. Matth.
et mīs Jūs DD. in quē pt Papa in quibꝰlibꝰ dispensare, q mō p̃t
in Matrim. rato; in voto am̃, q soli Pontifici in casibus 6.
de penitentijs et remissionibꝰ inter alia reservantur. dici gnlt:
nam in casu extraordinario ut forma nequit fieri Episcopo; ut si
ea una pte ē moriturus: metus incidens, habili unionis
etiam ex mera ingressu; ex altera pte difficile recursus Romam,
et Pontif. in tali casu ex Epistola offert id facere. gnlt tri AA. vero
Dantem neitem, ut d. pōt a Matrim. differri, donec sine scandalo

recurratur.

605. Dico. In dispñis dirimñtib⁹ iuris naturæ, ut ñ̄ error, ligamen, aliq; impñs, ḡtas in primis Abrā ḡdu lineæ rectæ neqꝫ Papa dispñare pt: ut in oñib⁹ fere Abrā Eulio dirimñtib⁹. primū constat ex Capt. 16. de Majorite: rāo, q lex naīe ꝫ divā ō hūi Pontifex: Dum ex Cap. 5. de consangñe, rāo, q lex Eulia totam diam vim ñ̄t ac deprāt hāc libera Abate Legislatoris Papæ. In ḡbusdam tñ impdis ngñ dispñsat, ut in ḡdib⁹ lineæ rectæ, et in primo lineæ trāsversæ, fratrem vitet et soror: in aliis non nisi difficillime, ut in conjugiū pblē: in impdo disparitatis cultus in aliis Papa facillime, ut in 3o vel 4o gdu ḡtis ꝫ affinitatis, in impdo pblē hōnis; et qndo Matrim. in facie Eulie cum impdo jam fuit celebratum.

606. Dico II. Nullꝫ Pontifex inferior in impdis m̄ juris Abrā Eulio dirimñtib⁹ ordinē pt dispñare, nisi ipsi ab illo concessa ꝫ Eccliæ dātum pt; sicut ex Cap. 16. cit. ḡtāo, q in L. de ætate dispensari ñ̄t pt Inferior, tñ in urḡtissimā rēte; et impdm̄ hūi ordinandum, et ille, in quo ñ̄t dispensari. justa N. 604.

Dixi, nisi concessum sit ex. Licet im Papa episcopis Germaniæ dare facultatem extraordinariam ad quinquenni aut ex justa causa pendent, primo cum pñtt. convictis, ad ḡtrahendū in Matrim. jā contractū in 2do gdu ḡtis, ꝫ cum pñtibus in 3 et 4. gdu, dilecti et nobis, consḡtis ꝫ affinib⁹, mō ō hūi mihi eū 2do, in ad contrahendum Matrim. 2. cum ḡbusdā in impdo pblē hōnis regñs ex sanḡne provenit. 4. in impdo criminis ubi machinatio mtis ō̄ intervenit. 5. in impdo rapt̄ pris per terrorem et secretum: hæc in facultate ō̄ concessa, ut mulier rapta adhuc in potestate rapt̄oris. Dubium ē, an Episcopus pñs dispñare in ḡdib⁹ impdis ex ca in certu et adulterio scripta, pōt, si utrumq; contingeret; ngl nisi datis Lectoribus N. 920. vide in hac L. 4. Disp. 2. N. 27.

607. Dico III. Ut hinc dignosci, quo regat juxta caā, imō in ut videā, qndo dispñsatū in lege superiori, ut si Papa dispenset in lege divina ꝫ vitli, q ptestas ei data ē in ædificationem, ō in destructionem. Caā am̄ justa ad dispñandum in impdis in pblē hūi qd Spiritus, ubi alicui jam gratiam fecit, ḡ quā in corda ḡtantur ex Matrim. ḡd votū Ecclīæ, prout vide magnum mistrāe. Dicte prtem I. che Ecclīa in impdis dirimñtib⁹ primo evitāo pēli, scandi, visionis gium inimicitiarum, aut damnorum. 2. ehuc dotis spectatis ad subeundum ō ḡnies ꝫ ō affini in hoc gñe originis. 3. ædificationem ngñ negte, si ipse vigesimus vtus abolis armis agressa, habeng virtū ō sanguinem aut ō affinem regñ ō ptut. 4. angustiabor, si sit in tristitia ō adsit vir, patis conditionis, ō ḡnis neus.

5. Conservas illustris aut prelatis filia in eadem Urbe, et
gravis diuturna in filia magnitum. 6. excellē meritorum in
Ecclesia: 7. honorifica dignitas personarum, quam ut ni pretiva
nobilitatis

Resolvuntur Casus.

36. I.
Jonas plo pōt Matrim. ob dura cum laboret impedto occulto,
rogat sanctissimum, ut sibi dispensationem impetret

Q. 1. Quid faciendum oratori S. petitā dispensaem?

R. Sibi fideliter exponere ei vēr occultas sui, nihil addendo
sibi, ne qd dispensans moveri; et nihil detrahendo ei, ne qd abstra-
hendo petat, si sciat. 2. casum rationabilem dispensandi,
qua talem ei alia sibi, que movet ex dota animā dispositis,
aliis dispensatur; alia impetrita, que tm ei movens impetrans
ad obtinendam gratiam, qd gratis redditur absque illa, non di-
cam fili ac frangit; si casa filii et moveris exclusa spē
dispensandi; hec virtus.

Q. 2. Quando petenti pōnda dispensatio?

R. primo. pro fō cabio datur a Dataria. Supplices vō
Dionisio latino inscripta et gitti Sanctis, invocando misericordiam
eum tui: Omnē Salvē: Virgo Sorbā Salus, et cum dispen-
sandi expresso vō nōē dispensandum. Scribes solvere d. ti certa
taxam penitentiarie, albi o' medicandi o' hi spāl: unde pro
his petendum, ut expediatur dispensatio in fra spērum: quod
adem cessante, qui tēl cessabo absq; animos sui, o' alios
qui exercentur agricultura vel officio aut arte liberali vg. pictura,
pharmacopoea alij. Se ludosq; alere; imo et qui tēl habeant
agricam sustinēm, si considerato statu duo et dignitate ipsius
videatur indigere, aut sē stabilitas dimissa nobilio
provisi taxam Pōn. solvere. Alij vō forte pōtis sibi
attestatē gratis Sanctis, et deprē Ep. o. testium de dignorum
coram Offali vicario gli Episcopi lgmē examinatum: vide
Lacroix n. 856. Reiffen dict in appēd ad l. 4.

AII. Si fō intrō tm et in mēdio occulto dispensatio gratis
datur a Sacra Penitentiaria; qē si in aperto officio o' dispē-
ad contrahē Matrim. sed ad manum in stricto, exigem in d. tm
vel 4. grū. Supplices, in quibus o' exprimitur vra nōa dispensa,
sed alium fieta, aut o' liceras A. N. C. sū vg. finū:
Eminentissime et Reverendissime Dē: Sorbita Mulier cupiens
verum fidei catholicae; q vō met in proximo incontinens, nisi ne-
bat; supplicat Sanctitati vestrae commutare ad effectum utendi Matrim.
cum quodā sua Eminentia respectum dirigere V. s. exponit non
civitatis v oppidi, qō mittenda a' dispensatio vel nō civitas, et
quam mittenda ad oppidum, ubi dispensatio petitur; civitas

autem juxta stylum C. S. illo Ord. dentur, in qua ℞ residia Epis-
pi: / ad me in fra Scriptum. Emendetur ℞ servus Dei
N. N. / pater vxor et cognomen Scribatur / Caroly in ecclesia
oppido Ihlgiæ Doctor ℣ Sacerdos S. J. die 16. Martii
Moguntiæ 1755. Loris insertis: Eminentissimo et Reverendis-
simo Dño Sacræ Rom. Eccl. Cardinali Majori Pœnitentiario
Cæterum ut literæ dispensat. agnoscat prius, qui sit Doctor Ihlgiæ
℣ ff. Canonum, aut specialem privilegium, id ipsum in literis Dispen-
sat. exprimere debet vg: Dilecto oratori ℣ oratori ad me Ihlgiæ
Confessario ℣ cui Confessionem suam aperuit, specialem licentiam
fidendam, eligendum Decano Eminentiæ Vræ dispensare, ut confessa-
rium sacram licead mihi eligere.

℣ Quid observandum ℞ executionem obtentæ dispensat?

℣. Si dispensat. datam, executio debet mitti Episcopo ℣ pœni-
tentiario Ihlgiæ Dioecesis illius, in qua sit oratores, et. si in di-
versa existat, ubi degit oratrix. ... Si pœnitentiaria dispensat.
literæ debent inserere dicendo: Discreto Viro Confessario Ihlgiæ
Magistro ℣ Decretorum Doctori ex approbatis ab Ordinario
per Rectorem præfatum eligendo. Unde executor sub libram
debet prius ire Doctor Ihlgiæ ℣ juris Can. aut Item privilegia
ad aperiendas ejusmodi literas, in sua Sct. D. et dividendas cum
illis in privilegio. ℞. ut si Confessarius approbatus ab ordinario Ora-
trices ℣ Item in illa dioecesi, in qua fit executio. ℣. ut si
electus ab oratore ℣ oratrice. Electus autem debeat mihi de vita
confiteri, cum in ipsa Confessione pœnitentiæ prius examine, an
præfatæ vitæ nitendum etc. Ille absolvere ac datam dispensam
subjungere, postea literas Sacræ pœnitentiariæ tuere ℣ alio
modo, vg: amoto Sigillo, detinere, ut ad probandum ℣ foro ex-
teriori mihi sicant.

CAP. III.

609. Longinus vero cachexia obvenientibus obligavit dispensam cum una
filiam: hac mutua, pro ducenda sua supplicat hic mitive pœne dis-
pensat.

℣. An qui dam dispensam petit, debeat mihi prius
ℓ. Affirm: ℣ id opus sit ad cognoscendum istam errorem, ℣ si ve-
negrat. hic longinq in sua supplicatio dicit hic mitionem prius
dispensat. ℣ Item alia cognoscit, quam quam faciat ea pro
iterum vobum, sive ad vestrum in breptia et mutua. etha quidi-
prosaem dicit, ut duxit filiam copiosam dicam, si hac mitua pœni
dispensam ℣ ducenda alia cognata, ℣ si quis prius dispensat
mihi sit, ℣ prior dispensa non reddit inhigniorem, et sua sive
erit dispositio. Unde prius I. de dispensat.

ARTICVLVS IV.

Minister et subjectum Matrimonii.

10. Duo I. Ministri Sacti Matrim. hl̃ ipsi contrahentes, glibet
ptis, amb⁹ vtalis. Sãc, q contrahes ꝓnũt foam et mam
ptis Sacrati ... Benedictio in solennib⁹ nptiarum ã Sacrdote
ꝓprio Sacrdti ... Benedictio in solennib⁹ nptiarum ã Sacrdote
ꝓprio assistente inperiend ã sub ꝑcepto lẽt⁹ grã iusta dñem,
et quidem inter missarum solemnia iusta Trid. et can.
i de sepult. caũ 30. X.⁹ lẽt, ubi ita statutus, sufficiat m̃
coram arte altare ⁊ cũ stolo, imo m̃ cũ domo ꝓpria.
De iure h̃ nptiis 2da ẽ dict benedicenda, hẽt si ⁊ utrq;
⁊ ung saltem contrahentium ad 2. vota fuerit hanc bene-
dictionem jam semel accepit. Cap. 1 et 2. de 2. nptijs.
Idi m̃ consuetudinis ⁊ statuti m̃a nptiæ aliquã benedicun-
tur, saltem h̃ ung Conjugum nẽm recepit benedictionem.

2. Vicus II. Subjectum Matrim. sit ung et una ẽ laborãtes impe-
dito dirimente iusta dicta. unde m̃ inter infideles de loco
in quo erect unum Matrim. ea Capt 7 et 8. de divortijs; ndũ
h̃ hl̃ confẽ legi stabili, adeoq; ẽ contractũ in gradibus
iure nãe prohibitis, lege Dna et imo irritũ. vide N.
531.

Resolvuntur Casus.

22. I. Martialis Lutheranꝰ cum Iguinea in 3. gradu clan-
destine contraxerat Matrim. venit ad fidem Cathol. con-
sulitur.

1. An valeant Matrim. Hæret. clandestine contracta?
2. An per se loquendo ẽ valid in loco, ubi Trid. ẽ promulgatum, q
3. An per se ligatur ll. Lutea. vide N. 594. et novissima
Declarat Benedicti XIV ao 1741 die 4. Novembris data
Matrim. contra Scripturã Trid. contracta in his Foederatorũ
ordinum in Belgio Dno subjectis, dummodo alicui ẽ obstite-
rit impedim. canon.; volunt ẽ inter 2. Hæreticos. 2. m
inter ptem unam Cath. et alteram Hæret. imo et 3. edita
fines Sanctæ eorundem Foederatorum ordinum contracta ab
his, qui addicti sunt legionibus, quæ ab iisdem ordinibus mili-
tant ad eorum mandata exercendas vulgo Garnisen-
burgh. s. dein ambo, ch. ung dum hl̃ ch. modo utraq; nptia
ad eadem omnia ch. legiones pertineat. 4. An hujus modi militum
in Provinciis Foederatis Matrim. dnẽ fori Trid. in legionibus
Ipsum Cathol. jurisdictioni subjecti, ⁊ in aliis legionibus haere-
ticum militum contrahend in provinciis Foederatis, an prima facie
dirim. decidendum ẽ iusta canon. juris nostri ppria, et stylos
alias editas in similibus casibus a Sacra Congne Trid.
resolutiones. ita inding Doctores. Sãc Salgados consultores
quoad 1. huic primo; q 2. Trid. tenendum ẽ, illos huc dictos
⁊ prædictos, imo q 3. voluit quidem mens Trid., literalem Matrim.
⁊ prædictæ, imo q 3. voluit quidem mens Trid., literalem Matrim.
sub decreto restringere; sed efficere vero quidem, utrique ma-

ex Matrim. Clandestinis vniri bñdicta aversey sed li volunt ordine mitt. HH. Secretio regionis subjectos, occasionem dett. ls majorum et plurium nlorum, que ls stre pndit, vt sit adulterina q̃ jugii, confusio hæredum, scrupuli et anxietates q̃ omittg hæretici hæretico ppi subjiciq̃ nimis difficile ꝓ redd ea lex. 2. q̃ quedo in bñbg locis vndet ꝑsuasiq̃ esse ad vsg illam legem. 3. q̃ in ꝑtib⁹ fœderatis Belgii jam edicta ñt mdsq; alie sñt Parochie ꝓnoubg edictis.

Jaõ II. pñia ex regula juris ꝓpo vt in dubijs rebus quis ꝓ sibi cum q̃ sle ẽ ñt. 2da ex q̃ dñi Scripta dñi Sylvestri 3. q̃ nett. Dd. probt. liceg ecclim docere in mala fide ord urbibg vbi Matrim. ab HH. hñt lgtis sacrore celebrata, vi dbio am juris. Sulci de eorum sñore si sñtia prolis stet pro eo, cessante dñi Matrim. lñt Sulca opplet sum d'affit.

Jaõ III. q Legiones illa certe prõ Sacerd. Hollandie, adeo pugnas certe regulas.

Jñi fruit. 4ta Dd. q̃ dñi Matrim. coram Ministello Magistratu in Germania ab HH. celebrata in locis ꝑ tra Cathol. subjectis, ubi hic Religiõis exercitium publicum ñt ẽ illa. An in faveant Matrim. contractis in locis mala Religiõis ꝑ Cathol. subjectis, videndum ex can et grõ Dicta nec locum habeant. vide Leuther pñt. à n. 614.

Q2. An vbeant Matrim. inter HH. contracta cum alio impdo Sulca vr. cognatis, affinib⁹, pblica honest?

S. Laicus in utrõq; pñtem ea de re dis putabunt; videt ñ vñ ẽ regula. d. Genes. XV. in Sulara ex cuius expresse dñi, sumõ aliã ꝓ obscurit. impdum cum excusis aut frustrat reglam in charitate. 2. q o'c rõ edicta HH. à jure antiquo, que ẽ pro exemptõe à stage Trid. vides Leuther. n. 632.

CAP. II.

Marites Cath. Matrimõ init coram Parocho Cath. eo pacto, ut pro plium Cathol. ñt Acathol. educet.

Q. 1. An Sacat Matrim. inter pñsonam H. et Cathol. initum cum hoc pacto?

S. affir. 2. pactum unjum et invidum dr, Sacat ñ Matrim. cum ea licite celebra affirit. Quo Imo, q Sle pactum repug jurj divino et Sacri cogenti, ut proles educent, pñs in vra Religiõe. Quo II. q o'regul Sacat Matrim. que ẽ fidit in jure ex quo gñtur proles.

Q2. An Matrim. pñsone Cathol. cum Hæretica one Sle pacto im- lñt licitum?

S. affir. Sle rgnt, Imo q adhortatur pacti Conjugi et Sacri pueri educari.

Uxor q̃ Cath. conjugem, q̃ sobolem exposuit p̃ blo alio d. Jancis
dii vlt. Ret, nisi in raro casu ex Sacr. Pontif. dispa
tared in l. Eulin, cuius ē judicare an hī et nī effect quo ad
Lutg. cad in l. Rel. dispandi, aut cole nisi aliunde ignā
constito obligeat, ut hī opus ō Lic Pisanae Pontif.
q. 3. An Parocha Cathol. p̃st licite adsistere Matrim. inter
personas Cathol. unam et alteram Haret. v. 2 H. contrario?
A. ad I. Reclusa, speciali obtentu p̃t in Germania adsistere
hī licite in una Parochia Catholica, q̃o impide ō Jus. Gen,
q ē reg eorum Parochi, nec eorum p̃sbi cooperatur, nisi
matter
A. ad II. p̃sbr m̃ p̃t ex justa caā, esse ō p̃st benedicere, q in-
digni p̃t benedictione Eccles. q̃ quo vitq̃ stamnt.

PAPA PIUS V.

Effus Matrimonii

§. I.

Actus Conjugalis.

94. Dico: usus Matrim. si debito modo, loco et tpe fiat, ē licitq̃ et
laudq̃ (imo nō dubitq̃ possē bimestre ā Matrim. contracto, et
q̃ cum per se loqdo sub mortali di alter Conjugum peccō esset vlr
petat. Patet ex I. Corinth. 7. Uxori vir debitum reddat. Gen,
q ē obligēs justitiā in re qvē, q̃m alter alteri imposuit.
Dici, posse bimestre; nam ante ō Matt. q cap. 4. de conversione
Conjugum datur Conjugibq bimestre ad deliberandum, an vel
ejusre Matrim. velint, vel ingredi statum Religiosum.

Resolventur Casus.

Cas I. Otto de Matrim. cui uxor debitum reddere noluit, ō petendi debiti;
petit hī et reddit Conjugi ō ignā vlr.
Q. quid licead Conjugi in his de uxore Matrim!
Respondeo ē producitq̃ foro de uxore, doney constet de infidelitate
Uxor vlr q̃ judicat Matrim. Sumo ē validum, licē petit et
reddi debitum; si hī p̃sbr potest. Matrim. Sumo ē dictum,
nec Lex eam prohibet, q̃ Lex vetum, ō p̃t petere debitum, q aliq̃
ageret cum Rio. Sole hī reddere, q pro innocens ē in p̃sede
facili petendi. q̃ Lex, ut dictum, ulterius ingressit, nec in poenis
q̃m comperit, ad petē et reddere debitum; q hī in prohibend de
Matrim. Quidlibet ignoraam Lex; adeoq̃ melius possit juris dici.
Q 2. An liceat vetum Conjugis abstinendi ab actu conjugii?
Dicit, si obligare se velit ad ō petendum debitum, q neme ad
hoc per se loqdo tenetur; non dicit, si obligē se velit ad ō reddendum,
q v. ē vera justitia in ejusmodi Conjugis.
Q 3. An liceat dicere Maritum, cui ob certā infirmitatem potest
p̃sbr reddere debitum, agere?

q. potth regulay non n̄ hēt jus, nguid id, qd ille pōt ex justia pōt; hēt ex alijs capite pcedt, jus suum, qd ipsa pōt votum ligandi, exigendo.

CASUS II.

616 Conjux hēt copulam cum 2quinca uxore: & ipsa negat debitum oni officio, unde indignatq cum varijs alijs se huiusmodi commiscet.

q. 1. An Conjux hūs copulam cum 2quinca uxore retineat jus petendi debitum?

q. L 2quinca hēt cām si v. 2. quis o retinet; Leges in oppositum. Jungas glossa Cap. si. 4. extio. de co. qui cognovit. 2. ex Trid. sess. 24. Cap. ubi affirmat ca copula illicita Rei existi hūi ad gdum 2. Consanguis.

q2. An Conjux illis pcedt petendo debitum ab uxore incastis pōa?

q. per se loqdo peccat: patet ex dictis. Sunt hūi, qui putant hūi probbi o hi dicunt dicunt, quod debitum ē bonum, cogunt o hēatur qs debitum suum prestare, aut hem penam pro hi Legis hō exequi: qd ignoram certum ē, prō eam ad conjuge petens debitum, q pōt o debet juxta hoc ob culpam alienam; unde et restituere ei incastus hēat.

q. 3. An uxor pōsa mihi in contractu licite in casu negati debitum?

q. affirm. utitur n̄ jure suo, hē am uti o dat alteri amplam mochadi.

q. 4. Quid faciendum q juxta in casibus ut reginat jus petendi debitum?

q. petat dispensam: qm dēpt o hūi Episcop. ad mitantes, coram qo pueris fiducias, aut a suis diocesibus facultatem habet, ut ad Parochos ecclesiasticos secularem ab Episcopo facultatem habet: pt am hoc diversis dari in forma confessionis, ni fallor.

q. 5. An ad rem adulter amittat jus petendi debitum?

q. affirm. a hac vetus pena conventio juxta introducta, ut longo fidem o habetur scitis. Non n̄ hūt adulter seipsum prodere, sed pt. quia conjux refutat, petere aum conjugem, o id debitum, sed ut benevole reddendum. Quod ultro adulterium comittit, ultro pt petere debitum q dicta de consanguis. Cap. 6 dy. de adulteris. Secus si ultro in actum committit hūi ut ob vindictam affligat in petendo, nec reddere, hūi vocabit petit innocenti.

§. II.

Indissolubilitas Matrimonii.

1. Dico I. Matrim. ratum inter baptiz. qui baptizatus, non est indissolubile quod vinculum. patet ex Matth. 19. ubi vbi dicitur: Itaque jam non sunt duo sed una caro, quos Deus conjunxit, homo non separet. Et patet de infidelib. ex Cap. 8. de divortio cap. Licet autem 32 q. olim permiserit libellum repudii, potuit in illud iterum abrogare, et Matrim. ad primum statum reduxit.

2. Dico II. Matrim. ratum quod fuit solubile tum ob professionem religiosam, tum dispensatione Papae: patet ex Trid. sess. 24. can 6. et ex Cap. 6. et 7. de conversione Conjugum, quia inde quod potuit fieri, ut professio religiosa, quam ipse introduxit, ille Matrim. solvat, quod dispensare potest Papa, imo multi jam dispensarunt in Matrim. rato. facit quod Pont. quia potestatem humanam, et omnia quae sub conjugio sunt mutare valuit.

3. Dico III. Et Matrim. consummatum est indissolubile quod vinculum, quia de eius fieri divortium a Papa, casu haeresis, quia Pontifex potest de facto fieri, et delicta ignoti, quia Cap. 4. de divort. et Trid. ibidem, ob culpable Conjugis adulterium: habetur ex Matth. 5. et 19. et ex Cap. 4. et 8. de divort. Deus tamen ubique adulterium misit, quod non fieri, quia delicta ignoti, quia Cap. 4. de divort. et Trid. ibidem, malitia autem tam efficiens possunt, aut in quo adulterium effugiat, aut illud, cum fieri potest, impediat, aut adultera illud condonet in facie. vel: quia Conjugem. et quamvis quorum Jugum, modo absit scandalum et vitatio prolis. et Johan. Sterne in Suscepione Sac. Ord. vel professione religiosa, ab alterutro Conjugum cum alterius assensu emissum ex Cap. 4. et 6. de conversione Conjugum... divort. ad hujus fieri potest ob quem Conjugis devitandi, morbum stagiosum, deformem haeresim, apostasiam, et alia, quae Conjux potest fieri potest vel anima prolis celebre Conjugii. Sumitur tam ex Trid. de Sacro Matrim. can. 6. tum ex variis aliis canonibus.

Resolvuntur casus.

20 I. Quia jam Luth. commisit uxoris adulterio, quo suo consilio obtinet dissolvere Matrim. Respond. Quod ad fidem Cath. et Indem ad eius matrim. pro tum non valeat, quia Deus negotia fidelium.

II. An fuit illa Historia Luth. de Ovidio Neul?

Quod patet ex n. 6. Unde quod Ovidius ad alias nuptias, reverte

mutâ uxore ducisse.

§2. An pôt ḡ ad assumaem Matrim. Religionem ingredi, ex causa
ad displicat uxor?

§. affirm: Etiam uxore nesciente et invita, q utilitas fidei hoc, ḡd Evang
lii docuit.

§3. An uxor relicta pôt nubere alii?

§. o pt, q̃tu Conjux in Religione professa sit, q per solam profes-
sionem civilr moritur, et in statu immutabili existit.

CASUS II.

621. Rufus Infidelis plures hab uxores i mutat ad Bapt. adspirat.

D. Quid ille faciendum?

R. o habuit, nec habere potuit, nisi unicam vram uxorem hab
tam, ut constat ex Cap. 8. de divort. Cætera ocasionis cō-
cubinæ fuerunt: qũ primo ex lege adhuc stet; si tm h. nollet
converti, aut cum ejus Conjuge hæc injuria Creatoris abstre,
potest duxe q̃m ducit aliam.

CASUS III.

622. Sophia fas a viro duo divortio ingressa datum Religionem.

D. An ejus pôt prima cum forte divortium ad errō fere?

R. ob adulterium pt pro innocens, nisi tm id notorium
sit, ex Cap. 4. de divort et nec potest recipere adulterium,
nisi tet dimiserit. deq c. de divortio ex alio casu fas.

§2. An fas divortio liceat ejugi Religionem ingredi? vel
suscipere fr. Ord.?

§. I. pti innocenti, o licet hæc ejus innocentia ng h. pt regrede
jugem, si velit; metuq tm ejus redire ad eam.

§II. si divortium fuit ob adulterium, tet pti innocenti
Religionem ingredi, v fr. Ord. suscipere? q h. c. divortio quod,
Deus ex alia sua pr judicem Ecclesiam factum sit, hæc tet, si fuer
sit q ptus, o am q tm ad impes.

ARTICULUS

De Nullitate Matrimonii.

623. Circa D. Matrim. fuit nullum ob defectum ejus, v libertatis
ejus quæ c. non ejus, et quem utriusq partis; si utriq
rearia ejus caruit eo; si tm una tm caruit, pars
sufficit si prædatur ab ista tm, q Deus alteraq eam pt habuit
ad Conjugem, cessat mutor effici. sic pari tm, quod fieri pt,
prædatq c. non q Deus ab utraq parte.

24. Dico II. Si Matrim. fuit nullum ob impedim. ordinis ex se loquendo, ut hic ubique ius novum ejum probat, cuius evidentia manifestat, ejus aeque ignorantia contrahentes a proprio ejus cum fuerit inter personas inhabiles, nullam fuit. Sicut alter ejus, qui scripsit in literis Rispensum, dat se loquendo cum illis de nullitate prioris ejus, et aliàs rejecta ejus generat ejusdem novum; sed non interdum forte privatim, qui in nullo fuit.

Sic per se loquendo; dico nullitas illa sic quo prius ante sententiam declaratoria ejus, multo magis fuisse, si maritus uxorem mala corporaliter ad novum ejusdem aliquem blandis inducat, applicando eum: quod in casu amorem et dicendo. Ego te deserui iterumque te ea lui adhuc in uxorem meam accipio &c. ubi si se limitando mala ab uxore, si posit, sem novum ejusdem solemniter.

25. Dico III. si Matrim. invitum sit unum Infidelium et fidelibus contractum, et opus unum sit illum revidare, dimittendus occultum; et sub finis Fid. est, ut Matrim. dictus fidei est, et probi posit; alias sit mi sufficiens probari; seq. modum sit notorium eq. presumi, ne convolescat, mi urget ratio Fid.

Resolvitur casus.

226. Resp ad resolvendum Matrim. ob impedim. ordinis initum ex uno Fid: Ego Sacerdos jam bene, audiverem in uxorem meam, sua uxor; Ego vero te non.

Q. 1. An sufficiat illa fides renovata ejus? Quod si ex pacto ob sufficit quia credam, et ipse postea absolute.

2. Quid si nova ejus manifestando sit bene pacto, eoque reduxerit dicendo ex infidelis hac agnoscat ratione convincere posit, quia audiatur, timendum ne illa hoc adverso, aliquid aliud audeat?

3. Si non placet sufficere, si pro vita mihi ob mala compertae Matrim. nullitate confirmum indirecte renovet, et exigi petit debitum affectu exigat redditat.

4. An conjuges novum ejusdem fidei debeant sibi in debito praestare?

Resp. ad 1. ne sacrum indigne suscipiant: hic si prudens fides de data sibi, indicendi et diuturnitate ad sacrilegium confessionem, aut si ita ferant circumstantiae ad utrumque ejus.

Cost Pascha.
Auctore R. P. Wunderlich S. J.

Theologiæ Moralis Pars I.

S. de Scientia, Legibus et Præceptis.

Tractatus I.

De Conscientia.

Conscientia, prout è præsentis itinerarii, definitur: aut actus, seu potius dictamen hic et nunc aliquid agendum aut omittendum esse tanquam honestum aut fugiendum tanquam inhonestum. Dicitur aut actus seu potius, ut distinguatur conscientia non ex parte alicujus habitum, de quo infra, quia non est quidem actus, sed actus, et hic prior et illa posterior est, et sicut nihil prius posteriori est, sed illud, et hic prior et illa posterior. Conscientia ergo dictamen rectæ rationis de aliqua, spectatis circumstantiis ejus secundum quas indubio præcepta vel omittenda. Unde non appellari debet judicium rectæ rationis sed ultimum rectum ad distinctionem judicii speculativi recti quo quis judicat aliquid in se et absolute a quantitate esse licitum vel illicitum, et hoc non differt a synderesi, quæ est habitus primorum et universalium principiorum, cujus modi est, omne bonum est faciendum, malum vitandum cujus, et quorum est. II. Dividitur hæc I. in obligantem et non obligantem. Illa est, quæ dictat hanc vel illam actionem esse agendam, vel omittendam; hæc dictat hanc aut illam esse licite posse poni vel omitti. 2. in veram et falsam et erroneam: illa est, quæ ex omnibus circumstantiis debitis, hæc, quæ ex falsis et erroneis judicat, hanc vel illam esse licite vel non licite. Est autem hæc vincibilis vel invincibilis erronea: invincibilis erronea est, cujus error nullo vitari potuit; unde non est culpabilis, sed excusat culpam imputatam. Vincibilis erronea est, cujus error vitari potuit et debuit, et hic iterum culpabilis est et culpabilis. 3. in certam et dubiam et simultaneam, quæ dubia et scrupulosa quæ hoc nomen meretur, et hæc dubia est de judicium rationis, vide infra. Certa dicitur, quæ habet nullum fundamentum dictat, hanc aut illam esse certo licitum vel illicitum: probabilis, quæ nititur motivis non quidem ita certis, quin ea, quæ oppositum dictat, motivis non prorsus ad æquum.

SECTIO I.

De Conscientia erronea et Dubia.

§. I.

An et quæ sit obligatio, legendi scilicet erroneam.

Dico I. Quæ invincibiliter erronea vere legendi est, standum præcepto huic quidem difficile, necessitas tamen et morale ventum præbet quidem judicat, et factum, cui dictat hæc quidem, recipsa præceptum vel prohibitum: quod est ex se, id est, ea conscientia, peccatum est. Ratio est, quia scilicet actus rei est regula actus, lex autem dictat, quid aliter agendum, nisi prout applicata actus ejusdem:

go si vellas definiat ex judicio ecclesiæ, deficit a sua regula, ad
proxime 3ª Recta.

Casus II. Conscia invincibiliter erronea obligat ejus possessorem; si ei ut
agas, qd injust. obligat ingredi ad id faciendum contrarium
judici & desponitur. Ergo Lex, & nulla pt ei obligatio ad
minus formalis: Lex quæ secundum eam est invincibiliter erronea
est formaliter nulla: & Atm indirecte retarg in casu illi in errore
quem operans vincere potuisset, & obligaret; go Ergo III.
ex vi ejus, qd ingrm licuit agere contra officium & diligens
committeret id, qd judicat est obligatum se omittere, & qd justi-
cat est peccatum. Antec. go hic hoc erit objectum, & hæc pars
peccabit v.g. in casu, quo quis ex ignorantia invincibili erronea judi-
cat ad libertinum primam sibi ei parcendum. Si non sequatur
juratus committit perjurium; si non jejunabit contra jejunium:
& peccabit necessario nec ulla regula est, qua ipsum hanc
erroneam, qui potest ab illa errore, cui nullo modo potest se ab eo errore
nec ab illa ad antec. N. ergo si hoc non potest se ab eo errore
se expedire, in plag mundi, in variis partibus, ubique pariter
se peccaminosam. Ad hoc eligendum est, qd nihil apparet ex parte
actus hujus objecti: non peccat, qd agerat. nec obstat
qd ipse judicat, se peccare; qd peccatum non desinat ex judicio
erroneo, sed ex aversione libera voluntatis; in hoc casu ignorantia
quæcumque, quæ sit peccatum, agere contra officium erroneum
ex parte actus & venit, pariter ipsa si invincibiliter erronea
dixerit. Quod ipsa Atm confusæ et grave dictet esse mendum,
abstrahendo, an sit mortale & venale, alias quæ secundum se talia sint
venialia Atm; quo cognoscit objective multa mortalia alias ex sua
propria essentia esse mortalia. Ergo judicio dictandum est vel
dictamen judicantis esse vitandum; quod non evitatur ignorantia
invincibili, ut hic ajunt pariter, & ita ignorantia invincibilis
ejusmodi, ut hic ajunt, potuisset, & non potuisset, esse mortale peccatum
ejusmodi, & Atm judicando quod sit peccatum mortale; quia hic ex parte
actus peccati mortalis. Ergo ignorantia invincibilis ejusmodi
erroneæ judicandi mortale peccatum mortale.

§. II.

Resolutiones Practicæ.

Ad. ad agendum non necessario in casu, quo laborat prædicta ignorantia
erroneæ & invincibili.

II. Si laborat Conscia quæcumque erronea circa aliquod præceptum ad vitandum ab-
solutionem, ut si putaret, non esse explicandum se & non peccare
peccatum confessario cum mentiendo. & hinc curare ut mihi, ut olim
ei licite administretur sacramentum. Similiter, qui sine culpa ignorat esse mor-
tale, dicunt eum posse accedere, & confessarium absolvere.

III. Si pœnitens erronee judicet, aliquod esse peccatum mortale, qd non sit venale,
tenetur narrare ut Doctores Medici. Nec si rudis instructus, & negligens
præcepta confessarium, quidquid sit, obligare sub peccato, qd rudes
erronee judicant, ut de peccato mortali, præcepta omittendo.
Et an judicaverit de eis hoc quidem aliquo, quod tamen non obligaret.

Ad. non peccat, qui
agit sine officium non
ait, sed bonitas erronea
qua qui existimavit
peccatum esse, ad rem
Officium, ex illi error
Officii audit, mi-
nuendo facit remis-
sa dolus cum affec-
tus. Salas tr. 1.
Sanchez.
ratio qui, qd neg actus
neg judicium pecca-
di, neg ceteris obli-
gat ullo jure, qui
ignorat excusat.

q3 m' extende ad alios casus in nãa q̃ri, in q̃bꝫ cauſatꝫ q̃dam c' pen-
ãꝫ à Eccleſiæ legiſ. Aliũ q̃d, ſe m' rudis deſuper accuſat, idꝫ q. di-
cens. Ego. 'audiui sacrum dici ſolo, ſed cram mlẽ lẽſ. et rõe c'
q̃ d̃ep absolui' neqũ potuit audire sacrum, lic dnt de sacrilegijs q̃
cupati judicẽtꝫ ꝫ dñm dubitent, an non peccent mortr. Sequit,
q' affirm' q̃ legem obſeruẽ nequeat, judicet m' erronẽ, de obligari; nam
in hoc caſu de ſũm libertatiſ dñi peccẽ o' poſſet.

§ III. Quando ignoraã c' in matrim' abſq; peccato dñi, o' talem adhuc
q' nulla inde grauẽ utilitaſ, sed ſi aduertens nullitatem Matrim; pro-
deret q̃ſ ſcandalum alterius Conjugis, aut ſ. ejuſdẽ q' cert' c' ſuã
in matrimonio. Quo ã, q nulla lex obligat ad cauſ inutiles, ita
ſentiunt ſancti. quo addit, hanc vã cẽ m' ante Matrim. tractan,
nio' eſſe ignoraã illa eſſet circa jus dñm et vle.

Si aũt Scandalum naſci timeãt, q̃m vtaſ reſcripſer Cap. qui
ſcandalizaverit. 9. cum ſ. Th. ſentiunt illam ignoram cẽ de
caſu, quo aliq' dñs peccẽ mortr facere ꝫ omittere o' poſſit.

§ 2. Vnde poſſit ignoscere Confeſſarij; an penitens laboret ignoa-
raã ꝫ vincibili ꝫ invincibili?

S. Si interrogẽt, an adverterit aliquem in hoc ꝫ illo an' inadvertiam,
vel an non ſuſpicatꝫ ſit, debeã peritum, ꝫ prudẽ petiti, ꝫ eam
dixerit Conſcia potẽs interrogandum Confeſſarium, ꝫ an non
occaſiõ interrogandi ex mala ꝫ verecundia nglexerit? et penitens
ad omnia ꝫ alterum reſpondeat affirmãt; cenſeri pt, penitẽm
fuiſſe in errore culpabili. Sed ẽ, ſi negẽt. ex iſtem penitẽ pt
agnoscere, quã penitens laboraverit ignoraã, qui exiſtens in
juventute audiuiſſe varios factus et aſpectus immodestos ſpecie
ꝫ alicui corporis, ſed ſe m' adhuc ignoraſſe; hoc ẽ penitẽ.

§ 3. Quid judicet Confeſſarius in caſu, quo Bertha ita ſe accuſat?
Se cõſtituſſe compilem fuiſſe a Cajo, poſtea vrõ m' ruptoſſe
hujus fratri, judicans erroneã, dubeã impedum diriumens, et
quaerit, an ejus Matrim. ſubſiſtat?

Reſp. quoad 1m Bertha, an in iſto contractu Matrimõali habuerit
rectum animum ſe obligandi, putum pt, et ſi retendeat affirmãt
reſolvat pro vlore Matrim. Quo ã, ꝫ videtꝫ Bertha ita erraſſe
Mten aliquo modo correxiſſe rectum errorem, et verum habuiſſe
animum contrahẽdi cum fratre Cajj or nio, quo pt. ei petenti vre
contrahẽ, cum effectiõ impẽdo o' diriment Matrim. 2o.
Nec obſtat erronea ſtimaã Berthæ, q ex illa Matrim. o' dependent
ea ſocietas conſortiqua perfuae, sed mittive Eulen, ꝫ ea nãa rei.
Accedit, q ex vi tacti hui ſtimatꝫ pro vlore aut, ubi de validit
ceſſi non conſtat. Ita Sanch. ꝫ alii.

§ III.

An liceat operi cum Conſcia dubia?

N. Dubium in gre c' diſpnitio ẽſſe, q̃ri in aqualibꝫ hærentiꝫ inter
2 contrariã ſeu ſtimaã, quod nutri aſſendi ſub, neutri dñtiã.

aliud dicitur dubium rationis, dum oritur illa disputatio ex eo, qd pro neutra parte liqueat rationis sufficientis ad iudicandum, aliud provideri, quod diversis oriatur ex eo, qd pro utraq; parte appareant rationes efficientes. Iterum dubium aliud est iuris, aliud facti, dum dubitatur de existentia legis, vel ejus obligatione: aliud fari, aliud dubitatur, an aliquis voverit, vel non: aliquando fit de speculatione vel pecunia; speculativum dicitur, qd versatur circa actum, abstrahendo a praxi actu seu objecto, sive fiat, sive dubitetur, an fiat. Practicum est, qd versatur circa rem agendam, seu objectum, et in particulari exercendam. Fit si dubitetur, an hic et nunc, die festo hodie liceat illam laborem operare? aliquando consciis postponitur modo dubia hic potissimum agitur.

Sect. I. Cum ignoratia juris dubia vel cum dubio facti de licitate actionis nec ne exercenda regulariter licet operari, sed hoc peccatur ratione mali et dubii, et in ea specie, de qua dubitatur. Est enim ex illo Apost: ad Rom. 14. omne, qd non est ex fide, peccatum est. vel qd fit cum formidine et ratio est, quia qui exponit se juris periculo, incipit peccare efficaciter, esse voluntarium amat committere.

Sect. II. Cum ignoratia speculativa dubia et quis haec omnia, dubio juris vel facti, hic et nunc haec operari. Fit hoc dubium, an hic et obligatio jejunandi, prandii hic judicet, se hic et nunc obligari vel ob verbum.

Hi quaeris I. quaenam sit regula deponendi dubium?

R. Regula tollens dubio juris assignatur sequentes: in dubio melior est conditio possidentis. Ideo si aliquis tenet rem, possessa ut tuam, et postea incipiat dubitare, an sit tua, non obligatur inquisitionem in rei veritatem, prudenter dubio prudenti potest eo relinquere rem sibi suam. Et vocatur haec regula, certitudinis juris, et hoc juris, sed in aliorum utilitatem per se longe.

II. Servit in ad dependum hoc dubium authoritas virorum doctorum, exemplo bonorum, practico Ecclesiae, et juris Ecclesiastici.

III. Pro dubio facti sit hic sequentes:

I. In dubio facum non presumitur, sed demonstrari debet.

II. quod aliqd factum est, presumptio est pro valore actus. Hinc si actus dubii misam, debet hic, an attente, presumi debito.

Hi quaeris II. Unde colligendum, quaenam pars sit in positive?

R. In dubio juris observandum, an pars, que vult inducere obligationem, sit certa, vel prior ante dictum dubium, et hic pro lege et obligat stat possio; secus, si pro illa sta. et hic. dubitat de existentia legis vel voti amissi, an obligaris, qd libertas tua, utpote prior lege divina possidet; si vero dubitat, an lex sit abrogata, lex est in possessione. R. de certa sit existentia legis, dubitatur, an hic et nunc obligeris hac lege?

II. In dubio facti attenda est pro qua parte stet presumptio juris; nam pro illa in stabit possio. Stat enim presumptio pro illa parte,

que onus probandi in alium rejicit, & que à certa et prior adsit dubio, & saltem magis favorabilis dubitanti de facto: v.g. post diligens examen dubitat, an satisfecerit huic voto, positio dat pro voto. Sufficit ne hæc omissio, et onus probandi ibi incumbit, an voto huic satisfecerit.

§. II.

Resolutiones Practicæ.

Q. 1. qd resolvendum in dubio legis?

A. I. Qui post diligentem rei investigationem dubitat, an lex sit abrogata vel non, non tenetur hac lege. & lex non obligat. nisi sufficienter promulgata, et intimata. Hinc si dubitat, an in hac vigilia sit jejunium aut non, non tenetur jejunare & audire missam, nec tenetur ad, ut probet deponatque dubium, et de resolvas, nullam respicit hic ex obligationem. Sic pariter, si dubitas die Jovis, an tibi liceat comedere carnes, ig an commoveris ad credendum non esse adhuc comedere carnes, ig an commoveris an. 21 mane, non teneris ad jejunium. Sic si dubitas, an sit jejunium, & non omittere Sacram Communionem, ex timore dubium & sit tutius certum jus, qd reos sibi suppeditat, præsertim alijs circumstantijs ad Sacram communionem. adhibi sanch. idem et dicendum, qndo constat qdem legem exstare, dubitat an, an comprehendat sub lege illa ig hic dubitare prinde et, ac dubitare, an detur lex de illa re. Similiter dicendum, si dubium sit, an sit lex hmi pœnalis, & an consuetudo hmi sit inducta derogativa legis pœnalis. Extra universitatem dubius, an lex fuerit aliqndo usu recepta, tenetur lege: & positio et pœnalis sit pro lege: Similiter qno certo de lege, sed dubitat, an sit abrogata, & an sit exempta, tenetur lege. Sic qndo rebus sibi sic positis dubitat, an lex obliget sub mortali & venali, judicare &c., obligare sub venali juxta sanch. Gobat, diana &c. contra Layman: & in dubio lex & possidet obligatem ab initio & favorabilis pro libertate. Sic & in obscuris semper & secundum juxta regulam juris in 6to. extra adhibita prudenti diligentia & dig: an quis verisimiliter annum ætatis completum, tenetur jejunare. dicq, an habeat requisitam ætatem ad discretionem Ordinis, ab his abstinere debet. & lex tenetur eos ante suscipere & certa et in positive probabilem & probabilis ætatis completæ, certum an probet contra incertum. positi probabilitas aque bona, potest quis, qcunque libuerit. & illa se habet in tutiori dubitandum aque probabilium.

Q. 2. qd resolvendum in variis dubijs circa vota, juramenta, et promissa.

A. I. Qui dubitat, an votum & juramentum emiserit, nec ne, non tenetur. & libertas & in positive.

II. qui certo & de voto emisso, dubitat vero, an illud emiserit, tenetur, & tuto fac, prudenti consilio ea reperta. Si immemor eorum, qbus usus & cum venit, debita diligentia dubitat de gravitate & gratis ele-

N. de missa à die jejunio liberat auctor Palaus die capitali hic nihil.

I. Regula jejunii non obligat, ubi dubium, et an potius hic obligetur.

II. qui dubitat, ad diem, an hodie, & potius die.

III. gloss probandus et Mart Navarr.

IV. gloss tenenda sicut nitida, si facto certum emisisse & prætermisisse jejunium & dubium an potius in re, ergo.

V. nemo tenet libertatem suam defendere beneficium suum, aut onus, nisi probabilis et gravis ratio regitur.

nec præsumptio de obligando, qui tutiorista, non temere censet, nemo tenetur plus facere quam, et sibi satis dominus, nisi qui probat & valentiam rei. ut et Zitzo ante Matrimon.

mosyna v oblationis; subiicit, si rem presset in grossa et glisa utili; nec obligatur ad id, qd e majus v utilg. Quod, q Rostien Hm obligat, ut priorem servetur, qd verū sit, si in grossa utilis mme impleatur. Excipe hic, si aliter ferat consuetudo: nam ea, colligi ex iuris rationibus. Item q Iulea ad officium missa omis aureo v argteo calice communiter uti solet; rovens Iulea alicui dare calicem, vel sltem argteum. Cobo in loco an roveris Religiosam strictiorem, an minus stadam, Dnis Hum ad minus stricta. Jo dubio, an roveris aliqui ingressum in Religionem, vel in emissionem Professionis; vt. an roveris castitatem absolute, an vo sub conditione statūs Religionis, potes mihi eligere.

Sic ait l. in l. Filia §. fl. ff. de auro dicitur; ab eo, qui Iulea Katharinam legavit, argteam pictis, q in ereum progrndam est, go a pari. ff. N. Hg. Sic. d; q in casu legis dicto constabat de mente rovents ex circumstijs; roverat n Katharinam ponendam in lemyte, in quo nulla alia statua extabant, nisi aurea et argtea; pferatur am glibet velle pedes, qd e ridiculum.

Sic ait II. in l. cum duobus, de donat: dicitur: in beneficijs plenissimam interpretationem faciendam ee; ubi mte beneficii, qdd ad Dnm cultum pinet, ilgi pt ex verbis, go. §. in beneficijs Spūm sicri debet late interpretari. q hic videtur mihi illorum sententiam; obligaet votorum, ne sacrilegio cultui violari facile detur occa, gobiet restringere ll. pncip. reg. 30. jur. in 6. que in obscuris munus legendum ee docet. Adde Sanch. plenissimam interpretationem faciendam ei, qdo agitur contra heredem ex legnio aliquid cedi pnt.

Sed: ligo minor votorū: nam si rovens eorum sit memor, q in dbio judicandum e justa rem eorum illum. Unde qui absolute dixisset: roveo castitatem, obligabitur ad ppetuam, q, ut ait Gobat, hec verba ilgi sunt de ppetuo. §. qui dixisset: roveo deo castitatem servare, et Religionem ingredi, et dein confundit pater et qd de castitate in ingressu ad Religionem vovpse; si ante Hm dixisset: roveo Religionem ingredi, q obligabit ad castitatem extra Religionem; q nulla hic apparet possio q castitatis voto, ut docet Sanch.

§ III. Quid resolvendum in dbijs circa Religionem. Matrim.

In dbio, an qs sit ligatus ex nova, deinde ex legno, q e in possessione hui illius, donec probetur contrarium; dicitur cum aliis ligatus sit cum alijs libere castitatem servare.

II. Mulier, que contraxit Matrim. in dbio de nullo priorij mariti, vel alterius incerti; si pt quidem petere debitum, sit tn ei licitum reddere, q eam fide bona ducit; ut hetr expresse in C. Duo de secundis nptijs. Sed I. q. jam pt debitum si accepto nisi q stratum bona fide iniverit, et bona fei possessum: ei ignia dbia sit stratus iniit nulla fide, go. Sed II. q mulier ea stratus bona fide iniit et possessor bone fidei, adeoq hab jus petendi debitum, §. utrum re, qui bona fide emit ea, quam go pro hoc sibi o dbet ob nullam rem alterius, qui o sibi, Matrimo ee nullum.

§ I. An miles teneatur: dubitat, §. o; Notty de justitia belli, quid ad obedientiam obedre?

§ II. An lig de licentia sui ordinis ita habeat vota?

§ III. An si pupilla sit minor annis, et dicat, se pati impotentiam, teneatur, an pati, et ad I. si quis sub conditione, ante stipulationem / respondeat. q quod ait, si qua obligata sit quasi filii aut alterius que obsequium, non magis ligari stando in domo, an egrediendo. Sed si ei in casu, go. et hoc expresse tradit S. Bo cui mire assentit Sanch. de matrimonio, qui ait, si aliter, quod pupilla non teneatur, si aliter, teneatur obedire.

ad II. si una pars blasphemiam audiat, non tenetur, quia, ne pro blasphemia, quam audit, ipsa peccet. Sed si ei in casu, go. et hoc expresse tradit S. Bo cui mire assentit Sanch. de matrimonio, qui ait, si aliter, quod pupilla non teneatur, si aliter, teneatur obedire.

ad III. si una pars blasphemiam audiat, non tenetur, quia, ne pro blasphemia, quam audit, ipsa peccet. Sed si ei in casu, go. et hoc expresse tradit S. Bo cui mire assentit Sanch. de matrimonio, qui ait, si aliter, quod pupilla non teneatur, si aliter, teneatur obedire.

spoliaretur amne jure dno, si negaretur illi debitum, qo.

Nec obstat I. qd Mulier haec de communi patrimonio fruitur, q.d. in casu quo illis. Major am é obligata o' integrum ei totum injuriam alteri, qui Sanctum solum illi fruitur, qui jus habens uti nisi cum injuria alterius.

III. Si quod Martin. bona fide contractum uni haereditas debitum de alio, clerico Ad. certum, qd teneatur reddere debitum. Magis obstricta est, ad quod ni petere. affirm. Sanch. Navarrus; Ad nos cum illo eodem in dubio invincibili, h.ei si quod adhibeam sufficientem diligentiam o' sit verè in rei veritate. Quia ei, q rebus bonis dei praeest, qd datur rem ei alienam, et quod sufficiens examen requisitum debitum deponere, si o' sua rem domo, sed nulla ratione ei alienare, cum ei illi justè concedit possit, ni concedit dei, qui illam ipsis dicat.

IV. Idem é de utroq Conjuge, si debitum Martin. bona fide contractum ejus, vivi o' sit. Sed quid si in hoc casu neq adhibeo sufficiens examen petenti illicite debitum; an possit alter reddere?

R. cum Sanch. Lessius, quia: q sufficienti diligentia o' prudentia possit in dubio o' est jus in re. qd conjux tui petis id, ad qd nullum jus het, alter o' sit reddere, nisi quia debitat: extra ni ratio, ob qm sit reddere, é, ne alter jure quaestio pretium; qd in hi casu o' sit. nrum jus utendi Martin. impedire debitum ejus mei, et injuste ejus dum ad finita sit diligens debita.

Si ais: Conjux tenus reddere spei castitatis obstrictus, illicite petit debitum, et in alter tutus tutus reddere, qo ai pari. R. Dispé, q his verbo non obstricta het jus petendi, q mois in periculo peccandi veri, et hinc het potius peccet contra religionem, vere in hi debitum petit; Debet debitat de more Martin., caret jure petendi, et positione

Donec impedat diligeam. Sicut in casu, quo Petrus et Cajus eodem pretio rem habuerunt cum Beatus, data inter se, si dubitatur, q eam dt habere, respondeo, minor et dubior Petrus, ut ait Sotus, obligari utrumq pro rata et aequitate, cum utrique effet debitor. Similiter quod in Consilio aut suffragiis occulta conclusa é res injusta in damnum primi, si debitas, ac totum unum fuerit unam ex majoribus, q quae ista conclusa é, hic restituere ne eadem aurea compensatam omni illati, quia certum é delictum, et restitucio debita ista non é excusata. Sicut in utroq casu probem putat Sotus eam, q ista é obligata, ut putat, isto magis tutior. Si quaeris, quid judicandum in casu, quo qs in injusto retinuit, expensam impetravit. Sed de hac postea invincibili debitat, ex ista fit, ex subreptitia. R. judicandum é, pro vera juxta priem; q in dubio judicandum é pro vera quia, ut het magis tutat, qui peccat, ut het lex quotiens ff. de reb dubijs. Nec obstat, qd in dubium inducatur ea in passive, dispensatio am dubia. Nam contra illa valet distinct juris, et stumpho q vera quia.

Vtra d dubium esset an Dispnsão fuerit in rebus, possit dari
cro ipsorto. Vtra omnes ait Sylvester, qui addit, quod dubitatur,
an cas dispnsão in rebus alias sum flet, fuerit casa
finitis, an tm in valoris, sumendum ee, qd fuerit tm in
minori, cujus flatus non indigat dispnsem. Et ita e ipsa
sitio juris et veritate, ut omnes vrical.

QLV. Quid in dubio de peccatis et censuris?

In dubio, an committerit tem aum, pter quem incurritur
censura, nemo censetur ligatus, ex capla Vla irregatte ex de
licto homicidii voluntarii. Vta Navarr. Rao e I. q standum ps mitur
jure probi debet. II. q leges penales et censure tm restrin
gendum. 3. omnia jura clamant, in dubio nem inem condemnandum, omia
restringenda. 4. q o e statuentes regulas, nisi in casibus a jure
expressis cap. 15. in 6. Sed quod in dubio fai aliquis irre
gularis censetur, de Vlo homicidio voluntario, in jure expresse
cap. 12. 18. de homicidio.

V. qui cast de dilat. Vbi Panorm. et Abbas. et ibi Felin. et Imol. Lugo etc. si vero sit credibile dubitandi: ita Tan. non tenetur; et Layman. tenetur ad integram, sed ad partem, ejus pro gratia relaj.

SECTIO II.

De Consciâ Probili et Scrupulosa.

§I.

De usu licito, siue vel probilis.

N. Opio probilis alia dicitur intrinsece talis, alia extrinsece. Intrinsece talis
est, que nititur gvi motivo, petitio ex ipsa rei natura, vel applicatione
talis, in cujus possit vir prudens moveri, h. sit licere, (et
si omnis dubitatio meta de opposito; Extrinsece probilis, que nititur
auctoritate DD. virorum, de qbus presumitur, qd non in gravi ca
so ita senserit. Et an dt opio vel probilis, regulus sit ad rao
e movendum dt magni momenti, vel tm absolute, idest Dum
de consideratum, Dum refvit, h. e, ad rae in aliquem, ut
ab illis dedicatur.

Dico. Quando prise agitur de licea et inste agendis, licitum est
tam vel probilem sequi, s. illis dt. citra, s. extra tm.

Pars I. vel problem; que dicitur et Sequi tm tenuiter probilem, ut
constat ex ppa III. ab Innoc. XI. damnata. Pars II. s. agitur
pugna de inste et licea agendis. que sit illicitum et periculosis
simum sequi oppositam problem de stare tenenti, relicta lu
ciore vel probabiliori I. ppa extra casum necessitatis. e. illicitum
et Judici judicare Dum problem, relicta probabiliore, idem Me
dico et Chirurgo. et rao est, q ibi agitur de damno alterius, qd
oi modo vitandum est; nota tm circa Judicem, in civilibus
tri sequi posse probabiliorem; nam in criminalibus, maxime

ppa damnata a. e: qui tum dum probabilem sequitur in s. casu, qui tum probabilior, sed probabilis favet reo, quia ei favet, non punitur ejus opus.

ubi agitur de vita, debet quam plurimi minus probem favere reo, ubi in hisce semotijs regnatur ab accusatore probitas luce clariores juxta leg. fin. Cod. L. q. de probat. &c. licet Iquin Stram Iulano, relictâ Iustiniani doctrina statim in sui Curia, cujus equalem centiliam dixe in Tract. de aliis Iudicijs.

Nec obstat I. qd dictamen prudentum illius de hinc aliorum debeat esse certum certitudine saltem moli. nam licet dictamen directum in casu malo meat probe reflexum hi e stum, qd sibi fecit illud ex principio certitudinis: qd prudens judicio mihi licere, hoc licet alij prudentes judicio hoc mihi licere, cum certitudinem videant de licitate hoc principij, habeam hi qve fundatum judicandi, hi nihil licere, go.

Nec obstat II. axioma: Iudex pro e eligenda. qd igitur, quando o potest hi dictamen judicium mihi saltem certum, & si ex una parte adhuc sit dubium, ex altera certum. qd ideago pro sit tuta, axioma utrum non e accepti D. Thilij.

§. II.

Resolutiones Practicæ.

q. 1. An authias unius doctoris possit reddere opinionem vre probam?

R. affirm: si ea probatissimi sit, rem practicam ex professo, afferatque solidam pro sua stia rationem, essi in aliquo ea stra sententiæ; quia ratio allata stuit alijs ei incognita: secus si non e, si haec stiam author non adeo sit noti, nec afferat rationem. ut videtur Iudex damnatam 27 iam ab Alexandro VII.

q. 2. Quidi judicantium in casu merito: Titius adit hereditatem ex testamento alterius defuncti. Quidus stia probi, quia dicat Ille testamentum, sine illum e pro intento, non sit dubium legata in testamento contenta. Se resolvens ea stia stria, quæ dicit, juxta testamentum nego ulterius pro intento.

q. patrimonio non solvisse fideiussi legata. qd constit in manifestum judicium testatoris, cujus voluntatem quam rationem habuit circa legatarium, does non rationem vre juris legata.

q. 3. An confessarius teneatur absolvere pœnitentem stm probis bene disposium?

R. negative. nam pœnitens in confessione rei jus certum ad absolutionem, sed disposio am e incerta. certum am potest in certo aliud pre, si confessarius o nego absolvem, sed stm sic stando, ad impius bre cum dimittere. stet n dimitto cum sint stedicentis, non est contra jus pontif.

nec pde dom q. si qui adit sag dotem, donec cum requisita fuerit sibi, non prudenter, nec ad dotis redit. & inficiat squi opinion probat, et quoniam eas sit negro. ca vendum inde e, ne pertinax gre cautum, insistat Lanberg.

Item si req ab aliq stt. ea pfes egrita o fit. o inciden n. placet stne pre d. Th. et Advocat. emendata st adopti dem et requisitam stiam. ipso dando h. e: si liber sit alienis junioris et matri debet ghis geri? obij, dno quod reflectan ei a fide apost. stm imobilem.

n. I. confess. pt regredi ad problem in alad. si quid prudentes ad inconsta si pda et stam in confessa capit regredi ad cum opinia. in certe dispo non licet agere absolucm. licet hi probe et obligo o ere sentia debet absolvere, etsi d dicto cautelare.

Q. 4. qd judicandum in casu, quo Judex debuit casu pro
suppromio, licite pro de raõe aquæ probleß, qd hec cajetus
qdo adversarius pro se?

Q. peccasse Judicem; nam in casu, quo pro utrogo litigans
pro se hec raõe aquæ probleß, tutus Judex rem litigiosam
ꝛ dividere in pres æqles, ꝛ suadere oprem. Secg potest,
si Sempronig rem litigiosam possideret bonâ fide capta, hic
n'o mint ex utroq rite raõe aquæ probleß; sed salvi eva-
deret contra rostiß. Vide oppem 26 and damnatam ab
Alexandro VII.

Nec obstat ßleg de advocato, cui licet videre causam aquæ pro-
blem. nam advocatus nihil decidit, sed tm ponit merita
causæ Judici, sicgo nullum infert damnum pti adverse,
qd in hoc Judex mori pro se casu aquæ probleß.

Q. 5. Utrde dqaverß pñs, stiam de vre problem.

R. I. si plures hic adserant, nec argta adversium sit concincia.

II. si sit, scitia quæ unitas docetur in Scholiß, nec in con-
trum affertur raõ convincens; nam hic nil ista stia in
rostiß.

III. tm nullo ex modo, si ea stia vre probis, qm ut dem sua:
sed vri clodus et probus vg. ejus Parochus ꝛ confessarig,
si raõ occurrat in contrum. Nam scitu ejusmodi rem suffi-
cit audire Parochi, dicentis, h. ea de re; hic eidem suffi-
cit ad prudens judicium de certdne probbis.

Q. 6. An liceat sequi stiam probabilem tm probem?

R. si ly probabilem vere, ac prudenter, affirmo. nam eo ipso, qd
supponatur prudenter probis, si ea ejus reflexiß omnia pri
resolvo pdica, qd liceat eam sequi.

Q. 7. An privati Regis ꝛ Magistratg sequi stiam probem, re-
stitä probabilem in denariis tributis, imponendis civibg,
denuo bello etc?

R. Negve: y in hisce casibg agitur tm de bone anis, sed de
detrimento otii. Idem dge de consiliario Regum, nam et
hi agunt ut viri Juchiß.

§. III.

Resolutiones Practicæ de Conscia Scrupulosa.

N. Scrupulus e agnßio inii raõnis, et hic ortus dmon,
pectum subeß, ubi non e. Ita Laymann.

Q. I. Ea ybg signis prudenter agnosci vre Scrupulosg?

R. I. ea primaria Judicii, qa varios consulit confessarios, et
nullig consilig niti acquiescere.

2. ab omni ex I. dentio. probabilem dicimus, Judex
sue dare; opinem mi-
nus probam.

Regula dmalis,
qdo litigando
int, quo aquæ
probi, pt Judex pe-
cuniam accipere
pro sententia in
favorem unig pñtis.

Rs ante confes-
sii, dic ea justitia
teneor audire, ꝑ
eum dimittere.

qndo cum pœnitente
ꝛfessarius juriand
&c.

Palam publice utilia
regre adjuvem
reste disputo, non
ylle in dem
regam.

d: confessg, et mihi
d: vitia.

qa multi, q utiqz
possem ad Sacram
confessionem accedere
qve org, qd
valde, q prud
penitem magno
beneficio
ad qd Rctjus.
qd dm Ulgris non
possem; q qui inte
ex voto pcta multa
confiteri, et omitto
peccata mentaliter.

II. ex figti mutuæ iudicii ob leves rões, unde oritur inquietud, qua fit, ut, etsi aliqua ḡre his fuerit peccata conscia, incipiat dñi iterum eã perturbri.

III. Et reflexibg inp̃tibg inutilium examinasum.

IV. Et deo, qđ qs, timeat in orib⁹ peccatum, n̄ in iis, qđ alii hãt actiones knotas.

V. Et gestibg mr inde mirabilib⁹, caperæ frontis, capitis inclinãs, pectem dolorosive, repetãt oratiõ inceptã, musset, volo, nolo, diabole recede.

VI. Et quo tre, an ritẽ dñs confessus, etsi idem peccatum jam sæpiꝰ repetierit. advñe hr dari scrupulosꝰ, qui dies tñ in una vna vg, recitat breviariũ, et tñ in alia mã, volentes hr inde ejaculare precem, sequentes Confes. qđ cum his agendum Confessario pro sua prudẽtia.

Q. An licitum dñs vtra scrupulos vẽtes operi, etsi graves?

R. non tm licitum é, sed et hr inde obligationem. Ita Suarez. Sanch. Salas &c. nec caritatis é, q scrupulg ad judicium, sed mã, et viam ejusdẽ: qđ dare pt cum judicio prõ de hostiã aivis. Imo cum ipsis pbabilitatem illis de dape resolvere ꝺ pot, de facienda libertate precare non pt, qđ qđ egerit. Nec obligatꝰ é, ut fi discat vtra scrupulos, nec ab apprehensionibg hãm deducadus ad judicia, et ab his ad peccatum. Nec moneat Confessarig. Scrupulosum, ut his efficã nos ducat, nisi qđ certo sit ei peccatum. Imo nec confitebitur, nisi hoc sibi ipsum pbabile se putet judicare. pibeat enim. abstinẽ a repetãda Confessione, nec aures pibeat, nisi velit se peccatum ejus judicio subtrahere, nec parcat increpãi, coarguendo ejus dyscolum, si pertinaciter velit inhærere suæ opinioni, nec facile admittat currentem ab uno Confessario ad alium, suadeat, ut attendat ad aliorum bene moratã vitã eorũ, quibg hanc suã regulã dabunt, nec det eorũ alicui, cui hoc ꝺ pt peccatum eam capiendi incapaciter redãt frustrãneam, dein dando eis prudẽtiorem videbitur, suggerãtq, ut Sexum faciat prõtum, ꝺ offendi deum deliberãt, quo fãcto nonnodum bonã spẽ tenebat, non repetitũ peccatum, qđ se non efficeret, addendo ei peccatum ꝺ de in his verbis Ejo, etsi in se peccatum sit, commendet mã, ut Serio rogat pibg suis sanctum luminum pro pace et tranquillitate aiæ.

Q. Quibg agendum Confessario cum Scrupuloso circa confessiones præt?

R. cum cautela, certo, et cauto. non plures facile qđmi repetere ex prioribg confessionibg, nisi certog sit, hoc peccatum regre ꝺ bene se confessum ee; nisi cum ꝺ se, si tm Scrupulosꝰ putet, se confessum ꝺ ee. Sed si dum repetit in confessione peccati, se sic sciat, ꝺ habeat se dum dolorem, permittat in hoc dñi confessionem gñlem, juxta ea in examine; peccata hãc aliam ꝺ permittat. Nam etsi certius repetat confessionem gñlem, juxta ea in ꝺ erit in ao. qđ non videat ei unus v alterꝰ peccatum,

de qua vlg dñt, se nunquam accusâsse, in dubiũ exponatur prie
repetitæ aliorum peccatorum.

Q. 4. Quoniam scit regula per scrupulosis ad cognoscendum, an
certis cog huiusmodi probuerint actum?

R. ut jam dictum, si resolvat scrupulosus, nunquam saltem
mortaliter peccâsse, nisi certo sciat, se advertisse malitiam qui
& advertisse cognum e, & advertens latacm saltem resistat,
ac doleat, qd cognum non dati assis & manifestum in iis, qui
semum cog, cognum, nqm saltem mortaliter peccari.

II. sciat, se non teneri recitare Hat per autum obligans pro se, sed
posse, qd cum scrupulo eam rejiciat, & aliud ad alia divertat.

Q. 5. Quid agendum confessario cum scrupuloso, qui judicat, se
legi se confessario, et secum nihil agi, qm par e?

R. patiendo aliquid cum audiat, bñ tñ ea ratione monendi; ipsi
precedum acquiescat, qm nihil cum sibi, donec discat fugere cupiam.

CAPUT II.

De Legibus.

Cum ntra de legibus nunc sit tractandum in Scholastica de eis
omnib, ob quas angustias paucis quæ diuncujs tractabuntur pre
sertim ex pedicendo.

Q. 1. Quid sit Lex?

R. e ordinatio rationis ad bonum quod aliquo, qui curam habet, ut politicæ et jurisdictionis.
promulgata. Segtur hinc ad legem requiri 1. ut sit rationis, nec
recipiat legi dona. 2. ut sit justa, idest servata aqualitate proportionis,
debitis, quæ eorum vires et facultates respicit. 3. ut servetur
proportio inter onera et commoda subditorum, quæ aliquo
dis secundum eorum natam, mores, consuetudines patrias, qualitates loco
et tpis. 4. ut sit necessaria et utilis. 5. ut sit lata ad bonum quod
nec sit inordinata. 6. ut obliget æqualiter, donec revocetur vi alicujus
latoris, et seip. sint similes.

Ex dictis colligitur legitia. I. Eum offendere, qui legem injustam et mali-
ciosam observat. II. Legem esse injustam, si pœnas aqualibus
tum exigeret a pœnæ et divite. III. esse leges aliquas in exercitio
respiciant bonum privatorum personarum, sit leges latæ
a quibus etiam qui ad utilitatem publicam respiciunt bonum quod, obtem
pere bonum publicum refertur ad bonum singulare, vnam legis ratio
nis.

Q. An pœnas imperii inferre Imperatores, et Prælati inferiores Pontifice,
possint condere leges, et statuta juri, mi et canonibus?

R. aff. I. affirmat. Et habetur l. g. ff. de justitia et jure. ubi dicitur, qd
populus posse leges jus efficere, et pœnis pœnam civilibus &.
et aff. II. habetur ex Cap. qd dicet. g. de majoritate. ubi legitur, datur
non educas aliqd. Adnendum, qd canonis obtinet inobedientiæ. nec

ex favoribus, quod nimis pœnæ coercitivæ, plenus juris pœnitentiæ, ut lex de blasphemis.

odiosa, si idem onerosa est. ut Hieronymus, prælatus vestigalia, pœnas &c.

in loco, minuendo favoribus; et de quo profectio, qui odiosa punctum &.

odia sunt restringenda favores ampliandi, sed tñ, quantum est ut ex tñ et ut finis l. obtineatur.

tium prbr ex jure confitendo. Nam hec contra jus nre Dñi
ked vim, q̃do accedit xp̃i legis hujus, qui legem dedit.

D. Quaram igit̃ promulgaõ legis, ut obliget?

R. ad promulgaõem ḡmiam l. cuncti. ff. de Sup. Jurisdic. lata regt.
l. ut promlgent in singulis provincijs. C. fluant r. mitt.
faũ pmlgat, q̃d q̃ nõ recipit obligare? ut mõstratur
latius in Nov. 66. C. i. que ḡrõis circa legum cessationem
ut̃ de caũ prbr. testamentorum, miles hr extenditur ad ẽpos. alios
ppr rationem, prtim ḡtem ibi allegatam, prtim ppr glossam illi
rubricam, que tñ tñ ked. q̃do am rubrica tñ ked, vim legis
& illam auctoritatem nisi prãm legis ex mente
obtinet. aliter ḡdem de legibꝫ mixtum pñm, quo probig dictum
quod promulgaõem obtinent, quã Novella cit. loqr̃ latum de l.
Imperatorijs. Seq̃ probig de l. Pontificiũ: hec obligat q̃ le legis
omes fideles a momento, quo pvenit ad eos nova de lege lata. et
promlgata Rome. Cum tñ promulgaõ legis q̃ omnes prinat
a tñ absolute de rã legis, nec ostendi possit constitũ tulisse re-
quirens aliq̃ intervallum universis legnãs, quo elapso vim
sibi nouã leg obligare, escripserunt in nonnullis ll. Pontificijs
verba adem ẽ contrarium juri Dñi et ãli aliq̃ vbum,
ubi auctores jurisdictionem vg. ut ovium ad pascuum per-
tica, donãdꝫ leges plenas ex aqua et bonum interpretat
non prius effectum habẽ, qm in singulis provinciis a promulgata,
q̃ aliq̃ plenum obtinent, cadentes in scandalum, et Ba-
dum nap̃olitanum, qui ll. legi in urbe vg. celebraret Platina.
qm̃ Lagmann e pcipit ll. Pontificias, que ll contra rem aliq̃,
in q̃b̃ papa liberam dispãdi facultatem hñt, ut Beneficia
tulit, Profes religiosa cle tlas ẽ constitutiones, let ll similes,
latim post promulgaõem in curia vim dam debitã habent.

Non in regnis ẽ dnũ leg obligẽt, accepto Doctorum.
strũ damnata ẽ ab Alexandro VII. sequens Syno: propositio
revocat, essi absqꝫ ulla caũ o regnia legem a Spe promulga-
tam.

Nec obstat, q̃ nulla officiorum Officia tuncqꝫ ẽ dñi recepta
ab Episcopis, q̃ ex factum ẽ propter novas sedi Officia diffi-
cultates ab Episcopis, his deferente eadem Sede ex dictis
dissolve sextũ:

L. Filig, qui audit legem cẽ statuendam circa defectum monetæ
non tenetur contra justitiam, nec charitatem, si monetam
sudam distrahat altera prẽ currente; q̃ dñi nulli ḡ legem
odum promulgatam in sui damnum, et utilitatem juris sui: Seq̃ ẽ
Dum Lagmann de Confessarijs, qui ante promulgaem lle decisa

prodant, & ipsi vi commodum suum ubantur hac nõa. q hi ea officia tutur impedire, ac eiusq; legis nove damna sarciantur. t

n. fauste in libris. sumitur, de jure sedum est.

II. p. Audiri debeant justam causam contradiendi l. latæ, ãbus ipse, possunt appellare ad legis latorem ulteriorem; & legis latorem ulteriorem si habeat, poterunt per supplicat excipere contra legem; q ipsum pote, q legislator difficultates resciit, & non considerãrit; pinde hac appellãa & supplicãe sumpte legislatoris consiu dispendio obligãe legis.

III. p. Scient legislator regnicolarum subditorum contra legem non urgend. de non urgendo observacem legis, censeri legem revocare? leg. odum recepta: esti, & ignorat non observaam: ni mo obligãt legis, donec cam nigud legne leg. assertum l. 2, vid. p decennium. C. Impor. & donec tr. recepta desuetud, IV. si in paralg his legem recipere, et data ñ quæ observet, prescrit 40 anny. sed alii plenius contrarium ct. tenuant, per epistam ad tu fore exemplg positorum ab observãe: ni ante tñpus expletum prescriptionis. q actus prohibit, ut te ct. leg & cum alijs pau: cis legem inter ct. receptam longo tpre observare debeat.

Q. 4. An leg bis obligat ad aliqd in consciã?

Affirmt. Jas ct. ex Ulp. Theodoli Jason. in 3. qui potest resistit, & vindicãi exhibit. Nam si leg ct. prohibitiva, non debet inducere & dare in cognitam, q ubi lege permissum ct. fieri vitari, nemini cum vitiatum prodesse alteri objicere, & effum ex eo velle consequi. d. panalis, obligat Judicem ad inligendam penam Reatum, et transgressorem ad eam solvendam. Non tñ recte inibi fili implendo legem, seu libera opera pugti exigen. Nam Claudius Salium, nesig ct. diem festum, non nisi alium audire, & dicen festum ct. speciat. Pariter legendum de votis et juramentis, imo & injunctã in confessali penia. q et hic & leges gdmdg scribes, modo hac opera & applicet & alia re. Sero pbs una eodemq; actu diversa precepta simul implere, nisi aliud et nisi sit in mala? colligatur ex sale percipientis. Nam sub sacro licet recitare horas canonicas, &. orare pueriam injunctam, q tuleã nil percipit, nisi auditionem sacri, et liberum relinquit, quidq ordur sub sacro, d. vovo devote. Secus ct. si confessarius injungabat pro penia audio sacri. q mos confessarii, nisi aliud exprimat, ct, ut presbr ordinarium sacrum, alias aliter audiat. Ex dictis resolve Lectia:

Cum quæ quis, quæ legem precipiam, & probrandi a legis latore hinc latem in mala qui aggreditur non ct. leg sit ree penæ: Licet & de lesendo.

Dixi q̄ secundo: q̄ m̄ Egressio legis penalis sit ei mala quecunq; in casu, q̄m Egressor obligat̄ ad pena damni.

Et dicit resolvē contra:

1. cum peccare quilet.

Sed quares, unde sciatur, an lex sit prohibitiva, v̄ mere penalis?

q. Ad colligendum ex vbis legis: unde sit legislator velit precipere, vel prohibere: v̄ permittere, v̄ probemus, signum est legem esse preceptivam v̄ prohibitivam, nisi ex circumstantijs v̄ ex consuetudine hui aliud colligatur; cum vbi nil precipiat v̄ prohibeat, sed tm̄ penam imponat q̄ dicendo: qui cunq; ullum horum grauiter offenderit vt homicidij, penas floreacum. vel ex verbis et mente idem. si denuo aliq̄ precipiat v̄ prohibeat, et haud egressor incurrat multam, et lex plena. porro si dubium sit an lex sit perfecta, vide regulas Suarez, que sit sēt: q̄tis vbis legis penalis v̄ declaratur legislator velle aliquem precipere obligare ad aliq̄ v̄ omissionem ejus, presumendum est, ee legem mere penalem, nisi pena legis vnde supponat culpam. Illegeam, quis est pena et communiter vt. et

an mala lex sit lex sub mortali precipiatur obligari in foro ex vbis, vel precipiat vi verbi, juramenti.

obligat. Lex vult. quidem videtur vsari circa malam quem. q nec dicit precipit rem levem sub obligat qui: sed aut mala de lege sicut grue et cumetijs. Item si bellum precipiat sub pena patibuli, ne miles fugeret v̄ unicum obulum, ut si evitet gravia malum, egressor peccat mortaliter, ea suppos, q̄ militibus aliunde sit satis cautum.

II. et pena magna adjecta vel exilij.

2. Egressio legis homine ea filij sempiterni precepta plures precepta sit levis, sed pecum mille. Ita Suarez. Sequel si egressio legis humane fiat ex sempiterni legislatoris, q̄ eng legislatore. a me committitur vt dei vicem gerens; et sic contemptus redundat in Deum juxta illud Luc. 10: qui vos spernit, me spernit. Atque si contra legislatorem q̄ eng sit suo subjectus vario titulo.

III. et ubi et effectu. Dixi mortaliter peccari.

3. Si legislator velit vbis de re quivis preceptivis, ita tm̄ vt ex eo ponat velle obligandi in conscia. quia vbis dicit vq: jubeo, volumq; nolumq; etc: hui ejusmodi sanctiones nec sunt leges, nec mera consilia, sed solum constituunt et ordinacs fidei directiva, quales sunt regule quorundam ordinum religiosorum, v̄ obligantes sub peto.

4. Lex obligans ad penam imponendam v̄ obligat, nisi prius ordinem judicij, v̄ declarationem criminis, q̄ lex dicit latae sit; v̄ condemnationem, si tm̄ est ferendae sit. Lex ad penam imponendam: nam si pena est postea est latae sit, obligat lex iri quoad tm̄ ante omnem ordinem declarationem criminis. Item promittit ad venia curata, si infra annum recipere sanitatem neglexerit, beneficio nulla tm̄ morive primissa privatur. vt dicit ibi. 2

et 25. de electione vi b.

Siquaeris, quaenam sit differa gd effum? an p̄ viam Judicis condemnatoriam, v̄ an per declaratoriam inferatur poena?

R. hāc ē: di manifestata ē g dicia p̄ viam declarat. ca debetur à die citia; di vrō illata ē à fore, et probca p̄ viam declarat. debetur ō tm à die declarat. ex vtro à die commissi criminis: ipso jure poenam annexam h̄ dis. si aūt gd frustraneum ē illud jus retinet di poenam vq: fructus exactiales ipso jure amissos: qui non declaravēt vsq; tunc restituēdos ont.

d. jus illud ē frustraneum, g fact, ad res v fructg ipso jure amissi ē tandē, ed interim consumpti, ē eorum aestimatio aut pretium, exinde possessor ō dū facit, supplebit, del m justa problem, effactuo supplendo vi restituendi non veniant.

Siquaeris iterum, an lex obliget in Conscia ante p̄am declaratoriam, quae ē vetitā legis clausulā: nullā declarat. scientā, vtpote fac.

Sed Suar. affirm: nobis m̄ in regn. contrarium. Salas. Lessius.

Q. Quando ergo obligat lex fundata in p̄sumptione?

R. I. Non obligat lex fundata p̄sumptione, sed ubi cessat fal. delicti, cessat illud omissum ō dū. g p̄sumptum ex. falsum ē unica causa legis. g nā ō subsistente, nec ipsa lex subsistit. Ex quo resolves

Regula:

I. Non ē prō jugata Matrimēto alteri vivere, d̄ illa ipsa ē de malitiate Matrim. etsi m̄ p̄ceptum Ecclesiae sub poena Excommunicat. ad h. obligatus.

II. Si adigat ad solvendum debitum, qd scit se non contraxisse, ē se ō tenē solvere. Ratio ē, nam ō tenet ō p̄ces, se nihil debere, nec obedire Judici ex legali, siquidem justa allegata ex probata, cessat in eo in casu actualis ubi opponat.

III. Ēt in hoc I. c. 2. lex p̄cipiat, ut haeres officium Inventarii circa vires hereditatis solvat creditoribus Testatoris, ē h. lex fundatur in p̄sumptione delicti, ne quid haeres aliqua ex parte hereditatis subtraxerit, ut acquiratur ex vobis legis, probleg ō tenet a solvere ultra vires hereditatis in Conscia, si nil subtraxerit: dem dicendum ē de lege Aquiliae, quadrupedia ē noxialibus, q ex hac d. vi non fundari in p̄sumptione commissae alicujus culpae, quo p̄sumptio ō in casu justo dū facit in officia probleg ō obligant. IV. Si lex fundata in p̄sumptione mali nihil sit, quo ad vim coactivam, obligat omnes, ēt reipū alicujus, ē aliquando aut in casu justo ō subsistit praesumptum: q hic lex ō fundatur in falsa ē chimaera, cum p̄sumat proclivum in gre, qd semper ade, etsi ē subsistit proclivum in specie ed casu particulari. Haec resolvit Regula:

Legem prohibentem Laicum ne Sacerdotem obligare ex m̄ probata ed verisq. Quare cum dicat Gobat Tract. 4 à n. 950, Laicum Lutheranum obligare

in Germania &c. et refutatam, ex id fre dorel, cogi judicet Bul-
lam Cene qd h. punctum Dum omnem rigorem penitem &c.
recipiam. Hon dicendum de ll. pbeatibg nostrum ventibus
ff. de ll. ignotibg certos ans post factum fregi si lex civitat
contractg pupillorum initos absq auctte plurorum, qfasi ven
pelig vigant ante ibum etatis annum completum, alienay
rerum suarum, electione &c. an am lex fundetur in presump-
one pbi utilis, an ex psumptione fai alicujus, defecui dbet ex mia
et orbg legis, if ex usu et mi legis interpretat. Porro ang d. hanc
contriam admittendum in specialibus. legibg civitatem, ea ipsa pbg videtur in civitate q fuo intrare. q ob
civitatem perinde se ret, ac si rgn cet posit.

Q. 6. quibus obligentur lege.

R. Soli subditi. patet ex definie legis. hinc resolve Regnata.

I. Subditus dr phya, qui morat constitutg extra fines territorii,
et tntur ll. hujus territorii pbibg.

II. ll. Civiles obligantur Judices, Fideles, Ethnici. q &c. dnt subditi
Civiles i Regne de utb. qui vi et subditi, et rebelles.

III. Pueri ante 7. annu completu obligantur ll. mixti, imo rei mixtis
Criminis obligantur statim pibg, sed ptra ju. qd cum etatis ex
judicio discretionis veniunt. Minus adhuc vigerunt poenas ordi-
narias de jure statutas, saltem totas, utpote quae dum jus civile
valet, mitigandae sunt ex Misericordia: de jure tamen vero poe-
nas valet, incurrunt ante annos pubertatis, ex gravi vigente
Actu homicidium, et ex conatu ptra personam Parentis et in-
gressum in Monasterium Monialium.

IV. Legislatorem pbig &c. Ratio. Suis ll. rego qd vim directivam,
qua nisi obligetur juxta qdam nibi adjecta ex decreto et agitate, ut pote
exemplo, vel pbeat Mandatum, et ut caput se conformet objecta,
agitatem judicia emittere. Servet in contractibg initis, in qbg
privati inter se tentur. Caeterum quia potestas Legislativa quibus
in plurib, ut in Imperio Aristocratico aut Democratico, aut
in Rege. v. Capit. aliquo singit, quibus tntur lege a toto jure
lata, et quibus &c. subditi totius Corporis. Hinc ll. contractus
aliqua sunt v. de ll. jus rite aut Romanum dentur libg, v. de hodie
usu, decreta sibi.

V. Peregrini, sed tenantur ll. mibg, ubicunque degant, &c. saltem in jis, di-
versetur in loco, ubi sunt abrogata v. derogata, q possunt se
confinxe rigidis loci eorundem Juris privilegijs, ubi de tenuitate
se conferat ad dem locum, q ulterius jure suo. Aliud &c. si lex
&c. realis. Sed personis, i.e. quae obligno personas, extra dm
an degant in territorio Legislatoris vel non, annexa. Nam mutatio
loci ad Imperium &c. semper exemit aliquem a subjectione. adeoque si
Criminosus subditum sua discessu ex omni exsistentia in

aliena diœcesi. Q. Li conferre se alicui nobili Imperij vel
aliqui mysæ ibidem commorandi studiij, quo casu eum qui
privilegium nanciscatur, tanq; ll. patriæ loci, aut li velis in
loco peregrino celebre contrahunt, debet eum celebrare juxta
morem loci. Q. Utrum ejusdem peregrini ll. et statutis specialibus ea-
rum locorum, per quæ legendi, et brevi tempore commorandi,
quem nego qui domicilium habent in ejusmodi locis, nullo mo-
pacto uti in eisdem subditorum. Quæ nimirum quoad pere-
grinos dicuntur leges specales, q in ordine ad has res magistratus
loci jurisdictionem q voluntaria et tacita subjectione peregri-
norum, qua se ipsi subjicere censentur q hos, qui eam
locorum ingrediuntur. Sed publici si eadem lex, quæ viget
in patria peregrini, an viget in loco sua peregrinatis, obligabit
illa lege. q peregrinus degentes in territorio, ubi d viget
lex sua patriæ gaudet privilegio quasi locali, quo d gaudet,
qui eadem lex viget in utroq; loco. Negant Nic. de Janch. et
Gloss. in casu quo lex illa dicit immediate disponere in ea eumdem
nec proli territorii, nec peregrini jurisdictioni subjecti.
Quæsit, an vagi teneantur ll. patriæ horum, per quæ va-
gantur? et
Q. modo, q tam nullum habet sedem fixam, acquirunt quasi-
domicilium, ubicunq; versantur. Publici in mari et patria nativa.
Quæsit iterum, an li dispensatum sit in l. mi in loco domicilii,
id non in loco peregrinatis hui, et earis hac lege?
Q. affirm. q dispensat localis, non personalis. Hinc si dispensatum
sit in loco hui domicilij in esu carnium tempore quadragesimæ, id non
in loco peregrinatis hui, tunc absolvit ab esu carnium. Secus,
si id dispensatum in loco domicilij hui, dispensatio non in loco
peregrinatis, potest ut ubi hoc privilegio uti.

Q. 7. Quænam excusent ab observatione legis.

Q. Quæritur igitur, irrefragabilem nemo quis aut prætium alii quis excusat ab
observatione legis, ne divina prohibitione, si lex jubeat q prohibeat aliquid in bonum
mentis subditorum. quid censetur de lege de multis utilegiis disjunctis, quæ
quis obligatur tres precepti, aut si pueri, quid de illis in utroque
lex. Sumptione eucharistiæ, quæ quis obligatur indispensabile, sed nemo
quis prætium quis alii excusat? Secus si lex aliqua jubeat q prohibet in
bonum tres, et finis ultimus q nullum aliud finis, ut lex de digito
confessionis sacrilegi, de non danda absolutione indigno rei.
Excusat ne impossibilis legem, si hic plures, si multi. quæritur
Utrum. Q. Videtur tum rei magna severe pœnis, tanq; cum servare, quam
in ea pœna aliqua salvatur subditus et cuius quisq; quis hic dicitur
quis tanq; ne quis. Q. nemo excusat ab observatione legis, cujus
præcepti, collegi debet ex mente legislatoris, aut mar legis q judicis prætium

mi ne nulla affirmative
quidem. non tenetur
quis, q. prohibet ea
mala in.
Q. non legis, si legis
observatio aliis vitæ
conservandum bonum
q avertendum malum
ut postpræda vita
quæ.
Q. non excusat
ab ordine nudo, si
quis cum alia
ali aut duæ, ut
qua non admittat
excusa.

et mi. usu. Unde ḡ ꝯ̃ rectꝰ Matutinum et Laudes, dr̃ teneri
religiosum, d̃ ꝑ. ult. constat ex ꝑpr̃ 33ª ab Inno. 11. damnata.
Ite qui ſt aurem mifard a ꝓpr̃ usq; ad finem, dicit audire, q
ex tra ꝑte contr̃ Subtrahā Sacrificij missæ, et quā ꝯ tribuā
bg diebꝫ quadrag. jejunꝫ, indulgentiis, qbꝰ ꝑ. Secꝰ ē. d. vovisti
vg: peregrinandū ad limina Apost. ꝯ ꝓpr̃ pred. itinerꝫ ofrꝰ
d̃ ꝯ sed totum absolvere; ḡ votum ḡ fre. hēt ꝑ se effectum
Romæ.

Q. 6ª. Qua ꝓ 1ª resolues circa maam de legibꝫ.

Ad 1m. I. Clericus mittꝰ dispensat ad ꝓ residendum in sua
Ecclia, et ipse ꝯ ē dispensatꝰ ad plurem pluralitatem, qm aliꝫ ꝯ resi-
dens amittat, q h. d. Scholia, et dispensatio Christi indigentiam.

Ad quæst. qd ḡ ꝑ ꝑ dispensatio.

Ad 2m. Tenet ad hoc, ut ꝑ residens recipiat ꝯ ꝑ suū beneficio.

Ad 3m. Dispensatꝰ in loco Canonicali ad recipiendum Matutinas, ꝑ ted ire
ad 2. ꝑochiā, d̃ interd adesse fail, ꝑt ḡ ꝑ dispensatio impetravit.
non dm̃ hoc cessante, ꝯ ḡ dispensatio restringitur ad primum
contubium.

Ad 4m. Ad negotiandū die vg Sabbati ꝑficiscī aliꝫ, ubi ḡ ꝯ fuit de ꝯ pri
die Missa cantata audire Sacrum. q n. tenꝫ ꝯ ita obligari, ut d̃ absit
intrinsece d̃ fraudi legem, q autem de se licitum ꝯ tradat se reddere
impotentem ad observandam legem suam.

Ad 5m. Clerici inviti d̃ trahi Laicorum, nec vi legis ntis; quæ dicit
contra se ibi ꝑre ꝯ dñi in illis, quæ bonum tre dom. Deo, q
ad tuendam tē ꝯ sitatem Ecclæ ll. civil. ꝯ imponi. Secus tñ ad
Clericum ꝯ peccare mortl̃, d̃ sine scandalo et grē. dei. damno
Ingrediatur legem civil. q sic differtur ꝑtis à loco ꝯ ubi ē grīs, ꝑtim
tum scandali in Clericum ꝯ vocat judicialiter bonem. Et sine ꝑ
Ingressori legis ejusdē imposita ꝑ pœna, qnis ꝑtica ē, tunc Clericus
ꝯ subjacet, nec ex ipsis, quæ ꝑt Clerici, et ꝑtingunt ꝑ legis
prfone, cum Clericus ad civiles solum convocarii ꝯ tractatur ut coactus
ex civil.

Ad 6m. Clerici subiunde a militibꝫ portant arma, ducuntur ad custodiā
vitæ ad vestigia, d̃ exercant negotiationem ei.

Ad 1. fit ꝯ in pœnam deliciæ potest Laica inflictam, sed ne prgnt
Ecclæ bonum tre, et ibi ꝑpet ad Judicem Ecclm, ut puniat
eum. Idem concessit Eccla in omnibꝫ notatis Clericis ꝑhibita, c. q.
de exsuris in 6. Ad. d. ꝑsecꝰ ecclā, antequam veniat in potestatem
Eccle, debitas undꝫ pœnam amittere. Unde, d̃ Clericis imponi
a Laicis varia ll., ad eas evandas divinū Dñi, d̃ ill judex
approbatur ab Ecclia et necessariam ē roī approbatam ꝑted ex Cap. Ecclæ
S. M. de constitubꝫ, ubi franture in favorem Ecclæ. Ex quo
Ad. varii varias deducunt doctrinas.

Ad 7m. In casu, qꝰ aliꝫ ꝑficiscitur ad bonum, in quo ꝯ celebratur festum
patris, qd celebratur in loco originis, an liceat audire missam, antq

se committat itinerij regressum ab diol: ꝛ nō potuit adhuc huic papę ꝛc obstat qđ ꝓ-
satisfacere ꝛc ꝓ quo casibꝰ in alio territorio, ꝛ manifestet in genere ꝛc ꝛc ꝛc
ꝛ nō potuit. ℔ II. ꝯ titul. audire sacrum, q̃ ꝛc ꝛc ꝛc qđ ad rem,
obligabat primꝰ ꝓcaptum, sed ad ipsum ꝛ ꝓceptum ꝛ ꝯ obligat. qđ ꝛc ꝛc ꝛc
jam consuetum in alio territorio. ℔ II. dez mittere ꝓceptum, ad obligat absolutum.
anteqũ ingrediatur iter. Silvia in ver. ad magis
VI. In casibꝰ ꝙ committit casum reservatum in diœcesi Diocesij, ꝙ obstat.
quem reservatum, non ꝛ nō ad eū, ut qui peccavit, nihilominꝰ
incurrit reservatum ꝛ alias pœnas statutas. qđ ℔. ꝙ nō nō
q̃ reservat ꝛ tm̃ suspensio jurisdictionis in confessario, ꝯ dicit
commisso casu reservato ꝓt̃ absolvi ab utroq; confessario pœnit.
dñi in aliena diœcesi, ubi ꝯ ē casus reservatus, ita m̃ dñs ab eo
casu ē ꝓt̃ absolvi ab utroq; in diœcesi, in qua ē casus
reservatus. Item si pœnit̃ tibi confiteretur casum in tua
diœcesi reservatum, nisi speciem facultatem absolvendi à reserva-
tis habeas, ꝯ pōs eum absolvere, ꝙt̃ casus iste sit in diœcesi
peregrini ꝯ cui reservatus. quia alias pœnas statutas ratiō ē, q
ejusmodi pœna ꝯ incidat ambire territorium, qm̃ personas terreto-
riō tollat.
VII. Non ꝛ nō ꝛ lex irritans vg: aliqm̃ contractum cujusq; irritat̃ cave-
ret in ꝓjudicium ꝛ detrimentum illius, cui favere vult lex. q̃ ꝛ ē
ex regla juris ff. de regl. juris in 6. qđ in favorem alterius introi-
ductum ē, non debet in ejus ꝓjudicium deberi. ꝛ hinc ꝛ
irritat̃ fidejussionis ex senatusconsulto Vellejano, ꝛ mulier
in rem utilitatem q̃ suam se obligat. ꝛ ꝛ ꝛ
pro dote Matrim ex metu injusto contractio cum interminatio-
nibus, ꝛ datam obtinatur ꝛ ꝛ ꝛ Matrim. q irritat̃
obtentum injustum ꝛ nō ꝛ, ꝛ ꝛ ꝛ
peccandi, ꝛ moriendi, cum ꝛ nō ꝛ irritat̃ ꝛ introducta in
favorem metum, ꝛ.
Si quaris, quaenam sit regla cognoscendi, an aliqd ꝛ ꝛ ad firmam
subsistendi ꝛ tm̃ accidentem, ꝛ ꝛ exprimat.
R. ꝛ lex irritat aliqd observandum ab eo, cui aut consuetudinem agendi,
ꝛ ꝛ ad morem aut regulam, nisi illi modus aliqs juris ꝛ illi
accidentis, ꝛ vero servatus modus tollit jam antea potestatem agendi,
censetur ꝛ illi modus tollit accidentis. Ex. ꝛ Pontifex dat ꝛ
cuidam conferendi beneficium, sed cum Cons. Episcopi, ꝛ
consilio ꝛ adhibito collato ꝛ subsistit ex cap. ex Veteri de elect.
one; ꝛ vero ꝛ initiatur jam habet facultatem conferendi bene-
ficium, ne conferat, nisi cum consilio ꝛ illi tunc ꝛ loco, velint
collato nō ꝛ illo consilio, q̃ non ꝛ ē tm̃ accidentis.

P. 2ª ACTVS III.

De Imo Præcepto Decalogi S. de Fide, spe, charitate ac Religione et pietate contra Primi præceptum.

TRACT. I.

De fide et vitiis oppositis.

ST.

Q. 1. Ne sit necessaria fides donum ac supernaturale ad salutem.

Dico I. Fides explicita, et solum Dei ut existentis, sed et ut remuneratoris ei fere fuit necessaria necessitate medii juxta Apost. ad Hebr. 11. Credere oportet accedentem ad Deum esse.

Item necessaria necessitate medii.

Dico II. Tenetur fides sub præcepto scire et credere saltem articulos fidei, qui continentur in symbolo Apost. Scilicet quod sit Deus. Item Sanctæ Trinitatis. Incarnationis et passionis, quæ reliqua ani[m]o videtur ea lex quæ obligat ejus eorum aliqui illa tempore fuisse explicite. 2. præcepto decalogi et Ecclesiæ, etiam quæ necessario ad illorum implecem.

Quæritur, quis obliget præceptum elicienda actum fidei interius.

Resp. 1. Ex se loquendo nemo ad id obligatur, quia mysteria fidei ex motivis credibilitatis sunt ei sufficienter probata. Quamvis enim videbit eminenter eum suspendere, et ægriter nisi fidei assentiretur, discurrendo ex obitaturus cum injuria authoritatis divinæ.

Idem dic de fidelibus hæreticorum olim pleraque instructis, quamvis primum veniant in mentem eorum, quæ credat sint. Quæri 2. qui tenetur ab initio vitæ, nisi forte hæreseos, excusantur probabiliter a vitiis apprehendant, aut doceantur ea, quæ credunt, credenda esse tenetur a Deo revelata.

Resp. 2. Per accidens tantum elicere actum fidei varijs in casibus quibus quidem dicendo 1. est necessarium ad resistendum qui tali contra fidem, et ad fidem vellet effectum coram tyranno: quibus annexa casu fidei teneamur elicere actus fidei, incertum est, quis certum sit, quo teneamur eos tempore in vita elicere, sit verosimile ex parte 1ª ab anno XI. damnabile. Hugo judicat totius in triennium esse, quibus justificatus ad hoc moliendum habet. Sane obita credita, Caroen. ait, quo tempore corporis, h. Thes. et ad judicandum de fide vivit Dom I.

Quæritur. Quid agendum sit Confessario cum pœnitente laborante circa fidei mysteria?

Resp. 1. Si quæ sciat necessaria necessitate medii, priusquam absolvatur monendus est, ut quam primum ea de hac re doceant vari. Act. ad prima scitu necessaria necessitate medii, ne sacrum exponat nullitati. Secus est, si Confessio potest

qui his angustijs absolvendus est sub condne.

§ III. Si pœnitens neget, quæ dñs sciendā sit sub præcepto, p[ri]us eum absolute tenetur absolvere, si monitus admittat, q[uo]d velit mutare, ut doceatur, secus accusetur de ignorā culpabili, si adsit hō fuisse vincibilem: qđ ad tale cognoscendū, iam monitum pœnitentem desuper, si ea ōnino dubitet, dimittat eum ōnē absolvēdo, donec dicuerit.

§II.

De externa fidei Professione.

Dico I. Nullo casu licitum est externā vocē v. alio signo veram fidem negare, aut falsam p[ro]fiteri. qui negaverit me coram hōib[us] &c. Matth. 10.

Dico II. Remanēte animo p[ro]fiteri est p[ro]ceptum, sed interdum tacere v. dissimulare est licitum. Dissimulare enim, id est, verbis aliisve signis ambiguis ac indifferentibus uti, quā am simulare religionem falsam, q[uo] dicat aliquid, quod non est, est mendacium unde malum, q[uo]d præceptum fidem confitendæ extinguit, quod obligat semper, sed in certis hōm casibus, quum illi docet S. Th. 2. 2. q. 3. a. 2. ad 2. Dico III. Ad professionem fidei requiritur, ut quis ea, quæ credenda proponuntur, explicite credat. Unde Archiepiscopum Upsalensem, Primatem Sueciæ, Lutheranum, cum ad professionem fidei admittimus, non exigimus, ut credat Purgatorium, Invocationem Sanctorum, Transubstantiationem, Missæ Sacrificium, Primatum Papæ, Septenarium Sacramentorum numerum, aliaque id genus, quæ Lutherani negant, sed sufficit, ut ea omnia credat implicite, credendo scilicet Ecclesiam Romanam esse veram Christi Ecclesiam, et quidquid ea credit, credendum esse, quia a Deo revelata. Dico IV. Quamvis ex dictis Principes Sueciæ, Prælati, Magistratus, Milites, Nobiles, Cives, Rustici, Mercatores, Opifices, Mulieres, Virgines, Pueri, Puellæ, Infantes, Senes, Ægroti, Moribundi, Peregrini, Barbari, Indi, Æthiopes, Cannibales, Antipodes, Gigantes, Pygmæi, Monstra, Sylvestres homines, Satyri, Fauni, Dryades, Hamadryades, Nymphæ, Sirenes, Centauri, Harpyiæ, Cerberi, Chimæræ, Cacodæmones, Lamiæ, Empusæ, Furiæ, Gorgones, Hydræ, Cyclopes, Lemures, Larvæ, Manes, Phantasmata, Spectra, Umbræ, Ombræ, Simiæ, Cynocephali, Sphinges, Draconcelli, Dracones, Basiliscus in cuna, Aspides, Dipsades, Amphisbænæ, Cerastæ, Prester, Hydri, Chersydri, Jaculi, Scytalæ, Pareæ, Cenchres, Natrices, Elopes, Heluones, Vipiones, Ammodytes, Tarandri, Scorpiones, Salamandræ, Stelliones, Boæ, Dipsades, Cæci, Talpæ, Mures, Glires, Erinacei, Lacerti, Stellæ, Chamæleontes, Crocodili, Rhinocerotes, Hippopotami, Elephantes, Camelopardali, Tigres, Leones, Pardi, Lynces, Ursi, Lupi, Vulpes, Aprugni, Sues, Apri, Porci, Equi, Asini, Muli, Boves, Vituli, Oves, Arietes, Hirci, Capræ, Cervi, Damulæ, Dammones, Lepores, Cuniculi, Canes, Catuli, Felis, Mustelæ, Simiæ, Sciuri, Glires, Mures, Talpæ, Cæci, Boæ

damnata ita ḧet: di a pstede pblãs vi: Pretur pdem vigue ḧm ut dic et Dei gr̃a filo Sancte, ut peccatum ḧm de, non damno.

adde, qd Lulea vbi ḧ statut declarat in dicũ esse Locale ꝑ
Verum ḧ tenendũ ḧm. vide ꝑxem 17 Innocent ad Imo XI
q. 3. quid agendum in casu, si tyranno v Regno hereticq grãdi
Subdat, ut qui Christiani sunt, cõ ꝑdari. v. ḧ distinctiv:
Etur?
R. regtur ꝑtur se ꝑdere, q tũ nemo ꝑcise interrogatur, aq ḧ
ꝑ ꝑcẽt, ꝑ se ḧm vtq̃ occultare Deum debet. Idem
dicendum de eo, qui mandato citatq à Iudice comparere
negligit. vi his ḧ attende sumotãe; et tũ ḧ Regi regtur.
Qq. An peccet grauiter contrã extrinsecam ꝑfessionem fidei,
v. gr. ab aliquo dicat, se Lutheranum esse, v alio modo alienam
Religionem simulet, vg. dum gnũa flectit, thus adolendo &c.
R. affirm: nec obstat, qd Script. laudet Regem Iehu 4. Reg. 10. qui
ut Sacerdos Baal occideret ꝑfessi, dixit se idolum colere velle
nam vt ait S. Aug. l. 2. contra mendacium c. 2. ꝑ laudatur
ꝑfidus Semplaem, sed ꝑpter zelum, quo cultum Baal destru
pariter ꝑ licet Cathol. sumere ceremonias Calvinisticas vt, aut
cum Hæt. in templo eorum ceremonijs uti, vg simul cum
illis in templo Psalmos canere &c. q in his videtur esse
nulla approbatio v scandalum uitatio in Curijs; ꝑ tũ videtur
illicitum, hinc v amicitiã cũ eorum Ministris v frequentibus
uitare. Similiter Reges excusandi, qui ex giũ cũ cognitum
conubre Ministris coram Ministello Acathol. sit quia
ob eam purè politicam. vgd Palas, secũd cõe Magistratũ.

q. 4. An Leat adire Concionẽs Hæt.?
Resp. obtinendam securitatis et ex justa cã licitum vg; ad con-
futanda eorum falsa dogmata; cf. Samuelis, ut Dominus
suum comitentur, imo ab his scandalum aut pretium ꝑfici
ꝑ tũ Regis aut Magistratq Cath. ingereret se sub grãdi
poena tũ his, ut ad Hæt. Conventq accedant; illicitum est pares
ut Paulq V. in bina regõe ad Anglos Cathol. declarauit.
q tũ ecclesiam ita q ex vitetã speciali ad promotionem et favorem
hæreseos, et Religionis Catholicæ injuriam, et illig obstrue
retur pro signo defectionis aut Schismatis tũ his.

q. 5. An peccet Cathol. si inter Hæt. die ꝑfecto comedat carnes,
ne cognitã Religionẽ grẽ prudum detur v damnum incurrat
R. negtive: q tũ illi veritate ꝑ obligat lex Ecclia, et tũ com-
dum se ꝑ signum v tacita ꝑfessio hæreseos. Secũs si ex
q. augeretur ad comedas carnes ex contemptu Religionis,
Resp. q grẽ prudum. Si in Quadragesima interdictum irrito, v leve de
ex commodum, lex foret observanda.

nec licet adire Ecclesias, assistere Concionibus, Sacrificijs, Officijs Divinis, ut in Anglia, Belgio, Germania, Hollandia, et ijs Locis, ubi Sectarij ad ritus Catholicos obligant sub pœna à Jure Canonico statuta. Ratio est eadem.

v. g. hoc concursu fatã doctrina videretur approbari, quam Religionis Catholicæ.

v. gattus lex affectus defectus 4. ꝑtes Sectus.

v. si pateret exemplum Scandalo Catholicis

Et vtn leat ut festis pagnd.
Respond. Non obstante vsu signum religiosi, ad pulsandum
enim navis, quis Turcica: ergo nil signa sua sacra.
similiter festa Apost. Sanct. etc. publicè, q̃ Catholici possint
in easdem vestes, quas publica authoritate hinc certa religiosi
scribuntur, ut ex signo distinguitur ab alijs, quis dicere
potest plures Judæorum, salten dici fiat ex qui casu, vt ad
exercendam mercem, aut justand ab hoste reportandam victo-
riam, q in illi casu, quisque prudenter judicare debet cum
qui vtitur, ó ibi ad fallendum Judæorum, sed ad bona
fidem occultandam. Disputatur inter vestes et alia haec affe-
runt Lugo et Lezonigh, q verba de se sint signa, et
per se dicentur ad manifestandam voluntatis, itaut nullam
alium usum intendunt habeant, ac proinde qui dicit ex. se ee
Judæum, non peccat non testari in, q verba illa, effant; at
vero in vsibus, quæ de se alium vulgarem usum habent, q
illis usus ad nefaria facta excusari nequit, si agant mentalem,
quæ apud prudentes fidem efficaciam eludant. aliter log̃ndum
de vestibus, quæ ingressu ultro citroque ex fine, ut religionem suam
profitentur, nec quæ solum adhibentur ad exercium alicuius
hypocrisis; secus vt assumptis foret ultro citroque gestare
falsa religionis, nisi ex circumstantijs contrarium pateret,
vt si assumantur ex loco, vt in theatro. Secus quæ ejusmo
gnit, ac si velaret circa articulum fidei, ne q̃ sua alijs discre
ceat, peccat contra fidem, q extinguit cognitionem fidei
q̃ est gravis injuriosum Dei auctoritati.

§. IV.
De Infidelitate et Hæresi.

Dico I. Effi mi casu similis cum infidelibus ac præsertim Judæis in vsibus
politicis fovere potest ob pulsus in jure canon. saepe in hac com-
municatio in rebus politicis sit ex licita, dummodo absit grave casu vel ruina,
si absit periculum perversionis aut exemplum actionis religionis. Ita in
casu veluti Judæo Medico lecitum est, si absit scandalum vel periculum,
vt adire eorum synagogas, cum illis lavare, convenire, ipsis extra
domum edes fovere, ut docet Sanch. etc. Similiter dici per Cap. 9. etc.
de Judæis ó quit illis permitti, ut novas synagogas ædificent, aut
fundatas everas reædificent, ó ibi permitti, ut veteres restaurent,
ritus Judaicos seu alienorum strictius exerceant, libros edant,
q̃ per alia ó oppugnatur; sed vetq̃ testamenti exponitur,

ursum nullo modo licet
ullis vobis vel factis,
quæ ejusdem sunt.
Ejus nullam aliam
efficiem habet, sicut
nullus finis religionis.
Alia Apostolica
persona allata.
q̃ d. Papa catholicis
imperat, ut illum mo
dum legis distinctus
gestent.
q̃ licite vestibus sua
Cajet.
q̃ item occultari,
q̃ ex justa causa
licitare.
II. Licite Mo ex lege occul
pere aliud habitum
ex justa causa; nec
aperte pugnare re-
gulæ.
III. q̃ licet alicui
adhuc efficiem habi
occultandi pericu-
IV. obligatur lex
ex papist Dei: q̃ omnia
lege, gerere habitum,
nec mentiri honor
dony, nec ex lege,
quæ injusta e.
q̃ alicui occurrit nullo
modo profitendi.
vt. sd.
nec hoc mercimonium
mixta fraudi: q̃ item
dicet, aliis fraudi
fieret, ac ei vitan-
dum ne pro-

q ritq Judaici, non iq. ritus Sagarium Evangelicam veritatem figurâ adumbrant, eidemq; ostium præbent.

Dico II. Hæresis sit é error contra fidem cum pertinacia in eo, qui se obstinanter profitetur. Ita S. Th. et S. Mist. Unde ad Hæresin requiritur I. ex parte ipsius judicium erroneum contra fidem, id dicit é repugnans alicui veritati á Deo revelatæ, et ùt sit subjectiva ipsa Hæresis, requiritur, ut error non repugnet fidei, absque judicio intrinseco fidei contrario, o é ut H., nec incurrens peccatum Hæt. in foro fidei, qui in foro externo numeretur ea, et ùt sit punibilis.

II. ex parte voluntatis pertinacia, h. e. efficax et delibata voluntas resistendi veritati revelatæ. Unde qui errat in mala fide, nec ex ignorantia culpabili, o é Hæt. q o é pertinax; cum hic error sit cum voluntate deserendi judicium et fidei suam, quod tunc contingit, cum talem errorem obstinate defendit, quem Ecclesia damnavit, quod Ecclesiæ Romanæ Pontifici, Concilio Generali, quod Ecclesiæ universali obstinate repugnat, quod in materia fidei, quæ ad omnes pertinet, quod contra communem omnium fidelium consensum, quod contra Scripturam sacram, quod contra Traditiones Apostolicas, quod contra Patres Ecclesiæ Sanctos, quod contra Ecclesiæ Catholicæ Doctores, quod contra Ecclesiæ Catholicæ Traditiones, quod contra Ecclesiæ Catholicæ Consuetudines, quod contra Ecclesiæ Catholicæ Disciplinam, quod contra Ecclesiæ Catholicæ Regulas, quod contra Ecclesiæ Catholicæ Canones, quod contra Ecclesiæ Catholicæ Decreta, quod contra Ecclesiæ Catholicæ Constitutiones, quod contra Ecclesiæ Catholicæ Bullas, quod contra Ecclesiæ Catholicæ Brevia, quod contra Ecclesiæ Catholicæ Rescripta, quod contra Ecclesiæ Catholicæ Edicta, quod contra Ecclesiæ Catholicæ Mandata, quod contra Ecclesiæ Catholicæ Ordinationes, quod contra Ecclesiæ Catholicæ Statuta, quod contra Ecclesiæ Catholicæ Leges, quod contra Ecclesiæ Catholicæ Jura, quod contra Ecclesiæ Catholicæ Privilegia, quod contra Ecclesiæ Catholicæ Immunitates, quod contra Ecclesiæ Catholicæ Libertates, quod contra Ecclesiæ Catholicæ Exemptiones, quod contra Ecclesiæ Catholicæ Dispensationes, quod contra Ecclesiæ Catholicæ Indulgentias, quod contra Ecclesiæ Catholicæ Sacramenta, quod contra Ecclesiæ Catholicæ Sacramentalia, quod contra Ecclesiæ Catholicæ Sacrificium, quod contra Ecclesiæ Catholicæ Missam, quod contra Ecclesiæ Catholicæ Liturgiam, quod contra Ecclesiæ Catholicæ Horas Canonicas, quod contra Ecclesiæ Catholicæ Officium Divinum, quod contra Ecclesiæ Catholicæ Breviarium, quod contra Ecclesiæ Catholicæ Missale, quod contra Ecclesiæ Catholicæ Pontificale, quod contra Ecclesiæ Catholicæ Rituale, quod contra Ecclesiæ Catholicæ Cæremoniale, quod contra Ecclesiæ Catholicæ Martyrologium, quod contra Ecclesiæ Catholicæ Calendarium, quod contra Ecclesiæ Catholicæ Kalendarium, quod contra Ecclesiæ Catholicæ Ordinarium, quod contra Ecclesiæ Catholicæ Directorium, quod contra Ecclesiæ Catholicæ Regulam, quod contra Ecclesiæ Catholicæ Constitutiones, quod contra Ecclesiæ Catholicæ Bullas, quod contra Ecclesiæ Catholicæ Brevia, quod contra Ecclesiæ Catholicæ Rescripta, quod contra Ecclesiæ Catholicæ Edicta, quod contra Ecclesiæ Catholicæ Mandata, quod contra Ecclesiæ Catholicæ Ordinationes, quod contra Ecclesiæ Catholicæ Statuta, quod contra Ecclesiæ Catholicæ Leges, quod contra Ecclesiæ Catholicæ Jura, quod contra Ecclesiæ Catholicæ Privilegia, quod contra Ecclesiæ Catholicæ Immunitates, quod contra Ecclesiæ Catholicæ Libertates, quod contra Ecclesiæ Catholicæ Exemptiones, quod contra Ecclesiæ Catholicæ Dispensationes, quod contra Ecclesiæ Catholicæ Indulgentias, quod contra Ecclesiæ Catholicæ Sacramenta, quod contra Ecclesiæ Catholicæ Sacramentalia, quod contra Ecclesiæ Catholicæ Sacrificium, quod contra Ecclesiæ Catholicæ Missam, quod contra Ecclesiæ Catholicæ Liturgiam, quod contra Ecclesiæ Catholicæ Horas Canonicas, quod contra Ecclesiæ Catholicæ Officium Divinum, quod contra Ecclesiæ Catholicæ Breviarium, quod contra Ecclesiæ Catholicæ Missale, quod contra Ecclesiæ Catholicæ Pontificale, quod contra Ecclesiæ Catholicæ Rituale, quod contra Ecclesiæ Catholicæ Cæremoniale, quod contra Ecclesiæ Catholicæ Martyrologium, quod contra Ecclesiæ Catholicæ Calendarium, quod contra Ecclesiæ Catholicæ Kalendarium, quod contra Ecclesiæ Catholicæ Ordinarium, quod contra Ecclesiæ Catholicæ Directorium, quod contra Ecclesiæ Catholicæ Regulam,

Dico III. Qui liberale dubitat de articulo fidei, c ore ac fit Hæretic. Ita cum S. Th. quia dubitans, dum articulum ea incertum. Idem dicendum de eo, qui ngtvè dubitat, sed voluntè suspendit judicium, ideo sc. quod nova illius fidei existimat esse ita ponderis, ut faciant eum dubium. Hoc non idem est, ac de veritate fidei posse dubitare. aliud foret, si judicium ob alias causas suspenderet, aut illum alijs rebus applicaret.

Dico IV. Licet Hæt. sint ipso facto II. Excommunicatione majori ipso facto incurrenda, et reservata Summo Pontifici ex Bulla Cœnæ. II. Irregulares. III. Infamia juris. IV. privatos beneficiorum Ecclesiasticorum jurisdictionis spiritualis. V. privatos sepulturæ Ecclesiasticæ. In eadem Bulla excommunicat Hæt. credentes, defendentes, qui Hæresin impie profitentur, docentes &c. vel ea, quæ Luther & Calvin contra Ecclesiam Romanam docuit, sed hi priùs resipiant, quid docuerit. Hi Hæt. propugnatores, fautores et defensores. Hoc é, qui favorem auxilium dicte ve dirigunt Hæt. sint, aut Hæt. sint, vel Hæresin suam facilius docere, defendere ve tegere possint.

Dico V. Ad eo Excommunicationem ob Hæresin incurrat, requiritur I. ut sit Hæt. formalis. II. ut Hæresin ea receptam extra

suffndr Iafet. III. ut ad extrema, q̃ quam hæresis intima Iafeti
et pditur, sit mrtlr mla. IV. ut extrig hæresin manifestet
ad eam asserendi, ptendi, aut foret, ut hæresin ad foveas aut
dies concedem H., comoderet carnes in quadrag., venabili
sacrmto nullam revam exhiberet, casu, quo his omnib̃ spectis
ecumdis censeri, vel dubig pteo debet H. Similiter
ut quis infamiam, irregularitatem incurrat, regitur, ut
sit H. notoria; seu occultam n̄ pblig, incurritur, et saltem
ab ea ab Episcopis dignoari, pt juxta meriorem.

§. V.
Resolutiones Practicæ.

Q1. An et quinam HH. tm exercitii vitandi sint?

R. qui tm hæs pblice denunciati sint. q ut declarant in C. constant. Martini
V. de extravagantem ad evitanda, remo dubium vitare exercitium; nisi
censura à Judice contra pfonam denunciata fuit specialiter et expresse.

Q2. An leat Catholi. ad ministra officia politicum apud H.

R. Leat, si ille officium hæat principaliter, cooperaem cum ipsa hæsi.
sed si illi duret nobiliare principaliter, et ordinare ea, quæ spectant ad
hæresin. Neque dici pt in his ce tm materiem cooperaendi; illi n̄ agit
ut subordinate instituor Spis H. cujus authritate ea facit: q̃ dirigit
et ptr cooperatur ad mlum, q̃ Deus ille intendit.

Exemplum: potest Catholicus presentare pro Parochia Hæretico
Hæreticum, sallem illum, q̃n putat minus noxiturum vere Religioni,
q̃ à pari. R. Negs. é, q̃ Catholicus illi tm permissive se habeat
respectu Ministerii, q̃ alterum obiit ritu Hæretico; neq̃ intendat nisi
hoc, sed præcidat minus, quid impeditivum majoris, ad quod
illi alias obligatur deserviat, neque subordinata dicitur alteri, ut
sit in primo casu.

Q3. An leat versari cum HH. et eis fmlr.

R. si prium his possibile, juxta dicta et illicitum é; si abiit de
facto, illicitum cum illis conversari in rebus politicis et
indifferentibus. R. si famulans Hæretico, debet diebus vetitis come-
dere carnes, diebus festis laborare serviliter, negligere missam et
servitium est illicitum, nisi excusetur debite recedendum, qle est,
si debet amittere suum Salarium, et non posset invenire alium
Catholicum, à quo acciperet ultra dimidium illius, q̃ ab H. accipit,
et nisi ex justa causa apud H. impediretur ab obitu ejusmodi Ll.
Ecclesiarum rg. q debet custodire pecora, vigilare in excubijs milita-
ribus et q illa n̄ apud Dd. Catholi. excusant. Ita Gob. Ecla-
sior. Ille q est juxta causa apud H. et diebus vetitis potest unum frustum
q̃dragesimale, pollet panem, oleum, aut adipem carnibus, q n̄
sibi apud Catholicos diebus debitis ita emi. si alia omnia
regerentur, et pollet vesci carnibus, nisi cum expressa prohibitione

qd id fecat ex reitate: aliàs ageret in contemptum Dei. Unde ibi
AA. retè mt, eum, qui advers operam A., dñe prig express
grave conditionem, ut permittatur observare præcepta Eccle
aliàs nō exponeret se pœn, pœna, ca observandi, adgo
ēt nō obligatur.

9. 4. An teat Hll. scribē in loc sacro?

R. Si A. degerit ante mitem manifesta signa conversionis, quia
ab Hæresi absolutg d. Ll, potē in loc sacro sepeliri juxta
Laymann, qui hī ait, ad vitandum scandalum prig ē mīa
Episcopus. qđ alios nmltimi cpūles ait, observandam
ē consuetudinem locorum; illud dī incertitudinem ē, quo
fundos cathol. ad dem sepulturam nullo modo pōt concurrere
adhibendo ceremonias Eccliæ; q si profiteretur dem ē
ex judicio Eccliæ dignum ejusmodi favoribg, pluem ora ibg
ad suffragijs, qđ plurimū ē, et cauticum scandali qvis

9. 5. quid dicendum de disputantibg de fide inter jocunda?

R. qui igg rerum Dei, hī tē de committit ejusmodi disputa
dem Acathol. vix excusandus ē ab omni mortali, q dei deli-
gibem exponit turbgis et stragibg; secg ē, si illg disceptatio
fit inter cathol. ostenda vā spūlia eā, nisi adsit scandalum
q prudens prævisio.

9. 6. An ille homo dd A., qui idem agnoscit veritatem fidei ca-
tholicæ ac subscribit, dimittgs dī Deo cum vxore, nī extra
casum mortis?

R. negve: secūs dī grāter contra præceptum affirmativum fidei
Dei differat.

§. VI.

De Lectione ll. AA, et aliorū prohibitorum.

Dico 1. Prohibitum ē sub excommunicatione latæ sententiæ reservata libros A
Dei, hæresin continentem, vel de religione tractantem sine spēli
obtenta facultate scienter legere, retinere, imprimere, vel
qvovis modo defendere: ut constat ex bulla cœnæ. Ita am hæc excom
catio incurratur, requitur 1°, ut liber ab A. scriptus dd, et
ab uno ex 99.: s. a veteri, s. una, s. altera contineat hæresin
e Dei Jo. Jac. Isaach. q in accepta
fraudem liber: et q alias prohibita
pote etiam legi
et, probtg, si impressus dd. s. non. Secundam dī dd Ge-
nesis scripta ed errores contineant, si nullum in hac
parte crimen, permitto. 2°. ut liber hæresin contineat
et de religione tractet, vg. Scripturam interpretando, quæ
ones antiquas elucidando, de cultu Dei etc. disputando. Ultimo
prohibiti sunt dd. AA. scripti, juridici ex. si nullam hæresin

contineant; contra oēs eorum ll. ex professo de religione loqui esse hæreticos, etsi certum sit, nullam in ijs hæresin contineri.
3. Ut quis ejusmodi librum scienter legat, incurrunt etc.
quia am lex prohibitiva scienter regit, excusat ignorantia in causa non autem curiositas, quæ abest prava intentio concipiendi hæresin. Quid id, qd legitur, sit mala notabile. nam id in alijs obtinet in his excusat à gravi: pœnas mortis. quenam am sit mala notabile, variant AA: Soleta judicat vitare unam v alteram lineam, alii regnl paginam in folio, rectius alii forsan in hac re attendam ee malam non quod se, sed quod finem, objectivè, qui sæpè à prudenti exercitio. Item si aperias librum, et incidas in rem, quæ directè ē Hæresis v contra fidem, cum Soleto dicendum, peccari mortl. et excommunicari, sed legas paucas lineas si tam aversa mala ee indifferentem, cum Sanch. dicendum, ō venari mortl, sed legas paginam et amplius. similiter id notat Vicentillo, si libet continuat legendo hæreses in quis sagittis, incurres excommunicationem, legendo pauciora, qm si rarus ītm libeat.
Dico II. Item Excommunicationem ō incurrit, qui legit librum Acatholici affs q accidens libeat hæreses, aut si de libro ad librum referat doctrinam Scriptoris AA aut libeat annotare ab H. opiniones, 3mo legendo ō sed notabiliter minor scholijs, q si absolute legendo non dicitur, qd sit liber Hæreticus. Sed dignus item librum legat, ex pio fine, vg ad discendi hæresin q peccabil quem patiter, excommunicationem in ō incurret, q hæc regit animum extrinsecum legentis librum Hæreticum.
Dico III. Solus ē bullam non obstat lectio ēt alicujus quæ divisi, concionis, v Epistolæ ab hæretico de religione scriptæ v loquentis ornatis, q si ejus quæcunq v concio sit in libro hæretico, continetur aliqua probata legi: qō in rem libeat, quia ō separata, cum de se sit apta, si libro inseri: ut quia aliàs hæc probaet Bullæ legi posset integer liber hæreticus. si quis vg librum hunc dissolveret, qd videtur absurdum. Sed si quis ō legeret, sed alium legentem audiret q. cum Ajor et Laymann incurret excommunicationem, si ut audiret, alterum inducere ad legendum, q ini ejectur mittere q aliud legere.
Dico IV. ll. Hæretici retenti ō sunt, usquedum expurgentur, et si quis legere ō velit, sed datum extradi sunt, ut constat ex ppe 45. ab Alexand. VII. Innoc. Nec refert, an quis in sua v aliena domo, sua v aliena re, aut item ornatus q in Bibliotheca observet, q Pontif. sub pœnis, quando hæretici excusato ini

ē mio in Luar. et Sanch.

L. prohibiti, dum expurgentur, sunt retenti, usquedum adhibita diligentia corrigantur.

qui brev. tpe eos retinet, aut cum nitore, eos bibendi, pandendi aut vendendi illis, qui hos poterunt eos legendi.

Sect V. iisdem penis subjacent, qui ad impressorem L. haeret. manu cooperantur, npe typographus, qui impressum librum sit, qui typos ordinat, &c. qui L. Haeretici, q[uo]d ipsius Haeretici, verbo v. fac defendunt, h.e. qui ejus dogma v. doctrinam eo fine laudant, ut innocuam injungant, v. cum vendant, ne obtradatur.

Sect VI. Sulla cosa accessit indecl. plebiscitum ex decreto C. Sicil. et divisus in duas v. 3. classes. in I. classe primum AA. Haeretici v. de haeresi probe suspecti, q[uo]rum opp LL. de religione tractant, v. haeresin continent plectuntur. addatur vero ex regula II. omnes haeresiarcharum v.g. Lutheri, Calvini &c. omnes eo LL. conjungo nisi primos plebis &c. ad II. et III. classem primum LL. ab Ac. ex Cathol. certis v. incertis Scriptis, quibus alium erroneam, suspectam, periculosam in fide v. ritibus struat, discrimen inter has classes est, q[uo]d prima classis prohibeat ipsos AA. haereticos, ideoque eorum LL. de religione prohibeantur ipsi forte errorem confirmant. ex classi de ipsis AA. sed erroneis LL. in q[uo] struitur, non antea censentur prohibiti, q[uo]d ex indicem relati fuerint. Alterum discrimen est, q[uo]d LL. primae classis prohibentur sub excommunicatione Papae reservata; LL. ex 2. classis sub excommunicatione reservata, ubi ex Paymann et alii Germani probe observant. Judicem illum qui prohibet LL. 2. v. 3. classis non est apud nos receptum; q. nemo est, qui in observatione cum authore deducat. Alterum dicendum de illis libris, qui sub poena excommunicationis prohibentur ex LL. tractibus de magia, de Astrologia Judiciaria, de rebus fascinis, si mala ex his gravia subsit per regulam 9. et 10. Judicii. Denique per regulam 4. prohibetur, ne Laici legant controversias fidei contra AA. aut Biblia Vulgari editionis edita sine Episcopi licentia, H. ne disputent cum AA. verum LL. ita prohibet, quatenus illi in his locis nostris Regionibus recepta non sit, et aliter sentiat. Paymann &c. Aliud est de editionibus script. a Lutheranis et aliis AA. editis; hae enim LL. AA. in prima classe et ab excommunicatione reservata minime prohibet.

§. VII.

Resolutiones Practicae.

I. Liber A. H., qui ex professo de religione seu tractat de rebus religionis, ut de historia, cui tamen obiter haeresis in probe sit, ut liber in Germania publice sub censura.

II. Spectato rigore Bullae cenae affirmat. q. eo illum prohibitum omnes LL. AA. HH., qui vel haeresin continet, v. de religione tractant; sed ut

Germania hec Bulla Dum hāc pigriem recepta ē, ut testatur Laymann, Tanner etc. et pat ex mī et consuetudine nō pīorum in grām Bibliorum Reip. Ideſ 22. observantur, et leguntur Iemmo hīc excipit historiā Dni Alexandri, Sabellicum, Munsteri, qui adde Centuriat Magdeburgenſes, Sleidanum, historiam Hubneri de Pontificib, quam primū finis fuisse videtur convellere et denigrare Italum Eulem et Monachicum.

h. prohibeat'n' ō' quod ad rigorem recepta in Germ. stant in ipo loco, ubi Cath. tradit nihil vivant. prater ea pcepi.

§. 2. An illi incurrant Excōicam, qui hāc licā legunt ad hanc Bullam, et legentes carere incantur mlo pōfessionis? Et cum Sabo, videretur affirm. cōm leges fidetur non in pōna accessorie venire in ipsis Bullis judicia, — sed ipsa pōfessionis sem

§. 3. An Episcopi pōfessi Germani hbeant potestatem absolvendi ab hāresi? Ita videndū ē, q ētho in Trid. Sess. 24. c. 6. de reformac concessa Episcopis facultas in tēb casibus reservatis, in foro Ecclie q de v q hodierna: ideſ, ab hāresi ōrō Suos Subditos q se ipsos tm absolvendi, postea tm hāc facultas videtur fuisse revocata q Bullam Cene, ubi dicitur, q nullg pōt absolvere pretexte cujuscunq privilegii tm Episcopis concessi per Sedem Apost.

§. 4. affirm. cum Navarro Engel etc. contra Suar. Sanchez. Sed ē dr. q ut Papa cxpeditur derogare alicui Conc. Gli, Portel, ut hoc specifice exprimat, ita dr illum Conc. revocare, q fuit Trid. hoc am ō fecit in Bulla Cene. 2. q correctio juriū vitanda ē. Trid. am loquitur de absolue ab hāresi occulta in foro, sed Bulla Cene de hāresi pricē: q hāc ilyr dbet de hāresi publicā, ne contradicat Trid. Dō specialis, pro Episcopis Germanie ē, q Bulla Cene non sit lex in ōi rigore recepta, et pateat hāresis absolutō ab hāresi dr ibi Alle frequens: non expedit am, casus tm sīgn. sed ē reservatos ab nimiam difficultatem recurrendi Romam. Alii ut ajunt Ath. citt. putat Episcopi nōi Luth. Calvinistas, non tm Hāresiarchas v relapsos ad Eccliam redeuntes q se v q delegatos suos in foro Ecclie absolvere, ab hāresim tm notoria et publicā, ut ait Richter cum Laymann. nec obstat dictum declarat Greg. XIII. et Clementis VIII. aut Conc. Trid. interpretum q aliqui ex eorum alia allegant: nam de illis ō stat authentice hīc q Pontifex nullam, ut Bruiset, Bullam hactenus ediderit, tm q post illos Pontifex nullā gravissimi D. nostri Urbani tm reperiri. nec obstat II. q Episcopi plerique petant sibi hanc absolvendi licentiam; nam ut ait Laymann, ō fiunt ex mera Dei pro majori securitate. Porro ab hāresi pre incertā v mē

matli, ꝑt absolore quivis Confess. approbatꝰ saltm ꝛgto, in articulo mortis ꝙcuret ꝙ fidei sacros ab hereſi mꝰ sibi inde reprobitus. Sequens casus: Cujus Sacros venit ad Lutherum, cui ꝓ inter alia interrogat, an velit mori in religione Lutherana; respondet eger utique, q cam veram existimo: cui ille: atꝙ sam cam judicares? nonne eam statim deseresꝰ? annuit eger; et post elicitos cum Cajo aus Deu sibi et christo, et contritoꝰ ab illo absolvitur et moritur.

Q. An hic absolvꝰ fuerit licite et vlꝺ?

R. Cum Gobat i nov Itm licita, ꝑt mꝰ vlꝺa probliſme fuit, q sorte, mortuum non fuiſe sibi Ar.; atenꝺ non defuit illi vꝛa fides de Deo, Christo et consequenter potuerꝛ adꝛ aus hyp. ad spei, contritꝰ fuꝺatꝰ in ea fe, unde actꝰ ejus fuit valꝺ absolvꝰ saltem sub conditione.

Q. 4. An peccet Bibliopega, compingendo ll. Hh., et incurrat Excꝰ?

R. q de hoc nihil: nam ꝺ incurrit panꝰ ad hereſin, q ll. Hh. nꝺ contrasti legi ponꝰt. Deus Bulla Cenæ non comprehꝺit ll. compactores, incurrerꝺ in Excommunicationem, si q sorte hoc ꝑpe ad se retraheꝺ ejusmꝺ ll.

SECTIO II.

De spe et christe gꝛ Deum et ꝓximum.

§ I.

Resolutiones Scꝛe de spe et christe gꝛ Deum.

Q. Quid rudes, qui nihil capere ꝺ ponꝰt, nec legere, incumbendi sint in eliciendo aus spei?

R. Ita breviter: Spero mi Deus vitam æternam, et hoc mihi ad hoc beatitudinem, q Deus mi Omnipotens sua misericors et fidelis hoc mihi promisit. Quꝺ ꝺ, q novam spei ꝺ omnipotꝛ inſta etc.

Q. quo obliget ꝓceptum spei?

R. Dum non ꝓ obligat sub initium usus rationis, quo quis sufficienter instructus ꝛ de æterna Beatitudine, ad qm vocati sumus, et de medijs ad illam ꝛgendam necarijs. Ex. in fine vitæ, ac subinde in decursu vitæ. quia tam ꝛ quo primꝺ spes non ꝛ destructum.

R. II. Q. actus obligat, quo urget ꝓceptum eliciendi actus charitatis etc. Ita ꝺ aus sequentes spem, i. quo nituntur illas exercere, et hoc aus spes ipsum ꝺ ponꝰt.

q3. quod contra spem peccet ℔ presumptionem?

Dico Secret, obtinere à deo ℔ aliqd absque eo, q̃d velit adhibe in illa oratione. Licet dico Secret gloriam celestem nec cooperatè meruerit, dico tamen posse ℔ petitionis negotium ad finem vitæ, sperans se in eo articulo fidelit veniam obtinturum.

q4. An peccet ℔ instituè contra spem, qui reatu ideo, q̃ dicit deum esse misericordem, et fidelit iterum veniam judicat se obtinturum?

q. si misericordia Dei dicitur reis nova ad peccandum, ergo videtur conclusio. Ego pecco, q̃ scio deum esse misericordem, et fidelit iterum me veniam obtinere ℔ confessionem, peccarem mortaliter contra spem ℔sumptionis speciali in confessione examinando: sequela, videtur ille, qui peccando sperat adhuc veniam petiti, licet ℔ contritionem vera habitualiter: Ego quidem volo peccare, spero ℔ iterum me veniam petiturum peniam et sic veniam petit q̃ dicit non habitualem aut veram, q̃ ℔sumptionem. Similiter omnis dimittens petit mortaliter contra spem per ℔sumptionem, qui postea advertens remorsum conscientiæ ℔ emptu fidelit iterum ita faceret. quidnum? Ego iterum agam peniam et confitebor. et ratio est, q̃ dicit ideo fidelit, q̃d Deus misericors est, sed ℔ cum sciat, Deum esse misericordem, committit peccatum, non reatum; nisi sciret Deum esse misericordem, in quo includitur aliquis actus voluntatis se resolventis ad peccatum et novum vel concordantis voluntati alicui peccatrici, et alicui spei iterum obtinendæ veniæ, qui actus ultimo est ℔ concomitans, ut per se patet.

q5. Ita dicit ℔ sumptio, sequitur ideo peccat, q̃ de peccatum jam antea commisit eadem operâ confitendum?

q. nego: si enim ideo dicit iterum peccat, q̃ judicat ℔ indigere novâ erubescentiâ in confitendo, cum solum habeat pro novo filiarem novæ et distinctæ erubescentiæ. Sequela foret, si peccato judicaret ℔ fidelit obtinere veniam plurium peccatorum, q̃ unius, et ideo sequitur secret.

q6. An aliquis dicitur reus desperatis, qui volens dicitur Deum gravit pro tempore aliquo bono ℔ emolumento gaudituro, desinit cessat ab otio?

q. si ideo cessat, q̃ judicat Deum in se esse nimis rigidum et austerum, et ideo eum nolle gaudire, peccat dico gravitet: Sequela, si ideo dicit omittit orare, aut se accommodet bono otiati, nolens eum gaudire ex judicio suo falso.

nobisqs absconditis.

N. qd lege desperatis dicit ista cum hereſi & blaſphemia; ſpe exponendis in ſequenti.

Q. Quod eſt quod obligat peccatum chriſtiane vite?

A. ad 1. diligendus ſupra via aperte? contulat ea Matth. 22. diliges Dominum tuum ex toto corde tuo.

Q. II. q. ſe obligat, qui poſt obtentum uſum rationis cognoscat Deum et ſui finem vite, q in b. ſe delectando huic se debet convertere ad Deum, utpote finem rerum omnium, et unica regula;

Q. 3. qd peccet contra preceptum primatis?

A. Qui grauiter peccat, qui per omiſſionem amat & non diligendo eum magis appetit, qui deo ceteras, & demiſſo ſeipſum ordinem, qd eſt peccatum omnium maximum, & qui ſe et proximum ſpiritualiter adhereant ab ultimo fine. Hinc ritroſus amat, qui Deum aut propter meredem qm propter finem ipſum, ita, ut Deum & dona, et hac ipſa meredem abiecit. E. grauiter peccat, qui ita affectus eſt, ut velit libenter deo velum relinqre, dummodo commodis huius vite qui frui poſſit. Horum ergo fruitionem preferat fini boni ac ultimi rerum finis maxima pretiosa eſt.

§ II Dico. ordo chriſtianus poſtulat, ut primo ipſum diligat ipſum, deinde proximum tam bona corporis. 2. ipſum Deum bona animi, deinde proximum tam bona animi. Dico ipſum, et deinde proximum bona exteriora. q. ita Chriſtus docuit, dicens: Date ea, q ſunt Dei Deo ipſa et exemplar aliis patuit. Hinc dicit Augustinus, qd ab illo corpus creatur quisquis ibi potius optare et pure deo gratiam et animo ſalutem, qm cuilibet alteri, vel in toto mundo; q. qd regem pro ſalute totius mundi licitum poſſum & meum committere. 2. q. duo pauperes ſunt in extrema neceſſitate Chriſti, tenor ei ſuccurrere in una vita pluſ juxta illud S. Joannis 3. et nos debemus pro fratribus animas ponere. pro quo neceſſitate, aqua ſine tuo auxilio ſe aliter poſſit liberare, quamvis non ſine magno conatu et difficultate, et in hac tenor ſeipſum ſuccurrere ſaltem cum detrimento tuo damno & incommodo? q. cui proximum e bonum animi ſpirituale, utpote ſupra ordinis. D. v. e. ſolum in exiſtimatione appetere, ad conſervandum vita alterius, niſi forſitan ad ſpecialem virtutis exercitium, ut si vita ex exponeres & omittere pro parente & benefactore, prout ad meliorem utilitatem. & Eadem q. tri o. vitam alterius, ſed tantum virtutis gratia vitae dqd hic dico ſolum eſt, quando vita dei non eſt magis vita

v utilis. 4. Licite occidis latronem, qui te invadit, si alitermon. ẽ evadere non pois, q̃ ille o' ẽ in extrẽa neitte, sed malia.

Circ II. Ordo charis postulat, ut inter nos omnes diligatur p̃ alio. Hinc primo in rebg, que ad naam et vite corpis conservacõem pertinent, reddr primo succurrendum ẽ egenti, 2 liberis, 3 parentibg et ex his patri et matre. 4. In extrema li neitte profundi lr q̃ de vgnio parentes, imo sublime n̄ extranei, ne agnati frs in tem neitte. Sed de his judicandum ex dictis.

Circ III. Certum ẽ, qd ex precepto charitatis tenr diligere inimicos, q̃ frs primi juxta illud Matth 5. Diligite inimicos vestros. Dicta quidem ut quilr peccet, qui omia in alterum agna, glia inferõ, reprõ, resalutãr fle, non exhibet inimico, q̃ ideo ngre ẽ in alterum gris odii, vindicte, et probr scandalum dum inimicum angit in altero. Unde I. qui oral q̃ tota ecclia, omnes ergo alios ad veritatem invitat, omnes in vicinia conflict salutat, non pt excludere inimicum ab his gribg charis dilectionis. Similiter q̃ inimica de salutat, tenr eum resalutare, offrendam ex ea condere, nec ulterius gnia cum illo ẽ. Nisi ex ea: q̃ ne injuriam in phantasia v memoria habeã, vere dicitr, et depe in pble ẽ. Licet p̃ accusare inimicum coram Iudice, aive in civili, q̃ criminali, dummo h. o' fiat ex odio, sed ut ex immun compescatur v crimina non maneãt impuna. II. Nemo q̃ de vgdo dicitr inimicum suum primo salutare, alloqui, agnize invisere, hei n' o' frs in, sed gnia, sed specialia ogna actus. Per accidns in fieri pt, ut ad hoc obligetr, vg ut li inimicum Deo reconciliet, v ne des scandalum etc.

Inquirit: qo primo tenr reconciliari querere v hoc nisi ille, qui prior offendit, q̃ primo offensus si prior tpis ẽ non jure ad exigeam satisfactionem, ni v alter gravius offendisset, v cet lege inferiori convictus. Verum o' ẽ obligãr primo reconciliari, si v injuria o' fuit gris, v pro ea aliter satisfactum, v hic hanc petitionem fieri o' pt reconciliãr.

§. III.

Resolutiones Practice.

R. 1. Quid faciendum in casu, quo infns Iudeus in extremis matris pro vsatur, tu am Deo eum baptizare, o' in tuã vita tuae prolo?

R. Infm eum baptizare, q̃ extrema neitas gradus prat vite

Dub Inqli.

duplex gḡ bene-
ficia his verbis
comprehenduntur:
visito, poto, cibo, redi-
mo, lego, colligo, condo.
2 sale, calliga, medica,
solvo, vinculo, sero.

§. 2. Quid faciendum Parocho, qui vocatus simul ad plures
ad Baptizandum infirmum, et absolvendum adultum, utrique
agonizantem?

§. 3. Si adsit Laicus, qui prius baptizare debet cum mittere ad eum
Baptizandum et vocare ad absolvendum; si autem duo adsint,
unus tenetur accedere eo, cum infirmo duo debeant alium remedium
salutis, nisi Bapt. adulto vero ad hoc contribuem.

Si queris, quo Parochi teneantur subdito subvenire in necessi-
tate spirituali. R. obligantur ad hoc m cum prima vita prudo et
omno, non tam ex justitia, sed m ex quadam pietatis.
Hinc S. Th. suar. Salas etc. qui assumens officium Parochi
ad hoc se obligavit. addit Suarez m ad hoc teneri cum prudo
magnum incommodi, si sit magna utilitas spiritus.

§. 3. Quid agendum in casu, quo vg. Sempron. et Cajus gravi
odio se mutuo prosequuntur, Idem Sempronius vero tandem
ex corde ex usus dimittit, ut Cajum odium nec salutet,
nec alia benevolentiae signa exhibeat, effi sciat futurum, ut
his signis commodius similiter ab odio desistat? Et quidem it.
an sit tenetur hec signa casu exhibere? R. an qui tenetur
salutare, me Dubio alloqui inimicum, qui prudenter vocare.
salutaturum aut respecturum?

R. ad I. cum communiter et ceteris: si Sempronius quem nihil
difficultatis adeat salutare, et ejusmodi signis exhibendis, cogi
cum probitate et prudentia ad ista praestanda, saltem si adsit scan-
dalum, cum tenetur cum tali difficultate salutem inimici procurare; Idem am, si adsit aliud medium ei aptum,
ea praestare, q bonum spirituale pariter procure m cum
aliquo incommodo.

Ad II. si modicum certe sciat, qd hic et nunc resposurus, utpote
jam aliquies expertus, non brisem alloqui et salutare? in
q libri mi impedire debet inimicitiae omissionem, tum q alio-
qui ipsum exponeret prudenti periculo; si vero non
dubitat, an sit responsurus, brisi ubique id stare, saltem
semel cum alloquio; si tum ille respondeat, excusaberis vani-
ceps. addunt M: omissionem salutationis, alloquii et cognati
reputari ad peccatum saltem mortale, si ita ille ad signum odii et
vindictae, sed contrario modo dolorisi.

§. 4. Quid judicandum in casu, quo filia indigna, et filius cum dedecore suae
se copulat Matrimonio; hinc illum parentes rei ad bonum vocationis
quidem admittit, ed veniam petenti condonare recusant?

3. Sacrilegium hoc penae pec. li. filio ad impus agre resecsaem,
attendum hic pmo, ne in frial ex odio, sed ad correctionem alio-
g̃ utili, cautelam aliorum, sgtiaem justo doloris. 2do re hac poena
vindicta mium excedat delictu, non in pdum agre revocati-
aem in spuum, sed tm ad impus, quorum ope irrebitur ea-
rent ad fines scriptos.

Qs. An pot poniteus absolvi hic sacrilegio, si pmo o'vult re-
cuperari, nec mia christi sgna ei erbere.

1. Sedicat, segdem ex ad ignoscere, o hi pec obliviosci offensam
attendum e, an fiat ex eo, qd injuriam ptr advocatalem suam,
e pot delere ex mria, ad hm pot absolvi, q hi injuria tm objici-
tur phantasie hic ad hi vindicte. Seq prdnde e, si fiat
ex eo, qd ad volat vindictam.

Q6. An tnetur statim veniam petti sub culpa gvi offensio
remittere injuriam.

3. Regal Azor et Filiciens, talem in casu, quo injuria e vite
patrue, cum videatur ee res omium violatta et legis fra-
gilitatem humanam. Saperet hi vindictam gvem, si deprecanti,
injuriam vellet gdem ei ad remittere, nihilo minq eum defert
ad judicem, ut puniatur, in detimentu, qua poena post vide
atur eg. poena mortis v mutilatis, si ejusmodi nullum offensio
accideret commodum, nec eum excusaret alia honesta causa,
veg: ut pro exilio aliorum mium puniatur.

§IV.

De Elemosyna.

Sic I. Debetur pauperum hm pdum, hm ple, dari elemosynam,
ut patet Matth. 25. ubi jubentur vie in ignem aternum, qui
illam non fecerint, ed q debitad hm naet pmo succurrendum
in neitate; nemo hi tutus m extreme indigenti largiri elemosy-
nam de nearijs nae, ne, de eor qua ad suam. Suorumq vitam
nearia sunt. Contra situr quibet pmo in extrema neitate suare
non tm de superfluis substiae, sed in aliquo modo de superfluis status,
ubi hm ea, que tm ad decentiam nria hm, v que
statum o nobilit pertinent. Hem cum proximo dicendum de
neitate gvis essi o extrema, aliqn vix foret obligatio dari elemo-
synam cum quibet prodere pot, se o vere spes lucrua.

Sic II. Obligt in obligaem gvem ad faciendi elemosynam vel
de superfluis, non tm in extrema et gvi, sed in omi neitate,
modo tuto pauperum, qui mendicando vivunt. Et dmis-
contra gdam. Non hi fide regula e absolute dicta, qua par-
cisme dat elemosynas, in q o conolat, gdo sit obligatio, juvan-
parimus in mi neitate, in q saltem ad spem habt cam,

que ipsum hic et nunc excusat.

Quaeris I. An pietas eleemosynae satisfiat per munus vel aliud contractum?

R. negve: si nanq; id absolute per se et in extrema necessitate, hic et nunc miseri subvenire potest eleemosynam pure dem., ive gratis dam donaem. Navarrg hic et Iesuits docent pie satisfieri per munus saltem onerosum, ita, ut indigens inducatur restituere, si ad lautiorem fortunam perveniat.

Quaeris II. Quid de aliis bonis pium fiat eleemosynam?

R. Non de bonis quae est sua et hic vel restituoi obnoxia. Hinc non satisfaciet, dando pro hoc, quae injuste possides: si copia et restituendi sub pri. C. dare non potunt eleemosynam, qui ex hac pia bona, vel hic liberali eorum animi aem, tum expressa vel tacita lica. Modicas hic et vulgares fere possunt uxores, hic filii Religiosi ex simplo assensu, tum quia pres vel mariti qui has non possunt esse tales invito, quia eadem de causa possent aliis ex largiri pro hoc, quae judicant ad pie posthac servire commodo domus. Imo non statim peccarei hic adi hic, si mox contra expressam voluntatem harum pium hinc inde largiantur frustum panis, cum hoc tum minima sit non rem sed modum. Neg etiam hic suis possint restringi aut jis, qui alia ex ipsis obsequia prestant vel vere putarent, quum ipsas possit, integros panes elargiuntur; hic nec hoc et culpam grem incurrere pro mea gre, extra dium.

Quaeris III. Quid judicandum in casu, quo aliqs se fingit pre, et de varie exorquet eleemosynas?

R. Item vel peccare, et grem mortaliter progne mea. An ad hoc tur ad restituoem, in hoc dd. conveniunt. Nam Iesuits Bonacina, et alii plures affirmat, fictum item pre gre dium date eleemosynae, adeoq; hic ad restituoem, eoq; pie sumendum, qd Deus eam pulter voluerit dare ob arem Dei et pauperis, hic am tum ad sublevandam indigeam. Alii vero dicunt non esse gre ea in re aliter dicor mihi: nisi tem obligat ad restituoem, qd in dulatem inducat, et effet de nte dari eleemosynam ex alio fine, qm si pre, qd cum odio effet, et diffidentia hic inducendi ad restituoem, judico hic obligationem a Confessario hic mutandam esse. Monendum hic ut prohibeat hic pia missam omittat... Ad quod ejusmodi eleemosyna gratium gratis annuatim daturetur a Pre, non invigil.

q. ꝛ vg. statueretur ad compensanda prisé Levitia antecedia
ubi defini fid, á Ipe videt Deorum Sollicitudi; hñ ubique
extra Ecclam vel dis dargio licite accepari, q o reputanda
é eleemosyna, ex gratia. Secg é, d his circa de Deo intelligend,
hñ viá, nec vide Eccl pro prohi Ipe posse ad mittere.

§1º.
De correctione fraterna.

Dico I. Datur preptum correctionis fraternæ constat ex illo Eccli
19. Corripe amicum - et Matth. 18. Si peccaverit in te frater tuus &c.
Dico II. Hoc preptum utpote affirmativum o obligat sp pro semper,
sed in casu hñ eventus, quum sina é, aut metus certi dis-
de pcto omnino, et creditur pcm é in pcto relabendi,
ꝛ non resurgendi á pcto, qđ intur resgere, ꝛ hñ moriendi
in impenitiá; d n pctum mre præsentem dñi, nec adsit
ille periculum, ordinie o é obligo corrigendi primum.
2. ut dñs spes emendatis: hic n é finis. Sufficit am juxta d.
Sh. spes probij. 3. ut prima credatur non aliter emendet;
si n credatur corrigendus á alium vg. á Superiorem, ꝛ scipsum
emendaturg; non incor ego procurare ejus emendam.
4. ut dñs occasio, loc et tempus opportunum, prudenter ge-
tro damno patrum corrigere. Quod si hic et nu deficiat
hoc condo, judicag hñ, alio tpe fructuosam futuram correcti-
onem, o ea odo omittenda é. 5. pricta cum otio ꝛ comitet
adsunt. Immur sub pcto gvi corrigere primum, qđo agitur
de pcto mortli. Ipse hñ saltem extra casum extrñ necitis
apud hos gvi obligo prudenter inadvertiam ignaam ꝛ gvem
timorem aut verecundiam: si amortli hæc excusantur, qui
audiunt detractorem apud illum pro hac ꝛ verecundia non
corripiunt, ꝛ g o agnoscunt. se obligatos, ꝛ non idoneos ee ad
corrigendum.

Dico III. In correctione servandus é ordo, qm Christg Matth. 18.
præscripsit: hic 1mo, ut peccandum mecum secreto. 2do, si id o suffi-
ciat, coram Eccles. 3. si nec hoc succedat, res ad Ecclam
deferenda é. Atq hic ordo cessat, ut præcipiat á deo tenemur
é. Itaque hñ casus alius, ut 1mo, si crimen sit occultum. 2. si
peccans renunciavit juri suo, et expresse ꝛ tacite expressit, ut
peccatum suum extra confess. cognitum, non servato ordine,
ad Ecclam emendi deferatur. 3. si peccatum cedat in gve

damnum filii, & mittatis, et prelum Lit in mora, & esset virum
ex ratione sua latig Serpens, ubi haeresis.

§VI.
Resolutiones Practice.

Lit. q resolvendum in casu, quo fila vg advertit pecu-
niosum et scandolosam conversationem filii familias cum
aliqua puella; quod cum ggne filig advertit, videat gve
minas filie, & id aperiat ejus parentibg: revelat hoc confes
et petit ab eo consilium?

R. In gre regula videtur cum gri huic damno imminente peccatum
alterig ex charitate, q christus obligat cum notabili incommodo.

§II. In praxi ad casum. obligandus ce filium ad minus
parentes, ut magis vigili oculo attendat filium, & judicet
hic notabile huic damno monitionem fructificaturam; seq
e regrendum, & advertat etiam. vg. q parentes nihil
sint habituri hanc conversationem, utpote nimis filii amore
excecati, & jam multi semel parentes debitam correctionem
adhibeant; sat si petitio fuerit libere; hoc premisso
concurrere potest ad mlum, vg offendo literas amatorias
extende resolutionem hanc ad varios alios casus, vg. dum videt
filia, varia filium mercatorem dilapidare ex taberna; alterum
filiam, cui commisit hic claves ad cellam, depauperare
vina pro suo amasio etc.

Q. An possit omitti paterna filiae correctionem fraternam, & liberi
filium, etsi faciunt, videre in rerum suarum ignominiam et metu
ne filig illae deserat aedes suas cum notabili suo damno?

R. negve: cum patri filia, utpote capiti domus p cetera incumbat,
ad invigilet in suorum domesticorum vitae. Sed quid si maritus et
neglegens in corrigenda uxore vg lasciva, fratres filia corrigere
teneant? R. negve: cum hoc ong incumbat primo marito, et
monitionem illam ancillae praecedat ce infructuosam, imo
dii et alterum mlum committum.

Q. An sit obligatio corrigendi parvulos qui peccat ex ignorantia?

R. affirmative: hic enim nobilis et culpabilis, imo obligat hic minutis
ad capes fructus: q tepe multi tegrem legis, & non corrigendi
sit filii.

Q. An et quis sit obligatus denunciandi vel testificandi?

§II. Est obligatus quis sub poena excommunicationis denunciandi etc.

apud Inquisitores v Episcopos, ut conotat ex Bulla Alexandri VII. In Germania hr, ut ait ~ acroix, plures viri multe cerebri, ejusmodi bullas qd punctum dennciat o ei reuptas, imo q nec hñt Act. et Satis notu, Imo q ibi o ẽ Haec fruitus, cum hñt libertas Religiosi. Semper Pontifex scit a Germanis o fieri has dennciat, et hr o urget. Nicolaus ring de Legat Graecorum, Parochum et ẽ Benedict, et hm celtig de Legat Catholicum, ẽt obligat quis illum ex jure nat eum dennciand apud illos, qui Sanctuarios nisi possint occurrere.

VII. Et obligat quis dennciare Inquisitoribg v Ordinarijs Sacerdotem, qui orat v plestu confessiois v in loco, ubi confessiones audiri solent, q incaut personam sollicitat ad peccatum carnis, ut hb excommunicat abe Pio vel alijs statuit Greg. XV. et confirat ppe Bel y ma ab Alexandro VII. Imo et gd concilium Lateranense Benedicto XIV. o Idem expressa Bulla confirauit et m ampliauit, ita quem, ut primo quis hb obligat omnibg Confess. minor v haec venitem de obligat dennciare Sacerdotem, qui sollicitaem commisit, etsi Sacerdos hb, qui jurisdictionem ad absolvem hoc impertiendam careat, sollicitat ipse, sollicitat aut sollicitat inter Confessarium et pnitem mota fuerit, si sollicitat pnitens aperiat, s. non v longum tempus post ipsam sollicitaem idem effluxerit, aut sollicitat a Confess. non pro se ipso, sed pro alia persona practa fuerit. Imo non hm moneant de obligat, sed nec absolvem minant Confessarii, nisi prius eam Ordino dennciaem, v fidem promittant, q primum poterunt, sollicitantem dennciaturos. Et sibi soli et suis Successoribg reservat absolvem criminis, quo Clo v per se vel alium dato innocentem Sacerdotem, qui sollicitat reum, extra hr articulum mortis. Hic subtrahit omnem jurisdictionem et approbat ex ordine ad absolvendum complicem m di articulo mortis constitutum, dummodo prius his presentibus confiteri alteri Sacerdoti m idoneo, alioquin non approbato ad excipiendas confessiones hr quia infamia et scandalo. Ita quidem judicat Sacerdos complex alteri Sacerdoti m idonei confessionem sui complicis non nec fieri nec quia grat infamia et scandalo, Dum

Quis damnatus ab hac.

VII Confessarij, qui in sollicitatione docuit peccatum christiana posse excusari, in quo casu Venere sollicitat, o petitur sollicitatis in confessione, ac mox ei denunciandus.

VII Morgeveren obligat denunciare sollicitat ad, si sollicitat ig fit eatum sollicitante, si note quis absolvat, absq onere denunciandi

Q. Vide h. obligat edoc Sanctam Judicat, ut, qui d petitur, q Liberas denunciare impeditur neq obstat prima absolutio libera q de reddi ẽt. et in quibus bonum me. in hac ẽ brevitate stra dilat.

eandem Bullam. an. 1741 evitand, vide eodem loc. abs
incurrit in excomicam majorem Soli emo Christi reservat
Sacerdos absolvens, si eo modo studuerit, adhibita ei
adverte dem in fugiand el scandalum, et quae scit lo
et modum, quo alteri sacerdoti suos complex confiteri possit,
et ab eo absolvi.

§ III. Jugta dicta dicto et alios mister, quis vbeas aliqui
de Sacto vtili, quae et debes illud sequi, et vitare ne vita
cavendum bonum ne, q tui obligat Scriptum ne juramentum, cum Lib de re illicita, et bonum ne obeas
vitare. Dipi Lib Sacto vtili: q nota ex confess. canon
nulla?

§ VII.

De Vitijs Christi poenis capitis.

Vitio I. Unum inimicitia s. praesens, quo alicui vitium vo
luntq, quod ipsi vitium est, ea qua Deo et proximo vitio
q diretae oppositum christi. Odium abominatio est, quo pec
tatum adversamur, non Deum scissam, sed Deum gratiosum
aliquando in eo repertandi, quod nobis et aliis optimi
est pectum quae est leve, si ne juste causa concipiatur pro
gravitate et levitate culpae. Subinde culpa vacat, q fratrem
ni aore qa Deum, et proximum suscepsos, si debito
ordine instituatur, qui odio spiritu in eo, ut mig vitium
possit evitare s. saltem optimi et efficaci voluntate: si optan
mq, ut vitium majus s. nostrum s. alienum evitetur.
Contra vero si majus vitium vel minus quis spiritu affectu optanq, imo,
ut et a nobis, et ab aliis mag vitium vel minus fortunarum ex
ceatur, quum hoc vitium erit, quippe odium christi repugnans.
Vide quae dicta ab Innoc. XI. vetitam diam, q et statim
Anni gravitet peccat, qui vitem libi imprecatur ad evitandas leves
et quotidianas hujus vitae miserias, q majus vitium libi optat
quae est ista odium christi. Nec ne excusat inadvertitia, et defe
deliberatio. Subinde ni vitae gravitas, quae non raro ita et qui
vitam mortis arbitrorem reddat. Ex quo capite Burchardus
excusat a peccato mulierem, quae libi mortem imprecatur,
q minus recte tractatur a viro. Secus vitandum s. vitium
imprecari primo et acto odii inimici, christi ac Dei ni judicia

regnum; subinde aī solum maneat diū regni, ideoq; culpam vilem ō excedit. Imō Molina putat, effigies ex iracundia obiurgatio cāē giter alteri maledicat; eq ut diabolq illum rapiat, plus pereat etc; sed hīc aō de veniali ut id eveniat, et hīc nobis contumelia persone alīus scienda specialis non fore peccatum mortle. Cum hī, qī se ex ira deiectat Damoni devoveat, quis hīc aō, ut id eveniat, aī mortalem excusandū ō ee, ob facilitatem rei, quis et in hac parte iuvicem non ita citrā proiectum, ex ob consuetudinem istam rudes plebeji hāc facilitatem ō ita apprehendant. Licitum nī subin ō, mīlq filio malē dicere ex odio abominatiq; furi & latroni, ut laqueo suspendatur, ō qdem id optando, qterq absolute illis mālum c, sed qterq boni racem hēs, ut majora mīla impediantur. Hoc licitum ē pntibq optare filio mītem, qī timent q ognq vide pblibq efferendum ee, si pveniat ad annos viriles etc.

Dico II: Invidia ē tridia de bono alieno, qterq in malum ē tibi, et tuam minuens excellēam: & ē gaudium de malo pximi, qterq in tibi bonum putatur. Unde segtr si. si doleas de alterig bono rq ea ex tibi timeq malum, non ē invidia, sed timor, et protest ee hīc peccto. 2. si doleas de bono pximi, non q ille id hēt, sed q tu eo careas, non ē invidia, sed emulatio, que laudabilis ē, si sit honesta, et circa bona honesta, et tibi spiritualia vel suiq, artis etc? 3. si doleas de bono alterig, q eo indignando ē, & abutitur ad peccandum, ē indignatio, que nō ē laudabilis. 4. sprē dicta invidia ē, si doleas, qd alter in excellēa iure crepat, et inde tuum tuq & bonum minuatur. atq hac ratione hoc ē peccatum grē regno christi.

Dico III: Scandalum aliud ē activum, aliud ē passivum. activum ē dictum & factum minus rectum, prebens alteri occasionem ruine spiritlis. dicitur dictu & factum, id ē, operatio exterior, & non omissio. dicitur minus rectum, ut comprehendat mīa eaq; que non hēt speciem mali. prebens occasionem ruine, non in regtr, ut ruina reipsa sequatur. aliud scandalum ē Lethale, aliud q accidens lethale: q lethale ē, quod directe & intendit alterig peccatum vel consilio, jussione, exemplo, q accidentale, quod indirecte et interpretative cauitur alterig peccatum.

ut si ponas aionem mirq reddam, ex qua prudes publice alios inducendo ꝛ induci pñt, et hñ et mñ peccent.
Scandalū paruum ē ipsa ruina ꝛ peccatum, nūq habitus nūq ex occa dicti ꝛ fāi, qd alter possit. Dividitur in Scandalum pusillorum, qd oritur ex infirmitate ꝛ ignia ejus, qi scandalizatur, et nō aliud, qd ea ponit mlia ou tur, et dicitur pharisaicum. Ex his sequit, quod directe intendis peccatum pmi, ipse committis scandalum, si pm labatur, s. non. Scandalum am indirectum committis, quādo ea dmōdo loci, tempis etc opra ē illis, ut ea de pot alteri pbre occasm peccandi. Hinc dicte at pcta scandali excusantur mi publice peccantes, quādo ea dmōdo non ē petitum lapsus alioꝝ, si ipse ꝛ vita fmi bñ, ut o' moueantur ad peccandum, ꝛ ita probi, ut pctum alio rum ipsa et audita eos o' mūmutent. Et am Scandalū aiuum ex hoc qđ peccatum mihi, q directe regnat pcta li christi regno: ne pmo noceat.
Dico IV. Scandalum aiuum directum ē speciale peccatum in confess. ex: primendum, et peccat insuper eo pcto, qd ille, qm induis, committit Dem publicū mō dicendum de scandalo indirecto, q ūi alio nejo, in qbq peccatum specificatur a dmō illato, ad contrahendam speciē illi pcti sufficit uelum indirectum, dū ire committit peccatum detractionis, qui hē dicit aliquid, ex quo capitur dmōq primi in fāa, qmōd directe hoc o' intendat. Adeoq ea primenda ē in confessiōe speciēs pcti, adquo directe ꝛ indirecte induxerit ps scandalum, ip adhuc eum dāa psone, nram an induxeris vg ad cum fornicandum seu duandum an conjugatam etc. Ip. an et qtiēs inducere voluerit etc. Ip. qui duo pcta absq directa intione alios scandalum pbet vg obscena loquendo, debet in confessione exprimere mūm psonarum, quibus fuit scandalo. Dicunt hi tantū si plures adfuerint, ita, ut nrum rescias, o' dicas: plurib scandalo fui in rau mā.
Dico V. Scandalum mre paruum et acceptum subiū culari debet ꝛ b. exigit christa. Subiū hi non ob justam causam omitti. Qui in libris quattuor dicit, quādo, ipse alias omittenda est, quia ne: aria ad salutem pria ꝛ pmi, et magne mittit; quę vo cā dicit illis, ut ipse illam peccatum pmi pmittit pōt, ꝛ dicat

Summidum ē ē seuerijo.

S VIII.

Resolutiones Practica.

Q. 1. An peccet grauiter, qui alia imprecatur varijs circalibg?

R. I. ō peccare grauiter, si dnat ꝑ effus in Deo res Dum ē spectatas, q si ō st obtum charitg, go nec odij.

R. II. si dnat effus gratig in ꝑsonam, adgm spectat ejusmodi rei, peritum que v leue ē pro q stat alia gd imprecatur.

R. III. si indignaw dnat in ipsum Deum exg. Dum maledicis pluuia, ventg etc, gē Deg his ut injustis medijs utatur ad nos punicndos, hm spectat ad Blasphemiam.

Q. 2: Unde pūt cgnosci, an aliq aō ō serio fuerit imprecatg? q. d. quae hm ē vera, quo imprecans dicatur in eos, quos amamg.

R. si imprecans statim post iram penitre ligatur, ig interrogatg, an seria fuerit ei imprecaō? respondeat: seria qdem mihi erat ira, doluissem hm, si imprecaes essem Deum centum.

Q. 3. An teneatur penitens specifice ōnes circumstantias explicare in confessione ad primere dictam cadorum, que aō serio imprecatg ē primo Ri ei hoc variant AA: alij affirmavant, alijs negavan intg. probig videtur, hm explicare, an mla fuerint aō, v grauis v fotue. Raō ē ā pari, q ō sufficit dicere furē; Ego minus peccavi primendo, sed dnat exprimere, utrum dimnificaverit in bono aē, v corporis v fortunae, Ego ā pari. et raō ē, q aūt specifict ab obo: sed utr ē bona aē, vita ac fortuna spēe nāli differt ig et desideria efficacia tendendi ejusmodi bona. Hinc suadendum confess., prout cgnovit. Quas ea imprecaes ex aō serio, gles hae fuerint, ut post cognoscere diversitatem multū specifice.

Q. 4. An et gd peccet, qui gaudet de cade hostium, si bellum inter Christianos, vg. inter Regem Galliae et Caesarem?

R. si ideo gaudeat, quia istum hae strages vgit in ultionem nāli hostig, grauiter peccat: secg ē, si gaudeat pure, quia hae strages conducit ad restituendam tranquillitatem patriae et pacem in populo. raō, q gliber licite exoptat patriae sua tranquillitatem, go et media, gbg hi fines conducatur.

Q. 5. Quot dnat se accusare penitens, si odio habuit primum?

R. I. dnum dnatat, an plures odio habuerit, et ā quo spre.

II. gtiēs intra hoc tpus serio imprecatg sit mihum, et gles, an fuerit aē v corporis v fortunae.

III: an eidem o'ngarit vnia Sgna christ, et gtico; an lit
aut reconsltg, neue; li non: an ob hoc habeat aum, Le gnpi-
mund reconsltr cum illo; vñ dñs quarat hac parta ea pte
§. 6. Dum Bertha advtit, ē lapsus aar ab aliquo, gtiet cum
dicial, vt aspiciatur, an pñt pmitte, Le ab illo videri
aut se conspiciendam pbet: if an hcat absolute & oblio?
R. ad I. cum Sanct. non peccabit, si hoc permittat, qo
ē licitas ejusdi, et saltem non mastiter, si fiat ex debito
vt ne privet se dā libertate, & jure ejusdi domo, & stet
ad ostium domus, & fenestram. qui ait respdg, quod alij
si ē se le vlum, & specales pbtum, si hoc ab eo absit
et alig eo utatur ad vlum finem, ego ob bonum &
indifferentem finem cum eā habbi id faciam: peccabit
am gtiter si dicta opera absq; ulla recte ei conspiciendo
se pberet, quippe alias o' prodittra, nisi sciret, se a li
conspiciendam.
R. ad 2um, qd hcatus, si possit qñ incommodo abstinere a
loco, & actionibg de se indifferentes eadem ad breve tempus
omo suspendam absolute affirmat, qd dm o' hmi ex caritte
pōt, sed nō hcat abstine a missa die festo semel aut bis
ad vitandum scandalum; sed Salas vndecimo, qd possit quidem
abesse a missa, sed si hcat, si scandalum o' datum, sed eiusdm
si non vbi quo do de modo.
similiter loquendum de ornatu mulierum aliarumq; qui juxta statum
ej; mulier tenuis ad breve tempus omittere, quod potest absq; notabili difficultate, si possit detrahere personam quam scandalizandam.
Qui detrahens, si post vltimum scandalū vel crimen detrahit ad hoc
obligat. Hinc cum alijs excusat nō de nobili feminas, quae
vel extra ecclesiam nudata incedunt, vbi alijs conspectu jam loquor,
qui facilius cadit, quae primo illem morem introducunt, quam peccare
Q. Qui de dictorib et factorib restituendum, qui dicta ficta
et repetit.
R. Diana cū cateris eos peccare multi affirmat; si illis imago vel ornatus
magis movet ad vlum, qui homo obscenus. Imo dubium est
peccant nō qui, qui rebus ejusmodi imagines pictam, et o' con-
spiciunt.
Q. In casu, quo Petrus, ut impediat homicidium & adulterium a tertio
proximo domi committendum, suadet ei fornicationem, et eum in-
duit ad denam ebrietatem, ut dū ad vlum majus peccatum
impedens fiat? an sit scandalum, cedere minus delicto ali-

qui saltuq̃ aliq̃ nũq̃? Item an ꝯat aliq̃em induc̃ ad cõfictalem, vel peiꝰm majus imꝑdiat?

Imo affirm̃ Valentia etc̃ Layman cum alijs Doctoꝝ, et ratio, nra et ꝰm Scandali, q̃ minꝰ peiꝰm, qđ suadetur, includatur in majori, vti furtum in adulterio, vulnerare in occidere; q̃ ꝯ suadetur ad ꝰm, ꝺ vel nõ peiꝰ omittat ꝺ; ergo an nullũ Scandali, q̃ peiꝰm minꝰ, qđ suadet, nec ꝺ, ne virtꝰ includatur in majori. Sanch. in etc docet absolutè licitum ee, suadere minꝰ, quia ꝺ ꝺ. Prob I, q majus peiꝰm, ꝺ ꝺ diuersa ratio, quã in aliquo modo includit malitiam minoris, et sic ꝺ aliq̃ amplig. II q ꝯ suadet malum absolutè, et ꝺ mlũ e, ꝺ ꝺ ꝺ, quia ꝺ. Sanch. ꝺ ꝺ, ꝺ impedimentum majoris, sive suadet electiõ minoris mli q majori, quae bonae. q̃ ꝺ ꝺ Sporer obiciam, et hinc orit scrupul. praeblem. Nego vrõ ꝺ ꝺ Sanchez ee obligarem.

Ad II. Juxta Layman licitum; q ngn ꝺ induc̃ ad actum inde mlum; juxta Sanch. et ꝺ licitum. ex dictis colligo ex I. q ꝯ ꝺ suadere minꝰ peiꝰm si ꝺ impedit. III. Petito patre qui peiꝰm ꝺ grue naam minoris mli, vt sit notandũ ad majori.

III. Petro occidere Petrũ, non ꝺ suadere, vt occidat Paulum, q sic consulens mues Deo.

Q. g. In casu, quo vg. fmlg q ancilla consulit se fratri herb valde libidinoso, cujus jussu debeat ꝺ ad meretricem deferre literas, eam vocare, et deducere ad adeſ; an et quo ꝺ ꝺ ꝺ ad peiꝰm alterig. Et an fmlg in h. casu quiter peccet?

Ad I. Petrus, ngn ꝺ ꝺ ꝺ

in infinitum aut cas, qua vendi & lad ad peccatum, vel locare domus meretricij.

peccatum, rñm li lic in dnum Stid., & q̃ ppig lua coppa
abrigit peccatum, aut quo ming furis habes ad dem opam.
Ad II. affirmat: conclat & ppe sima Irata ab Imo.
XI.: Solg, qui Submiatis Lyncis Scienter adjuvat ad
furum adeundre ad feresiran ad stuprandam virginem,
et meretricij ei obsequit, ferendo latas etc, non peccat mlt
li id faciat metu alicuj detrimti, puta, ne à dño mle tract-
tur, & torvis oculis aspiciatur. R. c, g o, licitum vi-
gri adeding petto ad clas aiel, qua & ad et pame ad pec-
adjuvant & ozurunt. Sed quid si mete metus & mutilatj
famulg hoc facrent? Sm. Cardenas ait, de hoc consulendu
ce Papam, et interim id, qd talig c licitum, ñsse q ne-
gdem tñ h. modo teal cooperi, q videt ce inde malum.
Ho. Quid in casu, quo apud Sathol. Imbos hoc officij vice potes,
sed q Sultanam carne abi cognam volunt in grauescima, go in die
gri partura diuitie c pt. Stin prit carnes apponi. Negat Caymacan,
hoc cooperio c minis ppingua; Turcha tñ cum alijs in fieri licite
Sathomat, li absit scandalum et potie gravia mli; tñ q dñe gri peti
tñ q h. c o c fli cooperi ad peccatum, sed tñ ex qui caa ibi ut, permitte
tñ q in loc, ubi Sathol. mpti Xti. vivunt, in paim fit: go ob
eandem caam tñ in alijs loc fieri pt.
Sm. An teal ponere & non tollere occaem, peccandi, ut alter in delicto
desuso effet corrigatur, & gravi mlo occuretur?
R. affirmat; & occido lic de se indifferto. q li o concurrio fli ad magna
neg ut eveniant bona, facili, sed tñ permitti mla. Sic paterfam
pt religare ciclam agilam & pecuniam in mora, ut fug depraho
in fito corrigatur; marita pt vgori de adulterio gravi suspecta
religare occaem adulterandi, ut depraua emendari & divortium
fieri posit. Sic fug sollicitado ad furandum tñ pt cum ejus opem
aliqua desire ad sollicitandum, ut di se alienā apud ejdem ppter
pmiatur, nec servum mig obstrum ad furtum sollicitat. Idem
Li fugitiv, l. de furtis. Sic custog hordeorum, vinearum etc se licite
abscondunt, ut fures deprehat in flagitio, Li hoc ideo fiat, ut fures
magis à furtis abterreantur. Sed Imò mlti magis libenter ea
juxta eam cooperi let malis ad peccatum materiam & occaem prom
gndo absq tua cooperae peccatum tñ fieret, npe alijs occaem et ma
ministrari? Sic excusandus caupo nec potentes vinum ijs, qui sa
pt inebriaturi, li aliàs ab hio vario mlorum desistendi; aut
li nobles minuendo ecl affluxus hospitum. Idem in jurista
l. Th. etc bolg medg prohibuiri o ce caa suffno. Item dicendum
de Sathol. Caupombg, qui habent vinum Xtis; & in jurista Legorum

Hic in Paterfamilias omittit unū Siculum ut evitet ostium plurū.

diebꝰ vetitis licitè apponit carnes ēſ, quiꝫ petat; ſi alias linat
ntble damnum; major hꝫ neitas reſſur, ut licite id fiat in
loc ex bto Catholicis. Non hꝫ let vendere res, que ea ſa gpem
fat indifferēs, ſpr hꝫ ꝫ enter in ullum clonum deobitabur,
id ad verena, pharmaca pro abada etc, niſi prudenter
judices, emptorem illis bene usurum, qd ex gltate pbonum
et mdo ptor intelligendum ē. Pppr ex justa ca à let petere
ab aliquo aliquid, qd is sine peccto pacobare ꝑt, etſi putetur
ꝫ ſpiritualiter tunc peccto faciat. Nunq̃ n ꝫ alcuis Legis peltum
ex mera gratia. Sic in casu neitis let petere Sntum à Ministro,
qui scio indigne ministraturum: licite petio tuum ab eo, qui
bē ē daturꝰ sine usura. Similiter grdo aliqs alteri debeo ex justa
pmissa; ide; etſi ge idem alteri petat ꝑt, hi hꝫ aliunde un-
veniret pcuniam ꝰ deat ꝫ commode ꝰ pois, aut ꝑt ii, alr instive
recedit, ꝰ in damnum cdit. Nam ndo furiosꝰ non let reddere
ſuum gladium, niſi gravissima ca urgeat; ſi sacrdos petit
indigne, ne tenetur dare Eucharistiam, ſi pblice petat.
unde ne pcnitꝫ petat, ꝰ ejus indigne ex bta confessione nobis
constet.

SECTIO III.

De vitijs contra Religionem.

§. I.

De Superstitione ejusq̃ Speciꝫ.

Dico I. Superstitio ē vitium Religioni oppositum ꝑ excessum, quo ꝰ deo
cultꝰ indebitꝰ. ꝰ dato tribuitur deo debitꝰ exhibetur. Ex pte obli
tres hēt Species, que sūt idolatria, divinatio et vana observatio,
ex pte modi dat, ipse cultum falsum et vanum ſi superfluum.
Superstitio cultꝰ Dei committit, ſi vtq̃ deum vtq̃ honore ceremonijs
Judaicis vel cum imitaris, et simulas eorum cultum, cum
ē lit, ut ſi sua Reliquias pcnes veneraris dao; ꝰ ad augendam
devotionem fingeres miracula etc. Et hei ex gre hic ꝰ Catholici.
Lepe hꝫ excusat ignoraꝰ ꝰ simplicitas.
Superstitio cultꝰ superfluꝰ ē, qui contra pium Ecclesiꝫ statum cultus Dei
vana bndam ceremonijs ꝰ rebus, que nec ad Dei gloriam, nec ad
sanctificandam devotionem faciunt: ut Ego solitꝰ orare, nisi ad
canonicꝰ recensis: hic refti pt, Ego in missa alias ceremonias
contra Rubricas adhibeo. Haec hꝫ ſi contemptus et scandalum
absint, ordinarie hꝫ nulla culpa.
Dico II. Idolatria ē cultus, qo qo exhibet loco Dei, ꝰ ſi
exhibet eo cultu, qui soli Deo competit
Dico III. Divinatio ē effatio futurorum contingentium, et alioꝝ arcanorum

ex parte expresso & implicito: qd fit, quando non occultorum ex signis & fatis inde ad assequi ex qbz dñi nalis liberi non pt.
Ver de Colligitur. Illicitum ē eventus occultos et futuros a libera voluntate pdicere ex actib. H. ex somnijs velle pfagire eventa liberorum, nisi probabiliter ē omnium a Deo.
II. Illicitum ē Divinam & Certam de futuris eventibz liberis & occultis Deo dñi conjecturis ex qb cognitio Dei, aut Divinationis, qd agnoscit licite fit. si fiant ex peculiari instinctu Dei, & qndo constat omnium & suppetit & rgla qrtur id videbr exigere; qui casus rari sūt, licet qndq; sit illicite; velle a Dñe revelari voluntatem suam speciali modo non refert, pertinet ad stultos Dei.
III. Licitum ē ex Medicis & peritis ex victu sumere problem ejectum de bna valetudine, modo ingenio.
IV. Qui plerumq; quidam sciunt, qui divinas seriò usurpant, aut in dubijs consulunt, lege dñi vehementer peccatur & ob ignorantiam & simplicitatem, & qz non debetur ils Deo, & qz jam dñi cum corrupti.
Dico IV. Vana observatio ē Superstitiosa, qñ aliquid adhibet ad effectum ad quem nec ex natura sua, nec ab alio extrinseco habet; tres sūt ejus species: ars notoria, observatio eventuum, observatio sanitatum.
Ars notoria ē, qua misceantur rerum sacrarum, & extra jejunio aut vigilijs utitur ad scientiam cognita ac Dñe labore acquirendam.
Observatio eventuum ē, qua ex aliq casu aliqd accidit & occurrit, ex inde ibi ominatur bonum vel malum etc.
Observatio sanitatum, cum adhibentur extra verba, ceremoniae, & signa vana ad curandos morbos, mitigandos dolores, & cum adhibentur medicamenta ex se quidem vitia, qbz dñi aliqua vana & frivola jungantur, ut nocua ad bonum effectum.
Colligitur ex his I. o ē superstitiosum, observare luna tempora, dies qbz colligantur herbe, cadantur arbores etc. propterea quod ex his influxum; nego superstitiosum ē in usum alicujus Sancti legere certum numerum precum & precum, modo credatur ea in majori & meri numero & prodee.
II. Vana & superstitiosa ex suo gñe ē ficta mixta, fieri dñi sepe vitio ex ignorat.
Dico V. Magia superstitiosa & Diabolica ē ars omnis mira ope daemonis non fit. Malum, dum mira aliqua fiunt, judicandum ē fieri ope Daemonis, cum multa vera & bona videntur in sortis & incognita. Porro in libris, ad ais Lib magica, si eam ad effectum applicare velis, suadet Daemon, ut intenderis, & nolle effectum consequi, si quicunq; pactum cum demone habeat. qd tam

cessges v gpl cessg, effum fieri ope Demonis, sensibus pro-
testaris.

Quæris I. que remedia contra maleficia licite adhiberi possint?
R. assignatur 3 plicia: alia, superstitiosa, mixta. Assolu-
randa ostendant, q Demon facile eorum vim eludit.
Superstitiosa sunt magna Fides in Deum, susceptio sacrorum,
penitentiæ v Eucharistiæ, exorcismi etc. mixta sunt, q̃ licet m̃ sagum
pertinent ad pactum cum Demone ineundum, quando ex pacto prodeq; imò debeq;
noscit: hæc am̃ solui fieri pt dupliq modis: primò dnè cogere, ut tollat
novo pacto, alio destruendo signa maleficia, ex ligaturas, maleficia, dicit pt
nodos, vlamina capillorum, ex obq pactum cum Demone dicit avo maleficio,
despexit; et hoc fieri pt dnè, licito tamen ostendit Leffig et si Deus eorum
l. 2. c. 44. ubi m̃ ostendit. Licite potest dnè alia signa vindi- adhiberet, dqo m̃
catia, obq pois pactum destruatur, v priora signa vendig ceu cautã ad non
juram amittant. Sic licite permittit sagam, quæ le aliàs ex casu let ab usura
lactu leo interfecerel, v libi nocuit, licite illi das panem ram: pacto ei, gtt lecta
et salem, quo dato diritus cessare nocumentum. juxta petit abeo, q̃
Dr pt dicti maleficium adhibendo nova signa, obq ex pacto redeat pt, et ei
cum Demone maleficium destruatur, et v. c. dicitur. indifferens, imitatione
Quæris II. An ille, qui quem, vel suspicionem, lib. a mago eius malia, di male
et cultum maleficium in se recumbentem, posit a mago faciat. Sanch. Lopez
illo suspecto petere, ut remotis signis maleficium destruat? eq dicq pt sine novo
& cum Sayer, Suar etc. affirmat, si magus id posit facere pacto aut maleficio;
novo maleficio, q & destructionem signorum nihil aliud intendi- q h. cet 3 pœni ami
dum, quàm dissolutio pacti cum Demone, et restitutio ejus pacti tentæ malo.
confecta. Facilis pactum cum
Quæris III. An cuiq liceat invitare sagam in gratiæ cubiculum pœne Dei novo, qui
suspecta aliqua voluntate, q. ut dicitur, sagas, libros fiat, quidi promit, qui cum qui
ei pœne? v promit.
R. Negue, q ut fieri v pt hæc novo maleficio, priter legendo de eo,
pacti tacti maleficatum ex virgis arborant, q, ut dicitur
Exod. 22. vivere sagam.

§. II.

De Irreligiositate ejusq; specieb.

Dico I. Sacrilegium e violatio rei sacræ, id est indigna tractatio
rei sacræ, idest, rei, quæ lege Divinâ v Ecclesiæ ad cultum
Divinum specialiter destinata. Est ex græco duo peritum mixtio,
li in v furtum ex fit contrarium rei sacræ, pt ex ultimo vitio
v ex parte mali, v dici consideratis adjunctis.

Sacrilegium aliud ē psōle, aliud locale, aliud reale
Psonale ē, quo violat psona Sacra, i. ē, deo & ācrand
dicatam v̄ electam religiosam aut aligā, ejus protectionem conservatā - Hoc ē precepto Clerici, Eraptio ejus
ad judicia secularia, luxuriosa violatio psone & votum
Xi deo Sacrate, eg ao Ebuti cabra capum publice neitatis
contra, inimunitem ā Ebutis et Juribus ordinis. puratam
religiosa psona, sed nō conclusa in sō ordinibus depu-
pecto, si ibi fornicatur uno peccatis exti, aldero sacrifi
exprit dicti. Et ami ō sufficit dicere in confessili. Eg pec
sed debet nō adere circumstantiam psone v̄ stitute in ordine
v̄ nō religiose - Sacrilegium locale ē, quo violatur locus
Sacr, id ē, publica Episcopi authte ad sacra destinā.
Sicut publica Episcopi authte cimiterii Ebutis, cemeterii,
oratorij ad Sacella privata, si ab Episcopo benedicta sunt
ē ad divinū cultum pmō destinata, non am oratoria et sa-
cella privata, non consecrata, nec benedicta, ubi Episcopo licen-
dend, ibi missas celebrandi - Sit am I violando Ebutis aut loci
immunitatem, extrahendo violatē psonam, que ibi cā eo fugit.
II. pollueno Ebutem v̄ altaria nullis culpabilem et notorium
affusionem seminis v̄ seminis humani, s. pollutionem, s. copulam
sit hoc crimen notorium nullo modo et injuriosum immunitati
Ebutis, qte nō ē, qd Judex alias licite inferat reo, nec refert, si nō
in Ebutis sepatus, s. non, dummodo violatio s. cā pcipua mortis pcā h
in illa: ut. & sepulturam hinc in Ebutis nō infatis v̄ baptizatis
v̄ hinc excommunicatis v̄ illeratis, qbus A. qm omnibus excommunicatis, adjun
ctis ē clerici quidam. Sacrilegium reale ē triplex pro duplici
diversitate rerum Sacrarum, que violantur. ad primū revocatur
omnis injuria et abusio Sanctorum, eorum vō pcto mortali suscepti
v̄ administratō. Ad 2dum primū alnō et intratō s. vasorum,
altarium, imaginum, s. Reliquiarum, utiles hujus abutitur
scriptura vtibus ad superstitiones, amatoria, puerilia. ad 3tium
intratō eorum, qe primū ad ornatum altarium et ministro
ad 4tum, s. in vanū bona et jura Ebutis, s. dynamitū legata
pia, s. dies Sacri, ordinis servitibus v̄ alijs pbotis violentur etc
demigo eō specialē furtū sacrilegum, qd sit dupliciter. I. si res
sacra vg. calix sacerdotis, Reliquie auferuntur ex loco nō Sacro
s. nō auferuntur ē loco Sacro, ē duplex. II. si res ē sacra surri-
pitur ē templo, vbi quo asyli v̄ securitatis cā ē deposita.
s. qd sit standum de asylo?

L. Legatis.

§. Sanctia. I. Immunitas asyli ē loris a Dei cultum ordinatis concessa
iure sacro et civili, ut nemo ex illis violenter extrahat aliqm, qui
sanctitatis causa eō fugit, etq ē causa favorabilis, imō Ecclesiæ
reo, saltē Ecclē interdum ē jus asyli. II. competit asylum
oī Eccle authōte Episcopi stabiliter ad Dei cultum destinatæ,
seu opus ē, ut ibi consecratæ Capitl. Eccle ē de mente Ecclesiæ,
v. ut ibi ea ad celebratum Ol. Nec obstat, q̄ sit polluta v. inter-
dicta, aut hnē licea Episcopi destructa cuīd spe reædificandi:
eodem privilegio gaudent Cœtum, Sacristia, Scalæ, porticus
manu appensæ i. q. cameterium, q̄ vis separatum: hospitale
aut domus Episcopi erectum, domus religiosa, oratorium authō-
tate Episcopi erectum, palatia Episcoporum, et ex decreto Con-
gationis Sacræ apud Schmalzgruber domus Parochorum.
III. probē ē, q̄ beneficio asyli gaudeant ni non baptizati, q. o ē mi
rsona, q̄m loci, pl. excomici ni denunciati, fugientes ē carcere
aut vinculis sollicitudo. IV. nullum crimen privat hoc jure ex-
ceptis octo, quæ reservantur in Bulla Greg. XIV. quā renovavit
Bened. XIII. vii f. Nom. 1725. vi cujus ab privatur publici latrones,
grassatores viarum, qui in viis publicis alios spoliant et vulnerant,
depopulatores agrorum, qui alios in ipsis Ecclesiis occidunt v. mutilant,
qui alium occidunt proditorie vg. venero, v. à loco ejusdem ad
sub spē amicitiæ, assassinum, h.ē, qui intervenit ipse v. pro alio
aliquem conducunt ad occidendum, v. conducti alium occidunt.
Hæt. qui ob crimen hæresis ex fugiunt; rei læsæ Majestatis. item
Ehrenschuldete
Qui incendit quidem templum, re confugiat ad illud, v. ex hac expellit:
qui vim ami extractæ ante diū debet restituere, extorta ami v. mutata
extrahi v. non restituens extractum incurrit sacrilegium, excommunicationem,
infamiam, reatum pœnæ capitis.

§. III.

De Simonia.

Dico I. Simonia à Simone Mago dicta ē deliberata voluntas emendi aut
vendi aliq̄d spirituale v. spirituali annexum. Unde ad simoniam requi-
I. pactio emptionis aut venditionis, quo nomine venit ipse consensus mutuus one-
rosus et reciprocus, et vis conventionis tacitæ v. expressæ. II. rerum
spirituum proprie dictarum similiumve ecclesiasticis. III. aliq̄d spirituale v. spirituali annexum.
Dico II: Simonia alia ē juris divini naturalis, quā pro temporis res
de se vel spirituales v. huic annexa vg. gratia altaris, Eucharistia, officia
cium spirituale ch emitur aut venditur: alia juris Ecclesiastici, quæ
ripe ratione ex prohibitione Ecclesiæ illicita, q̄teng Ecclesia res quidam venditi

⁊ primitiæ tribet, qlis ⁊ annatæ beneficiorum, vectio officiorum
culturum, relictæ œconomi, thesaurarii, sacristæ etc.

Dico III. Est debet mutuū, verbalis, realis. Mentalis ē, nonq.
existat in sola mente, sed q̄ tacite ea libet alteri, ut eum ad
stipulē reddendum obliget. ⁊ contra stipulē, ut alterū obliget ad
impēdē, ⁊ q̄ dat impēdē, qui in debeat ex justitia suo stipulā-
ti, ut patrum ē intercedat, ut dīs Episcopo conferat cū intētiō
ut in mercedem accipiat beneficium. Conventiē ē, q̄ fit in
pactum expressum ⁊ tacitum, et hæc ē ⁊ prē dīs, quod ex reuera
parte traditio facta ē, ⁊ mutua, q̄d ex pte nonq̄ tm facta ē, tm
dīs beneficium collatum ē, non tm tacitum pretium. Realis
quæ tm rei stipulis, qui pretii traditione placet firmata ē. Mix-
ta dicitur, quæ ex jure tacito ipsa speciē quæ consuetis dicitur
et committit, quod q̄s beneficium quoquo simplex ⁊ curatum alte-
quocunq; modo procurat cum alia conventia, id ē, copiā ⁊ tacito pri-
ti dīs, cui procuratur, spoliet idem beneficium ipsi procuranti
⁊ alteri resignet, aut pensionem ⁊ fructum ex eo solet, ut con-
ex constitutione Pii IV. quæ incipit, Romana, et Pii V. in detestabi-
lem hic tribatur collatio et resignatio, quæ sunt simul, cum
reservato accessus, id dico beneficium confert filio cum pacto
ut is cujo qui vg ob defectum debilis idem illi ē capax, cessante
impedo idem beneficium resignet, atq; ipse illud interim aliena
apprendi jus habeat. Idē cum reservat ingressus, id dico collatum
sibi beneficium, sed idem possessum alteri resignet, ut hoc
modem illi ⁊ alio modo illud vacare contingerit, resignans de
jure regis illi possessorem. Sic cum reservat regressum, quod
q̄s beneficium jam possessum alteri resignat cum pacto, idem
recuperandi, casu quo illud vacaret, ⁊ debita persis ⁊ debi-
tum. Aliq; hujusmodi resignatio stipes tm simoniacas repudiam.

Dico IV. Pretium simoniacum id ē quicunq; res pretio æstima-
bilis, s. sit munus à manu, vg pecunia, vinum, remigio debi-
ti, aliquid vg laus, patrocinium, commendatio apud superio-
rem dicas: commendabo te ipsi, si mihi conferas beneficium
s. ab obsequio, si ipse servitia debita ⁊ solenda deducuntur in
pactum tacitum ⁊ expressum.

Dico V. Mala, quæ agit vitatur simonia, ē res spiritu ⁊ spiritua-
nega. Per mala autem spiritum ilge, quod aliquo modo ad bonum
spiritum ordinem habeat, ut ad spiritum aut salutem ex
christiana doma ⁊ lucra ordinatum. Nec obstat, q̄d si hic subinde
pro lectione missa detur pecunia, non ut detur ipsi
pretium administrationis sed tm stipendium ad minis-

sustentaõem & spõe laborem eplam aut susceptam obligaõem
prestandi illam functionem sacram, qua obligaõ tenetur
ab ipsa functione sacra, et precio aestimabilis ē, ⁊ in
titulo gratuitorum aut rationis consuetudinis, dummodo abil
aliq simoniaq. venigo aliqua rei spūlis annexa d, q
fieri pt explicite. A. antecedter, qua tñt ad spūle suppo
nat, q ordinis ad beneficia Eccle. 2. conditio, qua spūle
q̄m eam supponat, ut jus percipiendi pedit Calcoo,
decimas etc, supp̄at officium, ⁊ ministeriū spūle q̄m
radem. 3. committit, qua intrā ejusdem actum spūlis
itē labor corporalis in sacrificando, administrando &c.
Circa VI. Papa in simoniacos statim exigende ni jure
Eccles non incurrunt ob simoniam mentalem, nisi
constat ex capit. finitet. de simoniac. q nil legit contra
in capit. seq. eodem tit. Eccle datum. de crimen, mentis
judicare. nullam ob simoniam mentalem convenitur justa
dēs tenet glaa. q canone legatur de actibus ex illa con-
centis provenientibus ob simoniam mentalem et ultimo
completam nulla ipso jure pactus incurritur, nisi crimen
illud commissum sit in ingressu religionis, circa ordinem
⁊ beneficium. ac simō pro ingressu religionis dates et acci-
pientes ea pro pecuniam simoniam incurrebant excommunicationem,
et capit. in simoniam statutum, suspendebatur ab officio
capitulari, que pena illis erant reservata, sed modo
videntur in usu recepta. 2. ordinans et ordinatus simoniace
incurrunt ipso jure excommunicationem papa reservatam, suspen-
sionem a collatione et ingressu ordinum; ut constat
ex Bullis Pii V. et Clementis VIII. 3. circa beneficia pure
dicta sim plicia, quā curata aut officia Eccle et Prelatu-
ras ⁊ regularium committentes simoniam incurrunt excom-
municationem ipso jure et papa reservatam. 4. electio, collatio q
simoniace fact ē ipso jure nulla, et si electus non fuit electus
suus, intrūs in possessionem illius, sim beneficium restituere
teneretur sit inhabilis ad idem beneficium pro ea vice obtinen-
dum. Item ē, an simoniace accipiens beneficium sit
in ad alia obtenda inhabilis, et ipso jure privatus ad beneficia
alia, jam antea tenē ordinis ante etiam suspens. 5. cum
fuga etc. relate: q. Lezig. Juris respū beneficii ⁊ simoniam
accendi et irritet, respū augmentum a jure penali, ⁊ exemptū
penam ipso jure incurri. Imō sed hac expressim, nihilo-
minus, ut ait Wiestner, expectari post sua judicialem

delatoria criminis.

§IV.

Resolutiones Practicæ.

Q. 1. An de munere obsequium præstitum ei, qui confessarii, præsentat aut in favorem resignat beneficium, simoniacum? Rão dubitandi é, q Innoc. XI. damnavit hñc propoñ in 4ctam: dare emptæ q spiritu é simoniacum q dato emptæ q datur ḡm pretium, sed duntaxat ḡm motivum conferendi & efficiendi spiritu, & in q dato emptæ sit verum gratia compensão pro spiritu aut extra.

pro cujus declaraõe

R. cum Cardenas, Wiestner, o ei hñc propoñem innatam de Vasq, tenẽ aliqd lib. gratitudinis dare q spiritu: ille honoraõ remuneratoria, si gratia sit, tenatur in obligõe gratitudinis ritus: sed ideo, q dicit Vasquez, certum ei, qd transeat intendat alterũ obligare ad grattuem dicendi, vel bendam q aliqd q emptæ, ego ita alteri imponere obligaem novam gratitudinis, ad qm jure nullo et aliunde ogitur, nec am ẽ exigere emptæ, nec compensaõem pro spiritu, qd utrique simoniacum ẽ.

Nec obst. 1. qd vocetur compensaõ gratiæ: nam res ipsa ẽ &, sicut hunc sensum: dono tibi centum, ut facias beneficium, ita hic, ut hic ex gratitudine mihi obligeris dare mille florenos, qd rugatorium ẽ, et reipsa obligaõ gratitudinis nulla mihi obligaem justitiæ, cujus signum ẽ qd alter jam obligetur ad aliqd certum, cum in antecedenti ex titulo gratitudinis fuisset tm obligatq ad obsequia virtutis: qo mihi committit simoniam, qui acquiras beneficium hæc: ero tibi gratq. 2. d. sit hæc expresse in actu, se aut alterum obligandi ad dandum spiritu pro emptæ, et vicissim: si hic mittatur, detur & accipiatur emptæ ḡm spiritu expressas rei spiritu: si hic committatur & detur emptæ pro spiritu, aut vicissim & quem hic pretium, sed ut motivum dni spiritu & hic tm cooperandi graõ suam obligaem antecedentem N.

Q. An committat simoniam, qui emptæ committit & dat amicum delatorio, ut precibus & commendatitio juvet ad obtinendum spiritu vel beneficium?

R. affirm: ex can. final. caũ 1. q. 5. q emptæ libi paratum ad spiritu, imo reipsa dat pro spiritu, tum in pote

intendit. adde, qd preces in h. casu respiciantur, ut caa
merlis obtendi spritle, adeoqz censeantur ce qd vitiu
spritle. o ect in simonia, si daret spritle alicui, ut collato-
rem de glitatibz et mitij duj in loc. v audiretur libi pro-
curet, q h.o ut caa meritis obtinendi spritle.

3. An pretii simoniaci raem libeat ccessio beneficii, jus
dati, facienda ab eo, cui aliud beneficiu confertur.

4. v hoc cum illo spirituale non: li dum, primum simo-
nie o, q obligas dimittendi prius obtentum collavi jpsi
jure nie, illa am, que ipsi jure nituntur, cogenti ad illi
tradioe rei spritij reuntij; st am st spatium, ut illem ex
disoe juris dati illis beneficiis dimittio, ut raem pretii
simoniaci, q collatario nimis ong indebitum, et obligato
aliunde nulae.

5. An simoniam committat, qui alteri beneficiu resignat
cum onere, ut ibi solvat expensas, qd fecit, ut sacrifican
possessionem olim obtinet.

6. obliq affirmve: q hec obligao o, e annexa ipsi beneficio,
ubi ibi proritur, committit simonia, qo. pvet in
in licite fieri: cum licita et agobae simo. st, qui tenet in
beneficio reditus, impleq a spritli officij ut scitur, si ut ibi
adjicere obligaet st onera aliunde annexa.

7. Que jura beneficia tribuat st mala simoniae.

8. obliq ea videre, simoniae jurisd dominij utilis, ita suar.
et rae, q jus percipiendi reditg impleti, qd attendit in bene-
ficijo, ea primeva illorum institutio annexum officio
spritli, ut mitto unum cum illo, q medijanthibz apostolica
separatur. qo ipso, qd vendatur illud, venditur.
Nec obstat, qd spritle, cui annexum e impleti, prod venit qd spritle
et jnum ejus estimacem, ubi venit probat calicem &c. jus
patronatus, annexum illo v cacico. Nam in h. casu spritle
antecedit spritle, sic mala calicis antecedit sacerdocem, qa e
aliqd tm accessorium: contra in beneficio spritle supponitur
actu impleti, et ante jus percipiendi fructg, qd e postrig et
accessorium officio spritle, ut proinde jus ad rem dig venit requirat,
q in vendatur officiu spritle, in quo jus illud fundatur: si-
mile accessorium scptus reum gallis, ubi in observa, simoniam

fore, si ẽ Ipse major pretio vendatur, poter Ipse ame
vg. ss. calices aut vestes, reliquiaria etc. & reliquias
ymas vendere pũ oc simonide.

Q. C. An ex quo ẽ simonia vendi possit sepultura?

Quo libus sacer ẽ gnis pro sepulturis &. vendi sepultu
ut ẽ simonia juxta capit. 13. de sepulturis. Pt̃ tñ ea
sepulture aliqd exigi pro conservaõe fabrice & concessio
pro sustentaõe cantorum etc, pro obligaõe ad eam locum
non admittendi cadaverã, nisi certa summa, pro exequiis &
honoribus absq; respũ ad ea seu solutem & studium Ipsius.

Q. 7. Que ẽ pena simonie Ipsius?

I. excommunicatio ultimo pretio exhibendo Sape reservata
II. nullitas resignaõis & collationis cum jure. III. privaõ reli
quum beneficiorum, et pensionum ad quã ẽ regulr ptea dein
ceps mittis, q pena, qa gs peccat, jure tñ quito et re jam possi
o debetur ante sñam. IV. inhabilitas tñ ad alia beneficia
que juxta mentem pariter regulr pũ declaratorium. ut
in ista pene incurrantur, debet simonia opre ee completa,
dato scil et accepto beneficio, et ambiens ymo furiem
suam o impleverit, vg. furiem o debuit, ut notatur ex glosa
Vii IV. et V.

Q. 8. An penas in incurrant illi, qui pecuniã authoritate mutuat
beneficium, ac ille, qui beneficium suscipiunt simoniam jure
mere Lutii?

Q. obligantur, q ob. canones nullam faciunt distinctionem, imo
expresse comprehendunt simoniam juxta Lutii. ut patet ex capo
et 7. de rerum permutaõe.

Q. 9. An et cui restituenda ẽ simoniace accepta?

R. I. beneficium Lutium simoniace acceptum ubi et pretium ei
datum ante omnem sñam Judicium tenetur ac ea pecu
restituere debet ac jure salem Lutio. Ratio, q jus tñ beneficium,
quã pretium accipientes impedit, quorum unum aque
potest.

R. II. De majo alijs adhibenda ẽ distinctio inter mercen. q
spiritum et pretium simoniacum. nam res spiritus & res
ẽ id, ut sancta, & o debet; tñ q obligaõ restituendi ẽ in
citum ex violaõe juris, q simoniam ãm plenge tñ

peccatur contra religionem; tm̃ q̃ ut vda lit rei spūalis collatio reputetur
iure dñi plus ꝺ tegatur, q̃m̃ protectas, & hereditas illam
mi conferente, & capitalitas mi recipiente, que suppo-
nitur arcta; q̃ debet plus iure dñi, arcto & tmo,
q̃ ab hoc non reperiuntur civitates, nisi forme bte pro-
visiones beneficiorum simonice. Quar pretium dimuend
videndum ē, an illud dm̃ simonie, an vro dil injuste
acceptū lit: & primum, ꝺ datur obligāo illud restituendi
ante sniam Judicis: hic ꝺ dnī restituere plus acceptum
vro anelo oleo, chrismate; q̃m̃ dnēis restituere, q̃m
acceptū rac consecrāis, & benedictionis, & q̃m̃ pretio offi-
mi & vndi ꝺ dit. Datur tm̃ obligāo, & pretium dil
injuste acceptum dit, vg: pro re mre spūli, que ꝺ ē
venalis, & nī pro re temporali, q̃ aliunde ex justitia vges
officio Episcopali & parochiali debetur. dit ꝺ Episcopus
vendens beneficia & officia Eccla, q̃m ꝺ ē dnus, sed dispen-
sator, & q̃re dtur gratis dispensare, aut ꝺ Parochus pro
sepulturis plus cerjuet debito. Libi vsa ab Alexandro
III dmodum ei tm̃ dedam spem: non ē contra justiam,
beneficia Eccla non confre gratis etc.

§ III. Pretium omnium q̃ de bono restituendum ē ei, a quo acceptū
est, ꝺ tm̃ pro collatē officii acceptum, restituendum ē Eccle
& pūbo illem post sniam Judicis, ante illam nī valet
ei, q̃ possit restitui illud, a quo acceptum fuit. Ex dictis
resolves sequentes casus:

I. Cajus supplicat pro collatē & potē ad beneficium, affirmo
ꝺ de ꝺ p aliorum beneficium, dit vocand, tm̃ quo quidem pāo
condōne & obligāe cptis approbat, tamen intend intrare
ac ad, ut patrono sū noscat, at obliget ad beneficium libi
pro alio conferendum. Q. Cajus pluribus annis exercuit dictū,
cum spe obtinendi prefatum ad beneficium, q̃m spem suam
nī subinde explicat.

Q. an sit his committendus simonia?

Pars I. ꝺ Cajus hoc dum illud dat & promittit, audm servitium
debitū quod ipse explicet, & tm̃ movend obtendi pretio
committit simoniam? Videtur ꝺ sic ad Matthem, aut bene
convellem, dit constat ex cpō ab Innoc. XI damnata 45ta. vide supra
prefatum q̃ capit. Cum non. de simonia: ubi simonica pra-
vitas notificatur, q̃d bona offert Eccle sine pāo, cū tm̃ intuitu

ut sic cantum vlcat adipisci.

Ad II. Si absit de pactum et initio obligandi, nec casus de m[ate]ria habeat consuetudem rei furtiue qui secundario id faceret, non committit simoniam: q[uo]d in isto casu obsequium habet rationem pretii, sed hinc accidens conciliant ibi dicti: Si absit de pactum m[u]l[tu]m implicitum, q[uo]d adee in fine non presumitur, Si ita dni seruiens nullum ex hoc salarium; nam ex isto seruitio acceptato nascitur obligatio iuste ad reddendam mercedem, q[uo]d seruiens indebitum beneficium: nec caritas n[ost]re seruitie alteri cum q[uo]d obligat furtiue, et dare alteri impie q[uo]d motum a furtiue. Nam in p[rim]o casu nullum ad pactum, nulla initio alterum obligandi, sed ex isto operatur gratuite motum am inuolvit tacitum pactum et initio[m] alterum obligandi. Inquiri, an sit simonia dare ex fine aliq[uo] furtiue ppter impie cum fine?

Et affirmat: Si fiat furtiue ppter finem impium. q[uo]d res spiritualis pluris estimatur, q[uo]d furtiue; non erit ne simonia, vt res ex auro furtiue ablatus minq[uam] ppter ppter finem impium, vt testando legat missam ppter defunctum: sic o[mn]is simonia fieret legatum Ecclesie pro anniversario, donare alijs pecuniam, ut oret ex limosina fronte q[uo]d in isto impie, sed non pretii, nec moui ad finem ppter.

II. Quatuor filij pugnet beneficia, Seruitio promisit 100 ducatos, sed fide et spe ad soluendi.

Q. I. an quis simoniam a dno commissam obtinet beneficium, teneat ipsum et fructus acceptos restituere?

2. an collatio beneficii sit nulla, si simonia sit ex utraq[ue] parte exhibita?

3. si promissio facta sit tm simulata?

Ad I. affirmat: quia quis ignorans factum dni: si tm in proclia resciat, q[uo]d ipse fructus, q[uo]d bona fide consumpsit, ex q[uo] dni sui ministrii stipendium accepit. Ita lect. ex capit. Quit. 27. et capit 93. De simonia. et ratio est, q[uo]d collatio beneficii simoniaca non fuit irrita, vbi in nota I. tradam fore prouisum beneficij dig[ni] militiae in facultem studium alterig, ne illud pro commissa sed sua mala; vt dictum in cap. 27. citi. D

ti bna de q triennium racionē possideat beneficium; tñ
p̄ scribit, ut asserit regla cancellarie 36. de triennali.
Si scivit dñs committi simoniam, vel ante collacōem
expresse contradixit, valda ē collō, alias autem eo, qui contra-
dixit, ignorante pergat in simonia. q ut retur capit. 33 cit.
ex eo, q contra prohibitionem et statutum tria aliqs de pro-
ignorātē, promisit et solvit, recuperiam, priusq̄ tibi debet ad
penam v culpam imputari; si am o contradicere v post
contradictionem scivi, alterum o defistere, collō valet
in valda, ut ibidē ex capit. cit. q tñ acceptando beneficium
censeri aprobare simoniam, et consentire in illam.
Ad II. dñs ē, q̄d non incurrat pena simonie, nisi effe-
ctus traditus, effectus pretium fuerit jam solutum. q jura
illig traditionem effectus exigunt. aut vero pena illa incur-
rantur, et collō ē in valda; si effectus quidem traditus,
sed pretium necdum ē solutum, contra plures ē. regnicola-
rum, valentia, lipsig etc. allegantes statum curie, et
ritum, q̄d in dñs ē requirendo. cum oppo-
dicunt ignotos ē de penis et statum, dicis inferendis,
adesse ante illam beneficii retentionē: affirmat sotg, dicit
etc. allegando ē Le S. Th. et decisiones rote. alias huc scribit
vel alius motivo, q tota malitia existit in emptione rei spūlis,
emptio am censetur celebrata, effectus pretium totum solutum
est.
Ad III. I. ad primum sufficit m̄ dicta et inducta premissio
rei impossib. et ratio ē, q ē promissionem fidem aque
raretur via ad obtinendum gratie juxta ritum cum S. Th.
acq promissionem vana; et ulterius ratio dicti spūlis ē pecunia
promissa alium foret; si spūlis o obtineretur; tñ n attenta
o estimata foret summa. Et probig videtur, q ē pretio no-
missionem m̄ fidem incurrantur pena simonie, et beni-
cii collō sic obtenti sit nulla et irrita. quod etiam ut
plures multi canonista et doctores defendant. ratio ē, q aliās
jus et sapia providisset evitande simonie. nam q̄s plu-
rimi facilig fidē, q̄n serio promittent temporalia, si
fuerint, subsecutam collacōem ei obtam.
III. Semper advertendum ingredientes, ne fiat canetum
obtineat, v in episcopum eligatur, magna pecunia

Sman aliosqo favores eis offert ac promittit ad redimendam, id
ejusdē vexam, atqo illo obtinet instrum. unde
QI. An ēpūs in Smirlig teat redimere vexam?
Si vexa ē justa, vg. q debitum ē, an Semproni. Lis orizona
gabilis, prius vexam redimere. Simonia ē, q ēns ē heū jus ad
ad Senum ad electionem; Si aūt injusta ē, attendum, an
redimatur post jus in bnficio ⁊ dignitate jam plenē obtentum, an
ro ante. Si I. ō committit Simoniam, q pecuniā ō dat
pro spūtli, qd Supponit jam obtinū eū, sed tm pro cessa
ā molestijs. Si II. adhibenda ē altera distinctio; ⁊ nō vexa
fit ab illis, qui ad bnficii consecutionē jūre possunt, id
electores, patroni, ⁊ ab ijs, qui tm impedire possunt. In
priori casu ē Simonia, q vidnt ibi parat ꝙ etiam ad bnficium
dno am alteri, qi tm pt nocere, dicētā contendit tollere
injuriam, et tm indicētā ibi parat viam ad bnficium re-
movendo vindicta injusta, ad Lucrū jus suum, q quis ei
ne ibi vult injuriā.
QII. An ijs, posq plenū jus hēt in bnficio ad spūtalem
injustē impetrē ab aliqua possit, possit pecuniā redimere
vexam m ab eo, qui pt nocē: in possessionem mittere?
R. cum Lessio. Laymanno. obligat pt. Quia ē, q possessio Juris
ō ejus Sancta, sed in casu quo si corporis apprehensio rei, cui
possessio conjuncta cum titulo Sancto fiat spūtlis: qo ō ē Simonia
redimere vexam eius possessio, q tm redimitur fraus, o jus
bnficii.
QIII. An ēpūs Simoniā dare pecuniam pro bnficio datūrus?
Resp. si alius conferendum ēt N. ⁊ nō sathol. indigno,
q simoniā nisus effrenatis pecuniam ē, ut supponō, redimere
vexam Ecclēa, qua jus quæsitum hēt, ut conferatur bnficium
dignum idoneis; hēt vexatur injustē, si conferatur indigno.
IV. Paulo Parochiam suam resignaturo Petro, cum ea ei con-
tulit, ut sic damnis prīsionem cui florenorum solvat ⁊ ni
milit sibi solvat mille; postea dñs visitationem exponit Epūs
po; qui post liberam resignationem Pauli parochiam con-
tulit Petro cum onere solvendi prīsioni illi, ⁊ cui una mil
mille florenorum redimit.
QI. An Episcopus tenet ēt vult ēt possuerit dictam prīsionem
Paulo solvendam?

Ⅱ. An poluerit remittere, ut una Lucæ coivo filii rectmaet
prefect. Saturn.

S. ad I. affirmat: raõe, q ex capit. 30 de prebendis, ubi phbt,
nõ in fraudem alteri⁹ psonarum in beneficio alicui⁹ exactual,
qb⁹ dñi fraudi ex justa caã id faciat, vide et licite agit.
II. ex Capit. 9. de Electione, ubi phibetur, ne fiat in pre
Episcopi absentia. III. q Episcopus pt revidg beneficii va-
cantis ad tempus alteri reservare ex justa et rõnia cãa
ex capit. unico, ut Lucæ beneficia, qo m pt beneficium ere
ad vit. Obstando ex justa causa quodam fructg in favorem alte-
rius. Nec obstant capit. in contrarium citari solita, q
ibi sermo de pensione aqua, qlis non e nra, que cessat
cum merito fauli, nec de pensione empta aboqs justa cãa.
S. ad II. problem affirmative; q Lt dñs prior constituatur
Curio, non tñ datur pro ministro spãli nec titulo spãli,
sed tñ ad sustentationem illius, in cujus favorem re-
servatur, et sic mdum eleemosynæ.
S. quoad ultimum I. an Episcopi possint absolvere simoniacos
ab censuris, et dispensare in pœnis?
I. ab excõicat, quã incurrunt, committendo simoniam in
ingressu religionis nec beneficii Lucæ dicg pt absolvere Papa,
qui sibi Sedi reservavit et extra regnum. primam. Adam
de simonia absolvere hic ex privilegio possunt in vindicantes
si simonia sit occulta juxta Suar. etc.
II. dicg Papa pt absolvere ab excõicat. suspensione, interdicto et
quã ob simoniam in susceptione ordinis committitur, etsi sit occulta ex capit. ultimo de simonia,
et Bulla Sixti V. Sanctum et Salutare.
III. quod alicui beneficii dicg simoniæ procuratum et ab alijs
beneficiario ignorãte, ad cum ille dispensare Episcopus, ut
illud de novo acquirere possit, dummodo id prius resignet. ex cap.
penultimo de electione.
S. Quarig II. An idem sit, si Lt statuta requirat, ut beneficium curatum?
R. cum Reiffenstuhlio electio et collatio eadem Lt indiviam in
foro externo reprobata, et irritata, q de hoc casu loquitur
cap. cit. dum negat id posse Episcopum.
S. Quarig III. Si quis beneficium quodcunque quod simoniæ obtinuit, per
se vel alium beneficiario sciente et consentiente?

q. Ad id occulta dispensare, et Episcopus dispensare ad beneficium retinere. Idem hæc alia vice de novo acquirere possit: neg pro foro externo, ut valeat: negant pro foro interno, quia dispensatio minorem, publicum et pacificum habuam. Dño, q Episcopus nec pro foro interno dispensare pt in casu dubio, et quando causa magna, nisi hoc ei specialiter concessum.

Quæritur ergo, ubi go ad pacem dispensat?

q. Ad publica petitur habet a Sede Apostolica; de occulta pro foro interno vnus peritus, dispensare habet S. pœnitentiaria. vide Lyra.

TRACTATUS IV.

De secundo et tertio Decalogi.

CAP. I.

De 2do præcepto.

§. I.

De juramento.

Circa I. juramentum est invocatio Dei in testimonium rei alicujus cum facienda. Circa I. dicitur invocari Deum in eodem. II. quo in testem vocatur. Unum horum quod deest, non est juramentum. Dicitur I: non est juramentum, si non adsit animus invocandi Deum in testem, ibi verba sonant juramentum dicentis. Et si animus et animi intentio juranti adsit, coram Deo vere est juramentum; ibi nec verbis, nec signis est opus determinatis.

II. non est juramentum sine modis legitimis: deq dicit, ne quem dicere; deq videt sic fieri: coram Deo hæc dico etc; q non invocato deq in testem; de illis dicit asseritur, deum ea jurè, quæ dico: deq est, si adsit animus juranti.

III. non est juramentum, nisi deq vq invocatur in testem. Hinc si quis juret p Deum Solum, non est proprie juramentum, dicitur in q jocosa dicere solum, aut de juramento addidit. Extra juramentum est, si quis juret se facturum in ordine ad Deum finalem, in q hoc quis aliqd arduum Deo vovet: qui aliq juret se facturum alias, nisi aliter contigit de mittere, videtur magis jocari velle, qm jurare.

Dico II. Juramentum aliud est promissorium, quo Deus alicui testis invocatur; aliud est execratorium, quo juranti ipse sibi ad quid in super pœnam imprecatur. Et solum fuerit quod dicit. vg: si dicig: sic me Deus adjuvet, hoc non est; si dicat

verso: Deg me adiuvet: & punitat me Deus. aliud fert
ro aut assertorium, q̄ adhibetur hm ut credatur aliq̄;
aliud promissorium, q̄ adhibetur ad faciendam rem
de aue futura. ut si jures, te amplus juraturu. et hoc
dicitur & e gales, ut si hē alia promittive & pacto
jures, te aliq̄ facturum, cujus legis hm contrat maliam
contra religionem; & e ll confirmatorium promissivi,
quo si deo fāi, erit votum juratum, cujus legis vel zelum
maliam hēt zjurii, et legis boni; si āe promio fāi
st hui, erit factum juratum, cujus voluo hēt maliam
ejurāe ac injustiā. si denigs promio fāa sit deo, et
hui sul, ut si cum juramto foreas et promittas filio
spi aeplanto dare illum eleemosynam, erit votum
cum pacto juratum, cujus veritas zhet maliam contra
religionem et fidelitatem hui prestandam.

Dico III. ut juramta sit licitum, regit 2 vota, ut res sit vra. II. judicii,
ut fiat cum matura consideratōe. III. justitiā, ut ejse sit de re justa,
honesta et licita. In forma I. si votus defit, peccat mrtle jurando:
sic mala sit gris. si levis. II. dīgo cum ejsi obviam, jurat ee etiam
II. si hm defit judicium, jurare plerumq̄ e hm vale. si hoc
consuetudinem jurandi, in sine sufficit caa, cum advertā in
et cura, ut vrū jures, o e mrtle si jurare, nec tuis eam
consuetudinem sub mrtli cavero, q̄ vrū e, essi hoc consuetudinem
mentiendi, modo raro cum mendacio juramtum conjungas. si hoc
consuetudinem jurandi falsum, & jurandi hē advertia et cura, ad
hoc sit vra & faa, sub mrtli tuis eam consuetudinem tollere.
III. ex hui justia peccat mrtliter, qui jurat se facturum, rem
mrtliter malam; secg e de re levitr mla, q̄ o videtur gris irre-
verca gā Deum.

Quarit, an sit licitum jurare hē ad jurandi, & cum ad o imi-
tandi, aut se o obligandi?

Ad I. Jure hē ad jurandi e illicitum. Patet ex damta rota ab oma
Ad II: cum caa licitum e jurare hē ad jurandi; dīgo tm juretur-
rum hē ad jurandi, propter peccat hm vitat, misi fiat proli
ni utilitā & in judicio igno.

Ad II. Jurare hē ad imitandi e peccatum mrtle.

Ad III. Qui jurat hē ad se obligandi, essi videatur reipsa ejus-
rare, propter hm peccat gritr, q̄ e gris irreverca. Deum vocare
in testem, et tm nolle astringi ejus testimo.

si aio: non prestare, qd juratum; o. si pctum nrle. q. a. pars. R. N. Ita. q. qui non praestat, qd cum juramto promisit o. mutuum, et si dicit Deum testem mendacem, sed tm fideliter agit circa rem sub authte bonâ promissam, ut dari pt, veritas mâ.

Dico IV. Juramtum promissorium obligat I. si pot servari sine dispendio salutis, nec in alterius judicium redeat. Sic obligat juramtum solvendi usuras, aut dni pecuniam latroni ex metu injuste incussio; non tn obligat. si juramtum est circa bona mobilia, et tunc studiorum tnet ea prae alii, ita si cedat in judicium boni pbis ⁊ m. psonae pte. Contra si juramtum sit de opere indifferente, nisi eo fine et animo ejus contrarium aut in favorem alii factum est, et obligat, cum sit de re odiosa adeoque nla. Nego si. creatur, deus sit testis falsi q. injusti juramenti sent hanc tacitam condicem, nisi aliter ipsum fuerit. Sed qri potest res illa ea indifferenti fieret bna. R. Nego tn incipiet obligare juramentum, q. o. formatur tantum temporis, qd de jure ab initio non subsistit. Si vi juramenti quo me cam juraste, o. reqrendi illas aedes, non tenes abstinere ab ingressu, qui potest ligari in illis ea prohibitum peccando. Nego si contra finalia privata mihi vel jurata, prius tenes ante petitas mutua cogendus es ad finalia vel jurata, q. tn. ab initio erant invita. Quidam, quae in promissoribus et juramentis sub ilgud, sunt ypae 4tuor. Ima est: si potuero. IIda, salvo jure et authte Supris. IIIa, nisi ab eo, in cujus gratiam juratum remittatur. IVta. si res in eodem statu manserint, et n tollat o. fuerint mutatae.

Dico V. Juramentum promissorium si datum sit Deo, pt relaxare ille, qui pt dispensare in votis. si datum sit tni, videndum, an ea parte recipientis contineat jurisdictionem vel: an pdoluum, vni aut metum ejectum sit, vel non: si primum, pt relaxari ab Episcopo. si 2dum o. pt invito eo, cui praestitum est, relaxari, nisi ad tuo spem ex qui cam et ob bonum mne.

Si quaris, an potestas civilis pot relaxare juramenta suorum subditorum in promissis?

R. qd o. in pot directe, cum sit aut jurisdictionis spiritus; pot tn indirecte, quatenus pt nocere illis, cui juratum est, remittere obligationem, si in exigat bonum publicum, et factum cujus censetur ee factum ipsius subditi.

Resolucões Practica.

Qst. An in juramto leal ubi aequivocae, v amphibologia vel restrictae mentis?

Servet I. Sicut restrio p̃ mentis excusat à mendacio, sic nec à perjurio. Sicut restrio p̃ mentis, quando verba Dum se ipsa significant falsum, sic ut conjuncta cum eo, quod ignorat vel in mente, et nullo signo manifestat, sit vera. Sic Dum ex se quaeritur: num vivit Petrus? tu am respondeas: non vivit, subintelligendo in foro. Quae, quando ex mentis semiotis, putabit ipsi sat, cum sermonem de vivo in foro.

Q II. Excusat ab utroque restrio p̃ mentis, quae quando denotatam v aliud signum extrinsecum manifestat illud, quod in mente reticetur.

Q III. Juramentum amphibologicum v cum restrictione p̃ mentis sit subinde saltem ex gravissima causa ea licitum, dum scit ex una parte v potest evitari gravissimum damnum, ex altera parte amittit jus competens v interrogans quae; aut dum quae interrogat, ejus non interest satisfiat. Sic respondeo. Negatur ex dictis Negatis resolvere Dum sardenas:

I. Confessarius interrogatus de peccato in confessione accepto ut juret v respondere: nescio, subintelligendo, sicut commodi. Dem dicendum de Secretario Spis et ibus illis, qui tenetur servare secretum.

II. Adultera interrogata à marito, sub inevitabili mortis de commisso adulterio lae mendacio et perjurio ut respondeat: non violavi Dem, subintelligendo Dem Donam, v sumendo adulterium pro idololatria, in quo sub lege sumitur in Script. v dicendo, io commisi rem illa siet, ut pariter possit v saltem deam.

III. Ut evites gabellam evidenter injustam, ples interrogatus, vg quot vini v olei steterit in doliis, ni jubatus respondere tui perjurii, vg 80 amphoras, sic stricte tur 100. q. d. non negas plures, cui jus non negare, ea plures, q. d. ei vere dicis ad eandem dilucidationis, quam ille ut interrogat de his, ex quib debes solvere gabellam; non debes ami solvere gabellam injustam.

IV. Reus criminis capitalis cum o tenetur sub peccato fateri delictum, et tum semiplene probatum, sed fieri perjurio celare velit, respondeo amphibologice motus indicatis.

Q. Quod exercentibus mercatores, qui jurant v jurant, se o proximo pretio meliori vendere, v eos libri plures constare, cum tri ad in rigore veri o sit?

Juvet ab Innoc. XI damnata.

25. Cui caute licitum ad perjurare sine ad jurandi.

26. Liquis v dolo v vera aliqua dicat, ut ut. falsi, si ignorantia facti vel rei sit causa, si gaudium alios sine juret se aliquid, quod revera fecit, legendo intus potest aliquid aliud, quod fecit, v alia via ab ea, in qua fecit, v quis aliud additum tacite, revera omittat nec perjurus.

27. Cui judex ubi lis amphibologice, si ipse arium aut alice ad salutem corporis, honorem, res fortunas tuam. v ad quibus ad cium vitandi aum ida ut vel occultando cogeatur tuae aperiendo ad dubiosa.

28. qui mendacio commendat, v munere ad Magistratum v officium polleat, qui, potuit cum effectu mitti sidere juramentum, quod de mendacio quis à civibus velit exigi, obtabile respue ad illicum exigendi, q. sibi fieri vicem occultam.

possunt excusari ꝑ se vel q̃ sui ꝓxi, q̃m̃ alii intelligant, eos ꝑ
se vendere cum instet ad medicos lucro, & q̃ pluris contra
computatis expensis in agãe fuis. q̃ si quis eorum in h. casu
ꝑ sent obã, mentirentur, & ipi juarent. ꝑsent ꝑ juriõ.
Q. 3. An ꝓxi, q̃m̃ faciunt sibinde nobiles sub q̃ de nõ
ꝑsent ad rivolvat juramentum?
Ad. ꝓblig nghue, q nec deus invocatur, nec crã, q̃seng forte
ꝑsent ꝑsentialiter in ea reluceat. per accidens tñ & ea erro
intione possit ee coram deo vnum juramentum. Deinde
de subiecto dum assert aliquid sub q̃ de hoc xtiani & sacerdo
tes dicendo eam deum, q̃m dicit hoc xtianos & sacerdotes.
Q. 4. An teneatur q̃s huic juranto, q̃ juravit alteri se nulli
nolle aperire pharmacum certum, q̃ ipsi sub h. juramento
concessum ẽ?
Ad. nghue, q contra christem ẽ, nolle succurrere neiti, & utilitati
omni, cum fele pois, ad q̃d o potes obligari juramento.
Q. 5. Quid judicandum in casu, quo ea concubita sacrilego &
incestuoso aliqua susceperit prolem, & cogitur à magistratu
jurato decerni nomen patris? an utendo equivocõe & reti
cendo mihi liceat nre aliud patrem?
Ad cum Gobat: di huic, qui filio diceretur pater, minimeret
incommodum, q̃ la pater ẽ illicitum m̃ in casu quo haec ex
officii sui interrogaret, & omni levis infamia & damnum
leve & vro patri ex mi scelae imminueret; si am̃ prelum
q̃d multa, in famie & m̃ mihi imminueret, tñ
Q. II. cum juata s. th. aqui Laymam Judex ò leat jus examen
reagn de crimine, cujus nec infamiã laborat nec ratur ex
pressa indicia, nec semiplena pbõ: in h. am̃ casu ista,
ut suppono, absint, cum potes ea sibi formicõe polueri
ee secta, & peccabit mater, si per equivocam tñ cujusq̃m
gravamine nocet & aliud patrem & vnu q̃dem, sed alio nõ
q̃m̃ debeat mihi appellari. ut si vulgaq̃ nocã ei Petri, & ipsa diceret, se concepisse dicret ea de Jacobi, pbo
Jacobi dici.
Q. 6. An obligetur q̃s vi juramti, qui q̃dem juravit, aliquid
facturũ alteri acceptanti: cum intentione juradi, non tñ ad
se obligandi?
Ad. cum Lessio, pblig affirmative: q obligat ẽ ester intenta in juran

go cùm tenebat mentem juramenti, nè tenuit ipsum saltem ex
mittem se obligandi. nam 1. obligat, dependet ea intrinsecus,
ità nè ex alijs contractibus, sed ex ratione operis, quæ ipsius jura-
menti. Item dicendo eo, qui jurat ore ad implendi.

Q. Quòd obligetur juramento, qui promisit ea errore & dolo?

R. Si error & dolus versetur circa substantiam rei, non obligat
juramentum, quia desinit esse; obligat autem, si error & dolus verse-
tur tantùm circa circumstantiam rei accidentem.

Q. Quid judicandum in casu, quo quis alteri inò situens haberem
cum juramento affirmet, se aliquis testamentum revocaturum,
quod tamen deinde revocat? an licitè hoc etiam deindè futuerit?

R. ad I. Illicitè revocavit, cùm ex hoc juramentum de re
meliori, servandum.

R. ad II. Illicitè revocavit; cùm enim tenuit, qui juravit se alteri
donaturum vel aliquid, si postea vendat, illicitè quidem, sed
non deindè vendit. Et ratio est, quia juramentum non violat autem, sed
tantùm fuit illicitum.

R. II. Si heres ille vitam hanc testatoris acceptavit, fuit heres verus,
quia sunt ei commodi, ita nè ei debitis succedit testatori, tantum
quantum heredi restituto expensare damnum ex revocatione testa-
menti illatum, adeoque restituere totam hereditatem, non
quidem quia hereditatem, sed quia promissionem acceptatam.

§. III.

De Voto.

Circa I. Votum a quibus fiat, de multis breviter. Legite ad
rectum Sanchez Segundus. I. ut sit deliberatè emissum, ideo, cum ali
quando, quæ regulariter est sufficit ad peccatum mortale, adeoque plena
deliberatio ex hoc I. irritum est votum, si vovens errat circa substan-
tiam voti, vel aliquo modo recedatis in substantiam, ubi sit, si sit res
pretio nobilem rei promissa, ut si voveas peregrinari Lauretanam
ædem, putans illam esse Romæ, cùm sit Ro. Secus, si error
sit rem partem minimam rei voto. aliud ni foret, si absolu-
tè intenderet opus, nihil curando de difficultate, quiscunque
sit in exequendo: 2. si error sit, circa materiam operis, ut si voveas
certum nummum, qui putas argenteum, cum sit aureus. Secus,
si deceptio sit circa minutiora. 3. si error sua causa fiat, ut si
voveas dare eleemosynam dicto pauperi, cum is alius quis sit, qui

n. vota recte qui injuste in cujus optionem ? Busenbaum.

2. vota ni ebrietas efficiat; q bona ē ex integra cā rec sentit, qd hāt vota indeliberē et in eā.

fructetur finis eleemosynæ, qui ē ? Alevar ? ? Sch. si cui lit curia finem spiritus intuenti. Regula II ad votum, ut liberè dicitur emissum. qré ? nemo injuste adalig vovet, votum ē virtuosum, q nemo injuste vinculus et quidem solq, censetur regnare libertate in hac mā. III. ut fiat cum alterius le obligandi. an ? ē captivus alterius intentionem. In dubio, an vovens habuerit intentionem ? Sch. virtutis, q h. nulls ē ejecta cum voto.

Dq I. An ? votum aliquid habeat rationem voti ?

R. Dicendum sit Canonistarum tota secta, qd ? votum (si vovens in deliberatione adeo, qui mirat deliberationem, concipiens, habeat vim voti solitis, nisi in Sch. tantū utrum, q nemo se obligat nisi virtuosum habeat animum se obligandi. qré Canones in utrum citari soliti dant ius de voto, qd fit ad se obligandi, efficax verba extrinseca votum ? exprimant.

Ad 2. Quod votum, qd fit subito, sit aut deliberatum ?

R. 2 vota sit facta voveng deo. nos distinguo, qd sic pariter. ex quo sequitur, de votum respiciat boni ? hre ratione voti, de vide promissio, qua inducit obligationem fidelitatis, reginæ Dei hre ratione voti.

Dico II. Sit aliqd cadat sub votum. 3. regula. I. Sit ē in nra potestate; subtilitate ? omnibus, qd ? ē in tua potestate, si in re, qua voveris. Sit divisibilis, et ? potes totam implere, tunc ad partem. Secg ē, si multa ē indivisibilis, ut si voveris continere tempus et postea pater jubeat bonorum ? potes integrè ne etiam ere, non tunc ad idem, q mā multa ē indivisibilis. II. sit ē ? bonum, q nemo promittit quidq alteri, nisi qd ei gratum est. Hinc votum ? rem indifferentem, si dies ut, in qua removetur ē virtuosum. Dixi: si sit subtilis qd removeat. qré sit votum, si voveris ingredi domum Petri, in qua metuis periculum ? vestis, non teneris am h. voto, si evanescerent ? periculum, redires in eandem obligatio, si periculum illud repeteretur, q sufficit votum ē factum pro toto vita tempore. sed si voveris rem adiaphoram, que postea fiat bona, tenēne h. voto ? R. negve. q cum de voluerit ab initio fuit nullum, in tractu temporis ? fit validum.

Quæritur: an sit aliud votum de re bona ? obligatorium, ad indifferentia ? finis ea: votum jejunandi ? non tenebit ad precandum implicite si. pulsetur negve. q ais indifferens ? finis ea ? ejecto ē mala, votum am ? de re mala ? erit.

III regste. vel. qd vovetur. Dr mlig, qm ejus oppoat. q nemo tenetur alteri, cujus oppotum Dr gratig. Sequitur hinc, votum de non mutuando, de non danda eleemosyna, de non ingredia religione, non vlere: if votum vicunjs matrim. Sec cet, di hns voluerit nubendi, et voveat se puturum Bertham, cogr dr prula; q mlig e coram Deo hn vxere, qm viritem. Sed quere I. an valeat votum vicundi Matrim., ut hr evites pcta carnlia?

Q. obligo vlere, h te resolvis ad alia remedia contra h. pcta. Sec e, si alg ad hbere alia remedia.

II. dgo emisit votum disjunctivum vg, promisit Eulea v bodem v equum, an incastr voto suo, si una maa impossibg fit, altera non, vg, q periscat equus?

R. v jam periscat equus ex tmore, quo emisit votum, v postea?

I. votum ab initio stetit, q fuit de maa impossibli Dum vittionem voveatg, non n het electionem; h vro II. habet votum, qd idem problem, q promio prig nda servari debet, qatum pt. Quotiam jam, an dcgm periit equus, elegit hn dare, dicunt multi ad nihil tnr.

III. dgus voti privis im memor alium emiserit incompatible cum priori, qd agendum?

R. h. ee servandum, qd e de mlri bono, q e volendum, cum obligatio tnr mtre in mlig; h votum vro posting e de re mori, v mi agit bono, servandum e prig, q hi votum e in possive. Sed dubitandum, si dubitetur posting votum ee de re meliori.

Dico III. violare votum e peccatum ex gre suo mrtle. Ejusdem hr evitas mare. q e contra debitam Deo reverm. Sequeres, qnd judicandum, dgo vovit mtum qnd alij debuit faciendum? et illudg plures dies omittat? R. si ita intendat se obligre in sglos dies, ut una cum die expiret obligo, non erit peccatum mrtle. Ratio e, q cum obligo non duret, sed evanescat qtidie, m convalescunt priva obla in unum magnum; h vro obligo e dr affixa diei, ut expiret cum die, erit votum mrtle, si res excrescat in magnam. Sic si h vovisti dicbg orare o Pater et ave, nec affixisti eadem diei, si diu omittas, omittis peccatum mrtle.

Dico IV. vota Solventur I. desive maa v absolute e v respective ad voventem: ut si fiat mltm impossibg, mlm, si melioris boni impedtivum, si indecens, si inutilis. II. si deveniat ad contrarios, sub qua votum emissum. III. doritae, qnd maa, qm voveng. v voluntas voventis posita e alig mo alienc pcti.

id an debeat ea scundis colligi. quam plures incidit in hanc. an sic voluerit alio die opprare, si eas negligeret. Gob.

et abejus consu dependens. IV. Commutae, dum ma vi transfertur in aliam abeo, qui het ad hunc effectum facultatem. V. dispendae, quae authore Ecclia quis ab solvitur à voto. Differt ab irritatione, qd irritat ō regrat authore Ecclam; commutatio vrō et dispensatio regrat.

Leg I. qm vota possunt irritari, et qle peccatum irritat abeo cam? R. Votum ōm illorum vota possunt irritari, qui alteri x se in dominio, v. saltem qui voverunt obsti hūt; q vota dependent à vsu alterius, et inhibent tacite conditionem nisi alter contradixerit. Tende segtur ad irritationem ō regam, sed sufficit voluntem irritantis. Hinc nō p de lege in hac hōi cam ō videtur peccare filius gerendo, quia videtur jure leo. Sorte votum semel irritatum rgm recuperet, effi dum eam irritatam retractet: secg c, si ō c vera irritatio, sed cum hujusmodi executionis, ut fit in votis novitiorum, et in votis conjugis, emissis ante contractum matrem; ea vota possunt irritari, sed sola suspendi, cum emissio eorum votorum fuerit ante subjectionem. colligitur ex conclus I. dejem religiosum pōa irritare ōia vota sui religiosi professi, q voltas religiosi ejusdem ord pōt cā subtrā, et dependens à voluntate superis. Eupe in vota ingredi religionem approbatam, q jura concedunt huic filium m invito agere. Sequitur hic corollarium, effi sua ait votum cum ejus superis, q superior q ejus prior ō definit ex superior, adeo ō videtur amisisse jus, q filius religiosum peccaret hic grater superior, si absq justa cam votum irritaret, irritat, q ex ejus ejus rovens c deo obstricta. Secg c, si tale votum irritet hujus superis successor, qui in votum ō succedit. Veniunt vrō hoc superum generales Ordinum, Provinciales, Priores m ii, qui ejus absentibus domum regunt, uti vicarii; imo et Abbatissa, cui m ut matribus monialibus subdita sit. Dixi pōt irritare ōia vota religiosi, non n possunt vota novitiorum, si emissa ante novitiatū, si in ipso novitiatu. Quodsi m, cum vota fecerunt, hiberant penitus curatores, qui ea juxta irritare, poterit m Prælatus, qui in horum potestatem succedit. Nimirum mens pōt Prælatus dispensare in votis novitiorum, q in illos hēt jurisdictionem qm Episcopalem.

II. Ora ℓ vota impuberum ꝓé irritari à ꝓatre. Dem dicendū n. m ℓ votum castitatis de futuro. Ff. mis. Mater dñi hui q' ꝓt irritare, nisi non tales, m ab eo, quo patre ad loco tutoris, q o' ipsa, sed tutor het patriam qui dica pas é, potestem. Valet votum, etsi irritāo fiat ꝓre puberta- tis, dummodo vota emissa sunt in impubertate, q alia vota ex interpretae juris sunt additionata, ipse ch. Pater ℓ tutor o' contradixerit, qm evidem ℓ tractum juris ℓ o' amiserunt, q supplet non fuisse ratificata in pubertate. Nec mag irritari ꝓt potest votum ab impubere qdem emissum, sed pro tempe pubertatis. N. hitoning votum in pubertate factum o' ꝓt irritari à ꝓntibg, nisi in gratum disciplinae, filia, et patrie potestē obsunt, q ille vota solum sube ꝓntibg, rae mae, non dñi in voluptatem. qē irritari o' possunt respū horum vota vg Religionis, castitatis, ss Ordinum, certarum precum, confessionis, miserie- cordiae de votis jejuniorum presertim infirmorum, peregrinationum et similium, q tractāt in rae ad gubernacem domesticam. Sh. de votis rebg, que possunt irritari m' à Curatoribg respō ad annum votum, q ante illum tempus o' hūt m' puberes administrandem miser. Excipe hui I. nisi ge heat bona castrensia ℓ quasi alia, q horum quae impubes é pleno dñio. II. si vota alia emittat pro tempe, qō erunt hui juris, quia hi o' ffrium administrai curatorū.

III. Sobre m' potē ee Dum Lesium maritum ꝓé irritare ora vota uxoris stante Matrimō fā, quo mdo ꝓt Prelatg irritare ea vota Religiosi, et Pater fia tota puella impuberis. q vri é caput uxoris in oibg, ꝓtegm in aū grigli. Legē hui I. mitu irritare ꝓé tota clinea uxoris sue, ejus fauem, sta ut teneatur uxor reddere debitum, ut o' ipse petere, nisi in maritg expresse cesserit jure petendi, aut nisi meo ejus votum sit utinq emissum. II. ꝓé irritare vota uxoris, effi executio voti differtur in tempe, quo nec mea, nec ejus juris sit fuisse, sed m' sit votum castitatis ℓ Religionis. III. vota ab uxore fa, dum erat impubes: ff. ea, que possunt irritari à Curatore. Item si puella emiserit votum castitatis, aut Religionis ante pubertatem, ℓ alia post pubertatem, adhuc in minorennis absq eorum, q bg liberat, facultate, maritum ea ꝓé irritare m' ante ꝛsummatum Matrimonium. Excipitur hui I. votum ingressus Religiosi emissum ante ꝛsummatum Matrimonii, q jus ei tunc

roterstem ingredi nō in vito marito; gdo hō neglecto voto mat
monium ptmaverit, o' poterit absq; ejus mariti nitrare religi
orem, h. n' ejecto amisit jus, cumq; o' voverit castitatem
ptm ingressum in religionem, poterit nō petere debitum, et o' ptm
redire, ni hiis mortuo marito dictur voto satisfac, q o'
fuit astrictum, Sed ptm Eugenia ejus esem. Dem dicendum
si maritus adulterium fecerit, aut velit nō religionem ingre
dle hō e, Matrimonio ptmato maritum pō illud voto irritare
quo casu o' debitum marito mortuo nitrare religionem: q. h
parte ejus tum Matrimonii voveat ante religionem, ei hujus
solutū Matrimonii, mrtq ex prbli poterit h. votum irritare; qdo
Maritq o' irritaverit, peccabit ipsa quem grater, marito mortuo
ad Dag nuptias secundo, hei hō maritq Dq poterit illud irritare
Ejcipitur II. votum castitatis ante ejectum Matrimonium ad
uxore emissum, h. eam vdam uiorem à mrto o' pt irritari.
Dixi in prolario Dhio, maritum pō irritare tota uxoris, q uxo
o' pt irritare tota mariti, nisi qteng ejus juri obstat. q cum hō
ero dicta, nullam hēt authtem in virum, nisi qteng
hēt jus in mdum, qđ in iis, in qbg vir ex lege Matrimonii,
et alterig contractus tenetur se uxori accōmodare, uti in ad Matr
monii, in justitia rbori, vinculi, etc., in qbg regit ejg uxoris.
vade longa jejunia, longas peregrinatōes absq; ejg cna Deo pmit
sas pt uxor irritare. Sed quid si maritq voverit, o' petere
debitum? q. Dum exhaust pō hc votum possit irritare uxo
rem, q hui hc onerosum foret, imper petere debitum.
Sed qđ si maritq voverit castitatem? q. Dum eodem pacto
quidem irritari votum qđ petitionem debiti, non hō qđ actum
talis aut libidinosos.
IV. Quivis pō certa authtte votum suum commutare in melig,
q in id qđ melig e, eligendo etiam, qđ minq e. Hinc possunt
monachi pō voto pfectionis et ilia in votum religionis, et votum
ingrēdi religionem ingressi in Religionem. Oratio hic minq, o' ji
ejunium hc pfectionis, Sed qđ istq caprisq Deo e gratiq. Hinc licet de melio
ri sit oratio, quam jejunium, et eleemosyna, quam carnis afflictatio ex
qua cilicium, nemo hō suo arbitrio jejunium pt ambire in oratio
et carnis afflictatem in eleemosynam, q o' pt Deo gratiq e, non
in se, qđ de se e excellentiq, sed qđ pt impie, loco et tpe pro nra,
magis expedit ad nram salutem.
Quarit I. utrum qs sua authtte votum ale factum in favorem
hujus Ecclie possit mutare in votum ale melig in favorem alter.
ius Ecclie?
R. probligque. q qs ale votum nullum jus acquisivit huic Eccle,

sed solum deo, cui ejus sit votum, cujus gratiæ? illud in mlg
omitti.

2. Quaris II. utrum aliqua authte possit votum omitti, vel agle?
R. affirg, ut id fiat cum authitate superis, & alem prudentis
confessarii. Pono vota Novitiorum, priusquã ante emissa possunt
omitti à Prælato. Quarte Novitius vel exercitia probãt, & mel
& profitcatur, & egrediantur, vino & alia, q cum & illud multũ
jus aegritum habet Prælatus, & videtur, cum & possit. Hactenus alia,
communiter.

Adde dictis Sctria: I. quicunq; habet potestatem dispensandi vobis,
habet vel potestatem commutandi, sed non vicissim. q unde vota
legis mirãq; quia vel in eis dispensare. II. quicunq; pot omittere
vota S. ordinaria, S. delegata potestate, pot vel commutare debitũ
contractum per votum. Vg: votum, q ieiunet, q precetur, vel
eleemosynam dare pauperum, vel precatq; cum rosario, & hic debet
rosarium pro eleemosyna. Hic qui pot commutare votum, pot
vel illud debitum in aliud opus conversum, q illud debitum
non debetur, nisi ex vi voti, & alias mala & reprobata.
III. qui habet privilegium omittendi votum, non pot omittere vel agle
sed vel in aliquo modo mitig. nam ut fiat vel agle, ex multis
factis & rectum privilegium. Et mei ego fit, q pro quae mel
linguae prudte commutentur vel jejunia, eleemosynas, crebras
confessiones, q hae plerumq; deo magis grata & salutaria.
IV. ad commutãem votorum requiritur causa minor, quã ad dispensãem,
q dispensatio vio liberat ab obligatõe, commutatio unam facit vel aliam.
Quaeris, utrum facta commutãe possit vovens redire ad votum prius, omisso
eo, in quo facta & commutatio?
R. affirm. q facta & in favorem, cui vovens renunciare. Verum facta & commutas
tam sibi quam condire, si velit vovens votum implere. unde regulariter, si
depravig facta & commutas, possit servari quodvis illorum, in quo facta
& commutatio.
V. circa dispensaem votorum I. dispensare ex nihil aliud, quam relaxare
& tollere vinculum obligatõis. II. potestatem jure ordinario dispensandi
competere solis Prælatis, habitis jurisdictionem in foro externo,
pot vel hac potestate delegari habitis jurisdictionem. III. Ubi
probabile & Prælatum posse vel dispensare in votis speciebus, q pot quod
quis dispensare in aliqua re. vg. jejunio, cum non sit vel votis speciebus.
IV. ad dispensatio & vota recte causa justa saltem prudenter
existimata, quia si subest, debet dispensatio, etsi postea deprehendatur
falsa & subsistere; & nulla authtas pot condire, q debeat deo
non justa causa. Est enim justa causa: utilitas Ecclesiæ, honor Dei,
utilitas votentis, & magna fragilitas ejusdem, facilemq; evitans

dispensaem cū ea voventib, vicariis eorā, vicariatā, limor, alia perturbāo ai in voveno. Segtur ex dictis dispnare pō in votis ō Solūm Sēem, sed ad Episcopos, ō Prelatos Regliarū, qui Soti conventui presunt, ut sūt Priores, Rectores, viri in brie priores, qui in absētia aliorum regunt, ḡ hi eē hūd jurisdictionem ḡi Episcopi in suos.

Quer I. An Episcopi pōt dispnare in votis oib?

R. affirm. respū votorū subditorū; dicuntur am ḡad hunc ōnem subditi, qui in diocesi hūt domicilium ⁊ ḡi domicilium. Excipiuntur hī mitior o sola Sēi reservata, et hīc votum castitatis ppue, religioīs approbate, peg̃rinat ad limina Apor, ad S. Jacobum Compostellam, et in terram Sanctam. Segtur ex hoc I. Episcopum pōt dispnare in voto religioīs ō approbata, et in voto peregrinationis, et obedie ppue in illo religione, q̃ illa votum ō ē votum vīe religioīs, cum religio ō approbata a Sede Apostolica ō hūd religio. II. In voto castitatis ō ppue, ō solo absoluto abstinere venerea abstinendi Hinc ō reservantur Papa votum castitatis ad ingr, votum castitatis conjugalis, aut ō debitum, votum ō nubendi, votum mulierem ō ingrui, votum Sī Ordines suscipiendi. q̃ illa votum, hūt castitatem importet, eam hī omni indirectē includit, votum ingrdi religionem strictiorem, q̃ qui emisit, dispnari pōt ab ip Papa, non quem ofte, sed ut ingredatur laxiorem. q̄ ō ē dispnare in voto religionis, sed in modo et qualitate illig voti: Sī votum, de quo dubitatur, an Papa reservata hūt, necne, Sī voens dubitet, utrum sufficiens intervenerit deliberō circa votum, ⁊ utrum castitatem ppuam voverit, an Solūm abstineam a conjugio: Sī S. Pontifex votum sibi reservatum commutāsset in aliud ō reservatum, pōtest Episcopus postea in h dispnare. q ē novum votum p̄ se ō reservatum; denuo in voto pcipe castitatis, q̃ vix quis vovit castitatem, nisi aliud colligatur ex circumstio, spē ḡsumatur in vovere castitatem.

Quer iterum, an in nullo casu pōt Episcopus dispnare in voto ppue castitatis?

R. dari casus, in quib pōt cum effectu recursus. Pone q̃ voens oppido ē, ⁊ aliud impedim intercurrit:

si q̃ vi mora magnum minimè incommodum ꝓ̃ferat, aut q̃ scandali, aut damni alia persona. Et ratõ est, q̃ ex hi apponitur casus papalis superuenit impedito sit Episcopalis. Itini rae pmoti incommodi ꝓ̃t Episcopus dispensare cum eo, q̃ contraxit Matrim. ligatus voto simplici castitatis in ordine hi ad consummandum Matrim. et stando dictum, sta hi, ut mortua Conjuge iterum teneatur suo voto. Rae eiusdem iuris superuenit, si o sit petit recursus ad Pontificem et aliunde intim potestatem delegatam, ꝓt Episcopus dispensare, si Conjuges prius contraxerunt Matrim. hi vow voverant alterutri, ut liceat ipsis petere, et reddere debitum, o hi ut ꝓs una pars ad alia voto. III. si votum castitatis sit mere emissum, tũ o hoc grave videtur posse Episcopus dispensare ad contrahendum hi Matrim. III. dum ambæ sunt conjuges, et dum impleta copula, x si sit penale, vg: si luxero, religionem ingrediar, x voveo castitatem. et ratõ est q̃ votum non reservatur papæ, nisi prius stabilitum, an ante impletã copulam sit votum reservatum, disputatur in utramq; partem. Verius videtur quod affirmativa, q̃ postea copula votum sit absolutum. Dicunt hi multi, votum castitatis aut religionis, si penale fuerit, non reservatum hi impletã copulam. q̃ si votum, antea precedit ex aliqua causa, qui ex affectu ad aliena castitatis, quæ verũ si publicis reservatur, secus hi publicum non

Coll. I. ratõ dispensandi votorum, fratres Religiosi seu potestatem q̃ Episcopalem in suos: possunt dispensare in votis suorum; sicut Episcopus in votis subditorum. In votis hi Novitiorum non possunt dispensare, nisi forte sint in illis domesticas illam potestatem et authoritatem, ut solent hi Abbates exempti, et Abbatissæ, ordinis possunt vota suarum Monialium irritare, non hi possunt ipsi in illis dispensare, cum careant suis dioecesibus.

Coll. II. Confessarios Ord. mendicantium, et qui in eorum privilegijs reperiuntur, posse ea privilegia illis dispensare in aliquibus votis, in quibus officii ratione ꝓsunt; non hi in illis, in quibus prosunt illis ex benignitate juris, nisi cum dispensant ob rationem hi reservatis papæ. Et exemplo votis peregrinationis ultra duas dietas, idem, qui mutuarii Helvetici; nisi hi in hoc voto sunt hi Principes facultatis a Martino V. missa Ss. Bene. Cisterc. Item hi facultates non petunt Anglis ꝓsonis, nisi q̃ dispenset et juxta illius moderamen. adverte hi hanc facultatem dispendi

et commutandi in votis ꝯ extenti ad obligacõem, qm̃ testator mi-
nuit heredi vg. vt notat Sylvest. Laurentanus
aut qm̃ haec ex voto rli ipsius contrahit efficitur. Nam h. obligo
ꝯ est imitꝫ ex voto, de qm̃ ego contractu. Sicut m̃ si promitto
Titio, me impleturum ejus votum, ꝯ possum à Regibus hu-
mere liberari, q mea ea pia, et cederet in ꝓiudicium tertii.
Q. Utrum mal aliqs liber sub tali voto vendat, si vi x de facto, vtr
valeat contrãs? R. Item ꝯ ei tutum vi facti; qui n̄ vovet
finem, tacitꝫ n̄ censetur vovere media ad finem n̄ria.

§. IV.

Resolutiones Practicæ de Blasphemia et Juramẽto.

I. Quid sit Blasphemia et quotuplex?

D. è dictum qua divina excellẽa detrahitur, x ngatio de-
alicui, qꝫ ipsi opprium è, x aliqd tribuendo, qꝫ ipsi ꝯ venit.
sit de scrio vel de ore dicere, Deum è injustum, authorem
peccati etc. Quo quidem de ista è credere, foret Blasphemia
cum haeresi conjuncta; si vi de optare alicui Anathema
ꝯ è; foret Blasphemia imprecatoria.

II. Dicta, qua m̃ diabolica dicitur, a, qua fit cum dicta
intione deum ad irridendum: irridendo, cum qꝫ irridet et
serio legitur verba, qua ea parte scripturæ aut modo pronũ-
aliisqꝫ numeris ejus haeresi minutionem videant, qui
hanc dicere ꝯ intendat.

III. Sacrilega dicitur: cum habitudinẽ sibi x ritui ad Deum, mal
dicere aut sinistram irrogare blasphemia è. Idem dicendum
de contemptu et maledicto in Sanctos et Res Deo sacras, qualem
sacra Sanct. Unde legitur

I. eos, qui ex via exciant alter vulnera etc, ꝯ quare quilibet si
ille affectus multo mõ tendat in Deum, aut ejus beatitudinem.
Gravem aut blasphemiam committit, si fiat cum advertentia
ad hanc detestationem, qm̃ verba pronunciant, etsi affectus ira
negotium indirecte tendat in Deum. II non blasphemare, qui in
blasphemet, verba sacra diminuit x immutat. III. quis licet ju-
randum, tamen sibi nihil cum dolore etc.

III. Quid et quotuplex Juramẽtum?

D. è dictum x factum, quo qꝫ vult fidem facere ex promptum, ad
vg Deus Sit Testis etc. alia dividitur filis, quod infi

ad à multis excusa-
qui absq; stimulo
finita ejus pœnitud,
ꝯ qui cui addita
religioni expresse
irrevocabili: et si,
nisi ita aliter addita
sua blasphemia foret
ꝯ qui multa
sit. Jus circum-
uentis testium,
mordi, Lex, Legis
capacitas, sacramen-
tum, Dies Dei, Pauli
Dei, sacramentum
Dei, sacramentum Jesu
q. Christi - Horrendo-
sacrosancta - sanctissima-
mentum.
ob quem absq; Dum
Autorum q.

cium infidelitate, cum expressa dubitae. alia interpretiva
cùm hae qdem absunt, reputa tñ agit, qd refertur ad Deum
cum sit experiendam Dei iram offerem; ut liga ei morbo lethali
repugnet oem medicinam, speranz miraculi sanitatem, aut hic
pia caa offrat se ad Martyrium. Ipla Scrum ei viam
extraordis inspiratus dono assumenda hic. Huc pertinent
probati Innocen. qui egrem, que prohibentur in jure Canon.
III. Jude sit peritus.
R. Alig fri e multa; interpretiva sape tm vere ob ignoam x mi-
confessarium. Imo nullum foret juxta Latae, liga x juxta
caa humiliter peteret Scrum Dei absolutionem pro confessario
sua fed. x pro re prisa aggreda.

SECTIO II.
De Tertio Precepto.
§I.
De Audtione Missae.

Dico I. Praeceptum audiendi Missam obligat oes hui mtli, baptiz.
zatos, usum rois hntes. Septua ex hoc o obligari infideles, ni
fallechumenos; 2do Hh. q pfumuntur gremio, huic ju-
bentur emancre. Nec infantes ante 7mum annum. quo am pueri
et puellae obligentur, o 12m annis, qui maturitate judicii,
igaudum, prohibig jurta Gobat. etc. Nec illos, qui Hl hui
fandi et caci, q nequeunt Scrum, ad quos et quo mittat missa.
Dico II. ut satisfiat pcepto, requir septua. Amo intris Missam au-
plata audiri missam, ut rem sacram; hui o satisfacit, qui
intere 3m curriculi caa. Dicunt, an satisfaciat, liga no-
gressus templum ad audiendam Missam, cum necdum eam esse
inchoatam, quotiea vro eam esse fere finitam advertat:
Gobat affirmat, si habuerit mentionem; volo cu e nro audiendi
missam, quotcunq in choabitur. II. Hosca consilii, quq hi pue-
lendi multos hos, in quo fit missa. Septua hui, eum o satisfire pcepto, qui
donec manet fixe legi sacrum et sacrificem capientem audiet, qd e domo in
templum x ad altare pdit q mitagitam suam plateam respicere; Lugo
et ceteri dicunt, eum audire missam, qnis de hac mra dubi pnit.
si negligenter pgrieret et feretrum, o vero sacrum debet desistere
a missa; qo quid e qd illi pgricens omni judicio o aestaturo no-
rabiter presens. III. Nota attento, quae duplex e, interna et externa.
interna e omnis actus cordium exteriorum inseparabilium cum attentione

interna. Interna ē appetitus ēlātus ad sacrum, qd fieri pt ⁊ attendendo ad ipa verba et alios Sacerdotis, ⁊ ad mysteria exhibita, ⁊ ut mente cogitemq; Deum, et exhortamq; ad orāc, qō finimus.

Actus interior, precepta vētis, qui nullam ex his attentionibus intendit, q ē nullus interea, assistere rei sacre solo corpore, aīa autem alio ad ētra Mysteria. Sufficit aīm virtus attentio, quo in eo exhibeatur, qd licet voluntem attendi, effi deinde involutie distrahatur, dummō o'ia, ut quasi aperto nullo modo attendat ad sacrificium. Sorte effi prohibi o'peret grave, qui deliberate novit profanat eo gitatōes ita rapientes aiam, ut nesciat, qd agatur, nec advertat attentionem extremam, ultimō de recitat breviarii Orel cum alijs Sacerdotibus; etia in tribia e'lge pōtificio, peccat lo gravi, qui neglexit attentionem extremam omnem, aut pe omnem Gobat in aīa Dei vehi peccari; si aīm extes ētm leviter distrahant aiam, licet a culpa qui excusatur, qui recitans ex veperas se induit, colligit herbas. Colligunt ex dictis ipsa attentionem vere ⁊ se legendo ministrantes, Magister cum vocales, in instrumentales. 2. Satisfit, qui pie missa orant breviarium etc, aut juxta Gobat, qui legit pdum breviarium ⁊ accedam, qui hoc in pri dispiciendum. 3. Satisfit qui scribunt ⁊ pinguit lib missa, peer notabile dispus conclusum; qdo in hac fierent intervalla, et retinquerent attentionem internam, qui illam minuerent, fierent injuriosi Deo ētm pcte. 4. o' Satisfit, qui qō notabiem partem missae legunt librum profanum; Dem dicendum de eo, qui legit historiam sacram ad audientiā ⁊ ut discat linguam Gallicam.

Ars III. Ut Satisfiat precepto, Debet audiri missa integra. Probatur ex Evangelium S. Luc. o'ce pōtem missa, q ante illud dicitur: ite, missa ē. ut in secretis mihi debq omittere ipsam missa notabiem; quam am pcy Rit notabi, non deb mundum e'tm ex parte, qui gratiae ejus, ut recte advertit Dn Dubradus rec exhib: mortis peccat, qui o' ade' presens impe conscrat ⁊ impetrationis, q in pma natura petrandi consistit ēstia Sacrificii, in 2da am potissimum ejus integritas complecto. Dum Suar. in pble e', o'ce mortale, totam ōnem sem omittere, q effi Rit pcy alve digna, e' in pro o' magna. Gl. quo o' intere canoni, sed Rit presens pte esse ai, incipit am canon stabimi post Sanctus, et desit ante Elevatio vro quo tm abe pte oblatis S. offertorii pmi, ⁊ m

oblaij secunda, quo fit ꝙ illa verba: unde et memores
Dne etc. nonnisi venialia peccata. q̃ q̃libet raro ẽ breuis
Hy. qui venit ante initium epistole ⁊ Evangelii, ⁊ m̃ Lub
initium Evangelii: imo dant multi nobis, m̃ a matutino
sabbatum, qui venit adhuc ante offertorium, ergo olim missa
dicta tunc primum incepit ab offertorio, q̃ hodie pari ritu.
Hy. venialia dum peccat, quo audit ea, que tunc ab Sacerdote
subsequitur, q. d. assistunt pietem nobilem.
Loco IV. Qui excusantes ab audienda missa sub segnibus:
I. Impuberes ⁊ pueri, q̃ sunt sub curatis, q̃ vis hi dum nondum
sunt rationis absoluti, peccent postmodum, q̃ minus bene
memoriam, quo eos impedit ab audienda sacra: ⁊ infirmi ligati,
q̃ sunt in carceratis, ⁊ mitis, cum q̃ missam audire
d. n. nisi cum nobili difficultate ⁊ detrimento in bonis
animi, corporis, honoris, fortunarum proprijs ⁊ primi. Item
excusantur longius distantes à templo, ubi n. d. obligatio,
sed vel metu inimicorum, sexus, etatis, impeditis
habenda ratio. Notari hoc excusans in pluribus determinandi
à Judicio prudenti habita ratione circumstantiarum: ij. excusantur
infirmi, et convalescentes, ne recidivam timeant. In dubio
standum est judicio Medici ⁊ Cyrici, q̃bus sufficientibus ea scripta
benigne Lectori favendum rgtur egro. Hy. persone, que d.
sunt vestes sibi sumere decentes, aut timentes, ne accessum
ad missam propalentur delictum occultum. Excusantur m̃
qui aliqd diem aut comitem itineris vide utilem aut
commodam navigandi occasionem amittere sunt. Hy. quibus
subest jus consuetudinis quæsitum vehendi aliqua die festo, quo m̃
vehere d. sunt citra suum notabile damnum, si debent esse
dre templo missæ. Qui duo d. charta, sibi excusantur, quo in-
servient infimis, aut qui domino duo ⁊ primi audiendo occupati.
Hy femine, que ad vitandum scandalum aut viri zelotipiam
domi se tenent. Hy. ea comprehendere puerpere, que prodit partum
q̃ aliqd septimana, ni virtus recuperatis domi manent.
Qui duo ẽ officium, in cujus cessantes, qui custodiunt
castra, secora, infantes, nisi vices mutare possint. Hy.
Famuli et ancille in actu et vivo obsequio dni occupati: si
n. sine justa causa et qui ordinarie dni vendantur, tunc
illum dum deserere, qui primum absq; pri- possunt.

§ II.

Resolutiones Practica.

Q I. An confitens sub missa satisfaciat?
R cum Reginaldo, Salas &c. affirm. nisi sit reat inflixem audiendi Sacrum, q sit censetur multu presens, et occupatur circa sua: nihilominus suadendum ut pri, ut alium Sacrū audiatur, dicendo nimis diu duret vsq: q sotu canonem missa, nisi cum ancilla v alijs personis, q vg indiu o sit mrē in Imo.

Q II. An satisfaciat q. audiens pties missas, eosq; mediate? R affirm. q audiens q. successive mediate missas, audit totam, et integrā ordinem, sicut qui recitat vesperas ante matutinū, qui tm h. faceret absq; cā q peccatur vltr.

Q III. An dormitans audiat Sacrum?
R si somnolētia sit tm tenuis, ut retineat aliquem attentionem ad maiorem missa partem, satisfaciet precepto qui sibi talem attentionem voluntariā; secus tm vltr. Idem dic de eo, qui somnolentus recitans horas canon.

Q IV. An satisfaciat precepto, qui o domestici audiunt die festo Sacrum in sacello priu?
R. pbilg negve: consulare hoc ex styli curiæ, testatur sponsorum die in sacello priu, qui a sit oratoria episcoporum v. regnum.

Q V. An distans unq; hora a templo excuset ab audiendo sacri?
R quata quar. etc. ut sit legno de locis mediocriter celebrib; et abstinendo ab aure intemperie, videtur hic canonare distans per totalis vicibq; infra annum. Dixi I. pro omnibus vicibq; si tm h. faceret simpr v. sepius, scandalosum, legno contemptum et exiguam salutis curam indicaret. dixi II. de locis mediocriter celebrib. q distans et a tale jam noverit et vicibq; canonicis nō deprehendat adhuc excusat via brevior.

Q VI. An satisfaciat, qui sit audit duas mediatas sacri, una sacerdote incipiente vsq, et altero prosequente ad canonem?
R. negve: q una missa, ubi una hora et unum totū successive missa existat in multis oratorium et aliorum ubi succedentia. Idem dic de eo, qui audiret sit et semel q. diversas lectiones a diversis sacerdotibq recitatas.

Q VII. An quo nemo c, qui sit custodire domum, nisi vir uxor, mediatur vices mutare, aut h. aliqui simbq v. an uxor mediatur vices mutare cum his?
R. etsi vir sit capitis mulieris, adeoq; possit jubere, ut sua maneat domi, q tm nō c sibi ad usq; intuitu vir debinde ejus mittere ad missam, v. substituere alium domino custodem.

ppter h. nrā 53 ab Innoc. XI dam. rada cst.

Satisfaciat precepto audiendi sacri, qui duas ejus partes, tres quatuor sit a diversis celebrib. et audit.

famulis suis pt, ut ipi mean dom. Non peccant uxores, q gregos illis minitant, audire missam, et ung filiu mean dom: ut ung filiu, ut alii ad missam accedant, ex pigritia meret dom, jota Gobat foret vile.

VIII. An sit obligas audiendi missam in festis, qd solus Episcopus instituit hic Jesu Deo et populo?

R. affirm. g ex cap. ultimo de feriis Ecclesiae Jesu, q sit Episcopus festa instituere.

IX. An religiosi ne exempti incant servare festa ab Episcopo cum vrba Trid: cum vrba Jesu Deo et populo instituta?

R. affirm. Ita Trid. sess. 25. cap. de Regulrbg. mandatur omnibus servare ea, quae populus vovit approbante Episcopo, nisi haec approbas cessarint ea mandum sancti.

§III

Resolues practica de opere servili diebg festis prohibito.

I. An sit licitum qve die festo laborare horam?

R. Minor et nobilior sententia e, qd laborare die festo ne q. horas sit morbi, exi quis in foret filis festis. q dies illi et labores unirentur in ordine ad constituendam maam qvem.

II. An licat die festo pro lucro fire opera civilia? vg pingere?

R. affirm. q spes lucri mutat opus ex se libile in licite.

III. Quando faciant licitatem opra civilia die festo?

R. Sententia I dicitur Epi. v Parochi pro Parochianis, v hyemis tempore licitum. II. Consuetudo vi regnans nunc videtur licitum, more ludere, q ad vehere frumenta, v fenum domum advehere. III. pictas, ornare ne et verrere impia, et absque eis in festum differtur, vn: cia juxta Molfang. concentur. IV. charitas pmi, qn licent et volent aut judicialis in casu presum et viduarum. V. necessitas spiritualis v alienae corporis v animae. Quibus excusantur fori et artifices reficientes vestes dcas, cum in alijs diebus possint: ut pastores, qui de gregis alere possint, quotidie publice et ne scandalo. coqui, pistores et hospites in omnibus popularibus ad omnem festum: rem, Chirurgi et pharmacopolae volentes in agris, fabri in agris rusticis, pro ferrare v aptijs, et aliter possent satisfire suis officio, aut promissis bona de suis: ut laborantes in messe aut vindemia, quibus aliae proxime imminet imretur. denique ne quem ephemerides licet excusare proxime putant sanct. diana etc, q de licere am licere videtur ee qve dicend.

sacerdos consuetudinis (ut die festo venari, aucupari, piscari, et fiat hoc magno strepitu et apparatu, quo retia alias? vig vita agitatur etc? ut excusentur a giri Gibiconorum, barbam radentes, (et aprimo de consuetudo, quod toto mane foro laborent; quibus legere v non datur nisi ex gravi incommodo, qui et semel q anno occisi interficiunt. qd idem dicendum de publicanis, carnifices, et capitibus cincinnatorum.

q IV. An licat diebꝫ festis laborare vtilitatis alterius causa?
Videt nonnullis cum Burchhabero affirmatiue, q licet laborare ad vtilitatem domꝰ suæ, magis licebit ad vtilitatem proximi. Sed videtur dicendum ꝯtrariũ ex licitum esse, quando aliter vitari nõ potest, aliqs idem quibus. vis opificibꝫ liceret, ne otiosi sint, & ad pompas ire. Tamen videt. ad dies laborent pro dicto ppõ, ipso tñ cauteã vt giri neãt vtilitatis; tñ n' excusat christ.
q V. An pueri diebus festis mandati ꝛ. 6. pmbꝫ, vt ofli una hora laborent?
R. ex mandati, vt laborent singuli, seclusa segnitie, & ꝯtra vtile, & una qua ni horaꝝ spatii, sed plures leues. Et ex mandati, vt successive laborent, probꝫ videtur, q pueri diuites. q mandans censetur ipsemet laborare & nobilem vitã prudem, adhibitis aliis ꝯmunibus instrumentis, adeoq; respectu ad ipsum coalescunt partes labo. tis.

TRACTATVS V.
De 4to, sto et 6to Præcepto.

SECTIO I
De 4to Præcepto

§I.
De obligatione liberorum gã parentes.

Dico I. Liberi tenẽtur pritꝫ exhibere amorem, & ꝯtra refuge, nihil illi illis imprecando ꝛ optando, sed mõ proue illis ex giis neãt spãli et spãli subueniendo pro vitꝫ. Hinc grauiter peccant liberi I. qui parentes odio habẽt, illis q̃ male optant, aut de nobis cum malo gaudent, vel alloquio eos duro, aspero dure & afflictiue vtuntur, nisi hæc fiant deliberate, & seriò, & in maã gri, quæ non præsumi videtur ex ipsa rei gritate, qui opprobriose parentum. Item alloquium durum respue ad parentes non ita grabꝫ, et liberos bene educatos fortiꝫ grauiter peccaminosum e, qui respici ad gios blæ et rudes, apud qs adhinc noiã e, vt ipsemet coram dicit appellare parentes in 3a psona. II. Si illis ex neãte spãli succurrant ex. procurando, vt negotia mtis mutuantur: si alq. casa ꝑbeant, ne testamentum condant, pia legata ꝛ eleemosynas faciant, aut eorum legata & stationes impleant.
III. Si illis ex giis neãte corpli. Succurrant: q̃ fit, si ꝛ mendicando, ꝛ exercendo artem statui eis inferiorem cogãtur victum quærere, dummõ liberi ꝺ habeant parem neãtem.
Dico II. Tenẽtur liberi parentibꝫ exhibere reuram, contra qui peccant graviter. I. si ex mã tam leuiter gustant, ymo ꝑdita mente, & [illegible]

manum attollunt ad percutiendum. II. Si illis verbis vel factis maledicant, vel eos deliberate ad gravem iram provocent. III. Si eos in judicio criminis vel vere aggravati accusent. Excipe crimen haeresis et conspirationis in Rem; prosunt hic filii si mater injuste laesi nude ac soli velare officium judicis. IV. Si filius patrem aggrediatur occidat, nisi forte id sibi ad dicendo, aliter averti aut quid gravissimum damnum recipi. V. Si eos simpliciter nolint prudes agnoscere, nisi forte id fieret absque detrimento ad vitandum gravi incommodum in vita aut fama aperiat. Similiter si ille, si filius patrem aliud se hic velit juste ea causa, modo de prius ei provideat.

Sic III. Filius liberi obedire prudentibus in omnibus regulis, in quibus ad quidem ab illis docti. Unde Secundo. eos graviter peccare, si obediant in ipso, quae pertinet ad domesticam gubernationem in malis gravi. II. agere contra monitiones vel ordinationes et directiones ordinarias prudentum, et forte peccatum inobedire in confessario exprimendum, nisi accedat mandatum.

§II.

De Obligatione Parentum qua liberos

Sic I. Parentes graviter obligantur ad liberos diligendos, et conservandos. Hinc graviter peccant Patres, qui uxores gravidas graviter vexant aut percutiunt; ubi et Matres, quae ad vitam aliquid faciunt, ex quibus eadunt vel habunt etc. cum prolis abortus vel prolis vitiandae: Et. quae infantes in lecto in cunis prenes locant cum prolis oppressio. II. graviter peccant Patres, qui hic justa causa filios in spurcitia denegat alimenta, id est, qua ad vitam eorum agendam eis nimia sit, nisi aliunde suppeditantur, vel aliis modis teneatur alere prius. In defectu patris idem praestare tenetur mater, et utroque deficiente ascendentes tam avus et tum quidem paterna, dein materna. III. peccant graviter parentes, quod prolem hospitalibus vel locis publicis exponunt, nisi ubi gravis causa ex parte mutui, aut gravis infamiae. Et quod hic fiat facti ita, ut infans discutat vitam prolem, et adsit spes, an sit Baptizata, nec ne. Quodsi deinde prudes alatur in Hospitali, et prudes nimia teneantur, tenetur tamen reficere, nisi aliud suadet aequitas vel mos fundatorum rabbi approbata. IV. Mater sub vitii litis gravis lactis nutricis, nisi liberalem excusationem. V. prudes peccant, si adhibendo diligentiam

saltem motivorem ad ea agenda, q̃bꝫ filii bñ educandi, atq
et pñt mrtem pñtum.
Dico II. giter obligantur pntes ad liberos bñ educandos, et
p̃ꝛ ꝛ alios bonis mrib⁹ imbuendos. Unde tñtur curare
ut rñstruantur in ijs, que ad ñra ad salutem, ijsq; fine
bono exemplo, delinquentes discrete castigare &c.

§ III.

Resolutiones Practicæ.

q I. An filius, ut subleveł egerdadem parentum, teadur ad ingr.
Religionem, ꝛ cont.
q I. Affirmas ꝛ neitas sit extrema, non ꝑt filius ingredi religionē
ꝑ hoc voviset, imo jam ingressus in professus tñtur egre
ad illius subveniendum. ꝓ I. Imi, q obligo ꝓcepti ñris p̃ordem
opi altaris et libero. ꝓ II. q Relvirosus no minus Cralosto
tñtur curris jamo in ñris neitis constituto subvenire, si voli
et nemo alius velit: q̃ neitas magis parentibus. Idem dicendum
de neitis pñtum qui, si filius eam aliter subevare nequeat.
q II. Si parens post professionem filii primum incidit in grave
egestatem, filius tñtur, non ꝑt hæ licita egredi, q̃ semel re
traditæ possessi alicujus aut ꝑt bonis alterius hæ opus ejus, ut
cujus possessio ē, nisi in exigat extrema neitas. Ceterum
filius post ꝓfessionem ē monasticis in hac finem egressus
tñtur servare vota stabilia religionis, q̃ hoc ꝓximis
ab obligantibus contractis in ꝓfessione, et sublatā neitate pñtum
tñtur restituere sedem monasticæ.
q III. An filius cui pater nulla bona reliquit, teatur ex justitia
vere ejus debita, seu pecuniam, pñstim illam, ex qua testa
tor fuit idem filius?
Negative: q obligatio hæc ē ꝓsentis, cum igitur filius, de
pater mutuum acceperit, filius ꝓ hac obligationem illum de
dit.
q III. An filius teantur obedire pntibus circa electionem status
Dei affirmant Iqui eorum rabbi existimant, tenetur in eis circa
hanc obedire tñtur. q in hac electione nemo liberi sit
ce debent. Imo pecuant giter parentes, si proles invitas
neitē ꝛ invicte cogant ad statum religiosum ꝛ clericalem
H. si cas hæ justa cāa à religione retinant ꝛ impediant, aut
ꝓpellant ad nuptias, aut illentes inire Matrimonium pelle
ad Celibatum. q in rectm gri alterum ꝑvare suo jure et
cogere ad id, ad qd tñtur, qdo deus ipse liberum cuiq
se voluit, giter ex qñ his injuria est.

7.

¶ IV. An liberi teneantur obedire in elective Matrim.?

¶ Et obligi peccant graviter, si contra voluntatem parentum contrahant Matrim. cum indignis, presertim si caderet in grē dedecus puntum et filiae. cave in dote & hereditate privi- entur.

¶ III. Si minores puberes contrahant Matrim. cum dignis, et alioquin nullum sequatur grē incommodum, nisi aliquis indignas prae- tum, o' pedant matrimon, imo' nec valeat, si quis a puberes facultatem petierint, etsi eam o' impetrarint.

¶ III. Quando militum inter puntum, ad filios ille Matrim. in casu adsi esset medium ad grēs inimicias inter magnas familias componendas, obligatur filius sub mortali ad id inieundum, ni- si aliud aptum Matrimonium elegerit, & justam habeat causam repu- diandi ille Matrim.

¶ V. Quibus ex caus liceat puberes filios privare hereditate? Idem? De regula dote filiae, et summa filiorum.

¶ In authentica de appellatibus cognoscendis assignantur septem.

I. si filius manus gravem injiciat parenti. II. si gravi cum damno affligat. III. si ejus vita insidietur. IV. si accusat extra casum proditionis patriae & principis. V. si maleficiis se vindicet. VI. si novercam ducat. VII. si ad judicium differat puberem cum gravi detrimento. VIII. si requisitus a patre, cum o' juvet. IX. si filius patrem lesaverit. X. si pater offerente dotem et nuptias filia nu- mero 25 annis luxuriose vixerit. XI. si parentis furiosi curam negligat. XII. si eum captivum o' redimat. XIII. si histrionicam & gladiatoriam exerceat. XIV. si fiat Haereticus patre cathe- lico. atque ob has caus liberis non tenetur obedire docet Molina: contrarium tenet Sporer cum aliis.

¶ VI. Quaenam filio debeatur summa?

Debet dividi debetur illis tota hereditas ex aequo dividenda. Sancti unus ex liberis mortuus reliquit nepotes, illi repraesentant personam patris & matris, et in ejus portionem succedunt ita ut si sint accipiant, quantum pater defunctus acceperat. Quidam pater de bonis suis aliter disponat, tribuat ne puberibus religiosis ecclesiam summam, nullo onere gravatam, deductis impensis cae- sarum et expensis funeralis. Pars summae est tria pro bonorum aestimatione distribuenda inter proles, puta 4. & pauciores; si vero 8. & plures, et pro dimidia. Sed quaeris ulterius, an si pater vivens dedit postulanti filio & filiae integram summam juste fa- cultates, quae ei habebat, post filii patris mortem petere ampli- us? si prosecta auctae? R. prout. summa debetur filiis ex bonis, quae mortis tempore pendebat reliquit. secus si filius & filia renunciasset bonis patris successionis. R. renunciasse et ejus jure nulla, nisi forte

sine vicio dolo additum fuerit; sed n' sed, adhibetur expressa
in Capit. grñis. de pactis in 6.

§. VII. ad quid Incumbit Tutores et curatores?

Tutores curam gre pupillorum et minorum in spiritlibus et temporalibus eorum bona et jura conservare, nec possunt eorum reditus in proprios usus convertere. qdi in his culpam diligiam adhibere committant, tutor ad compensacem damni.

§. VIII. Quae sit obligacio Divinum qa pastores?

Nam oppne existere in eo, ut non detur impedimentum, quo minus divina celebrentur, ut servis decenter et tuto observent, a quibus peccandi ab eis averlant, habeant convenientia alimenta ad solucem justae mercedis, nec differant absque rationabili causa, eos dimittant ante elapsum tempus, nisi juris causa subsit. qdi pastor, nobili ecclesie agrotet, non debetur illi pro eo gre stipendium justae mercedis; et in tempus cui brevi, exigit charitas ut nihil ei subtrahatur. Nobiles possunt repetere stipendia pro mercedis gre.

§. IX. quam, et obligacio Parochorum qa duo?

Tutor residere in sua Parochia, et nullatenus debet recedere ab ea nisi justa causa et licentia Episcopi absit, tutor tamen pro tanto absentiae restituere ex decreto Trident. Sess. 23 c. 1. de reformat. 2 tutor administrationi tenetur in ecclesia bene ad regimen, saltem ea, quae sunt ria, nisi alium idonem substituat. 3. tutor tenetur alium explicare doctrinam christianam, aliquid grandius peccet, si diu vel integrum mensem omittat emionem catechesin, tum ejusdem mandati, tum ob reitatem gvem. Controversum est, an incumbat Parochus aliquando missam offre pro Parochianis. Omnes dicitur justitia, et satisfacere tenetur. ad obligat; si ejus sacrificia gratiae oret pro suis, populum pascat verbo Dei, sanctis

Sect. II
De 5to Precepto.

§. I.
Resolutiones Practicae de homicidio voluntario.

Q. An licat privato occidere proscriptum a Jre, ut quilibet cum quibis possit occidere?

R. intra limites territorii proscribentis Jris licet. qui occidit authoritate publica, seu publicum hominis publice executor; unde in jugla mem publice proscripti et ei defendere, licet nulli reo licet se defendere contra ministros justitiae. Dixi intra limites territorii. nam si proscriptus egrediatur limites territorii, reditus in regnum Jrlandiae contra quam licet

g nullus magistratg extra fines sui territorii pt jus dicere,
z Iudiam justiæ exequi.

Grocs damnat ab Alex. VII.

QII. An licat vnre ad occidendū aliem aggressorem injuste occidere
Rndem.
R. licat, dmodo fiat a° se defendi, et cum moderamine inculpatæ tutelæ, id° non excedendo majus damnum, nec utendo majori pt illud accepisse vi, qm̃ ad arcendam injuriam. nam ordo charitatis ne modis vetam prohibet, ut quis pro sua vita alterā feriat alicui. Licitum ig est pro sua defensione vitā pdere, vel bonis, liberorum, vel cujuslibet innocentis.

2. Vir equestris ad duellū pivilegiatus, ne modis vetatur duellum accipere, quin alio vicissim ad illud provocet.

17. Licitum est Religioso clerico calumniatorem sua religione gaudentem, qui se de sua religione fugere nititur, occidere, quando aliter non potest, ut defendat suum pecul, ut suppeditet victum, et calumniatorem ad pœnitentiam adigat.

QIII. An vir nobis mitetur, si fugā declinare possit impedimentū aggressoris, teneatur fugere?
R. non tenetur. Qm̃ hoc vitare curat quem ignominiam. q licet jus resistendi, ad quod tuendum licet quemlibet quasi ex charitate fugere, qui id nec gravi infamia prosequi, ut clerici, et Religiosi, q hoc ordinarie non decet eorum. Et hinc vitat ad alii Laici, qbq o° usq armorum. similiter fugere tenetur qui injuste lacessivit alterum; quia tenetur ex justitia illi satisfacere, si ille in contra hanc defendere, q hoc, qd culpā sua dederit occasionem, injuste, neque amisit jus suum vitæ.

Alex. VII. damnatis.

17. Licet interficere falsum accusatorem, falsos testes, ne innocens damnetur, dicendo, ago injuste, quia iniquitatem odio, et alia via qua non cano.

QIV. An pro honesta fama defensiva licat alium occidere?
R. I. q se tuendo, mangno, dit w Augustinus ex Epoc. 17. et 18 ab Alexand. VII. d. 20 ab Innoc. XI. damnatis. similiter, justa timorem non licet reperentere aut insequi fugientem, qui se per fugam capitis, ut repercutiat, q his regentis = vindictæ fere spr timet damna evitare. Secus filio vindicto, quo jubilæo licat.

19. Non peccat mortaliter qui pro re modica occidit injuste invadentem.

QII. quod honor non impetit tm̃ verbo, sed m̃ facto, hm̃ juxta Sylvestrum licet cum tueri armis, qnis segnitur occisio, injuste invadentem.
R. ad dndum solum honorem, sed m̃ vitam vel aliud bonum aqui = ab Innoc. XI. damnatis. Sic in exemplo, si filius quod mittat injuriosam percussionem patri Cajo, qui hanc qui nota aliter ejusdem declinare nec pt, si Cajus pro posterit opprimere gladium: si filius vicissim opponat gladium jam non tm̃ aggressori patri, sed m̃ vitam Cajo: unde Cajus pro posterit defensive m̃ occisiva uti arcere. Et hinc vigo vel adolescens aliter nec pt impedire violationem sui pudicitiæ, post arcere vim defensive occisiva; idem dic de aliis casibus, ubi nec lex hanc defendit, sed m̃ aliud bonum magni momenti, nec tm̃ defendit ac contra, sed m̃ ab alia violetā.

19. Non licet occidere invasorem, qui calumniam infert, si aliter vitari calumnia non potest; quia: dum ego dico tibi quid: dum ego dico tibi me jungo ad alapam = tibi ego contumeliam, et post impedimentum alapæ et dictum studio frigidi.

QV. An et quo licat alium occidere pro defensione bonorum favorum?

Arte resp. vta, d mrādam hñ Si ab Innoc. XI. vplus
occidere p bum furem, qm vltra ung aurei. Hinc
XI. esse vitā d mrādum hñ, qd liceat alium occidere p
defensē rei pri monēti, publig hñ id licet, si hec assim
I. si hñ res magni momenti, que ut hīs colligi debet ex dc
his. II. si hñ sit res alter levandi z recuperandi,
saltem hñ grī molestia. III. ut vuret adhuc aliq invā
z illem actū hñ. Nec obstat, qd vita pri hñ dispris om
nig, et longe estimabilior, qm bona fortune, q hac vi
olitas inter rem et vitam compensatur favore Innocent
ed obis raptoris. Sors cum vi sua voluerit discern
pot, an occidendi, an dm ad capiendi advenit, hñ pri
declinandi caā. si dubie hñ sit accidit pot, cum pne dum
hñ occidatur. Allegis ex dictis
I. Illicitū ē, furem occidere, postqm rem suam jam dom
pacifice hñ. q hñ o aliq dē offensio, sed vna vindicta
cum alia vita rem suam recupē pōis. II. non thī Laici
sed mīri clerici et religiosi ejusmodi occisores licitam ē. q
his rebus jure naā se misceri ē, se et res suas defendere
VI. An ex justa caā privilegio aliqd fure z omitte, qm vis mo
ctus privilegiat mitem inculpatā et ster vitionem secutura
R. ad, q nihil h. aliud ē, qm ad mitem se purgandū hñ,
qd ex giri caā hñ, cum negatum affirmatum levandi vitam
non obligat hñ pro hñ. Secund hinc
I. militem ē pte defendere Nationem in prio tui, et si thus h
se occisum eri. II. Reum ex zelo justiā se pte resistere p
rei spendium. III. qd gō se pōt expone captivi barbaris
ad levandam vitam pōis z alterig ad metum injustē impo
ciendi labris, ad fugiendum incendium ex alto se proie
mittendo pte; si hī excusantur milites, qui ne cum vita nau
vi manus hostium veniant, ignem pulveri injiciunt,
et se mari committunt, jacta lapidum et bonorum. Item si
hñ pōs, gratiis remota evadi, aut si caā boni publi id
postulat, ad id tenet lego. IV. Licitum est ad opus virtutis cum
moderate affligere, peccatum in grauiter, qui hō notabile minuit
vitam, ut si nollet tumere dm alia vtile et potius, qm id minus
est ad vitam levandam, vi quo hī deo exactat bona fides.
V. nisi necessitas pesp. z Ecclia prohibeat, nemo tenetur vitam pro
mediis extraordinarijs z prodigiosis aut fere nimio cruciatu vel in
angustiae pōis. VI. absque vitio z vitiositate in diebus festis ouacare

31. Legis occidere furem si conservā unig aurei.

32. non obligatur esse defendere defensione occisiva, qa aū possidendi, sed ad ea quae jus vindicatur hñ, et quae res suspiciuntur sperandi.

33. Licitum est hñ alteri, qui legitime alia injuste impetrata z heredibus adimit, z gratia tenetur hñ defendere simul ejus latis vi calliditā z fraudē contra eum perpetrata injuste impedientem.

34. Licet pcure abortum ante octauum factū, ne puella gravida occidat aut infametur.

35. videtur velle, eum factū, qui nō ita vero est, cum aū illi, et hic nihil nisi pcure cum hñ, cui patitur, ac ejusmodi dicunt eriā, in nullo aborto homicidium fuisse.

hñi occidendi ex sola ingritte Martyrii non ē ag castatis et
fortitudinis, sed inritatis et scandali. Sic dicit q̄ licet diuerte
occidere ad seruandū integritatem; sic dn̄ sc̄to potius mitis pro illa
exponere, q̄ integritas m̄ dñm corporis magni estimatur.

Q VII. An in loco sacro sepeliendus lit, qui se ipsum occidit?

R. videt: q̄ deliberate id fecit, cū effect, imō rego q̄ dubium lit,
qui deliberate fecerit id, nisi constiterit de amentia; sic ex-
cludit dn̄ esse in loco sacro, qui ex furore, amentia, egritudine
tristitia ⁊ turbata phantasia id fecit, ⁊ ante mortem vera signa
contritionis dedit, ⁊ dubium lit, an ab alio occisus
fuerit.

Q VIII. An licet scipsum occidere?

R. Ecclesiastes quidam ait esse, q̄ nemo mirorum laqueo dum ē.
Hic gravior peccat, qui se casu permittit.

Q IX. An aliquando licet procurare abortum?

R. Licet multo casu licita est potius diuerte questita, dicimus q̄ licet 34. ab
licitum est procurare abortum, ratio m̄ quia, dicimus abortū Exo. xi. Dmalad.
ēē magis est contra finem naturalem, q̄ mat. sue ē prolis occidi, dñm
sic certissimum est, q̄ fetus aetur.

Q II. Probatur contra Sotum. videtur, q̄ illicita lit diuerte causa
fetus m̄ viuenti, esto ipse illum aliquando mortua lit matri,
q̄ aliās m̄ licita est pro salvanda vita diuerte procurare potuerit,
q̄d ipse negat.

Q III. Vtrū fetus dum lit animatus, q̄m is animatus lit, esto dn̄ Medicorum
iudicio non videatur ad dap. venturus, licitum ē matri
in puncto vite sumere pharmacum diuerte ad curacē
q̄d abortū procaturus accidens sequatur. Quod am̄ fetus lit
animatus, ex hoc lit manifestum matrem prolem ad dap. portare,
sed illicitum, esse ei pharmaco pro salvanda vita matris
q̄ dñi solum atenta prolis differenda est vita corporis matris.
Porro qui culpabiliter occidit, vere homicida est. Sixtus quinti
Bulla Sixti V. 29 procurantes item abortum incurrunt excomunicationem,
q̄ nisi ab episcopo huius speciali ipsam feminam, q̄ue in se
procurat abortum, q̄ in ipsa bulla q̄d dispensandi videtur ea
excepta.

Q X. Quod homicidium casuale excusat a peccato?

R. Quod fit dio caret ad praeter intentionem, non ē peccatum; dicam
est aliquo modo voluntarium in causa, dñi ē pacta ⁊ quo

& leve pro rac negligca in eo cavendo. Dg. si ex aive prova probosa sc. ex emissione sequatur. Quo probatio dni & aio, eo major cautela est adhibenda. Dato ex ea sua est pba sc. et plerumq; cum illi effectu junctâ, injustitiæ effectus in extrno, ulti fuit gravitas quam pericula, & Jarum & di Urban conjicias.

§II.

Resolutiones Practicæ de Duello.

I. In qbus casibus licat Duellum? qd & quæ sglis Bonum ad conducto?

II. Quando publicum bellum resolvitur in qi Duellum, ubi bellum principatur, cum miti damno & plurium hoim jactura, aut si bellidueci in arium vocatur ad tuendos hæres & victoriam filiis exoptatam, mdo victoria sit non redatura majus malum, qd cavere stet prepo, aliàs peccaret contra justitiam, in majus hjusmodi adducendo exemplo. Et

III. si Duos ad mutuam juste damnatos Judex juberet duello pugnare Judex dni vi licite imponeret de Duellum, cum licat quem alium mandatis.

IV. An licat provocare ad Duellum, & id acceptare, ad obtinendam vitam & gratiam, & ne quis vocatus timidus, idem, pro defensione vitæ et honorum?

Et negat. pro rac tum 1. quia Duos damnatos ab Alexand. VII. vi equestris ad Duellum provocatos potest illud acceptare, ne ignominiosis notam apud alios incurrat. pro rac II. Duos damnatos de duo a Bened. XIV. ao 1752. in Bulla, quæ incipit: Detestabilem: id falso, scandalosa ac pernitiosa idem quidem, ut quicunque illas & quatuor & duorum Bonorum defenderit, ediderit, aut de iis in disputandi gratia publice aut privatim tractaverit, nisi forsan impugnando, quos pro vindicat in exercitatione, à qua non potest pretermitti in arcto mihi ab alio quocunque in dignitate fulgente, nisi ab ea videlicet s. d. N. Pontifice absolvi: Aam Legis. I. Duo militaris, qui nisi offerat & acceptet Duellum, tum infamiæ, timinis, objecta et ad officia militaria incepta retrahat, indeq; officio, quo se suosq; sustentare potest, & promotionis aliaq; illi debita ac promissa spe omnia carere debeat, illi culpa et pena vacare, si offerat: acceptet Duellum:

II. non incurrit Legis pœnas ab Ecclia contra Duellantes

Catholicus ... officialis militia, acceptans duellum ex qui metu amittit fame et officii.

§ III. An liceat acceptare duellum pro defensione ipsius bonis et ad vitand[um] ignominiam et infamiam?

R. Sic decidit Bened. XIV. in Bulla cit. damnata h. specie II. excusari possit nullus hujus laudi et honoris vitandi gratia duellum acceptantes et ad illud provocantes, quod ecto[?] sciunt pugnam ... Ecclesiasticam, utpote ab aliis impediendam, unde colligis, nec licere hujusmodi duellum finire ad vulnerandum, et cum ergo, ut uno vulnerato et post ictum mortuum ictuum cessetur.

§ IV. Quanam et pena Ecclesiae pro duellistis Statuta?

R. Ex Constitutionibus Julii II. Leonis X. et Conc. Trid. Sess. 24. c. 19. de Reform. et exercitio late scitis ipso facto incurrunt excommunicationem latae sententiae Papae reservatae, privilegio in articulo mortis, qui incurrunt non tm, qui provocant et acceptant duellum, sed et qui coguntur inligendo, consulendo, favendo, arma ministrando, qui et patrini secundes, assistentes et testimonii, qui eam committunt, non puniunt, et qui ex proposito spectatores, ergo qui approbant duellum, et quia praesentia eorum duellantes, non vetant, qui ex oratio et aliter ad in ictum aspiciunt, aut si ea appro. quem acceperint, pugna am ... sed secuta, et tm revera ... fuerunt spectatores. Clerici non tm inligendo ad duellum, et ei favendo praeter excommunicationem incurrunt privationem omnium dignitatum, beneficiorum et officiorum suorum, fiuntque inhabiles ad illa et alia obtinenda. II. privatio sepulturae Ecclesiae, qui in conflictu obierint, etsi dederint signa poenitentiae, si non confessi ante obitum emittit sint absoluti, gaudent nobilis sepultura Ecclesiae, ut et duellantes qui in alio loco, et qui post initum duellum aliquod mortuum sto signo poenitentiae, et non moriuntur in ipso conflictu. Si duellum sit notorium, ipso facto incurritur privatio sepulturae, si non sit notorium, requiritur sententia declaratoria. Hinc adeundus episcopus Ecclesiae, si adiri possit, consulendus et moderandus, si signa poenitentiae dederit, secreto non et sine pompa funebri in loco sacro. III. Interdictum loci, in quo duella permittantur. IV. Infamia, qua adiuncta non parva imperii proscriptionis, vis famae et confiscatio bonorum. ubi observa, has et alias poenas, quae post quis jam acquisito, praecepto sublatam eidem declaratoriam criminis.

§ V. Quid regatur, ut poena relata incurratur?

§ I. Nobilis et regatur, ut legatur ipsa poena; dein indicant et

ubi nihilominus ad contendi declaratum.

...neba bona Clementis VIII. statuer dñi, ut duellum instituatur in
...condito, ideꝫ, ex pacꝫ et conventione; statuto spre et long. tpe ante
...ó incurrunt; qui durante pno assu viacundie ó bono ꝫ in
...placam, prodeunt, et grant, ꝫ obvii, cùm jam antea ad
...inimico, se invicem provocant, et statim congrediuntur.
II. Statuer, ut dñi armorum gẽ pugnent, ut prole prchi mortis
...in vineat. unde pugnis et lesi bantu se invicem cedentes
...ó incurrunt has pcas, gmvis mó aligndo ꝫ accidens deja
III. Yulers ó incurrit dñi pcas prohib, et revocavit consuet
...qđa potuit, lẽt secutum sit duellum.
VI. Quis duellantes possit absolvere ab excommunicãe?
...R. Fra. potuit Episcopi, in duellum dñi bendam, confir
...rij Ordinum mendicantium extra Italiam, aut ab alijs
...tempus Papæ reservatis, sic nñ ab ista ꝫ privilegia sua ꝫ de
...clarage Clementis VIII. ut refert Laymann ex Commanbus et
...Reginaldo, qui addit Germanos ab hac jura, qbus illa ꝫ
...dantur ad duella prohib, excusari ꝫ ob ignorãam, ꝫ ꝫ statim
...Pontificia qđ nñ sum ibi promulgata et in usum deduc
...ó sunt.
VII. Quando possit licitè provocatꝫ ad duellum se excusare?
...R. In nñ modum: Ego Deum timeo, non ex, hominẽ prohib
...contra injustum invasorem non fugã; sed justã defensio
...ne tueri, ꝫ fugere ó deneor; vos nñ conditio non pterebo,
...ꝫ Deum offendere nolo. Interim si tu me aggrederis, Ego
...tmñ vi repellam. poterit insuper provocatꝫ sicenter armatꝫ
...armis hijs ad vim repellendam, modo ó accedat ad locum con
...dictum, nec loca, ubi scit certò locorum fore provocantem.
...et ratio est, ꝫ ó licitum vitare actiones suas licitas cum noñ
...in commodo; accessꝫ amꝫ ad locum conditum stem possignatꝫ ꝫ
...licet milen congressionem in illis secum duello.
...Quare si inimicꝫ armatꝫ venerat tibi, inermi, et mortem in
...tuli, nisi arreptis armis secum duello certes, licebit tibi duel
...lare, ꝫ nñ potius est defensio.

De Bello. Cap. VIII.

Sect. I. Bellũ offensivum s. qđ vis in ultur injurie vindicatiꝫ
...caũ s. nomine publicæ authoritate ppria ꝫ magistratus superio
...ris et ꝫ qui caũ ac justã gñt potest. Si caũ est existens ultra,
...et alterã gñs ó impossibile, non licet ei inferre bellum, ꝫ nisi
...est vadio possidentis. Cum justa causa, Molina am etiã
...ex s. prosequi ó prosequi justè expelli, nisi ultra ejusdem

Sit mihi fidem dictus juris. Nonne hic dicet esse latrones
hostis jus petere et possidenti ejus illatum bello rem petere.
Dico II. In bello justo ea via ad hostes vitæ finiat, quæ
ad finem assequendum quod, dicit Imo licitum est insidijs
uti et stratagematis, modo absit mendacium. Ea, quæ nulla
prudea caveri possunt, et contra jus belli, ubi bene
interficere possit esse. IIdo, licet occidere nocentes, et nobiles,
non tm ignaros, sed m post pugnam victoriam, dum
primum videatur, et nisi pacti de vita, hinc n levanda
est odio. Innocentes nqm possunt directe occidi: inter
hos tm reputantur in gente, m Sacerdotum et Mi-
nistri, si milites, nisi et ipse pugnarent, et peregrini, et jure gentium
Legati, et inter Christianos Clerici, religiosi, hinc omnia
ejus et questicari, nisi aliunde constet, ni hos ea nocentes,
et aliud exigat ratio boni finis. IIItio possunt in bello justo
ab ipse bellum gerente occupari bona hostium, quatenus primum
ejus ad vindicandam injuriam, et stabilem securitatem:
unde licet occupare urbes, pecuniam exigere, et obsides
abducere, donec solvatur. Excipiuntur tm bona tutelæ et
clericorum innocentium, et si b. ejus accidens, possint deripi
et vastari, si quid est ad finem belli. possunt tm hostes
ea templa ejecti et in eo accidi, hinc ejus abusi sunt hujus
castris ad regendum. possunt tm vastari bona innocen-
tium, quod sunt pars ejus. hostibus, si illis hostis usus
est ad ea injuste expugnandum. Civitatem militibq in præsi-
dare licet, nisi ex gratitudine cadat, et gratitudine vita indequi
solent.

Sectio III.

De Decem Præceptis.

§. I.

De Detractione.

Dico I. Detractio est injusta imminutio alienæ famæ, quæ
fieri potest tribus modis, imponendo alicui crimen falsum, re-
velando crimen occultum, delictum exaggerando, denique
interpretando omnes recte; et indirecte alterius dictum, vultum,
aut silentium, aut ista malitiose ejus laudem tacendo, ut vitu-
perare censeatur. Et peccatum ex gre hic mortale contra justitiam,
levis homicidio, sed gravius furto. fieri tm pro vita et impetrare aut
vel ex levitate mali, quæ aut tm gravis et levis, non dicit
tum ex ipsa mali, sed a persona, cui detrahitur, et alijs

quodo fieri detractio potest, hic tribus modis docet: Imponendo, augendo manifestando de mala vertendo, qui negat, aut minuit, vitium laudatq omittendo.

Propos damnata ab Innoc XI.

40. quidni non nisi vnde lit, detrahi aut illidem magnitudini rapiam falso crimine elidere.

44. probe e, opera vtiq; qui vult falsum crimen alteri, vt suam innocentiam & honorem defendat: Ad h. o. probe, vbi erit opus multis in Theologia.

circumdijs, vnde quo e naã grio rei hujus psonæ, cui e reipa alterig. vtrũlibet attendendum eor, an psona, cui detrahitur, in his circumstijs rabiã possit se hẽ pro gravi injuriadã, an dilerium hoc gutter habeat apud audientes opinione in antea habitam circa famam ejus, cui detrahitur. Sic si dicas de milite gregario cum furore ebrium, habuisse duellum, non st injuriã gvem, gravem hãt de facto mrtli; aut si de boni mis Sacerdote vel religioso dicas eum solere mãtiri, de Episcopo, esse spurcissimum, de perito medico, quod imperitum, & injuriã gvem, gravis st mrtlia, aut negligentia. Necutiliter vrum est, qd illa sit naã grio, propria alter malet pati quam lesionem in bono fortunæ. Nam hoc nobilis, sepe malet ferre jacturam ducati, qm levem lesionem.

Sect II. Dicitur I. in fam et malem: flisse, quæ fit cum cessatione necessitatis naãlis, quæ ex carentia bonitatis et levitatis ai fit sine directo nocendi animo, ideoq; Lege ob aũ injuriã à mrtli excusatur. II. aliæ, per quam crimen falsum alicui affingitur; aliã, qua quam crimen alterig verum, sed occultum prodimus: illa sphr illicita e, cum sit privationum mendacium; hac non, cum crimen alienius manifestum sit ob aliqd cãal, quam I ma dt, ut Consilium vel auxilium capitis à viro prudente, dummodo, qui sic fit, parcat famæ aliena: IIda si nec sit ad impedendum majus damnum proximi vel amicitiæ vel vtilig criminosi, ad hoc nemo mirabor ad b. ordinis vel cujusvis aãrum promovendum esset: si psona ad Mattrim. accipienda, cum mli dotis imerearur etc. In ejusmodi casibus pt et subinde debet prudi occultig defus, sedeum nãlis, quæ facti pt, jactura fama aliena. If. si innocens ob falsa crimina, suspitionem vitæ & famæ pateretur, liceat eum liberare o'vis, nisi occultum criminis auctorem manifestando, plebem ipse vindicare; & charitas exigit ad majus malum nãle innocentis, qm nocentis. Sicut si Titius qd mendacium infamavit Cajum, et Ego proximo nec vicinum modo salvare famam Cajj, manifestando mendacium Titii, posum, imo Lege pietatis, me obligatum manifestare & Cajus retinet jus ad famam, etiã

juri conservando licitè cooperor. Ultia: ligr aliquam dignitatem, beneficium aut officium postulet, ad qd̃ quis inhabilis est. Ut si delectus synodalis sponsis debeatur postulet, qd̃ ppr̃ o. Sed posset q̃ sponsus, qd̃ sponsa dotem reliquerit benigniùs alicui tradam, eamq̃ sponsa petat, quæ publicè virgo habetur, hic an̄ illam corruptam ei nosti, an les ubi orientalem ejus fornicationem fuere? R. negve: q̃ cum publicè virgo censeatur, hæc in externa politia ob hoc virginei privilegio gaudet, nec aliud quid ei mens testatoris, nisi ut detur hoc puellæ, quæ publicè censetur virgo: nec prodas eā de simulato stupro, q̃ simulatæ injuriæ, puella vero hic hoc jus dissimulandi sibi ipsi, quod bonam famam putatiè retinet.

Sect III. Crimen verum notorium sibi notorietate facti, id est, ita ut de illo palam constet, aliis ex eodem loco vel similibus manifestare non est peccatum vel illicitum, q̃ criminosus hic sibi probitq̃ jure ac possessore famæ suæ, quod crimen illa est manifestandum, ut melior impune vivatur, qm̃ in aliorum cohabitantium navim venerat. Idem dicendum, si crimen notorium sit publicæ exemptione, suspicione vel infamiâ, damnum id quod majus certitudine vel apertæ manifestetur. Quando an̄ crimen veri possit notorium, aut famosum, absente adhuc reo, plerique putant posse, si in prava mente alia vel alia præsumat, in magna vero gratia vel alia, in minima denique roma. Extra crimen dictum, de quo qs se injuriam infamatq̃ est, ultrò evulgare est peccatum contra justitiam, exigente hoc mente. Sæpe in ignoratâ excusat, q̃ qs putat, crimen ei vere commissum, vel audierit sibi illud jam confare. Si pector capitale quid vel alibi rhijo amissam famam recuperavit, publicè fit injuria, si delictum obliviscitur peccatum dictum publicetur, publicè dicerent scelig, hujus est non fore peccatum, si crimen queritur publicum publicitate juris, q̃ obstante oblivione videtur mutter posse facultas manifestandi data à judice.

Sect IV. Si crimen occultum cui juris infamia annexa est, q̃ strictam judicij publicitatem sit, si exit contra justitiam, imò juxta Laymann et plures et legnis negotium contra charitatem illud in alijs in loco divulgare, q̃ si casu reg in privatam privatus jure ad famam. Jam notum sit q̃ stam rei

confessionem ꝛ laſes, ꝓbligiuala ꝛgnaan ꝙ reddat ꝰ
ꝓꝑ ꝺn̄ injuriꝺ ꝺevulgari; ꝙ ꝺn̄ Lotum in ꝺubio ad ju-
ꝺicem, et nec ꝺum in ordine ad ꝓbanꝺ crimen ꝓblematur
jeꝺur. Sed ꝺo ꝺ crimen cā evaꝺit ꝺe alium ꝓbabilꝺ
emendationem, ut ꝺn̄ ejus ꝛva intra castꝝ limites ꝛ
capitali aut monasterij contineatur, injuriam infl, ꝙ
illud alijs ea eaꝺem ꝺilatꝺ ꝰpersionꝫ mnifestat.

§. II.

Resolutiones Practicæ.

§. I. An grites peccet, qui occultum alterius crimen ꝺn̄ jus-
cā manifestat uni viro ꝛudenti, qui creditur illud ꝰ
evulgaturꝰ?

? ?
Affirmat D. Thom. qui ait: si unus ꝺe alio aliquid ꝺicat, quod ꝛ ꝓbligi, m̄ ꝙ h. grites peccari, ꝙ plerique m̄ ꝛ ꝛ pactum eam
malum ꝺicat, corrupit famā ejus, non in ꝛ ꝛ magni æstimant. Conf. ea eo, ꝙ judicium ꝛ ꝛ ꝛ ꝛ
toto, sed in parte. ea gꝛe ꝓbrum, quod ꝙ illud ꝺn̄ apud unum fac ꝛ amittat
ꝛ ꝛ ꝛ ꝛ
ꝛ ꝛ ꝛ ꝛ

q IV. An de se sit peccatum sit peccatum + infame se exponere?
Qd non sit peccatum, ex dictis, patet primo, ex hoc q̃ nihil
est dignū fama hac, quippe quam spes vitæ aliqua ibi gerant: q̃ alii
vero sit id ē malle, id sit hoc appetere vitam pœnis exponere, aut
eius famæ iniuria cēdere officium, qd gerit, aut eius infamiæ gaudia
sibi cum aliorum scandalo + gravi damno.
q V. An in aliquibus casibus sit sine peccato?
R. affirmative videatur, qm̃ de vivo detrahitur, q̃ nunq̃ amittere
sibi nec hoc amittit quis injuria, q̃ defuncto quodammodo vivit
in horum memoria, et veluti prospectum bonæ famæ retinet, q̃ sibi
aliquis injuriam, damnū inferens cogeris cum obligāe restituendi.
unde colligunt Lotg et Molina in hisce negotiis posse etiā justam
de occulta mortuorum crimina prudenti, q̃ nocivis plus illis accessum
sit, spe ut alibi hujus occulta referant, in ad exitum, in ad finem,
in ad vitam rerum gestarum servandam.
q VI. An sed qui pecc. qui detractorem audit ac tolerat?
R. si filius patrem impetere et infamia sit quis, nec aliter avertenda,
nisi ē ista charitatem; secg̃ si res sit levis, + infamia et te-
quatur efficaciter, + justo moriōem + futuram; debes in ipso
levi, discedere, + ostendere displicēam, q̃ hi impediri + illem mi-
nus pote detractoris audacia. Quidam audis detractive alludaris,
et peccatum mortale, si delectās sit filius, de qui jactura alterius
famæ; si aut in delectaris q̃ accidens ob rei novitatem + nar-
rantis facundiam, ē venale.
q VII. Si ista audias, ut sis tui memor ea aliorum ad detrahendum, pec-
cas m̃ contra justitiam. et hinc ad restituendum, nisi detractor ipse
restituat. Idem dic de eo, qui, cum ex officio deberet, et potuit impe-
rare, non impedit detractorem. applica dicta supra de correctione
fraterna.
q VII. An aliqui m̃ + leves detractiones, sed sæpe repetitas peccare pos
modo et obligari ad restituendum? exhibit: cujus stulti sepe quotidie fiat
sacrificium tempore Carnisprivii, et qui leve hujus alicui detrimentum
fecerit, tenebitur etiam minimum?
R. affirmat: cum Sarden. Lugo etc. q̃ levia q̃ levia sueta multiplicata
quis peccat mortaliter et tenetur ad restitutionem; ista m̃ ligo + leves detracti-
ones sed multiplicatas laedit notabili famam alterius, et hoc notabile
damnum infert.
q VIII. An aliquis potest pecc mortaliter restituendo famam alicujus publi-
cam in loco, ubi aliās bene et filiter potuisset ministrare?
R. negat pars, q̃ infamatus in uno tm̃ loco famam suam integram
sibi cujusq̃ injuria possidet in aliis locis. Fateor tm̃, qui

solent nitti de uno loco in alium, volentes peccant graviter, si crimen in uno monasterio publicum scribunt ad alia ejusdem ordinis monasteria, cum ob amicam. Sed si deliquisset ille alibi unde venit, posset dici presenti; quia non potest scribi absenti juxta Molinam qui hic addit, Innocentes prudenter id facturos.

§ IX. An licet infame eum, a quo quis injuste infamatus est?

Affirmo, licet lucri & recuperandæ famam alteri, qui infamando me traditorem, & peccat contra charitem, et obligat me contra justitiam, si ejus vicissim infamet. & detractor hic jus, ne plus fiat, quam prium est ad defensionem & recuperationem famæ: quia licet infamatio non sit utilis aut prius ad hoc, sed detractori jus ad famam illius.

§ II. Scitum mihi est, detractori alicui crimen quod imponere, ut ejus ope aliud ab illo accusatus et infamatus et quia ita sed: mihi est, quia peccare mortaliter, qui imponit alicui crimen alicui, ut suam justitiam et hujus defendat.

§ III. Licitum est, si sciendo, crimen verum detrahentis & alicui accusantis manifestare, quatum prium est ad eludendam ejus authoritatem, & injuriam patienti sed jus ad sui defensionem. Imo potest id quis facere, quivis est accusatus de crimine vero, sed occulto injuste manifestato, & adhuc injuste lesa est ejus fama, ad quam recuperandam jus habet. Sed quid si semper vel delictum cujus sciret sub secreto naturali cum pacto tacendi, vel si sciret illud, & cujus ipse videri manifestando id consilii petenti cui, aut si injuste acquisisset notam illius criminis vel aperiendo literas, aut manifestando se crimen cujus?

§ I. cum Lugo, attendi debet ad intentionem illius, qui obligatur servare secretum admisit: nam si obligavit se ad tacendum mihi cum primo cujusque damno, obligatus est tacere. & cum sit licitum, potuit se ad id obligare: quod vero promisit dum vobis mihi, censebur se voluisse obligare ad mihi quidam custodiam secreti, qua obligatio cessare pro eo casu extraordinario. unde ex eventu colligi potest, quousque se voluerit obligare.

§ II. qui injuste acquisivit notam criminis alicui, non potest illud ad sui defensionem manifestare, & nullum est jus ad hanc defensionem: quia non essent illæ necessitas, in qua licitum posset, hanc facere illam notam, si eam non esset, imo posset illa uti ad evitandum ingens tormenta.

§ XII. An si filius in flagranti deprendit confessarium in turpi flagitio, an licite item id possit dicere ad aures heri?

S. affirmat cum Molina citato, dic, & patrefactis jus ejus examinandi et

nuciendi liberum crimina ad observantiam disciplinæ domesticæ
cam nō aqua denūciāē unq occulto et fidelis dēfiat dnq illis de-
lāō domesticorum fit ne qūr infamia. ex quo nō sequitur, q
puer ancilla de ipsis adulteriis proprie denūciare nam in
adulterio deprehensam. q nec ex præiudicio tolendū dē defiat ab
ancillis, nec infamia aliqō incommoda, quæ inde oriuntur, sit
levia, sed vide quia.

Q. XI. An subditus vel religiosus proprie alterius libidinis crimen defrē ad
prælatum nō ut, patrem ut cessit, quō alter jam plerē emen-
dato censetur ita, ut illa delāō nec ad illius crimen, nec ad illius
emendationem, nec ad bonum dnē religiosi nihil aut inutilis.
videatur?

Respve cum suar. etc, quī aut, id eē pertinere ex grā huc mētis?
q christus spr obligat ad subveniendum proximo cum mō ejus dam-
no; ergō detrimentum q primum religiosi lapsi et ipsig nō illatis vi-
dari, pt ēnē ullo detrimento fame i nō apud prælatum christus obligat
ad adhibendum remedium, ex quo in illis circumstijs major fructus sperā
o pt; ergo vult ē ipsi alter cessisset puri sui, q pt fieri aliās bñ, nec ejus
defuo deferantur ad superiores non præmissa fraterna correctione?

Q XII. An et quo facienda sit restitutio famæ?

XI. qui falsum dicendo alium infamavit, tenetur in aperte retractare
adhibito nō, si opus est juramento. Subinde dō respondet, si infamator
dicat, se decepsum fuisse alter rem comperisse,

XII. qui crimen verum, sed occultum injuste prodidit, debet concordare
apud auditores eri minus opinionem, quam potē hic mendacio abolere,
dicendo nec se vel dixisse, injuriam intulisse, decepsum fuisse.
si hæc o videat sufficere, tenetur eidem de eo passim honorifice loqui,
ejus honorem defendere maximē apud eos, coram quo diffamavit, et
ita eadem fama ipsam restituere.

XIII. si quō famam, nec directe, nec indirecte restituere potest, nobis
excusatus, nec pecunia famam reparare tenetur ante finem judicij.
q justitia commutativa non aliud exigit, quā ut restituatur res ablata,
et huic æquum; pecunia non fama o æquat: et verecunda dō justitia de-
beq reum condemnare pt ad satisfaciendum alteri in pecunia.

XIV. si ex infamia alteri illata injuste aliud præterea damnum sequatur
ejusq, q officio et dignitate potuq eos, quos ejus industria ipsam fauere, q
crimen nō verum sed occultum et hoc vere illud damnum infendi,
sed eam accipit q evulgatam: quō evulgatio ē mihi ex illius omni-
dem dicendum de eo, qui alterum injuste infamando a lucro ve
commodo, aut ab officio ejusdem impedivit. eandem tui solutionem dixi.

Q. An. d'alterius crimen breui & subito dedecore petitu sit illud anticipato diuulgare?

Q. si iuste diuulgatum sit & criam iuste. dm o'ipsum illud reputabitur pro nihilo. Seg si iniuste; nam tum retinet ius ad famam suam.

q̃dñ spes fuerit ex priuatum arbitrio relabat. dmo ad repraes. ejusmodi rerum obligãtur nr̃i hæredes infamatores, si ipse ea repraesentauit.

Q. XIII. Fidig de accusat in Confessõe, qd infamauerit alterum, teneat adhuc sed tñ culpa? q bona fide putauit, crimen ee verũ et ipsum? q auctores id de alia persona de grauiore alio crimine iactarunt. an ex iustitia tñ caritate tenet restituere famam?

R. affirm: saltem si potũ absq; gri incommodo. q leue? sit obligãs ppter ea re accepta, cum nihil inde habeat, nego ex iniusta acceptione cum factum sit tñ culpa; ergo obligãs, q ex re accepta, nam ad restituendo, q debet rem, famam alienam, eo modo, quo debuit rem. ad. 2. dicit. si ppter bonũ gri incommodo; constat apud doctos, id multis in rebus non sit obligans impedienda, qm pone o infert damnum.

Q. XIV. An sit obligans restituendi famam in apud medios auditores. R. qui detraxit alteri apud eos, qui nihil habitur cum alterius calumniaturi; tenetur in foro dei restituere in apud medios, q ea caa efficax infamia apud hos caata: tenet detraxit apud eos, qui ipse deinceps credentes aut calumniaturi ulterius, aut tenentur restituere, nisi apud eadem. q tñ ulterius propalent aut ea materia ppria impubblica, sed malitia aliorum: q ipse detraxit, nihil cogitans de hoc, an auditores essent ulterius propalaturi, nec ne, de gestibus protinus ea putauit, q aut tenetur restituere, nisi apud eadem, q vicissitudo damnum dictum.

Q. XV. Quando genere? restituere famam?

R. Iusta cordonan; sit in quibus potuit. sicut alicium bonorum existimationi famæ restituendæ cordonare, nisi forte ea via sit adhuc scandalum, aut ad officium eorum vile obscurandum. tunc in eam cordonare foret saltem contra christen. qdñ infamia tua redat in alios, ubi infamia religiosi in monasterium, cordonan forte plane inuida, quia ea mea fama aliena.

Q. II. Si alter de vitiosum iniuste infamauit, nec tñ. sanio fere velit, tenetur iusta ejusdem valebit cessan.

Q. III. Si infamia aliunde sit abolita, ea q oblivionem, sententiam Iudicis, aut damnatio vita tñ restituta fama. pro infamia tñ ordinis fieri, si ille cupiat velle ingredi, duel fieri obligat satisfac, ea. significe dolorem, petere veniam, exhibere knis etc.

Q. IV. Si crimen alterius sit aliunde notum, q tñ amicitia quo restituis.

Q. V. Si restituo fieri ex possit tñ pnto vita: q nemo tenetur restituere bonum infimi ordinis, cum factura boni ordinis cuprio. qdñ in q tua infamia aut falso testimonio ministerit alteri mortem vitæ, aut qve damnum ejusdem. knis testimonium revocare nisi cum vita aperte possit.

§ VI. Si ex fieri ejus jactura famæ, quæ sit longè majoris momenti, ut si prælatus & alij viri illustres infamiæ aspersi plebejum. hic non potest prudenter exigere, ut illæ famam suam instaurat: mittat, sed debet ei aliq; caute, similitate aut mutuo juxta Lessium, qd eum esse saltem in casu, quo fama prælati nocua est ad magnum bonum &c.

§ VII. Si infamia efficaciter secuta est, ubi enim autor nullig est fidei, & auditores jam scivere a quonde, ideo ubi infamia non fuerit ortta aucta. porrò quæ de fama dicta sit, mutatis de ejus ligenda. nam etsi, si lesus diligenter consumiam orbatem & celem, restituendo eo modo, qui ex prudum arbitrio sapientis fieri posse censetur.

Tractatus VI

De octo præceptis Decalogi.

Sectio I.

De vitijs pugnantibus luxuriæ.

§I.

De fornicatione, stupro, adulterio, incestu et sacrilegio.

Dico I. Fornicatio est mutuus carnalis concubitus cum soluta ex mutuo consensu. Soluti autem dicuntur, qui possent statim inire matrimonium, et hinc proles inde nata non spuria, sed naturalis dicitur, et secundum naturæ leges. Colligitur I. ad fornicatorem reduci concubinatum, quando ipse aliquis domi & alibi personam alit, cum qua voluptuose et pro libidine fornicetur; unde concubinarius absolvendus est, nisi prius concubinam domo ejiciat. II. Concubitum cum alterius uxore non esse adulterium, quia quinquies. sed odium conjugis jus in corpus. unde potest hæc scientiam ei in confessione exprimendam. III. petitum frigidi & eunuchi cum aliqua otiose speciem mutuam contra naturam in confessione exprimendam. IV. ob fornicationem simplicem sine gravitate stupri minime obligari fornicatorem ad dotandum & matrimonium, quia me: alio alere prolem per cap. 6. deco, qui duxit etc. nec debet audiri negans se patrem, nam si confessus & convictus fuerit de copula, hic ipso præsumitur ei pater, nisi aliud demonstret.

Dico II. aliquod aperiendum est illicita frigidis defloratio, non quidem fraudare conjugi; si sit vi, fraude & metu injuste incusso. dupla: addit fornicationi malitiam injustitiæ in confessione exprimendam.

Dico III. Stuprum violentum, si ipsum sit, pœna capitis; si vero ipsum, pœna justificabilis & alia extraordinaria puniendum est, præsertim si brevis et publica quælibet, & quando matura sit minori 12. annis, aut non intervente raptu stuprum illatis fuisset. ut constat ex Constitut. Caroli V.; pœna stupri non violenti

ex jure cauo est, ut stuprador v dotet puellam, v eam in uxorem
ducat nisi malit penam fustigationis v exilij in monasterij
subire, ut refert in hac ict v. de adulterijs ad stupro. ad rem
in obligatur unde Fabian judicij, q e lex presentis.

Sico IV. In Confessõ speciatim explicandum e: si ligatg cum ligata
commisit adulterium. q duobg conjugibg fit injuria. Si ei commis-
sum ligata adulterium, q magis reggrat juri actis, ut rata fiat
mixta duobg viris conjungatur, idgo hum ob primum impedien-
gracendi cum ob in certitudinem prolis unde fit injuria hu mari-
to, cui alterius proles suppon, v seltem quod coguit de prole
id faciendi, cum alijs prolibg suis adducto a matre in predom
haereditg extraneo.

Sico V. Quesitg e concubitg cum consanguinea vel affine usqp ad quin
gradum inclusive. Resp. prie in ordinem 2 committit, qui carnis
peccat, aut matrim. contrahit cum consanguinea huc gradu, qui non
cognovit; q inter eosdem interuenit affinitas, sed qui affinitas
ampliatum gradu prohibitg. II. qui carnaliter peccat cum consanguinea
collaterali v affine in eo gradu v altiori conjuncta, q impedimentum consan
et affinitatis 2 usq ad quintum gradum restrictum e. III. qui fornicatur
cum duabg inter se 2 tio v altiori gradu conjunctis, q c. Frid. 2
14. C. 4. de consan. extenditur ea copula fornicaria ad 4tum exclusive
ad 2dum gradum inclusive. 4. q peccat carnaliter cum cognata legali
ex adoptionem, et quidem cum cognata spiritali q stupro. quamvis
negri 2 spiritualem legi cognatio spiritualis q cum liguria
hre Spelem aliquando defendatem in confessõe exprimenda ne
sit dubium; an in casu cum consanguinea commissa quae differat ab incestu
cum affine? q an diversitas linearum et graduum faciat diver-
sitatem. specificam in incestu?

Ad I. prohibetur gula esorum etc, q spes differat, q virtuosum
temperantia ex lege naturg qui affinitg: hmodo tempus quod commodo
in castitg cum matre, qm cum noverca.

Ad II. I. diversitas linearum recta et collatis facit diversitatem spe-
ciem in incestu, hmodi q nullo unquam casu licitus fuit coniubitus
inter consanguineos in linea recta, hmodi q lex alia debuit recta
matre qm socrui; et lex fratri illius uxoris.

II. quod gradus linea collatis spes differt a religõ, efficitque
incestum spes diversum. Idem dicendum de 2do gradu affinitatis
linea recta respu religionem, praesertim linea spirituali, q illi jure
naturg prohibita sit, et Matrim. dirimant, hi vero jure 2dum proh.
non dirimit, est gradus religionis hmodi, qui affinitatis

ejusdem Speci. Notandum porro est, qd esse in casu cum aliqua
nea. Ut si vir, qui cum affine, ideo cum consanguinea uxoris in
mo & secundo gradu, in hic casu speciem assumit, nisi qd privet
jure petendi debitum conjugale.

Vitium VII. Sacrilegium in mala luxuria est violatio rei sacra, ideo, hoc
& persona sacra & actum venereum. Quia persona sacrilegium
est, quae obstricta voto castitatis contrahitam peccat aliter intra
& extra, & quae quo? vel votum, cum alio in hoste peccat
carnaliter, & illa peccare desideret, qd in confessione exprimendum.
nec hic est addere, an habeat votum solenne, an simplex
an sit sacerdos, an diaconus. Item est, an capiari debeat,
an sit sacerdos Ord. et religiosus. Lessius affirmat, & probatur
est, qd stituti in ordine S. Benedicti ex speciali Bulla gestio
servare continent: Haud qd obligat audiendi missam &
vota, et ex regula Bullae diversa sit, ideoque duplex sacrilegium,
si sacrum omittatur, ita hic duplex erit sacrilegium, si
peccatur contra obligationem, quae oritur ex voto et alia obliga-
tionem, quae oritur ex susceptione S. Ordinum. Qui hoc
committit sacrilegium, quae in loco sacro, ut in Bulla cum
suis capellis et cemeteriis, fit copula m. conjugis, si mixta, ni-
mirum in contine Conjuges facte in aliquo casu excipiat.
aut illicita pollutio, et peccatum, si occulta fit, si notoria, qua
hanc ei pollutionem, sed quam primum peccatum; licet si occultum
sit, non teneatur tqm ad pollutio hoc abstinere. Simile est in pol-
lutione occulta, cui annexa est excitatio. Caeterum osculum labium &
amplexus impudicos mere occultos, habitu, prius pollutio, vel
consummata speciale sacrilegium dicit Sanch. Bonacin. etc, qd
et hoc adhuc non violatur speciali loco sacro, si tale pollutionem.
gravissima sacrilegii species est sollicitatio ad turpia in confessi-
one.

§ II.

De peccatis contra naturam.

N. Scelus hic contra naturam est, quod fit contra ordinem, quem
natura in cetera animantia regit, ut sequi possit quae hic
ordo profunda sit, ut aut carnalis fiat cum conjunctione duorum
ejusdem Speci. II. Diversi sexus. III. in vase debito. IV
in vase non debito. Ad hoc 4. species peccati contra naturam.
I bestialitas, quae est servatur debita species, ut si homo congrediatur
cum bestia. II. Sodomia ipsa, quae non servatur loco
debito, ideo si mas cum mare, femina cum femina con-
cumbit. III. Bonnia ipsa, quae servatur quidem debito

Ipsos damnat ab Alex. VII.

24. Mollities, sodomia & bestialitas. Aperta ejusdem speciei infirma; ideoq; difficile dicere in specie, se peccet adse pollutionem.

25. qui habuit copulam cum soluta, dato facili signo dicens: commisi grave peccatum contra castitatem explicando copulam.

ab Innoc. XI.

44. Damnatur audentius fornicarium cum se nulla conjugio velle ma. liam, et solum eam malam, q interdicta, est thimbo rai dissonu vindicta.

49. Mollities, i. explicita delectatio venerea, quae si cum deq; interdicto signo, sine ejaculatione semen, est bona et aliquando obligatoria ad mollitiem.

50. copula ad pugillum signo tacito facto, si ad alterum, ad quem dirigit in specie duplicem fornicationem.

Sexq; sed o vase debita. IV. Molliciei, qua o servatur generis humani; sed in seipso v alio absq; copula procuratur seminis effusio.

QI. Quid notandum de bestialitate?

R. Petra Lacroix dbet bestiario explere in confessionali, an cum bestia maris, v feminae, an mas bestiae alii, v Lodovicus coiverit, an actum complevierit. q quis diversi modi pecudum diverso respectu castitatis; non e hr nec, dicere fas erit, ut. an fuerit canis v catq. q hic filius est rao turpitudinis, q fiat cum b. f: cum alio. Reducitur huc concubitus cum daemone, qui constituit speciale peccatum contra religionem ob refugium commercium cum daemone, qd in confessario dbet exprimi et addi, an daemon fuerit ab fama v non; persona ignorata etc q hic intervenit in malitia actus.

QII. Quid de Sodomia ipsa?

R. non sufficit in b. egregio dicere: commisi Sodomiam, sed exprimi debet, an fuerit agens v patiens q agens emittit pollutionem, qui peccat q hic o dantur. R. an perpetrata sit cum persona hujus vel unius castitatis, cum affini etc, non in mo explicandum videtur, an pollutio sua fuerit intra v extra vas praepostere, q mo et alii casus constituens Sodomiam dantur ex novo concumbendi, et do emittendi semen intra vas praeposterum. alias, femina cum femina non posset committere peccatum Sodomiae. Unde legitur Sodomiam committi, quod mare imprimis se languet, et movendo ad penetrandam pollutionem ea affini concumbens ad sexum indebitum; d'ami h. tm fiat ad explendam libidinem, erit mollities. porro si e Sodomia imperfecta, qa egressus cum debito sexu, sed in vase praeposterum, e pt in mixti a conjugalis, est peccatum mortale specie distinctum a Sodomia perfecta, ideoq; exprimendum in hac specie ad alterii, si fiat cum conjugata.

QIII. Quid circa molliciem?

R. Scribitur I. in psam, qua fit effusio seminis apta ad generationem, ejusdem, qa distillatio dcta, et in vicinorum, quae e ipsa alterata et commota partium verendarum et motum tumoris spermatici, et partium gravi servientium, in qua pollutio debetur Venerea. II. pollutio alia e voluntaria, directe et in se, alia tm indirecte in causa posita v non ablata, alia vo privilegiata: III. alia ex lapsu, alia ex illusione, quae spe adjungam hic aliam in specie

exprimendam malitiam, & ex prie obligitati, vt fiat cum desiderio
furicandi etc, & ex prie psone, vt si pollutus & polluta est ingora-
tg, clericg, religiosg etc. & ex prie cooperantis ad illam, aut
instrumti ad libitu; qui se polluit & pollui permittit tactibus
alterius psone, fabrime, sacerdotis etc. Dico id in confessione
exprimere debet, tm rae speciei, tm rae partis alicuius.
Si quaeris, gle peccatum sit, si pueri & puellae, qui nondum possunt
seminare, se ipsos luxurie contrectando, & contrectari faciendo?
Respondeo quae peccata mortalia ad mollitiem reducendum; est n ex le-
gg affixis ad pollutionem; quae tm referuntur ad impudicitiam
tactus in confessione exprimendam. Dico pollutio dicatur delectatio
deficanter & de intra & procurata mortifera affecta est m pro
conservatione vitae, g mollesi regnum Dei possidebunt. 1. Corinth. 6.
Dico III. pollutio indirecte voluntaria, idest, quae provenit sensatura ex pre alicu-
ius cae quae sacra. Exemplum etc tm potest e peccatum,
quatum primum e ipsa cae pra in gre luxuriae. Cadit in fictum
I. gradu aio, ex qua provenit sensatura pollutio, est peccatum
mortale in gre luxuriae, utpote qui se turpiter, et ex nau sua
vergit ad rem Veneream, m pollutio in illa cae inculpabilis
peccatum mortale erit, g in tend eam ex finibus convenientibus mi-
nie vere aptum inde consequi sensatum. Item impudice ex-
cogitare, desideria, aspectus, tactus, osculationes, quae de
mortali in gre luxuriae, si ex illis provenit pollutio, g nisi o
interveniat, de peccato mortali, non tm ni se, sed ni ex cae
pollutionis. II. gradu aio, ex qua provenit sensatura pollutio, est
tm peccatum venale in mea luxuriae, n pollutio sensata, sed o
intra, et seclusa spe prae ipsius iuxta eosdem AA. peccatum
venale erit, g tm pollutio, cum o sit alia in se, ni tm mala
erit, in quem mala est cae, qua sola e voluntaria: go sicut haec, sic na
illa e tm inter mala. III. gradu aio, ex qua provenit sen-
satura pollutio, o e peccatum in gre luxuriae, est de mortale in
alio gre, ut est vg amicitia voluntaria, tm pollutio mea go accidens
inde sequens o erit peccatum mortale, g pollutio solum voluntaria mi cae
breviter et remote influente, quia inde o e culpa mortalis, omnino
absit primus ipsius in delectatione. IV. gradu aio, ex qua provenit
pollutio, est de se honesta, et ade aliqua cae utilitatis, necessi-
& commoditatis, exercendi & continuandi eadem, tm est-
legatur pollutio, nullum erit peccatum, dummodo o intendatur, et absit
voluptas ipsius; ita est, vt inquit Gerson. Sed videtur? Studere

de reb⁹ Venereis, exercere confessiones, Iger̃e ex officio ꝓtes offa
ras medend⁹ caũ, non obstãte ꝓhib⁹ pollũc⁹ semin⁹, & alt⁹
ꝓtum mẽle ꝓpũs, qd ex eo colligi ꝓt, Ds in illi occasõe lapsi
jam lapsq⁹ sic mult⁹?

Q. IV. pollũc⁹ sibi inveniaria q̃ in somn⁹ ꝓfluum o⁹ᵗ; cui⁹ ꝓfluum mⁱ qvẽ in somno fac̃, I. si ante directẽ volita, vel
curata v̄ acta fuit, ut ligõ studio turpib⁹ imagin⁹ib⁹ in⁹ormiret v̄ ea media adhiberet, v̄ certo sibi cubaret, ut
seg̃tur pollũc⁹. II. si post pollũc⁹ virgilio se ea delectãte sibi complacuerit, ita, ut complacẽ peccatum in delectatõem
libidinosam ꝓceptam, q objectum illud mult⁹ turpe et illicitum
est: Seq̃ dicendum, si complacẽa referatur ad aliqm finem
v̄ effectum honestum. III. circa pollũc⁹em in somno coptam et in
vigilia ꝓsecutam obsr̃vã, qd seclusa consn̄ci⁹ illam non peccasse
idem videtur, qui de mer⁹ nghẽ bonã cam q̃ mittit, qm⁹ reprimere
o⁹ᵗ in tuto, et vgl⁹ vix pot⁹. Simil⁹ pollũc⁹ seg̃tur involũtariũ,
si ritinuerit et finis illius voluntas ꝓfluendi erit ꝓhib⁹ inviti⁹ aria,
cavendum h⁹, ne vigilans ullo an⁹ modo ꝓfluvem voluptatem
coptam promoveat v̄ ꝓsequat q̃ b. o⁹ videtur peccaret, nisi forte
seg̃tus ꝓfecta adversã q̃ncsct.

Q. V. Dubia porro ritenda circa pollũc⁹em, et quidem I. an licat
deliberate pollũcm sibi v̄ alteri v̄ ea facta gaudere?
Ar. I. voluptatis caũa rqm⁹ lic⁹, q̃ opus in illam ꝓtate vel⁹ est
turbide.
Ar. II. Dicit⁹ est alia lege Lacroix, qd licitat affectus⁹ et mes
sari, ut pollũc⁹ mire⁹ natis⁹ inviti⁹ eveniat ob bonam
finem, vg ob sanitatem, Ted andam Hurtem etc. q̃ pollũc⁹
inviti⁹ia, quo seg̃tus ea caũa vlis, juxta mẽm o⁹ retinet
amplius malitiam oblivãdo, qm⁹ retinet, si seg̃tus ea caũa o
vlis vg ex tanto v̄ tam⁹ legitimo.
Ar. III. Affi⁹ licitat velutari, v̄ gaudere de pollũc⁹ Dum Le, lic⁹ tm
ea gaudere, affecq caũa fuit alicujus boni, vlq⁹ hic esset
ꝓfect⁹, agitando etc. II an licat semen
III. an licitat semen jam corruptum et guiter nocium illud
medicatis directẽ expellere?
q. affirmãe, q licitum licet alios noxios humor⁹ Ignis medicatis
expellere, si m⁹ hoc, qm⁹ q accidens seg̃tus vi seminis effus⁹
ex quo hi⁹ o⁹ seg̃tus licitum ꝓbere v̄ hinc medicamenta
ad vnd semen corrumpendum, ut potea ejiciatur, and

volvendum in iquinem alicuius hum orem alijs vijs expur: gandum; q h. reprobat instituti seminij.

Colligitur ex hiis dictis, eorum mo dorum esse de distillare que sit cum commoe libidinosa, q ejus commo ditum est notabile lucrio, et veluti mortalia gratie; q est vo: luntaria, nisi distillans erit multis ob ejusmodi delectatione rea.

SECTIO II.

De actibus impudicis luxurie.

§1

De delectatione morosa circa obitum venereum.

N. Delectatio in re turpi pt et v mre spectet, que npe in sola volante e, et sine delectatur turpi obo. Sic nulla turpi commoe in re: vel non mre spectat, ut sit carnalis. si npe cadit turpis motus in re; dicitur, utrumq; delectatio mortalis; non ob moram corporis, q in ea instanti pt hic dicta; sed q illum delectabile quod movebatur in ea, v q in h. actu sola quiescit, nec tendit ulterius. porro delectatio carnis alia e venerea, que dicitur ex commoe seminis, v spectans gratium; alia pte sensibus, que dicitur ex applicatione sui ad suum obitum, et exurgit in appetitu sensitivo cum aliqua alteratione circa motum spectantem vitium; idq; ob solam actum convenientiam rei cum organo sui; sensibus eq dicitur ex visu picturae o obscenae, tactu rei mollis, auditu musicae etc, ut h. de le o emissa; esset mi vile, eando recte ad finem hinestum, ut colligitur ex damnata 8va ab Innoc. XI: comedere ut bibere ob solam voluptatem o est peccatum.

Dico. Delectatio morosa de obo venereo est peccatum mortale in hac aui illicita e copula. ita Dnus; q a nda et q se e ordinata ad commodum finem gratium; imo si delectatio mre spectat venereum finem pte e peccatum mortale; ita Dnus, q de obo gravem mlo, et o datur in h. mia peccata mace, nisi ea deliberata et advertita.

Q I. An sit cogitatio vetita de obo turpi, ut illicita?

R. h. cogitatio pt et v speculativa, id est auo, qua quidem delectabilitas obi percipitur, sed ipsa, ut talis movetur ad eam desiderandam v appetendam, v pt et practica, id est auo, qa ita percipitur delectabilitas obi, ut talis non moveatur ad eam desideranda, ut si cogitet de copula extraha commoe carnis et appetat illam. Practica illicita est qua illam petit, v in eam agentis, secus mortis, q sic cogitatio e cta q se

commotiois ḡstuum, et delectais ꝯcreat. Pure ḡsideranꝫ ꝺ
de se pctum, si absit primum ḡsus in delectabilem ⁊ cogitatiꝰ
practicam, etsi d. ꝑte inito durarat: delectaō in mala bene
m' sub condice: si liceret, excusari a pcto ꝺ pue videtur.
ſn' vlas delectabilis ee in si obio: vlem copulam, si ceu
conjugatuſ, ex delectioe illa tale oriretur ſue delectaō nlis
solva, gō ferretur in copulam absolute, et commorebit ḡstus
grates, magis ḡhet ad consum. Dmo si delectaō solua erit
ꝑhō volita, ſ vita si delectaō talis, que est nlis et nra illa
caa: unde nec videtur finitam ee istam solua et finitā delectaō
circa copulam ꝓteritam, nec ḡois circa copulam futuram,
ḡmis si fuerit, aut ſtra si licita.

Ad III. An et gōde peccet, qui circa delectabilem moralem concam se
se ſtum ngtive, ita ut nec obliat, nec positive resistat, sed gō
permittat?

Ad I. Dum est, grauiter peccari, si. si fiat ex placea obti ⁊ delectabilis,
adest actus primum ḡsus in delectabilem.

Ad II. si. si ablint, et pcreat ꝺ actus caa naturalis, de ita permissiua
finita regnis, esse obligatum pue resistendi: videtur quidem ḡsu
entiale problion, ꝙ si lex nrlq oriantur ex caa de se finita, ꝺ
tamen abstinere a pue lege tale: gō nisi ree est, illis alijs oriis
pue resistere, ed in utroqꝫ casu genitis poterunt iustitia ap
pellatum ita gubernari a relate, ut ipsa in ejus anꝫ in vsu tra
ꝺ obliat, quem solum ḡsum prebet preceptum: unde concupiscen
unde gratis fingitur ḡceptum affirmatiuum, cis pue resistendi.
nec legitur fore ḡsum virtutem ⁊ indeptibilem, ꝙ ut sit esset
deberet supponi obligatio pue resistendi, gō multi dd. negant.
contra in finita ꝺ minus ad mi pcti finalis, ꝙ dum velas
se possunt ngtive sed, sere hō primum primum ḡsus ade, et
credere etiam e imprudens ꝓmptio, ad ait sanct. non si hō
ita dominatus suo relati, ut sue prio posit suspendere omnem
eum circa obtum cognitum, et voluntate allicions. Imo
dum appetitus rationalis delectatur pue circa obtum aliqd
vix discerni pit, an relas se leat vio ngtive, an vo cum ap
petitu fui delectetur.

§. II.

An et qlis pcepta sit occulta, amplexus, actus, debita
obseruare?

Arg. I. hac et lia si fiant inter personas solutas ex utriꝰ
anꝫ luxurioſi, ⁊ obdelectabilem concam, et nullia, ꝙ ejus
nulli anꝫ primo seruiunt copule. Idem dicendum, si aliqꝫ
illi de lege se non leant aliud finem ⁊ effectum

prader delectaem Veneream, sed h. o dicit intendatur, q̃ dicit
vitii et exercē sūl intenditur; estra vō hi ejusmodi ampleg
et oscula fiant ex fine hōis cum caā rationis vg ad ostē-
sionem amicie pūr morem patrie, q̃vis ꝙ accidens ex-
surgerent ntg Venei; si absit pessimum vsūs, nullum erunt peccatum
ingressa viem; si vō fiunt ex levitate, joco, curiositate ꝛ petu-
caā, seclusō scandalo et prelo, erunt tm venialia.

Q. An motus Venei, qui oriuntur ex osculo, ꝛ tactu caā, sint pecta
mortalia ipsi, o intendatur quidem, sed ꝛ prevideantur secutri?
Sūt negtive Vasq. Less. etc, q sint tm indirecte volti in caā, non
mortis mla, et absit peccatum vsūs in ipsam delectaem, sit
suppositus. Nego h. tūm; aīt Sporer, ostia? decretum Alexand. VII.
damnātis h. propōnam: é probilis opīo, tm ei vāle, osculum ha-
bitum ob delectaem Venereā secutam ex osculo oriūd?
seclusō prelo vsūs ultrīs ac peccatum; q h. manifeste sequitur
de delectae valde utilibus Venereā: ad patet ex illis verbis: absq; prelo
ulteriōris vsūs, opē in fornicacem ꝛ aliud opus turpe: gō jam
suppono vsum in illam delectaem ex illis osculis ortam, qui
ait, go nullis est. Multo plusq, qm ro Aut. cum Filliucio, dē
mortē, velle delectaem tm sequentem, quae oritur in osculis
ꝛ tactibus, tm q nec ipse mla est, aliās negarem ex utroque
ꝛ morte sequi. neq audiur finis mortis mlis, tm q nullae ppīe leguntur
communē Venereā: de prima in valde erunt illae delectae seminum;
go in illis sibi ipsis vox peccatr sonat. Nihil omnino h. sūtiam spe-
culativē probem Lacroix ngt esse vgli ad veritatem practicē probem,
q vig. pt ita sibi in illa delectae solli, qm accedit delectae Venerea
in go vsurpe ꝛ se exponē prelo pānis vsurpandi Deum omnes é
mortis.

Vide II. Aspectus possunt esse in hac mā mortes, I. ex obo, sibi sibi in
se vide ipse, et notabile opus plerisq ad libidinem provocans, sit si-
gō personam plane nudam, presertim diversi sexus aspicere. II. ex
sola actione, sit ego cum alii assū ad libidinem aspicerent fa-
cdem puellam. III. ex solo prelo pūro, sit ego obita mea sororis
aspiciens pūreat jam insurgente lapsu cogitae pessimum vsūs
in delectaem Veneream ꝛ aliud opus turpe, nec in ea-
dem cessat. Haec d. si absint, seipsum ꝛ alios vivos ꝛ fe-
minas ex curiositate vel levitate tm aspicere minime licitum
erit, imō nullum, si adsit juxta caā rectis ꝛ utilitatis.
Similiter personam ejusdem sexus, si sit vide pueriles, nudam
in circa prelo obscenas aspicere samber. et gaude, censent

rarumgo esse dm vnle, q h. ista ad libidinem provocat, licet
eodem modo aspiciere alias diversos sexus. Dem dicendum de ijs
qui legunt ll. obscenos, aspiciunt picturas & comoedias
turpes, in his n' gravia peccata pt; q vrò alia scribunt
prosunt etiã saltem rae scandali, vel ingm à morti excus.
prosunt.

Dico III. Licet aspectus, de multo magis tactg, oscula etc possint
esse mortifera ex obio, & intrinsece et ex prio q hec forte ad libi-
dinem provocant. Tangere partes inhonestas alterius personae
diversi sexus, n' ex curiositate dm, ex causa ad pt à morti
& s: ex obio magnam difficultem hed, et gravissimis prio dici
exponit. Inter personas tn ejusdem sexus ipsitat sanct. con-
mo: tactum ex sola curiositate habitum existendum à morti
peccato excusari, q tn rarum esse inquit aymam, saltem
propter adjunctum prium. Similiter tangere partes inhone-
stas corporis ex sola levitate & curiositate, & longo
tempore, saltem tactus talis intrinsece et prio, imo nec vnle
sit sat ex ratione justa caa. Hae mihi probabiliora
faciem in delectatione venerea à morti excusare, quod
amplexus, tactus et oscula, facta cum fini ardore et ira
Dei expetita etc; secus vero in pueris, ideo vnquam delectatio
caa destituti tactus etc, nisi personae ejusdem sexus sepe
graviora peccata sint, quae inter personas diversi sexus, quae
ad peccatum mollitiei & pollutionis. Nullum tn dant vnle
tm peccatum & si longissimi gaudia sperent, sanct. etc,
osculari pueros ex ardore mere alacis, aut capere delectatio-
nem ex, mollitie mere carnis: similiter ancillae aspicere
& tangere partes inhonestas pueorum sexus opus &
placeat & peccant, licita officium exigat, tm vnle,
si levitate et ex curiositate faciant; si am id fiat cum
mora, ordinate peccatum grave ob vnle prium consen-
libidinosi. Tactus supra vestes ad partes inhonestas tm e
mollis, si gratus, delectatio consurgens ex contactu mu-
cositate; si am fiat ex petulantia & jocu, erit tm vnle
juxta sanchez; si habeat scandalum. Discrimen inter tactum
& visum est, q tactus, amplexus, oscula ex magis appro-
tatat ad venerem, dico de delectatione sensibili, quae

ex illis vltrie pijsti, ordrie ē Vrea ac mtlis. Ad visus
ō ita ppque ēdit ad concubitum, et delectō inde septa
sape ō ē Vrea, ut sīgō mulieris pudibd audiend contempla-
tio ex tla curiositate, non raro īm ex hi aspectu orit
delectō Vrea, qm vltrie admithē pectis mtle ē.

Sect IV. Turpia loqui, cantare, legere, scribere ex. Vrea de-
lectatis eā, vel cum delectāt circa ea turpes, narratas,
audita ex ium pālo zpūs in dem delectōem prae-
cipuum scandali ex gr̄tum mtle inducūt, malam
fumam ā sīe graviter ppbto. Quāq; hm hec fiant hm
ex levitate, curiositate v alia delectāt ō libidinosa, erunt
hm vnia. vbi hm bene advtt Sporer ē Valas, Sagm ē,
gd gratuw v capitalw delectō de ipsa re lopi licita et, si
ea sub figura artificiosi carminis, aut suavis musicae vo
magis delectabit, qm̄o argtum ē turpe, qm̄ grue ē hostia.

Q I. An osculo, tactu in conjugatis et sponsis de fro excusent
a mtli?

S I. De conjugatis prim affirmt Sanch. si referant ad copulam,
vel pēdas; si am fiant ob delectōem absq; intētō copule,
dicunt ee vnia hm; si absit prudens pbabilis. q. Natura.
Hoc aut honestat, et vltus finis ē gravis.

S II. De sponsis affirmt Sanch. Gana et, dummodo tactus
ō H. ex obto, intētō aut pālo zpūs graviter inquietis;
extra pblig id ait Lacroix, ideo negat Suarez. Ad lesōig q.
q. Sponsi ō tis copula: gd rei tactus, osculo etc: Sanch
hm Tolet, quidq; tenet osculo ō imputrica, hi m Sponsi
licebunt hi signum mutuae benevolae. gd am Busembaum
hīd licere ejd sponsis, si hm intendit delectōem sobrem, ō
videtur practice pble, q ordinie adeuit, pter zpūm in
delectōem Vream, quae sit cui conjuncta.

Q II. An absolvendus ds consuetudinig in pollvando v non?

R. Si pollvat ex occae aspectu, tactu conversis etc
nq; vna v diuma vice ē absolvus, dona occae deserat,
si am ex nulla occae epīna id fiat; sacrig absolven-
dum judicat Fambur. Suadetur hm prim ab eius vi-
tae absolvi, et interim opus bonum medium, quia sunt
medicae noxissimorum. Licito priorum Q. etc: hic legatur

poterit. an seriam emendaij, ꝓpoum̃ beant.

§ III. Quòd se debeat confessarij grē circa examen obscen̄ [illegible] candidissimè, nihil interrogare, nisi que necessaria [illegible] scitu regnit. pro prudi observand, cum juvenis confitebit, qd se tetigerit impurè, ò Patrem interroga: an secum dormierit, nisi sciat, qd sciat, quid sit? Eadem ratione de puella interrogenda est. Si confiteantur laici, regulo alterius sexus interrogare oportet, et quid? Si mulier confitebitur se cognitam extra vas debitum, ò interrogenda est, quo vel loco; qui se pollicitus ꝑ actum virū vel feminæ circumstantiam ejus, quem vel qui tetigit, explicare debet, vel ꝑtes corporis, nisi ꝑ propositum id factum, cet: Si autem pollicitus, id explicare debet ob copulam cum pecte, vel aliter observata, dicta de Sacrilegio, incestu &c. Hinc Confessarius monet bene confessos, precatur sacerdotem missa ꝑ peccatis premissis ingredi, qui sibi creare tentat.

Tractatus VII.
De Præcepto VII.

SECTIO I.
De furto.

de usuris. Socios damnata ab Innoc. XI. 40. Utrum Mutuatarius licitè mutuum restituat dominum, cognoscens aliunde ultroneum, juvis inito cum mutuante pacto.

Dub I: Furtum est injusta et occulta rei alienæ ablatio. Dub rationis videtur esse causa Sacrilegium: si fiat ablatio ꝑ vim, rapina est: si ꝑ dissolutionem, furtum ex quo hinc inde multa: et quia dicitur regulariter dolus et justitia: hinc subinde orta ob proximum mala. quod sit quis mala sumens ex malis, variant Aut. Informis est, duos duntaxat absolute enumerat mala. et nisi ipsum esset verum veremur: et quia dicitur quod usura sit accipientis lucrum quod non inferat magnum damnum dantis, vel aliorum: et quia dicitur. Si furtum de alterius quo pollueret, ipse ob fugitivam ejusmodi fœdum. deprehendit, quæ subtrahat ad victum unius vel plurium, cui ablata est; si hinc divitis furetur duos florenos, et cui subtrahit divitis unus, quinis aliqui bubulcis, nonnullis aliqui nummos, quo uno die ultra se alimentet. ita Layman; furem ex professo. utrum vita, possit peccatum furando vel levissimum ob damnum inde ægroto, cui medicus furetur, cum ab alimentandi, et prof. de quo post Libri interrogandi sit? Si furtum dum se ipsa gravissima vide delectari, et ejus amicæ ibi congressum ed; peccatum grave, non in gre furti, sed contra castitatem.

4 ꝑ. Cui vita pecunia ꝑ dari videtur ad manū et nulla lex, qui ꝑ majori pecuniæ vel damnum quis tam, et creditor aliquid ultra sortem à mutuatario exigere, et eo titulo ab usura excusari.

42. Usura dari, dum nulla lex aliqua exigit quis tam, et ratione alicujus tituli, dari exigendum quis ꝑ justitia debitum. #

Sive damnato ab omne XII.

26. Si remissa furti, si solvit in extima nate, sed mi in gravi.

27. Si mulier de fide domestica prauit occulte herij dñi sui ipsa ad corrumpendum opera sua, qm̃ majorem judicant salario, qd recipiunt.

28. Non intergnis de pena pecti inter restituend, qd ablatu est p spaciu furti, qnd uerg dñs maiora dolij.

29. Qui alios movet aut inducit ad infrandum qđ damnum tertio, non tenet ad restitutiõ illiꝰ damni illati.

II. pars 42. ab. lig. VII. damnato: dñs d mutuanti aliq ultra sortem exigere, q̃ de obligo ad ꝛ repetendum sortem vq ad certũ tẽpus.

Dic II. qui furatur rem levem cum ad plura eidem ꝛ diversis furandi vsus ad summam notabilem, peccat mortle m̃ furando prima vice, o rae fris, sed intrioꝛ secunda vice ꝛ qui: adeoꝛ teñ tenet tm̃ tota restituere, q rem tm levem abstulit. Hic quaeri q punct a mortle, qui mortaliter peccat furando, aut vnio alijs peccatis de leviore materia misceatur. Quod colligi cum ad confirmandã qui ex ocasõe tm̃ sine ad li fra prova communiter, q peccat mortle, tñ ad notabilem quantitatem pertinent: ut prima pars peccant grãs, nisi in aduertens ignoret.

2. Hic quo post completam semel materiam graue adhuc eidem furetur leviꝰ, peccat q̃ hoc mortle?

3. Quarto dicit probligo, qd ita q hõ rectam intellectum augmentã dñm sine, et prodeat fidem cum proximo facit unum damnum majus. Sine et hoc dicitq: ꝛ ni fallor, quid peniam de furtis q̃ cadit, et restituere possit ꝛ non. Ita? ni fallor simile peccat mortle ob datam raem. Si sic, dico simile tm minutia peccat mortle. Dicit ita attigit quatenus mortle. q̃ peniam et restituendi quam obrigit continuam furtum pecuniarum cum septẽ ita ut hic cum illis. ꝛ applig concludant.

4. Qd intelligendum de furtis minutis factis eidem a diversis, ex quibus plures furtum unum ex altero colligit, aut altero ex alio viuant?

5. Hic fiat dñi Joñis confessio et vapule, qui peccant mortle dolligendo ad restituendum aut petendum, q̃ si ista illa medica confiteant mortle quatenus q̃ si non mortle dimittãt.

6. Si dubio de furto fiat, sit tñ, ut aliq removeat ex dolo alterius, legnam ex alijs vicis, peccari contra justitiam, negq vero salaꝛ dicunt, peccare contra caritatem tenet tantum. aliq non movere alienum duo capita ad tuos negotijs, furtq; huiꝰ injuriam ac dnum restituere, qd nemo dicit.

7. Si id fiat sta, ut quidam ꝛ movendo ad furtum, ad restitutiõ dñi q̃ illa fuit causa furti q̃ damnum, probligo tm̃ peccant mortle q̃ si non; neq; pligo, neq; mortle dicunt ab alijs causis, sed tm̃ dolligendo qđ in fine: dic quo q, ut apparet, esse.

8. Pro praxi circa furta minuta observa, majorem quatenus regũ ad mortle. II. Si minutis furtis rapinis pluribus q̃ si eidem, q̃ damnũ diversum ex pluribus ꝛ noctis minus. Hoc sine et viana regula tenendum. III. Si furta minuta sint eidem, si pluribus fiant, majora temporum intervalla. III. Majorem quatenus regũ ad furtum mortle

salarium ei ming, qm operam, o ei meliùs certum. forte m̃ labore aliqd aliud compensandum. vg ff. favores, ipsem promoviq ab illo cessit ipsi jure ad majus stipendium, aut q̃ illo labor, qui alig libenter subiret pro illi salario. Omnes hujus appis attendendum ad omnes qui alteri laborant, ut arij artifices, q̃ prestant obsequia, ut in decessores, inferiores, q̃ obeunt officia, ut consiliarii, secretarii, quosq; ipsi. et specialiter qd filios servorum reliquis fragmentis panni, alia simili, ut illi compensent meritudem; q̃ mercedem meliùs aliq̃ daturi, quã major ordinie p̃ obtinendi videtur expedire ipsis. Item videtur dicendum de servorum invitis illis, qbq vestes confuerunt, retineant ejusmodi reliquias. An ãm hic q̃ ille censeatur invitq, judicari debet ex eventu rei, et putat sacroip eos, qbq vestes fuerit restituendas, cavere pte ei invitos: contra habentes ibidem Aug. et Sanch. affirmat, qd servos ejusmodi relinquas q̃ dum illa minus, ut pro delictis hi videantur a dris, sed m, quo majoris aloiss, facile retineant, q servos m̃ morte vestes assumunt. juste minorem mercedem hic pro labore. Mores m̃ regionis tend compensandi ea causa et favoris pro more patronum servorum instituendam.

Caput II.

De restitutione.

§ I.

Quid sit restitutio et unde oriatur obligatio ad illam.

Circa I. restitutio, quæ hic sumitur, est justitiæ commutativæ, qua redditur ad æqualem, qd fuit injuste ab altero acceptum, vel injuste detinetur. Obligatio ãm restituendi ex duplici capite oritur, nempe ex re accepta, et injusta acceptione. Experimur inter res duas esse, q̃ mensura restitutionis faciendæ ex re accepta sit magnitudo possessionis, ideo, ut dñm restituas, quatenus ex re aliena possideas vel m̃ dum probabiliorem, quam secundo fando ex dictis. Mensura ãm hac ex injusta acceptione desumitur alicui dñmi, ut nempe ãm restituas, quid alter ex tua acceptione habuisset, si tu inde aliquid habes. vide

Circa II. Ad restitutionem obligantur omnes qui aliqo modo ea causa influxerunt ad effectus dñmi. Sicuti ex actione vel omissione injusta. Unde qui movet vel induxit alium ad inferendum quod damnum ipso facto tenetur ad restitutionem illius damni illati: modi ãm cooperandi ad alterius damnum contra hoc vestes,

sed quæ le postea pene, si alii emi sicut libri pro so, ut postea pleriq; vendat, et pretia augeat: signum est, qd libri emuij, etc, si ei de suscipiat pala alia onera, quæ regulariter alia; ut si pecuat equus, alij illum libi perire.

Jussio, Consilium, consensus, palpo, recursus,
Participans, nullus non obstans, non manifestans.
Per primu ille mandatum s. expressum, tacitum, absolu
Igna comitacea in damnificando, aut dispensa in om
& Dum prec, exorbat, instruo, cao suadeo, nuncio
frono, blandisia inducendo. & 3tium, approb
efficax dmni inferendi. & 4tum, qui adulatorie, & lau
ad malum iniquum cuitat. & 5tum, qui furem, fesa,
instrumenta cepit furem protegendo, de probato refugium
ad securitatem. & 6tum, qui participat aliq de furto, quia
ejus cam, & q particeps est alicui damnificative. Caet religi
di cooperando dicuntur nonne sic, et q nullum venit ille
qui facit, ex officio obligat impedire damnum. & 2° obst
qui negligit fie subsidium, et justa dictum damnificen
& 3° manifestantem, qui 3° manifestat, obligatus ex officio pu
dum poet praveri damnum, ne inferatur, & ad reparand
revelando furtum & furem. Et his regulae sequitur.
I. nullq prove cooperans j. ff. 6. primus mdo, obligatur q
dicto restituere, nisi cooperatio sit deliberata, efficax et injus
& restitutio ex injusta damnificae gater obligno supponit q
delictum. II. nullq prove cooperans excusatur ff. hoc q
damnum a se illatum cito ab alio fuisse inferen
III. Et casu dictum nonne cooperatio obligitur dictum, qui da
num impedire dictus ex officio aut contractu, q charitas o
fidat jus stricte. IV. mandans tenetur ad restitutionem
dicto damni, nisi arte executem damni mandatum fuerit
sicut revocatum. V. Ex consilium, quo efficaciter mutum da
ferendi, sepe dicunt dicitur repe, aperte recepta in fraud
damnum, esse in arte illicem revocatio dictum consilium, q cessa
in hac revocatione alteri in movetur sua instructione ad
ferendum damnum: secus est, si rude rogantes, & conscribens
ficacem, non suggerendo mutum, quo poterat, nec movendo infra
& damnificative jam alicui notus, nihilominus damnum
dabatur fuisset; q his non efficaciter in fluit in damn
VI. qui, suo usu influunt in damnificantem, ut q
dant suffragium pro electione injusta, & subscribunt de
inique, tenetur ad damna inde secuta reparanda, et om
singuli, & dictum suffragia fuerint necessaria, ut vero majo
parte erat suffragium, tenetur illi, qui post majorem partem

nisi in aliqo casu nullq
teneatur mdo damnum
delictum.

8.

suffragantur, juvant quidem quia certo suffragio alium injustas approbando excusantur de restituendo, quia judicaverint cui in plurium archiepiscorum suffragiis electum ire dubitat, ad quod majorem partem electoris suffragium debet restituere, et principio est ac ejus advocatus omnes tenetur, idem dicendum de eo, qui palpando, et adulando, vel aliter instigando est causa damni. VII. Qui recurrentem ad se malefactorem recipit, fovet et defendit, quam asservat, aut servitatem portat, non restituendum, cum sit causa efficax damni, obligatur ad restitutionem. ubi monent Layman et Sanch. Sic excusari a pecto campores, qui recipiunt filiosfilias, qui furant pecunias patrum furentur, quia se consumere; non vero, qui post delictum juvat furem ad fugiendum, tenetur restituere, nisi quia est causa damni, nisi reus sit fugere. VIII. Si participis operatio est ad ejusdem damnificationem, tenetur totum damni: evadem idem sit accipit, tenetur ad illam pro rata. Secus tamen, si ad restitutionem, qui est solus injustus occupator, ideoque tenetur capere pro rata illius, qui parat instrumenta, applicat scalas, ut alii furentur. Si notarius, qui confingit falsum instrumentum: ipse tradat vinum alteri vel suo vendendum, sciens, quod sit admixtum aquam venditurus minori mensura; excusandus, qui ex quo metu vel alia rabbi causa participavit, aut cooperantur, modo aio quia se nata, cum rustici de mutuis cognitum injustas eorum foras avehere.

I. An qui ex his cooperantibus teneatur ad restitutionem in solidum, vel ad reparationem totius damni.

II. quod duo ita cooperantur ad damnum, ut absente alterum totum damnum sentiat. Certum sit qui restituere tenetur in solidum, si non pars una vel nolit, vel non possit restituere.

III. Cooperans pluribus partialiter efficax, tenetur restituere pro rata pro rata damni a se illati, ut si plures sine arcula consilio involent in vineam alterius, quatuor uvas.

IV. Quando cooperans ita concurrit, quod sine quo causa non fuisset, non adest, totum damnum impedivisset, qui sibi

pauris.
Licebat de influxu, ut sui ejus influxum aut totum damnum impedivit, aut sui alterius influxum totum numeretur.
Sic, si obligas restituere sagittas causa citatum damni.

in solidum, nec ne? Et quid aliorum ad restitutionem obligatorum.

§ IV. Si cooperans concurrit ptle gravitate cae Dm. Et Dd, ut in fluat ad totum damnum cand alijs, et ipse tum damnum sue ejus influxu existeret, obligatur totum repare, alijs suam partem reparandum; pro hoc dum de cooperatis nihil.

§ II. Quo ordine teantur restituere cooperatores?

§ I. Primo loco causa physica damni executiva, si o[mn]es ad illum instrumentum cae gravis. 2do loco si in dolo cujus alii concurrentes.

§ II. Si cae aplis, etsi lis nocitis, obligabit imo loco actu ad physicum executivum, si vi Dm operati sunt, ut instrumentum, cujusmodi cae aplis est cae cogens alium ad furandum impune, auxilio; minis: Et convivijs impellens, precibus, rogans, ut ejus nocendi delictum grave; qui Dm ofendit nisi aqua eroquentem Literis furtivum, vel ille illam absque

§ III. Reliqs cae o[mn]es executivas dno nec aque gravis respectu gravitatem prout in concurrendes obligantur aque pariter de facto aliorum; cum autem aplis o[mn]es dno influxu reorum, sed major vel minor: unus o[mn]es consulit furtum alter vi scalas admovet, alig vigilet; vigilans eum rus concurrit, qui scalam admovens; hi minus cum consulens aut modum furandi ostendens, ni o[mn]es ad eqlem portionem; quae autem de gravitate evadendi credit, Haurodes cum ea prove, si ex ma illa furtiva fieret remuneratio prove a aplis collecta dum opera maem.

§ IV. Sed omnes prove currentes obligari ngtve concurrem nec inter eos ullum ei ordinem restituendi, aqui damni ex furto ad aliquem pervenerit, is tutus ab omnes rao rei accepto.

§ III. An teantur restituere, qui alium impedivit a cu prove boni?

§ I. Si alter habuerit jus quaesitum in re vel ad rem, impedire compensare damnum, qui vis fecerit sue vi, fraude detractione aut mendacio, imo si id fecerit bona fide prove pretio; quia cae officium, cur alter o[mn] habeat in qua sua erat, vel ibi debebatur.

§ II. Si alter ℔ habuit rem ei, nec ad rem jus, ad nihil tenetur, nō
ex pte mā impedierit commissa querēti injustitia, ex qua, fraus
mendacium, & q hoc fit injuria alteri, qui habebat jus, ne
fit impediretur.

§ IV. Quid judicandum in casu, quo fur ℔ declaratus ad furandū
sapere, dum suadeas, ut potius furetur divitī?
R. secus contra justitiam, et tenet ad restituendum, q̄ licet
consulere minus malum in finem alteri prōne in malum
eam destino. Nam hic aggē jus ad suum minus, quem
alia ad suum majus. Idem dicendum de rusticis, qui
in diu pabulabē militum, ut suo parcat pabulo, dato
militi vg hordeo, eos mittit ad aliam detectam prōnam
ut ibi colligant pabulum: secus ert. si in absque hoc
fine proponeret animus minus malum esse furari divitī, qm̄ pauperi,
atq; et minus malum ē furari lecto divitī, q̄m
pauperi, nam his ℔ videtur inducere furem ad fu-
randum lecto, sed tm̄ offrē mā minoris mli, quod
videtur ē licitum. Pariter dicendum de rusticis, ℔ fu-
runtibus militibq, ut certam domum invisant pro pabulo.

§ II.

Cui facienda sit restitutio?

Auth. J. D. Wunderlich.

Dico I. Debita incerta, id est, quod creditor ignoratur, v. convenit, an. 1755. in 86.
℔ pt, si reniant ex tractu justo, juxta lectium, claymant etc 8. theses
professor. sibi debita retinere pt, nec licitum ppōby exigere.
vg si à mercatore ℔ errorem accepisset 2 ulnas panni, pro
una, nec sciret, quo alio accepisset. quidni reniant ea de-
bita, vg usura, furto, dhū restitui ppōby v. Tuleō ℔ legend
pro eam Tuleam, quæ habetur in Cap. cum tu, de usuris, et Cap:
cum sit, de judicijs; ubi furens etc declaratur ad diuinum rei
furtivæ inhibes.
Dico II. Bona dto omnia restitui debent possessori justo, à
quo accepta pt, v. cui damnum illatum est. Unde accepta à
depositario, conductore, administratore, his ydeis, ℔ am
dto restituenda pt, ne injustē spectentur jure possessoris,
aut custodiæ. Excipe 1mō, si hæc eorum damno, v. infamia
restitutio fieret indebitē dno. 2dō si probabiliter ejus judicarentur
rem absumpturi v. ablaturi cum injuria dni. sic bona
Tuleō, ℔ prælato dissipatori. Sed Capitulo restituenda pt:
accepta à pupillo, tutore, religioso ex illis bonis, quorum
administratio eis competit, prīmo restituenda pt tutori, minori q

Q. I. Quid respondum in casu, quo Timotheg vo emptor domum everteret, invenit thesaurum, cujus pte aliquam collegit faber murarg; idem dras adiud Q. Quæritur I. An Timotheg debeat has pecunias tradere fisco? II. An colligas à fabro pecunias in poss ctra ad I. dicitur: q Timotheg ē in via propriæ hujus thesi debet jure nāo ac gntium acquir. ejus dnium. ed quia fortè fisco exigenti reddendus ēt thesaurg, si alienat fit cospectio, ea ex dnō d'negatur, quem exigenti ht fiscus opponendus.

Ad II dicitur: d. pecunia illo inventa ratione thesauri, dicantur ē bona sub nullius dnio existtia, earum dnium jure nāe acquirit primo illas occupanti, i. apprehendenti ad eas faciendo suas; at h. facit faber murarg, q. re. ergo ei ex l. provā debitur fundi ang. illarum partem tradere. ergo probatur, nonnisi post Sctiani Judicis.

In speculativa dicitur, dum inventorem thesauri alicui in fundo mi alte Sctiani Juris ad medietatem dnō tradendam. q. legio digno ff. de re c. specialiter de aliis dubiis rerum.

Q. II. Quid respondum in casu: Titius accepit nuper hospitio peregrinum ægrotum, quem cum altera die invisset, eum jam mortuum, et in ejus cimmeris reperit 60 ducatos. Dum debet Caio 100 florenos; verum cum ejus repentina morte sine testamento, sine ullo hærede decesserit.

Quæritur, an Titius 60 illos ducatos retinere possit, et an illos florenos in pia opera expendere expendere, aut fisco tradere debeat?

In speculativa sibi negamus de bonis peregrinorum, de debitis vrō distinguimus: si debita sint delicto negang, si ex delicto, concedimus.

Q. II. quia in utroq casu post adhibitam debitam diligentiam potest valere in præjudicium alicujus hæredis, qui ab intestato succedat, Titio idem ex jure nāe non licuit nullam obligationem restituendi aut solvendi. q bona vacantia ex duorum jure nāe ad primo occupantis.

Q. III. Si fiscus rei consecutus exigat bona defuncti, probatur in ista Titium obligatio, illa bona vacantia restituendi fisco. ratio est, q. ff. l. 1. §. ultimo ff. de jure fisci, et l. 10. Cod. de bonis vacant. fiscus ob debitas causas et eorum bonorum dominus venditus: q fisco ea exigenti reddenda sit, cum pœnales, q opponuntur culpandi, sed disponere de pœnis rerum.

Dicit exigenti: si non exigat, potest, q post data cognitione restituere; quia ista civiliter restringit jus nale, adeoque strictæ interpretandæ de bonis vacantibus à fisco expetitis. accedit, q ejusmodi res primo bonā fide possessi data fiscum: q dant bonā fide præ

retri; dona exigantur.

§. III.

Quo tempore, loco, et ordine fieri debeat restitutio.

Dicit. 1. Restituenda est res ex delicto habita, qui primum commodè id non poterit huic videri, si restitutionem differas in aliquod vel plures septimanas, imò et menses, quo hac dilatione non potest notabile damnosa. Secus dicendum videri, qui vult differre restitutionem usque ad mortem, et in articulo mortis cupiens ipsemet restituere, cum hoc commodè fieri, sed volens haeredibus relinquere restitutionem. Atque hinc illi denegata est absolutio.

II. Debitor ex mora quidem culpabiliter differt satisfacere suo creditori, inde in lucrum cessans et damnum emergens. Sit

Casus I:

Debes tuo creditori 100, profecturo hic ad nundinas exigit à te solutionem: hinc si ei cum qui culpa negas, cogitur ipsemet mutuo accipere 100, quo casu tu inde in interesse.

II.

Alias mercatori mille; ille potest his bene, et forte maiores ad ditiones prebii, lucrifacere 500, qui lucrum capere potest ob moram quidem culpabilem tua solutionis. in hoc casu inde ad totum lucrum cessans et advocandum in eo casu, meminendum esse debitorem de lucro, qui hic pates.

Q. Quaeris I. quando teneatur restituere plenus injustitiarius?

R. Tenetur ad plenam restitutionem ob lit. justitiae, sed charitatis obligantis ad tollendum scandalum.

Q. Quaeris II. An teneatur restituere, si ob pates hic lasione famae?

R. Cum fama sit bonum ego aestimabile, quod bona existima, quae debet hac removeat, ob inde. Interim hinc, si alio modo hic lasione famae ob pates, reperet alium, unde donare creditori gratum debes, esti videas, tibi laudandem gratitudinis loco redonatum iri, et his restituo ob est causa directa redonatio, sed occasio, qui firmam in mente habet licitam.

V. II. Restitutio facienda eo loco, ubi dominus rem suam possessurus fuisset, si delictum ob fuisset occupata, deductis hinc expensis, qui inde faturus fuisset, si res ei fuisset sito ablata. Sit casus:

Petrus rem abstulit Paulo Neapoli, qui deinde Romam est profecturus; in casu inde Petro, huic expensis rem furatam Paulo remittere Romam hactenus, deductis hinc his, qui Paulo pro Romae recipere rei sua faturus fuisset. Qui est, qui aequum ob est, ut Petrus damnum ferat ex alieno delicto. Sed quidni omnia expendant

valorem rei offerendæ? g. nobilissima ei sit iam, si nihil re
ding remittere, v. si restituo dno cuique heredibus aliter fu
ó profit, sed m. g. possessorem ad expensas, quæ triplum
quadruplum res plerosq ó excedunt. Longe sed secus puto. di
rum ó sit duplo major, debitorem sibi subire, q ipse ó assis
dor ani innocens; duplo ani major cã regio ad absolvd
debitorem, q ad prandium re sua creditorem. Sed de his pos
tium ex dumtijs rerum ad provocandum judicium ame
Secq de possessore b. f. io si sabinianus, si restituat remi
ubi eam possidet, cui dnus absens alio loco cupiat, is
ipse suis sumptibus curare debet.

l. III. Si debitor ó dt in bg creditoribus solvendo, et res alienæ admi
existat in indus, et creditori ante omnes alios ó reddenda
debitor solvente creditori postq, pt ab h. solutum re pti
creditor prior. Ita Raynold. ob l. ultimam §. b. Cod. de jur
deliberandi. §. debitor ad instantiam postris creditorij, an
optata judicium prius patentis solvere possit pt integre
solvere debitum, quo creditores eandem plenarie. q dubi
quã facis illum solvere in dicto judicium. Sed an
privi creditor est hypothecarij v. privilegiatos, ó vri postiori
ab h. privi pt repetere. Ita Molina. contra Lugo et alios
4. debitor ó pt uni ex creditoribus solvere ante, q creditoribus, ó petit
rei egenti integrum debitum alijs manentibus insolutis. Ita
Lugo cum dni. q quia dt par alijs in jure, nec virtute
patendo faciat creditorem, debitor licite alys huic preferendo
injuste agit. Ego rei egenti; nam gravior egenti prius
subveniendum. an ante pus dt solvendum ei, qui prior
singulo libero, sub lite est, et possessio ó dicta pretia. §. b
ditor b. fide accipiens solutem m integram oblatam a debi
tore ó potuit restituere alijs creditoribus, etsi antiquibus.
Non n hic ex accepta, nec ex injusta accessio obligatur
soluto in causa creditorum. Nota Lessius: alios ex magis pi
lybos, qui alteris, esto prius et antiquis, antecedunt, et hos
a plerisq dd. 5 classes pro causis creditorum assignatur.
in prima classe reponit creditores fisci privilegiati; quos sine
quos aliqd debetur nec sumptuum in judicio, et prolegom
exhibitis fautorum, aut pro funere bonorum debitoris
erogatorum. Do quo aliqd debetur pro impensis funebres.

Medici, chirurgi, pharmacopole. 4. hñtes, ministri et officiales dñchi specialiter a debitore conducti rae salarij z debita mercedis. his lex expresse jus prelationis concedat, consuetudines hñ as Statuta locorum, que plerumq; variant, suffragantur. In 2da classe reperiuntur Creditores hypothecarii, speciali jurisq; prerogativa, et prelae minuti, qui specialiter imo fiscus, z mulier et ejus descendentes rae dotis in maritum collata, z religiosi creditores hypothecam in expressam antiens habita. 3. qui cum tacito z expresso hypothecae jure crediderunt in domum, navim et edificandam, reparandam, emendam, 4 creditores publicam obtinentes hypothecam z qui leges. hñ ejusdem, qui priora solum hypothecam, que ventilem vocant, et instructi, referunt l. scripti. ff. de. qui potiores in pignore. dicitur cum publicam obtinere hypothecam, et qui habeant ius judicialem hñt, cujus hypotheca prius inchoata, prior eorum est potiorij, z actis judicialibus est confecta. In 3tia classe alij creditores hypothecarij, quos speciali privilegio z prelatos non legis a jure recepta: inter hos primi regula regula 34. de regulis juris in 6.: qui primi in tempore, potior in jure. In 4ta classe et ultimi reliqui creditores, qui quidem nudi de chirographis, adeoq; postea orti hypothecarijs, propter hñ privilegium rae debiti ex causa publicae chirographarijs postponuntur vg: respublica et civitates municipales fiscus et cae fisci, pupilli etc. in 5ta classe ponuntur simplices Chirographarii, quos aliquid gaudiuge ex cae z titulo hñ speciali privilegio debetur. Nam et isti d'attenta juris priorisate ex residuis bonis pro rata respondent, qd debitum.

§IV.

Resolutiones practicae in variis titulos Ordine Alphabetico digestae.

Adulter: si commisit adulterium cum conjuge alterius, hñt maritus adulteri repetere vel damnare hujusce, adeoq; alere velle spuriam, mox maritus adulteri remittat z adulteram post ac velit alimenta prestare, ubi dicitur velle, si adulter ejus petit aut velit. quia adulter suadeat adulteram, ut mortem prolem suam supponat, ubique dicitur es aqua, ac proinde quia eorum ad totum damnum uno ictu alterius. sed quid si adulter

dissuadeat. Supponem. Intrare saltem prolem spuriis bonis, aut
debeg damna restituere? R. affirmative Inda, sed vera opinio
videatur probis.

Adultera g debigatur ad restituendum omnia dimovendi, quo vero aut
libg legnis g de ex adulterio segnitur, si est valde certa, prudens
adulterinam, gliter certa o' est, quo sub idem tempus est cognita
a' marito, quod idem ilge de casu, quo adultera prout adulterium
de industria pedit copulam a' marito, si nisi fuit ex occulto
dum primum, g sic utilitur jure suo: secus si fuit divulgatum, in
secundo Supponem spuria cum maritis et legnis prolium
damno. Si queris, ex quibus bonis, et quando debat adultera re-
sarcire damna illata marito vel alimentalis spuriis prolis
ij. illata probibg legnis spei diminuendi hereditatis ate?
R. I. Si hec bona paraphernalia, ex his debet relinquere prolis
cui legnis aqualem portionem, prium ipse spei spuriis accipit ex ha-
reditate paterna. R. II. Si o' hec paraphernalia, debet aliis me-
dijs pro viribus resarcire, ipse eam domesticam accusatio admi-
nistrando, parcendo impubibus in usum suum conceptis,
et si hec media desint, debet curari spuriam prolem inducere
ad statum religiosum, et persuadere renunciam hereditatis.
et denig his modis o' spei satisfire, vel o' obligatur adulterium
revelare marito, aliis prolis illgne. Ita plerig cum Layman.
Non marito, propter certum infamie, divortij, aut spei ovi
prolum: non filio, g id rei in conscia valde credere matri, nisi
liquidis probet argtis. Sani n' deberet credere, et regulariter
hereditatem acceptare. Si queris II. quid si infamia
matris ex manifestate adulterij aut o' multum ponderat in
re prolium legnarium? R. negat et in eo casu obligaem ma-
nifestare Lessig et Navarrg, affirmant Molina, Lugo, Sporer
utrag Scbia videtur ee probij. Ita n' probior, si ipse unus
qui posset cogerentur proles legne, multum ponderat infamia
adulterij. Assignat n' Sporer R. casus, in quibus jeriam
certum ee, prudentem adulterium spurio; vero, spurio, g ad
prudentem marito ob majus proles ejus pt obligari. Imm
est, quo nullg modus alig supere, ut legnis resarciantur dmna
et valde certa est, sibi creditum spurium, g infamia judicatur

esse notica. IIdus, si adultera adeo vilis & contemptis, ut merito judicio ejus infamia sit minus exitimanda. IIItig est, si adultera jam alioquin sit valde suspecta. 3. si casus non admittat Patronis subditi regni beate Eugenie, qui potest observat, excusari adulteram a reatu criminis, si quidem possit presumi, liberalitig maritum, et nolle velle cedere juri suo ad reparationem damnorum, quae sunt inde.

Beneficiatus si simplex, si curatus: 23 si simplex si curatus per diem orans integrum solum Breviarium, tutus restituere tenetur omnes, non item, qui vocant, presentes, sed non, qui habent rata beneficij, correspondentes huic diei. ut colligitur ex C. Lateran. sess. 9. de reformat curiae. 3. statuimus. diei solum: nam qui omittit solum Matutinum et Laudes, obligant ad pretium restituendi dimidiandi; qui unam ex horis alijs, ad partem tertiam. 4. si admittit suo eadem missa ad duplex stipendium. 3. qui stipendia plura incongrua accipit, ad unum item pro offerentibus sacrum facit. 4. 3 accipit stipendium pro missis beneficijs annexis, si fundator certam expressit faciendam intentionem: secus est probbr, si item obligavit ad legendam missam relictam beneficiato liberam hujus applicae. 3. qui plures stipendij accipit, et hujus parte sibi retenta curat missam legi ab alio, dato pretio minori, cui casui moderatus S. Ar. reputat penam suspensionis. secus est, si retig reat pro legendo sacro, ratione sui beneficij; si non casu, dum uni missae regulariter annexis, vel alium plus stipendij dare pro legendo sacro, quam sit ordinarium; & accipiunt vel non legem stipendium, sed ratione beneficij. 3. qui plura pro missis stipendia accepta, quae ut obligat sua intra congruum non tempus satisfacere potest. nam si congruo sub Urbano VIII. pro clericos suscipere nova onera missarum celebrandarum respuit, legendo intra modicum tempus quod obligat satisfacere. Eccipe famosa propriae. Nam si bene norunt obligatorum suis desiderijs non cito satisfieri debere. If. videntur statuti damnandi clerici, si unum vel alterum sacrum subinde omittant, pro quo legendo acceptarunt stipendium, nisi absit specialis relatio; cum in hac summa damnum sentiat non magni aestimetur, utpote quod aliud sacrum fere parabile. Hoc certum est, si hic plus restituere, quam acceptum stipendium: quo cum hoc si facile onus aut grave, nec tutus sub

Pro damnata ab Alexand. VII.

20. Relatus a Pio V. imposita beneficiatis omnibus, si debeat in qua ante horam Horarium officium divinum recitare.

21. Hac capitularium collatum, aut quovis alio modo [illegible], si studio literarum vacet, satisfacit obligationi, si officium aliunde recitet.

22. Duplicatum stipendium pro sacerdote recipere missa licite accipere, applicando petenti primam specialem fundationis intentionem celebranti contentam, quae post decretum Urbani VIII. 3. post decretum Urb. VIII. pro sacerdote, cui missa celebranda tradunter, quod alium satisfacere, collata illi minore parte stipendij, alia sibi reservata.

10. non est ita justum si plures stipendia accipere, et sacrificium unum offerre, nec ni est alterum sacrum, nisi si minus, promissa ut juxta Pium eadem, dato aliquo tempore, et si nullus alius offeratur.

33. restitus fructus ob ó-nem horam supplari pt p quo-cung electionem quo ante Beneficiario de fructib. subtilib. faciend.

sub nulli ad restituend.

Consiliarius ſ. Advocatus. si ab init litis cam sui clientis
justam ea comperit, nihil ad diu damna reparanda pr Adv
gni Adversarii, si liti assidat. q si scies et volens cooperet
ad damna utriusq. Imo tenetur ad hoc, ut cam ppls et proh
q suo ſilio fuit cam ppls damnari. quo modo jam capta lite
justam cam agnovit, debet mre clientem, ut desistat litigare
quo cam deserere, alias hoc facias, in defm clientis te
bitur parti adverse expensas damnaq; ei et quem in solidum
reparare, qm eandem obligam incurrit, si hoc in casu suadat
factionem, cuius hoc tm heat locum in cam dubia. Nam
ejs hanc cam injustam deserat, q pt tm citra injustiam
e secreta referre v revelo, q dedit fidem clienti. Quia
tm, nisi adversarig pateretur grvissimum damnum, q secre
tum extra confessionem obligat cum grvissimo damno alterius
2. si cam utriusq; aque publis, imo S.A. Ll publior, licite
Deserit patrocinium clientis, nec tenetur q se ad restituend
q in causa vre publi quis licite pt cam suam tueri. Quia
Ille o tm ad restituendum; nam si fallacijs judicem decipiat
et o afferat momenta cae, ut si in jure fundata, tenebitur
parti lesa ad restituendum. Debet mre monere clientem de dub
etate sue causa, nam facta fors movet clientes desistere
lite, parcedo ulteriorib; simplicib: quod si faciat, imo
clientem etigat ad spem victorie, tenebitur damnum subs
cutum restituere. Item si clientes, cognito cae dubio, o tm
sed litigaturq. 3. quidem quidem peccat advocatq, si cu
cliente de quota litis paciscatur vg. de dacia medietat
Advocato, si hic Ll lites victor exiturq, ut pe variac
satis constat, o tm tenebitur ad restituend, si pactum
sit moderatum. Hoc est, q Ll. prohibentes Ille pactum tm
sit prohibitorie: qd licet impleta conditione o tm illud vg me
retrix accepta mercedem restituere; sic et hic.

Consulens. licite duo malorum vg amorem finis in
clientis, si sola illius incolumitas intendatur. 2. licet in
pace suadere minus malum pro majori, si minus ma
lum continuatur pro majori. vg. si latro jam furari
ivo persone detto, suadeas, ut hm furetur 50. q hi
à me o detur ad furtum 50, cum jam Ll detig ad 100.

in ḡbus ẽtiᵈur 90. 2.ᵇ fur debᵗ ẽt ad inferendum
tm̃ majus, qm̃ minus malum, necaliter ab illaᵉ majo-
ris, nisi scᵈm̃ majoris amoveri ꝓt, lt̃m̃ minus o⁹
circumcatur in majori, absqꝫ pcto suaderi poterit ning
ad inferendum personā, qm̃ magis dnmfiē deuerear,
q in 2.ᵒ casu debatᵘ o⁹ consulit malum furi jamdtto
ad hoc, sed tm̃ cum retrahit à majori malo. Item ꝓt
eandem raᵉm dicendum, ꝺ maleficq debᵗ quidem ẽt
ad inferendum damnum certæ pⁱsonæ; nondum hᵗ debᵗ
ad hoc majus, v illud minus: similiter ꝺ maleficq
solum majus malum infrē deuerebit, nihil cogitans
de minore, nec à sua mente amoveri ꝓt, nisi suae
minoris, videtur hoc licitē suaderi poē, ꝺ in bonis
fortunæ lt̃ tm̃, ad eadem pⁱsona lt̃ inferendum, in
quā erat majus. q hi removend⁹ majus malum ab ea
persona, rem ejus o⁹, quo ꝓt modo, gerit, ei⁹ suadetur
malum simplr, sed ex suppoō, qd alter velit majus com-
mittere: ij. o⁹ suadetur debᵗ minus malum, sed potius
omiō mali tm̃ minoris, qm̃ majoris, et mlum minus tm̃
secundariō, ꝺ alter nolit eiō desistere ab o⁹ malo.
4. ꝺ fur debᵗ ẽt ad inferendum v mihi, v alteri damnū
dispⁱcve, o⁹ possum licitē suadere, ut alteri possit, qm̃
mihi inferat. q hoc pⁱscium est alteri injuriosum.
Sed quid respondum in casu, quo milites vg debᵗ ad
avehendum frumentum laboribi, sed rustici, ubi
tales urgerent rusticum, ut ejo aperiret locum, alias
averturi frumentum rustici⁹. Nᵘ o⁹ pōt hoc injuria
rusticum ꝓdere hoc locum in tali emmodā, q videtr
tamē currere ad damnum ꝺbii. Sed n̄ ita, qd miles
velit avehē h. frumentum, ēo o⁹ ce avehendum, ꝺ locū
o⁹ monstraret. 2. eo fine occidit locum, ut avehatur
alienum, et ꝺ hi remeāt ꝓprium frumentum. Vide
ꝓpam ab Innoc. XI. damnatam ordine 39mam. dicq
eā, secundum Hurg, ꝺ rusticus ad hoc adigeretur metu
mortis, vulnerationis, aut alte enormis percussionis.
Sed quid ꝺ aliquis ꝓ consilium alterig fuisset causa pⁿcipuus
à lone cuē officii, quo indiguus est; an teneatur ad

Quo 39. haec ē: qui clium novit, aut inducit ad infe-rendū quē damnum, non tuto ad restituēdum illig damni tenetr.

ad restitucem? S. aglos, q oscus hi officii apes indigna
go hujus nullum jus habit. Sed ꝺ hoc dis consulens
Utm indignitatem hanc ex rõa confessionis, an teatur
ad restitucem? R. ꝺ videri posse, q utendo hac rõa pecu
Utm contra religionem, et aliunde ꝺ suppletur fictio
contra jus vg fictã, utpote indigni hi officio. Vide pe
terea dicta VI. quæstc. 4.

Damnificator, injuste damnum inferens, qđ erronee
injustatur alteri, dicitur damnare, qđ dicitur cogitus alte
innocens s. rpe qđ legit ex ipsa damnificare, non rõe qđ
attinet mulctam, ad quam damnatur innocens, ob im
putatum delictum: q hujus mulcta ꝺ esse causa pœna,
nec nisi si adsit ejusmodi æquitas, quæ facia
simplicem in foro externo damnum illatum ei ab inno
cente, et qua est a nocente. 2. Mulier exponit suum
prolem in platea, ut si inventa ferantur ad hospi
tale pro nutrice, si dives sit, et potes reã petere
alere potentem, publice fitur restituere hospitali ex
pensas pro illig nutrice. q illa hospitalia in dicta
casu pro infantibus egenis; omnis aligni sentiant
strictum existimantes publ ꝺ Utm nihil tuta ei pote
inopiam parentum, sed minime potest putari publicum
ne ad vitandam infamiam occidantur. 3. qui invenit
nil infantem porum ante fores suas, illum qđ ponit
ante fores alterius, qui ipsa ea sed fere expresse, o
peccat stra justitiam, q illis ꝺ inducit obligatem justitiæ
ad pascendum infantem, sed Utm ad ejusmodi exercendæ
misericordiæ, et inde nec videtur peccare contra cha
ritatem. 4. si rustu intras domum ad furandum, et
vide reliquas ostium apertum; bene licito ei proba
ne et alij fures intrent ad furandum, si id thesauri
ꝺ Utm mei repte damnum a te illatum, sed et illud
ab alijs furibg, q ad hujus finis causa mittis. 5. si
in fundo possessor ideo meliorarit rem possessam, ut
domino ꝺ potens reddere expensas cogatur rem ipsi
relinqre, ꝺ sine illis has expensas reddere. q

dolus ꝺ debet hi possessori patrocinari, dum m̃, q hi
meliorando fauit dño injuriam damnosam, qm̃ ꝺ ill
reprē, nisi restituendo rem, ꝺ deductis expensis. Imo
Sasch. judicat Idem dum negdem dm̃ hñt refundere hꝰ
expensas, si veneris postmodum ad p̃gitiorem fortunam,
etiam ed prbtg. Expensa enim rem m̃ bona fide possessam
ꝺ debent deduci ex fructibus p̃ceptis, etsi ex jo ꝺ facto fuerit
citius. nam si forte tles fructus citius percepti fuissent
sed citius, ipsius culpa est. 7. ut damnificatus maneatur ad resti-
tutionem, ꝺ sufficit ad parandum initium, etsi ꝺ accidens sequatur
damnum, puta si insuper vestis alicui, extra p̃fectionem
ex ad̃ nocendi, q justa stat in medio rei, qd̃ ꝑ solum
actum internum ꝺ auferatur. H. ut maneatur ad restituendum
sb mortali, debet ipse damnum per culpam aliquam quem.
quare ante sententiam Judicis ꝺ hñs reprē damnum, etiam
dum ex culpa juridica, quem mittit, si queras etiam postea.

Debitor, qui dicit se debitorem ex delicto, nescit ad cui
debeat, rem debitam sibi retinere ꝺ pt. Conradat ca Cap. ca
tu, de usuris, qd̃ videtur extendi ad via bona ex delicto
acquisita. 2. Debitor ex delicto ꝺ satisfacit, si per perso-
nam intermediam ꝺ se debitam curatur restituere, res ani
ipsa ꝺ perveniat ad dñum. vel per personam ꝺ debitore
debitam. Nam secus est, si debitur ab ipso dño, ꝛ is ante Ll
ut q cum sibi satisfiat. q dum ista ꝑsona cum dño est una
mera ꝑsona, satisfit hi debitor, ex tractu rei rem debitam
in tuto, si committat rem hoi miser alias fideli. q porte
mercis ptrct ad venditorem. Hz. si res mittatur aliena,
si fuit mittens D. h. possessor: q res hic periit dño, cujus
aquam alter curam gessit. 3. Etsi ex naa rei m̃atur aliqua
restituere, qua forte ex consilio imprudentis confessarii rem,
cujus dnum scibat, in ꝑceres erogavit, ꝛ restituerim falsa-
dam misit confessario, qui ꝺ restituit; potte hñ est, tenet
satisfecisse, q in eo casu ꝑsitur creditor remittere debitum.

Deflorator, qui defloravit Virginem, sine, aut cum
ficta Matrim. promissione, tenetur reprē damnum ꝛ eam
ducendo, ꝛ dotando, ita ut electio sit penes famulam.

Creditor tenetur
solutionem ꝺ fide
q stiam Judicis accipi-
ex tutor publig. si
aatē pupillum
recit dimissim jam
tempestivam, replica
no. arguitur q L.
si natur ii. ff. q.
de excep. rei judicata
fica cap. Reperiebg
2. de purgat. canq
pus, q alia judicia
facta in principio
sti, nihil prejudicia
dicenti ibi ꝺ facta,
Nec ista repugnat
ad nota cap. fin
dicit; quoniam
opponit ibi
dum obligas q. non
ē ita, sed obligas
si pow ē dare, si

Dein dicendum de Mutuatore. Quique hic (mo) ni opprej
sit lge majoris condicis; h. n. casu o. detur violandam du
cere. 2. si oppressa aque bene nubat alteri, ad nuptias q
facile obligatur in conscia ante Stiam Judicis. 3. si fa
mina ipsa impediocem ejus se promisive Matrim., ante
stiam Judicis o. detur eam ducere, nec dotare. q vlentia
fit injuria.

Si queris I an deflorator obstrictus voto simplici castitatis teneat
nihilominus eam ducere? R. ee controversum inter Mo
affirmativa videtur probior. Debet hmi sibi his procure di
persadem in vtb. Si queris II An ni debeat ducere
in casu sibi a Matrim. promisit? R. affirm. o. quidem vi
promisit, que nulla est, sed vi contractus, quem inire te
batur ac sincere. Quique hic, nisi femina potuisset a
vastare fictionem, vel si vir nobilis v. vide dives nuptias
cum ignobili, et vilis contrasit.

Emptor: qui rem furtivam bonâ fide emit, et iterum al
lucro vendidit, nihil tenetur restituere. q hi o. factus dit
Secg cot, si dono acceperit, v. dono datam vendidit. q hi
factus dicitur. 2. si re alienâ ignt instrumento lucratus est
bonâ fide, vg pecuniâ alienâ per negotiacem, o. tenetur
illud lucrum restituere. q o. est fructus rei alienæ, sed tm
mera industria. 3. si a. fure acceperit si bona si malâ
fide, rem furtivam permutam cum aprijs rebus pre
tia ut discerni o. pot, o. tenetur restituere, si fur ad resti
tuendum sit potens. q fur per commutationem illarum
rerum acquisivit dominium, et hi vel vog dnus sit rem effor
ati se. 4. si rem emisti pro falsis, venditor o. sit dnus
pretii, sed emptor mercis, consequ tenetur venditor cogi
vr dno, eidem pretium restituere; quin ne conscripseris, v. q.
mutationem feceris tuum, ad nihil tenetis, q o. factus es
ditior. 5. si possessor B. fi. post admissam diligeam in
clines in eam partem, qd res o. sit sua, teneri alteri
restituere sola vacem dbii docet Dominych; Salas contra
ad nihil teneri, q possessio contingens ratione o. convincentis
ipsi deerat. Dein docet ad nihil teneri, si neglexisset investi
gare pus veritatem, et deinde scire o. petat.

si queris, an emptor mihi quid reddere rem furtivam furi, ut sic suum pretium ab eo recipiat?
R. pblg ee qd non: si prudeat rem illam a fure o ea reddendam vr dño, q jacturam pretii sui sibimet quis imputare debet, cum minime ea magis conveniens dño, ut rerum dominum patatur, qm innocens. Aliud in hoc et quod dicam cum diana.

Famulus v Famula: Leg, ut fmlg v fmla quid furetur peccet, ordarie major quitas requiritur, qm & extraneus quid furripere, hmoi fmla o filie mitis excusanda dr, si hinc inde egestatis ordinarijs residuis fiuatur, v mi ejo aliquid subministret alijs, qui eam juvant in laboribus domesticis; non in grue laymann et sporer excusanda ea a mortali, et inde obligada ad restituem; si furtus v fmla descendat quidq in cellam vinariam, et unam v alteram mensuram q mensem exinde depromat, et ebibat. eodem Lacroix de fmlo pistoris, qui similagines quo b. imputg q annum dam etmedi. R. si fur in modo civ florenum, quod pulsum qué, dis fmla peccaret grue, si q annum q sola minuta subtraheret florenum cum dimio, si n o in minis lape, nec nimis rigide proceditur. S. si ultimo eg minuto soto, qd simul quem qem, o recordet hujus completivi, o peccat qdem grue, cognoscens in pcedo, se in totis suis venisse ad quitem qem, eam. sub mortali tenetur restituere q sic incipit detinere rem alienam qem. Sed queres, an meat sub mortali adhuc rea fmla restituoi, dum restituendo aliquid ita minuit quitem, ut o amplius 1 gris? R. negive q me o detinet rem alienam qem. Secus si fmlg advertat alium furtum furari eg rebus domesticis, qui cura o ei ei demandata, peccat qdem contra ejtem, o in ista justiam, si cum o prohibeat, aut denuncet: Lege est, si cura rei sibi demandata. Si furtum committatur ab extraneo, mitig tatur ad restituem, si o prohibeat v denuncet. Si a conjuge, qui creditur prout furtum aufugitur. q quis sibi persuas qd cuique sibi res dni si quique ista injuriam existimatum.

Hospes si. Caupo. si hospes integra uni dolia distribuat liberaliter aqua diluta, vel peccat mortr, quivis in proximo defendat. q vinu aqua dilutum sibi commutatur.

2do possed aliqd debtre de mensura, si pretium sit legatum sed minfecte iniquum.

Judex, qui se peccat, et tenetur ad restitucem, si minra accepit, quo ad redimendam vexam ꝙ. obtinendam justam sibi offertur; non tenetur, am ei conscia restituere minra, quam accipit, ut ferat sententiam injustam; sicut meretrix o tenetur restituere acceptum donarium, postquam fecit contra; nec tenetur reprē alterum, alteri illatum per sententiam injustam. Munera, quo tpe pretium dantur, sed ad movendam, et in aliquam partem flectendum judicis animum offeruntur, illem de jure pono o pt licite accipere. Et ratio est, quia Judices his ex causis multoties ad varias partes inclinantur injuste. Dixi de jure pono: nam plures tenent, tales munerum acceptionem esse de jure stricto illicitam. 2. o tenetur hmōi muneris illicite accepta ante sententiam restituere; ratio desumit ex pdictis. 4. o pt ex arbitrio causam adjudicare pti, quo jura videntur, utrinq se aque probia; sed debet vel suadere transactionem, ve rem controversam aqualiter dividere inter partes litigantes. 5. tales munerum o debent venire estimanda et precianda: si posuit aliqd aceptis tale extraordrij laboris, quem impendit. Sed quares, quid si judex teat juramentum de non accipiendo munere, an non hmōi tenetur ad restituendum ante sententiam Judicis? Resp: si juravit tum tenetur obligantes: aliqui illis ex dictis non tenetur obligatus ex L. ad restituendum ante sententiam Judicis. gō. adde preterea ex Vasquez, qd Judex restituere munera ad quam tenetur, pot liberari, si Judicio pauto dante hec munera eadem iterum offerat; ille am detrectet accipere? si non judicat, pve bo. ac Judice ois retenti; nam eo tpe quo amplius Judicem agit, capax est accipiendi munera.

Mercator, potest supra ptiū justum vendere merces suas tali ꝑ certam portionem pti, qd tubit tra solutem; si periset tra dilatois pretii solvendi. patet ex Cap. Consuluit 10 de usuris. ubi Innoc. III. ehe decidit, o tale licitum, ut solam dilatem et sectura summatim pretium variante res venditur supra tale pretium. Dixi sectura summatim. provide mercator sciens probe brevi augendum ei pretium

mercis volens mercem suam ↄvare in ↄdimpus pcét pro
spe majoris pretii, si desuper noceatur emptor, plus
soluois accipere. Dic: bmoneatur: nam si emptor co-
gnosceret, nolle vendatorem suas meres distrahere pcò
currente, pcét adsit alium venditorem. 2. pacat giter
mercator, qui vendit minori pretio suas merces, dcha-
bendo aliquid a mensura, v rem aliam intermiscendo.
g hi iniqué abstrahendo emptores ab alijs vendatoribus
jus eorum violat. Imò violat ejus emptorum, qui partist
vg. de ulna integra, qm hi ò accipiunt. Dñtur hinc tlis ven-
ditor o tñi repre emptoribus exhibendi, sed et alijs mer-
catoribg obligatur resarire, qtum mli judicio ipsis
venit. Posset hi immiscere viliorem maam, ti sua non hi mensuram
meres st rabbi meliores, qm alii exponunt, et hi tagab minuere, g alig
pretio vendere, modo sit meres mche ejusdem bitatis, o Sanct contradic
au alia, qua mitet h. pcò vendr. g hi nullam infert in- ut supra dictum est
juriam, nec emptori nec alijs mercatoribg. Sc pcét
minuere mensuram, aut aliam o hi non vam immis-
cere materiam, ti res a Judice inique tagata fuisset. g in
h. casu emptores o prunt ei rabbi inire.

Miles in mi clamedare injusta o dñtur restituere, nisi
pro rata sua rapina. 2. pbatur dlogndo dñtur milites ad
restituendum, ti spoliand bona tulea v innocentes tulos,
msi bellum sit justum. g o st pars dcip. politica. Sic
per dlogndo: nam si ea bona hostibus st servitura
ad prosequendum bellum, pt accidens licend st hec tollere.
Eripe, nisi tulei actu pugnarent contra gere, tem bellum
justum: gaudent hi eodem privilegio bona mercatorum
et innocui et pugnat; g o st pro civitatis hostibus. Convenit
unt hi in hoc dcm, pt, qui caá st ex belli injusti, et incon-
sc incautus innocentibg repre via damna. Si bellitores
præsendent plurg milites, qui teant. 3. Commissarii qui annu-
nam alicui stio tagant, qui emerint, nam vi officii et gende
ex justia tenent agere milites economos. 4. Si commissarij cessa
t solvend aut minuat stipendia militum, aut faciunt
difficultatem, ut elongentur donaria. Unde si occat hi dtā
miles judatur, aut augeat, aut rebellet, ista hec damna
ij injuriantur. 5. Commissarii armilustrii peccant etra

justiam, ꝯ pfectū defuꝝ nr̃i militaris. 6. peccant vsq̃ justam
qui vacuū exercitum, et accipiunt pecuniam, ne exercitus
ꝑficat ꝙ hr̃i bonum, sed alium. Qđ est, ꝙ licet liberum sit Ill.
ductori ꝑre ꝙ bonū vel alium bonum, injusta tñ est venatio eius
rigus pre alio. Itaq̃ tñ officio Bellicus accipit bonum, ꝙ
majori diligeã exerceat suos milites a ꝓdatoꝝ, vt filia b.
ria in signum gratiãs sponte offerunt: injuste tñ ag
t. permittat militem in oppidis amicis bona subditorum
rere, ut hi subtrahantur militi stipendia spensel.

Cossejor d. ꝙ cognito, rem à se liberꝝ possessam ei alienan
ri. eam ipsam restituere statim una cum ejus fructib;
qui extant ꝑr: imõ probig nr̃i tñ dñm extare agnti, h. e. ea
ꝙ. tenetur restituere ꝓbus factus ꝯ dictor. ꝙ iniquum est, cum alterig detrimẽto
cũ fructig s. ñles fieri locupletiorem, et jura dãium fructuum agnoscer dñm
si modos ex re alia actionem suam ꝓsequi.
ꝓcepos, vigtu
fructig ꝯ dictor: ꝙ
ꝓpositũ sicut dicit
nondũ rei indu-
stry, q̃ fructig
ꝑ industria
ꝙ haud quio ꝯ dat
ꝓpria industria ꝓcuret
et cuivis inde ꝓvig.

actionem ꝓpriã ꝯ detentorem. Ego vero censeo, dominum haud ꝯ ee suam, et ex mora gravem cul
D. ꝯ judica, ꝯ agnoꝝ dam obsti, si postmodũ restituit, si fortuito ex vicendio consumatur, tñ sub
Quispel. mutui dno domus ꝛepre damnum. 2. ꝓt deducere cogno
scas et utiles, factas in rem alienam, ꝛ extent in se
ꝛ in suo effectũ judicia estimacem laboris.

Cossejor m. ꝙ si res furtiva ꝛ aliter parta casu ꝛ justa ho
stium in excursione pereat, et ꝯ putetur similiter periturum
fuisse apud dnum, tñ ad ejus estimacem. 2. qui ꝙ in
juriam dedit rem alienam. tenetur ad restitucem boni
oris, etsi postmodum constet, rem eandem apud dnum
aque periturum fuisse. Sit si injuste vicendisses segetes,
nor eluvione eveniendas, si eventus ille ꝓvig ꝯ fuisset,
ret ꝓdidisti, ꝓtueris, tenetis ad restitucem boni oris. Nam
ꝓmus aivem vre damnificatum, a qua ea justa tenetis
desistere: si hr̃ evenig fuisset ꝓvig, ꝯ censeris infe
rre injuriam, ꝙ res cum hoc eventu prioriso nullig est pretii.
ꝙ. preter fructus natales et mistos perceptos tenetur restitu
ere m. fructus ꝯ perceptos, qđ opꝛ dnus longi temꝑ

industriâ cãgo ordinariâ percepisset. q' casu efficax h. damni. ff. rem debet restituere cum ei suo meliorato vilio. q res. quis sua dno fructificat. hinc si fur abolerit vitulum, qui apud furem excrescit in bovem, debet restituere bovem, nõ vitulum, quo vitulo apud dnum excrevisset in bovem. Idem cum melioramento intro: glia ff. que nõ eveniunt ex locatione, plantatione etc: nam in his, que hõi possunt absq; detrimento & vitio rerum & deterioratione, uti vg frumentum, q̃d iam maturum, quam majori precio venditur, dum tamen et alius, satisfacit fur, de rem ejus ablatam in specie restituat, & quãtũ constat ipsũ restituisse, q̃d ita limitat, nisi dno damnum emergens, & lucrum cessans obvenerit, q̃d utrunq; fur reparare debet. 4. licitum est in foro fidei deducere impensas vias, ff. utiles, & voluptarias rem estimabilem auctas, potestne ita fieri aliqua exparte deduci.

Religiosus. ut peccet graviter citra judicium, minor quam sufficit, quã in filio: major tñ, quã in extraneis. Ratio huius partis est q̃ super monasterio videtur magis inferri grave damnum, q̃d patitur, quã in primis ingrata monasterio illatum, deinde et subtle, q̃d patitur clerus religiosus. in rebus spectatis, quã Pater familias, spectat filium filii. deinde q̃ filii succedit in bona patris, non religiosus in bona monasterij. Ratio II di, q extraneus est pars judicis, licet sit religiosus. et hi superiores pñt ea tollere invito ipso religiosi, quã extranei. 2. regula plus ad nutum, hi ex suis rebus, q̃ hõi ad usum, dat ung alteri q eãdem mihi sine licentia superioris, quã hi extraneo. ff. hi ab extraneo sine licentia accipiant aliqd, cujus dominium applicant monasterio, usum vero sibi. q in h. casu subtrahand totum usum monasterio. Porro debet nõ in h. mãa attendi ad divitias & pauperiem monasterii, et ad strictiorem & minus strictam observaam ejusdem religiosi a superiore imitatis.

Studiosus peccat mortaliter, q se tñtur ad restitutionem faciendam & ex bonis suis cadentibus etiam religiosi fratribus et sororibus ea sua hereditate; imo dicam parentibus notabilem quantam pecuniæ summam.

Fœnerans; quaeram hic quales nobis? ff. q judicari nobis adhuc, hi illis filiis præsti pridivitibus annis singulis ff vicies auferat duos & ½ aureos, cum ad. nõ gravis hinc inde ad hunc filium concedant. 2. q̃ illud expensare potuerit

sumptus, impensos in se ne studiorum, nisi pater expres
sub hac condive mittat ad ingitalem, et filij consentat, ad
si pater revocet filium a studijs ultrioribg, nisi velit filij
sumptus fluxos compensare petribg, aut nisi expensas has
nolet, velitgs, ut computet in gradu. 3. qui beneficia obtinet, in
a regno est gradg academicg, illudgs obtinet filio h titulo, dat
ad ecclesiasem pro praxi in rotandum, o filei obligando de
ejus nomi spti filia parentibg fac, q lepe rendes inviti ol
gad scholas mg sed ut mi gad ndum atingendi, et filei remanet
debitum, si scirent ille eo nomine contractum a filijs; nec mi fa
res metuu inviti ff, nisi sua lit ore nobis.

Testator grites jeuat, et hitur ille ad recipiendu, qui mi pecu
ne gd testetur, aut mutet testamentum. 2. si obijsset dicta gd
aut gliter legati, teneri solvere minus, nisi alium ex eorum
colligatur de mente testantis. Ero mihi n, testatorem nolu
le multum gvare heredem. 3. si stabulum quam sua legetur ex pe
extruendo sacello; illud am minoribus sumptibg extruatur,
o ff residuum retrai ab herede, nisi forte sacelli hujus
industria ejusmodi majoribg sumptibg; q testator o demonstratu
de legative in utilitatem ac sua hie cram designavit.
4. Heres rog, si alias debita juri lgna o obveniat, tuncne de
bebit legatis, quod desideratur, ut debita compleatur? Lgna
3. quid agendum in casu, quo moriturus ancilla sua o
dilectissima obsequia suadlegat vel suam supellectilem?
2. ppua an in aedibus dis habitaverit? 3. nudum usum in
horto adibus adjacente? et quidem i mo an legata supellect.
comprendi et vasa argtea ad mensam spectantia. 2. qu
et quid jus ex legata ppua habitac adium ancilla acce
derit? 3. quid juris usuarie?
R. ad I. Vasa argtea, que serviunt mense, uti ff scudella
Paschi comprendi sub supellectili, et hinc debita ancille
l. ext. vibrea. d. ff. Legataria. Emitur ex 2a edi o ff claxi 19. ff. de aur
de supel. legata. et argto legato. debent hinc ri. hui reprobi utique combi
nari cum ri. faventibg, qie qd anteriores leguntur Duim jura
et quadrienem antiquam; posteriores vo dum modernam
consuetudinem juvat. R. ad II. etsi ancilla hac jure ni
matrim. obtinuit, potuit in habitare q edes cum tota fa
milia. ras est ex l. 2. 3. domus. ff. de usuet habitac.
ubi habitare dicitur, qd ibi jus in aedibus alienis com
morandi cum personis et rebg ad se pertinentibg; salvo
domini subdtae. imo ff legataria h. has edes alienas

ni ha Litandas locare. dfunct ex S. Sed licui Dnl. clausa
d habitaé. et L. cum antiquitis. C. de habitaé.
Q aio: quo nudum usum aduim, hés, é id illas alteri locare
q nesq libens habitaém. R. ergo Rsp. cod miles usum et
habitaém, cogd usus hs jus personle, et hoc nulli alio cessi-
bile; habitaé am est res facti, circa quam illa disputam est ab
Jurg. in L. veteris 13. de rta hendis et committenda stipulaé.
Sovo hs nemus usuarig q id alteri locare edes ad usum
nudum accsat; pt hm illas inhabitare q soluim ipse cum
sua familia, sed nq in eosdem edes hi glomre alium ingliud
q L. 2. ff. de usu et habitaé. ... ff. ad III. q ibus pope q
hoste hi accipere iqm gratum gtiamis usibus eidem ejus.
dem familia satis fuerit.
Tutor, hs mi jure hsteris, videatur tutor soluim obligari
ex culpa lata, cum contractu ejus, qm inid cum pupillo,
hs soluim in hujus favorem; pod pt hm specialiter intur ad
sqtia: imo debet adhibere in rebus pupilli custodiendis tam
diligeam, qm adhibet in rebus suis bonus patrfamilias.
L. gratiter 10. ff. de administraé tutela. non hs intur de
culpa levissima q. dm cum; multo minus de casu fortuito vq q
a tutoribq spolietur rebus pupilli. sqtur hinc, qd tutor
ebe culpa levi treatur, cum L. obligantes tutorem ex culpa
levi q ff mri penales. 2. hs pupillo detur aio adversus
hered tutoris defti ex tutela depending, q gerit tutor
ex dolo. ex L. ad ea 137 ff. de rglis juris. non hm obligatur L. 157.
ad prestandam culpam diligentem in administraé tutela
comissam; ex L. 1. C. de haeredibus tutorum q curatorum.
sqtur eti casu, quo tg tutor commisit claves ad domum,
servo alicui fideli, qui hm contra spem furatus cum res
domi, hm pupilli, q committat culpam levem, cum in casu
et bono patrefamilias eandem culpam q committat in custo-
diendis rebq suis.
Vulnerator, Mutilator, Occisor: hm hi alere eos,
qbq strictum jus competebat in occisum pro alimentis.
2. debet restituere dum molem aestimaém prudentum lu-
crum, qd occisus hrs posterat, dum molem aestimaem pru-
dentum, habita rae, qndm occisus adhuc in vere po-
tuisset, et spei, qm hmis ad lucrandum. Notat hm hic
Molina hanc restitutionem melig fieri dicendo cum jo, qnd
interest. q. effectum hs, occisorem hm rogare ea, quae

personam ocisi cucurrit, & vulnerat & ante mortem dimi
nobis & ess. & ipse remittere & damna, que patitur
persona post mortem liberis jus ad alimenta, uti ux
debet.

Uxor non peccat tha justiam, si viro mi nisito ficat eleemos
et donaes. Duñ condicem status sui, q in b casu maritq ejt
rabl mihq: negotiq bonis mihq sibi clamaturñ reservet
dem, qtñ videt à marito male impedi. 2. uxor acceptando
munera à suis amasijs, qñ illorum piis desiderijs consentiat,
& se legato gaudet; ad nullam tñ hñt restituoem. Nañ Imi
si cooperatur sceltr, fovendo del p illam acceptaem pva
desideria. Sijt tñ & se legato; q persona munere numoris
in qbq mi, femina titulo acquirit mnra, qnvis sciat pvum
cum. sed. quid. si ignoratur pña initio, sed ht sub aliquo ali
praetextu. Nañ IIdi, q legent & munera donata abogo
dive et pacto, sit amasii intendant faminam q illa allica
ut ejtiat pris eorum desiderijs. 3. uxor libere mortis cai
disponere pt de dote marito allata, et de aestimae dotis, si
aestimae venditae faciente aestimatio de viro q vida fuerit; nulli
in eidem dispo accidit de dote profectia, si reddum em
cipata discesserit, aut si contractus nuptialis post mortem ux
dotem maritq lucretur: dispnit n liberè de para pharnalib
Spñalitia largitate ad morgengebo, et de acquisitis huñ
Rystria ultra obsequia viri ex debito prestanda. Ff. de lu
ex mercatura partis suo nre cum licea mariti in certo
cibq institutis. 4. de contradote am disponere pt, q dimi
mel apud maritum. 5. uxor ad v. aetias bona dotis reso
vare prioris matrim. liberis oia bona, que à Conjuge de
functo, si ex donae, si ex ultima vole acceperant. Nañ et
q lege femine. 6. de nuptijs. ubi si hñt: q q ex
facultatibq priorum maritorum Spnsiam jure, q q nup
arum solemnitate acceperint, aut q q mortis cae donatio
factis aut testamento jure directo, aut fidei commisso, aut
Legati titulo & cujuslibet munifico liberalitatis premio e
bonis maritorum fuerunt adscripta, id totum, ita ut per
perint, nihilum ad filios, q ea pre caeti zytgio habuer
Gmittand. Ff. pñtum eadem statim ipso jure eorum bonorum
dario, que à Conjuge defuncto si ex donae inter vivos, si ex
ultima voluntate acceperat. hab ex L. gratiae in pncio C. de nup
nuptijs.

Idem prioris Matrim. liberis nō reservanda ℞ que uxor bi-
nuba ad quam liberorum ante & post nuptias 2das mortuo ex
bonis paternis ab intestato acquirat. Porro que mater
binuba prioris Matrim. liberis reservare debuit, debuit ita
relinqui ut liberis, ut ex ijs nequeat cui liberorum plus
relinquere, quā alteri. Defunct & Authent. Cui. C. de
2dis nuptijs. ubi sic lēt: Cui sive cognitis in tot liberos
distribuitur, ō arbitris parentis & relictis: nec potest ita
aliter inter prioris Matrim. liberos distribuere bona defuncti
mariti, nisi in filium, et post hunc defunctum in matrem,
demigo ab intestato succedem devoluta. C. pō amō mater bi-
nuba ibi retinere, et negquam prioris Matrim. liberis reservare
debuit bona defuncti sui mariti, que post mortem sui pa-
tris defuncti filij eidem & testamentum reliquit. Et sive int
ejsos in cognitis ut voluerit, illa potest distribuere. q. est
hic ejusmodi uxor ad diē vite bonorum illorum, quorum proprietem
amisit, usufructuaria, nec hūt liberis prioris Matrim.
reservare eorum fructum, quā ex bonis prioris mariti ibi
ad usum fructum relictis acquisivit, multo minq hic usum
fructum ex bonis paternis suorum liberorum vi l. acquisi-
tum binuba pater suis liberis debitur reservare, cum illum
usum fructum hēat ex l. despē cā patrie potestatis, quā
nō ad 2. vota fiens adhuc retinet, et usus fructus durat
toto vite parentis spē. Eidem prioris Matrim. liberis reservare
que ex testamento, aut fideicommissō data, ō ut ex b. bonis reservata relinquat
sit, si ubi aliqō viro concedat facultatem noui bona testandi
aut donandi, cui ille voluerit, viri am̄ pōdea hac uxori illa de-
laverit, aut nō alteri legaverit. nam jura dicunt, ut sola
bona ex conjugis defuncti substā uxori obvenientia prioris
Matrim. liberis reservantur. q. dicendum cū de donis, que
uxori fiunt quidem intuitu mariti, ita tn̄, ut donator velit,
ut b. uxori ō marito acquirat: ergo debitur reservare li-
beris prioris Matrim. ea, que succedens filis defuncto acqui-
sivit, quo illa bona defuncti filij ab extraneo & quidem in-
divisa sparserant, q in illa bona pleno jure succedit
ex Authent. de nuptijs §. hinc nos alia. Sed
q. An si liberi 1ni Matrim. sentiant in 2das nuptias, an
nō eos vinculum reservari illorum bonorum? & resolve:
mio probligatus, nisi nō expresse sentiant. q ista in 2das

nuptias nec virilis ꝛ xpg in renunciaem judicio reservatis pu
Rituum, cuiꝰ consentientes in has nuptias nō expresse ꝓsu
ntes dari contra renunciaem.

Q. 2do, an Ll. tradantes de bonorum reservae mō obligen
tur de sententia Judicis? R. expensis in utramq; partem
fundatis videri, qd ita.

Q. 3tio, an ejusdē conjux deseratur prioris Matrim. liber
reservare bona ex subsidiis defuncti mariti lit. quoad
onerosa durante ꝓrō Matrim. acquisita? R. negative
q Ll. h. reservaem statuentes loquntur de lucro, inter lu
am vicissim debendum ō esse, qd aliqtr cum lit. onerosa.

Q. 4. quo utergo conjux pauciscitur, ultimus decedens lu
ra linquat stam vg bonorum suorum partem, quod ꝑ
tiens ad 2. vota, et hāc stam partem debeat relin
qre liberis prioris Matrim? R. affirmative q h. par
o videtur modo inter lucra, cum hēāt eam lit. onerosa
ꝓrō relinqndo et stam partem bonorum alteri
ꝰ prior deuenit. Posso et idem relinqndo lit. qua pri
et illi conjugi ex speciali largitate, q h. dantur in dign
uxoris absqꝫ lit onerosa qa liberis munificeā alteriq con
jugis: idem dicendum de arrha; non tn hæc relinqre
medietatem lucrorum, quæ vacante Matrim. acquisi
et eidem dispositis Matrim. competunt. q illa bona ō hæ
ent merum lucrum, ab altero conjuge ꝑferendum, sed ut
meredem laboris sui.

Q. 5. quam dispositem de suis ꝑprijs bonis facere potest uxor in
testamento, ꝑgens ad 2. nuptias? R. illis uxor debet
prioris Matrim. liberos illam qd ꝙm̄am inchitueri
hæredes ex bonis et ꝓbq suis bonis, deducto ꝑius ære alie
no, et expensis funereis. R. 2. illis uxor suis liberis in
suo testamento ꝙmam aut plus qm ꝙmam lit. hō legati
donavit ō lit. hæredes relinqnat in suo testamento, nullū
et irritum foret testamentum et idem ipso jure.
Ita Luis cum Molina. R. 3. si una ex liberis ei mi
nor portione, qm lit ꝙma, exhibuerit fuerit læsa, testatrix
quam erit redem, ꝓlig hō ita instituta agere poterit ea
querela inofficiosi ad supplendum qd deest ꝑtioni ꝙmæ.

Hã iterum Dnis. §. IV. bimba expon, plus ꝑ relingre liberis
suis ex 2do Matrim. susceptis, qm liberis ex pmo, et vicissim,
ꝙd ꝑ prodri Conjugi dotis nõe, aut alio, pacto ꝛ ñ in
ultimã volũtate plus relingẽ, qm filio obvenerit, qm
mater mmã hereditatis sue quota contum eẽ jusserit.
qdꝰ am filio ꝑ habituri partes æques, poterit 2do marito
m partem æqlem relingere.

§V.

Quæ Cæ excusent à restituõe.

I. Ꝯ vignã ꝛ minorã debitoris, nisi creditor Ꝯ in æqli
fore recte. 2. Ꝯ remissio creditoris, ꝛ metu aut fraude
ꝺ Ꝯ ejusdã. 3 Ꝯ cessio fori s. bonorum facta coram Judice.
Ꝯ in postea ad ulteriorem fortunam venerit, j. dnm Ꝯtur
in conscia alle satisfere. Ꝯ abscp sua culpa æqlitur
cedere bonis, ꝑ abscondere, ꝙtum ñ cst, ut vivat &c:
aliter pcm suum statum; ꝑ vrõ sua bona dampit lupi,
comessa ãbg, æquũ ꝺ ẽ, ut statum suum ꝑvert cum alior
clamo. 4. Ꝯ Sñr facta creditor ejusq creditoris, illem
ꝑ conscium respiciat. 5. Ꝯ res in spẽ debita perierit, dum
mrõ nec delictum, nec mora debitoris intervenerit, nec pau
de prevalendo casu fortuito. 6. Juris et Judicis authitas,
ut ꝑ creditor in penam ꝑvertat jure debitum suum ex-
gendi. 7. Ꝯ ingressus in Religiõem. ubi ñ observat, qd
ꝑ, qui brevi, ꝛõe duobus ꝛ 3. annis manendo in Seculo
sperat. se põt solvere, incãtum differre ingressum; imõ
juxta Molinam etc ñ ad quem tempus intus differre,
q solvi debitorem obligat ex justitia, ingressus am in Reli-
giõem ꝺ Ꝯ consilii. addunt, Religiosũ, qui sevente
diem recipit, obligari ad solvenda ejus debita. Hoveret
licet, in ꝑ debitor morte plectatur, hæredes excusentur
ab restituõe cãti damni ꝑ delictum, ejus qd plectitur.
Imor ẽ Sñtia ogtiã. 7 Resp. per justam vindicatam
tm quasi debitum, resp ideo ꝑjudicat juri strictõ,
qd ex justitia commutiva ñ ꝺ manifestati.

Q. An m excuserit à restituõe in casu presenti: Semper
cum nuper ipsi ꝑ Indian Judicis adjudicatum fuisset
pdium contra Cajum, et stirpi jam Ꝯpsit in rem judicatam,

g Cajus contra io Diſc° appellavit: nunc am̃ invenit mōtm̃ ex quo clē cognovit, ſi dum̃ ptare ad Cajum? ℞ affirm. p. b. p. litigaverat. Nā ad. g res judicata ſpectat ea opp̃ paratur ſcriptura. Item g̃ g̃ haec, ti m̃ g illam ob eadem cāā decp. ſit cl vult Dnium Ptre rei alien ad judicata.

Theologia Moralis P. I.

S. de Sm̃tis in gē et ſpē. et Censuris.

Tract. VI.

De Sacramentis in gē.

Sect. I.

De nā et Institutis ſm̃torum N.L.

§. I

Quæstiones dogmaticæ.

Q. 1. Quid Sūm̃? R. Signū ſable, ſbleum, omens ad hōnum justificacem Dntg inclutum, et ſpūlis gratiæ ō m̃ effectivum, ſed m̃ effectivum. Dā gd rem mitto oc. dicit I. ſable, id ē, ſbly cultus accepte, ut ſit accomodū hūi ad ſbly operandi, pro quo m̃ta ā instituta. II. Signū ſbleum et rationale, ut ſit ceremonia ſacra, quā palam colitur Deus in coetu ff. ij. ut ſit nota, quæ ff. ab in ſbly ſignā III. omens, h. e. firmum et ſtabile, ut ſic ſeveret pro gē loto L.G. IV. Dntg inclutum, g obligt Dei eſt constituere tle ſignum, qd inſtituat Dnū gratiæ collatem ap̃ eum V. ad hūnum ſanctificacem: qua parta finis ſuæ appum inſtituis declaratur. VI. Spiritalis gratiæ ō m̃ effectivum ſed et effectivum, g m̃ta N.L. ſi ſigna practica gratiæ hūibus conferenda ā Dō effectiva, ſed et eam ipſam causant et quidem infallibr digne ſuscipientibg. Cauſant am̃ m̃ta gratiam non ſolum ex opere operantis, id est, ppter bonum meritum personæ ſūm̃ conferentis aut recipientis, sed ex opere operato, id est, ppter dignitatem et meritum personæ efficaciam et rorem ipſis operis, utpote qd in ſua ſpecie inclusit, et ā Deo tqm̃ instrumentum nostræ sub

ficavis adhibetur.

QII. Quot sint Sacra N.L.? R. 7. nempe vre et sperie Elia. Dixi vre et sperie Elia: nam vi sola lavri, npe pur Sacrum sonat qdlibet signum Sacrum, sub qo mysterium aliqd latet, plura sc. Sic S. Aug. Sacrum appellat cibum sanctificatum, qui olim dabat catechumenis. Sc. Exorcismos, insufflas et alia, que ea eosdem fiunt. Sc. Signum Crucis. Sed vr tenacig illa vra vi Tridentino vi secreti Eugenii. Sc. vi Trid. sess. 7. can. 1. de Sacris in gre. Ex his vnus Sacris Eucharistia sc. Sacrificium permens, qo statim post evaporatione desinit, sed modo durat, donec species corrumpantur. Cetera 6. vocantur Gratia: q sm vi dive gram conferunt, ideogo simul cum ea pereunt. Sc. vocant alia, mortuorum, q spectat mortuis conferri solent. Est Bag. et penia. Reliqua 8. dicuntur Sacra vivorum. q sanctus digne sm illis, qui jam spiritr vivunt, id est, sc vi gra sanctificante. Sc. quod ex his sc aria nec ad salutem, sicut Bag. et vi relapsis penia. Cetera solum precepti nec sem inducunt. Porro nequeunt aliqua reiteri, q spectem et indelebilem characterem aia imprimunt; uti Bap. confirmo et ordo: alia sc iteratia, utpote lle spectum et religiosa post se.

QIII. Quo sc signa Sacrorum? R. Constant rebg et verbis tgm mata et forma. Per materiam ani hic ingtia, que est magis mixtore et debilis ad rem Sti: q frans vro illa, que alterata detrahit ad certam significem, et ee Sti. Et sc verba sliter dicta, vel saltem aliter dicta, uti nullus indicans veltem attendit vi Matrim. Sed mata Sti alia e remota, alia proxima. Illa e nata, que vi Sacris adhibetur; hec ejusdem applicatio.

QIV. Quenam mutatio mate et forme violet Sacrum?

R. Substantialis, o accidentalis. Est am mutatio materie forte substantialis q plyo dicit se rem alia prorsus mata, qm sit a Christo detracta, adhibeatur. ut vinum pro aqua vi Bag. q Sacra dicis, est hic sit, quod nata hec sit, ut farina triticea vel ordeacea, vel ut farina triticea vel ordeacea cum mata ab Christo prescripta, et usitata in Ecclesia. Sic tel massa cruda q aqua et farina siligo differt a pane, desert hic siligo, q o veritr nec panis, glem hic Christus instituit pro mata Eucharistie? Sic glacies siligo differt ab aqua, cum Christus instituerit pro mata Baptismi aquam ad lavandum aptam, qlis o est glacies. Nec mirabor est de vino gelato, qd e mata absolute idonea ad evaporandum. q Eucharistia tgm Sacrum q mens o spiritus vi usus

gñris gō vinum ogelatum o' ℔ aũ fluidum, e' ℔ idonea maã, sicut
paris indurãg; cotra Dag. concidit gñisc' in nouũ ipso, et inde
aqua assũpta ẽ ad ipsum actem vsum ℔ abluẽdum, ℔ ro qua
idonea aqua congelata, ideõgo nec ℔ sũs maã. Aliud solet ℔
ex frigida mutaredur in calidam; nũ nõ ℔ retinet eam vsum, sed
ram aquæ apte ad lauandum. Sorro mutaõ maã accidentis,
gdo mutaõ fit ℔ Dum gliter aligdand subã subdtã, ita
maã retineat sũl eundem vsum idemgo nom cum maã a' ℔
pscripta et in tubã usitata.

℣. Quenam ℔ mutaõ sacrãtis ꝓẽ sũtum annullare? et
que accidentis ℔? - - ℟. Concenda ẽ mutaõ ꝓẽ sacrãtis
℔lgẽ dis, gndo ita est mutaõ verborum, ut variet sõum verbo
ꝓẽ intum à Xpõ: accidentis mutaõ ꝓẽ vbi ℔ sũti ꝑ
ciens est, que sees sõum verborum à Xpõ intum relingu
℣. Quot modis pñt fieri mutaõ hoc? ℟. 8. et ℔: imõ, q
nem idioma mutet in aliud. ut si quis Baptizo in
lingua vernacula. et h. mutaõ est ꝓẽ accidentis. Nam ℔
ego ℔ gãd vnum, o' am gãd bina verborum. Z. si in eden
idiomate vtaris alijs verbis idem ℔ vis ℔ffranthg. ut si
Baptizo, dicas ablue: ℣ in vnum: de Baptizo, subobituas, d
go doadeuẽm ℔ am: atqo h. mutaõ itidem est accidtis. Qui
vis ℔ffranthg: et hãc fieri mutaõ subdtis, si atqo baptiza
scilẽt in nõe Trinitatis, q hic o' aque clare exprimerentur
℔sone dnãe. ℣. fit mutaõ ℣ bis vel, aut conversione
verborum vg ex actiuo in passiuum, quæ ℔ sõum o' mutat, iterum
mre accidentis ℔. ut si aliquis dic, Ego te Baptizo, dicens
Baptizaris a' me. ℣ more Græcorum: Baptizetur seruus ℔
4. ꝑt mutaõ ℣ interpolatiõem s. interruptiuem verborum: de qua
s. Th. hic quæst. 60. a. 1. ad 3. ita resolvit: si sit ita interrupta
verborum, ꝙ intercipiatur intra pronunciatis, tollitur sõus
sũti, et ℣ consequ vtas ejus. o' am tollitur, si est para
interrupta, que intentionem ꝓferentis et ultimum verborum
non ℔. Sicut am s. Thomas censetur auctor illud verborum
gndo ex modo ꝓferendi judicatur omnino ex illis verbis o' vna
unam orationem, nec redit integrum sõum. Dum n' verba ab
ratõ diu gutta discreta, o' hoc nullatem ex defectu, sed rac alteri
cui rac intentionis ministri, qui ꝓfert verba, nec vult ꝓfer
unde si minister dicat. Ego te baptizo, et ꝑponat ℣ aqua

corpablaem, aut aliqd aliud ejus, vel dicta Xpi, ut nre Dñi. q. erit unus fog fide, et hmi. ꝑficeretur Sñum: si vro brevis fit interruptio vg si dicat: Ego te baptizo, ac deinde interveniat heresis vel Sternutatio, aut si moriat patrinus: inde in finem, aut mortis gravitet: tacite puer, aut ludi magistrum alibi re: spiciat: ludi magister attende: ac demum persat in fide, tri nitio sententia est vnus grisig mutet et una. Si fit mutatio et additio alicujus verbi, que mutat est accidtalis, ut additum verbum ꝑ multet sensum fidei: ut si quis vg dicat: bred & meu, quod pro vobis flagellabitur et sepelichur; q nat fog vri Dns hmi: si vro quis diceret: b. est & meum aereum, tollit ratem vri Dns hmi, et ignem ñ vrum Sñi; idem dicendum est de additione unius syllabe, qm multi ex lingi consuetudine alicuius verbi addere solent vg dicendo: hostie este Die ec. vel si fit mutatio et subtractio alicujus verbi, que si totaliter sua et se intrinseca in fide, est substtialis; si aut subtrahatur aliquid, quod ꝑ fit de substtia fidei, vlis dimidium ꝑ totius debitum sensum verborum, et ꝑ ignem nec sanctificabit. sicut in fide Eucha: ristie si enim subtractum ꝑ totius debitum sensum verborum. Forte fog ille in fide qui de nihil est, quo prig Sñi et grisig fide ejus ꝑficatur. Sed in casu ejus subtractis fog fide est, ut ejus conversionem substtiae panis et vini in & et ignorem. Sti. Qui fog certe ꝑ mutatis, ablatis partibus eius. q. fit mutatio et aliquem corruptionem fidei, ut si in illo vulgi ejus, tuto ex Evgl. Zacharia L. Capit. reduxerunt. Dicit de conscientia. Ego te baptizo in nre Patria et filia et Spus sancta. de quo idem S. ita exponit. Si ille, qui Baptizavit, ꝑ curorem inducens aut heresin, sed pro fide ignorata Rom. secutis in fragro linguam baptizans dicibet, ut quod fatis sumus, ꝑ rorum sentire, ut denuo Baptizetur. Idem est si ministret dicat regulus, et dicat. Ego Bataptizo vel si ꝑ pronunciare literam ꝑ dicat: hoc est Corpus meum. aut literam ꝑ dicat. Ego te absolvo. dempto S. fit mutatio et corruptionem verborum fide in alia lingua vg si nomen unius aut Scripturam: que mutatio est accidtalis in Matrim. cujus fog ꝑ regit verba sic fiat, sed sufficiunt exprimere fidei, sitio verum Sñum, si partes con: trahentes ñ solo nutu suum exprimunt sensum. hujus ratio est, q Matrim. sed ratione contractus, qi ñ solo nutu perficit.

q

In alijs am̃ sacris est substitis. q ex traditione Eccl̃æ et C. Flor. ca.
Nat. Christum detrãsse, aut foã verborum sensum corrup
et o' aliter pferantur.

Q. VII. Quid si peccet, dic̃o foam Sacrem Eccl̃æ accidit mutet?
R. qui deliberatè et extra casum necessitatis mutat maãr foã
cõ Eccl̃æ accidit, peccat grãviter, si mutatio sit notabilis; ve
rò, si o' sit notabilis. notabilis am̃ censetur omittere in fo
pagmi b' et Deus foã Veteris novi et alterius Testamen
non notabiliter videtur, si latine Sacerdos baptizaret hunc in Ioã
vernacula. Idem in foã Bap. aut panis, si o' omitteret ter
ly amen. Idem in foã Veteris ly erimus, quivis vere pos
diceret, esse mutacem notabilem. Sic. modo peccat, qui adhibet ma
dubiam, cum habetur certa. Secus est, si in casu necessitatis mate
certa o' suspecta; tunc n' adhibenda e' dubia, cum utilior in
data. Idem in casu necessitatis certa quæ habetur certa o' ut
omittenda est cum Sacro Sancto.

Q. VIII. Quænam regatur conjunctio verborum cum maãr? Re
eadem in oĩbq. nam in Sacro panis jã absolutis de
nobili Græco post confessionem, si Sacerdos hab maãm judicia
in quo cognito cãe antecedat Sacram Judicis. In matrim
sit consensus ex acceptio unius ab alio dicti Sacri, quo
censetur qui nõe consensus alterius, coram matrim. segit mãr
contractus; patet ex in Matrim. Sacro ex Procuratore
In Sacro Eucharistiæ, dum pronunciatur forma consecrat
maã debet ea saltem mẽte præsens; alias o' verificatur
in foã parbola hoc est hic; in Bap. Confirm. ephrema
ore et ordine institutum ei, si idem aliqua pars formæ
corrumpendo aggraviavi mãe. Interim nec judicat absolu
ex mente Suarez, sed quod sufficiat mihi aliqui ejusmo
onem mãe et hodie alijs hinc vel Bap. quæ ita baptizan
rent gaudent absolutem Latinum modo foã verba pronuncient
et contra post pronunciationem verborum effundat aquam

Q. IX. An verba foã Sacris sequius repetere liceat Regula cã
materiam?
Quum sit, repetitionem ejusmodi contra rectam Sacri, vel
sub mẽte prohibendam, nisi forte quis nobilem dubitandi
cãm habeat, an pma vel foam rectè fuerit. Salvum
interim reliquus privilegium, quo fruitur. cum alijs vul
gaudere scrupulosos, dum hæ cãe verba foã repetunt.
hoc n' obstat vulgo n' subinde nullo modo peccare ex
cepta bonam intentionem, et nimiam anxietatem, qui

Sti nullitatem evitare conantur.

§ II.

Inquirunt & resolvuntur VIII casus.

Casus I.

Cum puella ligor præter spem evitur in sanctem, quem maritus præsens judicat nrli primum. hinc os ejus aqua in ipsius ore, arripit, urceum cerevisiâ plenum è latere suum, eumq; affudit in sanctu, Baptizans sub condiõe.

Q. An maritus bene egerit?

R. optimè, cum enim, ut supponit, mala certa præsumpta fuerit, an illi neiser debuit adhiberi dubia sub condiõe hũ ipse hic ex instituto Sti tendat h. mala. ubi sit vi, quo modo Sti consulatur saluti in sanctis.

Q. II. An in sanctu, de cujus vigerit, usque dum beatur aqua elementaris debuerit rebaptizari sub condiõe.

R. affirmo: Nã est, q Bap. in cerevisiâ collata cum dubium: q̃ dum beatur mala certa, sub condiõe reiterandus est Bap. neque dicipotest Bap. sub condiõe collatu nullitati, & optimè consulitur in sanctis saluti.

Casus II.

Ansberta Parochus dum asseruntur ei in sanctes in neite baptizati ab obstetrice, initer eos rebaptizat sub condiõne. Quæritur, an bene?

R. bene: ejusmodi n̄ multiplicatis, ejs bene alias vitantur instituta, in ejusmodi angustiâ sæpe sæpius hi pcentes ostendit, nec ita pereat Stus, et extra domũ, errores jam plurimos exigisse in his casibus.

Casus III.

Cresimus prius Sacerdos ad promovendam devotem q̃ B.V. stet baptizare in nõe P. et F. et Sp. S. et S. V.

Q. An valeat Bap?

R. si Cresimus intendit baptizare pari authritate B.V. sicut authritate Sma Trinitatis, Bap. ei nullum, q ei mutetur esse hãc exigens, & fiat abhinc authritate Soliq Trinitatis, valet n̄ Bapmus, si tm intenderit in ecclesiam B.V.

Q. II. An non saltem Cresimus graviter peccaverit, addendo hæc verba?

R. affirmative: q h. addio repugnat mi usui et præsto in re magni momenti.

Casus IV.

Arnulphus Sacerdos dum in hâ Consecrâ pronunciasset h. verba. h. est Corpus; antequam pronunciaret Ly meum occupatus vehementi Tussi durante q. Stabat et ave; postquam tussim intulit Ly meum, qm prioria repeteret.

Q. an bene. R. ratione, nec vide. Ita Sanctus. Gobat. Sporer. q. d. interjectio hujus inter Ly meum et verba priora plane destruit hanc substantiam hoc, cum nobis Ly meum q. potuerit verti cujusdam pro Ly vobis. atqui licet Arnulphus id licite et valide ageret, dubium tamen repetere hoc: Ratio est, q. Arnulphus post illa verba, h. est Corpus, semel dum tussisset, aut in terram spuisset, et Ly meum statim pronunciasset.

Casus V.

Elsa obstetrix Francâ viens hoare crucem idiomate latino ita baptizat: ich dauffe dich in nomine P. et F. et Sp. S.

Q. I. An valeat Baptismus. Substituto loco Ly Taufen, ich taufe?

R. affirm. q. Servator sg verborum; taufen cum idem sonat hoc ac ich taufe;

Q. II. An obsit valori Sacti pluralis dum alter. vocabula in una lingua cum alterius Elsa idioma Latinum cum Germco?

R. negative: q. est tm mutatio accidentalis. Germani tm mutatio solum quoad absque reale, cogit. Et ubi melius est, ut rudes imitentur Sacerdotes utantur lingua vernacula, cujus prius est, quam Latina.

Casus VI.

Ansberg Sacerdos pronuncians formam consecratis, dum dixit hoc est Corpus meum incipit stammelare, postquam pronunciat unum. aliqui mihi ita retulit: meum est h. Corpus.

Q. I. An vitia queant consecratio ita q. stammelaem sejungens syllabas me- et -um?

R. vedam ea, q. interjectio suppeat brevissima. Notandum tm fuit aliqui fieri mutationem substantiae q. sejunctionem syllabarum, aut verborum. qua convenientia Leuiset Ansberg, repetendo totum verbum: meum.

Q. II. An vitio peccarit Sacerdos, ita ejurando verba peccavit?

R. affirm: cum h. Ejuro exprimens secum à Christo voluntatem tm accidentis. Seq. est, si Ejuro voluntatem mutare totum secum, q. nullum exprimeret, ubi h. Corpus: Sophiae filii, ich taufe dich in nomine P. et F. et Sp. S. in nomine.

CASUS VII.

Armandus Parochy infunctis oculis cessat ab unctione aliorum, cogit judicet, egrotum jam ce defunctum: cùm an? post horam viriter advertat adhuc signum vitæ, pergit inungere et alteros sens.

Q. An bene? R. pessimè. q vis h. Sntò instituto p modum deprecatis ctè conjunctæ cum unctione regit major conjunctio Spûs cum lota maã.

CASUS VIII.

Arnoldus Sacerdos volens confessare, advertit, pattam pruno brachio injectam, nihilominus conservat; agitur an? pacta, an licite?

R. Licitè. nisi macula ita fuerit enormis, ut cum scandalo potuerit notari a pplo. Sat? è, q confessor brachium, leviter maculatum, m? pattam, aut o? integram, m? sine ca? rabbi (& de legendo, o? præcedit vile), cogat o? videatur exigari quis urgens Sntò. Ego cum ca? rabbi, qui est, d. brachium jam e? oblata, & Sacerdos jam ad altum conscivais & venerit, consecrè hunc brachium & culpâ vacat: sicq ait, d. Sacerdos dum advertisset in sacrificio, m? acte oblatoed, hm? alia parte illo horæ.

TRACTATUS II.

De Ministro, subjecto & effectu Sacramentorum.

CAPUT I.

Quæstiones Dogmaticæ.

Q. I. Quis sit ordinarius Minister Sacramentorum?

R. De lege ordinaria solus hoc? baptizat, non hi? quivis regni civium. Regni Dei quem in neite quis hoc? sacris corporis; in Matrim. fr. oes baptizati, qui potuit inter se contrahere Matrimonium. in Eucharistia et extrema unctione qad ulterem gradum Sacerdos; in pœnit? Sacerdos ab Epo approbtg, et ordinarius jurisdictione; in Confirmatione et ordine Epus, & ex dispone P. Sacerdos hi? ad confirmandum, hum ad ordines aliquos.

Q. II. An et quis regnatur inscius in Ministro?

R. II. Negat aliqua scitio: ita Eugen. in decreto Eugenii. Trid. Sess. 7. can. 11. ita definiens: Si quis dixerit in Ministris, cum intra conficiunt et conferunt, o? regni intentionem, saltem faciendi, qd facit Ecclea, anathema sit. Et sat? est, q adsit habitualis debet fieri hmi? novo, quis o? habeat hanc intentionem actualem et applicandi sua? actiones ad ejusmodi actiones sibles.

R. II. Ad valorem sacri? sufficit intentio quasi diuturna actualis, sed debet esse explicita et simplex intendere facere Sntum.

Et ratio est, q Trid. ad florem Smti requirit intentionem saltem faciendi, qd facit Eulea: Sed id, qd facit Eulea, c'est quid actio extrana dum se, sed actio extrana ut Smtis.

§ III. Nec sufficit intio mere habitis, quae cor. quod intio physica retinet, c'est inexistit amplius, nec in se, nec in aliqo effu, sed virtute post se relicta, sed solum existere dicitur, q'dam retractata et revocata ab operante. Ratio, q aioes Smtis et aioes hmane, quales o' sunt, si o' ads. intio: sed habitus intio o' ade, nec in se, nec ei virtute, utpote jam prothi, go. Multo minus sufficiet, intio virtutis, in directa et remo.

§ IV. Ego intio actus est optima, o' in est mia unice ad florem Smti; q requiretur intio actus, difficile et saepissime evitan ad ministrarenti Smta, nam hoes in aiobus suis saepiss me solent distrahi; non est am cogitandum a Christo positu ea ejus de requisitum, sine quo botis Smta expiantur nullitati.

§ V. Sufficit ad florem Smti intio actus, h. e, fuerit, ut min. Ille habuerit intionem actum suae, quae incepit se appli care ad ministrandum, et interea aioes, qs facit, ut dren ad finem actus cattum: q hi aio Smtis ad hunc fit hmo noo; cum ita intio jus habita q virtutem suam, qm relin quit, influat in aioes extranas, et praeterea hi operari q influxum intionis virtus, spe c' in potestate hois.

§ VI. An intio condta sufficiat ad florem Smti?

N. Jattioem ex intio suo modo intendi aliquid ee absolutam, qua age volumq aliquid sine adjecta condne; aliquid conditam, qui volumq aliquid cum restrictione ad certam condnem; et h. est ge intia, quae fit ex ratione rei inte Smto, et ignotu sub fallitur ee o' exprimatur. Vg. absolvo de. si ego Baptizatus q si hes requisitum clobrem. Alia est quasi extia, sine cujus adjectione confici Saltum; vg si dicam: Ego te Baptizo, si hui parentes ignorant. Porro de condnibus intiis, tuto, certam est, quae Smtum, quae sub illis; difficultas est de condne extranea. ad quam

q. I. Videtur fieri Smtum sub condne de presenti vel de praeterito, si condna vera existat, vel extiterit, quamvis ejus existentia sit nobis ignota est, q si Statim purificata condne intio condta sit valitura: Sed cum condne absoluta vide confiteor Smtum, qui si dico: si non es Baptizatus, Ego te baptizo, vide confiteor Bap si non revera antea fueris baptizatus.

q II. o'vlé ca fit Sm̃tum q rithionem condam de futuro stante
vg: Ego te absolvo, si restituueris ablatum. Rão est, q ante
purificatam condiem, a qua dependet confectio sm̃ti, o'con-
ficitur Sm̃tum, nec procedit, dum purificatur conjux, pt ex hoc,
q o'angelus adest maa et Rõa. Quipe m̃ Matrix, qd vide et tñ
te confici pt sub condõe de futuro contingente vg: Ego te acci-
pio in meam, si parentes tui consenserint. Et rão est, q nihil
hñt ratam contractq, cui illes condões apponi possunt, qm̃ obstat
eius vbi, qm̃ vis ille contractq vlorem o' hñt, et ignotum sm̃-
tum o' hñt, donec condio rata purificetur. qd inde colligitur,
si a contrahentibus ung ante purificatam condiem ducendam
liam absolute, et fiat condio, valet h. Sm̃tum si dein tulerit
prædictum: qõ sus patr contra ecclesiam, donec condio impleatur.
Nec obstat I. qd vide conficiatur Sm̃tum sub condõe de futuro ne-
cessario vg si diceres: Ego te absolvo; si eras sol oriatur; q condio
de futuro nõ hñt vim absolutam: neque Mr mater illi suppetat,
q illum dispudet effusum sm̃ti in fluvium. nam vera certum est
de præsenti, qd eras oriatur sol. hñt hoc ibi fõe h. fõtem. Ego
tam certo te absolvo, qm̃ certum est, solem eras oriturum.
Nec obstat II. qd condio de futuro contingente vide atur aptare intrinsece
de præsenti; videlt si h. fõa: Ego te absolvo, si tu restitueris,
aptare huic: Ego te absolvo, si Deus videat, qd tu sis restituturus
ablatum. nam Deus o'dedit potestatem ministris, ut vices Sm̃ti pos-
sit a conditionibus impeditibus ad rectam emanam, cujusmodi est fur-
tum. atq ideo si baptizatum fantis Suarez sub condõe re-
baptizandum ei.
IV. An m̃ licite conficiatur Sm̃tum sub condõe de præsenti v
de præterito?
q I. si assit rubbia cã, vg Leander dubitat, an penitens hñt justam
tem ignam rai, v an sit obita dispositio. hinc si Judæus petis-
set Baptismum, et ante collationem illius incidat amentiam, debet
illi baptizari sub condõe. q adueto o' dispõ o' ipse conferendus
sacramus: qõ hoc, de quo o' constat, quod hmõ non curetur
pt, ei absolute disponi, o' ipse absolute confitendus sacramus. Lipa-
sitor hæc Sayrus absolvens puerum rite absolvit sub condõe:
si tu es bene dispositus; quod modo dubitat de sufficienti usu
rai an de dolore: sc. si prudenter dubitat, an pœnitens jam
absolvendus, recte absolvit adhuc sub condõe: q'dum ex absolu-

g ipsa rão in tali casu removet culpam ex parte ministri. Un
fidej tñ facit confessarij, dñ bñ mente, o verbo exprimat con
tritionem, ne forte, si ex pœnitens, ex astantes audiant, pertur-
bentur.

¶ II. si absit rathis caũ, mortaliter peccat minister exercens Sacrum
sub condiõe de præsenti ex præterito. g in regiõ ñre caũ rathis
terat hoam, et inducit novitatem ritus.

¶ V. An ad sacrorum administrãem requiratur in ministro vera
fides, bonitas vitæ et status gratiæ.

g. non r. requiri ad valorem administrationis. patet ex Trid. sess
4. can. 12. de fide in gñe ita definit: Si quis dixerit, ministrum
in peccato mortali existentem, modo ritia essentialia, quæ ad sacrum
perficiendum aut conficiendum pertinent, observaverit, non conficere
aut conferre Sacrum, anathema sit. Quo fundamento est, g Sacrifi
ci ministri non justificant sua sanctitate aut gratiæ virtute, et hæc
participata et ministerialiter sum.

¶ VI. An mali valide administrent Sacrum a ministro indigno?
Ante responsum notandum, duplici modo ministri præ Sacrum: uno
modo quasi per se, dum Sacrum conficitur a ministro, qui ex offi-
cio ad hæc ministerium specialiter deputatus et consecratus est. 2 qui
g accidens, dum ex laicis gratiis baptizatus in necessitate sum, ad mini-
sterium subvenit. Item

¶ I. minister ex officio ille peccat mortaliter, si consecret extra mortem
administrat Sacrum? Ita occ. contra ad illud Psalm. 89: mu-
damini, qui vasa fertis Domini. munda ergo munde tractanda
st. Augustin: g videt peccare Sacerdotem, qui Sacrum pœnitenti
ministrat in peccato mortali, etsi dispositus sit in necessitate: g qui
ille sit ejus ordinis sacerdos, et ideo confectivus Sacrum ex officio
h. ministri. Item est de Eucharistia, Extrema Unctione, Ordine
et Confirmatione. aliud est de Sacerdote, qui sine absolutione in
casu mortis ministrat Viaticum; Dñs a peccato gratiæ
g. Th. docet plures: g revera Dñs baptizat, ut minister ex of-
cio, sed quia subveniat patti nitenti, sicut Diaconus Eucharis
stiæ. quia Sacerdos aut Clericus hanc dignitatis, et præsens
sit, in eo casu ministrat ut præsumens Laicus.

¶ II. Ministeria consecrata, ut Laicus, si baptizat, aut matrim. celebrat
in casu pœnitentiæ mortis. probig o peccat mortaliter ita cum s. Th. Diana etc
g quia obligat, quæ est in ministro consecrato, non oritur ex odio
Sanctæ Sanctitatis, negotii odio Sanctæ cause, sed ex regimine oritur ex

qd hujusmodi pblig minister Eccl̃æ g se et ex officio hic ad h. munus
fit instituꝯ: idcirco instructꝯ specialiꝫ gr̃arum subsidijs ad id
munus cum debita dispõe digne obeundum. quæ r̃aõ o' dict
in ministro o' consecrato. adverte 2º contrà istum Matrim. in pctõ
mortli qui ministrum h. Sti o' peccare mortlr, g ut suscipiens
fructum Matrim. peccat utrq mortlr, eoq g se obicem faciat fructꝰ
ejus nr̃æ fructꝰ.

QVII. Quis dr subjectum capax Sr̃orum? et quam intrinsecam hr̃ dent,
utpõ ille suscipiat Sr̃um?

Qi. Subjectꝫ capax Sr̃orum, quæ de facto dantur, est solꝰ hõ viator.
Patet ex institõe a Christo facta pro solis hoibꝫ viventibus.

QII. 2º dr quivis hõ cujuslibet Sti suscipiendi est capax subjectꝫ.
Fi' odum baptizatus nullius alterius Sti est capax subjectum
et qui post baptismum nullius est pcti est conscius, o' pt dari
absolvi: nego si adsit synd̃a pr̃opõa aut deficiat usus r̃aõis, o' pt
contrà matrim: nec fœmina habilis est ad recipiendos ss. Ordines.

QIII. Qui quam Sti pueris et amentibus, qui nullius actualis sunt
capaces, vide conferantur, in adultis dr et usum r̃aõis habꝫ
aliqua dispõ intrinseca requisita ad hoc, ut fructum vide suscipiant.
Ita Doctor Ces. Quæ definitur ex institõe Christi, volentis libe-
rum gressum ab adultis, ut declarant CC. Carthag. III. et Araus. I.

QVIII. Quænam requisita intrinseca in suscipiente Sr̃um?

Non requisita actualem, aut nr̃æ voluntatem rei, licet ut conferendi; sed
sufficiat Sti subjectum esse, si dr habitu, h. e', si aliquando fuerit,
et postea o' sit retractata. Quæ est ex D. modo recitatis. quum
h. c. ii., illud am̃ c. 34. præcipit, dubito obmutescenti confinxa ee
fuerit, si ea audea petierit. Jure Donat. docet, qd in articulo mortis
negdum habitu intrinseca requiratur, sed sufficiat intentiva, qua saltem
in se, sed non in causa peccavit, qui catholicæ vigil, et
in morbi jam in usu rationis defectum est, aliquando gdem aliquam
actualem habuisse præsumitur, quæ saltem in articulo mortis ordinis præcepta
debita satisfacere et Sti fructum ea pro tunc in re vel in voto suscipere
cogitavit. Item est de illis, qui actus suos contritionis et attritionis de
peccatis elicuerunt; cum in his hujusmodi actus virtute contineatur
propositum servandi præcepta Dei, quum observatio salus obtinetur,
consequenter censentur illos implere peccatis Sti, quum omnibus
præcipitur in articulo mortis, qua Sti ritu ille de Baymo.
cui possessi Ludog Sotelo Deputato j. Gobat. de Castillo etc capti-
vari in Cabrera recitate, si ministro constaret, eundem elicuisse
saltem actum fidei, et doloris de peccatis, etsi antea fuit mentaty

se vsi malle, qñ fieri Christiano; q̃ ꝑm̃ ꝑ violentiam hm̃ veniss̃e q̃ invincibili ignoria. Sic m̃ de confirmᵒ̃e et Eucharistia, imo m̃ de extrema unctione, ꝑis obligo lestatur. Quoad ꝑiam hm̃ cor magna difficultas. Ut q̃is q̃ vibꝫ Sacramentis Initiatꝫ fuerit valide absolvatur, debet in anteà ꝓfiteri, Altem in gñe peccata sua considerando, q̃ confessᵒ ꝓmittit cor coram Deo ꝓpositi. Unde vi ꝓfitᵉ ꝑ gñis illa voluntas, qua Christus quilibet ꝑnitur implᵗ velle in Xti statu hꝫ confessᵒ absolutionem Sacram. q̃ illa voluntas dᶜ est confessᵒ Sacramentalis, uti nec vita Christiana Sacra.

Q. IX. quotuplex dispᵒ requiritur in Suscipiente Sacram?

R. I. pueri capacitatem et nitionem ex parte suscipientis nihil aliud requiri ad vtam Sacr. perceptionem, si peccatum, quis ꝓiat. Ita Miler. Dixi si peccatum committat. q̃ ad vtam Sacr. hujus Sacr. perceptionem requiri in ꝓfecto dolor et confessᵒ peccati, utpote partes ejusdem.

R. II. ut q̃ Sacram aliquod licite recipiat, requiritur praterea adhuc aliqua alia dispᵒ; Ita m̃ ejusmodi dispᵒ ꝛ regulas in vibꝫ Sacris. Nam aliqua A quasi regulas, ut cor quis aliquis ad mꝫ, quo Deos q̃ autum Fidei ꝛ m̃ Spei dirigendi sit in Deum, ejusq̃ gratiam et amicitiam exspectet; alia vᵒ Sacris pro Sacris variorum ritᵒ A, ut statꝫ grat. denique nonnulla pro Sacris Sacris mortuorum requiruntur, ut est ꝛ contritio, ꝛ alias de peccatis actibꝫ commissis ante Sacrum ꝛ poenitentiam.

Q. X. Quinam sit effᵗ Sacrorum?

R. I. Sacrae. Imus et ꝑmus est gratiam sanctificans, q̃ ꝛpe Christi suscipientur, cum alijs habitibꝫ dignitatis virtutum, cum Deo cognitam, hm̃ mortium, hos n̄ ocᵗ Sacra ꝛ primo producunt, ꝛ pro productos augent, cum S. Th. docet, qd Sacra mortuorum q̃ de gratiam sanam conferant; Dum am̃ Sacra augmentum gratiae Sacra virorum. IIdꝫ effus est speciale jus Sacr. titulus ad speciales auxilia Dei in ordine ad obtinendum finem, cuilibet Sacro ꝑrium et à Deo ꝓfixum; quoniam S. Specialia auxilia dicuntur Sacr. in, quod Sacra confertur, Deo suscipiente pro singulis opportunis q̃ occᵃ illam occurrentibꝫ. IIIdꝫ effus Sacr. certa quam Sanctitas Sacr. conscerat mihi, q̃ qui hos Sacrum suscipiens Deo ꝓ peculiariter initiatus et consecratur.

§ II. Preterhos effus sanctj olej vnctj q̃dam insuper in aũ ascendj vsq; ad verticem et reliqua characterem, h. e; votam aliqm̃ deditionem, q̃ qm̃ aũ alij hoc ab aãbg altorium horũ, qui sancte suscepere o' receperunt, dignosci potest; cujusmodi d. St: Aug. Confirmatio et Eucharistia, que promde m' idem requerunt j. Trid. Sess 7. can. 9.

§ II.

De solemnibus variis casus.

I. Barbarus hic haereticus in recte baptizat privatim cum b. mentione voto fidei, qd facit Christg: non am, qd facit Ecclea Romana: alia vice baptizat cum b. intentione: volo baptizare, sed volo conferre gra. and dtem aut characterem, q o' credo b. caret à Baptmo: subin contrahit Matrim. et capresse professatur ore, se velle fidei sanctum, cogd o' credat Matrim. ei sanctum.

Q. an vide confecerit b. Sacrd. quo dubitandi est, q videntur hae intentiones sibi contrariari.

R. ex Suar. Ille haereticus est fidelis, et dum est fidelis: si sic, novit Eccliam Rom. ei vrám Ecclesiam, et respectu sui, eam fidei idem, qd facit Christg; quivis id regat ore, ipsa pertinaciam; atqui ille respectu fidelis haereticj adulta intentiones sc. implet, q impossibile est. Quienter idem effectu velle, et effectu velle. atqui sic si absolute nolit fidei, quod facit Ecclea, m' absolute o' velit fidei, qd facit Christg et instituit, et sic Baptmo est nullus: si vero sit haereticus nolit dm̃ fidei, hic plene quidem erunt adultae intentiones, sed o' erunt fidei sibi ostile. siquidem voluntas intrinseca ordinata est ex practicata, quae tantum b. excludit intentionem: volo fidei, qd facit Ecclea Romana, misi haec idem faciat, qd fieri voluit Christus. Vide in synem 28. ab Alex. VIII. damnatam hanc pravi doctrinam: quod sit intrinseca ostile, illa pravitas et sordidus affectus humanus, quae est magis abjecta si: quae praeligeretur depravata earum inconstantia. Ego Barbarus ante ritu agendi, qd Christg instituit, pluerit intentionem, volendi fidei, qd facit Ecclea Rom., aut volendi ipsi characterem et volendi ipsi sanctum, dum obtinet Matrim, illa prior redditur pravitem hanc invitam. Ipse ille baptizavit, et contraxit matrim. est o' quia sanctum, cum in sanctia pbli in Matrim. nec sunt à nec contrahi sit separabiles.

CASUS II.

Petrus sue parochus baptizans infantem quaerit ex patrino: quo vocetur hic infans? Catharinus j. ejus Espinum dirigens, respondit: Martha, qua vocula apud eos exprimit Martinus: Sarchius adhuc grave hujus indignum judicans infantem ei puellam,

ida baptizat: Martha ego te baptizo. ℣. an vltus hic fuerit Sby?
℟. fuit vltus. ℣ cũ inthis ministri recipio dirigenda tibi ad
mãm et personam debitam, o quã secundaã inBlas, et ultimã
bay persone et mãã, Sed suffic, si inthis tendat in mãam debitam
et hanc personam debitam, que presens est, s. dein tibi mas
si femella. Sic vide conscerias, si indies essere occ hostias
contras in ciborio judicans esse 100, cũ sworda experiaris fus
le 1000: hic vide et licite absolvis penitent, qm intendis ab
solvere presentem, cũ egritudines ee feminam, cum hic nas.
Seq est. si duas vg pro te heas hostias, et vltis vltm unam
essere, rego detoaf qm? co ni in casu nullam conscias,
cum nullam debes.

CASUS III.

Castrophilus Parochus petit mortis hi confessus vocatur ad
confessũ: qre mox elicit contritem, et eo se recipit: dub prius
audire rerum vite suarum consciã in cogitacem vocat am,
pergit hic audire adhuc confessee multas: audit is confessio
dem elicit contritem, et legit Sacrum, sworda quo multis vi
tibuit Sacram Viaticum.

℣I. An Castrophilus satisfecerit eliciendo illam contritem, o ppter
confessee?

℟. affirmative: cum ℣ contritem nullus fuerit in statu gre, qui suffi
ciã licitã conficiendum fructum, et egrias scripturem Sacra:
rigtia ℣ lectionem Sacri, de quo infra.

℣II: qt peta commiserit absolvens in petto mortis?

℟. Est, qt hic absolvit. ℣ quis absolutus integrat totum judicium.
ergo cum plura ibi fiant judicia, in plura committuntur
peta mortis. Ita Soxan. Dicastillo, Natal. etc. judicat hic Lugo
Diana, Gobat cum alijs pbis ee, q his vltm semel peccat grie
que in plures hic mutae sedis confessionis absolvit, cum vitaliã
ee unum ministrium, ergo suffere, si confitens dicat, semel
absolvi plures in mortis. Alii: sine mutae sedis confessionis.
℣ hic vg qui se confessurum, ℣ intendit interrumpere audiendam con
fessionem, videtur velle cessare a suo ministrio, ergo si
repetit. eandem audiendam, repetit in actum ministrium actus
interruptum. ergo licit qui interrumpit actum peccatorum,
cum ℣ repetit, duplici, et obstringit peto, hic et in vlo confessa
rio.

q III. An non Sacrilegè consecrarit hic, omissa confessione
dolam clericus contrité?

R. Se distinguendo: vel an aliud copiam confessarii vel non: Si aliud,
Negandum hic fuit prio Sacrum ad evitandum scandalum,
sufficiebat contrio. Interim sola omissa contrione sacrificans
in h. casu mortaa, si per diu differe confessionem, quae ultra diem
trag. cum Trid. expresse requirat ad sumptum Eucharistiae, ut
praemittatur confessio. Seq igitur est, si habuerit copiam
confessarii. hoc hic praeceptum quae confitendi in his casibus
omissum Sacerdoti sacrificanti, videtur negare Laicum, qui
post omissam confessionem memor adhuc peccati mortalis
sine scandalo et gri famae jactura a divino officio abstinere
quae queat incautus intra divinum confiteri, sicut Sacerdos. Ff. ad
officia h. praeceptum Sacerdotem imitantem more Laicorum.
Idem prorsus dicendum est de Sacerdote faciente duas officia
die. Caraffae, q nego consecrat, nego sacrificat. quam
Lugo et alii reti tenent aliquid, cogi Sacerdos hic saltem
unica Sacerdotaliter.

q IV. An et quando peccet in mortali distribuens divina?

R. Cum mortali peccare, docet Suar. Valen. Dominicc. et ratio allegata Suar.
cogi distribuis Eucharistiae sit sacrum ad gravissimum ministerium, ad quod hic
officiendum Sacerdos specialiter ordinatus, et deputatus ex officio; ergo
peccat gravitet, abutendo munere sio. Oppositum hic tenent alii
juris AA. vg Vasquez. Lugo, Bernald, Sporer etc, quos sequi Laicos,
q licet distribuis Eucharistiae sit actus publicus, et ideo minister
distribuens Eucharistiam quasi speciale ordinem Dei aut Christi
vicarius, sed est tm tenuitatis admovens Sacram Suscipientibus,
ut ergo aliquis admittit quem irreverenter; sicut qui in mortali Eucharistia
loco movet, vel gestat, vel cum ea haereticis stylo, quia peccat mortaliter.

q II. An Suppono, qd distribuere S. Missam in mortali sit mortale, vide
plura docta ab AA. juris nostris utraque para, unde tot mihi puta
mortalia, qot hostiae distribuuntur Sacra Eucharistia; alia tm semel
peccari qa unam Missam continuam actionem successive pluribus fiam
in hac distribuae. Haec tamen de confessae plurium excepta in tali
casu mortali.

CASUS IV.

Davus Carolus vocatus ad excipiendam confessem aegroti advixit
inter alia, illum esse obnoxium rebus restituri: monet igitur aegrum
hunc desuper faciendam et scriptum adhuc vivum, cum commode
possit: negat se obsecuturum aegrotus, qa in scripto jam reliquit,
ut duo haeredes hanc potent restitutionem. Confessarius hac excepti

ore mrē confg, negat absolucēm egroto, nihil fauēte hac regaem
fa egrotus, post diuinum horā ā Paro petit sacrū viaticum.
Parus ad evitandam irreuran accipit secum partkam ō cōmu-
cradam, eamq; porrigit egroto.
QI. An egrotus, si cōmde posit, teatur q sejosum exequi restitucēm?
R. affirm. Ut si ocurrat casus restitucionis q haredes, qui
si ō fieret q haredes, manet ipse restituri obnagius, sicut ille qui
restituit q aliud ā se designatum, si ille designatus committam
sibi restitucēm ō exequatur. qrē ill indispō bene negavit eq
absolucēm;
QII. An leat indispō pectori occulto dare Eucharistiam?
R. si pbē petat, tutus Sacerdos sub mortali hāc dare. q ita est ex
tribus Act, que colligitur ex Cap. si Sacerdos. de offic Judicis
Ordinarii. ubi P. adducit exemplum Act, qui in publica dispnatōe
Eucharistiā ō negavit eam Judæ, cujus occultum peccatum no-
verat. patet in ex ppō usu Eccē.
QIII. si occultē petat, sed negare timendum q vicio causā nulla fieret
injuria petri, cui illis non heat jus petti; nego m infamia,
q in occulto negaretur; servaretur extra horā Sancti, ō.
Nā si occultus pectōr petat pblicē; nam si sit pblica vel ignorantia,
m pblicē neganda est Eucharistia. Nam in hoc casu nulla fama
infertur injuria, qm ei nocē Christus voluit eē Salvam, et in
super consuleretur levitē Sancti.
QIII. Pōquid si indispō consolaret ex hora confessē Sancti, et occulte
peteret ejusdē indispōis Sacram Eucharistiam?
R. in eo casu docent ministrum hanc non posse negare Sanctam
Vide Saludan. Antonin. Sylvest. etc. i. q Confessarij ō sit pectus
ill hoc, sed ill vicarius Dei, et Sci ō pt uti scia ad regendū
alteri jus Suum in foro extō, et hanc. Et q ō solum tenetur Con-
fessarius non revelare alijs peccatum, sed nequit cum ipso penitē
loqui de pectō extra confessionem contra voluntatem illius exprobrando
ō objiciendo illud. Et q sic confessio fieret odiosa; extra q Th. Sodan.
Alensis, Fabiana, Victoria etc tenet oppositum q tm negare Eucharis-
stiam ob actus potestatis clavium, et q ō est extra Sigillum confessio-
nis probāe quod imum: actus potestatis clavium est dignos admittere
et indignos repellere ad tricem, q minister negans illis Sanctam
utitur potestate clavium ad jure suo. probant m, quod Eduma pa-
tr Sacerdos per confessionem sciat, qd penitens velit occidere con-
fessarium gladio, quem hēs deportatum penes confessarium, post
gladium denegare penitti, de quo ppō nullus A.A. dubitat: q
nec alterum foret extra Sigillum. adraco primis stne respon.

imò negando consq. quis ñ pectus Confessarij sciat ut Vicarius et minister Dei: q in hac sua cog in hoc, ideo pt hoc illa ut ad dirigendas suas actiones, gratum ñeq alterig injuria infamia aut scandalo pt. Sic ñ nulla fit secreti revelatio: ai in casu nego fieri injuriã pœnitti, utpote nullum habi jus ad pectum Sñtum, nego ullã infamiã, cùm supponatur fieri occultè, nego ullã objurgatõ pœti, cùm minister deat varios novos excusandi, ab administrãe Sñti, q objiciat pœtum: gõ. quia ñ datur hæc videatur ei objurgatio, ai pœnitti imputandum est, qui se minister aivi sacri, et rem pœtis inquam, diuti optimè gladio negatur ultra locum rem sigilli propter vitam custodiendam.

D. dezigo vbi F. Suar. hic disput. 69. sect 3. circa finem: quia da hæc dubia magis mihi probatur speculatiuè, rem seruando, cogi solidum beatum sanctum, pcipue in vi pt occurre quia illa timeri. Sed est q req certitudo de vlo statu pœnitentis et insuper cauendum est ne scandalum, vis infamia, et violatio sigilli suspicio, quæ vix vi potãt euenire. gõ ergo vbi ñ est extra confessionem cognoscere pectorem.

IV. An bene egerit Darius, porrigendo pallam o consecratam.

D. pectinat. q olim in ea qui cãu simulare administrãem Sñti ad euitandam quem incurrãm in Sñtum, vbi fle mendacium in re qui, cum his ipso fac diceret, se administre Sñtum, q hi ad ministrat. Sed q. Innoc. III. C. sup eo. de usuris, nego pro vita defenda licitum est mentiri, gõ. Adde, q ille sacerdos hostiam exponet adorãi pro Sanctum, et idolatriæ externæ. Quare et Innoc. III. C. 7. de celebr missæ misit, quia peccare sacerdotem, qui sciat consecre et sti legato vti sacrum, et debito mio conseruando, qm ille, qui confidit in mortli. Sic pariter olim Confessarius pñciare firmam absolutionis absq; actiue absoluendi signa interiorem, sed prius monito dispœnitente de obligãda absolutõe, postq; pñciauit: misereatur &c. debet submissa voce, ne adstantes dare benedictionem, et pœnitem dimittere, q hi decipiat astantes, sed tm ondit indignitatem pœntis, nec violat sigillum. Nec obstat, q ex Viva vi ppiæ gratiam ab Innoc. XI. damnatam ob quem metum liceat simulare contractus matrimonium, ponit etiã Sñti, inter quæ est consensus mutuus: sed qui sic simulat administrãem pœnia, pñdicat eodem modo quam h. Sñti. adde, q in Sñto Matrali magis attenditur ad ejus substantiam, qm essentiam; in alijs vo sacramentis magis attenditur ad ritus essentiales.

Casus V.

Clericus Sacerdos religiosus nihil adhuc cogitans de Sacrificio Missæ vocatur illico ad celebrandum: clericus hæc mox advolat, induit S. vestes et properat ad altare, regulam quamdam ante Introitum omittens intentionem, ut fit naturæ, elapso jam tempus obligationi pro celebratione designato.

Q. I. An valide consecraverit, etsi ante consecrationem cogitaverit non fuerit intentionem?

R. Valide consecrasse. Nam judicatur ex secundis clericum habuisse sufficientem intentionem licet autem dicendum, licet reflexam. Nam voluit induere S. vestes, et accedere ad altare satis exprimit habuisse voluntatem operandi. Licet modus iste tam improperie accedendi ad tremendum Missæ Sacrificium videatur esse irreligiosior, et toto mystico indignus. Quæ monent AA. ministros Sanctorum minime debere reddi sollicitos circa faciendam intentionem, eo ipso, si dubitare incipiat intentionem faciendi Sanctum, et libertas opponitur, eos deinde licite posse ad horam Sancti usque dubitare.

Q. II. Qualis actio requiritur in administrante Sanctorum?

R. Satis, si cujus ministerio sibi fit prospectum, ut decore ceremonie dicte et hymni non pagantur. Hinc clericia distractio sub administratione Sancti j. Gobat et pectinum vale, morbi vivi, si absit prudens aliqua omittendi vel addendi rem majorem et quam, et si intercedat temperies actibus et visibus, glend j. Tambur. hoc censendus est, qui officium officiandum et distracte consueverit administrare sacra.

Q. III. quidve peccet, qui sub actu consecrandi et postquam partem canonis recte distractus?

R. Præsens quæ AA. cum Tambur. dicunt peccare graviter, qui sit quis irreverenter tam tremendo Sacrificio cum Deo tam distracte versari.

j. alias ergo non plures dum peccat valde, modo absit prudens aliquid omittendi aut contemptus; alias non peccaret mortaliter, qui valde distraheretur sub S. oratione.

Casus VI.

Basila ancilla cujusdam Parochi advertit Parochum suum cum amicis gaudendi pridie festi alicujus ultra dimidium noctis lascivienter conquiescisse; cum autem voluerit omittere devotam suam hora festo, adit ad eum confessi causa: anquirit prudens, an bene fecerit? ergo non liceat petere sacramentum a ministro indigno.

Q. I. An graviter peccet, qui petit et suscipit Sanctum a malo ministro.

R. negative: q. h. malia, quæ hic et nunc est adjuncta huic actui sancti, et in hoc ministro plures scrupulis, cum prid minime

missa contrariæ v confessi illam licitè exercere: q̃ qui petit illam
actionem Sanctum q̃ secundo q̃ petit aliq̃d alium: q̃ petio illa
Sancti ex suo objto ad licita et honesta.

Ego secundo: q̃ sit dari casus, ubi lex charitatis obligat alicui
ministro non petere Sanctum, vg. si possit idem accipere à prob
ministro, v. g. ob infirmitas suscipiendo aut magna utilitas.
Nec ne lex charitatis obligat, ut auferam occasionem ruinæ proxi
et propter levem meam utilitatem impediam alterius q̃ alium.
atq. ita infertur, q̃ nō à ministro malo petere proximum Sanctum in
qui necessitate mea v alterius, pro quo peto: Ad. quod urget psyche
confessio eq. v. Dionis. v missa audienda, ut hæc sacra Dionis,
eorq. sacrificia dicat vi possessæ; hæc casus dico, me in his casu
stijs deobligari. Ad. quod aliquis posset magna utilitate.
v. g: Xaverius, si proximi spirituum. Equidem Vicarius loquia
docet, posse me petere, quod suscepto Sancti absque hac est mihi
ultior et commodior, q̃m si ab alio peterem. Similiter Gobat
censet, me petere posse, si Sixtus aliquis vicinio non proximo brevi aliud
sed ita etiam petitionem non videtur sufficere diuturnus ministri ut
tas v commoditas, sed debet esse notabilis utilitas, et commoditas
tis, quæ me liberet notabili incommodo; aliàs subeundo. Hinc
quivis sæpissime exercitium licere petere saltem à parato, v ab
eo, qui se offert, si deberem aliàs carere magna Sancti, cum sit
magnum bonum; melius tñ alii contradicunt: quidem bonum il-
lud posse aliquando potest alio tpre. unde non posse licitari indul-
gentias, si videtur esse causa sufficiens, si occasio lucrandi similes indulgentias
sæpe occurrat.

II. An is, qui vult Suscipere Sanctum, teneatur ingredi, utrum Sacerdos ad-
ministrare, sit probus, aut in peccato administraturus?

R. negative: Nemo tenetur similis obligæ nullibi legitur exigi à Deo, nemo debemus
non est nisi judicandum, et cognitio bonis habitus est, donec aperte appareat
esse alium, uti foret, si civitis constaret publice de concubinatu Sacer-
dotis.

III. Quid resolvendum de anxietate Basilii?

R. Eam licite posse deponere eam anxietatem, si aliàs adverterit, Sanctum
datum ei vitæ statum. nam posse potuit, q̃ saltem q̃ contineat se dis-
posuerit ad licitam Sancti administrationem. Imo foret, non nullos,
si contaret Sanctum ei consuetudinarium, aut spe ei in occasione peccandi,
dum in proximo posse potest status malus.

IV. Quid hic dicendum de ministro non tolerato?

R. quidem peccare illum, q̃ extra rectum petit Sanctum à subdito illato.
Ad. prohibentur vicare cum illi ministro, excepto casu necessitatis,
quia est, si aliàs quis moriturus est sine Sacramento aut pœnitentia, v

Dum Cobar, Dicastillo et alios multos, si in horum sententiam decessit moriturus extrema Unctione, confessus sinta peccatis carere primo gratiam habeat, et quidem petit præ absolutionem in illa infirmitate, satis constat ex Trid. Sess. 14. de pœnit. c. 7. ubi docet, esse Sacerdotes tum hæc potestatem absolvendi. addit Suarez, præ quocunque non iterato petit Sinum viaticum, tet si defunctus fuit absolutus sacris. Hæc petitur ex Cap. quod in de, de pœnit. et remissis. Oppositum in de extrema Unctione docuit Sanc. III. dicto cap.

Q. V. quinam dicantur ministri ordinati, et Clerici?

R. ex Sacris, qui actualiter exercent, et ibi de actualiter, notandum Scriptores Clerici, ibi in primo degradati, ibi et actualiter suspensi, ibi vitiosi et Sectam.

CASUS VII.

Petrus Sacerdos ipse consecrans indigit 6. Verba Consecrationis: hoc est Corpus meum, de corpore sui ipsius: et Ly hic judicat ex adverbio, et idem sentire de hoc vino.

Q. an valide consecraverit?

R. negabat Henr Vasquez cum aliis multis, et si supponatur in hoc casu Sacerdote velle in hoc facere, qd facit Ecclesia. Nam Verba forma actualiter vera, et quam exprimit sensum mentalem. Cum qd sensus mentalis hujus Sacerdotis sit de pane hoc, non intendit per illa verba exprimere præsentiam panis, qd est vera forma ad hoc instituta. Videtur ant judicat cum multis Lugo posse illum intrinsecum velle faciendi, qd facit Eccles. Dato casum de Sacerdote ab initio missæ habe intrinsecum non consecrandi pluribus circumstantiis, qui postea hæc consecrat illorum immemor non intrinsecum suam dirigit solum ad hostiam, quæ het in manibus, et hæc dum exprimit partem in ciborio existentes non consecrate ex prioris intentionis revocatæ. Cobat judicat etiam consequenter ejus dubium. quæ si hic Sacerdos extra suam hostiam plures alias in ciborio contentas consecrasset, melius foret, si eundem alius Sacerdos sub condit iterum celebret.

CASUS VIII.

Cajus Acolytus suo claves ad Tabernaculum subit audit pulsum ad missa absente Parocho. quæ si Rubricarum jubet libr. assistat cum Viatico.

Q. an bene?

p. nmt. q ministrão S. Eucharia defacto phibita Laicis ex Cap. Qveniti de consecrat. dist. 2.

TRACTATUS II.
De Vitio Baptismi.
SECTIO I.
De Esseñ, Gratiâ, Neite et Constitutivis h. Sti.
§I.
Questiones Dogmaticæ.

I. Quid sit Bapmus?

R. Simplr et antonomastice sumptus est Sanctum ad spiritlem hois regnaend institutum, constans in ablnõe et aquam ñtia Sponciaem verborum et aliorum, eglentiũ vborum: Ego te baptizo in nõe P. et filii et Sps. S. Dixi Simplr et antonomastice sumptus quo nõe ego Bpmus fluminis, qui solus est Sanctum.

II. Quando Bpmus fluminis à Christo institutus?

R. adhuc ante pacem ascendit ad illud Joãs 3. post hæc venit Jesus et discipuli ejus in terram Judeam, et illic commorabatur cum eis, et baptizabat. non dr successisse, non ante Apostolos est baptizatus, qm in ultima cena accipiat Eucharistiam, et constituerentur Sacerdotes, cum Bpmus dr janua ceterorum Sanctorum.

III. Quinam effectus Bpmi?

R. Varij. imo in quo gradu Sanctificantis, qm confert habitũ fidei, spei, charitatis, et aliarum virtutum Supnaturalium. 2. Remittit peccata, et tam originalia, sed mortalium ante Bpmum admissorum. 3. Delaqueat totius pene pro toto peccatis debitæ. 4. Imprimit characterem. 5. Jenis mortis cum Christo tam cum capite. 6. Jus ad aureolam specialem pro gradu accidentalis ad h. Sti finem, qui ad observatum Christianæ. 7. Ingressus in veram ad Ecclesiam. et Cognitionem aliorum Sanctorum, et participat meritorum aliorumq; minus talea bonorum.

IV. Quæ dispositas suscipienti Bapmum ad salutem?

R. Necessitas medii, ita ut nullo alio possit, nisi suscepto Bap. vel in re vel in voto, vel in eglenti. constat ex Joãs 3. nisi quis renatus fuerit ex aqua et Sps. &c. non introibit in Regnum Dei. Dixi re. 2. qd dicitur Bpmus fluminis. vel in voto. 3. qd dicitur baptismus flaminis. posita contritio includens in expressum desiderium suscipiendi Bpmum respice ad illum, qui novit Bpmum esse necessarium ad salutem, ut paim docetur in Scholastica. V in eglenti. 4. qd dicitur Bpmus sanguinis s. Martyrium. qd ex speali privilegio Dei justificat.

Q V. Quenam sit maa remota Symi?

Q. et pria vra aqua vā, alis, elementaris et usualis. patet ex dictis Ubi nbis constitit manifestatū q A. et EE. quam maam haud F.F. dissident explicite: in aqua, vigetam et dubiam. aqua S: certa dicitur, quia constat ee aquam elementem. Ineptadest, qm constat o ee elementaem. Dubia est, qm aliqui medicos Ar. judicant ee elementem, quibus plures contradicant. Horum maam aqua Subdistingt in extra aquam et aquam, et in hm probr aqua Maa extra aqua est, que ab vbi cerestur ee elementaris: uti est aqua fontana, pluvialis, putealis, fluvialis, paludis, marina, ig. resoluta ex nive, glacie, rore, pruina, grandine. ig. illa, que circ hyemis fluit ex petris, aut stillat ex sudore parietum. nam liquor ille est ex aëre conversus in aquam vtlem, ig. aqua effusa per venas minerales, et metallicas, uti et acidulas, salsedule, et aquae sulphureae thermarum. Maa probr aqua et certa censetur authoritate grium Ar. aqua pmixta luto, cineri, v aliquo liquore leni, cujusmodi est lixivium, aqua mixta vino v aceto cocta, v que cum carne v pisib leviter decocta est, dummodo decocto illa non soleat p lyam speciem mutare; nego ita miscear aquam, ut jam vsum bibendi nec non amplius conveniat cum maa usitata, siquidem hic jam coctio ita immutaret mutaem subjectam ut hm accidens. Maa subtis Symi censetur aqua rosacea, et ejusmodi illi liquores, qui p Alchimiam v distillacem educuntur ex herbis, floribus, plantis, radicibus. ig. liquor ex foliis aliisq arboribus et vitibus defluens in vere. ig. cerevisia dulce lenis. Maa mixta Symi a vinum, acetum, lac, lacrymae, saliva, sudor, pituita, ig. mel v oleum, bulbyni liquatum, cerevisia crassa: ig. nix, glacies, grando non resoluta, q si ad lavandum vigita pueri nix v glacies ita applicatur baptizando, ut illa paulatim resolvatur, et fluat, Symus erit certo dubius; si am adjiciatur hm corpus baptizandi, a cujus calore postea dum resolvatur, videtur Symus ee subtis; q o videtur ablui a baptizante.

Q VI. Quae hr mihi pro praxi?

Q. Legitima. I. ig pceptis adhibendam ee pro bono maam evidenter certum, et quem benedictam, que servari debet in baptisterio, qm si. jam est congelata, q congelata non debit benedictionem. et q dem Thomae. Gabr. Lauren. judicant peccari mortaliter, si in bono solemni adhibeatur aqua non benedicta, q agit contra goe pceptum Eccles. id colligitur ex Clement. unica de Symo: in quo am juste libere pre

omitti aquam benedictam. 2. Ministrum peccare mortaliter, si in defectu aquæ benedictæ adhibeat vinum probum aut dubium, quod pro certum, tam benedictam. 3. in casu necessitatis adhibeat materiam dubiam, quod pro certa probum. 4. in defectu materiæ certæ et probis ministrum adhibere debet materiam dubiam, eligendo illam, quæ dicit materiæ debitæ probiori cum adjecta conditione v.g. dicendo: si hoc vera est aqua, Ego te baptizo etc. 5. quilibet jure divino obligatur diligenter pro salute sua curare in necessitate, si potest. etsi dies non festus, non est jejunium in dubio. superstitiosum, rebaptizandus esse conditionate. 6. in multo casu licitum est, adhibere materiam plane incertam. et interdum opus est in dubio servare sinum propter gravem inconvenientem. 6. Ministrum sacerdotem ante omnes teneri damnatam ab Innoc. XI. propter regulam: et est illicitum in conferendis sinibus sequi opinionem probabilem de usu sinus, relicta tutiore, nisi id vetet lex, consuetudo, aut prudens timor damni imminentis. hinc sinus probi tenuis et angustus et in collatione ordinis, ordinis sacerdotalis et episcopalis iterum quam optime multa utiliter annotat Lauretius l. 6. Tr. 1. n. 104. usque ad 123.

VII. Quæram 1. quæ sit materia proxima baptismi?

R. dubio. quidam loquuntur materiam proximam sinus consistere in usu et applicatione ad usum materiæ remotæ. sed an applicatio fieri debeat modis, siet immediate aquæ, id fieri debet possim. 2. aspersione aquæ, quam fuerit consuetudo et antiqua pro Ecclesia. 3. immersione in aquam, quod alicubi fuit in usu. et his desolve negativa. imo sufficere ad usum sinus unicam effusionem, aspersionem v. immersionem. 2. dumodo vera res abluens salvetur. et ni unica ablutio est vera ablutio. rolandus hic AA. ubi justa concessos pro una admittet ablutio, ad signas abluens pronunciandas et signa vera triam personarum, ita, ut ad primam dicatur: Ego te baptizo in nomine Patris, ad Dam et filium et. finita vero ad primam ablutionem nihil prohibetur, hac finita jam eodem sinum, et consequenter reliquæ duæ abluens essent ob superflua, moneat minister sub gravi peccato, se accommodare magis et ritui suæ Ecclesiæ, nisi justa causa excuset. Unde si baptizans administret sinum bonum et infusionem v. aspersionem contra ritum suæ Ecclesiæ, graviter peccat: excusandus tu, si forte nequeat sine detrimento baptizandum v. si baptizandus sit adultus, v. si morbis gravibus imminent. et tunc adaliter faciendum imperfecit justa causa. 2. Utrum ex bonum sanctum et immersionem in emersione. sit quis projiciat infantem prolatæ vera cum intentione baptizandi in fluvium v. flumen, et in ipsa immersione retinet vera ablutio, quod vera mater proxima, quod unus baptismus. notandum tu, ibum, qui sic baptizaret, ni in gravem necessitate graviter peccare propter novitatem.

qd committeret: etsi dly infans hic Byno moriturus ꝓvideatur. ut dnt Laymann, dicastillo etc. q o'st faciendu ita, ut eveniant bona. alitu quidem existimant Sotus, Castro Palao, et nonnulli, saltem si non o multum accelleretur. Log vita corporis cedere debet vitæ aiæ. Sed rectè respondent priores, hoc utrigo ꝓferendam, quatenus ꝓ media bona fieri pt, sed ejectio illa dicitur ex qa se tendit in occisionem infantis, nego moraliter qd intrinsece efficaciter ab occisione disjungibilis est, qm ejiciens dicat. se cam o intendere. Verbi gra se baptizari, cujus nulla para inda sequitur infans in utero. q o pt se dicere ab. Sui. q. Si unus ferat foam, et alter effundat aquam, et si aqua stillicidio decidente baptizandus ei se submittat. q vi his o'tu, sed alter abluit. S. Sotus m est, si ejusmet aliquem adducam et deseam sub stillicidio, et feram foam, q sufficiet me dicere ejusmet eum abluere. Ita Bonac. Gobat etc. aliud m iterum est, si aqua o sponte sua, sed alio effundente decideret.

Q VIII. quam sit forma Byni?

Resp. illa m illa, qua utitur Ecclesia Latina: Ego te baptizo etc; Unum m illa, qua utuntur Græci: baptizatur servus Xti in nomine Patris et filii et Sps. S. et baptizatus manibus meis servus Xti in nomine Patris etc. constat ex traditione Xti Matth. ult. dicentis: baptizate eos in nomine Patris etc. est m declaratum in C. Trid. sess. 7. can. 3. et Scot. qd in decreto Eug. probet forma Græcorum approbavit. unde resolves Negria, imo in forma non exprimi debere actum baptizandi, id actu exercitum qd verbum baptizo et alius. Ita definivit Alexander III. cap. 1. de Byno, et ejus effudicens: Ego puerum qd te in aquam immersit in nomine Patris etc, et o dixerit: Ego te baptizo etc, non est puer baptizatus. unde Byno diceret: baptiza Petrum in nomine Patris etc, forma subdola uteretur, et sic nullum conferret Byno. q dicerat abluendo, id exercendam, qd in. Silvius verbi Xti adoptatur. 2. qd forma exprimi debere personam bapti. Colligunt oniles Act. qd ubi dicit: baptizandos eos. nam qd eos exprimi volunt personam baptizandi. 3. non m nisi qd forma exprimi debere personam ministri, videl qd forma Græcorum: baptizatus servus Xti. ubi certe o diligitur persona ministri, qui baptizat. me. nam Græci actum Byni non attribuunt ministro, ut evitent antiqui errorem eorum, qui Byni virtutem baptizantibus attribuerunt: dicentes: Ego humiliavi, et Ego lavabo etc. Ideo dicunt: baptizatus servus Xti in nomine Patris etc. ita ut forma sit: Servus Xti baptizatur à Xto, et à Deo, qui det authoritatem et efficaciam baptizandi qd manus meas. qd am addatur hæc Ego in nostra forma, non est

de ꝙea foꝛ̃ ; sed unice ꝓnitus ad ꝙrem expꝛessionem rittionis.
Inquiris, an de ꝙea foꝛ̃ latine dicẽdum sit. Ego ita ꝛespondeo cum S. Gobat. q
partibꝰ hꝰ omiõ nra mentat ꝙsum foꝛ̃ ; ꝙeinde n̄ est: Judicat Legatus
loquor nr̄e Cꝙaꝛis, ꝙa in nr̄e Cꝙaꝛis. Ergo ꝛe de ꝙea foꝛ̃ : si n̄ in
Germanica v Gallica qua omitteꝛetur ꝓnomen Ego, nullus eꝛit sensus,
et similꝛ si in Italica, Hispanica aut Graeca dicit ꝓpꝛ̃ in. ead
sine confusione videꝛi ꝓssunt. 4. De ꝙea foꝛ̃ ꝛe, ut in ead ex-
pꝛessa et distincte ꝛeꝙiꝛantur 3. personꝛ̃ sanctꝛ̃ Trinitatis. Ut in ead
exꝓimatur unitas Dominꝛ̃ nrꝛ̃, qꝛ̃ fit q pꝛaeꝛlatum in nr̄e
conflat ex ꝛebus Christi : baptizate eos in nr̄e Patris etc
loquitur ꝛe ipsum usus Ecclesiae. Sequitur, o'ꝛe ꝓblema oꝓinionem ꝙjet vocat.
Dixi sufficere tꝛi foꝛmas Sꝓmi : Ego te baptizo in nr̄e Trinitatis. v in nr̄e
Unius v Trini. v in nr̄a 3. personarum v in aꝛe sanctꝛ̃. Da et ꝛhia
personꝛ̃. Imꝙ in similibꝰ locis non satis explicatur Mysteꝛium sanctꝛ̃
Trinitatis ; Imꝙ o'exꝓimatur personarum ꝓpꝛietatꝛ̃, Imꝙ tacetur
origo unius ab altero. Nego ꝓbatum illa foꝛ̃, ut bene advertit
S. Epiphan. hꝛeꝛes. 69. , Ego te baptizo in nr̄e Ingeniti, et Geniti
Geniti et Sp. S. non n̄ illa ꝛba sed ꝛem ꝛeꝓꝛesentant cum illis : in
nr̄e Patꝛis. q ut obseꝛvat S. Epiphan. Ingenitus o'ꝛem Patꝛis
ꝛeꝓꝛesentat, nego genitus, ꝓpꝛie ꝙjat filium, q o'ꝛem ; qui gignitur,
et filius, quꝛ̃ eis filius dꝛ genitus. Praeterqm qꝛ genitor Patꝛis
pꝛaeꝛeat, qm Pater, atqꝰ ideo j. plꝛumqꝰ Scꝛip. non datur alia voca-
bula qꝛe synonima, qꝛe hꝛ̃ substitui ꝓssint. Et licet aliqui acut
speculatꝛ̃ loqꝛatur, ꝛere dem foam, douatꝛ̃, nunqm, licite ꝛeꝓ de-
beꝛent in ꝓxin. seq ead. lignis ita baptizaꝛet : Ego te baptizo in
nr̄e Patꝛis, in nr̄e filii et in nr̄e Sp. S. q h. repetitio ly nr̄e non de-
notat pluꝛalitatem naturarum, sicut illa repetitio : cum dico : Ego
Pater, Deus filius, Deus Sp. S. omnis et h. ꝙsa foꝛ̃ dꝛ Deus,
ergo o'ꝛidetur Patꝛis exꝓssa unitas essꝛe.

§ XI. Quare Dominꝰ cessatus rabbi, ut Sancte Ioꝛ, ꝓsit et debeat ultꝛi
Dominꝰ hꝰ conꝛiꝛe ?

R. cum Mꝛi S. Th. illud rabbi et pꝛudens esse, qꝛ tollit ꝛem certi-
tudinem de existꝛa aut ꝛore Sꝓmi. et ꝛaõ est, q Paulus V.
in Leo ꝓpꝛituali S. de Sꝓmo ꝓaꝛvulorum mandat rebaptizaꝛi
illos, de quoꝛum Sꝓmo o'ꝛstat. et hinc n̄ ubi mꝛis est certitudo
de ꝛalitate Sꝓmi, ibꝰ o'cessꝛe, sed absolute conferendus
est, ex quo inferuntꝛ sꝓtia : Imo ꝛepetendum est Sꝓmum sub
conꝛiꝛe, ꝓbabiliꝛ quo nau aut foꝛ, aut rittio, aut ꝓꝛs ablati ꝓpꝛis
fuit dixi, de qua dubꝛet aliqui celebꝛes dubitaꝛe, ultꝛa sufficiat
ad ꝛorem Sꝓmi. Nam ꝛeꝙisita ꝛ. oꝓiniosum ꝓbabium ꝛovet

ratble dubium. 2. de pueris natis et educatis inter Jnf. et nullem certi. tudinem, qd sit baptizati, quos nullum aliud testimonium reperiatur: secus de pueris natis et educatis inter Infideles. Circa de quibus v. d'egidius Bmi j. Laymann, dicendum etc plurimos ad facies. dam nullem rei certitudinem posse unus fidelis, qui dicit signum, et de visu, nemo sit desuper deponat juramentum. Circa 1. baptizans forte fuit turbatus, ideoq dubitat, an aliqd essentiale omiserit, cui unicus adstantium non contradicentibus ceteris existetur fuisse appositum, de cujus omiss dubitatur, nihil repeti debet. 2. Infantes expos si inventi sub condie rebaptizan. dos esse, et si schedulam adjunctam in testimonio Bmi, aut inveniantur cum apposito sale, ita quidam Aut. variarum nationum, cum ejusmodi schedula ex multis eis d'patriat certitudinem Bmi. Denego pro magi servet Carolo, qd sit extra de rer culpam, si Rex Natus sua Diocesis, quos ratos fortes ejusmodi scient reali in eorum, quoniam in reprehensibili sit, si se accommodet consuetudini diuturnae, quae forte viget in sua diocesi circa ordinari situalium et constitutorum synodalium.

§. II.

Resolvuntur vij casus.

I.

Fabiola mulier Ariana clamoribus Rebeccae Judaeae ejus vicinae excitata, accurrit ad ejus aedes; cumq invenisset puerulum ejus jam aam agentem, vidit qd non adverterit Rebecca digitos suos in aquam, eaq aspergit puerulum clam pronuncians verba forma Baptismi.

Q. An bene fecerit Fabiola, clam puerulum jam aam agentem baptizando?

Affirmat. q in h. casu d'fit parentibus injuria, cum proles d'bita: habeat a dno parentum baptizantem, et q ejusmodi prolis mortis, nec ei prolem aprobasse, cum jam puerulus fuerit rationis mortis.

Q. An si baptizasset, si adhuc aliqua ejus reconvalescere posset super?

R. probligatè. si infusset paratum prolem mortis; idem vulgatum qd paratum dictat, nihil distare videtur. Sed est, si adhuc ejus prolis reconvalescere. Sed quid agendum, si puerum omnem spem d'baptizatus reconvalescere? R. ejus subtrahendum prolis à potestate politica, si Ecclesiae d'bita ob prolem aversionis, cum jam ut baptizatus subjaceat potestati Ecclesiae.

q. III. An vltra fuerit Bpmus, si unica cæpo minima dñi guttula detrijsset puerulum?

q. Etiam ablusem p unicam dñi guttulam ec dña mala dicam, adeoq nullatenus adhibendam extra casum rectis. ex quo infertur. Etiam cæpi affusem aquæ, ut vnd dl dicere: homo est ablutus. Dqd o corpus fieri, nisi aqua successive irrigat ejus s: aliqua pars q corpus. Cui rnsus est inimicus contactus Chri & aquam. D quo bene notandum Dñis Parochis, ut cohibeãt affidant aquam, si infantes baptizandi jam crines, ut fubin aperiat, abeat, aliqua pars q corpus el frigidior, imo uliginosa.

Q. Quæ et quota pars Corporis abluenda dl, ut sit Bpmus?

R. ex tri regula Th. sufficit ablusem illius partis, à qua j. Dñem et pdem Jesum denotari pt hoc Sigl & absolutelem ablutq. q vrò o pt absque discribi, quam dl illa pars, hinc in pari pt eligenda è pars securior. Alia mino si Bpmus fieret pt in capite, fiat ibidem. Hujus n ablus est mala certissima et lutissima, cum in capite vigeant oes sensus, ut sic regnet potest denotari totus homo à capite. 2. si negocat in capite fieri, sufficit ablus pectoris, scapularum & humerorum, tum mala certa et indubitata. Nam m ab q. partium ablusem j. Dñem Jesum tota pars dicitur ablutq. 3. Materia dubia est, ablus pedis, digiti, unguis, capillorum. q ec his partibus aliqui DD. dubitant, quibus in casu rectis m dictum partium ablus dl adhibenda.

CASUS II.

Pelicula obstetrix conscientiosa grit q P. Parocho, q sibi agendum, si vocetur ad puerperam parturire non valentem, et adverlat infantem & maxime periculo de vita? quid respondet d. Parochus?

q. si infans intra uterum Matris ita lateat, ut nulla sui parte extra uterum potest, debet obstetrix & Chirurgus bene pitq sua manibus et lancetta introrsus insperare aquam in ipsum uterum Maternum, si prudr credat, ea lavatum iri infantem. 2. Idem secundinas, quibus involuta est infans s: nam eas ea partem fetus censent Vasquez, Ricastillo etc. s q in ng b. e dña, inde si fetq evadat primum pedes rosetur, iterum baptizandus sub conditione. q am fetus prorit aqua, qua lavatus dla malos, ei caret publicate. Dem est, si dla vtrq baptizandi negatur, nisi hoc vtr sui pt, ut aqua usq ad cutem penetret. addo bonam rem, q Ludovicus Schiere in edito libro de prijo conscia formanda Tract. 6. c. 2. n. 9 opposit, et vrij DD. approbant. Solet ordinarie, nisi Laudabus A, in puerperio mulieris, cui infans inclusus est, ingredi aperiri, agressumq infantis dari, ita ut illi defu via magn proles in utero moriatur: cau am, cur ejus o pt, ordarie est abstrusio aliarum partium, unde fit, ut ordarie ipsa caro infantis, aut ejus membrana infantem ocum:

dntes, si ordem fuerit de digito q obstetricem ẽgr̃ poss. qre cdrie facile est aquam aliquam usq ad infantem aut secundinas digito in defectu immittere, aut posse per infusionem fieri tubo aliqo aut instrumto, quo Chirurgi solent ad sanandam matricem affectu aquas. Medicas Cirurgi inservientes in eam incidere. Nam m̃ri spes est, quo infans digito attingi q̃t, aliqd aque baptizando potui deservientes dicto instrumento immittuntur, q̃d ad infantem v̄ ad secundinas cum acuitate ferri ponture, adeoq si foa sit prociendus, Bpmus ps̃cietur, Dd. Sr̃ am cavendum est, ut aqua calida adhibeatur, eoq̃ immixo frigida lit mors citius.

CASUS III.

Puella infantem extra q̃ uterum in p̃ntissimo vite periculo adducitur, adeoq ne ipsa moriatur cum in fetu suo absque Bpmo, petit sectionem corporis, ut ille excepta baptizetur.

Q. An licite hoc fieri pot?

R. Existimant quidem nonnulli hri matrem ad pacientiam hanc solicitandam, eoq̃ ex judicio & expa Medicorum fieri pot hc proc: sed S. Offm cum plerisq̃ aliis, q̃m hic sectio derelictum videatur inciditi, ideoq̃ nequit licite fieri. Illud tamen monet Sanchez, si mater quia moriatur, quod morbus ubi mox apertum, ut q̃ prorsus in fetu, si adhuc vivat, possidet exercit. De catero Mulierem quidam para corporis damnadam, q̃ lethalitet agrotet, poc, priusq̃ moriatur, m̃ violento vulnere scindi, ut partes inde extrahatur et baptizetur, affirmant Diana, Aversa, Arcadius etc.

CASUS IV.

Firmilianus Nes parochus in nobis odum bene versatus consulit suum olim Professorem, quid agendum, si debeat rebaptizare sub conditione, qui ita respondet: Si dicam de priore Bpmo hic poterum, ne ad vanperendam occasem scandali, Bpmus public iteratus est, et n̄ conditio appa, neq̃ hic es baptizatus, ego te baptizo: si ego baptizatus, ego te baptizo etc. vobis experienda est. Si vero dubium hoc occultum, et Bpmus secreto conferatur, sufficiet ea diocesi mente et intentione sua concipere. quod am Bpmus, qui sub conditione repetitur, dum alquos licite dare pot in ore loco, et a quocunq̃ m̃ Laico, eoq̃ canones statuendo, ut hic Parochus v̄ Sacerdos videantur tam loqui de Bpmo absoluto, malius hic est m̃ in hic Bpmo se accommodare usui hri, et adhibere alterum Sacerdotem, imo etiam Parochum ipsum, si hri pot. 2. In repetitione Bpmi dubij, non est opus padrinis, nec sequi forte adsint, non contrahunt cognationem spiritu, q. j. Regulam juris omne illud oritur ex hoc. nec certo, et ignoto nec omnes cognatio spiritus oritur ex certo Bpmo. 3. quod in ipso Bpmo jam fuerit usurpata ceremonia consueta,

non est opus eas iterare vi altero Bpmo. 4. si ille, qui rebaptiza. fuit, ut adultg, debet edicere anam doloris de pcto personali, si commisit, illam mortli.

SUPPLEMENTUM

De Ministro et Subjto Bpmi.

§ I.

Questiones practice.

I. qd sit Ministro Bpmi quad ritum?

R. ois hó, qui pt pronunciare foam, ablueve et debitam fm intentionem, f: fidelis kl, f: non: vir f: mulier. Ita Flor in decreto pro Armenis. Dixi, qad ritum intri. q Sacerdos baptizans extra casum necitatis graviter peccat, cum illis Dum Laymam eto faciat in re gvi sta baptis Eccleæ. Imo et in casu necitatis debet observari sequens ordo Hierarchicus: ut vi concurrat plurium ibeat ponni Parochus simplici Sacerdti, Sacerdos diacono, Clericus Laico, vri femine, fidelis baptizatus infideli, Catholicg Hæretico; ita quidem, ut Lugo docuit, negri o póo, qn ad pctum mortle sufficiat, si presente Sacerdote, idqd nr rite, nulli esset ad Diaconum presentem, alius ministre Bpmum sumat, f: dit Clericus f: Laicus; esto nr, qd presens Sacerdos v Diaconus contig foret, eoqd Dei ha injuria Ordinis liceam videre o pvint, qm mortem videvand nr pntig committi debet Laymano, cum hoc nequeg, si presente fideli infideli, ó presente Catholico non Catholg ad cohercendam Bpmum adhibeatur. qd am attinet ad fines Clericos, f: ipsarem et feminam, o videtr ee culpa major qm vnlg, si ordo mutaretur. Imo nulla culpa erit, si cau subsit vg, q obstetrix melig sit modum baptizandi, v g o debet virum accedere ad infantem non ois edictum ex utero.

§ II. Quis dr Ministro Bpmi Solennis, f: qui administrature cum ritibus et ceremonijs, ctis fiat domi v alio in loco pvato?

R. Spectato jure Duno Solus Sacerdos. ita Flor. in decreto pro Armenis. Dixi. Spectato jure Duno. q ex praxi et consuetudine Eccleæ ministr Bpmi Solennis est Solus Parochus. Nemi licet Parocho q se competit baptizare in sua Parochia, ita ut alius Sacerdos non valide peccet, qui sine spu Parochi Solenniter baptizat. volant a Mr. Tenent dnt Parochos posse licite consentire, si frequenter dissimulent, imo ji Hurtadum et Sobat sufficit rationabile de ftro, prudte ponderata. qnvis am baptizans Solenniter in pjudicium Parochi pprii peccet mortliter, non dr incurrit v excommunicationem, v irregularitatem, q hæc pœna nullibi reperitur expressa.

Nec obstat, qd in Ordine Diaconi et Presbyteri dom. dicantur h. vba. Diaconum nr oportet ministre ad altare, baptizare, predicare,

q̃ ex h. sept. tm, q̃ id fiat ex missione Parochi. absq; ista pt̃ licentia Parochus o. tm in ecclesia recte, sed nr̃ ob aliam quem caam. p. Laymam cum alijs regit rationem caam vg ob infamitatem, aut nimiam copiam baptizandorum: / haec sollenniter baptizandi facultatem, si dr̃ alium Sacerdotem comitt̃ hr̃ o. pot, Diacono committere, Diacono, in quam, q̃ Clerico in sacr tm à Papa pt̃ committi dicunt sollenniis; quin et Diaconus, si absq; commissione speciali sollenniter baptizaret, incurreret irregularitatem reservatam suis Pontifici quod novos Ordines suscipiendos; quod non a Christianum Susceptorum pt̃ cum eo dispensare Epus, id ref dnis scribit. Sed recte notat Layman, prenas has o. tingere ejusm Parochum adhuc Diaconum, et nondum Sacerdotem, q̃ his jure ordinario pt̃ sollenniter baptizare.

¶ III. An aliquis extra ecclm eidem baptizans teneatur hanc observare ceremoniam? Et Rituale ceremonias?

p. affirm. Et quidem Laymannus et alii peccare mortaliter contra virtutem Religionis; imo Lauray judicat, mortale ee, o. tm negligere omnes ceremonias. Sed nr̃ unam notabilem vg unctionem Chrismatis. Unde quia ex caa omissa pt̃ ceremoniae, has postea ee supplendas ait quidem sub mortali docet Aversa. Contra h. nr̃ faciendum ex Rituali. Unde nr̃ si nobilis petat prolem suam domi baptizari, aut in Ecclia, sed reservatis ceremonijs in alium Templum, quod adeunt amici, concedi o. pt̃. Pour Dicmus absq; qui caa extra Ecclam conferendus o. e, q̃ canones ob honorem Sancti Chrmatis pcipiunt, ut extra casum necessitatis sollenniter baptizetur in Ecclia, id notat Laymann ex Clementina Unica de Cruce. Nihilominus pôt quis liber baptizans excusari rae pscriptionis vel consuetudinis in hac Diocesi, vi cujus, ad privilegium speciale concessum filijs et nepotibus Regum, Principum, Comitum, Baronum, et aliorum nobilium. Dicit: absq; qui caa: Dicis a priori, si infans nequeat deferri ad Ecclam sine probabili infamiae periculo, vg in urbe haeretica non tam Catholici quam politica platea deferre infantes suos ad Ecclam Catholicam. Et sufficere pt̃ gravem dubium, conjectura, timor aut pericula mortis, ne infans moriatur. Pour signa dubij mortis ex Judicio Medicorum dicit vg: si infans hr̃ febre nascatur. Signum o. est hoc infantem o. hr̃ suos invidos, aliqs egressus in aerem tantisper frigus. Et si mater difficulter parit. Et si in utero ad 5. m. aut ante tempus nervos rumpat; signum e. est, defecit nutrimentum, et inde infantem fore debilem. Demum si ovo mense nascatur exponitur mense septimo, ac proinde debet illo magis attendi, ut citò baptizetur.

IV. An possit aliquis baptizare seipsum?

R. negt. Ita Th. Th. videtur, q dicens secum: Ego me baptizo, subobscure mu-
tared eam. et sicut verus ps seipsum dre, ita nec egnire. Symbus
a gst sndum negarnt.

V. An unus plures vel pot baptizare et e plures unum?

R. pt unus vide et licite, sil plures baptizare in casu necitatis, id est
Dris. q in hi casu ministet dicens: Ego vos baptizo, idem dcit, ac baptizo
te et &c. quæ est mutatio Am accidtis.

VI. plures possunt unum vide baptizare, q do singuli cum absolutâ in-
tnõe exprimendi Symbum illi ablunant, subgo secum scripsdam pro-
ciant: patet a pari; dum plures Sacerdotes vide conficiant eandem
hostiam in ordinac presbyteri. Dixi supra vide baptizare: nam illici-
te possent hi bnus, q est vta dnem Lubecq prin. secus est ape inditus
et bnus, si unus proferat secum, et alter applicet manam.

VII. Quid requiratur in adultis ad valorem et licitam susceptionem bpmi?

R. Ad valorem requ ejus ministerius, scilt am conpus baptizandi
vne dependens a parentibus v Dris. q quilibet ratis compos est dis
juris in his, quæ ascit ad salutem. 2. scilt ejus voluntarius
implet illi, q vivis dt voluntarie Dum quid, i. é, metu v minis ex-
pressis, q illi mere absolute baptizari, sed o vellet, si metus abeet.
3. ad valorem sufficit intio habitis si non revocata: patet ex Ct Carthagin.
et Aravicano. ff. ex cap. Majores. de bpmo; ubi Innoc. III. permittit,
et baptizetur adultus, amens aut dormiens, dummodo ostet cum pri
ante esse baptizari, nec retractasse voluntatem priorem, imo in licite
baptizatur ille, si dt in pcto mortis. An am sufficiat actio intes-
tativa, non intes. Le convenunt Alt: Valentia et Ledesma putant
sufficere, Suar. et Vasquez dicunt requiri actum; Farnes dubitat, hic
bene Gobat dt, Symbum si collatum vere regeti sub condne, adpta
vtne legis ex intione interpretativa confert Symbum in pcto mortis.

VIII. Ad licite et fructuose suscipiendum Symbum in adultis requ imo
fides et spes supnatis actibus ita Trid. sess. 6. c. 6. colligitur ex his ver-
bis: qui credendo credit et baptizatus fuerit, salvus erit Marci ultimo.
Ido si hic peccatum personale mortale, ad suscipiendum fructuose Symbi
requ in dolor supnatis, qui dt ad minus attritio. Sin Anton. 2. p.
Petrus de Paludamensis dicit: prudenter agitur, si baptizetur unus-
quisque vestrum.

IX. Quid requiratur ad vide et licite suscipiendum Symbum in pvis?

R. Dicit est quis obligatus ex se loquendo. Ratio suscipienti Symbum
in adulto, videtur mortaliter peccare adultus, si absque justa causa mul-
tum differat Symbum: ita similiter videtur peccare parentes fideles, qui
suos infantes sine justis causis differunt Symbum suis infantis, quamvis sit
periculum mortis. Desumitur ex utili consuetudine, et decreto pluri-
marum synodorum, prescribentibus, ne ultra triduum vel quatuor

differatur Bpt̃mus: q̃nḡm nō Solus ꝯtendat ad ꝯvium, io aut iꝛmū
eliam. Imo Layman dꝛet, si bleꝛnis bpt̃mus cum caā differatur
ea apud Ꝑres, q̃ exspectari debet patrinus, pꝛe nō dicit adesse
ꝯtendens.
§ II. Ad idem Bpt̃mi pꝛolem ꝛequꝛit cōsens parentum. q licet
parentum consens ꝛegꝛ, ut infans contrahat maculam pecti
originis, hi nec ꝛegꝛ ad abolendam hāc maculam.
§ III. Infantes nati ex pꝛentibus baptizatis nō licite baptizantur in
artis lēt, parentibq. nam cum parentes hāt pōtiti Eccl̃ā, et Eccl̃a
pōt cogere ad obediendum pceptis Dōmis et Eccl̃is. Aliqis exta,
nō infantes hꝛeticoꝛum vꝛe baptizatoꝛum licite baptizari, qm̃
aliis inuitis pꝛentibq, si vꝛum ita legni Legꝛes Eccl̃ii, cum et
hæt. baptizati subsint Eccl̃ā. qꝛe et Eccl̃a citra injuriam paꝛen-
tum hæt. compellere pt, ut infantes suos mittant ad Bpt̃mum
Catholicum, etꝛ pꝛentes nolint, sed Eccl̃a jus ejusmodi infantes
pꝛentibus subtrahendi ꝓpter pꝛelum ꝑversionis. qm̃ꝛo Ecclesia
Eccl̃ā in locis, ubi Religio Catholicoꝝ ꝛerum, et uti hoc
jure, qm̃is pōt. Dixi vꝛe baptizatoꝝum. nam si non baptizatos
et competat jus aliquod Eccl̃æ, ea nullo mōd cogere pt ejusmodi, ut
suos faciant baptizari. Hinc
§ IV. Infantes infidelium pꝛentum, si hi inviti sint, et possunt licite bapti-
zari. ut fusiꝰ dicetur in Scholastica, qm̃ꝛo pꝛentes fovent potiꝰ
de Potiti Ꝛe Catholico. Secus est loquendum de infantibus infidelium
Christianis non dm̃ politicæ, sed et despoticæ subjectoꝝum; qles sunt
servi ꝛpe dicti ex Jure in bello justo capti, aut empti ab eo, qui
hēt jus vendi. ex dictis
Resolve I. ad licite baptizandam prolem infidelium ꝛequiꝛitur ꝛum ultimo ꝓpo-
situm saltē alterutrius: alias si jure suo vīet, si pꝛens alterutꝛ foret
fidelis. II. si puer ꝛetatis Bpt̃mum cordate vīturum, et si dubitetur
de pleno usu rationis, pōt licite baptizari, saltem si tum sibi aptis pꝛu-
dentis, aut puer sit egressus scholarium, et pꝛentes pꝛudea sint
expeditui Bpt̃mum, nunc an videatur satis consultum ætatis
pueri. q in ambo de duobus ꝓceptis oppois servandum est majus:
ait Dnum ꝓceptum de Bpt̃mo est majus, qm̃ de non agendo contra
jus pꝛtum, gō. dixi saltem Ecclesiæ si nō absint ejusmodi mus:
tatis, prohibeat alii fieri, et esse licitum, eoq̃ pꝛentes sibi in pos-
sessione potestatis patiꝛ, ingnē si puer obitum compleverit ætati:
tium. q Imo ō pt ꝑmitti usus rationis.
§ VIII. Quid observandum circa Bpt̃mum monstroꝝum? Licet am Mon-
stra dupliciis gnis: inter est eoꝝum, de quibus dubitatur, utrum sint
homines, an bestiæ, uti accidit in pueris bestialitatis. Alterum
est, de quo dubitatur, sine unus homo, an duo? ac pꝛinde
unus ex duobus Bpt̃mis sit abluendum?

§ I. Ja monstro integro considerata membra typica, sed caput et pectus, ac li hoc dat, baptizandum est. q ave[?] pfectus[?] signum, ac reliq, cujus ppne operaciones in capite exercentur

§ II. si hec caput bellinum, pectus q et reliqua membra humana; differendus de illo monstro binno, donec certius cognoscatur, num hoc habeat, nec ne; si vo[?] primum morbis immineat, baptizandum est sub condice, ita dicendo: si tu es hoc: Ego te baptizo. Ita probig Laymann.

§ III. Ex vrio et muliere nascatur monstrum, qd o[?] het figuram hois, et ex canis v ursi, probig est, qd o[?] hab hoc. q o[?] est origo viventis a vivente in ejusmodi similitudinem nate, sed fieri possit simles gnes, quo ratione vitio materia seminis v sanguinis mensium coram. situr, et coalescit, aliquo casu extrio concurrentibus dium qd mixtum exhibitivo, qd a matrice foetum et auctum in te monstrum degrad.

§ IV. si monstrum hab figuram hois creatum ex hne masculo et bruto femella, debet baptizari sub condice ex probabiliter e[?] hoc. nam dubium est, an semen femine recurrat active ad foetum.

§ V. si monstrum hab figuram ex muliere et bruto masculo, non est baptizandum, q certum videtur, qd o[?] hab hoc, cum hoc regrad semen viri ad gnem hois.

§ VI. Dubium hab, an monstrum hab ex bruto masculo, debeat baptizari sub condice; si tu es hoc. dicunt hic Laymann et dicastillo: si absit metus mortis; semper consulendus est binnus, donec certius cognoscatur, an hoc habeat, nec ne.

De monstro ex digitis I. Dubium hab, an monstrum habens hic unus, an duo habeat, q ex hoc duo capita, sed unicum pectus, et tria hoc duo pectora, sed unicum caput; hic innuit, de quo major constat, est absolute baptizandum, dum an sub condice, si spe in altera parte non baptizatus sit. Jacin dat Laymann, q si te monstrum una foliti foa baptizaretur ex dicendo: Ego te baptizo etc. non am dubitando, in gnm q his duobus dubijs locus fieret in actis, hic neuter baptizaretur, si vero item unus baptizaretur, hic meret addere hic silto.

§ II. si metus sit in mora, hic unica aqua effunde, et unica pronuncia hoc, que gemina sit virtute ex dicendo: Ego vos baptizo etc. baptizandum est te monstrum.

§ III. si ex diversis operaibg colligeretur ee duos hoes, hic uterq absolute est baptizandus. Ita Bozai. Liquaris adhuc I. an ni fetus abortivi possit et debeat baptizari? Abel Lazarg sequentibus verbis: Ad. quisitum cum saluberas dicunt et verbi quidem ex fetus abortivos mulierum ni minime figuratos ee baptizandos, si dent aliqd signum vite q notum, qd est, q medici aliqui putant, qd fetus hmi post diem quadragesimum ni d q quod ad conceptionem stadium teneatur ad vitam.

Liquaris II. An baptizari debeat infans prodigiose natus hic seminali grave. Talis fuit, de quo in hus resolutionibus theologicus refert Loth q Ord. Dominic., dum narrat eo 1330, virum, qui irruebat

uporem in parte habeat gaudendi, et impreçatæ Deæ vindicta pg
ncessos pensisse dolorem maximum et luctum in honore Deydis, ex qu
in fans demum excisus fuit. Abel Lauvis, Haustehri infidelem
baptizari ? gnris ? contrajerit originale peccatum, utpote descen-
dens ab Adamo p ouviarian et seminalem græm, obuisset ? in-
signiri characterem legenti, et di adscribi Ecclesiæ: præsertim ? ut con-
segretur græam Sanctificantem, quâ carebat, fulgo acciperet ha-
bitus Supernaturum virtutum. Et quæris III. An saltem baptizan-
dum dd monstrum à muliere natum ex bestiali concubitu, et defec-
membra humana, cujusmodi monstra Sylvestri et fauni ? R. negat
cum Soraz. q dle monstrum negat hoc, cum semen muliebre
j. Saxonem Sphinam ? concurrat aliqd ad græm, aut saltem ?
susstrad, sed neg hoc originale peccatum, utpote qd traducitur ex Adam
p virilem virtutem.

VII.

Resolvuntur varij casus.

I.

Felicitas rohi primo pergenti pro felici partu ad locum votivum,
hora dictum à suo pago. et in d. loco votivo existitur infantem:
Parochy hui contendit Sibi um; Felicitas amb ruet cum ? esse ad Parochi
sum suum.
Q. An prio ? debeat baptizare infantem Parochus loci votivi ?
R. negative: ? in casu baptizandi in loco votivo, et in proprio pago
loco habitu parentum: Ita Dd, ut primo Parochus ejus loci ubi
ubi baptizatur. Inderim Felicitas optime contendit, Omnem ? ?
suo Parocho administrandum, et comde in casu pericli ?
ad pagum suum. Nam si facilig posset aliquis Ecclesiasticus
simile exigere et accipere. Sed quid si Parochus primus Felici-
tatis ? prius exuisset in loco votivo, an in requisito Paroch
loci post baptizare infantem ? R. cum Gobat negat: q existeret,
ait Suarez, in aliena Parochia, et Omnes ed actus Eccles.
et Jurisdictionis, quâ ii caret in aliena Parochiâ.

II.

Philautius princeps avarus et Acatholicus præcipit d. gis multis
aut nullis in Pagis suorum Subditorum Catholicorum pueros
baptizandos, nisi à suo Ministello bene greg, tiberius hos
pensuros multam, q ? paucos duos pueros baptizavit à Ministello
Q. I. An tales pueros baptizandos detur ad ministrum Hæreticum?
R. distinguendo negat: q cum Omnes dd actus Jurisdictionis,
cum pateat à dli Hæretico, esset timide ? profiteri illum et le-
gitimum Ministrum Ecclesiæ, imo cum eo Missare in
Sacris, quod est gravior illicitum. accedit, q cum illo ? post
modum baptizare extra casum necessitatis, peteret Omnem ab hoc
cooperatur illius pecto.

III. An non teat saltem in secundis casibus, ad evitandas
graves multas?
R. In primis videre est, si mater advertat, se partu primam, ut
se conferat ad verum Catholicum, ibique prius natos a Catholico
procuret Baptismum, et postea domum reversa, faciat, si placet,
in comitio, prolem inscribi ad Praedicandi libros baptizatorum.
p. h. s. nullam vicissim agnoscit potestatem spiritualem, sed tantum temporalem Dni: qd si hoc fieri nequeat, obligo parentes sub gravissimis
~~poenis~~ contingat, ut deferant prolem ad Praedicantem, publice
id privatim licite, q. ni his casibus illum haereticum tm agnoscant
ut verum ministrum in casu necessitatis: Neq. cum hoc ducare cum
Hh. in Sacris, sed tm q. mittere eligendum eccle. eorum ceremonias.
Sta Lacroix in Statutum illud parentum contra alios, qui absolute negant, id licite fieri pve. ex. Deut. Cap. VIII. aliud
huic est de Cena Hh. ubi adesse non ob metum mortis illicitum
e, cum hoc inter haberetur pro signo protestativo fidei, qde
signum ad discrimen Bpmi, cui et pueri Hh. curent infantes
suos baptizari a Ministro Catholicis.

III.

Formosa olim durosus adhuc mater eorum, quae hi audierat in
Catechesi, inter quae et hoc; qd vis in collae Dni non nisi
cau, beat ejus mulieri, in nulla baptizat primam prolem,
prostitubida obstetrice.
Q. An Sacerd. v mater possit baptizare primam prolem?
R. Utide jd; sed an licite, nisi in casu extrema nisi. Una
Patri asserenda e mulier. ex quo status Formosum posuisse eccle
et mortaliter peccasse, potius prostitubida obstetrice. Sed quid
si adsit Sacerdos, sed censura affectus? An ille asserendus
laico? R. cum Lacroix affirmative, cui in casu extrema hic
non debuit extrema nisi, non videtur cessare obligatio, ut
illi censuratus Sacerdos abstineat.

IV.

Fulgentius Religiosus Sacerdos Gyeno e pagum rogatus ab
avitico, ut baptizet infantem, cogd absit Carolus hui, et
parentes infantis dicant, eum ee debilem: ille petitioni obse-
quatur, et baptizat m. solenniter.
Q. An bene?
R. affirmative. q absente Carolo, quivis Sacerdos in nisi, q. vis
extrema hujus jd ejus officio, m. solenniter. Sta Vasquez,
Sobat etc.

V.

Formosa petrna mulier ab obstetrix, indem diuturnis jure aetatis
se plurib. annis, et multos baptizasse in nisi prostitubida
quem consuedam fraum, sed absque intrive, imo q. patrem
Ecclesiae Diabolum.

Q. quid agendum Confessario?

R. I. Aute absolucem petendam esse faciunt veriam hai dupre loquit Parochu ordinario, qui si negat, absolvendum esse; quo consentiat, quærendum ex ea, an adhuc sciat recordetur eos, quos si baptizarit; et si accedat Confessarius Parochum vel Ordinarium referens illi, hoc se casum, ex quo salus alicujus dependeat, et huic se velle illi aperire si spondeat impenitentem personæ in aliquo puncto erranti, quam si spondet, ulti mutuo ex mente Act. aperiat casum, retendo hos et illos non esse bene baptizatos, adeoque sub condive rebaptizandos esse. Sed quid si nescirit mulier, quam fuerint illi, sed prudenter judicet, aliquos, imo plures adhuc esse in vivis, quos si illa sciret, sub condive rebaptizaret a Parocho, ob nimiam ei adhibitam credulitatem? Dum Q. quærendum est tempus, a quo incæperit hæc exercere malam, inspiciendum esse librum Parochialem, ac mundos eos, qui ab hac fuerint baptizati. Omnes nempe, ut iterum rebaptizentur. Sed quid si in hoc sit erratum fuisset, neg illi annotati. Q. regeti debet? videtur sub condive omnes qui baptizati sunt ab ea esse.

VI.

Felix Parochus vocatus ad baptizandum infantem, respuit, se Latium adstrum, post expeditum negotium, qd sed pro nubig. Sed dum quæritur, infans moritur absque Bmo.

Q. An Felix graviter deliquerit, et aliquam censuram incurrerit?

R. Se legato, et Bm graviter peccasse, utpote in re gri, sed in suspensionem incurrisse, latam in ejusmodi sacerdotes in can. quicunque distinct. 4. de Consecrat. qd bene notandum, ut vocati ad conferendum Bmum maturent.

VII.

Celsius Parochus dum visitat pagos duos sylvestres invenit surdum et mutum provecte ætatis, sed ex negligen et rusticitate parentum adhuc baptizatum.

Q. An sibi ed debeat baptizari?

R. pblig non ed, siquidem debita post mitti instructio. Quærat an expte, qd ejusmodi hæc, signis aliisve mediis possint instrui, ut ad alia sacra sacramenta admitti. Sed qd si spet mutu, et sit surdus ac cæcus? R. cum Sponio et aliis, illum esse habendum pro pprio amente, eoque videatur posse hæc notiam peccatis, et materni, adeoque baptizari posse, et hoc ritual. juxta.

VIII.

Gilbertus Religiosus Sacerdos mihi de vicinia sui Domini dubitat.

Q. An quis sit sub condicione rebaptizandus?

R. a Sancto Sri, iterumque sub condicione confirmandum et ordinandum, non sine scio repetere debet novitiatum, et jam confirmatus.

Porro si Dns in baptizato mutetur sexus ex femineo in virile, ut pote fieri contingunt, non debet idem Sps, sed Dns nomen femineum mutare in virile, ideo sallem innotescere debet Parocho, ut hoc annotet in libro Parochiali pro debito officio Spus alligato accipiendo.

IX.

Voldastus Parochus advertit collatum à se Solemniter Sprum Petronilla fuisse invalidum: dubitat, an non cum Sprno, et cerimoniis iterandum?

Q. An cum Sprno sit iterandum?

R. Affirm: sed si Sprus initiatus vicinus sit iterandus, an et cum iterandis cerimoniis? Si publicus rei ex casu iterandus est cum Suar. Donat. etc. et cerimoniis certis Sperto Sprno.

X.

Guilelmus Parocho die Veneris Sancto offertur infans baptizandus, antequam novum Chrisma acceperat.

Q. Quid agendum illi?

R. Marchantius suadet, ut jejunitati alia de more, et Spiritui, di Cl. Lugd. Quidea vero Supplent unctiones. Gobat dicit, si habeat pilei, et Can. Equis. Dist. ad mortalium infans, pote differri totum Sprum, ut pto IV. de Consecra. an mortis pote antiquum Chrisma adhiberi; imo si vicina diœcesis ita haberet usus, pote antiquo uti, donec novum acquirat. Porro si anno recurso facto advertat Chrisma et oleum defecturum, effundat guttatim oleum aliquantum ista Dni, ut, qd infundum, sit pro minus oleo consecrato.

Equis de alio vicinate, Sprum de illo novo, qd Spus Sps largitur et recens accepit, baptizandum, nisi forte aliquis morte, intervenit, Spiritus ausus qui in de sua Sanctificatione altius manifestabitur.

XI.

Humbertus Neoparochus non invenit instructionem pro inscribendis libro Sprmatis, quærit modum ex Sabre Gobat, qui ita ei respondet: annotet imo diem et horam nativitatis, et fidei, et moris sit, et ei servet ad usum etatis novæ pro ordinibus. 2do. ut distinguat Patrinos à testibus assistentibus honorarijs. 3tio annotet an Sprus fuerit recitatis hic ceremonijs, an condignus Dns, et inde sit collegit an cognatio spiritis cum hoc et illo sit inita, necne. 4to. si baptizatus expositivus, notet, ubi repertus sit, quot circiter dierum et mensium, quinam adfuerint? 5to. si baptizatus fuerit alienus, moneat Parochum proprium, ut suo libro inscribat omnia.

6. si constet, semper adhuc, qd Gmé Lis natus ex his v illis priùs bg. 7. si Lis allegatus, non scribat absolutè Patrem, quem mater designat: sed patre NN. vel dicit mater. 8. Bene custodiat librum, ne à quovis inspiciatur.

SECTIO III.

De Patrinis.

§. I.

Quæstiones Dogmaticæ.

I. An ad Bptmum requiratur Patrinus?

R. Affr. patrinus ó Lis de necessitate Sacris Bptmi, q ex Alex. Qd declarat Smla, quia maã, fœã est debitã intrinsecæ ministro, quum nihil est patrino; cui ñ incbit ad Ecclesiam deducere ejusq; spiritu. gratiam. peccat hinc quidem Smus Parochus, si baptizet Ecclesiæ hæc Patrino. Horac. m. et Gobat cum alijs excipiunt Bptmum, et si Ecclesiæ, Acondiæ m. collatum, h. n. ca. urgerent, vel ejus Patrino, sed hæc Hæ requiri in Bptmo Ecclesiæ, certo et absoluto.

II. Quot requiratur Patrini?

R. J. N. Fridericus Sess. 24. c. 2. de Reform. Matui, aut unus Hæ v unus, aut ad Smum, unus et una Baptisatum de fonte suscipiant. Vbi hoc m. de duobus Conjugibus, qui hi infantem levare possunt. quæ vis n. id Urbanus II. tribuerit, videmus etiam consuetudinem, et Marchan. Leg, diversa etiam posse prædicunt, vel ejus evacuatam hanc usu receptam. unde Baptizans ó obsidat, si velint duo Conjuges hi levare infantem. Et his inferes Smus, licite ó pro duos ejusdem Sexus suscipere eundem infantem, neq in hoc pro dispendare Epum, q est Lex Regnis. qd ad hibeantur leg. duo viri, Horac. et Aversa dicunt, et non Ile; contra Sanch. Bustinel, et Hæ valet; qd utrumq; probat ex jure Canonico. quod nihilominus plures admittere velit Bestes, et ad majorem pompam. 2. si plures à pluribus designati se ingerant in officium patrini, puta Baptizando ab initio, discumbere, sed postea discere et salisfacere, si unus v unus et una infantem ingant; si vero omittat ejus Tangere, debet Sacris alius extraneus eundem designare v unam et unam alq his soli, non amplius adhibere eisdem baptizatum, quos in postea solos admittet Epus patrinos, et religuos Epus Bestes.

10.

q III. qlis debeat admitti susceptor?

R. hui? q tm? admitti, j. Laymann debet vir solus levare infantem masculum, et femina puellam, ut olim statuit C. Nic. j. filium. Gobat etc. vno? pl? m? vir, et q̃dem solus levare infantem puellam, aut sola femina infantem puerum. q d. vno Trid. dct. s. vir. s. mulier. unde et Rginaldus et Aversa docent procuratorem pro viro absente pr? ei mulierem. et strd. Ex pr? dictis. Imum est, de iis h. puncto accurate consulendi sui Diœcesanos.

q IV. qua regula gltates in patrinis?

R. 1. grum hu? manuli ad officium Patrini admitti reppeunt. H. pr? excludunt? o? baptizati, infames infamiâ juris et facti, rasi, impotes, hæretici, excepti pbr? aut interdicti, q hi o? H. capti, ut curam gerant baptizati r?a fidem et mores. tb? anos. q?vis aut ordinis illiciti. Imum hæretici adhibere patrinum pro pte, qua à ministro catholico baptizatur; Si tm? justa et gnis caû v. gr. itas id postulet, j. Laymann permitti pt, ut H. ad suscipiendum infantem designetur, eg. si in aliqua civitate hæretica v. pauci sint catholici, v. plane nulli, videtur judicio Authoris, Imus administri? debere hui? patrino: gr pt H. admitti, cæ alius modi hui? g pt. Laymanno consentit Palaus, si nasceretur alioqui gnis offensa, aut parentes forent defti infantem ad sacrum fontem i gnis baptizans catholicus tm? presbyter debeat, qd infans in fide catholica sit instituendus. et patrinus promittat, qd id impedire nolit; si vero et pcre nolit, m? hinc, patrino pt? pbr? baptizari. Imo in Germania, ubi mixtæ et pax viget inter catholicos et H. H. et interdum gravi. ibi caû pruitantis matrimonia, id m? catholicus possit baptizante ministro H. possit H. suscipere, q Gabring et hoc tm? profitetur, quod sacerdos huic licentiat in curam suam instruendum in rem fidei. pro pri. Notat Tanner et Gobat, ut baptizans catholicus, si omittat H. patrinus hui? pt, omittat ea, q? Patrinum secerunt, et infantem baptizatum reddat obstetrici, v. certe, ut præter H. designet alium catholicum ex voluntate prælati, qui juramentum dligat. assistente H. gr honoris caû, et tum instruat libro expresse rem Patrinum catholicum, subjungo notet. H. tm? fuisse testem. gnm? si nullum interveniendum, melius æ videatur, ut omittatur vis Gabring, gm? adhibeatur H. ob officium Patrini ulterius de q. tm?

cludtur Monachi. Judicat dñ Quinta Novellas, licere
omnes cōiugatis religiosis et nubilibus esse patrinos et matrinas,
prohibet dñ in negotiis alienis, obsequium Dei Salvatoris. Licere
etiam Abbates et religiosos promotos ad Episcopatum.
Denique excludit parentes spūs cognacm Spirtalem...
quod colligitur ex Cap. Li Vir, de Cognac Spirtli,
Susceptis, imo et baptizatis propria prolis, ne extra causa
neitis Quod multos impedivit usum Matrimonii stantis
q. nullo Jure legitur cautum, et quod olim fuit, Cap. di
viv, etiam revocatum videtur. atque Rini Suar. Cardinal,
totum otium est, peccare quilibet parentem, qui filium spi-
ritum Suscipit tne neitis, quem Silvium m. Sanchez pro-
fitetur, quibus quis liceat opponere nit tne. Atq ita nulli
ning in neitis ad Patrm prohibetur, quod Baptizare
alium hoc obligat. Similiter post est pater filii illegitimi
Patrm; neq peccaret grte Cognds, qui id suaderet in ordi-
ne ad Matrimonium cum matre impediendum p cognā-
onem Spirtlem.

QV. qua de obligat Patrini?

R. ed. filiastrum edocere vrām fidem et ritum Christianam
Notant dñ Ad. inter Catholicos, ubi parentes Infantes
id munus habeant, solere Patrinos ab hac obligat excu-
sari. Onus alterum Patrini cod cognac Spirtlis, quod
j. Trid. Sess. 24. c. 2. obtinetur inter Patrinū et baptizan-
dum una cum Patre et matre baptizati, ubi mr inter bapti-
zandum et baptizatum una cum Patre et Matre bapti-
zati; Ita idem, ut hic cognac dē impedimentum dirimens
Matrimonij, id qd duobus hisce verbis exprimitur:
Baptizans, Baptizatus, Baptizatique parentes:
Levans, Levatus, Levatique parentes.

QVI. quinam spirte dicendi Patrini, si bimus soluros
desiderant?

R. Neminem fieri Patrinum aut Matrinam, nisi designa-
ta prōribus in horum defectu a Parocho. R. nisi levet e
Sacro fonte, hic, ut et actu teneat infantem, dum bapti-
zatus, et inde suscipiat e manu baptizantis, q. pote-
st p Procuratorem aut substitutum. Dixi. nisi designa-
ta prōribus cod Silvio Sanchez, Gobat etc, eum s. uxore
cognacem, qui ultimo designatus o. e. dixi II. nisi tan-
baptizandū; nam ad contrahendam cognacem nec e manu
tenere baptizandum illum mijis verbis aut fascijs
nec sufficit unico digito tenere. Si a suscipiat et fon-

debet suscipere è manibus baptizantis, et ꝺ̃m Patrini
= obstetrices. Cpi III: si p se, si p alium. q̃ prohibus cõ
plem levantem infantem q̃ procuratorem contrahe cognã
em. Nam Eccl̃a prohibet ḡnum solennem contrahi hic
Patrino; sed filij levans q̃ procuratorem ꝺ̃i et vrē
Patrinus, contrahit ḡnus hic Patrino, cum procu
rator, utpote ꝺ̃i levans nõe ꝑprio ꝺ̃i Patrinus, nec
cẽsit is, cujus nõe levat. gõ nullus foret Patrinus in illi
Casu.

q̃ VIII. Non vet contrahant cognãm, si plures. gñ duo designabuntur
tenant infantem. R. I. si plures mares aut femine designentur,
prohibẽ ec̃, gꝺ illa vi illa sola contrahat cognãem, ꝺ̃i quem qui tñ
fuerat designatus, ut vult Sambuc, sed qui ex designatis tñ
ingit infantem baptizatum, ut ꝺ̃i orent suas. Sanch. cogt
reliqui ꝺ̃i videantur et vrē Patrini, cũ primus jam impleverit
totum officiũ.

q̃ II. Si plures equalitẽ ingerent, prohibẽ ec̃, gꝺ inñ occ̃ fiant Patri
ni, et ingentes contrahant cognãem, q̃ hic cõgis foret nõ pro
ꝺ̃ibẽ, cui Trid. videtur ḡnꝫ prohibere, ꝺ̃i am vitare sacrile
gium. Addit Pignatelli, declarasse S. Congãem, si incerta
sit, gñ ex pluribus ingentibus fuerit designatus, aut gñ prius
delegerit, omnes contraxisse. proinde ad vitandum hoc in
commodum Parochis severe præcipitur à Trid. sub pena
illis infligenda ab Ordinario, ut ante oia sciscitentur,
gñ quos ad munus Patrini elegerint illi, ꝑbus h. cura
incumbit, ac postea ꝑter eum non eos admittant neminem
alium, nec inscribant libro bñti.

§. II.

Resolvuntur Casus.

I.

Florinus, cum recens nta prles vita functa, jubet Natum
baptizari à Titio, adhibito Patrino Henrico, qui ad ea
cum Titio invitatus erat.

q̃. An Levans ꝑtem in Bpmo ꝑsto contrahat cognãem
Spiritem?

R. ꝓbẽ negãt: q̃ Patrini designati videtur ad ceremia
instituta pro suo Bpmo Literali, ut colligitur ex usu
Eccl̃æ, quæ nullum in ꝑsto bpmo Patrinũ exigit. Secꝰ
est de baptizante. qui Pater baptizans filium suæ
Concubinæ, non ꝑt eam ducere in uxorem ob cognãem

Sprtlem.

II.

Filig Caji et filig Titii simul deportti ad suscipiendum
Primum: Sempron. à Caio designtr pro filio suo, qui
p eorum levat filium Titii.
Q. An Sempron. dr vir Patrinus filii Titii?
R. Negtve, qui n fuit designatus ad hoc à Titio. Dein
logtum de eo, qui tm assistit, dum supplentur cere
monie. Nam nec ille dicendus est vir Patrinus.

III.

Filig et Caja rogati et designti à Titio pro munere Patrini
comparent sul in templo et assistunt Primo: Titius
de manu baptizantis suscipit infantem, qui eum de
provigit Caja.
Q. An Caja contrajerit cognacem Sprtlem?
R. Negtve, q Caja n accepit infantem immde à manibus
baptizantis.

IV.

Cajus et Titia plem Semproniu rogtes de sacro fonte suscepe
re: nunc am inter se Matrimio jungi cupiunt.
Q. An possint vide et licite?
R. affirm. Nam ut Suar. cto ajunt, cognacem n orta inter
Patrinos. qre si vir et uxor fuit alicui infantem levant,
n prodt jure debiti, utpte qui nullam inter se contrahant
cognacem.

TRACTATUS VIII
De Confirmatione.

SECTIO I.
De rua, effectu et Ministris s. Unctionis.

§I.
Quæstiones Dogmaticæ.

Q. Quid sit Confirmatio?
R. Confirmatio tertium N. Testamenti Sacramentum est Sacramentum regenerationis
Christi, gratiam et inhabitationem Patris augmentum
ac robur ad constanter fidei professionem et Christianis in
fronte unctionem sub certa verborum forma ab Episcopo facta
Individua am videtur Confirmatio a Christo veluti per
se non ultimæ Cenæ, sed Apostolis protinus suum

authoritate Fabiani Papæ Quidi. ꝛ. ita scribentis: in illa die D. J. postquam cœnavit cum Discipulis suis, et lavit pedes, inde à S. Apost. Prædecessores nostri acceperunt, nobisq; reliquerunt, Chrisma conficere docuit. Et inde originem sortiri habuit consuetudo Ecclæ, novum Chrisma quotannis conficiendi in cœna D. Intuerimur certa ex ritu, quo usus S. Sancti susceperit nos post Sententiam, q in S. Sancto datur Sp. S. plenitudo, quæ ante visibilem Sp. S. adventum data erat.

QII. Quinam sit effectus S. Sancti?

R. Confirmatio & præsertim confert effectus. Imus ex gratia Sanctificante cum aliis virtutibus Supernaturalibus. Deus speciale jus ad auxilia, & gratias actuales huic Sacramento annexas, quibus ejus fidem ducatum et conservet. Quia Character, seu Signum spirituale, quo confirmatus tanquam miles Christianus insignitur, et in spiritualem statum militiam adscribitur, atq; inde Sacramentum S. Sancti non iterabile. Nihilominus iterari S. Sanctum, si conferendo se suscipiendo, non videtur incurrere vitium, quia aliq; peccatum actualiter in jure.

QIII. Quæ sit materia remota et prima S. Sancti?

R. Materia remota Chrisma, id est, unctum ex oleo olivarum et balsamo. Assumitur ex Rituali. quia decretum Innocentii 1ti Papæ: Dum Sanctum Chrisma, cujus materia Chrisma conficitur ex oleo, quia nitorem significat Dei, et balsamo, quia odorem significat bonæ famæ; per Episcopum benedictum. Sta in præcepto Thomas, sit Scotus, non habita ratione Scholasticorum in utramque partem disceptantium. Siquidem, ut olim gentes negotiatæ balsamum ad Chrisma. S. Scriptura, ut sit in ea gentes, ut det suum odorem, quemadmodum in singulis odoriferis et aliquo balsami.

QIV. An sit de essentia Sancti, ut Chrisma sit consecratum et benedictum ab Epo.

R. cum Suar. affirm. Quia traditur in ipsius usu Ecclæ, et traditio divina. Sed non est de necessitate Sancti, ut Chrisma consecratum sit in die Cenæ Dni.

QV. quæ sit materia prima?

R. Duplex, quæ fit Chrisma. Nam applicatio materiæ remotæ ad materiam primam. Requiritur ad ejus rationem, ut unctio fiat manu Epi, aut medio aliquo instrumento. Porro ex præcepto Ecclæ unctio conducitur,

debet h. unctio fieri pollice manus dextre, intinito in Chrismate, ita ut tm in casu neciis pollice manus sinistre aut alio digito fieri pñt. quia Scandalo et Diaboli dicant, o' Latio condare, an mordaliter peccet Epus, absoluo cu alterd alio digito, qm pollice debet. 2. ut h. unctio fiat in fronte; ideo an. in ista flor: in fronte, ubi verecundie sedes est, confirmatus vi ungitur, ne Christ nomen confiteri erubescat, et pcipue crucem ejus, que Judaeis est Scandalum, gentibus stultia. 3. ut h. unctio fiat in figura crucis ob rationem jam assignatam, et prima ut verificetur illa, que incipit: Signo te signo crucis etc. Denique 4. ut unctio hec tota, gesta fuisse ad hoc, ut confirmatio vere ad ordinatam mentem unius ea conferatur.

QVI. Quanam hec forma confirmandi?

R. Hec forma est hec: Signo te signo crucis, et confirmo te Chrismate Salutis in Nre D. et S. etc. Ita Milev. et Flor. in decreto Eug. atq h. assignata forma ad hunc Sacramentum Substitit Sapte et mira ad conficiendum h. mysterium. q dum Flor. assignat materiam et formam, Solu ea assignat, que spectant ad Epcam, ptyan Sanctum Digi ad hunc Sacramentum. q pt alig h. mysterium vide confirmari sub alys Verborum formulis ab Ecclia approbatis, et ad sufficientiam eglantbg. Sic condant. S. Sylvester confirmavit his verbis: Signet te Deus signo fidei sue in Nre Patris etc. ut legitur in Concilio Laodicen. cap. 48. Et Eulca Graeca utitur hac forma: h.e signaculum donaris sp. s. q. Porro ad rationem h. mysterii requiritur expressa invocatio ss. Trinitatis, ita cum Suarez Vasq; et probabiliori et Flor. et Eulca. Ratio est, q confirmatio est quidam Baptismi complementum, et ptio. Nam confertur ad promptius confitendam fidem, in qua primum est ista Trinit. mysterium; et q Trinit. est ipsius ea roboris et ptionis ratio, qua datur in h. Sacto.

§. II.

Resolvuntur casus.

I. Hesichius Neocaes. confirmat Chrismate ab alio prius jam confirmato angitur desuper, rogatus, audivero, q h. mysterium confirmatio sit in Chrismate novo, id est, anno, quo confectus consecratio: angebat ai columbas, dum audit, q mercator olea olivarum miscuerit oleum ex papavere expressum.

II. An confirmari in Chrismate Veteri collata id vita et tuta?

R. vldam é, nisi forte jam fuisset corruptum; sed sanctam.
Jaó Imi, q Chrisma velq mét simplr Chrisma ab Epo benedictum.
Jaó zdi: q ꝓceptum Eulcé exigit, ut Chrisma h. anno Lt benedictum.

Q II. An mistio olei olivarum cum oleo papaveris fuerit naá victa confirmaç?

R. mistio olei papaveris fuerit in modica gutte respve ad oleum olivarum, maá hac adhuc fuit vda. secus est, si fuerit in majore gutte, qm oleum olivarum. Cur amdebeat adhiberi oleum olivarum: rao est, q in oleum Dám non fuit usum venit hoc nove Spús; cetera am olea cum dicto.

II.
Humbertus Missionarig in terrig infidlium accepit a Sede Apca facultatem confirmandi: dubitat dein, an cum facultate confirmandi, m acceperit potestatem conficiendi Chrisma.

Q. An h. ipso acceperit hanc facultatem?

R negative: q alia é facultas confirmandi, alia consecrandi Chrisma: dnc am S. Sedes Sacerdoti possit delegare confectionem Chrismatis, non convenit inter AA.

III
Homobonus Epus Amphidesten aranungm inungit confirmandis pollice manus dextre.

Q. An vde et licite?

R vde confirmare, sed illicite. Jaó imi, q nullu hmg fraus fraudem ad vlorem h. Smti regni unctionem pollice dextro. Jaó zdi est ꝓceptum Eulcé, qd valet ca Pontifici Romano, et Epis usu Eulcé.

IV.
Humberdg Epus Formarit aranullos h. formá: dens te Chrismate salutis in nre Xpo.

Q. An vde.

R negative: dd judicant cum Suar. mlti probig, existimantes foam questionandi hic S. precepte affectatam ex pter. est, ké qad ofl hui pardeg, avedgo Epm h. qdq salutis dias é: dens te Chrismate salutis in nre Xpo. H. confirmo te in nre avedgo Smdum sub his fois collatum sub condne est repetendo.

SECTIO II.
De subjto et Ministro confirmatis.

§ I.
Questiones Dogmatice.

I. quam ds dignum Xpmatis?
R. [illegible] Eulcé, nisi [illegible]

unde Urban. P. de consecrae dist. 5. ci. dic: oes ff. p manus impōem Pontificum sps. s. post bpīmum accipere dnt, ut plane Christiani inveniantur. 9d an solus baptizatus dd capp. constat, q bpīmus est ja nua etiā. cap. veniens de Presbytero o baptizato. unde inde confitur. solum illi, qui necdum baptizatus ff.

QII. An h. Sacrum possit ā ministrō infantibus?

R. affirm. patet ex praxi primitivae Ecclēa, de qua testantur ss. Dionys. Cyrill. Nicephor. etc. post bpīmum illicō ministrabant fidelibus h. Sacrum. Rōe dī in Ecclēa Latina convenienter dispōtur usq ad usum rōis, q plerumq in 7mo aetatis anno contingit ut fiat Sacrum cum majore reverā et utilitate. cū ex rōnabili dispōe sumatur, dm ut certig asseratur, prius literas. cognōe dī sint, nisi mani festum sit, pueros jam ante 7mum usum rōis praditum esse. 2. si modo o confirmatg probabilis o. Ecclēa ritus occasionem, h. Sacrum accipiendi. 3. si puer in prīs mortis existens opportune Sacrum hoc consequi pōt. 4. si consuetudo dioeceseos vigeat, ut pueri ante judicium aetatem confirmentur.

QIII. Quis Ecclēa minister confirmans?

R. Minister Ordinarig e Dlg Jūs: ita Trid. Sess. 7. de Confirm. can. 3. anathematizans eum, qui dixerit s. confirmans ordinarium Ministrum non esse solum Epum, sed quemvis alium simplicem Sacerdotem. Nihilominus Simplex Sacerdos ex Commissione Papae pōt esse minister extraordinarig h. Sacri. Sumit ex Cap. pervenit, dist. 95. ubi refertur, q Greg. I. concesserit simplicibg Sacerdotibg potestatem confirmandi in Sardinia, de qua concessione meminit Ivo. in decreto Eugenii.

QIV. An solus Papa Simplici Sacerdoti possit offre facultatem conferendi confirmationem?

R. affirm. dici Simplici Sacerdoti; nam clerico inferiori negotium Papa pōt concedere hanc facultatem. Patet ex pri Ecclēa. Dub. 2. An solum electg, ndum dm consecratg Epus an possit in hoc ministerium mittere Simplici Sacerdotē? R. affirm. cum Suarez q dispensatio haec non est ardua Ordinis, sed in quo Papa o Episcopus

alios Epos, sed ē alig potestis et jurisdictionis, qs h. Papa sit Supra, jam haec Suprema sua jurisdictionem, qm̄ dēs solus jam Elects, let o consecratg, sit accedere hic potestem et dispensaēm. An amē P. possit dare facultatem conferendi Chrisma Simplici Sacerdoti, disputatur in utrang partem. Sblior videtur tutia Suarezii sententia, cum h. Scotia Ld confirmo decretis Cl, mxime hic Florentino. dum n̄ legens de ministro h. Sacramenti dicat ea Epum, sed in aligno ex necessitate sedis Apostolicae Simplicem Sacerdotem ministrasse ex Chrismate per Epum consecrato, datis facultatibus, ng̃m factum esse, nec fieri potuisse, ut det h. Sacramentum alio Chrismate praeterquam quod ab Epo fuit consecratum. Etia in Scotia, quinde sentit Valentia, Barbosa, Gobat sua sententia o caret. Si n̄ ejusmodi Sacramentum committit Sacerdoti, cur non m̄ mavult apparare? et similes alia Vestes g calicis v altaris possint a P. committi Simplici Sacerdoti, cur non et haec?

§II.

Resolvuntur casus.

I.

Jasinquis aged ad Jairg fuit maxime suspendus, petunt sancta Chrismatis.

P. An possit et debeat illis ministrari?

R. affirm. Ita Suar. cum Sm. Sacerd. g sit subjectus capax. unde him ejusmodi reus decerent, et committerent, Epo confirmare m̄ vi carent illos, eduarg ad supplicium qui jam eruerent ad supplicium, petunt, adest, ut Sacr. cum alijs dicat, Epos morti peccare, si monenda vita, reddum id petenti o confirment. quibus sn contradicunt Lugo et alij, probig regantes esse mortle. Deo juvante ad plerisqs, nullum ex petend, mig ex causat mitter mortalis. Hibg ministrandi h. Sacramentum cum debita diligentia, mig nullibi constat, consuetudinem ex, ut id fiat.

II.

Jeremias puer 12 annorum a rabie amens, inter alios pueros adducitur ad Epum confirmandus.

P. An amentes, qui aligndo habuerunt usum rationis, sint confirmandi?

R. Affirmativ ex, nisi constet eos fuisse in peccato mortali, quod inciderunt vi amentiam; g supponte bona, qui

mag ꝺ ꝓbr; 2g advde et licite suscipiendum h. sanctum
sufficit gris illa ætas, qua ꝺ ff. censentur velle remedia
et beneficia ad suam salutem.

QII. An m. quo amentes st confirmandi?

R. affm. g si ꝑ gram tunc, qm o' amiserunt, ad
recipiendum grate augmentum suffendo st dispoti.

III. Iodocg tiz 40 annorum varie Stat in fide: gdam
Idem a confessario, an lit affirmatus? Resp. Iodocg,
se hactenus, et multotiens habuerit ofe oculum, h. sanctum
eucharistie, cogt judicaverit, o' ei nrum ad salutem.

IV. An detur dis ꝑceptum s. Synd s. Ecclesiam per se obligen
ad suscipiendam confirmacem?

R. cum Suar. et mori negve: dra Scotum, durandum etc,
existimantes, qd ff. sub gri culpa tenentur ad suscip.
eucharistiam h. sanctum gre congruo. g o' hets sufficiens fundatu,
astruendi h. ꝑceptum. Resolvo m. dist ilgi, imo de nostro
gre, g ꝑ desuetudinem nunc desiit illud ꝑceptum Ecclesiæ.
g ff. de facto o' inducuntur ad recipiendum h. sanctum
tam ex rectate obligati, sed tm ut invitati ad id, qd ꝑ se
bonum et utile gb. unde m nullis censuris astringi. dist.
certe si de ꝑceptum adhuc vigeret dari posset vlig adultis in
articulo mortis, qd tm usus docet o' hets dict II. dist ilgi illa
resolvo ꝑ se loquendo. nam ꝑ accidens pt gs quibus peccare,
o' suscipiendo confirmacem. imo si ꝑ practicam judicet, se habituros
se o' pus vivere mal contra fidem. 2. si omittat unum sanctum
3. si negligat ex ctemptu. de quo postremo non postum pbri
sufficiam dicendi, dicti etc, dicendum, m nostrum negli-
gean casu contemptum. vg si quis data opportunitate
consequi sanctum, quem vellet o' fidei habituros fit, suscipere
intermittat, presertim si ita depraved fuat. dicit multa ad
salutaria intermittere dicent vg suscepticem Ordinum
aut status religiosi ex quadam corpore, vg cogitant
ea ad salutem absolute nria o' ee, que tm o' contemnant,
sit bene advertit Suar. ex quo fide resolvet, an quis
peccaverit Iodocg. si ex ctemptu neglexerit, peccavit
utiq mortaliter ex contemptu si vero o' ex mera
negligea suscipiendi h. sanctum habita ratione, qd non sit

II. Annon saltem vnctio peccet ꝑ negligens h. sacrum?

D. nullū ex peccatum, quod ex vi ꝓcepti ecclie obligatio, cum his actus
ꝺ di in ꝓcepto. Sed in consilio. Si vero ꝑcet in ꝓcepto, susceptio illa obli-
garet sub mortali utpote in maia gri. Ꝑt hic ex accidi grauis ꝺ vale
si ex. censeatur irrabilis quadam pertinax christi, & nonulla inimicitia in mo
aggrauet. solum ꝑcet. Imo ꝺ ita dictum ꝑt interdum in his et aliis
casibus ni ex peccatum mortale accidens.

IV.

Josaphat idem confirmatus suscepit omnes nm.

Q. An et quos peccauerit? rao dubitandi ex ed. g Trid. sess. 23. c. 4. de Refor.
ꝓcipit ꝓma mensa initiari, qui solum confirmatus ꝺ suscipit.

R. Vide probabile ex, ꝺ his ꝺ peccet idem mortaliter. ita Navar. cta alijs, g
Cha. cit. non ni potuit censurari, nec ni aliud verbis, quo rigore
sunt ꝓcepta indicent. Nota ex quae h. capis ꝺcm Trid. explicari idem
censeri ac conferente ipsum solum confirmato, cum ꝓce ꝺ confirmg.

V.

Pulig P. M. dat cuidam Abbati potestatem exercendi ꝺa Episcopalia,
exceptā collatē Ordinum, consecratē Altarium et Eulei.

Q. An in g omnia exceptis expresse, de quo dictum ex, ni contineat
hec facultas confirmandi.

R. negat: ita Salzaril Greg. XIII. ex quo in gli concessione non veniant,
quae sglr. notā signa sunt, neq indirecte innuatur facultas illa
g exceptionem illam, g nisi exceptis sonet regulam, non di eam
ampliat ꝺa ejus natam, ut AA. inter. et leg. fundat cumprimis Salzaret
in c. Trid. sess. 7. de confirmat. prop. can. 3. ubi hoc maxime egregie
addit ex. n. 2. etiamsi Abbes ex privilegio S. Apostolice sedis habeant facultatem
confirmandi, non ꝺt tñ ꝓt h. sacram conferre, nisi de consen episcoporum.

VI.

Filianus jam adultus ꝓt omisit suis subditis ministre Confirmationem,
eidem illum sacramentum ministrat, qd raro fit, nisi in Exilem sathevili
confert, et quidem dum sedit Pontificalibus.

Q. An peccet Epus, qui tyr ꝓt sacramentum confirmationis ꝑ se, & etiam
subrogandum ministre omittit?

R. affirmat: et quidem mortaliter, ut dicit sancta ꝺa, g magno periculo fundat
ovt suos subditos.

VII. An satisfaciat Epus, si deinde dum in Exilem sathevili confirmet?

R. negat: ita Barbosa et alij; qui judicant ꝺt aliquando Epum visitare,
quia idem sua diocesis oppidorum urbes, quo subditi fidē affluere possint
ad suscipiendam confirmationem.

VIII. quivis potest Epus differre ministrationem h. sacri?

D. Dum Gibal. Acevis etc ꝑt hanc partem mortali differre ad 3. vel 4 solares
annos, si adsit rationabilis causa; si vero ad 5 vel 10 annos differat, exacumine
et ministre h. sacrum, nisi mihi enim probitas excuset, videtur ꝓt

excusari à mille. Quo tñdur suis expensis remitte Epus ad offerendum, nisi forte longa et rabbis consuetudo fecerit jus eas exigendi; præsertim quod redire Episcopos ad plures, aut subditi regant Epos, quæ de jure omni frivola præstare.

QIV. An certos ai Epre dm licite effectur confirmad?

R. Qđ licite confirmi queat ne filii aut hæredes dicti. Improbant idem nonnulli morem confirmandi à prædio, sed si juda eam admit, ind probe debet. Negr hinc, Epus ne dejunum licite confirmare, imo ne poe teneri dejunos; si quod assit rabbis eam, poe ne confirmare. Idem extra Eccam quod dicendum decenti. occae casus hujus

QV. An valde confirmet Epus excomicatos, hæreticos aut degradatos?

R. affirmative: quamvis mens Epus non ad hæresim aut excommicationem vel degradationem inflictis secundum characterem.

QVI. An Epus in dioecesi alterius licite confirmet eius subditos?

R. negative: quia desumitur ex Trid. sess. 6. c. 8. de reform. ubi expresse prohibet sub pena suspensionis a Pontificalibus ipso facto, ne ullus Epus in alterius dioecesi Pontificalia exerceat absq Ordinarii loci ejus expressa licentia, et in personas alteri Ordinario subjectas.

QVII. An Epus habitans in sua dioecesi subditos alterius dioeceseos licite confirmet?

R. affirm: dicit beatus licentia habitans rabbinus presumpta, quia forte, si quis ab confirmatus literas dimissoriales a suo Epo pro suscipiendis ordinibus ab alterius Epo; sic. confirmatus Epo in ejus dioecesi accurrant accolæ ex alia dioecesi, quivis nec expressa licentia, id probat praxis et consuetudo.

QVIII. Columbanus sacerdos profectuscens ad Indos accepit a Pontifice facultatem chrismandi Neophytos, dedum in itinere adhuc erat, an defunctum ee S. unde dubitat, annon cum Pontifex in ea prævaricatus facultas confirmandi. quid resolvendum?

R. Columbano data fuit potestas dm confirmandi certas personas, sed hæc limitata, si minus: ea facultas expiravit. Colligitur ex Spir. dicens nulla de rebendis in S. dicitur: facultas gratis concessa expiravit, qđ ead gratia Epis, qua morte concessis expirat.

VII

Lamberg juvenis per se nihil Epo agendum; dm Epus grit: quis sit ejus Patrinus. respondet, nullum ee, quivis plures rogaverit, qui velint sibi hoc officium præstare. qre Epus dolens vices hujusmodi sibi ipsum dixit pro Patrino, jubetque sacellanum suum, ut hoc dei officium confirmet. Eadem hoc casus,

Q. I. An adhibendg sit Patrinus, qui dicat reformidum?

G. affirm. patet ex j. S. can. et ratione ipsa consuetudine Eccles.

Porro ex Patrinis nota sequnta. 1. ut sit vir unus v. una disjunctive, o'am copulative ung et una. Ita vsus est Leo X. cap. non plures de consecratione distinct. 4. ubi refert j. Augustinus Scluse consuetudine, num ex vtr sit v. femina. quam de vsu Eccles et Ecclesie Rom. Patrinus ei debeat ejusdem sexus, cujus ei confirmandg. II. ut extra casum necessitatis sit distinctus ab eo, qui fuit Patrinus in Baptismo. Ita vsus Augustinus S. cap. in Catechismis loc. jam. cit. sit Gobat dicat, se nescire, utrum h. cap. sit receptum in Germania. III. ut Patrinus sit confirmatus: ut dicitur ibidem cap. in Baptismo. IV. ut nullus Patrinus uno die plures diversi gnum unum aut duos, nisi in suadeat necessitas, alter arbitrio Epi. Quo videtur ee exemplo Synodi, qua Patrinus habuit cum Baptizato illius Patre et Matre, adpellem cum his vtr j. citatam Trid. Sess. 24. de Reform. Matrim. c. 2. judicat quidem Gobat, ubi sit non fuisse Patrinus, omitti pte, sed aliud consultius suadent, ut unus di plurimum Patrinus, idq eodem die fieri pte, docet Barbosa, cui assentit Turrida navarrus, dicens, pte hoc libenter practicari, adq Ecclesie Rom. contineat istam institutionem, o'am precptum.

Q. II. An Patrinus confirmatus obligatus ad instructionem confirmati in rebus fidei?

R. negat. ead ratio, q similes in fide, qui respicit h. centum, jam supponit institutionem. Porro bene in Synodo Patrinum designant parentes, et in duorum baptizans, ita et in confirmatione, qui pt ee Clericus, o in Monachus respu Sacularis. qui vix ex consuetudine fidelium illum quem gerit Ad. potuit hic ee Patrinus, qui in Synodo.

Q. III. An ipse confirmans possit aliquem ree suo officio ibidem ree Patrinus illius, qui confirmat?

G. affirm. cum Layman hic n. 398, ubi se revocat ad n. 333. ubi ita ait: negand aliqui Baptizantem pte ee Patrinum, q videtur regi distinctio Baptizantis et Patrini, cum baptizans dicat aliqua interrogare, et Patrinus ad ea respondere: nihilominq ptest h. publice fieri,

& baptizans subsibuat libr alium, qui rite dos levet. hi
nō nullo jure phibebat. Dgd nō ō imprble judicat Gobat
lib n. 385. qm vis igitur morem retinere ed die observ
ret Eulea, apte ne idem lit baptizans et Patrinus, ō hi
peccaret gris, si h. consuendo vigeat in aliqua diocesi,
et ab Epo toleretur.

Q IV. An possit ō confirmatg, si afridat confirmādo? Si an con-
fra hāt cognatem Spiritalem?

R. ad I. cū P. Busembaum, qui vocat sententiam communem, illam qui-
dem peccare contra Escobar et Honiagri, qui docent ō ee mortale,
nō nō prble judicat Lucida rationes, imō nullum, si fiat in
necessitate.

R ad II. ee rationem intra Aa. melior hi apparet contra aqua
qua fundatur in hoc, qd hic recta ō lit Patrinus, cum ō hāt
condiocesi ab Eulea requisitas ad h. munus, ratem desumit ex Cap.
in Spiritu de consecrat. dist. 4. ubi habetur h. verba: in Chrmte
ō in Chrismate non pt aliquis suscipere in filiolum, qui ō est
prie baptizatg ō confirmatg.

Q V. An liceat mutare nomen in confirmae?

R. affe. g favet praxis in multis diocesibg.

Q VII. An dubitans, utrum lit confirmatg simpliciter, aut recte, possit petere
confirmacem sub condne, si ō est confirmatg?

R. affirm. cū Gobat etc. recte advertitg, regni magis dubium, qm in dubio
coppe firmae mō nria ō lit.

PACIFICUS IV.

De Eucharistia

CAP. I.

De Eucharistia in se spectata.

§. I.

Questiones Dogmaticae.

Q. I. quid lit Sacramentum Eucharistiae?

R. ē Sacramentum Corporis et Sanguinis Christi sub speebg panis et vini ad spiritu
alem animae refectionem divinitg institutum. Ita cū Laymann Dris.
Signum visibile in hac definitione Aristotelis panis et vini, quae proxime
est Corpus et Sanguis Christi quod speebg. ex quo distincta, autem usum
s. susceptionem ee tm conducens ad acquirendū fructum Sacramenti
nram. et rō est, q institutum est h. Sacramentum pr modū cibi
et potus: sed usus cibi et potus non ē pars cibi, nec virtus ne

nutriendi, sed mera applicatio ibi et potius in ordine ad nutrien-
dum. Quod ipsa aio consecratoria let post adnexi, q̄ sit con-
sua sancti in fieri, secundū e, si agitur de sancto in facto esse.
Sed de h. q. Sperso scholastici, utr̄ m, an sit unum v plura
sancta, si multiplicentur spes. Hic breviter annotasse sufficiat
imò, si Eucharistia consideretur put res est sanctum sit, sic ut
sub speciebus continet corpus et sanguinem Xti, et unicum nr̄m sanctum
in oībus hostijs q̄ unicum orbem consecratis, quoniam illa hostiae
continent unicum corpus et sanguinem Xti. II. si consideretur
put res est sanctum, s. edum gratiam nutriuam aia, ad quam pertinet
sanctificatio et absolutum h. sanctum, erunt tot sancta, quot fuerint
nutriones si refectiones. Sicut n plures phyle cibi faciunt
unum unicum convivium, ad q̄ cibi ordinantur. ita n phyle plures
species faciunt unum unicum convivium, ad quod illae ordinantur;
ita n phyle plures species unum sanctum faciunt sanctum, si ad refec-
tionem unam ordinatur, si vero ad plures ordinantur, erunt n
plura sancta. Si proinde sacerdos uni infirmo let porrigat
duas hostias, e unum sanctum, q̄ partem distribuendo or-
dinatur ad unicam refectionem. Idem, si sacerdos in
sacrificio sumat partes hostiae divisae. si am unam uni, al-
teram alteri porrigat, aut n unam dividat, et divisam di-
versis, dat sancta, q̄ duas refectiones conficiunt.
III. si sanctum h. consideretur, put sanctum sum, sic quod species
consecratae, quae sunt sanctum visibile, tot erunt vera distincta
phyle sancta, q̄ sunt species, s. hostiae n divisae, et discontinuae.
ilge, si species sunt phyle ita distinctae, ut neq̄ se, neq̄
aliud contineat neq̄. si plures hostiae sint in diversis atta-
zibq̄ aut ciboriis; si vero saltem q̄ aliud continuae neq̄,
si fuerint in uno ciborio, tum erit unicum sanctum, sicut
cum unicum cenatur fercula in eadem lance, quia sunt plures pars
cibi, aut sicut phyle plura fercula cum unicum convivium consti-
tuere censentur, si ad unicum convivium ordinatur.
III. Quaeram sit mea remota ima consecrat?
S. panis triticeq̄ q̄ hic panis in script. dctr panis spr̄ talis, et
usualis. et bene additio; quibus am alia ea alia mea consuet.
cum additio restringente q̄ hordeaceq̄; ubi patet dicta h. atq̄
constituit h. sanctum in pane spr̄ Xti a quo patet q̄ Matth. 26. Cenan-
tibq̄ am illis accepit Jesus panem. et benedixit etc. patet q̄ Christ.
q̄ in deserto Eugen. ita dcgnit. Etium est Eucharistia sanctum,

cujus maã cũ pane triticeo et vinum de vite. adde, q̃ nullo alio pane lit usualiq̃ se, cum hæc ẽ[x] his in sacrificio altaris panis ẽ[x] triticeo ut̃ observat S. Th. hic q. 6[4]. a. 8. infertur ex h. quo maam certam conferri eũ ex pane confecto ex pomis q̃ certe ẽ[x] triticeum. Ego maam certo mixtam ẽ[x] panem confectum ex frumento, q̃ certe ẽ[x] contineri inter species tritici, cujusmodi hordeum, milium, oriza, avena et pisa ex. Deinde ex pane confecto ex fructibus arborum ex glandibus, nucibus, castaneis ex leguminibus ex fabis. Si maam dicam ex, quæ dicunt esse ex triticum. et hoc sufficit, q̃ practice loquendo, in illo pane nunquam consecrandum sit hoc modum. Et hinc quivis scripsit lit, siliginem ex ipsa triticum, ut docet præter Laymann. Tannerum plurimi, eoq̃ tritico in nihil terris seminato subinde nascatur siligo; et secio ex siligine in terris bonis omnia nascatur triticum. Ita ut Gobat inferat, non obre Germanum sacerdotem posse ẽ[x] siligine hostiam consecrare, si in casu necessitatis cogentis ex ultimo viatico infirmus, ut die festo habeat missa, consecret in siligine. Et in allata ratõ ẽ[x] probat certo, q̃ siligo ex ipsa sit triticum, ut recte notat Natal., imo ex tritico subinde nascatur avena ex alium simile et vile frumentum; imo q̃ res unius speciei apteo diversas dispositiones degare in rem alterius speciei; inde subtilia illa ẽ[x] de rei practice certa, eoq̃ multi dicant, siliginem ex ẽ[x] maam videri, præsertim cum ẽ[x] dicit ita recitasse h. auctor, ut videatur præ currere causa ductus ad illud confitendum, nisi in maa certa. Et hinc sardenas recte concludit, peccari mortaliter si hic opio deducatur in præjudicium. Major controversia est de spelta an sit maa vita et licita; censent in Germani AA. utique licet Gallenses, Tannerus, Laymann, Gobat, Staudt, Illung, Leonardus adeo ut ea hoc duum hoc frustra moveatur controversia, eoq̃ hic panis sit optimus et candidissimus ex in antiquo usitato, et maam hic scrupulis adhibeatur pro maa ẽ[x] sacrificio in pluribus regionibus præsertim in Suevia et Helvetia, in conscio exercitio Apostolici, et Episcopi, ut inquit Leonardelli. contradicunt tamen, qui scripserunt ex toto Germaniam, ut Salas, Aversa, Natalis etc. Origo discrepandi inter AA. videtur Leonardelli inde ea, quod in AA. videantur aliam frumenti speciem non spelta ilgere, quam Germani, quæ non spelta insigni similitudine triticum, ut testatur Hispanus non spelta ilgere avena.

Quare consulendum in h. maã judicij prudum et attendu
ad rem cujusq diocesis aut regionis estimaem censetq, an
finitum, qd adhibere debet pro conseraã, scõ Tritici veniat
eam ill recte ait Suarez, cem panem confectum ex grano qd
revrã constat ee Triticum, qm vis aliter vocetur, esse certum
hicnti maam. Risa relatis ut rigenus fateam, te giversarer
hmopere consecrare in Hostia, qm scirem ee certum ex soleta.
Hoc est, cum plerãq videatur frumentum, qd nos vocamus soletam,
boni prudum judicio, in hoc terrarum tractu certo estimari
Triticum, hincq rndum ee in tex maã dubiã. Accedit
qd apud nos, non adeo difficulter comperi potit Triticum, qd
ordem judicio ille estimatur.

¶ III. qua regũtur conditiones, ut panis Triticeq sit apta maã con-
fectaq?

¶ IV. Farina Triticea debet ee imbuta, et qdem aquã elementari; rao
hui est, q farina cruda non pt dici panis, neq h imbuta esse
alio liquore, qm sit aqua elementaris, pt dici panis simplr
talis. Et hui maã inepta est libã, placenta et hmõi con-
fecta ex farina Triticea, mista lacte, butyro, melle, oleo,
sacharo v aquã rosaceã. Quæ tñ, nisi mistum illud sit ha
inodicum, ut meat usualis, ed vis panis subsidat. qm vis n mo-
dica illa mistio v illi dita sit, et extra meã puritatem, o hi
est contra Christi vitatem.

¶ V. panis Triticeq, ut sit maã Eucharia, debet em coqui v in furno
subtus cineres, v intra ferri calidi laminas, v saltem in vase
fictili, ut docent AA. scribimt. Unde si in aqua coqueretur
aut ad solem exsiccaretur, aut frigeretur in oleo, non staret, no
esseraã, q o est vre et spãr panis usualis. Porro vere consecratur
panis Triticeq tm azymus, qm fermentatq, ita definit Trid.
Sess. 13. Iiquary I. an ni Latini in fermentato, et Gre-
ci in azymo consecrare? R. rgtur ita dnis. q qui debet in
re ali momenti se accomodare ritui sue Ecclee. Hinc Leo IX.
in epist. ad Patriarcham Constantinopol. Ratum, ut sacerdos
Latinus Ecclesiarum Græcorum, et Græcus Ecclesiarum Latinarum
natus, ritum Ecclee sue celebrare, nisi forte esset periculum
scandali in populo. qm cum sit, si velit peregrini ejusmodi sa-
cerdotes, possint se accomodare ritui eorum, inter quos peregrin-
antur, ita q sacerdos Latinus in Græcia utatur pane fermentato, et Græcus
extra Græciam utatur azymo. Nam ita colligitur ex d. Aug. et Ambr.

preg contra fidem, neq contra bonos mores injungitur, indifferenter ē hādum, et pro eorum, inter quos vivitur, societate servandum. Ad quartū II: An Sacerdos Latino in Ecclesia Latina saltem tēs ēserare panem fermentatum in casu necessitatis, vg ne morituros hāt viatico absentat? R. negat. q. ceptum inducendi in articulo mortis est affirmandum obligans quidem sēr, sed o' pro semper. Neq valide sit Sacerdos celebrāt sine destructo sacrificio.

Ad IV. Quando dīs maā remota apta pro consecrāe? R. Vinum de vite, q h. dicum vinum simplr ille dici meretur infertur huic lmo', maām certo' actum ee quodlibet vinū de vite, s. album, s. rubrum, dummodo sit ex uvis maturis expressum. Atq ita nō mustum ē maā dia, q ē subtilr vinum. Peccaret grāviter, qui in presēa unius homis, mustū consecraret ppter indecēam et reverām sūtis debitam, utpote q mustum multis adhuc facibq solet cē immixtum. Nō maām certo' recte tamen ee vq succum ex pomis, aliisq fructibq expressum, ita. vinum adustum, acetum, dicis acetum; nec vinum modo incipieret accescere, sed quidem adhiberetur, sed o' citē in presēa melioris. R. succus ex uvis acerbis et immaturis expressq, qui vocat Aggrestum, q odum tēt speciem vini. R. succq odum expressq ex uvis, q o' ē maā notabilis. Dic' maām esse dubium de id, de quo o' constat certo', esse vinū de vite. Hujusmodi est vinum illud Parisium, qd valq dētr bona valde in et licitē consecraretur vinum miraculosum, q est non vinum. Hinc q dō dētr, materiam consecrandā ee vinum de vite idem ql, ac si diceret: vinum vērum et simplr ille. Inquiris, an vinum congelatum dis sufficio maā consecrāe?

R. affirmat: q congelatio o' est subtilis corruptio vini - quam nostrates peccaret, qui vinum ejusmodi congelatum, antequ resolvatur, consecraret ppter notabilem irreverām sūtis.

Ad V. An vino debeat admisceri aqua?

R. debet. Dq ex precepto Ecclesiæ, quod naturaliter et elementaris ee debet. Ppter efficaciam aquæ ee lavare vinum affluentis, aquam nonnullis gūtis; unica tēt vel altera gutta. Dq o' ab Autore, sed in Sacrificio. A vino calice, eodem in missis privatis o' Sacerdote celebrāte in Ecclesiis am a Sodalibus, missa Sacerdotis benedictione, sed gratiarum actionem, si ex oblivione Sacerdos o' admiscuerit aquam,

q. 5. advertit errorem adhuc ante consecraem, debet adhuc
modicum aquae admiscere, et si moliter fiat, licet aquam
o' ce convertendam in vinum. q dm adhuc sit imperfecte sacrificii.
Equidem sacrois mel, debe dm repeti oblaem calicis, q nihil
consecratur, qd o' sit oblatum: illis am aqua nullo modo
adhuc sit oblata. alij dm justam fuisse oblaem solum
mentalem, cogd sit cum priore mixtim conjungatur. si
vro advertat post consecraem, debet am illi admisceri,
q nulla maa o' consecranda debet admisceri consecrate. si
quaeris, an Sacerdos possit celebre, si aquam, qm admiscere
possit vino, hoc o' possit? q. negue: qm vis ni sacrificium cor
sit pure Eucharisticum, et Eucha in eo sit dispensare, nunqm
sit dispensat. unde m. S. Tyte Gobat nullum admiserunt
casum, quo liat celebre misto aquae defu. Esto Sacerdos ni
adhuc ante oblaem adverteret, aquam hoc esse, debet ab-
rumpere sacrum.

q VI. An maa consecranda debeat ce presens ministro, et quem
sub certa forma?
Licet vide consecretur, debet ce, ut sic verificentur patebe hoc
et hic; ut pote significantes rem presentem. Convivio am cognita
et maa dicatur sufficienter presens, et sic demonstrabilis sit, quan-
tina, ut sit pollx, h. e, ut maa consecranda. Sit presens ad quam
sufficit am, et maa sit presens sibiliter se, qm vio et accidens
gregge nullo seu consecrantis percipiatur. Si Sacerdos
coeg vide consecret maa m, qm videre o' sit q accidens. sufficit
m, si maa sit sibiliter presens rae hui indi et typis remotis,
ex ciborio aut calicis. si vide, qm vis illicite j. Gobat conse-
crat hostias, si diens consecrat in ciborio clauso et secto.
Ida condivio cod, ut h. praesca sit mixtio, si ut hmo modo et j.
diem loquii modum per pronomina hoc et hic contium ab
specbg panis et vini removibi cerscatur.

q III. Quantas maa consecranda o' debet ce tota, ut nequeat ce sibi
similiter presens consecranti, neg dm modica, ut nequeat ce sibi.
q alias o' verificaretur fou. unde hostia minim distans a Sa-
cerdote consecri o' sit, q o' ce ab eo demonstrabilis p pronomen
hoc, sed ibi aut ubic.

q VII. An maa consecranda debeat ce detta in partibi: ig. an
una prius consecri hoc altera?
Ad vdam consecraem regi, ut maa consecranda principem
consecratis destitur in partibi. q consecro cod actio practica,

quæ versaturs in maã partem et dextram: qs debet dici
p intrinsecum, quæ sit vera hæc: volo conficere eam materiam
licite consecrabilem, quæ Ipse consecraus mihi fuerit presens.
Cum hac mittit facta oes et sola hostiæ consecrantur, quæ
si super corporali, gratiosum illarum sit nrg. m. sacerdoti
ignoto. Cum Eadem phibeat materiam positam extra stulam
ad corpile conficere, et consequenter videtur, accidos illud
habuisse intentionem consecrandi hostias, quas supra corpile.
Similiter pœ hac intentione solum illud consecratur in
calice, qd se hoc modum vini continui, o am gutta corpis
si extra, si intra calicem existentes, q solum vinu vinum
est licite consecrabile. Quod multo certius est de hostia maã
quæ extra calicem ejecta fuerit. Dixi multo certius. o
conficiri guttas extra calicem existentes: nam de existentibus
in calice præsertim si ut vere pongus vino continuo, contra
judicant varij quos Aut. Segr hinc, sacerdotem, qui aste
le hinc 8 hostias, intenderet illum conficere b, o deinde
illas b in partem, plane nullam consecraret. similiter
si sacerdos confuse intenderet conficere tm dimidiam
hostiæ partem, o designato, utram velit, sciam nullam
ejecisset. Eo prapti sca vinum ejiciendum ante hostia.
Imo, ut guttulæ calicis abstergantur ante oblatem. Odi,
hoque adhuc reperiantur quæ conficiat. et linit fundo pu-
rissimo, ut levi calicis inclinæ cum reliquo vino misceantur,
si am linit removere, ut ea abstergantur, et certe p intentionem
a conficiæ excludantur. q h. confirig est mi et ordinem
intrinsecum Eadem, quæ alia o e, q in consecrandi eam liquorem
potabilem, quo q modum unq continui in calice continetur.
Atq si modo advertantur in ejus diffone, sumantur cum
inclinæ calicis linit, saltem cum abluo, purgm calicem
detergatur.

III. Non est de neste sancti, ut maã utraq hostia consecretur.
Ita cum D. Th. Theol. inter. q absq h. vitiaretur forma debite
pronunciata supra unam maãm. Et licet j. Quotidiem
Eadem, datum post consecratem panis apponitur Corpus ad
adorandum. Dixi de neste sancti. q de neste præcepti alig e,
ut una materia non consecretur hinc altera, q ubique
maã est de integritate et neste Sacrificii. Secundo inde

nrō supplendam ee alterig mae consecrandm n a Sacerdote o
jejuno, dr vg post unius mae consecrandm Sacerdos v infectus,
v mixtum. Dem est, dr Sacerdos aquam loco vini infudit,
cam go jam sumpsisset. . . . 2 quaeris I. An jceptum hoc
sub ultrag ospce confiendi h. sactum obliget spm pro sempr?
R. negtive: g est aprmtum. Casus, rigbus obligat, prosuntce:
si Sacerdos consecratā hostiā conspiciat. vinum ee vino
infectum, nec aliud vinum hoc post. v si conspiciat vinum
o ee in calice, nec plus aliud exspectare hic magno scandalo.
sive si Sacerdoti immineat justum vite prosequdo consecrandm
calicis, qbus imminet hostis, aut oritur turbidum in Ecclia.
Item, n Italiā, cum hostia fugere pt. . . . 2 quaeris II, an
post Eucha dispensare in hoc jcepto, nempe ut ultra mā
sit consecratus? R. negtive: g jcptum hoc est jr Dni,
cui quo prater Deum nullus dispensare pt.

VIII. Quid observandum xa foam ultimg mae?
R. Esi: grter peccaret, qui o Ista verba ultimog foe ab Eucha jcepto
praeciderat, o m Sunt via de mente Smti. Sic in consecrae panis
de ejea o ee Ego enim; in consecrae vini j. Act. quotiescumq bibitis
de ejea R: hic e calix sanguis mei. v his eqlentia: hic e sanguis
meg. g h. verba satis Ecclesiae prosecant Christi. Porro verba ostia
consecrandi profert Sacerdos audibilē et potce, reliqua tm narrative
j. historice. g sola verba Eucha ostia profert in persona Christi. hoc
a pn e foe e: corpus sub his speby e corpus meum. et 2da
ste: hic e sanguis meg corpus in hoc calice. 2 quaeris, qnā
sit Ecclia caterarū particularum? R I. per partes N. et
A. T. indicatur finis ei ad quem Igrem, quo N. T. ornatum est.
Porro dr N. T. ob pmiem aeternae hereditatis. g in V. T.
quae fiebant promissa Egtes; ideo am aternū dicitur. g aeter-
na bona spiritil. R. per partes: mysteriū fidei indicatur h.
sactum ee unum ex mysteriis fidei maxime reconditis, in
quo aliud videtur, aliud sub speby latet. 3. per partes,
qui pro vobis et pro multis effundetur in remissem peccatorū.
in Jou xpm et libri igitur alis effuso cruenta facta in pace
profutura vobis sed discipulis meis et multis, h. e, aliis vibg.
nam ecclia m R multi. Si quaeris II. Quid agendū in casu,
si contingat hostiam vitream vomi? Quod probat. Ecclia tm
ait Pascha, ut eam sumat, descendam ee in sacrarium,
ut purgata in pce ab aliquo alio cum Eucha Sacrificii: dr vi

nullo vincere nõ horrorem, relinquendam eã in sacrario, donec
consumatur; nam aburere illam foret ei maxe sacrilegium.
¶ IX. Quamdiu maneant species Eucharisticæ in sumptione?
R. existimavit, ut refert Lugo, quem hi o[mn]es sequuntur, Medicus
peritissimus in Laico corrupti intra minutum, in Sacerdote
am[en] intra medium quadrantem. Aliqua putat in Laico durare
ne intra 5. pater et ave, ita ut nullo scrupulo amplius
recedere possit; in Sacerdote am[en] res ea dubitandum, qm[on] corrupta
Hostia, prosequendo absolvit missam, et recessit sacras exuit. Sed alii
cum famosis melius dicunt, attendendum hic ea ad varias
stomachi dispositiones. qui n[on] calidum habent stomachum, citius
corrumpunt, esca qui frigidum et pituitosum, tardius, quare
ire ad ægroti sit. Alii suadet opus, ut intra horam abstineant a vomitu, eoque non timet accidere extra, species intactas
et immutatas prout horam à missæ fuisse rejectas saltem
ab infirmis. qd n[on] sacros attinet, creditur sacris in eis mu-
mutari saltem intra quadrantem.
¶ X. Quid respondendum de ministro dum sacrificante, dum Christus
datur Eucharistiam?
R. Nullo Sacerdos est minister hujus sacramenti, ita ut sacultas asseranda
illi in eo non exspiret, quamvis excommunicetur, de-
ponatur aut degradetur. Quia est indelebilis in eo character.
Dem est, si Sacerdos fiat haereticus et schismaticus. Nam et
plures Sacerdotes simul possunt unam eandemque
Hostiam, et vere consecrare, si opus sit ad idem altare absolu-
tam. patet in Ordinale Neopresbyterorum. Ubi; si opus sit
ad idem altare simul plures Hostias absolvant; præcipue
hic vide sit difficile, ideo suadet Suarez Neopresbyteranda, et
secundum Consilium Cajetani, ut sibi intendant ipsae verba
in meliori modo, quo possunt; sed ut nullatenus præsumant
in consecrando et proferre quem. hoc n[on] est contra institutem
Eccles: R. ut sciant institutem considerare, quia ipse velint con-
secrare cum Eo, si ad idem altare cum Eo simul venerint Joan.
¶ XII. Solus Sacerdos ex ordinaria potestate officio sacram Eucha-
ristiam licite dispensare pt. q hic solus pt conficere Corpus
Christi: Eo et decet hoc eum distribuere: minister in extra-
ordinaria dispensatione pt m[un]ere Diaconi, cui in gri neces-
se aliquid de eo m[un]ere Sacerdos simplex hanc facultatem de-
legare pt. Quæris, an Sacerdos, dum celebrat, et invocat,

unam vg pollam, et sua vrbia decerptam pro micando gpriam
vsurpare, et etiam sacro reservare pōt.
Q. obstat. ergo o dñm in vita, sed m extra naturam, grdo ad ro:
dolet caa, et si nullam pñam, vrbiam habeat. vta S. Antonij,
Sylvestri, Saa, etc, q his modis micandi nulla lege phibetur
et dñmodo m expirūt dispnacem ab ipso Atē saam. Sors o qui:
vs Sacerdos vite dispensat communionem, sed dispensans
debet hre ad hoc v ordinariam, vltr Epi et Parochi, v saltem
delegatam jurisdictionem in illum cui sumum hoc distribuit
modo, ut infnor Sacerdote pria authrte distribuens micem,
m incurrat irregularitatem, Sacerdos am religiosg micadem
Atgdem ipso jure reservatam Suo Pontifici. ut constatg
Clementina Religiosi de privilegijs. dejr igtur Sacerdos Reli:
giosus, q in paris o ecclesia extensio. Respdam, o dñm
locca expssa, sed m tanta, imo pmpta, que bene ponitur,
si dubitg in aliena Parochia devoris caa petat duram
privem. delegatam am distribuendi sumum hui saultem
a Pontifice ocs religiosi mendicantes, v m alij, qui cum eius
micant in ordē privilegijs, et gdem saultatem habent Reli:
giosi o modo per seipsos. sed m p alios quoscung Sacerdotes
in eorū ecclijs celebrantes exercere pount, uti ostendi charez.
Imo Gobat notat, non ee opus, ut Simplici m Sacerdoti extra:
neo saultas ejusmodi detur ab ipsis degre Religioso, dedicatione
si det Sacristang. Imo etsi nulla dedicatio; dummodo m prod sacra
pateat privem, nullatenq e dubitandum de tanta pmissa
supris Ecclee, in qua celebratur. Recipe dñ cum Pontifice casq
aliquos apē. in primis micem Paschalem, quo in pria Parochia
fieri debet in a Sacerdote, si o celebret, q hic agendo ut laicq m tñ
precepto ut laicq. 2. articulū mortis. in quo m nulla cum ordinario
Japonij licca sacra viatica egrobo degre pt, nisi forte Parochus
sit adsens, v alia gris rōnabilis exactionum suadeat. q. nisi eger jam
semel e manu Parochi communicaverit et satisfecerit precepto de
sumendo viatico; tunc n postea repig ex devte communionem
sacram a Religiosis sumere steterit, si pē hic q aliqd privilegium
aut saultatem in edibq ingressi celebrare pōt. nam ad hos
Parochus spectat S. Eucharistiam per plateas pblē degre, qbg adi
pt scalis phibis, quā Prelatq Ecclq alicui subdito sacram
micem interdicit.
Q. XI. de subdito suscipiente Eucharistiam, et gdem suo: gtios de
die liceat micare?
Q. Sem. excipe dñ Imo Sacerdotes, qui in die Nativitatis et

licite possunt hr celebre. 2. si sanus nare inicabet et reperiret bum lethalem contrahere; hre si prudenter iudicaretur. dem co hoc morbo decessurum, p. sntiam petem pet et deberet iterum municare. 3. si ppter prlum imminentis irreve conservatam aliquam hostiam absumere nec dt.

II. An capedial, permitti presertim laicis gtiviam dnio.

Sgntur: notanda hic sctio circa decretum de gtia communione datum Rome die 12ma febr. ao 1679. imo in hoc decreto reprobat sentias dnes minianos approbantes, dnes minianos damnantes pregustiam dnicam. 2. gdo commendatur frequens usus dnicus, sola dnis eligna ilgr debet, gh. sola utilis est ad salutem. 3. pre confessario electis personis, quas diligunt debte dies, quibus micent, negatio dn pettibg aut nr gtide negari debere dnicam, si digni judicentur, nego mr deterreri debere a gtiviana dnione, ut patet ex verbis decreti. 4. si personae hae interrogent, gtiae micare possint, negari debere, qr haut jus, gh. die micandi, si judicentur digni; nam si judicentur dispor ad hoc micandum, gtiae forte vellent, pre dissimulari, nr negari dnicam. 5. Colligex hoc decreto, ut gtia pregater v egregater, judicio Parochi v Confessarii relinquit.

III. An et gdo sntum Eucharie pot ac debeat ministri pueris, aligm adum dn ptam. illig cognitionem et discretionem huius?

S. sntum hoc pueris tatra annum; decimum v 12mum etatis annu cognitutis ministri pre ac debere in articulo mortis, dummo saltem aliquam confusam et implam n. ministrii notiam haeant, quivis antea communicaverint, nec mr ad illius susceptionem obligari videantur: ita Laymann, qui censet habend huius sacrosc capacem puerum ee in extremis necessario numerandum sacro viatico, qm sntiam clare vocat magis pnam, et ubi commode pt, vult redigenda ri propin, presertim si puer senioris gradus petat s. Eucharistiam. Imo potig tenda ete consuetud, ut puer vix annum 7m egressus; cogn. hos pueros capaces, et mr deque indigeant effectu illius sntis. Loco qua etas regratur in pueris, ut obligentur ad misam extra prlum mortis, satis debere opinantur. Admittuntur alii citra, vel ora annum grum aut 10mum, alii exigra ipsum pro eorum capacitate. Neque dicendum, obligare sntim pueros ad dnionem eo tpre, quo libit pnt dnicare, sed pot aliquos dnes vg post unum v alterum annum.

IV. Quid dicendum de sntis?

QI. Utere resolutionem datam de pueris, si post usum rais incidenti amentiam, dummo prudens presumatur eos non ee in statu petii mortis, et nullum aliud irrevre prlum interveniat.

Sed quid agendum, si ejusmodi stultus ingerat vnicarium barbæ et modeste ejulet ad cancellos sacrarii tui?

Rnum Gobat, præcavendum ne, ex hac congressione, pejus accedamus ad stultum intervallum.

Ult. quid amentibus a nativitate non ne porrigendam Eucharistiam; patet ex usu et prohibitione Pauli V. id vetere esse in Rituali ejus.

V. quid dicendum de semisanis, si de surdis et mutis?

R. semisanus, qui tum impotum usum rationis habet, idoneus capaces sunt absolutionis, saltem ipse Paschatis et in articulo mortis admodum admittendos ne. quoad surdos et mutos idem, qui de semisanis, dummodo nutibus et alijs signis saltem aliquem devotionis ostendant, quia cibum hunc sacrum a profano discernant. Ita Laymann, Salaco.

Signa ejusmodi censeri possunt, si crebro pulsent pectus, et elevatis oculis in cœlum ejusmodi precabundi motum fecerint ejusmodi crucis, faciantque in templis ac plateis reverentiam umbilici sancti. Ita Gobat, quoad surdos et mutos, qui dicti cæci a nativitate, Gobat judicat eos admittendos ipsius amentibus.

VI. An phrenetico et delirante, si ex morbo, si ex malitia, digito alligatum, accipiat cibos, si debeat ne dari sacrum Viaticum?

R. cum Gobat affirmative: si vero dubium sit, an reverenter suscepturus sit, quadet Layman, Salas etc, ut jejunetur hostia consecrata, et si succedat in unam, probetur in pluribus, et si iuram reverenter accipit, ac modeste deglutiit, ne consecrata jejunetur. Ego judicat sacrilegii, neque desistendum, etsi horrende blasphemet, quia ipse, dum vi morbi blasphemat, id agit Gobat. Nec obstat, quod hic forte dicat, se nolle Deum, et proinde præsumatur voluisse et absit primum errorem.

VII. An ne detur post Energumenis?

R. non ne eis prohibitum, præsertim post Grandic. I. esto quod peccata prius commissa obsideantur a Dæmone. nam C. can 14. ita het. Energumeni, quod baptizati et de purgatis dia curant, et se dedicandi Clericorum fradunt, monitisque obtemperant, dicant. Idem cum Laymann visus et Gobat, crebro ne illis dari pote, et ad ipsius eorum dilationem faciat, maxime cum pro sacro tractu et vi Paschatis, quia ne Dæmon impediat, ne a Christiano petentes profitentur: debet ne abesse primum, ne hostia irreverenter tractetur lacerando, fruendo etc.

VIII. quid dicendum de Epilepticis?

R. cum Gobat, morbum istum ne impedire a sacra mensa, non ne dari debere quia provisum, et hic videatur eum extincturus, quisque ad se revocat. quia ex hoc ejusmodi paroxismo laborantibus via ut reperiatur, ne quo prudenter cuiri potest, quia S. Hostiam deglutiturus sit. quam dubitaretur, prius fieri potest ut os minutissimis non consecratam, dictum est de phreneticis.

Q. XII. quis regatur disposó, ut Eucharia digne & cum fructu sumatur?

Q. I. quid adhuc debet ille miles certus dicam, qui dicit in gra. Nihil quasi mortalis reg confessionem subtilem punctere debet, nec talia facit, evitando elicere contritionem, nisi quis veritas dicendi urgeat, et copia confessarij desit. quicunque quidem peccata dicant, vel dicit obligatus, ut prodeat studium conficatur, quin primum habeat facultas, quia hic precipuum a Deo impositum est solis Sacerdotibus, ut saltem alio die quod peractum fuit confessione sacrificium eucharistiae, confiteantur, etsi non cogitent celebre. Si quaeris, an teneatur aliquem quis spiritu illa peccata, de quibus dubitat, an attigerint materiam mortalem, cum jam semel claviibus subjecta fuerint?

Q. Vel consultum dic, non tamen graviter peccare, quia Deus tollet de solis rectis mortalibus, quorum quis conscium habet. atq; hic potius praesertim bonum hoc in scrupulosis. Nihil tamen est, in quorundam casibus, ut illa, qui cum fundamento dubitat, se recedat, quin in his omnibus ad confessem. quia dictamen ultimum et practicum de licitate actionis. Licet non certum. quod bene nota, cum saepius audivimus in hac puncto pergant cum libro practico, et digniter peccent. Porro quod confessem pertam, de aute dicendum? et explosa sunt injuncta. A. III. quoad corporis disposó ad licitam dicendi est jejunium mane, et quidem rigidissimum ita ut dicatur a media nocte nihil plane per modum cibi, potus aut medicinae sumpserit, et in Stomachum rejecerit. nec prattur hic jejunium privatum mane. Regula an certis sex hic jejunium assignetur a gravissimis AA. hic. Aut aliqui frangat hic jejunium mane, R. g. regnative. imo ut quis sumitur, licet nam cibi et potus; quo ut sumatur per modum confectionis et potionis. Quo ut sumatur ab alio. Si provide alio deglutiat, qui nec cibum nec potum, non impedieris a Deo? Ex quo inferes imo, non frangi hic jejunium, quivis glutidas ungues abrasos, capillos, durig lignum, aurum, argentum etc; quivis Laymund male publice clamat, et res ex se aut nutrivas aut sanativas frangi hic jejunium, cogd. infinitum hic ob virtutem tunc, Deo ob reverand Christi, ut hic sacra hostia antea alia cita in Stomachum deveniat. Sed quis est publig. 2. non frangi, quia humum labasi per os emunctis, et ille vel descendit in Stomachum vel descendit, sibi actionem respicit, et comestionis. 3. nec frangi hic in Stomachum tunc violet musca, et descendit per activitatem quam vitalem. 4. non frangi, quia dentibus teris folium labasi, et nulli folii illig dicet descendit in Stomachum, sed agit per

rum attractiam. A corpus q̃ cum palato; multo ming fingatur
& labacum nasale. S. erram, q̃m pr̃tes mulieres extremũ
appetes q̃ndoq̃ comedunt, pbly fingere jejunium: idem ẽ de creta.
q̃ in his continr partes mistæ, quæ à stomacho d alterabiles.
Fanb. d pcum putat de charta et filo ea hũ q̃ fiunt cũ herbis:
ij. de fœno et palea, q̃ in cibũ d herbæ. ij. de cera. q̃ ea
q̃ fere alijd retnet nisi dum de melle. b. fingi in q̃ vnum.
q̃ mirũ n̄ q̃ raã hã ordinetur ad cibum humanũ; pbly
hũ in ea intur partes, quæ ex raã hã cibus humanus.
Liquis deglutiat pruã nucem cum cortice clauso, putat sanctũ
et fingi jejunium, q̃ nucleus inclusus est nãm comestibilis,
et p accidens ẽ alteratur. Fanbur. merito dubitat, q̃ sit hoc q̃-
stũ, dum trajicitur, nec alterabilis, nec digestibilis est. 7. non
fingi jejunium ntle, quo tpre judicis, idem vel tpre cujus cunq̃
morbi maligni, aliquid aromatum ore sumpsero, nihil hũ de-
glutiendo ex intione, nisi forte minũm quid p nidum succi in-
terbliter salivæ dũ admiscũ. 8. non frangi, si aliqd jejunã-
xiti ⁊ os abluerit, totum hũ rejecerit, præterq̃m paruã aquæ,
vini alterius ve liquoris, quod salivæ ad minimum casu deglu-
tiri: seq est, si in magna gratie ⁊ si diuturnã operã id fecerit.
9. non frangi, si reliquias cibi dntq̃ imperfectas deglutiat, in
debitã operã; q̃ hi censentur deglobi p nidum salivæ, dũ q̃
vesciunt ab edẽ. Sed quãd est trajici p nidum salivæ? Dicit Gobat,
quod cum sit minimum quid, et à saliva inseparable, edo, non sit ver.
sum in illam, inadvertenter et præter directam intentionem trajici-
tur. Si proinde lavando os deglutias stillam præter intentionem,
non impedit meritum.

Q I. qd sit sit. ilgant q̃ nidum ratem?

R. ilgi in̄ ictum horologii designatis horam duodecimã nisi vertis.
liquis et pbly vocatur ad impediri à mione, qui cessat à comedi-
one, antequã horologium horam 12ma absolvat.

Q II. qd faciendũ, si sis in dubio, an sis jejunus?

R. cum Navarra, Lugo, Lagunam etc, pbly de licite sumere
sumẽ. q̃ quisq̃ stet certum jus sumendi, quando sit, de q̃ liberi.

Q XII. qd judicandum de vomitu et tussi in ordine ad suscipiendam
Eucharistiã?

Q I. liquis stimulo nauseæ vomat ⁊ statim q̃ accessum omittat ocs rel-
quos cibos plane immutatos, quis est usus sumere.
Q II. in dubio, an dimens sit vomiturq, duis quidem et pbly
negat, hũ licitum eã sumere; licitum hũ censent Gobat et
Tanner etc, cogi videatur meliq̃ ea, sutum capere incerto

prelijé decumbentes, quos vivisse et potius pascere oporteat.
ff. ut pro in tabernaculo pro infirmorum mione ~ servetur hó-
stia consecrata. 4. s. viaticu dari debere in feriâ 6. Para-
sceves, 4. Ire interdicti gñlis. 5. in Judicem et quidem sub
mortis j. Donae. et alios multos, Imi reij ad capitale ligati:
cium damnatis concedere impune mitendi. Imo ex his quae
et debent Judices ad gñé sub pena talionis ad h. cogi. secdo
si reg intra hinc diei spatium a Judice se ire nolit ad
luchiand. ff. videri carcerem violare, ut Judex concedat
aliquam dilationem vg 2 x 3. dierum, si dt spes fructus,
et diae gñi vicinos fieri pót. 6. viaticu in Dere dari reo
non Imi si una hora post dt occidatur, sed in tot statim
post dt occidg. ff. vulnerato, gmiro dictum dt moriturg,
ict mett gobat cum alijs.
II. obligat s. Dnâ in ad mionem extra primum mortis, sed
quo detrato Ire, s. Dnâ expressum o ~. detrant am Eulea,
et gris Christianus saltem in anno semel idgo rea festa
Paschalia huic sacro convivio accumbat. rea gd Eulea ~ preceptu
observanda ff Scriptia. Imo gd videatur h. preceptum ee egsater
simplex, et quidem prio obligare ocs ff. ad mionem annuam
prelig vivdo annu à Pascate ad Pascha. secundario am ~
Ire Paschali. ex quo infertur Imo, gd hmi in excusatg
à mione tot o Ire Paschali, adhuc mcatur ad mionem
in jam elapso h. Ire Paschali, cui pót ; gó debet pagere
mionem annuam, quae ~ tale obtum cot h. preceptu. idoneu,
qui à pudremo Ire Paschali p annum huic jam semel signe micavit,
o Dari pone mionem Paschalem, essi priveat impedium mionis
Paschalis agendae. g inprimis jam satisfecit gli obto precepti, quod
est confeo annua, et secundario pre mionis Paschali satisfacere
~ obligatur, g Eulea ~ obligat stante gri impedito in meum precepti.
secg edi, si post ultimu Pascha nunquam adhuc micavit, prudg
impedium pro Ire Paschali. nam eo in casu g, si impleret, quod
prio preceptum, deet ne differatur mio ultra annum. sicut qui
prudet se hora ioma in die festo non pre amplius audire
sacrum, poet am prius datur ad hoc. Idio enim, qui objecta
impedium anticipavit mionem Paschalem, sublato adhuc im-
pedio Ire Paschali, adhuc Dri micare pro Pascate, g licet
e anticipatem satisfecerit precepto annuae mionis, odium in
satisfecit precepto mionis Paschalis: gó cum pót, ut dignatur,
debet adhuc satisfere. Gobat dn arsimat, anticipantem mionem

Paschalem ex rubbr. cap., si habuerit intentionem satisfaciendi præcepto, non diu deinde dicare: secus am., si hanc omittendi habuerit. Observa II. Dicem Paschalem debet quis in propria Parochia dicere, et quasi parochi, et quidem de manu proprii Pastoris, cum hujus licentia in alterius Sacerdotis, qui hic celebrantur, qui ea loco dispositis ab urbe discedentibus in urbem, ibi dicaturis apud Religiosos aut non dicentibus Parochis. Septima hic

I. Sufficit ad licitam dicem Paschalem extra propriam Parochiam ad licitam Parochi tacitam, imo presumptam.

II. decretum h. s. Aggaio de distribuenda dice prima die Paschatis in Eccl. Religiosorum debere ilgi hr., hc., de ipsa dice Paschali. hinc infertur ipsa die Paschatis dicare posse in ejus ni fallor, si semel jam dicavit suæ Paschali in sua Parochia, et adhuc dicaturus esset. Quod est, ex facto hujus decreti et præcepti ecclesiastici, ut oves cognoscant suum pastorem, quem ali et jam agnoverunt et agnituri sunt. Eadem licentia, het grio alium Sacerdotem, qui tres Sabbathi distribuit dicem in Parochiali.

Observa III. publice habitare huic præcepto subditum alterius Parochiæ, si dicat in Cathedrali, nisi contra consuetudo aliud suadeat. quod vix ne ipsa hic prima, singuli in Parochi ni aliarum Parochiarum sint duo vel tres: et Parochi Cathedrales nullam het de jurisdictionem in oves aliarum Parochiarum, neq; habituri sunt præcepto huic D. Thom. dicendi extra Parochiam propriam et dicitur, seq; dicendum de Ecclesiis aliisq; Scholaribus cum Societatis commissis, hi n. ex facto ipsa Parochorum bene dicant in templo Societatis, consuetudine sic introducta, cogunt hos, ut satisfaciant præcepto, attendatur a suis Professoribus, quæ ratio obtinet in DD. Theol. aut Juristis. Dem tradum, per totum de familiis domesticis ni extra septa Religiosa habitantibus; neq; hi huic præcepto satisfaciunt extra suam Parochiam pro Paschate dicendi, ut prob. ex Decr. Congreg. S. Trid. nisi ex vi speciali privilegium, quo gaudent fratres domestici PP. Dicatorum per Bullam, tributa eorum sacrum, et familiis domorum et Collegiorum ut het compatriam privilegiorum, verbo familiares. Dem assent Jansen de familiis communitatibus mendicantium ex Bulla Leonis X. dum infra.

Observa IV. Sacerdotes n̄ Sæculares Satisfieri obligo celebrando, non
amⁿ sⁱ dicent nec Laicorum.

Observa V. Peregrinos a suis domicilio absentes, & conducta
suis Parochos accedere requerant ex licita licea, ubi volunt,
eniam suscipere pñt. Ita Palus, Navar. Sanch. cæquos
Parochia, ubi morantur, non si cond. suæ, cum requirem,
ut fungatur, licant ibi qui domicilium. Nec hos urget Decretal
Eug IV. cum hic obliget peregrinos dicare in aliena Parochia
ut ait Sanvitg, sed tm ex privilegio concedat, qd nemo ut intur.

Observa VI. de pueperio recum introducto in Ecclesiam,
cas ne domi suæ dicare, ne pñt cum filio Parochi, cui no-
vitas est ex cau rabbi novogradi Imperi Paschalis, scire eniam
post Pascha; dum in consuetudinem Recessos, Cotta
eadem privilegii ex cau rabbi concedituri Confessario. Hinc
si Confessarius advertat nlam ejusmodi consuetudinis, qui est
in consuetudinis, non intur eum absolvere, sed pt differe
absolutionem, let eadem urgeat penitens.

Observa VII. Excommunicatos, suspensos aut interdictos o exemplo-
dos ab observae S. Sacri, nisi audeant procurare absolutionem
a cessura.

Observa VIII. Præcepto dicendi in Paschate o satisfieri com-
pue in Ecclesia et Sacrilega. Vide pñem ss. damnatam ab Inn. sub Sacrilegii dni nam.
XI. Ducem.

damnata ē h:
præcepto Cois annua satis.

§. II.

Resolvuntur viii casus.

I. Marcolphus ad supplicium capitale ducendus instanter
petit Viaticum, qd tm ipsi negatur, cogi in Ecclesia Gallia
cana capite reus o Deceat dari Sacrum viaticum.

Q. An Ecclesia possit aliquem pue S. Viatico?

Affir. Idem dat Suarez, qui o violat Ecclesia jus Asylum.
qui vis a hoc obligetur jure Divino ad Suscipiendum viaticu,
h. tm jus o obligat Ecclesiam ad hoc dandum; qd ex cau pt
negare. Sic let Deus hoc sumere cibum ad conservandam
vitam Christi, pt tm ille pœni justa ex cau. nec Ecclesia, ut ait La-
croix, Ecclesia dispensat in S. Cœna, sed tm Ecclesia vult eam,
et prohibet hujus Ministris administrationem ubi sapius fac.
fecit, ut refert Can. I. quæst. 3. et constat ex C. Eliberitano 3
Sardicensi, et ea pri Ecclesia Gallicana, et olim Hispanica,
qui o Ecclesiæ immobilem defendit Navarr. quem ut libenter sequi
Suarez id fieri ryle o expedit. atq hinc revocat ff. Can. antiqui.

haud veram statuentes, et in cap. super eo, de cons. in 6. ha-
bent dari recipitur ff. ff. relapsi ante ultimum supplicium,
& scripturis signaculis dei et ecclie dederat.
II. Melitq sacerdos ante sumptionem advertit se duas hre hostias ibi
conglutinatas; qre vehementer angitur, dubitans, an duas consecrint
v unam tm et quam?
QI. An in h. casu utraq hostia sit consecrata?
R. affirmative; q supponitur, Melitum habuisse intentionem, q̃m ritu
solent hi sacerdotes sacrificantes, ppre consecrandi cum materia
licite conservabilem hs, ipse consecrato ponendi; atqui utramq
hostiam manu tenuit, et sic ibi habuit intentionem ponendi, &c.
Neq obstat erronea ejus Melitis de una hostia. Semel posuit,
si intentionem restrinxisset ad consecrandam tm unicam hostiam,
eo n in casu si designasset aliquam certam in animo, hanc tm
consecrasset; si nullam certam designasset, nullam consecrasset.
QII. quid agendum sacerdoti, si advertit post oblatem, antea
consecratem hs, se duas hre hostias?
R. alteram seponendam ee extra altre, v saltem intentionem exclu-
dendam a consecratis, eamq missa finita sumendam, sanem benedictum
sumendam, aut alteri, ut dicat, porrigendam.
QIII. quid agendum sacerdoti, si contingat hostiam consecratam
casu admisceri hostijs nondum consecratis, neq ab
his discerni potest?
R. quod hic casus recte consulere Plat. ut adorandum omnino
Deus, qui ea consecratam accipiet, reliqs omnibus sue hostia
ex illo cumulo consecratarum distribuantur, ea quidem ordine
ita accipient consecratam.
QIV. quid censendum de hostijs, licet quidem consecratis,
de tle quibus sacerdos inter consecrandum cogitavit?
R. sub distinctione, si pro tunc fuerint hostie digna corporale sa-
cerdote reficiente, nec eas advertat ante, si pro ea ipsa tempore
sit censenda pro consecratis. q si ignorate presumuntur
fuisse sub intentione consecrandi; si vero conscius fuerit sacerdos,
eaq intenderit hic tempore cum ea, que ad sacrificium dedita
est, censenda sit pro consecratis, q minis consecrando earumq
cultu commiserit, nec aperuerit ciborium q̃ oblatis et con-
secratis. q prior intentio non diu duraverit, ita Dominicus, Laymann
Gobat etc. dicitq Adsentiendum ee tutum nisi tuta.

q^quam Sobat recte dicat, nihil hic quidem dubitandum c^et de
hoc consecrat^is reprehensione d^i nri Sacerdotem, qui hre
Sacrat^is o detegit Ciborium. notandum porro, q^mis Sacer-
dos nondum hostias Sacrandas adhuc ant Oblationi
ejusdem debere, q hic, ut licita, prius Sacri, hostiis offerendis
adc debent; Diana p^e cum Chavanz m^to Doct, vel ait
Sobat, licite consecr^i, modo adsit ante Sacram, suppleta Oblae
mentli, h.e, faciendo Oblacm hostiarum novarum mente, o
verbis. cui Diana, Sambur. etc dicunt, pro nr^a adhuc acceptari
hic sanone n^i usqe ad Consecr^am saltem in eo casu, q hos
consecrarentur hostiae, dimittendi essent plures hac d^ione
q^uet Oblatio mentalis, quae d^i licet, nobis una mtr cum pre.
notandum iterum pro praxi, dixi mottli q^uend, o hic hic vili
facilorum Sacerdotem, qui ex parta Hi particulas Sacras,
eas distribuit. Sas qad imum est, q Hic o agit ntra gve
ceptum. Sas Addi, q est aliqua inordnao, si Sup illas o
frantur signo ✠. prscripta in Missali; q navis excusaretur ab
vi culpa, si at aliqua neitas, eas Ratim distribuendi.

II. quid consulendum in casu, quo Sacerdos mortuus ab Alt.
Sno hbuerit intionem hs particulas in altari pro Sacrand.
sub ipso d^i Sacro palleate mixta, eas o posuerit in corporali?
Q. has partlas publicis o^ce Sacratas. cum n^i videatur hbuisse
intionem o consecrandi partlas, q licite o^ptuit consecre?
ai licate o^ptuit consecre partlas extra corporale pro, q.
Oppon^m d^i Mat Tamerq et alii: cogd Sacerdos ante Sacrum
hbuerit intionem consecrandi oes hostias Hi presentes, eam
o revocaverit. Sed quid agendum in pri cum Hiis partlis?
R. Oes has in alio Sacro de novo ce consecrandas sub condne
Sob pblitatem utriusq hitia res met dubia. Hi Arm
pauca, dum sorent prod sumptam utramq. Specm ante
Ablusem: ita Leonardelli.

III. Missarder Sacerdos prod sumptam jam ablusem invenit adhuc
partlam aliquam hostiae nmam de suo Sacrificio. hret hic,
quid agat; an lcat ei sumere utpote o^amplius jejuno?
Q. quid ei consulendum?
R. ne Scrupulo pre hic sumere partlam, etsi o jejunus. q ptnet
ad eandem actionem et completentum ejusdem Sacrificii,
et sufficit, si jejunus inchoet istam actionem, licet o ad eglas

ejus partes ut jejunus. Dari, si contigat priam hostiam consecratam adhærere fundo aut lateri calicis, hausto jam sanguine, licite infundi sacerdos vinum in calicem ad eum purificandum, et sic sumit cum vino adhærentem partem. Indecens videtur jejunus sacerdos, si digito illam ibi ad os calicis. Vel deinde, etsi non in sacristia, saltem ubi adhuc vestibus indutus primo rem jam datam, advertat. Secus ubi vestes jam deposuerit; tunc ejusmodi jejunus partem eliminandam et deportare oportet ad tabernaculum, vel alteri sacerdoti postea celebraturo eleemosynam relinquere.

IV. Moribus Parochus elegantes vocatus ad agrotum jam eam agitato pro zelo suo ergo se provexit in Eulesa, accipit sacrum viaticum, non expectatis cæteris cum stola et super pelliceo, et ritu pomo currus festinat ad agrotum, ut ei sacram hostiam saltem adorandam et osculandam porrigat, si forte cum ei inveniat impotentem capacem.

V. An Parochus mittatur Eucharistiam secum ad infirmum mortis periculum timens fore, ut eam ei post mortem reponat, nisi vere festinet curret?

Dicat Barbosa, Navarrus, etc. ei vere, ut Parochus currat, imo ei teneri currere, etsi probabile sit, ne moriatur sine viatico. Imo si cursu nimium festino videtur repugnare vere limiti, et decentiæ de Parochi clericali, imo præceptum administrandi sanctum agroto videtur j. D. Eulesa intromittum ei cum pilo, ut Parochus profectus videatur, et visitaturi. Quod præsertim vel, si Parochus indutus stola, et super pelliceo ciborium gerat. Secus ibi in primo et secundo.

Imo si sectionaliter currens cum, etsi non videatur integre satisfacere, aut saltem ut profectus videatur, quod probabiliter timet, ne pereuntem decedat cum pecto mortali, aut pro casu de primo. Si primo in extrema vitæ constituto quilibet timet cum fama solum sed et vitæ pilo succurrere. contrium videbitur Eusebius Nierenbergius, Gobat et alii docentes, posse in casu Parochum currere citra indecentiam, si vitas excusat, saltem si absit pulvis lapsus aut vis scandali, ut mitigat Gobat, qui imo dum cursum timet citra urbem pregnatem et decentem.

VI. An Parochus recte faciat, deferendo Eucharistiam ad infirmum et eam adoret et osculetur, si eam sumere velit?

Negabat: quia Prior V. manuari sui studium solli, si alicubi sui Aliud solet, si in loco, in quo ager decumbit, legatur missa sui non potest hostia adoranda non sit osculanda ad agri lectum

eleferri.

QIII. quo ritu distribuenda Ait S. Dño?

Rdet Lacrois, ritte cẽ, distribuendam hẽ Stola et superpellicio v Talbu. Ita Dñs. gnqm in reite pro Iratico, si alioqui religiosus, poet deferri Eucharia hẽ ulla ejusmodi veste sacra, uti et hic lumine. gn et religiosi nonnulli ex privilegio v consuetudine mitez in distribuoe S. Eucharie Stolã Stolã uti soleant. Ceterum secedunt mitez oẽs, fore tm vtle absq ulla veste sacra movere v deferre Eucharia ab uno ad aliud altare, ilge potius, et ipso presente, qui aliãs facilẽ scandalu Jaretur. Ff. omitter, cophino et lucem accensam in distribuoe Dnicis. Idem in Paramentis nigris o cẽ distribuenda Dño j. Decbrãend S. Coggaiõ. tende ligo petas dicare, sacerdos ante v post missam de Requiem publice buer Dnicend, debet reponere Casulam cum Stola et manipulo, dare go Dnicem indutus Stolã alia, o nigrã.

V. Murcius chiragrã laborans cum o post pollice et indice debet distribuere Dnicem digitis medijs, sed q et his egre retinet, accidit, ut sepe fragmta decideret, o solum in mappam, sed vestes micas: Ium, imo hid inde integre partle in terram.

QI. An Murcius bene egerit utendo medijs digitis?

Rdet Gobat affirmative, di vra Ait reitas. gm vix ne Dñs imi digiti ohyè in ungantur, vta in manus melius videtur, segregata et riunita. digi. di Ait reitas. quod id hic juxta caã o Let.

QII. Quid faciendum, si hostia v particula decidat, dum distribuit sue sacra Dño?

R. Locum, in quem S. hostia decidit, legendum ex Rituali more, et postea abluendum. Vestis abluenda ejusdem sunt Tamburlini Gobat pte, ego melius Ait videri turbam et confusem populi, qm observet Rubricam illam, presertim cum a liquibus strictissime, Rubricas percipientes ablusem loci, in quem cadit S. hostia, o obligare sub mortali.

QIII. qd agendum, si hostia decidat in vinum v intra vestes mulieris?

Rdet Lacrois ea Gobat. Sacerdos potius, ut videat vestes mulieris manuchia extrahat, et reponat in sibonium. q indecens foret, imo scandalosum, si sacerdos ipse quæreret. qdo in id mulieris o post, stetur post mulier recedere ad domum vicinam, illig quærere, et in Rituali more refert; quo casu abluenda erunt digiti mulieris, et ablio prodea mittenda in piscinam. Dño in o malo abhinc ejus factum, qd mulier ducta fuerit in sacristiam, et ipsa in pisca Matroso laudo vestibus superius apte, utenda in hac re legitimum decidere potuerit S. hostia. Porro si ocias h. casus

Suarez, qd agendum, si distributas advertat, qd mica non ↄ hostiam
egrotat in chirothecas? qdcet Lauroij, P. Diazglaber recte
docere, qd sacerdos ↄ incautus ilem, plus arguere, ⁊ statim repetat
S. hostiam, dm̃ q p hoc mitet ↄ plamaretur hoc inter, dm̃ q sa-
cerdoti sont vide vicondum et prohibendum, cogd his forte egrotat
ideo, ⁊ q prefatit vomitum, ⁊ q recrudatur peccti, et melius ↄ
judicat, si deglutire gm̃ deglutire. Addit dm̃ Abré, sacerdotem, gntum
fieri pt observare, quis sit, et quo recedat, ut postea potiꝰ
ab illo sacra hostia repeti poss. Siqueris porro, quo ritu purifi-
candum sit ciborium post distributem. R. quo perfrat ciboriam
pte partes reliquas hospitis. Igne in vacuū calicem conjicere,
et dm̃ digestibus vino lumere. Alij, Corrigo pte injicere S.
Eucharistiæ, aut m̃ j. Aversam pte abluvi, aut m̃ pte hoc puri-
ficatorio ad invicem conducto colligere, et tum illam purificatio
partem exuere in calicem. Alij pte j. Lohner partes colligere
in patena, ⁊ in fundum ciborii, et dm̃ sumere digito p an helitum
⁊ levem tactum hoc madefacto, et postmodum si advertat adhuc
partes calici ⁊ ciborio adherentes, pte digito adducere ad labium,
ut hil Rubrica: quam Sacurdey et Sambur. dicant, ee Decla-
dig, ut sacerdos in quadat vinum in bis, ter ⁊ cteris oppos erit
j. copiam partium. Ita dm̃, ut id, qd insumitur, ↄ hibeatur
ē ciborio, sed respiciendum in calicem. Addunt idem Ad. si sacra-
clos ex inadvertentia jam prius sumpserit ablutem, debet post eam pte
purificare ciborium, et sumere reliquias, q reputantur merito una con-
sumptio sacrificii. Aliud ē de integra hostia ⁊ ab alio, ⁊ a se con-
secrata; hæc m̃ post sumptam ablutem ↄ ē licitum sumere, q usq
Eulce se dm̃ extendit ad fragmota, que unam moliter formam
attribuerat cum prius sumptis. Siqueris denig: an liceat purgandi
criminis caū adigere aliquem ad S. sumendam? R. negl; cū Suarez
Dicastillo etc. nam ↄ hibent ejusmodi pacti, ut latur Gaz. ca-
luarum, de purgē carcere. R. q di videtur datari Deus, à quo exi-
gitur miraculum libtē prioꝰ, si suscipiens Eucharistiam vel mortem
⁊ saltem daretur occō nocentibꝰ indigē suscipiendi Eucharistiam.
Recte dm̃ addit Suarez, ↄ apparere nullam in hoc, q̃ libere, nisi
Deus ex mutuo q̃ Eucharistiam suscipiant, velut in juramentum
hoc invocē. Meritō dm̃ id ejusmodi dispiadet peter gentē irreve-
⁊ sacrilegū. Addit Arriaga respecto emittentis ↄ pte peregrinū idem

modum jurandi; et ideo sotg nitò damnat ceti morbis rantum, qui ruborem cogit ad dicendum coram se in testimoniu, q non sit adultera.

VI.

Mutig visitamus febri vehe maligna et contagiosa laborans jamdiu tratio meruitus, sed aliqd intervallum solatii ea à suo Parocho petit erga S. Eucharistiam.

QI. An Parochus teatur suis infirmis sapius defre S. Eucharistiam?

R. Si Eucharistia erga suos pstby regis defre toties, qties illi pu tant eam sibi aptam ad superandam aliquam gvem infirmitatem, aut patter peccados egritudinis dolores. Si pdicat in aliquo solemnioe festo Christi, D.V. Apostoli etc, aut tempore Jubilei, imo in rae consuetudinis, qua solebant sani sapius sumere eccle libg; q quam difficile sit ab hac assuetudine recedere; quapm qui h. diam debat o videatur Parochg adeo rigide obligatus ee, ut totaliter ei condescendere debeat.

QII. An Parochus teatur morbo contagioso laborantibg, si pedes infectis porrigere S. Eucharistiam?

R. cum Sacrarez, Filiucio affirmative q Lezgnio; dno q infecti hnt jus peccandi, dno q Parochg teneatur sumptibg suis tali, adeo opp incit cum periculo tantum patiendi, dno ex justitia Parochg teneatur in eum prilo vita succurrere subdito in urgvi neite constituto. Consentit Diana, qndo illis infectus o ee offensus aut absolutg, aut qndo Parochg o het boas rae eum estimandi, illu ee in statu boe. digi q se lezgndo: q fatentur ocs suffere, si Parochg q alium id faciat. Imo Dicastillo refert, si Congais declinaem, qua phibetur Parochis q se ministrè infectis, si hr alig, qui ministrat, ne Parochiani religui fugiant versus illg, qui sciunt agere cum pestiferis. Post ea in dubiis, in qua o pvet Parochus, si forte et ipse morbo corriperetur, alig substitui. Sane si utig o deberet ministrando aligbg Eucharistiam se exponere prilo destituendi totum gregem, cui go relinquendi hic alijs sanis plus vijs. Liquidem veritas dubitatis potest reiti pcte. et inter dubia nla eligendum minus.

QIII. An Parochg teatur pedes infectis S. Eucharistiam manibg eius dem porrigere?

Docent Gavandus, Barbosa, Sandarg etc et probiliter ea ratione, dictum ee pedes infectis modo aliquo instrumento porrigere Eucharistiam. Negant alij cum Dorac. Dicastillo. Sobat de prima sntia ita resolvit: si videl aut sit Parochg huc modo,

set mrio instrumento a pluribus aljis practicatis, pr̃ nō sequi exemplum aliorum; Sed ? ea consultum, ut ipse hunc morem inducat; quem si nō hoc exemplo faceret, auctoritas Patrum errorem eum excusaret.

VII.

Mutina metorū pectorum rea ?fitetur; cum jam autem ppe hebdomadum ?dicantium est, recordatur adhuc unig peti mortlis; nihilominq cū spō confitendi hoc peccatum in prima confessione sua prius elicita continē suscipit S. Eucharistiam.

Q. An licite?

R. Licite; mō ut supponitur, q jam antea confessa est, et de illo peccato habuit contritionem de præmittenda confessione ante sumptionem Eucharistiæ à confitente in peto mortli; mō q et indirecte absoluta est à peto, quod supponitur in confessione inculpabiliter omissum ei; quem ut cum onere illud peccatum adhuc confitendi, si mmodo occurrat occasio est, si antea ō fuisset confessa. Interim consulenda dispositio quæ regnat, ut, si post confessionem adhuc quis mortaliter fiat peccatum mortle et confessio ante S. Eucharistiæ sumptionem confiteri ō possit, jmmittatur saltem sub.

VIII. Musto philo Parochq ad pectus duo vehementia in vitarit Parochum ejusdem, ut cantaret missam solemnem; q vō? hic ō? intellexit se vocari ad cantandam missam, hic mane Sacrum legit in suo Oratorio, sumsit jentaculum, et venit ad Musto philum, qui nō mane legerat; interim populq copiosq missam exspectat.

Q. An Parochq ille ō jejunq possit adhuc hoc Sacrum?

Post Isaacum affirm. si populq negotiat, cui ō sit jejunum, cognoscitur ille, legere Sacrum ō jejunum, quia cum scandalo offendit totum populum, et dies pœnitentiæ sua; si vō populq licet, neutri sit jejunum, dit idem Isaacus, melius docere populum de errore, et hac missa dimittere: vita Gobat judicat, melius fore, si Musto philus celebret ex suppō, q nonnihil q ablutionem diutius in Sacro violarit jejunium; cognoscatur scandalum cavendum, si doceatur populus, q Ecclesia in gentilitatibus ejusmodi circumjacentibus, dum ecclia, si nullus celebret diu ades Sacram, quia oriatur scandalum.

IX. Musander dum se præparat ad primam missam, quam cogitat horā 8. celebrare, libat iterum h. mane, et ut aljis diebus fecit, sic cogitanter devorat hostiam ō consecratam.

Q. An post ō jejunus die celebrare duas primitias?

R. Et q de negotio ō patet, pro hac die duumtaxat, quo tempore quas liceat.

Ex Musander ex parochia familia, et ad ejus primitias proveniant

multi cognati, pro quibus m. apparatum sit cautum ovivium. H. publicè notum sit & proclamatum, eum hùc celebraturum pervenisse, et sta ejus error in sumpta hostia ꝯ consecrata sit occultq; in h. casu licitum ei erit celebrẽ ꝯ super Epistolam; nam nullq pr. advert. & interrogaretur, vellet h. casum L. prehibuum, propter plebem scandalu aliàs oriturũ. Sto Gobat. Tract. 3. n. 4 pi et sq. aliud ẽ dicit, si presbyter ille fuerit hoc obscurq et alicui genda, & si ꝯ quis solus, sed alij plures cum quo coat litaturi, & si error illius, fuerit multis cognitus. q. iconveniens, quæ ex his incommodis imm. poterant, ꝯ H. Sancta evitaverit, ut præcedebant L. de jejunio. Neq h. dictum P. Gobat quod L. hoc casu de jejunio non improbat Lacroix.

X. quæm excusent à jejunio Sacerdotem & Laicum micantem.

XI. articulq mortis. proinde affirmo, ut omnes jejunus, ꝯ dictum dixi Exceptionem medicinæ & cibi cum quo vivendo. An am illis ægrotus eodem adhuc morbo et periculo durante postea sæpius ex devotione ꝯ jejunq micare potuit, ex utraq partem publicè disputant Aut. Vasquez, imò Ill. fere omnes cum Suarez videatur affirmare, quod tum semel id liceat. q. quia primorem jam satisfecit præcepto dum micavit in articulo mortis. alii cum Armilla, Toleto, Corduba, Sylvestro etc dicunt, licet ægrotum pro sæpius in sola devotione, etsi jejunq non ꝯ potuit micare. quotiescumq, iterũ ꝯ veniunt h. Aut: concedunt aliqui alteri diluculo, si juxta subsit causa. Atqui loci consuetudinem attendunt ẽ h. in re, monet Lacroix, quæ videtur præcipere, ut, quo modo morbus et periculum diu protrahitur, prout & ꝯ & deq iterum detur dies. III. si Sacerdotem ꝯ jejunum publicè pro celebrẽ ad dandum alteri Viaticum, qui moriturus aliud cibum sumpsisse ꝯ potest, res timetur scandalum, judicat Laymann, quæ ab: Ill. publicè recte judicent utrumq. III. si ut periculum alicujus evitetur in S. Eucharistia, pro hanc à non jejuno in Laico, si aliud desit; imò publicè potest in non præsente Sacerdote Laicus accipere, ut docet Lugo. IV. Quisnam pro Sacrificii. hinc imò si micans Sacerdos loco specierum vini advertat aquam in ore, non ea expuenda ꝯ ob periculum ejiciendæ fragmentum S. hostiæ, sed deglutienda; deinde de novo consecret Sacerdos, offrendo Patrem & cum nova hostia vinum, & in hoc hostia solum vinum aquâ mixtissimâ mystum, aquam am residuam in calice mittat in aliud vas, sumatq illam cum ablue. Alii dicunt, pro ea residuã aquam si adhuc in pyxa gratiæ ẽ, eidem superfundere tum vini, ut si. hi multum polluat aqua, et sic de novo consecrare. Sorte si Sacerdos

post absolutam mᵃᵐ missam advertat liquisse de vi calice aquam, consecrandam omittat. Casuum dubium. Sacerdoti ℣ post sumptionem vini ante sumptionem post consecrationem dicit, an fuerit vinum, ponendo ℣ pro vino, ut inquit Lacroix. Et si celebrans post consecrationem deficiat, detur alicui ieiunno, ieiunno hic sit, eandem missam finire. D. Si post consecrationem recordetur Sacerdos se aliquem ieiunum, debet pergere, imo sit et debet pergere, etsi recordetur ante consecrationem, si inde scandalo non potest abire, uti fit, dum populo legit sacrum insequeretur, si priori quiret, et inde scandalo commode potest sacrum abrumpere. Idem dicendum de Vicario, qui jam gerens ad sanctum Vicarium recordatur se aliquem ieiunum. 4. Si post ablutionem sumptam Sacerdos vi sine missa Eucharistiam distribuit, tumne ut religiosius consecratas eodem Sacro, qd notanter dico; quam aliquot sumere partibus alterius sacrificii existentes in Ciborio ad illum purgandum etsi et illud polluere judicet Tamburinus. Si vero Sacerdos jam altari plane recessit, nec liceat sumere reliquias et priorum sacrificii, sed debet servari, donec sumantur a non ieiuno, cogendo vi Sacrificium jam ut plane absolutum. Quippe mihi, nisi aliud suadeat prudentia indecens. Ut casus. Si vix nullum sacrum eo die ab amplius celebrandum in hac Templo, et sanctissimus observari debeat. §. IV. Causae mihi videtur jejunium per vim Dionysii, dum vix vinum per inane ablutionis, sumptum citius descendit in stomachum, quam hostia consecrata, aut dum paro hostia calici ℣ facilius adharet: mihi videntur, illam frangere et primam ℣ dum ablutionem, quam vix digitis removere.

SECTIO II.

De Eucharistia, ut est Sacrificium.

§I.

Quaestiones Dogmaticae.

QI. An missa habeat rationem veri sacrificii?

Resp: quia ibi conditiones requisitae ad verum sacrificium. nam primum adest hostia, quae pulis et corpus et sanguis ejus sub speciebus panis et vini, minus vere potius panis et vinum. II. Oblatio aeterna, quae consistit in cerimoniis. III. Oblatio rei pulis, scilicet corpus cum sanguine Christi sub speciebus panis et vini. IV. adest sacerdos minister. Offerens, qui pulis quemadmodum ipse Christus; secundario vero Sacerdos. V. adest destructio seu mutatio hostiae mysticae, quia vi verborum ima generatim ponitur loco corpus ejus, licet concomitanter ponatur sanguis, cum corpus vivum de sanguine nequeat

et vi verborū 2da consecrationis ponitur solus liquis ati, et sic corpus mystice seperatur vi verborum à sgre, sicq via ad mysticā destructio, quæ eatenus mlis est, qterus reperitur destructio via et cruenta immolatio Christi in cruce, et plya separatis ab corpore: plya am h. sui est, qterus destructa substantia, pacis et vitæ Christus vivus, mortuus qdam movetur, ponitur et in statu ad offerendum pcepto, utpote definitive dm existens. V. h. Oblatio fit soli Deo.

III. Quotuplex est sacrificium ex fine suo?

R. Quintuplex. I. eucharisticum, ingquum deo offertur in agnitionem dominii ejus dii. II. eucharisticum, in qrum sit in gratiarum actionem, pro beneficijs. III. impetratorium, qterus indit ad beneficium aliquod impetrandum. IV. propitiatorium, qui offertur in remissionem peccatorum et satisfactionem pene pro illis debita. V. satisfactorium, qterus ex quo orto et gradem inde capit vivis et defunctis remissionem penarum priorum debitarum partim jam remissis et applicatam mortuis.

III. Qui nam sint effectus h. sacrificii?

R. Duplex qualitatis primus est impetratorius, qterus vi h. sacrificii offerens et pro quo offertur, accipit bona dm supralia, qui tribus dividuntur ab augusto grao. II. est meritorius, convenit eo in augmento grae, cujus capaces sunt, qui sunt in gratia. III. est propitiatorius, qterus virtute angelis ad agendas, peniendas. IV. satisfactorius, quo satisfit pro penis temporalibus debitis pecto, qui dm fructus ex prole existit in pecto mortali, cum pena ex remittatur, nisi remissa prius culpa.

R. II. Duplex participantium iterum alius est gratiæ, qui reducat in statum gratiæ. Deus specialis, qui participat ille, pro quo legitur missa. Utig specialissimus, qui attinet ad ipsum sacerdotem celebrantem. Infertur 1 dis I. Missam offerri pro vivis h. fructuosis, vivis justis, si peccatoribus, ut his prodit ad veniam, illis ad augmentum justitiæ. Nec pro Excommunicatis non tolleratis, h. est, qui per latam sententiam judicis nominatim et publice sunt declarati. Nisi caymans incipit peccare gravius sacerdotem rapit phariseus Eccles, qui pro excommunicato non tolerato missam offert. Potest dm sacerdos indirecte et private pro illis orare in memento vivorum. Imo publice, in qrum offert sacrificium pro conversione eorum peccatorum. q. ut ait Suarez de h. nulla data est prohibitio. Infertur II licite offerri missam pro infidelibus paganis et Judaicis modum deprecativum, ut ad fidem convertantur, et quidem secundum Suarez et Am pro eis in gre, sed et in particulari pro certa natione aut in persona, qmvis convincatur Ecclesiæ

magis consentaneum censeat, rgm̃ expressè vare personam in subs-
tta ut ab alijs ilgi pñt, re pbeatur scandalum. Infertur III. Dum
quarez missam in offr̃ pro catechumenis pñ, q̃ licet unum sint uniti
Eccl̃æ, q̃ Bñum, sunt in eidem uniti per fidem, et hi dicunt
ad Eccl̃am q̃ totum ꝛ deserviant, sicuti uniti ad religionem.
Infertur IV. missam salubriter offri pro aãbꝰ purgatorii ad miti-
gationem ꝛ nõ plenam delectionem panarum, ideo ꝛ bñm q̃ mum impetrat,
sed et eo ꝑpe operato obtinendum. Sunt n̄ vira mbra Eccl̃æ et hi fruc-
sacrificii propitiatorij capaces. Si quaris: quod missa pñt hi
pro sanctis? R. ut est sacrificium Eucharisticum s. in gratiarum acti-
onem pro collatis grajis in hac vita, et pro collato illis gloriõ in cels.
Imo nõ ut impetratorium alicujus gloriæ accidentalis; et hic Eccl̃a
orat in pio sacrificio, ut illis ad honorem pñt, nobis autem
ad salutem. Infertur V. ut fructus specialis obtineatur, debere
accedere, intentionem hunc applicare ꝛ libi ꝛ alteri capaci, ꝛ arte
ꝛ in ipsa consecrãe. quod si applicaretur nulli, ꝛ in capaci, ꝛ non
indigenti, s. priorem remet fructus sacrificii in Thesauro Eccl̃æ
ꝛ s. alios cedit ipsi celebranti, et ijs, pro quibus saepius orat offert,
q̃lem intentionem quilibet hre̅ censetur.

QIV. quo tpe, loco et qties celebre̅ debeat Sacerdos?

QI. Tempus celebrandi est ab aurora usq̃ ad meridiem de d. dñi,
dixi de d. dñi: nam licitum est in Nocte Nativitatis Xpi celebre̅
unam missam. 2di unam: nam phibitum est à Sanctæ Sedis anno
1702. in nocte unas ꝛ 3. legere. II. licet ante auroram ꝛ post meridiem
legere missam cum licea Spi. III. ex speciali privilegio Presbyteris hr
concessum est missas horã ante auroram et ultra horã post meri-
diem iterare ꝛ alterius tpis impetii caã de licea S. Generalis ꝛ alte-
rius ab eo deputati legere. de consuetudine licet h. etate celebre̅ missam
horã qlẽ matutinã. Hi. saltem unã horã post meridiem propter pollu-
tionem ultra 12mam ꝑdictam licet missam pritam vitare.
Hi. propter advenam Spiõ desiderantis audire missam. Hi. propter
rumus Spiõ. Hi. si Sacerdos die festo rae̅ itineris impeditus
fuerit. Imo j. Raymund ex gñali caũ juxta pt missa vitari
uno ꝛ altero gdrante ante auroram, ꝛ vitari post 12mam.
QII. de d. dñi: licet sub qui pœna celebre̅ in loco, visi sit ab Epo
consecratq ꝛ benedictq, ꝛ saltem de ejus licea ab alio Sacerdote
licet benedictq, nec violatq, execratq aut interdictq. q̃ jus hr pts
quasdam exceptiones. Hinc licet imo celebre in Cathris p. exercitu,

ꝛ. vi littore maris. Item navi pro navigantibꝰ. 9. vi pcto Oratorio ad id destinato cum licea Epō, & in celebraretur in ara ordinata, adhibeatur altare portatile ab Epō consecratum debitæ magnitudinis, ut hostiam capiat et majorem saltem partem calicis.

Q. III. Quivis Sacerdos ptes Sacerdotium Ordinem Presbyteratus, ex pcepto dnō saltem aliquoties in anno vg ter vel quater, pro sortium in festis solennioribus sacrificare debet, eta ut ngm per annum, sacrificando videatur penitus mortificet, ut pblicē et diuꝰ docetur. et qdem imo, q Christus his verbis: hoc facite in meam commemorationem, fecit Apostolis et Sacerdotibꝰ eorum Successoribꝰ celebrandi doctrinam Trident. Sess. 22. Cap. 1. & Sacerdos ngm celebrans in vanum videtur accepisse Dei gratiam huic celebrandi annexam. S. q Jan. III. Capit. dolentes de celebranda missarum quotidie reprendit illos Sacerdotes, qui vix quotidie in anno celebrabant. 4. q Trident. Sess. 23. Cap. 14. de Reformat Epō jubet attendere, ut Sacerdotes eorum curae commissi saltem Sōlis dominicis et festis solennioribꝰ missam celebrent. qd nō faceret, nisi dnam aliqm obligationem agnosceret. nihilominꝰ Sacerdotes Beneficiati, Curati si Parochi, vicarii, vel alium substitutum toties ad sacrum legendum obligantur, quoties populq datur audire Sacrum. Nec petitur ex Officio. Parochi. Neq ditur Parochq dm celebrare diebꝰ dominicis et festis, sed ni saltem semel aut iterum in septimana, ut vere pblice docetur. Unicq ad hoc compelli ab Epō; præsertim si vere pingues redditus habeat, et multos habet Parochianos, qui nullam aliam audiendi Sacri commoditatem hab.

Porro fine fundo dtur ab aliqbꝰ Parochum dnī sōlis diebus celebrē. Sequitur hic: An Parochus illis diebus, quibus obligatur ad legendum Sacrum, teneatur fructum sacrificii applicare Parochianis? Q. negve cum Donac. etc. q obligaō ad celebrandum et obligaō ad applicandum fructum sacrificii non obligaō diversa. Cum in Parochq saltem aliquo dnicali et quide de jure divq pro suis Oribꝰ offrē sacrificium, ut Sess. 23. Cap. 1. de Reform. docetur in crim. non Donac. docet, Parochum dnī Sacrū suis Oribus applicare j. viri prudentis arbitrium. Cum vir prudens judicabit, Parochum pecuniā aliā constitutū dnī in quibꝰ solennibꝰ dnī et diebꝰ dnicis

rant semel in hebdomada Sacrificium suo ppło applicare. Si nō videtur dictare equitas et recta raō, non obligaē Parochi et indigēa ppli. Et ideo hō diēbg et Parochus pro missa accipere stipendium, utg se tateō, g dantes stipendium volunt vis se integrē offrē Sacrificium.

§. II.

Dissolvantur trīa casus.

I. Nadalg Clericus vi beneficii obligatus ad legendum indies Sacrum in certo altari dictad multis temporibus, evgd imo sepe legerit Sacrum in alio Altari. 2. gd sepe ō applicaverit fructum sacrificii, no fundatore, imo acceperit stipendium. 3. gd negligenter laborans ō curaverit legi Sacrum ā alium: sepe nō alteri sacerdoti dederit capitellum, ut loco sui legat Sacrum, cum hō unius Sacro g rediatbg alio respectu mdg dispūtis.

QI. An et quando peccant Nadalg, legendo Sacrū in alio altari, gm̄ ei ut assignatum à Fundatore?

Dr. et dico, quō legit Sacrum in alio Altari, gnō licei detratum à Fundatore, peccare mortaliter, gd hō negat Lugo, si fiat raro et ex caā, imo nec ea vāle, si obligatus gotidie celebrare, raro et g ratbi caā celebret alibi. Similiter Eambur. excusat à morti cum, qui uno alterove die singulis mnsibg alibi celebrat, nisi hō Ecclia celebrare in altari privilegiato. Sed quid si haredes Fundatoris consentiant, ut celebretur in alio Altari? Dr. licere. Cum nihil possint derogare voluntati Testatoris. Nihilominus sacerdotem gd hoc et nō caē certum erūm, missarum, nec prescribere animo do, judicat idem Eambur.

QIII. An Nadalg fuerit obligatg applicare fructum sacrificii Fundatoī?

Dr. Inspiciendas eē literas Fundatoris, e gbg si clare constat, fundatum nihil aliud voluisse, gnī ut legatur Sacrum, reservando sg dictum Eulee ē Altaris cultum, aut Vrāndo etc, Nadalg nullam habet hīc obligaem, adeog et potuit stipendium accipere. Secg foret, si hō clare ō constaret ex his literis, e nulla scriptura adsit, nisi ex consuetudine hactenus recepta prescriptum Dr. raōe, g ejusmodi stipendia Clerici plerig instituti cum

onere applicando sacrif. pro fundatore.

III. An Nadastus ex suo capitulo fuerit obligatus supplere alium Sacerdotem missas, quas ipse legere tenetur.

R. posse & fuit obligatus in dicto casu. ita Navar. et alij. credibile est, fundatorem voluisse, ut certus Sacerdotem obligare aliud foret, &c. praesertim et licuit in fundatione, ut Sacerdos succedens in infinitum suppleat & aliam. vg. obligo Sacerdotem ad dicendum de missa &c. & aliam. dixi in dicto casu; & hic evolvo ilgi debet de brevi spatio, quo noctu ilgit v. menses, Laymann unus menses, & ceteroqui Sacerdos fuerit diligens in suo officio; diana dicit 15. restringit denig alii ad 8 v. 10 dies quia vix probabiliter dici censet tantum. Sobat opinionem Laymanni tognitig judicat probabiliter, qui aliter. Ex quo colligitur, Sacerdotem dicendi, si infirmitas ultra mensem duret oportere aliam substituere, ni forte ibi haec foret beneficium, ut ceo redditus expendi cent in ejus sustentationem, cogor nec fundatoris, nec tuta voluntas sit, ministro tali posse subtrahere, praesertim si de beneficio sit ejus titulus. similiter de negotiante videre debet Altaristae, si Sacrum omittat ob sua negotia non juncta, cogi negotia suspendere capellano vel debeat ob fundatoris.

IV. An in pro casu peccarit Nadastus, modo dum capitellum?

R. negative: cogi Nadastus fuerit nemus stipendium, sed beneficio dig. gre aliter respondum in casu, quo aliquis ignis merito stipendia accipit pro sacro tegendo medium impleto, datoque ami dum alteri ligno capitello, reservata ibi reliqua pecunia, nisi forte majus ex dicto stipendium daretur huic ratione amicitiae, aut debitum ex officio speciali ad hunc Sacerdotem vel ad h. Monasterium specialiter juvandum in sua spirituali stipendium majus fuit datis; vel quibus cum expressa facultate aliam sibi substituendi pro pio minori, ita ut excessus pretii judici remetur ipsi pro cura ingredi alium Sacerdotem. Dic quaeris: qd dicendum in casu, quo ipse substitutus exegerit pretii ultro relicti? R. attendum ex bene, ut ait Viva, ne conderas ista sit oriundus dum liberalis, ne dum via ito coacta, et meticulosa, cui ad id facile inducatur Sacerdos metu, ne impedimentum inveniat illecmoyens pro missis celebrandis. tende retinentiam sacrorum, ni pii ex h. periculosum, quod mitem sit, ut alter remittat, quod timet, ne ingratum sibi committat missae, vel ingratus videri vult, unde coactus potius cedit juri suo. Vide praeterea dicta de Restitutione tit. Beneficiatis.

V. quid porro notandum pro praxi quod missas dispendiarias?

R. qui subtrahit de augusto stipendio suo substituto, ut ergum qui pluet gratis vel leviter pro rata gratiae pretium stipendii, qd retinet,

et vi super incurrat suspensionem a' minorem P. latam in Talem, Intuo m^o ad restituendo publice faciendam huic Substituto; q qui celebrat, eq ipso tot jus ad stipendium

§ II. si alicui Ecclesiæ v monasterio offeratur certa pecunia cum onere celebrandi tot missas vq ad 30. annos, s^i ejus aguum, si jam expiratus tota illa pecunia, et Successoribus retinq[ue]atur solum onus celebrandi, Sed pars saltem, que futuris oneribus respondet, est applicanda ad censum, v Successoribus asservanda. ita Lacroix.

§ III. Qui obligatus est ad plurimas missas, q^a legi, vel o^i pt, peccavit in primis, tot onera accipiendo, rem et stipem, q^a acceptant, et illa stipendia consumpserit, ita ut nu q^e possit satisfacere, nec aliunde q pecuniam o^t het, orari debet satisfacere, quum pt, vq petendo gratis missas ab alijs, si obligi nolit, ij quotidianas missas q^do, ut possit, quum possint illis, a' quibus accipit stipendia, hec applicando his, quum erit licitum, partem specialissimam sibi competentem, ij applicando illis alia opera bona vq jejunia, oraes, donec audiendo missas, eisq applicando quantum. ita Lacroix.

§ IV. Quivis multi cum adversa vocant cum satisfacere, qui legit missam de tempore, quo ad hanc magis afficitur, tet stipendia accepit pro missa de Requiem; q^a in dubitando orare et Lugo; si m^s ideo non accepit stipendia notabiliter majus, q est eadem Sententia missa. addunt regulariter esse addere collectam pro defuncto. Porro m^s judicat Lacroix, dicit Gobat, si capellanus præscripsit missam de Requiem, saltem sub vili ad hoc tui, quod e publicas ita legi pt; q missa de Requiem ex se magis prodest defuncto, ut prote pro quo fiunt speciales oraes m^s hoc Ecclesiæ.

§ V. Si jubeatur aliquis o^i mense celebrare 15 missas, q pro hoc et sequenti mense satisfacit; si 30 celebret h. mense. q m^s anticipata solvo suo creditori. Quare nisi fundator ob specialem causam aliquam aliter, vq, ne locus sui careret missis, vel ut missa prodesset hostibus adhuc moribus. ita Lacroix.

§ VI. si fundo heat, ut quis celebret certis diebus, q hoc ignorat, quia in illi Ecclesia celebratur in choro et foro, nisi aliunde constet de mente fundatoris.

II. Ne pridius hos magnam. obligacem et gravem rem labori carere, sed vix dividi reditumum sibi a' fundatore assignatorum, dubium est, an dicatur adhuc totum sibi onus sibi a' fundatore imposuit.

§ I. An missa possint reduci ad minorem nu et a' quo?

R. I. nonnullos presertim donec. post d fieri ab Epo in synodo diocesana, et a' Gribq. Ordinum in Capp. Gribq, quo ad[e] juxta can. q vltas dispositiones absq h. violari q.; Sed contradicit Lacroix l. 4. n. 854. ubi ita het: Quivis Trid. sess. 25. de Reform. c. 4, saultem

hanc dederit reducend rrū missarū, quæ ad huius debebatur ex de-
functorū Legatis v Eleemosynis, h'oes, q ag. ō pcēt; o'n dedit fa-
cultatem reducendi rrū missarum, quæ dentur ex fundat bene-
ficii v Capellaniæ. addit rcq nrā pvē Gro aut Grles reducere onā
missarum ex legatis v Eleemosynis pvē Fnd. contracta. Quod pbat
ex declarō Urbani VIII, et Inn. XII. cujus postremi decreti refert
datum 23. Decembris ao 1697. l. 6. parte 2. n. 60. et ignter vet
pro his recurrendū ē Romam. Excepit m', si una anna emanent
toti fructi, q hi ō'ēt obligat ad unā onus; si vrō Am ex parte
emanent, erit Am obligat pro rata, et ignter in his casibus
ad quem spectabit imminuere, qn decreta SS. dictorū observent, ex
qb h. Am videantur qui de reductiō stabili et spē duraturā,
o'am pro brevi tmpre. Cum am de cætero Legis dicat, h. ejusm
pvē Gro moderno, si o' pcipiantur fructus congruentes, et
cum tamburo dicat Gobat, adhuc in Diœcesibq quod se non sic
ut id faciant Epi, rmq plures in Palmo tradentur. decretum
examinatum o' observari; ideo Lacroix l. 6. parte 2. n. 117.
mittat suam sntiam, ita tenet: qm vis ego dixerim l. 4. n. 834.
standum ē decreto id phibente, hic Am addo, spectandum ē consue-
tudinem ejusq Diœcesis.

III. Nicephorus Gregorg tmpre belli introducitur a Bellidum bene
catholico in Eulam olim catholicam, sed multis jam annis ab
Hæreticis occupatam et vano loco Dei cultu violatam.
Nicephorus plenus gaudio statim ore pio reconciliare h. Eulam
celebrat Sum Sacrū in vita Eulæ, jubetq canere hymnos Deo.
postmodū cogitat, an bene fecerit, dumq consulit aliam, an pro
ea liceat celebre in h. Eula, accipit responsum: utiq; q. oblatū
sacrificiū jam satis Eulæ ejq reconciliata. Quæ hujus casus
II. quodq peccet Sacerdos celebrans in Eula violata?
Deo hus qre ctos se loqndo esse peccatos mortē, an qm ipe purificetur
ista ejcit. q vrbus Eulæ nihil aliud cor, qm censura quadam
a phibio j. Eulæ introducta, ut nec Sacrū, nec alia vona Officia
fiant in hujusmodi Eulejo. qm qm nulla ignterea contra hanc
cognita, q pœna hæc in dubio o' expressa. Et contra Sylvestr
et romulus alios, qui docent eum, qui celebrat in Eula violata,
nec ipso jure suspensum, qd colligit ex Cap. Ejsdem, de violejo
in 6. et consentes si post talem suspensionem rursus celebret,
fieri irregulē; Sed contradicit Suarez, cujus in cit. capit. Dum
imponatur ista pœna celebranti in loco interdicto, glis ipsi
o' loca violata.
III. quot ritus violari potit Eulea?

I. q̃ injuriosam ignis huic effusionem. 2. q̃ vltionem et injuriosum homicidium, qd ꝛ cujus caã intra Eccleã é perpetrata, ignis sac̃ ignis effusive. 3. q̃ illicitam hmõi ignis effusionem. 4. q̃ sepulturam huic excommunicati. 5. q̃ sepulturam huic infidelis et nondum baptizati. Ita quæ grauia satis dubitanter notanda. Aduertia. I. qd ignis effusionem, qd in notabili copiã effundebat, neq̃ fuit, si hmõi aliqua guttula ex rarioribus vg percussa elicianꝫ. II. qd Eccleã o hmõi violetur q̃ contractum ignis, qm̃ q̃ actionem injuriosam, qua ignis effusꝰ cauatur. Ita et in Eccleã legg̃ horas equidistatur ad effundendum ignem, Eccleã dr̃ violatur, dicut estra o violatur, si legus alibi ingrediatur Eccleã, ibiq̃ ignem fundat. occa nr̃ refert, an voluntarie ꝛ intra ꝛ extra Eccleam, q̃ fuit legum existere in Eccleã, dum voluntarie. III. qd legis h. debeat ee voluntaria, et ꝛ viri lego, ꝛ loco sacro injuriosa, ita ut dr̃ pectum mortle. II. qd homicidium, qd ꝛ reputur, ut hoc intra Eccleam moriatur q̃ hoc intra Eccleam acceperit plagam lethalem, ex qua mox plures mensis decedat. fuit an ad violam Eccleã, dipensio ꝛ dispensatio sit injuriosa Eccleæ sanctitati, effi o reo; ubi si dicet reo legalicum mortis infret in templo. Excipiuat Sa caã, Henriquez etc, si plurator dejcs. occidatur in Eccleã, ergo aliter tolli et capi potit. Et hoc sami pot dicunt compatiam Eccleã. III. qd hmõi seminis effusionem, qd debeat ee voluntaria et mrthitur mla, si fiat q̃ voluntariam potuerim, si fe copulam carnalem m̃ Conjugem, qua ultima hr̃ libinde ob urgentem veritatem ꝛ publicam pretia incontinẽ a morte culpa excusari pt, qndo vg Conjuges longo tpore intra Eccleam cohabitare ꝛgnantur. IV. qd ejusmodi effusꝰ, et idem é de primis duobus mdis, debeat eã poena et notoria si juris si facti notoria; qm̃ dñs provide res occulta ꝛ paucis hmõi nota est, non censetur notoria Eccleã. IV. qd sepultura hoc excommunicati, qd post condant. 6. reputur, ut obtr̃ denunciatus ꝛ notoriq̃ Christi percussor fuerit. V. qd sepulturam hoc infidelis et o baptizati, qd negans, si in utero matris mortuus est, una cum matre fideli Christi pot q̃ mater ejusdem fuit una corpus pt mrtis. Porro ad violam Eccleã notanda adhuc veniant dubia. I. qd Eccleã o violetur, liquid ex necessitate fiat in loco eodem intra ipsos Eccleã muros incluso, qui hr̃ alio muro aut tabulato fixo ad alios usus est dejunctq̃ vg si fiat supra fornicem Eccleæ, ꝛ in crypta sub Eccleã q̃ ibi o fiat altaria consecrata, ꝛ in Camery aut Sacristia; aliud é de Capellis, utpote quæ consentur

que partes Eccl[esi]æ, et unū cū ea corpus efficere. II. q[uæ]ritur
quo cunq[ue] modo violato cœmeterium cenſeatur violatum:
dum, d[omi]c[u]s contiguus, ita ut in eo, primus reconciliatus
ſit, nemo ſepeliri debeat; extra vero o[mn]es cenſeri violatam Eccl[esi]am
violato cœmeterio. III. q[uæ]ritur Sacerdos debeat abſtinere, d[omi]c[u]s ſub miſſa
ſacrificio, antequ[am] acceptus dit canon, violetur Eccl[esi]a; prosequi
d[omi]c[u]s Sacrificiū, q[uo]d coeptum cantarem contigerit violari.
IIII. An ſac[ra] via reconciliari liceat celebrē in Eccl[esi]a, in qua hæt.
hæretici multis annis viguerint, eorumq[ue] o[mn]ium cadaverum
corpora ſepulta fuerūt?
R. nullo iure decretum cē, locus ſacer ut violetur p[er] exercitium
hæ. religionis, ut habetur in Cap. Eccl[esi]æ de conſecrat[ione] Dist. 1.
prudenter cautū erit, d[omi]c[u]s altaria viſitet, et inſpiciat, num
ſint ea fracta. Incipiens altaria ipsamq[ue] Eccl[esi]am aſpergendo
aquā benedictā reconciliet ſimplici benedictione, v[e]l Presbytero
reconciliandam dimittat; ſi vero opus ſit in ea Eccl[esi]a miſſam
celebrare, antequ[am] quo[d] viſitaverit, ex Conſilio S. Laymanni utendū
erit Altari portatili.
V. An eo ipſo ſit reconciliata Eccl[esi]a, q[uo]d in ea dic[itu]r iterū ſacrificatū?
R. public[e] negāve. Aliās ubicunq[ue] celebratum cēt, loca ita eſſent
eſſe conſecrata.
IV. Nolanus Neo Sacerdos petit inſtructionem, an et q[uo]d peccet,
qui celebrat v[e]l deficiente aliquo ornamento Altaris v[e]l veſte ſacrā?
R. I. celebrē absq[ue] neitate ſuā[e] ullā mappā, cē mortle; vi giū am
neitate nullum cē peccatum. II. Eſſe mortle celebrē duo Conſili
v[e]l in o[mn]i benedicto, niſi excuſet quo[d] neitas; extra neitatem
in celebrē d[omi]c[u]s ſibi falſo ſalicis judicant aliqui cum Scoto et Rodriquez
d[omi]c[u]s cē mortle. III. celebrē cum calice o[mn]ino deaurato Chrysmate cē mortle?
IV. o[mn]ino dandum videtur quo[d] ſacerdos, nigri Gobati, qui miſſam diceret
absq[ue] ſacrificatorio, d[omi]c[u]s peccet (facile hoc) multo minus qui hoc
velo ſalicis. V. ſacrificantem duo vix homines damnant mitto
peccati mortlis; peccare in veniliter, qui duo ad hoc neitas ad hoc haberet
unicū lumen, etſi hoc ſit lumen ex cera, valde foret, adhibere
ea alia mala. Ceſſante in defectu cerei præferendum eſt oleo, etſi
lampada candela hoc peccet, Gobat cū aliis docet, licitē posse celebri
in ea ſola devote. VI. extra neitatem non licet celebrē duo miſſas;
celebrando duo Crucifixo in Altari poſſe, probabile hoc ſatis, nemo
valet peccari. VII. celebrē duo in ministro est mortle. debet am
ministrare ea mas, q[uo]d ſemina, ita ut peccet mortle, qui pro mi-
ngtro admittit feminam. potest in ſemina d[omi]c[u]s longinquus respondē,
uti male ſubinde faciunt in Choro, et hi licitē possent duo ministro
celebrī Sacerdoti.

V. Numidig nuper celebé cogitans, advertit altaris lig portatilis fractum eé Sigillum, quo munitq sint breuiq reliquiarum. Hinc dubig, an liceat ei celebré supr hoc Altare.

Q I. An et qdo sacra vasa amittant consecraém?

R I. Altare dicit ci sacrum, qrum ntblitur si erronitez frangitur. debet am altare portatile dici notbr brangi, qnd in residuo non pt comdé teneri pes calicis, et hostia cū patena sna pnlo lapidi, qrqm eé o lit, ut calix et patena dupi vel sui partes super lapide sacrato consistant, sed liceat, si maior earu pars pnā lit. Ego m probbq, qd remoto sigillo et breui reliquiarum o amittatur sacrū altaris portatilis, q nequā redditur eé de substā consecraé: nam ut Covingq et Laso probat, CC. regnātia, ut regdem portatile consecretur absq reliquijs, o lognatur de pcepto, sed dm de congruentia: altare am fixum amittit consecraém quam, dlapis consecratus separetur a sua basi, in qua differt a portatili non amittente consecraém, etsi sepultus a Epo, cui inclusum est q lignū illud o ptineat ad substā altaris, sed ornatum.

R II. Calix, idem de patena, amittit consecraém p notabilem fractionem. Nam si pars calicis sic fracta ne o pōt sepi a pede, amittit suam consecraém, q sequém a pede. q amittit suam figuram, et o apta ad usum: sic q est, si lonmodilig lit; Q. Calix et patena amittunt suam consecraém si de novo ei adderentur, quād illam diffricem, que dicit corpus et sanguém Xristi.

R III. Vedes S. quam amittunt benedictionem, qndo ita plangitur, ut o lit apta ad usum, ad quem fuerat destinata, aut qndo o retinent priorem figuram. Sic q a Alia abscindatur manica vg: qnvis illi postea eadem assumatur, amittit benedictionem; q p abscionem manicae ita restringitur, ut nulla ejus pars pssit o lit aptig apta ad usū destinatum. Sic m Cingulum integret novā benedictionē, si ita restringitur, ut nulla ejus pars possit ad cingendum; non am, si aliqā illig pars ad cingendum apta remeat, qnvis ei addatur pars alia minq apta.

Q II. q pōnam Calix consecrata ita amittat suam consecraém, ut de novo debeat consecrari?

R I. Calicem ejerari, si paries Calicis ita incentio abrumpantur, ut si cruda et salsem duam majorem partem amputatur, et Calicis paries o corruant, q consecrato consistit potissima in extremitig crucis, cū sint

& cruces et limbos. Et limbi renovand. Eulea cuã succeso ãsperatur
p diem aut hebdomadã intervalla h. crudã, o amitt consecrãi, eo:
gd ppr paro major et pulis consecrata ad se traxerit, partem mnã
accessoriam o consecratam. Ita Laymann, adeo multo minus ob
vlam dealbacem altris officiet Eulea execratam conseri. g het
locum in parietibus et crudã est, que g nec.

§. III. Etiam consecratus Eulea, si parietes seu majorem, partem dirut de-
struti & corruerint. g ni o angliã censetur Eulea, que consecrata
fuerat: secg est, si minor pars Eulea paro formal. Dem est, si Eulea
duã longitudinem & latitudinem ampliatur. ut het Laymann,
qui addit, si murorum fiat nova access, solere Epos metiri, num
ea paro, que accessit, reipsa eqmo magnitudine cum ea, et
si superet, adhibere novam consecrem; si o, tm aquã benedictã
asperguntur.

§. III. g mirus f. Glossam ad Cap. de fabrica Sext. i. ne consecrãe statuit
duo regula, quo Eulea succese reputã o dt iterũ consecranda; i. si
ãsu de aut fere omneo reponi, ideog novam poi Eulea ãpliari
inuis portalium murus in termissa missa officio, poi continuatio
operis dejiciatur, et ita reputur, sive problem ce dtam sacrami-
tam, gd si Eulea casu iterũ dt consecranda. Ita Laymann. de calce
nota, esse ibi sermonem de Eulea consecrata, nam benedicti templi
& cemetry non amittu destructio & combustio parietibg g h. censetur
in herere loo, gd idem met. Sin inter Eulea pollutionem et execrem
discrimen est, gd pollutã Eulea pollutantur ni oia altaria, que
in ea sunt fixa, sicut et vicesim o pt altare pollui, gn tm corpus
Eulea violatum censeatur. at vbi o Eulea execratur, aut cor-
ruentibg parietibg ita, ut de novo conseran debeat, non ideo
ni altaria consecrãe & reconciliãe aliqua indiget, sicut et
vicissim altare g fractorem exitium execratur, sive amittu
consecrãem, gn ideo ipsa Eulea execretur. Ita Laymann.

§. III. An et quo voluntur si pollucantur altaria?

§. I. cũ Laymann, altare ni mobile, idem est de calice, patena et
corporali, violari & pollui p ignis & humi seminis sacrilega ef-
fusionem, ideog reconciliãe ipsi indigere.

§. II. si altaria planentur vg. ad dnes usus sacrilege adhibeantur,
ni quem ipsum o censeri violata, decere in ea, ea simplici bene-
dictione reconciliari.

§. VI. Nursig novam cruzem fieri. Non placuit cum Cabassio, qui,
an h. indigeant benedictione?

§. cũ Laymann, non es quem ubig consuetum, ut Cibonia et humula

Sacram Luchariam inde attingero benedicantur, ea de de decens, ut ita fiat, et quem gaudium consulit Quarti; ut eadem benedicatur, quia Ciborium; quod attinet Mendicantium quam, non debet benedici.

III. An super Altaribus Ordinum Mendicantium competat hodie quando benedicendi ss. Ornamenta et indumenta mra pro Missis celebris? Si videri problem ea quæ firmavam, facto hic quam adhuc ea in praxi detinetur ea ratione. Ubi hic potest extendi tum ad Corporalia, quod mra alia, ad quam benedictionem regra Curtis data. Et in hoc Cibona et Cumulata tum benedicantur, idem tum hic a Superiore Mendicantium benedici possunt, dum Paramenta cetera, in quibus interveniat exactio.

VIII. Nunquid super celebrans sub Emptione Calicis advertit, ministra hoc usi sit projecisse aquam: quæ cum ita accenso, postea hic aquam in Lacrem minuisse, dein haret dubig, quid ita agendum? Resolvit se tum ad iterandam consecrationem, et quod advertit, plures ha hactenus commisisse defectus sub Sacrificio, proponit hic Confessario varia eluenda, et cum hoc

Q. I. An Numidig benefercio, aquam minutim in Lacrem projicienda? Respondet: solerat nra facile adhuc minimus pulviculus ex particula consecrata, et immissa in Calicem. Cetera illa aqua jam multiplici benedictione et oblatione offerta est; quare fundi illa aqua in Vas aliud, donec ea absolvat, et de novo præmissa Oblatione integra consecrari, quia fieri pt, ita ut de novo iterum consecretur hostia, et deinde vinum, facta tum injectionem à Verbis: quia videtur quam patenus hic etc; et mra Ecclia vinum. Et hic injectionem à Verbis. Facile non ea.

II. quid resolvendum, si defectus contingat circa ea, quæ substantia sunt, non mra substantia, h. e. hic, qui destinat substantiam Sacrificii?

Q. si Sacerdos ejusmodi defectum advertat, antequam consecret, non debet eum supplere. Defectus an ejusmodi, ex quo non possit admisceri aqua, aut hostiam ex nobilitate fractam, aut prius non fermentato: Facile supplere debet, si modo longam interruptionem advertat se elevasse hostiam, aut ex negligentia, aut particulam Calici immisisse, aut si hostia consecrata in Calicem ceciderit. Ita quem casu problem unus pro gradi notandum: quia hostia e manu decidat in Sacrum Supellectilem, et tota madefiat, inve extrahi debeat, sed sic debeant ea de more et fieri utrique cæremoniæ dyra Calicem, et species diminui omni decenti: Corpus et Sanguis dni nri J. C. custodiant hanc meam etc; si in regio prætio pauca hostia aut aqua

extrahi debet ad carenovias ꝺcã illam ꝓficiendas. Ita Lacroix.

III. qd agendum in casu, qꝺ sacerdos post sacrũ jam sinitum novũ in sacristiã portat defectum Subdiaconi vg, qd aquam pro vino consecraverit?

R. nihil suppleendum ee; ita Conings, q. aio illa, quã suppletur ille defectus, cet viõ novũ ad primum sacrificiũ jam finitum.

IV. quid resolvendum ꝺcã defectus, grãs ꝺcã sunt ꝺcã dubitãm missæ?

R. ꝺcã suppleendos; di quis alii gratuitum progressus dt, et qndo deberet reminere ordinem missæ. qũ vix licet hoc aliquali rota, et q viã, quo ad eundum ita dnat compega; ut, di ex gremio Coris egrediendum, ꝺ contineat. di proinde omiserit vg Gloria et Credo, et aliquantulũ jam eo ingressus, ꝺcã repetendum, etsi paulo post recorderis hujus defectus, imo licet Dnus post Oremus, et Dnus Vobiscum. q vix licet hoc turbare soli et confundi celebrantis: similiter si omiseris ab initio aliqm commemorationem, quam dicere debebas, non est repetenda, sed prosequendum hm addendam ejus secreta et prodeo nunc; di autem omiseris mm secretam, dnter mm omittendã esse prodeo nunciationem docet Gobat.

V. qd agendum, di vg aranea et aliud animal decidat in calicem?

R. Araneam et muscam cadavi et ablutum comburi, ac deinde ablucim cum cineribq in Piscinam sacram effundi, species am consecratas dum debere, di sacerdos id potit hoc honore et incomodo; di ꝺ potit, licet consecrari alia mã, et sumi dntund; priores am species et consecrata sunt, donec corrumpantur, et proinde mittenda in Piscinam sacram et exhalanda sunt halitus aut fumo, quo similiter abuti, et in piscinam sacram effundi debet.

VI. qd agendũ sacerdoti, di forte sacer dquis effundatur?

R. debere absorbiri, di comode potit, deinde circumradi et lavari, et rasuras cũ aquã projici in Piscinam sacram. di hm quis effundatur supra consecratũ lapidem Altaris, non ee opus rasurã, sed ressere di lambatur; di viõ digito corporale, linteã et vestes sacras, ꝺcat R. oia lambi ter, super calicem ablui, et ablutio in sacrificium mitti; qdam linteã sacra non sint, aliqui putant, partes igne dictas abradi et comburi debere. sed quid faciendo di aliquis ceciderit digito barbam sacerdotis? an barba in ꝺcã casu post trinam lotionem abradenda et comburenda sit? Ita qdem existimavit Bartholomæus ab Angelo, sed Donac. R. minus durum videtur in praxi, dum q id non receptum ꝺcã est, hm q alias sacerdotes obligandi eãt ad ꝺcã nutriendam barbam, aut certe sæpe experiretur ladibrio post abrasam et combustam barbam. Provide dicendum videtur, di repetitã lotione purgetur barba et receptam consuetudinem.

VII. An sacerdos, qui advertit, et nihilo dubitat, defectum aliquem actionis esse ꝺcã integritatem sacrã, satisfaciat hmõi, repetendo

Verbum, quod credit omissum ei?

R. negat. Sed repetendum totam formam, quidjam alia verba interjecta fuerint, aut longum tempus intercesserit; q effectu, quâ confectus fuerit, aut subsidit; qd. tm non aliquod verbum significativum, quo. siccung verba alia intercesserint, et longum tempus.

VIII. Mursus sub sacrificio inceptoj jam canone mortuo, ipsereti ortuq ad Marium subito casu ex altoj decidentem, et jam animam gentem: Mursus abruptâ morâ ipsecat, ut est vestibg. invento, eum absolvit, et dein perfecit absolvere suum sacrificium.

QI. An liceat missa interruptio essentiis, i.e. consecratio panem, et consecrato calice?

R. Ilis interruptio negdum ad mortem evitandam directe intendit ab sacerdote. Ijsi directe. Si ung hostis Haretici insurgant ad occidendum sacrificantem in altari, et ipsi hostiam jam consecratam Autim himere et secu auferre, et ad consecrandum calicem ine certe prius pergere et poit: q in hoc casu non mutilat sacrificiu directe ex abso, sed tm omittit illud efficere, qd preceptum efficiendi ut pote affirmativum in hoc casu obligat. Dem dic de absolutione ab excommunicatione, si extrema necessitas interveniat.

QII. An liceat sacerdoti interrumpere sacrificiu accidentaliter?

R. nisi adsit juris causa, ne id interrumpere sacrificiu accidentaliter sub juris culpa. q pna interruptionis, et diceretur mortuum sacrificiu. Ijsi R. nisi adsit juris causa. Hoc hoc relinqui et interrupti. si Sacerdos recordetur, se non esse jejunum, et ine scandalo poit recedere ab Altari. Ij. se esse excommunicatum et irregulem, et rendum, qd bene verum, inchoatq. Ut canon. II. si excommunicatus et toleratus, missa sacrificii interrumpat, qui expelli nequeat, ijsi similiter, rendum canone inchoato. III. ob magnam pacem utilitatem, si ung alicui moribundo ministrandum Ut sacrum; hoc si pt, cuius intuitu in defectu alterius sacerdotis missam inchoatam non posse consecratam relinquere, si moribundo sacrum penitus ministrandum Ut, Ij. si infirmo prederetur extrema unctionem confici poit ultimum aliud sacrum, et si infans mortis periculo Ut baptizandus et alius ministet R. subi hoc non poit: aliud est de Eucharistia qa nullum Viatici danda ei, qui paulo ante confessus est. Item si decet sacrificium relinqui posse factam oblatam, et certe posse canonem jam inchoatum. debet ans sacerdos in ejusmodi casibg diligenter attendere, quonus in sacrificio progressus fuerit, et qm prope ibisimet ab infimo de corpore, et redire ad sacrificiu. Ex qbg satis patet, qd resolvendum ad datum casum. pro 2. ante

factam oblaem interrũpi Sacrificiũ, ut post Evangelium
leatur Concio, & ut ordines conferantur, in quo Epus & processio
proponli adveniat, qui Sacrũ integrũ audire velit, et Sacerdos,
si alius hri ꝑ poit, missam à capite inchoare, & deinde facta
Ll Oblatio. Denig V. interrumpi pt, si mbg & aliqua grãs corpus
reitas supveniat, quo casu, si consecrao facta fuerit, et Sa-
cerdos redire ꝑ poit, debet alius succedere, et Sacrificiũ prosequi,
etsi non eni ejunus Ll, nec Eus hri poit: si vo defecerit
ante Consecraem canone inchoato, periũ ẽ, ut alius Sacerdos
succedat, qui vis poit. Nota hic quae Sacerdotem, qui Eucha in
Sacrificio ob vomitus infirmitatem deficere contingit, qm reqrem
inde amovendum ea, et dico laborans morbo caduco cum spuma
alijsq humoren incurrentibq, qm vis ꝑsentiat casum, antequam
labatur, celebre ꝑ debet, nisi proba & rarum durante ita curetur,
ut rqm putetur recurrg. Req sufficit, qd raro cadat, & raro casu-
rus putetur. Si vo adhuc aliqua dubitet, an vigilis, et precat
mittitur, si celebret, ut het Navarg et alii; qrqm Tambur exi-
stimet, si raro cadat, h. e, semel in mense, et sine spuma
alijsq signis, non posse quidem ordinarie, sed ordinato posse permitti ce-
lebraem, dummodo alius assistat, qui juvet et suppleat, si quid
adversi accidat. Dqd cum Sanchez docent alij; notant tñ nullog,
si sacerdos in infirmitatem casum hui Sacrificii, possit cupto jejunio ad vires
recuperari, melig ea, ut ab eo non jejuno compleatur Sacrificiũ, qm alius
jejunus substituatur. q placetum, ut idem Ll inchoare et ꝑficiens
Sacrificium, quod prius jejunii. Ita Gobat. Si qm communicatos
et vigiles, si alii desint, non hic supplere, quia possunt die jubilei
in comodo. q videtur ea minor inconvenia, qm o complere Sacrificium.
Equidem Tambur. docet, quaerendum ea, qui qm post h. & q. horas
suppleat; sed Gobat putat, o ea dictis prudenter, qm q unam aliter ho-
ram. Denig si Epus ordinans Sacerdotes deficeret, quod consecraem
solig paniꝭ, nec alig Epus hri poit, j. Amicus et alios post alig veteranq
Sacerdos subsidium et prie Neopresbyteris in consecrae Calicis, ne
turbentur & errent; si vo deficeret post consecraem utriusq speciei,
possent hri Neopresbyteri pergere, uno illorum prudenter ad aram dimente
utranq speciem: alius an Epus deberet illis imponere manus pro acci-
pienda potestate absolvendi. Pro resolutione aliorum casuum
de fructu et applicae observa I. mediatratus personas, pro qua ap-
plicetur Sacrificium, dicendo: offero h. Sacrũ applicandum à Deo,
cui libuerit. q Sacerdotis est applicare fructum Sacrificii et debe-
bet hanc applicaem facta sub condive & protesta & praecati vo dicendo:

offert Petro Sacrū, dicitur; & sic mortuus dicit; secus est de condicē, quæ est de futuro vg. offerendo Sacrum pro eo, qui primò stipendium obtinuit ergo est de potestate Sacerdotis oē, suspendere fructum Sacrificii accedit, ita bene observat Suarez, qd h. applicatō sit contra usum Eccl̄æ. Et hinc dies applicatō est prohibita à Clemente VIII, cujus decretum promulgatum est à Paulo V. quando Sacerdos applicet missam pro aliquo detracto, qui putatur eē mortuus, interim vivit, prodit ei Sacrificium dum fructum vivō & mortuo applicabilem: dicitur ergo legeret missas tm̄ pro mortuo, ad quas ut defuncto legere dicitur, satisfaciet legendo has missas, dum adhuc vivit, et putetur eē mortuus; sed alias adhuc legere tenetur, si verē mortuus est. Si legis gratuitō missam pro aliquo, potes dividere fructū utpote inter se divisibiles, ut applices huic vg Petro fructum impetratorium, et alteri v. g. Ad satisfactorium etc: dicitur pro missis non gratuitō missam, sed limitando ad certum fructum, dicis est fructū ei applicare, quem capax est; secus est, si pro missis ad certum et detractum finem, vg pro obtenta sanitate, poteris tibi applicare & alteri fructum impetratorium et satisfactorium. qd missas legendas in Altari privilegiato incipiendum est Rgtoris Pontificii, etsi expressē in cedulā mentis missæ de Requiem, et aliam missam obtineri & pō fructus indulgētiarum pro altari hoc privilegiato concessarum; secus est, si cedula expressa mentio non fiat vlcat indulgere ultra tenorem Verborum. Neo Sacerdoti, licet accipere stipendium pro missa, qm̄ legit cum Epō. & applicatō ejus incerta est, cum dicit in certum, an vere consentiat vel non, & scit, an verba ejus accurate dicit respondeat Verbis Epi in Consecratione. Denq applicatō missarum, quas Epus injungit Neopresbyteris, est libera, excepta tm̄ missa pro defunctis, aitgo Lazzeri, qd S. h. missæ ab Epō injuncte ad finem obligent subditi. Observa II. dea Ritg 1. vinum, sed solā aquā in Sacrificatō est tm̄ valde, imō nullum, si celebrans dicit abstemius, qui vinum horreat; ad idem am̄ ablutionem utr solā aquā negatum valde est putant Lambur et Quarti; in hac vrō non uti aquā, sed solo vino, putat Lohner eē valde, qd Gobat negat, ob praxin contrariam multorum, et q Rubrica non dicitur eē preceptiva. II. qui pōt ita peragere excepta Eucharistia hostia & calicis, pt his omissis celebre potest, publicē tm̄ celebre oportet, nisi in necessitate et ppter pnū

admitto, ne in eo murmur aut turbatio oriatur. III. Peccat Sacerdos, qui sub longo cantu ad Gloria et Credo indebite orat vocaliter, aut ni recitet horas minores, qd dit minister. Sto Gobat contra Tambur et Lohner, qui dicunt eã valere. IV. qui petent nobilem coniugi, qui sub missa dici debent, recitet alte, j. Gavantus, Quardi et Pasqualigo peccat mortaliter; docent ni Act. Sanctor valere Missã eã, ita alte proferre Verba Consecrationis, ut audiantur ab 6. vel 8. personis; si amplius ad 40 passus audiantur, Sanctor cum Gobat censent eã mortale. 9 Sacerdos faceret ctra quã preceptum, quo vetatur, Elia alte examinere. V. ea hostia dari Sacris Altaris sixi unus ei debet, qui tã contineat hostiam et calicem, recepit conficere duobus adunatis. VI. Decretum, qd olim fuit, nequis celebret in eodem Altari, in quo ea die celebravit Epus, nisi exc. levit; Solet hodie ad huc ex nova petita licentia post Epum iterum celebrari in eodem Altari. VII. Claves Tabernaculi debent relinqui in Sacristia, nec a Laico servari, sed a solo Sacerdote. VIII. Impudenti mutare actiones vg breviorem crucem facere, inclinare os et ofacere osculum putat Quaedi eã valere, sed Pasqualigo nullum in eo agnovit peccatum. IX. Sacerdos in fine benedicturus populo coram Epo late Iurisdictionem Iovi inclinat huic caput, qui licitam petens, et postea benedixit populo ab ea parte, in qua erat Epus; si amplius hic sit in medio, celebrans benedicit stans ad Latus Evangelii.

TRACTATUS V.

De Sacramento Penitentiæ.

CAPUT I.

De Natura et partibus huius Sacri

§. de dolore.

§. I. quid Sacramentum penitentiæ, et quod a Christo institutum?

PRIMUM Sacramentum N.L. institutum a Christo ad peccata post Baptismum commissa remittenda, dum contrito et confessio vg absolutio Sacerdotis accedunt huic I. peccato ante Baptismum dimissa ei ei manet h. Sacr. II. Manet remotam ei eis pœna post Baptismum commissa; parima vrò actus penitentiæ, qui sunt dolor, confessio, satisfactio, ita ut dolor et hæc dicti partes essent, satisfactio vrò pars integralis, quam ei absolvendo. III. Ministrum huius Sacri ei dum Sacerdotem, effectum vrò remissionem culpæ et pœnæ ad æternam, ex Epo saltem quoad partem; IV. augmentum et augmentum gratiæ sanctificantis.

una cū spealibꝫ auxilijs sp̃i gr̃ijs actualibꝫ ad evitanda ꝓcta, ad vincendas ꝺ̃as et ad ꝓficiendum in virtutibꝫ.

Pñ. est institutum a xpō executivē post ꝺ̃surrectionem, quo ꝺ̃ Io dixit: accipite sp̃m sanctum, quem remiseritis eis ita Trid. sess. 14. de pœnia c. i. dixi executivē: q ante passionem. scripsit jam hoc ordinem suis Apostolis instituit promisitq̃ vq̃ Matth. 18. dicens: quæcunq̃ alligaveritis sup terram ec. Hꝫ inchoavit in ultima Cena, quo Christus ordinavit Apostolis, ipsis q̃ Ordinem contulit Characterem, qui e ordinis potestas absolvendi. Et ideo hor. cit. Trid. dixit: Quod ꝓpriè ꝛñ statui.

Pñ. quid sit dolor s: contrio in gre?

R. put contrio ꝓscindit a rfa et inrfa, est detestatio et ai dolor de peto commisso cū ꝓpō o peccandi de cetero; h. é, obet velle de o peccandi Trid. sess 14. c. 4. Scitum I. detestatio. q excludere obet voluntatem peccandi de præterito, scitum II. dolor. q excludere debet voluntatem peccandi de præsenti. III. cū ꝓpō o peccandi de cetero. q m excludere debet voluntatem peccandi de futuro. IV. dolor ai: q obet ee aliq ꝛñ ipsq liber.

Pñ. quotuplex sit contrio?

R. Duplex: alia rfa, et dicitur ꝑfecta contrio; alia inrfa, quæ m dicitur attrio. rfa est, quæ concipitur ex motu absolutæ bonitatis dei supr omnia, ipsum ut amabile, et est detestatio et dolor peccati, quatenus deo odium est. Inrfa si attrio est, dolorosa detestatio efficax peccati cum ꝓpō o peccandi de cetero et simul dicit conceptam ex timore gehennæ et pœnarum metum vq̃ dolorem de pœnis meis, q pœnas rem turpem rei et virtuti repugnantem sui. vq̃ infinitum s. Scitum mortem præsentem commisit, aut alias quæ pœnas a deo inflictas peccatoribus vindicet in futuro judicium.

Pñ. qualis Contrio requiritur ad scitum pœnitentiæ?

R. quævis rfa sit melior, sufficit tñ attrio. Vide Scholasticam. Interim dolor elicitq̃ s. sit contrio, s. attrio, debet ee vrq̃, supernalis, efficax, et integer. ita dicit. Scitum I. vrq̃ q dolor me existentq̃ o est dolor, sicut aqua gradatio o et aquæ. II. supernalis: q ordinem ejus ꝓpō respicimus debet ee ejusdem ordinis cū fide, ad quam disponit: fides am e supernalis, nec gratia habitualis. III. efficax: q dolor debitus s. Trid. sess. 14. c. 4. debet excludere voluntatem peccandi de cetero. Bene am advertunt Ath. evidens ee signum a posteriori, q dolor sit efficax, ideoq nec vitale ꝓpium s. q ad hunc effectum dicitur scitum dicitur q. Scitum: Poliquis sicca et voluntaria confitentur peccatum mortale,

ꝛ̃ ꝑpō ꝺ̃li; et ideo nihil magis inꝛtatum est in ad mīnistrandū ſuīs
mīb; gn̄ ꝺ̃ h. exigere ꝑpōm̄ ꝺe cauendō pēna, p̄ecertim mortia.
IV. Integer ⁊ uiuꝰ, ſaltem reſpū mortium; quīa mortle o' remitt
ꝛ̃ alīo ſ̄ cū o' cōpleat; an non ſīmꝰ ꝛ̃ ad hoc ꝑtō mortis,
let ꝛbis incogniti; et nullum ꝑtum remittatur, niſi ꝙ dolorem
ꝛtractatum, et nullum mortle ſīne alīo mortli, p̄ium eſt, ut
ꝺolor ille concipiatur ea moꝛ̄ uꝛ̄ſ ꝙ ſe extendīt ad oīa com:
miſa. Ogī ſaltem reſpū oīum mortium. nam cum unū ſolū
ſit remittī ſīne alīo, nec' eſt, ut ꝺolor ille ſe extendat ad oīa ſolū
gn̄ uis, ut et h. remittantur, nīſi ſit, ut ꝺolor ſe extendat ad illa,
cum o' remittatur ꝑtum: niſi ꝙ ꝺolorem ꝛtractatum. non ꝺ̃
p̄ium eſt, ut gō per ꝺeos aūg ſpiatoꝰ ꝺoleat de gnī ꝑto ꝛ̃ ſuīs,
ꝺeſuper ꝺolere ex moꝛ̄, ſe extendente ad oīa ꝑta, q̄le motum
eſt in contīoꝛ̄ boꝛ̄ ꝺ̃ absoluta; cui oīa ꝑta ꝛpugnant.
Ex altīoꝛ̄ reſpū mortium pena īnfīmī, reſpū ualīdī purgato:
rīum. Quīd conſultum o' eſſ, ut gō eliciens ꝺolorem ꝛtractat ad
oīa commiſſa in ſuīs, et de gnī in ſuīs ꝺoleat, ad ꝑnlm̄ ſit,
an ꝺolor ſuat īnſufficꝛ; reflectendo ad oīa ſuīa ꝛlapſuſ.
Notat hīc bene Arriaga, fieri nō ꝑt, ut gō efficaciter ꝺoleat ꝺe
carea ꝺolōſis de peccatīs ſuīs, gn̄ reſpōa de gnī ꝺoleat; gn̄ūm n' o'
ſpiatus ꝺolorem ſtollere, aderīt h' ſpiritū. aūg hīc obſeruandum
eſt gīs, qui aīgantur, ſe o' ꝺolere, eſſe ꝑtos ſe inueniāt ad
ꝺeo ſuīendum, uellēq; ſe o' peccaſſe.
V. An ꝺolor ille ꝺeat aīgere actum fidei et ſpei?
Affīm: q Frid. regit actum fidei, quō ꝺeo ꝑtēs offenſo creditur placatq
ꝙ penīam, et actum fiducīæ ſ: ſpem ꝺe miſericoꝛdīa ꝛ̃ad
et obtīnenda uīa ꝑtorum. Interīm preſidens o' ſe ſollīcitq
an elīcuerīt hīc actū uꝛ̄: q impoſſe eſt, uꝛ̄ ꝺolere ꝺe ꝑtīs
ſuīs ut ordīne ad uītam ꝑtorum, quo ea fīne pœnitens ſe
accomꝺat ad ſuſcipiendū ſ: ſūlum, gn̄ elīciat actum, ſēt o' ita
aꝺuertēſ, quo credit ſe ꝑt, accipere remiſſīonē, et actum, quo
ſperat remiſſīonē.
VI. An ꝺolor ille ꝺeat eſſ ſup̄nat̄ hīc unus diſplicēa nata ex mīnīa ꝑti com:
miſſi
Affīm: q Frid. et Thor. expreſſe regunt ꝺolorem ſupra, q̄ ſit o' nīſi ſūlis.
Sī alīo; poſſum elicere amoꝛ̄ ꝺei ſuper oīa: ſed hīc amoꝛ̄ ē ſuꝺi:
ficaūs, et o' ꝺolor ſūlis, ſēt uꝛ̄ſ; gō ... q. N. ſuppo. nec' poſſe hīc elicere
amoꝛ̄ ꝺei ſuper oīa, gn̄ et ſēltē ꝺeat ꝺe pecto commiſſo ſūl hoꝛ
memoꝛīa occurꝛat. ea ſuaſe ꝺrattatoꝛ̄ ſcholaſtīca.

Q. VII. An dolor debeat ex oppressa Anus?

Affirm. id est, pariter ita é constituta, ut nata via alia phya tolerare, qm à Deo iterum à peccatum recedere. Non hm nec est, ut instituatur gratis alis vg. dicendo: malo amittere honorem, divitias, vitam etc, qm Deum offendere. Imo hoc in multis legis periculosum est, cum alia phya magis sublimes à nobis apprehendantur, et plerumq vivacig teneant.

Q. VIII. An Scriptura sta, qua justificad m ejus Animum, debeat de mo extendere ad via m vilia.

Q. negat: nam limo vile non pugnat cum gra et charitate habili. 2do, q qui elicit contritem, qua appretiat Deum super oia, que pugnant cum ejus amicitia, ipsum diligit Deum, etsi contritio ea extendat ad oia vilia. Interim h. verissimum est, nec ille vilia remitti, ad que se extendit illa contrio. nec obstat, q motivum contritionis sta, qd est bonitas Dei absoluta, opponatur vilibus peccatis m vilibq. Nam et ut motivum utile, o in spe movet utiliter.

Q. IX. An ad Animum pariter sufficiat attritio, concepta ex metu penarum a Deo infligendarum, adhuc in h. vita?

Quidam Scotia affirmant, et probabilissima, ut praxi hm tuenda est, eoqd vanjo ejus mi attritio videatur suspecta, dum m, q motivum actus cujusq debet cognosci a fidem; dispar ant videtur est, an mla infligenda sint in h. vita, an aliqn penas pro delictis hic Deus reservet pro altera vita.

§. II.

Resolvuntur aliqui casus.

I. Onesimus desperat pro sua consuetudine in diuturno examen confessionis, elicit dolorem de peccatis, nihil cogitans de faciendo confessore: manet diu intra Ecclesiam, videt sacerdotem prendium; pre et se resolvit ad confitendum, et confitetur hic novo elicito dolore, eqvis heri dolorem jam elicuerit. Dein absolvitq recordatur aliarum alicujus peccati: pre et h. confitetur hic prio dolore: dubitat deinde an habuerit unum dolorem super, ea duplici ratione, quod fecerit majorem dolorem ex desperatio ducato, qm de amissa beatitudine eterna.

Q. An dolor de peccatis, ut sufficiat ad Animum pariendum, debeat elici ex motivo confessionis.

R. practice loqndo affirmative. q dolor, ut constituat Animum, debet ad id ordinari, confitens videtur ami, ad id ordini, nisi quis sit dispositus suscipiendo Animum, cum possit ex elicere dolorem ex alio

pectis vg vnibg, gn̄ heat aliq̄ confitendi. Vñi practicē loquēs: nam
oppō sententia affirmans, sufficere dolorem suum ordinē ad sanctum ꝙ con-
fessionem succedentem, speculatiue probabilis est.

III. An dolor debeat precedere confessionem?

R. Affirmatiue ꝙ plerosq̄ vere consultum est, ut precedat. q si penitens differat dolo-
rem usq̄ post confessionem, prudens est, ne in tanta ꝙ tanis brevitate ad
efficacem ꝛ accendat, antq̄ absolutionem percipiatur, antequam
sit despectus. Dixi consultum esse: q absolute loquendo non mortaliter peccatur
penitendo dolor confessionem, q doc ꝛ fieri absolute regni ꝛ ad C. ꝛ
SS., nec probat ulla rō. Nam dolor ille satis sit probus, q confessio
procedat ex voluntate sacramenti sanctum, ad quem dolor requitur.
Alii suadent grauis Aut., ut confessarij precipue cū viribus queant
post confessionem, an jam elicuerit dolorem, ꝛ nō elicito nouo dolore
subjungat illa ꝛ eadem verba: de quibus jam confessis admittē,
nec le accusas. Et si penitens respondeat ita, in Nomine dni ab-
solvat. quia nō confessarij n. obliviscatur, non est, cur propterea angatur.
At si plures simul sint absolutē, ut dolor antecedat ipsam absolutionem,
q peccata ꝛ remittantur, nisi retractata; consequenter nisi dolor
precedat absolutionem, peccator est indispositus. Sequitur ex dictis, Angli-
canum in praxi ꝛ bene peccasse, dolorem suum eliciendo absq̄ ꝛ
eum ordine ad confessionem.

III. An dolor debeat coexistere confessioni, phyce?

R. Affirm. q h. sanctum est institutum ex modum judicii, cujus partes
ꝛ coexistunt ꝛ nisi phyce. Decet nihilominus coexistere mihi dolor
confessionem et absolutionem, q actus illi sint partes unius totius mihi,
ejusdem scilicet judicii: qui debent mihi conjungi, ita ut in dolorosi
absolvendo propter aliquid dicit vere penitens, si jam dolor preterea
in se, si in aliquo suo effectu. quidni an dolor ille preteritus
censeatur precedere mihi, ꝛ ita facile pro praxi statui potest.
illud certum est, q. post ea longa conjunctio, si 3 v 4. horae
intercesserint, nec sit ille dolor ꝙ actum sanctum revocatus.
Gobat putat, id non esse, sed interrederet, unus ꝛ alter dies,
q Cardenas putat esse certum. Recurro ad mihi dolorosi precavam
salvand actiones ordinatas ad sanctum. Et interea exercite ex
elicito dolore de suis peccatis confusa cognitis subsequens examen
conscientiae, tandem ad confessarium accessum propter multitudinem peni-
tentium. in his n. casibus dolor mane elicitus sufficeret, etsi confes-
sio fieret prima hora 12ma ꝛ nō sero. modo ꝛ sit retractatus.
Quia ꝙ post dolorem elicitum se applicuisset ad alia negotia,

consultum est, ut dolor v ante confessionem v ante absolutionem breviter renovetur.

Q. queris: q̃d pectum retractetur dolor prius elicitus?

R. attendendum est, ex quo motivo processerit dolor. Nam elicitus ex motivo inhaerente ad via mortalis revocatur q̃ quinq; mortalia subsequens. Si extendit se ad via? pecta mortalia et venialia sibi q̃ subsequ? venialia revocatur; quo vero q̃ neat mlr de mortalibus; q̃ dix dolor plus unicus est, in? vertit multiplex, aliter q̃ indebat in mortalia, aliter venialia. Denique si de venialibus ex motivo venialis; cadit in materiam in aqua, vg cta ut loq? advertat, q̃nam sit quis jam mortaliter potenit dolor de gravi, essi committat levia, vel? vi? si committat gravia et agat. Hinc quidam faciunt qui q̃dam dolent de peccatis? bus, presertim autem de uno certo, q̃d saltem ante confessionem juvicant se? ea? expetraturos.

Q. IV. An idem dolor? potest esse? pro pluribus absolutionibus?

R. Si mlr adhuc haereat, affirmative. vg si aliquis elicuisset dolorem de suis peccatis ex motivo venialis, et deinde in confessione incidenter aliqua oblitus fuisset, q̃ tenetur, dum adhuc mlr haeret dolor, easdem eamdem confiteretur. Ita? est I. eadem ratio subsistere duplici vice; si ab uno eodemq; peccato ut quisq; absolvi possit et ab eodem, et in? diversis confessariis. II. ad absolutionem? requiritur mlr confessio dolorosa; q? ubi est duplex confessio dolorosa, ibi datur ut duplex absolutio: si? in casu vero est duplex confessio dolorosa cum dupplicato dolorem adhuc mlr haerere. Ex pri? m, essi si intra videatur mlr certa, consulendum sit, ut breviter illum iteratio eliciatur dolor; q̃ facile fieri ut ex unico discrimine, presertim cum? deus post absolutionem recordetur si peccati omissi, et alterius confitearis. Imo in si dixisse videtur mlr impossibile, ut? de novo eliciatur dolor; cum ut? prius dolorem velit esse in si peccatum queris delectatq;, facillime? aderit novus dolor; ex odio? ut prius peccati redit ad confessionem.

Nec obstat I. q̃d una eadem confessio peccati? potest sedare plures absolutiones. nam absolutio? est? actualiter duplex, dicuntur dolor. Cum q̃ sit sub poena sectus intra judicialis, et ad novam entiam? regit nova accusatio.

Nec obstat II. q̃d absolutio? tret aum? illum judicialem. q̃ non? tract? requirit? ad pecta, de quibus penitens accusavit. Certe? quod desiglis peccatis elicuisset distractum? plus dolorem; non est opus in dato casu novum eliciere, cum q̃ id regat, si pecavit dolor actualis, plus distinctus.

Q. V. An ex hoc? potest colligi Pretimum? quem? quis voluisse? q̃ posuerit majorem dolorem de gravissima secunda?

R. negative; q̃ regit ad confessionem dolor applicat, non intuit major? vide Scholasticam.

II. Olympia confitetur se indies diris, et ꝙ dedevoviſſe maritum, ut pote libellum, et rei ſimilis ſtagine negligentem; indies mixtum invocata ea mortem liberis et domeſtic: hꝫ ſcludit confeſſ: ꝫ de his et ꝯib⁹ etc. petit abſolucm, et penitam. Cauꝫ grat⁹ a⁹ ꝫ ſpario ꝫ de ꝫ; ingenue fatetur, vix ſibi temperaturam ea ab his invectiuꝫ dicens; de à raá ea libitam, et indies ſe offrà occaſm ſibi libem nocentem.

QI. An regratus ꝓrem efficax et urle?

R. Aegr ꝓrem affectus; let⁹ effus efficax et ꝓrem urle, uia, ꝯ dñi commiſſa, ded et o⁹ commiſſa ritando. vide Abſtinentiam.

QII. An m⁹ regratus ꝓrem fle?

R. praticè loquendo affirmatiè; q dñia in regreno o⁹ eiꝰ impbliſ. Fund q in fale eliꝰ ꝓꝫ dñi q nemo ualet impoſſibilem inſtituendo aliꝰ inquiretur non dolere eſſet de peccatis dixi in praxibus loquendi; q dñia ſtria petitiè loquendo è multo pbliꝰ; imo⁹ mrlr loquendi in mrlr impoſſibile, q aliꝰ ſerio uelit de peccatis, ꝯ hꝰ elicitat ꝓrem fle peccata cauendo de cetero. Cum n⁹ ualet de pctis, niſi q adeſſet, fle intelligiſſe ea commbo; ꝙ let⁹ ꝯ ita aduertere, m⁹ ꝓbitꝫ ea imꝓſſum cauere.

SECTIO II
De Confeſſione
§I.
Queſtiones de ꝙ materiae.

QI. quid ſit confeſ⁹?

R. eſt accuſa⁹ ꝙna panitis de ꝓpijs peccatis ꝓdt ꝯpetum diuinis fáa ſacerdti ad eorum abſolucm exercenda rium obtinendam.

DI accuſa⁹, adeꝫ q⁹ ſuppſit dñi enarrare peccata. II. ꝙnia, et hinc debet fieri coram ſacerdote competente. III. de peccatis ꝓpijs: peccat hinc, qui referendi in ſua confeſſ⁹ peccata aliorum, utroto in eam plane impietatem, niſi forte id fiat indirecte, ꝙ ad cohibendam ſpem peccati ꝓpij; uti ſæpe fecit ut ceſſarent ꝙ cum gria dñi. IV. ꝓdt ꝯpetum diuinis; q h. ſcia ſubjacent clauibꝰ. V. ad eorum abſolucm etc: hinc ſi dñs aperiret q⁹ peccatum ſuum ſacerdoti ad petendum aliꝫ conſilium, ꝯ foret confeſſ⁹.

QII. An confeſſ⁹ fieri debeat coram confeſſario preſente?

R. affir: q cum ſacerdos abſens ꝯ poſſit abſolvere, m⁹ eidem abſenti ꝯ let⁹ confiteri. et ꝯdem Navarrꝫ in pluribꝰ conſſ. ſiorem ſibi fabam. dñs illicitam, ſed et inutilem cenſet, ꝙ ad abſolucm ſimilem h. modo dirigi ꝓcedat, alii

cum Regicalvo studiosus, quum hora saltem in casu recitis fuisset, si penitens signa doloris ederit.

III. An de facto confessio sufficiat, ut sit accusatio vocalis, sive fiat ore?

R. negative: Ita docuit cum Suarez. q admittatur ad confessionem mutus et agroti, qui aegre humana voce uti possunt. Dum. etiam Sabr. cujus sententiam mecum voluit confessarius, respexit ad id, quod ordinarie fieri solet, et rigide loquendo. Atq; deus forte scribendo, partem vocis omisit.

IV. An accusatio vocalis sit saltem de recitato peracta?

R. negative: q nullum h. signum requisitum constat. Interim dixerunt confessarium confitenti Lutheranismo vocem humanam articulatam, licet utique scripturam vel nutibus ad confessionem sufficientem, q ecclesiae ritus in regione. Utique nutibus juxta et ubi casu: cujus: modi est non solum absoluta impossibilitas loquendi, sed et magna difficultas et quam ipsi pudet mihi vix minima verecundia. qui si penitens ea verecundia mihi exiguibili peccata sua scripto exhiberet confessario praesenti, et diceret: de his dolens et peto absolvi; eiso: dem velle, sed licite absolvi potest. Valet id. Laymann, dicentes, si guttaris angorem confiteri absolute quem voce potest, aegre, nisi vel scripto vel alia peccata sua nutu respondere confessario quaerenti. H. si confessarius sit surdastet, ita ut peccata ea scripto legi audire possit, possit scriptum hoc penitente obtutum legere, eumq absolvere.

V. An sit de facto confessio sufficiat, ut accusatio penitentis fiat mutata et seipsum?

R. negative: q. j. dictum usum Lutheranismo confessionem fieri et interpretem. eam ad vitandum sufficit, ut reus Judici declaret, quaenam generatim sua conscientia, quidnam ejusmodi casuum absoluta reitis in ecclesia ob rationem ad questionem pertinentem.

VI. An penitens quidq teneatur adhibere interpretem, quo confessarius quidnam ignorat?

R. cum Sanchez negative, spectato dicto praecepto confessionis, cum nullum ejusmodi praeceptum constat. Suarez excepit articulum mortis, si prudenter morbidus dubitet de contritione elicita, coque in eo casu quis teneatur adhibere certa media salutis. Dixit in hoc casu ad absolutionem confessionem, sufficere sentiunt multi; addunt hi vero tum penitentem ea solum peccata confiteri, quae ad mane infirmitatis

explicare pt: cop dicta caã ẽm excuset a confess mal integra. 12.

§ VII. qñam integritas confessiõis regradus ad vlorem sñti?

Ante Rñsẽm nota: aliam ee mtem, aliam esse. Mathis est, qndo offitemur via pcta commissa: fliõ, qndo confitemur pcta, ad que conferenda hñ et nuc tenem.

R. jam I. confess q se logndo debet ei dm mthiter, qñ fiter integra. Qa Emich, q R. Sntum est rightutum q ndum judicij, in quo datur o'it frẽ Satiam, nisi cognita ms caã. Qa IIbi declaratur ex visa rã integritatis fliõ. dri q se: nam accidens fuit confessio pfã dm integra. Ita Dnis ... dr quõ, qndoam qñ ad vlorem et effm Snti fuerit integritas fliõ? R. dm sufficere, qndo penitens hñt phyam v mtem emendandi, rã cujus via pcta mthia confessario manifestare ẽ pt. q Deus q penitentiã nihil exigit, nisi qñ ejus phyã v mtem possibile est. Unde data fliõ integritas ad effectum est via, mthis autem dm ex pcepto requitur.

§ VIII. Ingbus casibg confess mtem integra dr penitti phyã v mtem inv fabl°. § IX. Imprimis phyã censeri in segntibg: I. qñ pcti alicujus mthis post diligens conscie examen recordatur: v si in grẽ quidem fiat, se mortaliter peccasse, sed pcta in mgõ pcti nescit. II. si penitens ob rõ pottiam loquele v idiomatis ignorans nequeat singula pcta distincte recensere, et in confiteri debeat. III. si pñtum sit, qñ penitens moriatur, priusqñ totam confessiõem absolvat. Dñi n post unum v alterum pctum explicatum presertim ex gravibg absolvendus erit. Dem est, si plures vg ptes eminens naufragium, plium, incendium, aut invasem latronum de via pellitg, et dm unicum haant confessarium, qi dcm ipsi ot post illos integrẽ confitteo audire. Dñi n hic illos post habitam omnis alterius qñ pcti novam absolvere potent; v si pcus Sacerdos dr in articulo mortis, et dicit alius mi revelat, v certe, q timetur grẽ contagium v mle certum pñtum, si Sacerdos hõ grẽ audiat agrotum, v denigs si o'it post Juam et aliorum simul in eadem via pñls laborantium confessiõem mthiter integram excipere; qua rã excusantur mthitg ituri indẽ ad conflictum, nauta et remiges in dcte impedite, qui simul omnes post dictum v unicum pctum unica absolutõe absolvi pñt ex Dnis Th. Sanctis.

§. omnes ḡo cāo ad pñam eḡ his ſuos reducunt: ⁊ eſt n' impiꝛ plā ⁊ iminēt pericli ⁊ oſſario prelū vite. ⁊ tibi, aut alii cui. cuiꝰ impiꝛ ſpūs gve damnum ſ: ſpōte ſ: ſortie. ⁊ ſi non ſtꝛo ſſi alioꝰ violac ſpūlis ſanctis.

IV. ſi moriburꝰ jam ſibꝰ deſtitutꝰ, et primoꝝ in ꝯmentiam incidat, ſſarium petierit, ⁊ ḡra dolorꝭ ediderit, ſbet cum ꝯcedo abſolvere, ḡpōſ ḡje lia ꝯgnā pꝛeſcꝛo ſ ſpectaverit, ſed ꝑ aliquem ſdem, vide ligand, miſſe exhibita ꝛeſerat. Cꝛo ſi ḡra dolorꝭ fuerit ſatis, certa, ſbet abſolute; ſi dbia videantur, ſaltem alter ſbꝰ h. cōdive: ſi capax ſ; dari abſolū ꝯ ed quid ſi nullum ꝯmōſcat ſignum dolorꝭ ſatum. ſ. ſi prudenter adhuc ſpōi poſſit à ſti moribundo ſtum ex ḡra dolorꝭ vi ordīe ad Confeōem, ꝛt illum abſolvere ſacerdos ſbꝰ condive, vt recte docet ſobat ad lig h. jꝰnctionem plenaꝝ hꝰ poſſe ꝯfeſſꝰ pꝛeto, et bonoꝛatiano, qui ꝓvidit ⁊ advertit multꝰ mortis ſbꝰ vulnerib.

VII. Confeſſarius integritatem ſcieri nrā impoſſibilem ꝙd pericꝰ dū etiā ſcire poſſet, et ſtm citra gve ſtum ⁊ alterꝝ pꝛeiudicium oneꝛe Confeſſi ꝑ se ꝯmittꝰ tenetur ꝯtra ſſa ſcripta mittia ſſarii revelare poſſit, ⁊ certe ſ ſtatuo, q̄ ſia ꝝ nullam diſcrte ab ejꝰ abſolvendi poteſtate ſet, dū n' ſcit, ſi cetera ꝯpetant, quem manifeſtā nullam rem diſſimulantem aut impoſſibilitatem excludꝰ, in ſet dict: q ſet pꝛeceptum diſſ poſſi ꝯ obligat ad impoſſibile ⁊ dupl ⁊ in mlt' ſbꝰ. ḡa autem cum oneꝛe Confeſſi ꝑ se ꝯmittꝰ: puta, vita, honoꝛis, fortunaꝝ et hꝰmodi, q̄ nemo ꝓpter gvem ingꝛuendam aut repꝛehenſionem, qui ſimul apud Confeſſarium, alig mꝛtle ſſere poſſit, ſcripſit ipſa Confeſſi ꝛatio ſtum in contemptum ſerat. Caſu, ſi plegiocat ob mꝛtem impiam Confeōem declarare, vide apud Diſenbaum.

IX. At et ꝙd ꝛcandum ſit Confeſſi platum impediat vtorem? Mandatum dei meam manum ad miſſam, vbi confeōem inchoat ꝓpter ḡtem dolorꝭ et ſpēi; cui dꝰ adhuc beat effectum ad gve pectum. vide Diſenbaum.

X. At ille vere ⁊ rite confitcatur, qui ſimulat ſe, qui pectum alig gve, ꝙd paulo ante cōmiſit, et ngm ad hoc confeſſo ſe eſſe, prudem antea ſcrib, et jam ſemel clavibꝰ ſubſcripſit.

Pꝛobatur: ꝙ dumodo ille vere ⁊ rite manifeſtat ſpem pectī mutandi. Conf. ca 20, ꝙ ſi in paſſim errent in pꝛeiudicium gꝛis confitentis, et ea pecta, que ab ultima Confeſſe admiſerit, cum alijs jam ſemel ac iterum ſ Confeſſi ſacramentaliter permiſcend; ꝙpter quod Confeſſarii qui hoc alite dirigere ſolent penitēſ, pꝛiſcam in ſ ſimilitudinem aliquam ſubeē ſuſpicantur.

q. XI. qd agendum ibi, qui vide quem offensus est; sed à quibusdam peritis mor. q. hm̃ inviente fuit absolutq; utr fit, dum peritum aliqd mortle incusa: se fuerit omissum in confess, et cujus poden recordetur; & si quem ob causam studiose reticuerit simile peritum, & si q. b. peritum aliqd reservatum sacerdoti confessq fuerit, qui nullam ab eodem absolvendi potestatem habuit? q. 2m̃ illum penitentem, q quidem repetere totam confessem, nec paratum, sed hm̃ confiteri adhuc illa recta, à q hm̃ inviente fuit absolutq.

§. II.

Resolvuntur varii casus.

I. Maximilla rta sfitetur: Ego cum magna peritia: dolemus vixi inde q errare. non memini quem defuncto aliq peccti in spē; dete hm̃, me in juventute deprim et pertes pecasse, dicunt dolet juventq; sed rascio am: plius, iniquo.

II. An aliq̃ pōt absolvi, qui in dri de peritorem accusat?
R. In acte in pōe et dbre fieri. Catet ex prav.

III. An m̃ extra penitem pōt q absolvi hm̃ ci, qui se accusavit de peto mor: tali?
R. pōe; q datur casq, in q hq penitti confess qd spēm et mm̃ peritorum esse inter mortales. ut aliquis recordetur quem, de peccasse m̃ mortle, nescit hm̃, in qua spē. q mris sortata penitis personā offensam dit, tam penitem juvare, examinq eam ocā spēs peritorum, in q hoc fm̃ divm̃ dicit delinquere; & am̃ rem in dubio h. examine pōt offensarius venire in noam peccti specifici, absolvat penitem in mm̃ hm̃. presertim si aliam adhuc offensam nam confessis certam; et penitens, si possibile recordetur h. peccti specifici, adhuc tenetur dicteri.

III. qd agendum confessario, si penitens ita rudis dt, ut nullum pōt exprimere peccm̃ specificum?
R. Dispēs melioris instructionis, et o dt rcta dare absolutionis, differatur pariter absolutio, donec rudis ille melius instruatur. sed hoc ctra mm̃ in casum rendat? q. excitato in eo dolore et proposito augendi, spei et charitatis eum absolvat, cogd se fatendo peccatorem mirabiliter: plicatum se aliquando quisse vel leviter impatientem, desisse verba otiosa, mendacia, offensas charitatis, fuisse inobedientem etc. q n̄ est, qui in hujusmodi rungm̃ offenderit.

IV. qd agendum confessario in casu Maximilla?
R. cum rtatur, se dixisse peccasse in juventute, ut juvenes solent peccare, facile, nisi magine rudis dt, nescivit mortale 3. v 4. q ea elicuit tollendo peccm̃ unicum in spē, & examinatur de peccatis à juvenib: q committi solitis. Porro quaret m̃ ex eo, an ita peccta juventutis in juventute confiteri debita dt, et nihil reticuerit.

II. Mendosa devotula rta se accusat: Ego deprehensa fui distracta duob preci: q; sed dolet hos distractiones pro viribus excludere: aqua n̄ se negligeā

omior lucri indulgeat; sed dimittit ie ad confessarium, quod, ne leat iterum mihi confiteri, cogd paper me increpaverit de multis tragnt Deum et proximum: petit n' bonus mispiriat, qua elapsa die dnica in die gabat ad audiendum adhuc unum sermon, ne ita resolvens, jam 4. audivisti, et tempestas h. est minus incomoda; preterea dixi mendacium; judicavi quem rem, it eam affirmari de hre; sed stbat certa cum, o' ste de hre: de his et aliis etc.

II. An mra confessi & mra culpe confessi?

Dicit dd sunt. q o' & peita. Nisi, it dd: q hoc hre adjungatur dictum, presertim si committantur ad devotulas, que appendant peita, ubi o' sunt, & aliunde committantur ire culpabiem negligend.

III. An Meroria potuisset absolvi in dato casu hre, qde accusavit preterea de aliis commissis peccatis?

R. si nra fuerit Meroria confessario, cui constitisset f. extra, si intra confessi, cam aliàs idem scisse peccatum inde certum, vide et huic potuisset absolvi. q minimum o' est, ut penitens distincte ea peccata hre de accuset de peto, sed sufficit, si aliunde hujusmodi peccatum constiterit confessario, et de eo taliter emendet de accusat penitens. Sed si nra non fuisset, consulat confessarius ut preterea peccatum aliqd certum repetat ex priori vita, ut heat si mra certam, qd optimum est consilium respective ad ejusmodi devotulas, que subinde observant & meras imperfectiones, & levissimos defectus in aliis confessionibus adhi solitos, hre ut repetant ex priorib confessionibus aliqd peccatum, presertim qd preceteris hre consuevam, et de eo dicat q si confessarius certum est de eiusto vre dolore, et mra, qd si post hre certa, non tenet ampli[us] de eadem obligari.

IV. An vre mentita fuerit?

Dicitur q consulta ejusmodi fuit peccatum: quod si fuerit ea, quae affirmavit rem ita de hre, ita judicaverit, etsi posset rem aliter se hre experta fuerit, o' loquela est dicta rebus, qui nec mentita. Interim si confessarius tempestivè hret, qui prudenter judicat ejusmodi, asserat multa, de quibus ejusmodi dicti, an peccata in se, non tenet memoria, ut multis grat, an si judicaverit hre levia peccata, q accusans se tis probat, se appendisse aliqm malam proximum si o' dicat qui affirmat mras imperfectiones.

VI. Poliandra volens lascivo committere cum proto suorum, ea sacerdos q qui confessa est dno Parocho, ne infamiam incurrat, utpote ab eo inter devotum femineum sexum curata, reticuit, et quem eo tpe, qo in difficili partu erta prolem adhat, et oib mrientium animo erat munita, idem animo urgentis conscientiae coacta, aperit alium confessarium se plene explicat.

II. In qbs casibg subgit ipsa tñ uxo confiteri.

R. Licet q se obliget precptum confessis sub mrtli ctmi pdcte: tñ tum penitum mortis, obligat tñ, ne sinis dei differatur confessio, sed ipsem rai precpti tuleri non ultra annum. Preterea obligat sub mrtli in articulo et prilo mortis, et hinc q se intuit prudens aegrotus, miles ante conflictum pcti, q. progressus, si videt imminere prilum vite, uti si ma vice exuitr, videns, aut ea pcta et iterum in caterio partubus tle prilum; tamen est, si tle prilum abijt, uti si in antecedntbg partubg qr sunt felix. Neq imminte tli prilo licite differt suam confessem usq ad ipsum partum, q in tli pregnis corporis sternus. Ad tli tamen prosecutus est, cui non dispona ad vrid dolorem. qd mt dicendum de prudenti aegrotis differentibg confessem, vis non ad ultimam usq luctam.

III. An Rotiandra satisfecerit precpto confessis sub mrtli facti: unde in vita prilo, q confessem sacrilegam.

R. negtve: q sacrilega confessio confessio nulla. notanda quod dixinta ad Alexandro VII. 1665: qui facit confessem ventate nullam, satisfacit precpto tuleri.

IV. Tubig puer duodennis a nativitate surdus et mutus, viterius vide matrimonium, dein a matre ducitur ad confessarium, ut eccipiat confessionem.

Q. An mutg et surdg inducatur ad confessionem.

R. affir: q dicunt pcta exprimi, quatum possunt. Si filius surdus et mutg non ita ut surdus, ut tñ aliqd posit audire, et quanti confessario q naturam respondere, ad quantum tutus confessarig: si nihil audeat, exprimatur prius a Matre, ad qd vitium adverterit puerum majus prilivem: quid q hoc et illos gestus velit significare ut si commodig cum eo agere posit. quaerat insuper, an ita ejus pueri jam alteri dicti confessus, cui jam in notescunt motus, gestus et nutg; et si, mittat matrem cum eo ad eundem. Audita di confessio inducatur ad vrum et cognatem dolorem, offendo am crucifixum, pcti incendo cum pia oculorum in celum elevatione, tandem imposita salutari panis, que respon tli vis alio ei pt, qm elevata pectoris huic, et osculato crucis, eundem absolvat et absolute et si de ejus dispone prudenter dubitet, saltem conditionate. Sedqd si mutg scire scribere? Tradatne confessem dare in scripto?

R. pblig contra plures affir: q saltem caveri pt, ne confessio scripta ei manus alienas veniat.

V. Fulcheria Matrona laeta existetur: Ego depo passa sum distractiones sub preibg, et qua vi mi conata fuerim, eas expellere statim redierunt. Dubito tñ, annos hinc inde negligens fuerim an residendo: si mi compatiet mutg, si forte satis diligenter,

volo me accusetam, q̃ cum rea cum coramdñ. ℔. ℞ forte q̃ locuta cum ea tra christatem proximi?

Q. I. An pōit penitens absolvi, qui mā peccta dubia enarrat?

℟. quia Ioānes ne quidem licite sub condicōe. q dā ratōnabilem causā non debet exponi absolucō m̄ condīta pro fundamēto, quod foret, si peccta illa sub dubio enarrata non cent vē sufficiens Confessarij ejusmodi peritti consulat, ut, si mā certam certam o hēat ab ultima confeōe, repetat aliquid ex priori vita, etc. si ℣ mmō vīle, si aliud elicere o pt.

Q. II. q̃ resolvendum, si penitens aliquo sit confessus ut certam de quo dubitabat, an fecerit mrtle ℣ vīle, si forte cogeretur postea, fuisse mrtle, q̃re an illis debeat idem ejusdem peccta adhuc semel iterari?

℟. negve. q illo confessus sit peccta cum integrum cum oibus ejus circumstijs, ut supponitur, neq mianū est, ut penitens ℣ confessarius elignoscat, an q̃ peccaverit mrtliter ℣ vnliter. q ℞. an ex casu fuerit e impōble. Dummō confessarij ignoscat an ℞. ℣ illud peccta ea gra Dei sit gve ℣ leve; Seq est, si quis peccta aliquo confessus sit ut dubium, q̃ postea dixerit, se certo commisisse. q dum confessus est peccta, putā sit in Corsica. Itaq per leges confitendi est certa, an am satisfecerit confitendo peccta ut dubium, cū incertum; q̃ ex confitendo nō in rōne.

Q. III. An bene fecerit Sulpitius, si gnāti confessario, a quo sibi, de negligentia in hac maxima distractionibus ut se expedias a Confessario cum pulose, respondent: ita.

℟. non ita. q peccta dbia confitenda sic ut dbia, et certa ut certa. Nam confitenda sic peccta, qui sit in Corsica. Imo diligenter ostenderet dbia ut certa, ne tireret ad se q̃. Excusat tū Sachez a peccto qui ex ℟. et ex simplicitate judicand, se consulturū fore in confeōe, plus dicendo, q̃m minus.

Q. IV. An an peccta mortlia dbia sint mā ā confeōe?

Ante Respōem ad notabilem q̃ quaedam notandum, dbium sed aliqd peccta poē integre ℟. mīs: A. pt alicui contingere dbium, an q̃ commiserit otra peccta ℣ omiserit. 2. pt̄ ei certo de actu, et dbio, an peccaverit mrtliter, an vnliter vg. quod deum plene adverte. 3. pt q̃ ei dbio, an sit confessus, nec ne peccta mortle, q̃ ℞. erit de commissis. Contra dbium sed ℞. mrtle pt et vnum, et quem imo, quod ex pte commissi stat ratō vē ꝓbis; pro altera pte stat o dō levis, non ℞. ℣, ut ex inde post probari prudens judicium. ergo ℞. dbium pt negandum impruderet. 2do ℣ pro vtra pte stat ratō vē ꝓbis. ergo dicit pt dbium simpliciter negandum. Imo quo utrq pte contrario

dat raõ vrē prbis et prudens: et hoc dicum dz̄ pōtum. Dam
q̄ I. ci dbium dīt pōtum, non ē obligaõ id confitendi. gl Dnis,
q̄ libertas ei vtatur in pfessiõe: vbi vt cadent cum Sanchez
et Suarez conclusiõ, dicaõ, sufficere pro commissõe dī prbiõ,
qm̄ iba, que dat pro non commissõe, non dnt hoc pctum con-
fiteri, q dēt Squi scitam prbleñ relictã dubiõe nē in hac mā,
cum dagatur de clore scitis. Nam de lr. dm̄ gl consco ḡ in-
tegra, que dctur in h. casu. Aliud ē de dolore. nam cū pōt
commissum ē pctum h. et nullum pctum remissum nē cum
h. scito, nisi q dolorem retractatum, m̄ dolor dbet se extendere
circa pctum dbium, q dī, si dolor eliciatur q non urgi.
q III. Si certum dī de actu posito contra dm̄ gritez obligantem, et dbi-
tem dī pōtum, an ḡ malia dī obrata, vg an cum pleno
vsu, et advertia actg dī pōtis, dēt gdem dnod: scīt obligaēm con-
fitendi, q adhuc innocea videtur niam in possõe, verū certius
attendum ē ad dubitantis conscīam, si nō dmorata ē grā, et
non dbet deum gritez offendere, non dtur confiteri ni dbiõ ex
gritez nō contingentibg ē prudenti ĵsumptio; si vrō ē conocia
culpa, et dbet gfiteri in pcta mortia, dtur confiteri, q ex
gritez contingentibg ĵsumptiõ ē otra ĵsum.
q III. Si pctum qđ ē certõ commissum, et dbium dī pōtum, an sit
aliud specie, prbis qdem gl multorum chtiã, qđ ō sacrio denuo
confiteri, q ubi h. prbleñ ē clarissimum, cius obligaõ hã et ruet
dī in certã; sed oppoñ chtiã videtur prbiõ, q in pfessiõe
gl. Ecclesiæ, nisi ĵsumptio dī pro confessõe, ubi dbõ dbeat, pollicitõ
discutere conscīam, et rite confiteri, q dñ gtuit, de confessum ē
pctum, de quo dbitat: secg est, si dubitet et non ad debita diligẽa
ĵta præstiterit.
q IV. Si dbium ē ingravãs imprudens, h.e. si dubites, an certum pctum
commiseris, aut certõ commissum dic confessum; et movum prble
tibi dī, q illud commiseris, aut non dic confessum, et pro altera
parte, dēt dī levis suspitio, non dnt raõ vrē prbis, huic confiteri,
q non possit prudenter judicare, te ō peccasse, adhẽ confessum, adeõ
dex est in possessiõe.
q V. Si dbium dextrgle ingravans, q nisi confiteri. Ita Marchantg, Lacruz,
Vivi, Ulloa, alīq multi contra multos, præsertim Antiquos. et raõ
gl/mo, q in dbio melior ē conditio possidentis. 2. q j. Frid. non ē obli-
gaõ confiteri peta mortia, sciti grd penitens conscīam hēt,
defl. memoriam: ad suspitio am ō est memoria. c. Iuxta. de his pctis
hī conscīam hoc memoriam dbiam. q I. Conc. dbet illi vi sui pris
et de confia absolui et sqbi prolata, præsertim cum frid spartam
promiserit de confessõe doctrinam: sed conscīa hi ingrã dubia,

non est absolute et simplr conscia. Deinde si frid. comprehendit sub conscia m̃ conscias dbiam: go et ea ex causa dbent confiteri peccata pove dbia: imo et comprehendetur conscia scrupulosa, q̃ m̃ Sot. nullus dicat. Interim fateor libenter, consultius ee peccata dubia et se logrado confiteri, q omitti pt filie argueitas, ad quem rao non obligs pro libertate, et q sit hec practica ab innovatorum q, que m̃ communiter obligaend, sunt et practice q̃ innovatorum peccata omnia confiteri, ex quo m̃ colligitur neitas. dixi, p se logrado; nam ol expedit, ut scrupulosi cta dbia confiteantur, q plerumq; levem apprehensionem.

VI. Pudendum dne prostitutum idem conscia tacta se resolvit ad confessm: si autem confitetur: ego hactenus fui edita ab libris divini: peccavi desiderijs, oculis, tactibq, imo ipso opere deprivando numerum o scio: nec scire possum, neq speculando, q jam annis multis st, a qbq o suo confessa.

VI. An et quando dbeat examini nro pectorum mentium!

Ad hunc de examinandum distincte et declarite, quatuor mbr ptes. Latet ea Ill. Salazar. Flor. et Frid. disp. 14. c. 8. dixi, quatuor mbr. cum n̄ adhibita mihi diligea ptr et expendatis premissis animadvta, o occurrat nro ctio certa, occurrat m̃ aliqs nro, qui a nro certo parum distare creditur, satisfaciet penitens, hui nro conjecturalem cogitando partes additis, plus minq, citra aut naturaq̃ pctm qui postea confessm iterare v defectum supplre dbeat, citra quam nro o ex arbitrio majorem certo comperiat: quia dbeat ee exactq, ita ut penitens dicatur dum excessum adhuc confiteri dbet dctor j. regulas prudee, attendo, q quam nro prudenter videatur diuturni in nro jam expresso. Nam quo major est nro exactq, j. regulas, eo major j. hac n̄ e exceptio, qui in eo censetur diuturni. Sic in 4. prudenter censetur diuturnum vi gettio duo, in 30 v 4. in 1000 v 4. porro cum vicesima inde ilgant unum peccatum p to aliquotico, citra q̃ ipsemet certo videbit, q ilgantur 4 v 10es, dubitde 5es, cum m̃ critico quidam unum o ilgantur nisi 2. v 3. ex his querendum judicio quem ilgant unam p to aliquotico. Sed quid dico ex precepto unus certum eq sect hoc S., et poterit experiatur, quovis vicibus le socipse. Item, dbet adhuc confiteri rai unam vicem, quatenus recetere bis vices priores; pariter dicatur: sectio certo decies S. quemlibet, sed postea expiatur, le 20es quos satisfaciet in altera confessm? sectio 10es. Nam de reliquis

confeor exprimit totum rem. Sed quid judicandum in casu
dubitat. que ut dicatur, rei certum, rei problem rudexprime
nt. A. debet sollem in his secundis premittere explicare con-
suetudinem peccandi et impetus, quo penitens in illa duravit
in hoc statu ab ultimo confess, et quis, qm frequenter vg intra
mensem vel septimanam vel m. chiem peccare de obliq, et cum
ibq, solutis ad conjugatis, vel voto ligatis, vel dyscolis, et cum
ibq prater propter frequentiis. Dem applicandum est usurario,
vel domi concubinam alenti, vel pecum concupiscenti caminand
vel vagati frequenter in hredia. Altero de actibq exterior o'erit magna
difficultas, ut pote qui o'tm frequenter contingunt, majoreit
de actibq pure intrins, qo in peritiam declr poterit, dicendo:
se paratum fuisse ad pectum patrandum, quies occas illius
vel memoria occurrebat, vel simile quid, hic n. fit, qd mrlr fieri
nt. Unde confessarij non debet in ejusmodi casibq urgere exami-
nantem ad certum rem; id enim sepe e mrlr nocibile, vita
incertum, ut nulla fides ei non adhiberi. aliter loquendum de
eo, qui dixit qué fovit odium in proximum, videtur n. et in casu,
posse dicendo inimicis impium odii, et inquies, sita est
quies exerceri actus odii, quies memoria inimici occurrebat, vindicta
quiaris, injurecans etc: et id factum diebq singulis
II. qle requiritur examen conscie.
Ad diligens: ita Trid. sess. 14. cap. 5. de peria. quia am requiritur
diligens, debuit dbet hm ex circumstra persone, qm vita pe-
nitis, et gris, quod fugerat ab ultima confess. Sic breviore
indigent examine, qui frequenter, qm quis raro confitetur.
ita qui crebre vivunt, et paim o'offendunt Deum graviter, qui
qui nullam fere raem, aut peccent graviter vel leviter. Qui rudes
ac imperiti non hm exacte possunt discutere conscias, qm
docti et periti. Hinc et cop confessarij juvare debet. Aliter
regrit AA. diligens medicorem fieri oportet, quem unusquisq
pro statu sui conditione et judicii capacitate in re seria velit
adhibere. Addit Laymann, qd negligens crassa, o'vro'leris hm
obsit vbi h. solet. Sequitur: an qui labilis est memoria,
teneatur peita sua convolare scripto. R. Aliter contra Basq.
non hri, q hs diligens est extraordinaria. Imo Laymann
et Salas dicunt, regrem mutuum hri confiteri scripto, eog
hic nog confitendi dum se sit oblig; qri vix id regent evadere

et Gonnaj cum aliis in casu, quo prudenter timeret, non peccare, quod eidem sententiæ licet tutiorem, primam non vitare ob probabilitatem. J. Lacroix ex mente sententiæ fuisset, si quis literas misisset pœnitentis suæ sacerdoti, et deinde coram sacerdote dicat: accuso me de his peccatis, quæ legit, tunc non videtur quod mente retineat ea omnia peccata, quæ prius pœnitenti erubescebat confiteri. J. eundem fuisse in casu, quo peccatum cum sacerdote in turpi dicat pœnitens: Ego me accuso de peccato, quod novi.

VIII. An pœnitens debeat manifestare objectum delectationis in cogitatione mentali exercitæ?

Negabat Soto, si fuerit mera cogitatio mentalis; tenet Cast, si accesserit desiderium operis peccandi, et nisi expressa delectetur de persona sit ut, vg ut est conjugata, consanguinea, quia mera delectatio voluntatis refertur in objectum, ut est a parte rei, sed ut ponitur ab intellectu. Exponitur autem aliquis ab intellectu de aliquo sub ratione formali, aut specifica, vg delectatur de fœmina non ut est conjugata, sed ut simpliciter fœmina est; quo modo contrahitur matrimonium, nisi sub ratione fœminæ. Dixi nisi accedat desiderium, quia in hoc casu intellectus exponit objectum sub ratione turpi, sed ut effectum demonstrativum hujus vel illius status aut conditionis.

VII. Publicanus tenetur ne dicere, quod dubitandum: nam est una pars integralis sigilli, et altera pars est scientia confessarii, nisi dicam, unum complex dicere non; sit dum sit quod peccatum, nisi quod revelatur complex.

Q. quid hinc concludendum?

Dicendum casum licitum esse publicano in confessione peccatum complicis: Navarrus criminis. ita S. Th. Lugo etc. quia infamia consistit in tali casu est inde conjuncta cum confessione, quæ infamia ponitur. Sotus circa in assignatam opinionem recta sententia: Imo, non est necessarium dicere nulla ratione quod ingrediens in personam pœnitentis, prædictus ejus vocem, aliasque qualitates et circumstantias. Idem quod est necessarium dicere nullo pœnitentis revelare. Excusantur dicentes simplicitate rudes, qui ex simplicitate revelant explicem, existimantes hoc minime esse ad explorandum dictum peccatum, ubi sit ab uxoribus, quæ vir quod inter confessionem accusant suos maritos, et eorum defectus exponit. Monendæ mulieres ne injurias alterius admittant, nisi in hunc finem quod cognoscant ejusmodi defectus, ut aliquo confessario consilium impetrent, et si adsint confessarii, quod velit pœnitens revelare complicem, ita petita, quæ

ilgr q̃ possint hr̃ nr̃a complicis, phibere illum debet. IIIt̃io quo juxta titulo sponte complicem revelat in confess̃, nullum incurrit petitum. Sunt aũ ejusmodi tituli: si petat consilium v:g: ut pos̃t vitare occ̃as: eum pximam, & consulat prie fama; possit n' ex rat̃ prie conscie et fama, gn̄ alterig. IVt̃o Sup audita in confess̃ de complicie cadit sigillum confess̃. Vt̃o Caute confessarig debet videtur vrig quaest occ̃as inficem in gr̃e: si v:g: advertit aliquam subr̃ ocumbere specie mulcend, utr̃q: ad cunq; peccavit, sacrit conjugatq; vocq; grec aũ nscer & alia cgna, ex quo pt vere in cognõem personar in gradu, et hr̃ sr̃e veritate, grande sorte piaculum. VIt̃o si penitens cognoscat, sibi narranda ocumbẽtia, ex quo confessarig debeat cognoscere complicem v:g: si penitens confessario voluit dicat se rubuisse rem cum sorore etc: Judicand prem quis Ad. Lemparium Item nr̃i grec aliquem confessarium, cui complex et pia ignotq esset, alii q̃ sentiunt, h. ex consilii, o̅ccatis, ut ait Caymana, qui judicat, q̃ aliqũ fama suspitionis complicis debeat cedere juri, q̃ penitens ret ad expiranda peita sua integra. VIIm̃o Tutius subinde penitẽs revelare complicem, ut si ipsemet o̅ velit succurrere suo rubori, saltem consilium petat a confessario, quomodo malo sit remedendum, et vare liceat confessario, ut possit uti scia, hausta ex confess̃. . .
Casus dt: si sciat penitens, sui vicinis principis vitio, ita ut saltem confessarig non valeat possit succurrere suo mlo. . . VIIIvo quid peccant confessarii, si qui exigant revelatem complicis, ut operam charitatis compliis praestaretur; cum confessarii dt, mederi vulneribus penitis, non alieris.

SECTIO III.

De Satisfactione

§1.

Questiones Dogmatica.

Qt. An confessarig vivo debeat injungere penam?
R. Negr loquendo affirmtive; patet ex Trid. sess. 14. c. 8. Viii I. quod si
p accidens fieri pt, ut confessarig o̅ teneatur injungere penam,
si penitens sit impotens ad eam solvendam, uti si moribundus.
Dico II. Quo pacto ex gr̃e duo mrtli: nam sicut Judex humg pro atroci
big delictis injungit severe penam peccare pt mrtliter, ita et confessa-
rig. Potr̃ qq peccare dnr̃ vel pro levibus pctis citra contemptum
nullam imponendo; ut r̃et Lugo et alii. Debet si penitens hr̃i

peniam, si ratibiſ sit, acceptare. Dici si ratibiſib: nam irratibiſ
misereb saltem velle o[ꝑ] mtuo, ut nec si foret mrtl mi obliv.
Si eam aut oblitg sit, neq ideo mtuo eadem peta iterum conſiteri,
nec opus aliud subrogare mtuo; ig si superiꝰ ſtibuerit id q excuſet
deniq si plenariam indulgeam consequatur. Sm dd certi o[ꝑ] ling,
confitentis hujus, debet pena impleri, injuncta m[ꝰ] ḡre indulge
arum. Et preterea addunt. gdo confeſsio fuit nulla, o[ꝑ] ell obligd
ad injunctam penam, q confeo erat nulla. Sto, qm omitt gvem
maam pro mrtlo ima vice confeſso, peccat gviter; Judicatur am
maa gvis vg rosarium, confeſsio etc. 4to qui maam levem
injunctam pro mrtlibq omiſſis, peccat hm vnlr, q maa levis
o[ꝑ] ex caus obligat gvis, et ad complendum integre teve o[ꝑ] obli
gas gvis. Sz. Qui maam levem injunctam pro vnlr omitteret.
Non peccat o[ꝑ] peccato, nisi vnlr, Qui vo omitteret maam gvem,
seu injunctam pro meris vnlibq, aut m[ꝰ] mortlibq jam semel con
feſsis. Ita Suarez, Laymann etc; q pro vnlibq injuncta o[ꝑ] debet pena
gvis. Sto si maa pena sit divisibilis et pars major impleri o[ꝑ] rit,
tel adhuc obligat ad partem ꝓbilem, tet minorem. Non dum
junctum sit jejunium in pane et aqua, peccat mtuo adhuc aje
junium more Eccl, si aliter o[ꝑ] pōt; q mel subtaa jejunii. Caterꝰ
qndoquidem sit mtia omittere peniam ex ejus parte, aut xumptam, attendā
e, an maa omissa ex xumptaa multum ex parum operat ad finem pcepti, aut
subtaa pcepti impletur. Sic qui injunctum e rosarium recitaverit
flexis genibq ante imaginem B.V. si recitet stans in cubiculo, im
plet subtam pcepti, nec pcat nisi venialiter; Secq e, si expansis mnibq
jusq cet orare; Si posset n[ꝰ] nbis mrtificaō, qui se subtrahere teve
o[ꝑ] e. 6to si penitens jam absolutg operat novum pectum, ut et ablo
absolvatur, debet m[ꝰ] nova injgi pena tet levis.

II. qō ḡre debeat imponi pena?

R. relr ante absolutionem. q hic exigit ordo judicii et praxis Eccl. qdo
confessarig plate ex oblivione aut turbae non injunxisset peniam,
satis fit, si eandem post absolutionem adhuc imponat. q nbis adhuc
caveatur ung alterius confeſsis.

III. q modis pōt dissolvi exalta pena?

R. si confessarig peniam gvem pro mrtlibq et quidem exigendam
extra dictum tempus injunxerit, dilatione ejus et quidem q nbis
imprimis hre lgma caa ex mrtliter peccatis innovandi, vnlr am dm

si pena injuncta pro solo ordine, aut ritu jam observato: feratur, & si parva ni pro nunquam confessio ritu injuncta fuerit. Si vero confessarius nullum minus designet, & penitens se tenendo obligatus ad implendam penam, qm primum commode fieri pt. q ni orby obligabg, in quibg diu & penitus, presente die debetur j. Eglam ff. de eglio Jurisp, ubi & to presenti die inhibetur primo quoque tpe. Potest ad medium annum differe penitens cne caa, inter cersetur mortle, presertim si pena fuerit medicinalis; contra si fuerit pena vindicativa dm non videtur ce mortle, differre ad mensem. ita Lacroix. Si quis de cetero penam sibi culpabili non implevit tpe prescripto, adhuc postea tenetur implere.

QIV. An penitens pria dca autentica potest injunctam penam mutare, q privatus vellet eam mutare in evidenter meliorem? R. negative: Licet ni privato pena, si ni mutato q in eadem regula: otro cojedanum. relaxatem clavium... notanda ni hai occae pro ista ab Alexandro VIIIo damnata: penitens pria autentica substituere alium sibi pt, qui loco illius penam adimpleat.

QV. An pena mutari potest, saltem ab alio confessario? R. affir: saltem intra confessionem in aliam eandem aut ni mitiora, & tm prius integram caam recognoscat, h. e, via petita, priusquam fuit impta dca pena. est probabilis; q alter confessarius het eandem potestatem, quam privatus. Imo het Superior penam aliquam imposuisset pter casus reservatos; hai adhuc pbr sacerdos inferior, qui eandem aliam potestatem het absolvendi a reservatis, commutare pt. q reservatio semel sublata jam non amplius ligat aut impedit illig jurisdictionem. Dixi I. saltem intra confessionem. q probig est, cum ds. in mandato de Smithis, quo supponat potestatem clavium, hai extra confessionem fieri? R. Imo Conings, Averse etc apud Lacroix dicunt, negatem eandem confessarium posse extra confessionem mutare penam, q muris recordetur datus pauthi, q non het potestatem clavium, nisi dum agit pter confessarii. Dixi II. Quia integram caam etc. q commutatio penae est actus judicialis, qui ordinarie nequit prudenter exerceri, nisi cognita caa. q tm multi DD. dicunt, hac practica observari ab eis non est mirandum, sed fugienda, si penitens justam causam offerat, cur dispensatem petat. Ita Layman concedit, q

quisquis Hesparie h. scriam ad plenu ng vrai fregitatis ejus
evit. presertim si pariter ad repetenda pena difficultes ve-
ruq; ipe videatur, & limus g tractatur. Sed ma scriā e
ge nobis.

VI. qmadmodū sint resolvenda oca Satisfactionem & indulgeaz.

I. Indulgeā & remiō nanq; differūt pro pctis actualib
idem remissio concessa ad Prelato Eulcā ex caā rationabili
& applicaem Thesauri Eulcā. Dicitur remiō nanq; differūt: g
nanq; ad profanum vocatum aliqa & pena aterna remittit &
culpam venia ... II. pro pctis actualib; g originle remittit & &
ōmnium. III. ad Prelato Eulcā qui pro tota Eulcā et indulgentijs
ml. ratijs & Solus Papa; Epi n̄ ecclesie possūt indulgeas unig
anni in dedicaā Eulcā, et 40 dierum in ejus anniversario,
et quotiēs justa caā exigit. IV. ge caā rationabili; g Prelati Eulcā
& dispensatores mysteriorum Eulcā. V. & applicaem Thesauri
Eulcā, qui constituunt primio & mtis Christi; secundario
& mtis B. V. & ss. ... 2. ut gō libi lucretur indulgeaz, requ
ut sit baptizatg, et vot ōmnium actor peccaverit. probe n̄
est, quō indulgeā applicari possit catechumenis cum vivis,
n̄ defunctis & modum suffragii, ut sit Lutherg concedentis
nec excommicatg. 3. ut sit in statu gratie saltem tm,
quo ultimo opus iniunctum impletur. 4. ut opus
prescriptum factum ex gre, quo ipsi debitum a concedente in-
tuito ut saltem virtualem saltem veritem lucrandi indulgeaz
et fiat oblatio operis prescripti ad mentem concedentis, ut
ōm Lutig asserit. Amore ... dixi, ut quis sibi lucretur
indulgeaz. Quam difficile ut lucrere per opera prescripta
nec o est, ut ex his in gratia. ergo ut indulgeā sit ōmnium
fructuum, requiritur gratia ex parte recipientis, ut ait Laymann,
quo addit, certum ē, qd indulgeā concessa pro vivis non possint
applicari pro defunctis, nisi h. ipsum Papa in Bulla exprimat
eodem modo fructus applicantur alteri vivo, nisi in ea prefata con-
tineat Bulla, idq; raro conceditur, ut ait Gobat. 3. quia
indulgeā elapso gre ipsi facto, si locus & res, cui ē applicata
indulgeā, destruatur, & essante toto fine cessat et

vero revocare n. 6. si prescribitur visitaõ Eccl.ae, potent satisfere
orando ad oppium; & Eccl.am utpote clausam adire non potent, nõ
inscripta sit visitaõ certi altaris in hac Eccl.a; gnõ et hõi videatur
sufferé, & ad oppium Emõi sit veritat ad illud, & multo prescripta &
visitaõ pluriũ altariũ, satis est, si ex eodem loco uvertere
ad singula. Ligueris, que vis et fõis dt clausulã. volumus
autem, ut presentes litere sint nulle, & alia indulgeã con:
cessa dt, eadem Eccl.am visitantibq. Q. cum Ggaé 1676
libita, et approbante Pontifice eã clausulã nõe Stineri altaria
privilegiata pro defunctis neq indulgeaõ certo gri personarum
accessas, ut confraternitati, regularibus et capitulo, aut certum
opus pium in Eccl.a seragentibq aut jjo, qui scholiana doctrina
erudiuntur aut eruditi, neq comprecaõ 40 horarum, neq, qõ
pro unica via concedntur. 7. Si indulgeã accessa sint ad 7. an:
nos, non debent amitti jubilario anno, nisi eã additum ad 7.
annos proximos, q censentur indulgeã concessa ad annos 7. ubi:
sq; anno am jubilari cetere indulgeã omnes plenarie concesse
pro vivis: aut in ilgdum defjs, que possunt applicari defunctis,
eo anno suspendntur. Nihilominus dum declarand clemens
XIV. possunt indulgeã aliaõ pro vivis concessa, durante anno sancto
applicari defunctis, etsi in concessione non fuisset expressa hec
facultas. & possunt in indulgeã aggris bis in die, dita dulla
dndt.

§II.

Resolvuntur aliqui casus.

Iquattuor confessarij omniũ rigorosus imponit penitcas vide
quod debeãt in publica, dum subinde distractus est lib au:
dive et in hac non recordatur omniũ peccatorum narrato:
rum, adstringit ad repetendam confessionem, judicans ad emovend
penitcã regni debitam peccatorum recordationem.

I. quã penitcã debeat imponi?

Omnibus ex hoc declarati cuinã principiatur, nec a deo, nec ab Eccl.a,
sed ca regla est prudca confessarij, habitã penitcam rõe facultatis
et conditionis, ut in attentis his omnibus sit proportionata delictis.
Ita colligitur ex Trid. sess. 14. c. 8. c. quãlibet in. volandum con:
fessario I. ne sit nimium levis, qõ pt contingere, si ex hmõi respectu
aliqua etiam interea penitcam ignaro nõ libero mitigeb. De
quo c. Trid. loc. cit.; ne si forte peccatis communicando, et indulgentiis

cum penitentibus agant, levissima quam opera pro gravissimis delictis injungendo, aliorumve peccatorum participes efficiantur. II. ne sit nimium severi, attendendo pium gravitatem peccatorum, sed re-flexive ad casum mitigantes, cognitis gravitate mitius agere cum penitente, quam rigidius, nisi aliter suadeant circumstantiæ, ut apprehendat penitens gravitatem culpæ, quam saltem aggrediendo advertit gravem pressuram conscientiæ in mortibus.

QII. quanam sit causa, ob quam pœna debita levior possit injungi? Respondetur, I. si quis vere sit contritus. II. si lucranda indulgentia quo in casu minuenda vel omnis pœna medicinalis, quæ tali indulgentiæ debitum pœnæ mitigat, vel in ordine ad relapsum præservandi. III. si pœnitens sit debilis vel infirmus. IV. si timeatur pœnitentem majorem pœnæ capturum. V. si dubitetur, an hæc sit magis obfuscata, quam profunda. VI. si ita videatur alliciendus ad frequentem confessionem. VII. si timeatur pœnitentem multa opera satisfactoria debere peragere. VIII. si speretur sic pœnitentem sæpius rediturum ad eundem confessarium, qui judicat prudenter, cognita pœnitentis indole, quibus operibus ad frugem recepturum. Denique si non multo levior pœna imponi possit, quæ vel absolutionem confessarii magnopere illam precaturi-entium: Passio Dni N. J. C. etc. quam in habitu pœnitentiæ attendant præsentiant solliciti confessarii.

QIII. quanam opera potius injungi et utilius injungantur?

RI. cum Trid. sess. 6. c. 14. dicat, quæ impertiat quemcunque cultum Dei, jejunium, quo res hic venit omnis mortificatio magna, dum interna. Eleemosyna, quæ completitur omnem actum virtutis proximo impensum. 2 h. ora et satisfactoria. Septem hæc placerunt injungi opera extrema, præ cæteris imponi actus interni fidei, spei et charitatis, contritionis, meditatio extremorum et passionis Christi etc. III. præ cæteris imponi opus aliquod faciendum, vel suadendum, ut saltem aliquis opus supererogationis adhortetur, cum hi proderit multis diligenti vindicari æquitas, aut saltem ut opus aliquod jam factum exactius et devotius peragatur. Præterea si confessarius injungat vel audiverit sacri et jejunium etc, oportebit ad quæ pœnitens de se obligatur, sibi id exprimat. IV. præterea injungi oratio pro defunctis, qui imponitur actus charitatis, et

eleemosyna operatis: nec dispositus penitens ꝛ vi satisfactoria, q obe-
bat actus mēt illi, et vis satisfactoria oratis ex opere operato. Dixi
ex opere operato. q ut docetur in Scholastica, satisfactio ea opere opato
operatus ad remissionem pene.

III. Illo pacto eo utiliores sunt, quo sunt accommodiores personæ, caritas
in ordine ad eum efficiendum et augendum. Sic eleemosynæ divitis ea-
ri, et negotium. Opificibus die festo laborantibus efficacissimum satisfactionis
genus. Caveat in Sabbato, ne sibi ꝛ suis velit applicari eleemosynam.
E. contra pecta carnis, ebrietatis, gula volent macries corporis, jejunia,
cilicia, castigatio, subtractionem cibi. D. contra pecta odii, invidiæ
iracundiæ maxime vlent opera benignitatis aut charitatis q proximum. Hæc
jubeantur orare pro jis, q odio habet, illos alloqui. 4. Bibos illis, qui
vix tempus habent orandi, aut aliunde habeant die orare, non multa oratio, sed
bona pauca opera faciendo, exacte, et cū fervore injungenda sunt vg,
ut certis certis confiteantur, ut mane faciant obsignum apponum, ca-
stigati præscitim hi pectum, vesperi eliciant dolorem facto examine, petendo
à Deo gratiam, se emendandi cū firmo ppō, ꝛ ut decumbentes cogitent,
se aliquo morituros, et à lecto ꝛ surrecturos, recogitent, quo actis
meant eos, qui obierunt in nocte; qui ad certum vitium inclinatur,
cogitent se brevi adjudicio vocandos, cogitent ignem in gehenna, in mentem
revocent præsentiam Dei, ad veniam pro tantilla voluptate se tradere igni
infernali. Si labantur, ut statim eliciant dolorem, et renovent ppōnum
ut fregerint eliciant vg actus fidei, spei et charitatis. Ceterum pro parte
pœnitentis mirabere et vicissim pœnitentis, qualicat concepta de verbis sacrijs
apponendo pectori universum ad Statum, prima, exigratitudinem gā Deum,
gō bona confecta ipse non reddatur integra, gratum ad minimum eum expectat
purgatorium, aut neglexisset, si oblationem habuisset, illam voluptatulam
pro jejunio D. dierum in pane et aqua. careat in illa vicissim convivijs.
Pro consuetudinis autem pretio vitandi sagates pœnitentis: vg ut certo die iterum
confiteantur, ut toties, quoties relapsi fuerint, detrahat aliquam pœnitentiam pro
solvant vg orent Deo Patri et Ave, dent aliquam eleemosynam, corpus af-
fligant, ut singulis diebus q aliqd tempus certas preces recitent.

IV. An licat ꝛ imponere penitentiæ publicas?

V. ꝛ nec sit ad tollendum scandalum publicum pro peccatis publicis, non solum
licat, sed et deberet imponi j. Trid. sess. 14. cap. de Reform. q penitens intuli
tollere publicum scandalum, gō et intuitu ad media alia ita non manifestat
confessario, utpote jam aliunde notum, sed inducit eum ad explendam suam
obligationem et manifestandam resipiscentiam. Si confessario injungat pœnitentiam publicam, ut pœni-
tens retractet sermones contra fidem, bonos mores, calumniando coram
jis, qui audierunt eum, non in sine authoritate Ep̄i injungat pœnitentiam publicam
solemnem vg stando ante fores Ecclesiæ cum cereo accenso.

VII. pro pecto occultis quidem viis gravibus publica extraordinaria pœnitentia

non e imponenda, q e contra usum Eccle, et quodmodo infamaret penitentis
ejus. D. Th. et alios contra Sigillum. Recte Dr docet Suarez, poe confessa-
rium imponere aliquid minus ad standum relapsum; vg dimittat h. offen-
sam et hr elemosynam. dimittat illam personam, et penitentem debi obedire
ejus auctoritate spiritus x m actiõ penitentie penitentis. Neg h. casu fingitur sigilla
q adt consona ad penitentie debitg. Obtendem causam pt et injungere opera
pietatis vg jejunia, frequentem confessionem etc, presertim cu dnt quae
dia, quae possunt et a multis libere fieri ex pietate.

IV. An Quattig bene juxerit respectum penitentis?
R. negative, si alia via penitentia inveniri potest. Nam in ordine ad injungendam poenam
debet, si Natg penitentis saltem in aliquo adhuc sciatur a confessario.

V. Quattuor post confessionem impedita, quominus Natus persolvere poenam,
committat aliquid, et hr obliviscitur, dum iterum confitetur, hbet con-
fessarius reminiscitur, q nondum persolverit poenam, atq et hoc confitetur
paratam se aboreth ad eam adhuc persolvendam; aliqui placet omittere
poenam, q non multum possit iterum lapsus esse in peccatum mortale, putans
poenam libere persolvi in Statu gratiae.

VI. An potuerit absolvi Quadrila, odium partis suae poenae. nec prioris con-
fessionis?
R. affirm. cum n hoc sintum ut duo distinctum ab altero, non e ratio, cur hoc
posit non possit, let antecedens non sit integritas ejus.

VII. An poena debeat impleri in Statu gratiae?
R. ex multorum sententia in foro debet hbi vati. q suscipit partem Stuti in-
digne, et ponit obicem ejus, qui removet poenae temporalis. Negant m in ultimo
cum Lugo, Sacrosancto etc. q adhuc novae saltem pars poenae qui medicinalis
subinde imponitur persolvenda ante absolutionem datam a mortalibus, et
mihi p. persuadeo esse, non nec penitentem saltem partem poenae peractam persolvere post
relapsum, denig q deleto obice cessat amissio poenae temporalis.

VIII. An poena Stuti debeat impleri eam inflictam satisfaciendo?
R. probig esse, q debeat. non in regula inflicta fuis Dum Sanch. et Lugo,
sed sufficit veritig impleta et efficax, quae refertur h. opus, q penitens ita
sit constitutus, ut velit postea opus hoc obligari satisfacere, et hoc dum
hoc SS. non negatur, ut fiat cum inflicta reflectente ad Situm et recta
confessarii. Servit h. Sctia Scrupulosis, qui quia debitant, an resolve-
rint poenam sibi satisfactionis, item rudibus, qui etsi ex praxi
debeant inflictionem satisfaciendi, plerumq de actu huius cogitant, ideo
persolvere h. e illud opus, q Confessarius injunxit.

IX. Quisnig accepit pro poena, ut dé h. festo audiat duo Sacra, dumq primum
audivit, incipit debitare, an teneatur ad hoc audire duo, cogd pro poena
acceperit audienda duo, et sceptum Eccle eum non obliget, ad audiendum
unum.
Q. quid respondendum?
R. ed non teneri audire duo sacra, q ex secundo fnitig let presumere,

Confessarius tm̃ voluisse, ut preter ordinarium Sacrum audiat adhuc
unum. Secg cét, si plane expresisset Confessarius, q̃ preter ordinarium
teneatur adhuc audire duo. Dici n̄ si Confessarius ingeneret, ut pœnitens
audiat singulis diebus q̃ Hebdomadam Sacrum ⁊ q̃ unum mensem,
non tenetur audire duo diebus dñicis et festivis. q̃ tñ pœnia jam civil.
erat opus supererogationis, ut advertunt Corizzas, Lugo etc

SECTIO IV.

De Absolutione et Sigillo.

§I.

Questiones Dogmaticæ.

Q. I. quand dr̃ foa h. Sacr.

Ritualia dicit: Ego te absolvo à peccatis tuis in nõe Patris etc.
an aĩ h. oia vba, ⁊ quæ dãt de ejus foã, vide Scholiasten. Porro
foã h. Sacr. constare debet ab ips. Confessario, prolatis, et ad
ipsum pœnitente presente dictis. vs. pœnitente: q. d. let absolvere
absentem, ut patet ex decreto Clementis VIII. qui dub. prout Judicis
ipso facto incurrenda et reservata Sno Pontifici prohibuit, ne deinceps
quis h. Sacram ñ sit probatus tm̃ in quadam scientia defenderet aut
doceret. In confessionibus frequentioribus et brevioribus omitti pt: misereatur
tui omnipotens; Satisq; erit, si dicere à dñis: Dñus N. J. C. etc usq ad
illas dicet: Cujus D. N. J. C. etc ⁊ urgente nõ aliquã partem in prio
mortis, breviter dare pt absolvens: Ego te absolvo ab omnibus censuris
et peccatis in nõe Patris etc. ita Rituale Rom. q̃ ñ monet, si neces-
sitas et causa, omittendam ea verba, superadditis. Imo ego cùm
sit communis contra dictam praxin Eccles, omittere aliqd de foa, incipi-
endo à dñis: Dñs noster J. C. usq ad vba, Cujus dñi etc, tm̃ rationabili
causa, videlicet si urbe. Imo si prudens sit suspicio, pœnitentem
censuram aliquam ligari, dub. qui pœnitenda sit absolutus ab illa,
quod prohibetur ⁊ illam usus Scriptorum.

Q. II. quid observandum circa absolutionem à censuris?

R. I. si absolvens à pœnitente à vinculo excommunicationis, pro tuto foro interno,
judicat Gobat ex Rituali Rom. sufficere, si absolvens dicat: absolvo
à vinculo excommunicationis. Si autem ñ pro foro externo, idem Gobat cum debue
dicit: Dñs N. J. C. te absolvat, et Ego authoritate ejusdem D. N. J. C. N. V.
⁊ reverendissimi Epi N. N. S.: quia let Confessarius absolvit ex delegatione Sedis
aut Epi, ubi vg faciunt Regulares mendicantes. Mihi concessam absolvo te
à vinculo excommunicationis, in quam incurristi, ⁊ incurrisse declarat ex præcepto
factum ⁊ cautum fuit: avat hic factum ⁊ cautum, et restituo te communioni et
unitati fidelium et sanctæ Ecclesiæ in nõe Patris etc.

R. II. si pœnitens absolvendus do à censura suspensionis et interdicti,
restituo quidem eidem facultatem absolvendi à peccatis; non tñ peccat ille
qui ejus Confessarius, si censuras ejusmodi tollat post absolutionem à peccatis.

q. censura suspensionis, prohibet usum sanctorum, interdictum am̄ ne
ipsi aliquem sanctorum duet extremæ unctionis, Ordinis et Eucha-
ristiæ extra articulum mortis, non am̄ Agnus, nec Cardinalis nec
Stolæ. Formula h. absolutionis præmissis aliis vz Dñs N. etc ego: ab-
solvo te a vinculo suspensionis, qm̄ ipse sanctus de ē casum pro. in-
cursus: si incurristi ē incurrisse deberet es, in nōe Patris etc. Li-
cuit super dispensandum lit super irregularitate, cum quod absolucem a cen-
suris subjacenda et h. formula: eadem auctoritate dispensio tecum super
irregularitate, in quam ob h. ē illam casum incurristi, et habilem te reddo
ad suscipiendos ss. Ordines: ē dijam lit ordinatq: restituo te cæteris
ordinum et officiorum suorum in nōe Patris etc. Sono vita absolutis
simplex rectis habent modo impravo, non am̄ deprecavo, q. sacerdos,
cum lit Judex, debet pñs sanctam cum authoritate.

III. qd lit figitum confessio simplex?

R. é obligat. non manifestando aliqua am̄ ca, que accepta fuit in con-
fessione simplici, et quod manifestatio sacerdotum redderet odiosum.
Dicitur I obligat, que fra ppl, ut. dico ē mane factum in prima es
confessé revelet, peccet mortiter; nisi forte lit vnle propter defectum
plene advertiæ, ubi et vnle videtur ce Ariaga, li prohibentur
tanto Am̄ indicia suspicandi delictum aliqd premittit. Dicitur II.
manifestandi, id é, reddiente, nec indirecte. Indirecte am̄ manifesta-
retur, li dicetur, qd penitens ad lit absolutq ē remissq ad superiorem,
ē accesserit grē periam. Unde et t illicitum ē confessarius com-
ricat ad suppliciud, dicere de uno eorum, qd fuerit interiens. q. li in-
directe poterit suspicionem movet, qd aliqui fuerint nocentes.
si m̄ probatum ppl eorum ex paucis penitentibus, de qbz sermo é, p.
exteris laudare, commendare etc. Dicitur III nunquam, id é in nullo
casu, si urgeat, si mortuq lit penitens. Dicitur IV. ex confessé simplici
q ex h. sola oritur obligat ad tendi. Dicitur am̄ confessio simplici,
que fit ad suscipiendi absolucem sanctam, si jam confessio lit com-
pleta, si integrata, si veda si invida, si detur absolutio, si dispen-
tur, aut negetur. Unde infertur I. siquis bona fide accedens ali-
quem, putans ē sacerdotem, qui non ē, ē non ē approbatq, et ei con-
fiteretur, ipse tenetur ad silendum. Bene é, siquis sacerdotem accedat
consilii ca, videndo petiri, si opus fuerit: q jam ē confessio integra
ē alterum reducitur simplici. II. Si confessio fieret m̄ sacerdotis ad sus-
cipiendi, intuendi, invitandi confessionem, ē ad non accipiendi absolutio
non oritur obligat silendi simplici. Bene é, si velit Am̄ consilium

pro avertenda infamia & alio malo simili: licet ei dicat multo pectio dicto,
accedat, volens hre Sibedam confessionem, q confessio est. Oritur hic
in dictis casibus obligat secreto pnis. Sed ligius sacerdos volens audire
peccata S. Petri obligaem eigilli tnet Lugo, licet oritur casus, qui ni
minus audit confessionem penitentis stans ad confessionale. regat hic casus.
Ligo se accuset de peccato non cupiens absolui, tnet Lugo, qd ngra
Sibedam confessionem; qd vrum est, licet, qd confessarij non soleant
dare alijs, ita leg ait Laymann, et Sibedam, licet soleat dare alijs, q ngre
in libris secundum ea saltem indirecte dicere, qd ob hanc rite confessus,
& ob absolutus. Oritur am hic obligat eigilli ex J. Dio et natali, peccatum
contra eigillum peccat ctra Religionem, justiam et fidelitatem,
sicq triplicem contrahit maliam.

§ IV. Quæ cadant sub sigillum Sanctæ.

Et ideo, qd manifestat penitens in ordine ad absolucem, et cujus
revelo redderet hanc ordinem odiosum. Hinc cadunt sub sigillum i. via
peccata, si vera, si existimata, essi aliunde nota alijs. 2. Omne peccatum
circumstans, imo et ipsa eorum, ut ligius confiteatur se ipsum tactum alijs,
q incarcerasse Petri, se gavisum de infamia Pauli, non ut dicere
confessarij incarceratum esse Petrum, Paulum fuisse infamatum. 3.
peccata completa, et si absq recidiva et peccandi consuetudine revelata, q ouia
confessio sacramentalis. 4. pœnia injuncta penitis, si illis ut, quæ effect
vigeat, pro peccato mortali, & mortali gravi aut pluribus mortibus. 5. de-
fo mali manifestati ad explicandam in confessione circumstantiam peccati, ut
si penitens dicat, se male suscepisse hic ordines, cogi ut illegitime
confessarij ejus dicere, qd illis ut illegitime. audit Lugo aliqo se de alio
cognito ea confessione, sive de eig se accusat penitens, et hos magis
vult manifestari; alios in confessione; glos Avg dicens modo cognita ad
vertatur penitenti esse blasphemum, sacrilegium, abominabilem, principis
indignum etc, atq hos non esse malum eigilli censet cum Navarro,
dogd penitens de his se accuset. qd vrum est eatenq, quatenus redi-
dunt confessionem odiosam. Contra sub sigillum cadunt i. virtutes
penitis. 2. pecta aliena, si mere historice narrentur hic confessione
cum peccato proprio. 3. Votum Religionis, apostasiæ subeundi; secus
ejus si ratio explicandi peccati referuntur. 4. Eadem penitentis
egre fert Sacri, uti qd ut uxorati, Sacerdos, Germani etc.

§ II.

Resolvuntur casus.

I. Sacerdos ad audit confessionem penitentis iterum iterumq redi-
untis cum iisdem pactis, imo dixit absolucem: cum autem iterum
rediret, ei penitq negavit absolucem.

II. quid dandum negandum & differenda absolutio?

§I. q̃ gloser dare dã absolũ̃ penitẽ hẽs et rite disposẽ q̃ confessa. acquisivit jus ad absolucõem ex facto contractũ.

§II. q̃rit dã absolũ̃ plane, & adverta q̃ caute indispone, & hoc mẽ, ut si relat convenire offensam, deserere occãm, ꝛimand, eam dare possit etc.

§III. differe dã absolũ̃, & confessarij advertat consultum ee ad con. ꝛimandum pariter in ꝛpõs, & advertat defectus examinis, ne fieri possit.

§II. quis discedq̃ a consuetudinariq̃?

§. qui freqũter relabitur in eidem peccatum: quæ am frequẽtia relapsus dicatur, ut aliquis dicatur consuetudinariq̃, non una regulã determinandum, sed attendendum ad reãm et circumstãs partis, ad animum peccandi. Nam pecta, quæ vbo & cogitãe fiunt, diuturnis, diutius committuntur, sẽi major in ijs regitur rõe ad frequentiam ea consuetudine. Deinde ad consuetudinem requiritur relapsus p notabile tẽpus. Nam qui ltm̃ per mensem semq̃ relapsus e in peccatum, nõdum adhuc totius mensis consuetudinariq̃ habendus est, et relapsus, qui committitur frequẽs regni otium, non censetur frequens regni aliqui modum. Sic certum peccatum sæpe committitur in septimana, & deinceps quaterve per septimanam recurrat, non vero & totius q̃ mensem. Similiter qui duodecies per mensem peccaret pecto mollitiei, censetur frequenter in mense peccãsse, non tñ & totius intra annum. & singulis am septimanis & annum & aliqui annis sic peccaret, habendus e pro consuetudinario. Semq̃ pecta q̃ minus deliberata & ex fragilitate facile committi solita majorem semper retinet.

§III. q̃modo practice agendum cum consuetudinario?

§. regulariter ei dande e absolũ̃ extra occãm proximam constituto, quæ prudenter judicatur ee dispositus, nisi timeat confessarii prudẽs eum deferri ad aliquod tẽpus. Inquiris. ex quibus indicijs possit fieri prudens judicium de dispõe? §I. ex indicijs sinceri doloris et efficacis propõi, qualia sunt suspiria, gemitus, lacrymæ, & penitens longum et difficile iter pro motu confessionis fecerit, & pectum aliis celatum magno cum rubore confiteatur, & aliquo timore à pecto abstinuerit, & saltem semel vinum erit, & certam, probatam sanctitatem vitaverit, & remedia contra relapsum præscripta adhibuerit, & de industria redeat ad eundem confessarium. Unde infertur I. quandam ad consuetudinario absolucõem ꝛ. & solit serio adhibere, medijs præscripta & jam præscripta non

raro negligat, nec modo agnoscat extraordinaria dolorosa et pro[pria] dig[na] let[hali] dicat, se jam paratum adhibere media difficiliora. idem faciendum si prod singulas confessiones frequentes deliberate relapsus ex[is]tunio ab uso alterove vit[io] confessar, nisi advertat agnoscatque extraordinaria disposit[ionis]. II. dissuadet absolut[ionem], etsi penitens judicetur dispositus confessarij judicium hic dilatem mam ei ad imponendum pretorem, ut major industria poterit sibi caveat; imo si judicat hanc ei utilem penitentiam moturum ejusdem, prout ma[gis] differre absolutionem ad breve tempus, ma[gis] vivo pernitiosum, let h. practicare ordinarie consultum s[ancti] th.

II. Demachus Sacerdos hro[dotensis], penitentem, qm[odo] advertit incurrisse excommunicationem, interim inter concursum penitentium oblivioni datum eum absolvere priusquam ab excommunicatione, qm[odo] a peccatis, cujus reminiscitur peracta jam forma absolutionis a peccatis; hinc quasi haesit, quid agendum. alia via prod[ierit] absolutionem penitentem adhuc confitetur peccatum mortale, a quo iterato absolvit, ut ad[ver]tat advertant.

Q. I. An prudenter quis absolvi ab excommunicatione, qm[odo] a peccatis?

R. affirm[ative] quia excommunicatus licite potest omnia facere aliquod omittendo. de formula quae dicta in quaestionibus dogmaticis.

Q. II. quid in casu pro, quo videtur Demachus incautius oblitus excommunicationem absolvisse ab excommunicatione ante absolutionem a peccatis, si agendum?

R. absolvat eum adhuc ab excommunicatione, quia regulariter absolutionem a peccatis; quia h. veda illi, si B. l. data fuerit, et recepta a penitente. addit Layman, Sporer, Navarrus alios, videndum ne absolutionem a peccatis non praecessa absolutione ab excommunicatione, quoties penitens suae excommunicationis ignarus et oblitus, R. fide fecerit, cum onere ma[gis] prudenti petendi absolutionem ab excommunicatione quam ei incurrerit, quia reconciliabile, quod velit pro mater culpa cum pro beneficio absolutionis, qui B. l. fecerit. Neg[ativ]e, si studio celaret quam excommunicationem, quia tali indisposito foret confessio invalida.

Q. III. An liceat confessario post absolvere a censuris?

R. si non sit reservata, affirm[ative]; patet ex Cap. quoniam 29 de sententia excommunicationis. Neg[ativ]e, si censura specialis sententia lata fuit; specialis mandatum requiritur absolvendi potestas.

Q. IV. An bene egerit Demachus, iterato absolvendo a votis?

R. Non admodum bene, quia votis non se misceat nisi confessio. Minus recte fecit ita iterando absolutionem, ut adverterit absentes. quae si iterarda est absolutio, quia si penitens adhuc confitetur peccatum mortale antea oblitum, et dicat sacramentum spe mutandum, et nondum exegerit vi antecedentis absolutionis confessionem excessive minorem, qm[odo] recordatur post absolutionem, licet iteranda absolutio, quia si advertit, non elevata manu contra penitentem, ne absentes advertant, iterum absolvit penitentem, et suspicentur

rerum fuisse adhuc puerili mortis.

III. Penitentis confessarius alicujus domicellae, dum inter colloquia plurima et diuina incidit, cupit de libera conversatione hujus domicellae, in variis gerimat, hanc viam viae esse, quae dicta sunt, haustae interim non ex conscientia alij; hanc de confessarium hujus domicellae. aliàs in dicto loquitur cum paritibus, ut extraneis possit audire.

QI. In quibus casibus frangatur sigillum?

Sol. In multis: ex variis: I. frangit sigillum, qui facit aliqd vel omittit, ex quo alij prudenter possit suspicari, quis sit ille, qui hoc fecerit. vel facturus, aut facti, quem dicunt se audisse, si fuerit ille qui alteri damnum intulit? seu aut dixit, vel indicis: mihi prohibitum est loqui; sed est de suspicione imprudenti et inania, quae evitari non pt. similiter etsi confessarius extra confessionem peccatum aliqd paritis, faceret in alia pagina sigilli, et interetur non ex confessione hausta ad magis confirmandum hoc facimus coram alijs: vel adderet secundo ad extra confessionem audivi notas. Si loquatur confessarius de peccato paritis sibi per aliam confessionem noto, etsi illi, cum quibus loquitur jam sciant extra confessionem hoc peccatum, nullam habita ratione, qd audientes aduertant, confessarium loqui ex confessione. III. Si loquitur confessarius extra confessionem de auditis in confessione, sine paritis consortio, vino et extra confessionem, si fiat cum molestia, vel locus utilis foret, nec via paritis. igitur, si paritus adhuc in confessionali existente statim post absolutionem adhuc moneret de re sibi antea non occurrente; quia censetur adhuc mutuo personam judicium in ordine ad hoc magis, inspectandum. Si confessarius loquitur de alijs confessionibus in bonum paritis. et non confessionem non reddit quoad aliud est, si confessarius habet quid sub sigillo, quod sibi paritus confessus non est. et non illud non pertinet ad hujus confessarii forum.

IV. Si confessarius dicat, tibi hui pure absolutionem; si congratur paritus coram alijs, sibi ab hoc confessario gratum fuisse absolutionem, et roganti confessarius: non potui te absolvere. Secus est, si dicat: quia absolutionem non est compos rationis, vel si quod est: non attulit animum sufficientem.

V. Si quis dicat, se in alio monasterio audivisse peccatum mortale. si jam satis est ad reddendam confessionem odiosam. Si quis de mille aliquid non adeo copiosa diceret: in hoc oppido vel in alio certe peccantur vel adulteria, quae si confessarius cautionem coram paucis vel regibus unius monasterij, de certo auditis in confessione. et qui illa confessi sunt, facile rubore fugabit. Si unus superior scriberet ad mediatum, subditos sibi vide molestos de casibus reservatis. . . VI. Si confessarius in alia pagina loquetur, ut praecedit

dgere poñt aliqd ꝑtcum ex mdo loqñi & corripiendu. . . VII. qui
diceret de cho ꝑcitte, cum ꝯdum absolui; q̃ lga confeo dentat ꝓpa
pena, aut indispoēm ponitꝫ. Qui re, nisi sciretur, ee confeoem
grem & q̃ ꝓpt, ita ut ꝑnitero ꝯagere ficret. quoñi & iisemet ꝑ-
nitero coram aliꝫ diceret ad confessariu, se ꝯ ee abeo absolutum,
h. ipso dat liceam confessario, hoc faciendo; nihilomin caam dicere
negt. Si m̃ diceret confessarig: non absolui desu maa, non fran-
gretur sigillum. . . . VIII. ꝗm qui diceret, quem primo die audiui
erat adulter, se egronit ꝓhib. frangendi sigillum; q̃ fieri ꝓt, ut
alibi & alio tempore dicat, quis primus fuerit, ut iisemet aperi
à viro vere ꝓbabili et recens dem conuerso, qd confessarig, cui
incognitq erat confessꝫ, postmodum se presentet ei consortis abo-
rum reuelauerit loram suam confeoem cum maximo ei ru-
more. Dem esset, si diceres: audiui adulteriu, q ee ꝓt, q̃ ille
cui dicis, jam dei at commissum ee adulteriu, unde possit
ei demonstrare, ut indirecte reueletur. IX. qui coram pluribꝫ et
aliꝫ diceret: unus vestrum fecit h. peccatum . . . X. qui diceret,
Petrum tibi confessum ee plura vnlia & praesertim in confeoe non
greli; plus n dici o ꝓt, quam in gre, qd sufficit ad confeoem. fingit
igitur sigillum, ligo revelet, m̃ unicum ꝑtcum vnle in pblo;
secg e, si diceret: confessus e ꝑtcum vnle. q ꝑnitero callend
agentem h. fecit omnibꝫ si pblo confiteretur; secg e, si diceret
m̃ in gre: confessꝫ o ꝑtcum mortle . . . XI. si ꝑnitero & rebꝰ
& facto offert, se velle stare, qd tibi ꝛt confessus, utiq; si la
accederet rotus & clam, ne ab aliꝫ videretur, fingeres sigillum
si diceres. q praeseꝛ suspitionem grioꝛ delicti, qd ordinario
suo confessario voluerit aperiri; secg ee, si confiteatur in loco
pblo, q hoc ipso dat liceam confessario, et aliꝫ videntibꝫ loqñi
de ejus confeoe; ff. de deiudiciali ctig. . . XII. qui ꝑnitens
interrogat de rebꝰ ea confeoe complicis, in ipsa eundigine, in qbꝫ
prudens suspitio moueri ꝑsit de ejus confeoe; secg si ita inter-
rogat, ut prudentem suspitionem o moueat, vg: dum cum fornī-
cario confitetur cum ea, et ipsa inde confiteri possit
ipsum de hac rebꝰ diceret, non tet grere ex ipsa, an non commi-
serit fornicatem; q ꝑct facile judicare ipsa, qd interrogetur con-
fessarig ex confeoe ipsius: aliud e, si grere in gre: an non liceat
adhuc aliqd confitendum? q abstrahendo à noa priorib confessis
h. quoꝫ grica et aliꝫ ꝓt ꝓponi. Sed quid si ipsa dat liceam

uterdi hac noctu. Q. non facile admittendam ẽ h. liceam, eo quod
oriter oriri possit via scandali, & complex cognoscat & fum.
cetur, delictum suum mortuspe futurum dependeatur a confeõe
sutili complicis, et inde odiosum fiat futurum . . . Sed quid si
confessario constaret delictum extra confessem, de quo licet pa.
riteris. Q. de h. specialiter pt moneri, sed si constaret nega
neriteris, h. delictum a se ẽ commissum. Q. volleti hunc de.
bere absolvi, si confessarij adhuc sibi pñt formare dictamen
prudens: vg: forte jam alteri confessus ẽ h. peccatum; & nesci.
it forte ẽ mortale, & si confessarij tm audiret ab alio h. delictum
forte mihi falsum relatum est: q ui confeõe credendum ẽ poenitti
et contra se et pro reo legati. Aliud ẽ, si certo constaret confes.
sario, poenitem malitiose negare h. peccatum; sm nõ de se grate,
lli regardam ei absolucem . . . Sed quid si confessario evidenter
constet, poenitem malitiose celare peccatum, cujus notam hẽt ex
confeõe complicis vg fornicatis ex confeõe ejusdẽ: qd agendum in
praxi, ne confessarij negatio absolucem violet sigillum.
Q. cum Lacroix et Decastillo, dicat super poenitem: misereatur
vestrũ &c vobis vere submissis, ne audiatur nõ ab ipso poenitte,
benedictione, dimittat illum, etsi poenitens grat, an ht absolu.
tij: Respondeat confessarij: scio officium meum, ne dubita. dix
non revelatus peccatum ejusdẽ, et nullum affert incommodum ejusdẽ,
qui nihilominꝰ h. peccatum cum confeõe sacrilega iterum debet con.
fiteri. Et addit Lacroix: si confessarij sunt Parochus, omnia
elisionem lando assistat Matrimonio. XIII. Confessarij audiens
confessem agroti habis concubinam adhuc ut adibus, non pt
monere concubinam, ne accedat agrotum, aut discedat ejus.
q h. facile colligeret; quid ht confessus agrotus. Imo non licet
extra confessem poenitti, ut pere: praeter moram horis omnib.
q hic facile pot suspicari, qd vellet ei exprobre peccatum suum, et
hinc ex eadem ratione, non ht talem concubinam alloqui vobis
exceptionibꝰ, ne nõ oriatur suspicio confeõis complicis.
XIV. Si poenitens ẽ absolutꝰ extra confeõem coram confessario di.
ceret se ẽ absolutum, confessarij cum non pt hinc fraudem
dignitati falsitatis cum coarguere, pot ei negari Eucharistia
si grabe peccat, et ht secreto publice, dicendo: Fuguidem con.
fessus es: et ego scio, qd neum erat, iterum ht secreto grabe

denegatur Eucharia, nisi (pblē) offenderit: vitam mutasse in
melig. ita Lugo, Lacroix etc. XV. Si quis de furto rotorio in-
certi: confessus e mihi sua furta, fingeret sigillum, dey
e Diana Lugo etc. si diceret: confessus est mihi via sua pecta,
Nam pt dici a confessario, qd penitens sit confessus. Hoc
am est agentes dicere: confessus est sua omnia peccata. Sono
observandum adhuc ocā obligaēm sigilli. I. malē accusare quod
fudicem quis de commisso crimine, cujus noam hēt a confessario,
et ille ex confessōe, q utaretur noā hausta ex confessōe i nisu
sed q testimonium confessarii ex scia confessōis nullam hēt fidem
in foro extro. II. si quis extra confessōem revelaret confessario
aliquid sub sigillo confessōis, et etiam confessarius acceptet, ō
intenderet ad effectum, ut ipse sigillum scīte, q̄ nullum est
extra scitum, sed utpote obligaēm secreti naālis. III. non
fingit sigillum, si suppresso noā penitentium loquatur de auditis
in confessōe in negotiis communibus: si illorum auctores non
dicente, nec indirecte manifestentur, iterum si nulla ex
auctore potest inde oriri suspicio, aut ei certam fraudem, aut
locum reddere infamiā. Nonnē hīc bene Suarez confessarius
nequit uti de auditis in confessōe, nisi magna suadeat utili-
tas et necessitas, et nisi consilii capiendi causa ad virum doctum id
fiat, cum nōn sine variis peccatis violari sigillum, et rudes scan-
dalizentur, si confessarii de his rebus loquentur.
Q. II. quomam praeter confessarium obliget sigillum scīte?
R. inter confessarium obligantur ocs, ad quos cum et sine licita premissis
quibuscunq; mediatē seu immediatē pervenit noā aliquis, qd penitens
in ordine ad absolutionem manifestat, et cujus revelatio redderet scitum
odiosum, non in ipsa penitente. Ita Mulen. unde obligantur:
interpres, qui quem aliquis fatetur, seu qui eum voluit confiteri,
etsi postea non confitentur. III. laicus fingens se confessarium.
IV. scriptor, ad quem defertur casus reservatus. IV. vir doctus, qui
ex licita pacitate consulitur a confessario in rebus ad confessōem
pertinentibus. V. qui ex casu aliquid audit ex confessōe et requisitus
attendit ad illam, imō et omnes illi, ad quos ex hujus relatione
pervenit inde noā his peccati. Dubitatur hīc hic, an qui legit
schedam, in qua quis peccata sua retavit in ordine ad confessōem
fregerit sigillum? negat Palao cum aliis multis, q sigillum
scītum nascitur ex actu confessōis. affirmant alii non pauci
cum Navarro, q̄ dies scriptis sit facta confessio, et hujus ad

videtur esse cachorata confessio. qdo mutuo qm schedulam
est confessus, petita inscripta illi j. omnes horent nā legi
uti et si quis schedulam dedisset confessario, et hic perdidisset
si repertam legeret, intus ad sigillum. Porro dat penitens
licentiam confessario legendi de auditis in confessione, petit hac uti
signum se extendit data hac licentia; hanc m̄ debet ei expressa et
fusa, non tacita aut presumpta; item debet ei libera et spontanea
non vi, precibus importunis aut metu revocati exhortandi
qui deberet minus reputari, si eam penitens non uteretur,
sed tm̄ ad petitionem confessarii. qui et AA. monendi, non facile
petendam h. licentiam. hinc tm̄ de periculo hac licentia, si detur
orbis si facto talibus, qd vobis effet. unde si penitens extra
confessionem inciperet loqui cum confessario de auditis in confessione
pt confessarius prosequi, qd expedire videbitur ocā nā nimis sub-
jectandi penitentes. Adde, qd expediat ad multos tollendos abu-
sus, ut penitens extra confessionem ⁊ m̄ in confessionali sed ante
confessionem, ⁊ post absolutionem vicissim confessario, si judicet re-
velandum ei aliquid v.g. ocā emplicem in ordine ad eum cor-
rigendum.

VIII. An aliquando licet confessario uti scia ex confessione accepta?
R. non licet ne expressa licentia penitentis uti scia ex confessione
hausta, ubi petita v. res aliter clausa sigillo m̄ indirecte reve-
landa, aut revelandi periculum est, imo etsi absit periculum re-
velandi, si fiat cum aliquo penitentis gravamine, etsi penitens
non advertat, fragitur sigillum. Conclusio videtur certa ex
decreto in Gallia longa ante Inquisitionis dato anno 1682. ubi
scia opposita plurimum AA. impedierunt posse prohibita ex
unde ⁊ possunt Superiores Ordinum Religiosorum uti noā ad exhortandum
gubernacula, aut rae illius novas vivere L., imponendo in
illos injungere, ut ita ars eos crebrius ⁊ magis attendere. ut
constat ex decreto Clementis VIII. edito ao 1594. Ne non ut ex
sola rem ex confessione hausta vigore alicui m̄ secreto denun
suffragium in Electione, ⁊ aliquem amovere ab officio m̄ ad
nutum amovibili, aut offendere se asperis verbis et facto, vel
ostium claudere, ⁊ quod mortis ingrediatur ad peccandum, aut
finem dimittere, qm̄ ex confessione sciat ei furacem, aut regui
armadei, qm̄ sciat hic aliquid contra se, aut impedire
Matrimonium, cujus impedimentum sciatur ex sola confessione, ne ejus-
modi cederet in magnum penitentis gravamen. qdo confessarius ex con-
fessione acciperet dictum finem ei furacem, jubere in confes-

reddere clavem, aut sponte discedere ꝯ. Lauroꝫ fingeret sigillum ꝙ. h. jussio ẽ alig non spectare ad confessem, siq; consuluit eam abrumpere et loqui extra illam. Sed si rectiꝫ clavis ed illi occõ proxima relabendi, cum ꝯ ioꝫ dicere: non absolvam te, nisi ante tollas occam proximam, et mihi clavem restituas i. licet si videret eum non restituturum ablata posset dicere: non te quẽ absolvam, qm ablata restitueris. Sed ais: signis sunt ex confessõe, matrimoniũ cum eã nullum: vg. si ex confessõe sua uxoris intellexisset virginem fuisse, qꝫ non posset uti matrimoniõ; gõ m. si sciret ex confessõe, eam esse indignam sacrificio, ei non posset rõe hujus scie dare meum suffragium. Ad. 4. Cons. q, primum ẽ malum absolute intrinsece, non solum, dum damna averti possit prodest. Ceterum ubi nullum ẽ pcl̃um m. indirecta revelatio, nec ullum sequi grave poterit, non sentitur sigillum utendo scia, etsi poenitens advertat eã uti, et ex ea aliquid facere. Nisi si confessarius advertit aliquid in se ex confessõe, qd displiceat et stud at poenitens ut h. emendare, et ab illis abstinere. Ꝯ. pt confidens speculatiue prosequi, eiq signis extrinsecis manifestare, etsi ilgat poenitens h. fieri ex scia confessis. q h. agre, fiet, et inde ei confessio non fit difficilior. Imo ut abstinere a sacrificando, quia ex confessõe unius complicis sit ei unus vnus infectus, et deliberare cogitet, ubi ex confessõe complicis sit ei unus invisus, videat, dum abeat pcl̃um revelatis. Considerat Sanchez, qnis poenitens cogitet h. fieri ex scia confessis.

XIV. qd gre se debeat sacerdos, dum interrogatur de mala cogitata? Ꝯ. debet ita se gre, ut nec loquendo, nec faciendo revelet m. indirecte peccatum penitis. Ami di grave de peccato, qꝫ notorium est, caveat, ne dicat, qd poenitens iam sit confessus; nec qd non sit confessus, aliaꝫ frangit sigillum; sed dicat: poenitens fecit, qd judicavit esse faciendum, et ego feci, qd meum erat. qdã h. legend. mod cauetur sacerdos de peccato, aut indispõe poenitis, respondeat de dictis, actis et actis in confessõe, nihil scio, et loqui mihi non licet. Interrogetur simplr, an non sciat h. peccatum? respondent: nescio. quibuscunq demum reflexionibus interrogans utatur: vg rogo vestra fidem in omnibus, qꝫ gravem hoc, et alium gravem, sit hoc an non sit peccatum in confessõe examinata; qꝫ non mentitur, nec ullã restrictionẽ respondo: nescio.

Tract. V.

De Ministro Sacramentorum.

§. I.

Quæstiones Dogmaticæ.

Q. I. quis sit minister, et quid requiratur in eo, ut valide & licite absolvat?

Q. II. Vtrum solus Sacerdos rite ordinatus, qui tot amplias ab Ordinario habet potestatem non tantum in corpus Ecclesiæ, sed et mysticum, non habeat potestatem sic accepta alteri præstandi, nisi accedat missio Jurisdictionis et approbatio. Habet igitur ex ordinatione sua quivis Sacerdos potestatem absolvendi in actu primo, sicut alii loquuntur, valendi, non autem in actu secundo, seu fieri. Hujus ratio est, quia potestas absolvendi est actus Jurisdictionis, quem nemo exercere potest, nisi habeat assignatos sibi subditos. Sed deficiente Jurisdictione, adhuc habet subditos; ergo. Concedit tamen Lugo casu quivis Sacerdoti facultatem, absolvendi in casu sequenti: Quivis in mortis articulo existens, et nullus adsit Sacerdos alius, qui ex ordinatione aut delegatione Jurisdictionem habet. Atque, pro hoc casu Lugo, quemlibet posse ferire, Jurisdictionem accipere in foro subditum cuivis Sacerdoti excommunicato, degradato, Hæretico aut Schismatico, ita ut possitque valide absolvere, non tamen ab aliis peccatis, sed et censuris. Dixi in mortis periculo; hoc est, si recipiendæ confessionem, in quo subeunt versantes in contagiosa pestifera, naufragio, ex. mulier, partum urgens, aliasque eorum similes. Dixi II. si nullus alius adsit Sacerdos. nam si alius adsit, hic Jurisdictionem, absolutionem excommunicato etc. eidem denegandi obligationem et invidia et illicita. Quod hoc privilegium tamen dicit Lugo in casu nostro. Dicunt tamen absolutionem valide et licite impertiri posse ab illo simplici Sacerdote, si absente alio qualificato in ordine ad excipiendas confessiones, jam incepit audire confessiones: Jurisdictionem hic in casu tamen habet, quod incepit audire confessiones. Hic si alter hic Jurisdictionem nollet absolvere.

Q. II. ut licite quis absolvat, debet esse in statu gratiæ. Quod non ita intelligatur impedire casu si censura. Dic cum potestas sua; est enim Judex, Doctor et Medicus animarum.

Q. III. Quid est potestas hæc Jurisdictionis?

R. Jurisdictio in genere est authoritas potestas gubernandi subditos.

qui hi sunt ordinis, quæ personis ex officio curandæ rum gratiæ competit, aliæ delegatæ, quæ ordinarii ff. parochi aliis sacerdotibus curatis communicare possit et soleat. Ordinariam jurisdictionem hæc sanctissimus Pontifex respicunt ff., quæ immediate accipit à Christo eo ipso, quod ad hanc munus assumuntur. II. sanctus Basilicarij Apost. Antistes respicit ordinarii ff. Ecclesiæ et eorum Vicarii ipsi respicit eorum dioecesanorum, sanctus Parochorum, sanctus Laicorum. 4to Parochi respectu suorum Parochianorum. 5to Superiores Regulares respectu suorum Religiosorum, delegatam hæc Religiosi mendicantes et alii, qui cum ijs in eorum privilegijs communicant.

§ III. Quibus notari debet ista duplicem hanc Jurisdictionem?

§ I. Quæ Jurisdictionem ordinariam notandum I. quod inter subditos Parochorum non solum computandi sunt illi, qui habent in alia quam Parochia domicilium hæc; etsi per aliqua tempus ibidem impune abesse soleant, et alibi simile domicilium habeant, sed et illi, qui negotiorum causa diutius in aliquo loco commorantur. II. quod peregrini et inter agentes aut vagabundi, dummodo B. V. frequentent, et non in fraudem S. alio se conferant, probitas cuilibet approbato Sacerdoti confitendi potiri, cum ista Sanctis Parochorum privilegia ista permittere videantur. III. quod Parochianus aliqua subditus, in quos Parochi jurisdictionem habet, eidem requiem semel in anno confiteri teneantur ni in Paschate, cum det hanc licentiam confitendi cuicunq approbato omnis Pontifex, ut ostendit praxis. Sicco cum jurisdictio non respiciat personam, quam locum, et Parochi ni existens cum suo Parochiano in alienam dioecesi eum absolvere.

§ II. Quæ Jurisdictionem delegatam notandum I. quod Religiosi Ecclesiæ approbati quosvis ff. immediate, quam Laicos, ubicunq locorum degentes, et hanc ipsi subditos ni non requisita ex spectata licentia Parochorum à peccatis absolvere possint, excepto ni Religioso ad alium ordinem spectantibus, utpote quam potestas ista regulas suas ni suis confratribus confitendi debeat, nisi forte in itinere constituti sint, et neminem ea sua ad manum habeat. Sicut ni quis alius eos non modo Religiosos approbatos, sed ni Parochi à peccatis ni eorum Religione non reservatis absolvere potest. II. quod hæc potestas sit amplissima, ut cujus Religiosi mendicantes, et qui cum ijs mendicant in privilegijs, quos pro tempore ab ipsis ordinis peccatis ni sibi reservatis, absolvere quam

solis ijs excepti, que specialiter in Bulla Cene ordinantur, quibus ne hijs quidem ordinarie absolvere possunt, ut patet ex damnata ejus B. ab Alexandro VII. . . III. qd Religios ex mortis privilegio non tm a peccatis, sed tm ab ijs q annexo casui excommunicat, suspensionis, interdicti similibus q pacto Lucis absolvere ex jure talis absolvere possit; quas inter penas tm ordo comprehendit irregularitas, nec presbyt, nec degradac, nec pacta similiter irrita, nec opus aliqd bonum ex voto promissum. IV. qd Religiosi dictam a censuris relaxationem ordinarium intra, sed tm extra sacrum Tribunal exercere valeant, q mihi pars prior in praxi plr ludit et convellit. V. qd h. a peccatis et censuris absolvendi potestas ordinarijs Religiosis in casibus spectatis ordinarie competat, sed primario cuiusvis Ordinum concedantur, et aliis deinde magis aut minus ampla subditis dicatur. VI. qd dictum Religiosorum privilegium, quo censuras Lucas relaxare possunt, tm valeant pro foro interno. Unde non possunt absolvere eos, qui reatum per specialem Judicis Sedis excommunicati et alia censura ligati sit, et quem eam ad forum externum et contentiosum deducta fuit, et multo minus illos, qui calumnaces se probent, et lege petitionis fore volunt; q ei etiam privilegium vi jurisdictionis Ordinariorum aut damnum illis cederet. Porro Jurisdictio debet delegari ab hac ordinaria tam per consuetudinem saltem tacitam regiam existentem circa electum et signum aliqd externum eq ac consuetudinem approbatam, unde ortum fuit mera presumptio, aut ratihabitio presumpta Ordinarij, si rogaretur. Nihilominus tacita Ordinarii, licentia usum hac Jurisdictionis per se ipsum indicit ejus. Secus si, si solus ex metu offensa et scandali aut nocumenti in templo faceret Ordinarius. Valet itidem delegata jurisdictio probabilis, ejus metu exorta, non tm petita et injuste negata; q ortum, nisi ex tacita. Porro ejus Sacerdos approbatus, sed excommunicatus tolerandus vide absolvat, absolvit tm illicite, nisi negatur; q vel nec quidem potestatem, sed prohibetur eam exercere; excommunicatus an tolleratus, nec vide absolvit extra articulum mortis tm a viribus q privatus omni jurisdictione. et hinc nec asseri pt delegare jurisdictionem audiendi quorum confessiones.

§ IV. Quid porro notandum circa jurisdictionem?

XI. Jurisdictio delegata ordinarie expirat per mortem delegantis; q quia privilegia non finiuntur morte concedentis. Hinc quibusdam jura quidam gratiam Judicis factam in favorem rei exercere,

p̃ mortem concedentis ilgi ꝺbat pro foro exterꝺ. Porro ꝺm Seculi-
ciales aut gñles alicujus hꝰ ordinis ab istiꝰ hꝰ regularis revocat la-
cultatꝫ, graꝝ et privilegia ab Antecessoribus suis concessa, ido ꝙ
ilgendum de facultate absolvendi, dispensandi etc, sed ꝺm ꝙ ejꝰ
gribus graui dispensabatur in observañ zelarum, quæ ad guber-
naꝫ et Religiosam disciplinam spectant. Hujusmꝰ vg ꝙ fa-
cultas ꝺgñi Lycio p̃dicto, emendi & vendi libros hꝰ specali in indi
Lycio licꝫ etc. II. ad vlorem absolutionis sufficꝫ, ꝺquis ex errore
vñ. mis nam p̃dictꝫ ꝙ Sacerdotes propter titulum coloratum et credatur hꝰ
jurisdictionem, qmiꝰ regula non hꝫt. q ꝺm Lulea Suppl hꝰ
defectum occultum, concedꝫ jurisdictionem saltem generalem ad
singulos actus. Titulus am coloratꝫ dicitur collatio beneficii habi
annexam curam animarum, & certe delegatio jurisdictionis appellat
gnã, cum interim sit collatio beneficii sit delegatio ideo nulla hꝰ
regula p̃dicta occultum aliquem defectum. Siquis am collatem ꝙ
nouisset, sed miles putaretur ee Parochꝫ, q vg. cum falsis lite-
ris se Parochum fingit, hꝰ vane mentem hꝰ errorem, non am
titulum regulem coloratum, atꝫ de hoc solo errore communi hꝰ
adjuncto titulo colorato ꝙ ita ꝺcit mio ꝺꝺ. sentiã, sed probis.
III. qmiꝰ mendicantes accipiant a Papa jurisdictionem ad audi-
endum confessiones excipiendas, ꝙ ꝺm possint audire in dñis
alienis, visis de hoc eorum, quibus ep̃la subsunt. D n̄ prohibitum
ꝑt ad evitandum confusionem.

§ V. Quid ꝺt et an ordinis nria hꝰ approbañ?

ꝺt. Approbatio et authenticum Decimii Epi de scientia & habilitate
alicujus Sacerdotis ad confessiones Secularium audiendas. ꝺffert
a Jurisdictione, qꝺ approbañ ꝺt ꝺm Decimii Epi, quo Sacerdos
declaratur ee idoneꝰ, cui possit regula committi. Subditi, in quos
exerceat potestatem clavium. Jurisdictio am regula designat
subditorum. Hinc ꝑt ee aliquis approbatꝫ, nondum ꝺm hꝰ juris-
dictionem et vicissim. Sed mendicantes hꝰ jurisdictionem a
Pontifice, approbationem ꝺm ab Epo petere debent.

§ II. Ad absolvendum ilde Secularem a mortali n̄ dubio gabra arti-
culum & primum mortis ordinis nriæ ee expressa & data approbañ. Constat
ex Trid. sess. 23. cap. 10. de Reform. ꝺcit. Secularem, q nã regu-
lares C. qꝺ hoc nihil immutavit. unde exceptis Monialibus possit
petitis idoneꝰ n̄ non approbatꝰ ab Epo, quem Superior designavit.
Dem ilgendum de Novitijs, coꝝ et hꝰ in favoribus venient non
Religiosi. Insuper possit ꝺm Electi Regulis, qm confessarii Regu-
larium confessos illorum excipere, qui in monasterijs ilgis de gratia

et constitui commensalem, ut expresse declarauit Clemens. vi dicta constitut. cupientes §. 4. dicit II. à multis; q à valibq et multis aliis dicunt remissis ad publicq juris Sacerdos absolvere vel ab hac licite posse decretum Can. xi. de quotidiana confess, ubi h. hab: Ordinarii omittant, ut vltimum confessio fiat simplici Sacerdoti approbato. Dicit III. expressa x laicis; Contra a, quia x verbis illis q ipso colligatur, laicis vero, quae latus q Ordinarii lacuturcitatem, x in officio s. beneficio Parochiali collato involuitur. Contra a, q quis obtinet beneficium Parochiale approbatur, q vi beneficii Parochialis tm a approbatq ... Definat ea Parochus, q meliq probatq. Notandum am dicit: beneficio Parochiali collato; nam tm ad illa beneficia electq q creatq, cum eorum regimen beneficium possideat, qd tm a Trid. ly verbo: obtineat, dicatur, indigeat approbare.

§. II.

Resolvuntur casus.

I. Samuel religiosus Sacerdos ex uno monasterio pro libitu mittq ad alterum alterius Monasterij, sub itinere rogatus à Carolo ut eum juvet in audiendis confessionibus, qd et praestitit, ipse nondum approbatq ab Ord. hujus Diocesis.

Q. I. An vide absolverit?

R. probabilius vide et licite censeat Natal, Sporer, Wiestner, Herinx. Reiff. Nec obstatur tm ex tenore Ordinationum ipsorum, tm ex privilegio S. S. nri. concesso per Eugen. IV. et per Greg. XIV. &c. S. D. ut possint iter agentes ubivis locorum facipere confessiones, exceptis tm negantibus casibus: I. ut confessarius sit ab uno saltem Ord. jam approbatq. II. ut non committat confessiones in loco, ubi existit Epus. III. nec ibi, ubi Parochus residet. IV nec in eo loco, ubi Religiosus est habitans suam sedem. Nihilominus cum defectu consulti D. D. putent, privilegium fuisse sublatum q Clementina x in Bulla citatq cit. hinc

Q. II. An liceat uti Jurisdictione dubia v tm probi in praxi?

R. I. Si Jurisdictio sit mere dubia absq juris probati, et certi, nisi in casu necessitatis, in quo ex dicto articulo mortis absolvere licet sub condition, si vide sit vera pro ea probitas juris, quae aequivaleat errori tm, et certi, q hic tuta supplet.

R. II. Si pariter dubitatur pertum qve, ad quod requiritur ad Jurisdictionem tm probem sit jurisdictionem, putat Lugo, Sanchez, Castropalao; et addatur hoc, in quo certo adest jurisdictio, certum est, quod confessarius vide et licite absolvat. Secus non existente justo nullitatis, nec ponitur obex gravis, q resultatur valde

dicente; et mille Sacten indicente; g. Gobat in ltr casu o' p'cedum
sñe aliqua neitate. g di desit jurisdictio, a' mille dicente o' absolvi:
quia ad eog nec obligatg premitere ad petend illud dlo confitendo
cui absolvee dicuta; di non adderetur petend, in gd certa
sit jurisdictio, nonderet absolvere extra casum neitatis.

II. Sebaldus Parochg in Diocesi Mgntina vocatur in Supplicag
a Parocho Diocesis Trevirensis libi vicino in ordine ad capi-
endas confessg suorum Parochianorum in magno durisd.

Q. An Parochg in beneficio Parochiali erectus approbatus
pro tota Ecclea?

R. Sñt videatur ee non affirmativa, di ipse accedat Jurisdictio ord.
delegata ab Epo v Parocho; racõ gl. I. g videtur Frid. tenere benefi-
cium Parochiale pro ltr. actis approbatis, ut Parochi ce vocantur
approbati ab ordg Epis confessu tanto et legali; II. g Jure antiquo erant
Parochi approbati pro tota Ecclea, quod Jus Frid. invariatum
reliquit; probior hñ videtur ngva, g Parochg o' approbatus pro
tota Ecclea, sed sua Dñi Diocesi; ita Layman et alii. gd ave
eritur, g Eporum e' invigilé, a' qbg dirigantur chue ovel: jam
qui idoneg est pro una Diocesi, eo ipso idoneus o' pro alia
ppter varietatem morum et consuetudinum ed gentis. gó alii Epi
meritó possint ee invisi, excipi suorum confessg ab aliquo, quem
o' cognoverunt idoneum. R. dicit Frid. nullum posse audire confessg
nisi approbatum ab Epis: gó approbatg ab uno Epo o' pt ubiq audire
confessg. Equipa, ubi viget usuetudo, g Parochi diversarum Diæ-
cesium libi vicini possint se juvare in sacro hoc ministerio.

III. Simplicianus literas suas approbatorias impetravit Juvenem ad-
vertit, eum indiscriminatim approbatum ee, judicat ibi male
audire Moniales; gre sñe scrupulo adit aliquem gdam monachum
ad excipiendas confessg Sporalitem ab aliqbg Monialibg invitatg.

Q. An Epus approbem negare, limitare et revocare pñt?

R. Si admissus ad Examen reperiatur idoneus, non pt sine
injuria ei negari approbo, gó gdem Jesus Frid. gratis Jnde e;
g admissg ad Examen acquirit jus ad rem rai contractus, quem init
cum Epo v g se v alium examinante.

R. Sñt Dñi Epis approbem limitare ad certas personas, tempus, ex ab Alex. VII
loca et pacta, et gdem sine sñe caa, ita ut labi, cui et aliqua data, satisfacit precepto annua
denegata est jurisdictio, nec vere excipere confessus velit, tunc officium, qui officium
am etiam ex caa juda, g accepto perdet ab Epo voluntate. Regulariter Epus potest

Sed ab co rijuste approbato.

¶ Si qui beneficium. ratio hit, possit alij eligere in Reparium, aliter sa. cerdam ip approbatus ab ordinario.

rec Sext. Supplet defum, cum Sygismund subee caam judam deae. gavij. Caa am judae sunt: I. Si pro sua approbandus sciat qdem Sy. dem Suam, sed mto major regitur pro sua approbae. II. Si prudens hincatur, pro suo approbatq, negligat studium atq ea hi causa suadere faciat Epi, qui approbaem restringat ad emus dctum, itaut, cogno hoc sbeat iteratò se obtinere examini, nò continuat approbat. III. Si m Epus approbaem etsi illustre datam ea judta caa revocare, tuti si approbatq dt nimium laxus & rigidus, & nali cpti etc. Sygi ex judta caa. nam dnè hac illicitè revocavit. Qd n approbaò qdam dorao, que accepitata dnè judta caa revocari o sid. Imò sunt qui, dcat, sine justa caa approbaem illimitè datam Regulari. non pot dnè revocari prtea cap. accepimus, de qualitate et etate ordinand, ubi dicitur: semel idoneus reputatq, sbet pro illi hri sper, alia cap. intervenient. Et Clemens x. in Bulla Sygerna, statuit Regulas ab Epo illimitè approbatos, qué ab eodem, mi. superiore cam, que prius ordines concernat, revocari ad examen & sus, secdi ab. dicendq confessibq. Interim Regulis revocatq ad examen, illud remanet, q assumitur Epus hra cuam judand, cum dat pro ejus authte & loco.

¶ II. qbq modis cesset approbaò.

Approbaò delegata volr cessat et perveniat pro beneplacito executio. tres resolves sgntiae: I. Si date fuit approbaò in modo: qmdiu mihi visum fuerit; & usq ad beneplacitum; expiret mte secdi. q cap. dignitatem, de rescriptis in 6. q beneplacitum o cessetur durante post mortem: secus est, si dctum fuisset: ad beneplacitum d. Apostolice; q h. o motivum, sed per successem Epi. perseverat... II. Si dictum fuisset: donec revocavero, non expiret mte concedtis, q ut suus ex pire, regitur actq potius revocatorij, qui post mtem hri cessant. III. Si indefte fuit concessa, non expiret mte concedtis, q grae facte non expirant mte concedtis ex cap. cum in 6. IV. Si motivatur Parochij, non ideo cessat approbaò et jurisdictio delegata Sacellano & vicario, cum in finem approbato, ut juvet Parochum. q non approbatur sciunt rae Parochi, sed ll. loci, et jurisdictio a inde ab Epo. V. Approbatq dt. Parochice, si laxa dimittat, o cessetur amplig approbatq. VI. Jurisdictio vicarij Epi hujus mte expiret, q a mtr eadem cum jurisdictione Epi.

¶ III. An illimitè approbatq ea ipso dt m approbatq pro Monialibus?

D. pro audiendis eis, que versantur in claustris, non a dto approbatq, sed dett approbari specialiter ab Epo, si sint Monialeb exempte si non: sic statuit Greg XV. in constitue incertabili. qm roborat Clemens x. per constitutionem Sygernam. Dixi in claustris: nam Moniales extra loca degentes extra monasterium et a Superbq viris locam rites eis cum q confitendi, possunt audiri

à non approbato specialiter pro illis. Nam Greg XV. videtur legendo dejo, qua degunt in claustris; supponit ñ ij. alias constitutos malos ser̃ ei in claustris; nec clemens X. videtur posuere novum jus.
Sorro ut audiantur in claustris, m̃ à Specialiter approbato, exemplo, pretio approbamo hi regtur liceã cuiuscũ Ordinis, cujus sit ille exemptus. q approbato non intendit derogare privilegio Ordinum, vi quorũ ó possit ejusmõi legtos confiteri, nisi confessario à Superiore deputatio. Juxta Abbatissa ó possit eligere confessariũ ó approbatum pro Monialibz, nec hucusq; licea Abbatissi, cui subes. tenuit confessarij approbatj pro uno monasterio ó approbatj nõ pro alio monasterio. Jh. approbatj pro aliquo monasterio pro una vice, ó possit eosdem confessos pro alijs vitibz.
IV. Solanus Parochj inter alia audit casum reservatum, sed dum dubitat, an poenitens peccaverit mortaliter, eum absolvit. Q. I. q dicit reservatõ, et quando regitur, ut peccatum censeatur reservatum? R. I. Reservatio à potestate jurisdictionis ad absolvendum ab aliquo v aliquibz requisitis. Competit h. reservandi facultas ordinariis superiorib jurisdictionem ordinariam. Unde Papa potest sibi reservare aliqua peccata pro tota Ecclesia. II. Episcopo pro sua Diocesi. III. Parochj in sua Parochia, nisi ab Episcopo detur jurisdictio, atque quidem detur, consuetudo & lex, ut Parochi sibi peccata reservent. IV. Prelati Regulares reservare possunt si opus in suis Ordinibz certa peccata.
R. II. ut peccatum dicit potest reservatum, requitur Requisita. I. ut sit mortale. Nam qui committit peccatum, non urgente mala, defectu pleno advertentiã non est mortale, reservatum non est. II. ut sit in sua specie interum. Nam qui extrinsecum non negavit fidem, sed incurrit casum reservatum Paracis. III. ut sit sub extremum, q sit talis peccata mere interna reservare non potest, non sit reservat. Et quidem actus extrinsecus sufficit ex objecto suo. Nam lignis volens furtive percutere Clericum, sciens sub non percuteret, sed committit reservatum. IV. ut peccatum, nisi aliter exprimatur, sit extrinsecum sua specie consummatum, et eo modo, quo à Reservante exprimitur. ut si dicatur: qui temere, scienter, sponte percussit in faciem, dicit eo modo completum in sua specie. Et hinc si reservaretur eg. furtum, ut incurratur reservatio, debet esse copula ipsa. V. ut peccatum sit certum, et certo reservatum. qd idem tenet de reservatis in Bulla Cenæ. Nam sub Clemente IX. prohibuerit absolvere à casibz reservatis in Bulla Cenæ, in alio sub decreto

edito an. 1601. de eadem re omisit illud duo adverbia: ubi et debet adeoq videtur prius revocasse. Ceterum qd penitens confessa. sq dubiter, an peccatum sit reservatum, intuo ingred. q inscia confessarii non facit casum o ei reservatum, adeoq obtet m dubium esse cum rabbia probi pro non reservae: item, si dubitaret, an peccatum ita sit commissum, ut reprit reservae. si quaris, an si prudenter qo dubitat, se plene deliberate commisisse peccatum, cui annexa sit reservae, et si se accusaturus set sub dubio, et sentiret absolutq, nodum erit experiendus se certo commisisse hoc peccatum, an in eo casu dicunt Intur hoc peccatum adhuc confiteri ut certum, an incautus id confiteri confessario, qui hec facultatem absolvendi a reservatis? R. negue: q jurisdictio in dubio non est reservata, adeoq jam directe absolutq est ab hoc peccato, put est reservatum.

Colligo. Solanum bene fecisse absolvendo suum penitentem, cum sit suppositus, habuerit rabbia dubium, an penitens committendo casum de se reservatum, peccarit mortaliter, forte ea de re deliberans et advertens.

QII. An incurret reservaem, qui nescivit hoc peccato eam ee annexam?

R. Si non sit reservae, que annexam habet aliam censuram vg. excomicae, glia sed satis pecia, sno Pontifici reservata, affirmave, q pura reservae e effectus durisdictionis, qua sublata absolno nulla est, etsi id penitens ignoraverit; secq est, si annexa est adhuc alia censura penalis, cogd pena non incurratur ab ignorante, consequenter nec illis reservae. Et hinc casus papae reservati non incurruntur ab ignorantibq, emo tt quis sciat hoc factum ee qve peccatum, nesciat m ei annexam ee censuram, incurrit reservaem. qd m regant Suar. etc. apud Sacrvix de casibq ob Ego et alios Prelato regulario adjecta m censura reservatis, cogd horum nemo dix, ut incurratur reservae, etsi ob ignoram censura incurratur. Cum illo addant censuram dum, ut reservae sit eo gravior et difficilior; contradicunt m Sayrus, Bourghaber etc., cogd reservae penalis seguatur nam penalis, que sentia saltem vna est in jo, que a hac reservae penali Ego reservatur.

QIII. An m impuberes rais m compotes incurrant reservaem. R. publice multi contra multos docent, impuberes incurrere casus papae reservatos. cogd in casu hoc ant annexam censuram, quam ut quis contrahat, requitur contumacia, ad quam major

cetas reqtur et prudca. Incurrunt hi pblig reservaem Ypalem
que Ord et restrictis Jurisdictionis appellare Confessarium? Seq dd cet,
si quis expresse imploreres cocepisset, ubi fit in Spata Argentinen.

QIV. An peregrin hns casum reservatum in Sua Dioecesi pt absolvi
a Confessario alterig Dioeceseos, ubi non et casus reservatg?
S. affirm. ita cohet ex constitue Clementis x. edita an. 1670.
Superna. Incipe dn j. eandem constituens, dum modo non in
fraudem Reservatis exiverit e Sua Dioecesi. Cujus ratio est ex Laymann:
q Confessarig absolvit j. commentitiam et ficitum confessum hi
cui subdit et peregrin; hns am obtare creditur, si ita fraudulen-
ter, pt ut sic facilig absolvatur, se conferat extra Dioecesin.

QV. An peregrin hns casum in Sua Dioecesi non reservatum
possit absolvi a Confessario quocung Dioeceseos, in qua casu
ille et reservatus?
R. negve: q Jurisdictio respve ad hunc casum confessarii et restricta.

QVI. quis pt absolvere a peccatis reservatis?
R. Extra articulum mortis, in quo qris Sacerdos absolvere pt a
peccatis cuncung peccatis et censuris, potestas ordinis competit I.
ypsi reservanti, ejusq in officio Successoribg. II. utrinsq cupri
in Jurisdictione Synodi. Hinc R. pt absolvere ab illis peccatis
reservatis m Ypalibg; quia vtq a reservatis a se et Antecesso-
ribg suis: delegata am illis, q Specialiter h. concessa et
dixi Specialiter: hinc si qris I. An hi facultas sit inclusa: dum
diceret reservans: committo tibi cum facultatem meam?
R. non ee inclusam, nisi ea denuntio aliud colligatur, q in casi-
bg non comprehenditur, cujus Specialis et ratio. Seq si, si jam hns
facultatem absolvendi a non reservatis diceret: concedo faculta-
tem tibi in ces casq, ne aliud frustranea ee concessio.
Si quaris II. An sic ita diceret: concedo tibi facultatem absolvendi
a peccatis et censuris m reservatis, inclusa sit facultas ab-
solvendi a censura ab hne lata Specialiter in personam v ei
dem detrahat? R. negve: sequi, si lata sit per legem v
ab hne gratim q quicung h. fecerit etc, porro quod in dubio
hac concedatur qrig facultas absolvendi a quibuscung peccatis et
censuris, o ignotis, pne reservata. q Specialis cogitata Specia-
lem regat concessem; si am addatur Specialiter m a reservatis
Sedi Apostolicae, non ignotis casq Bullae Coenae, q Specialiter
reservantur. si addatur m a casibg Bullae Coenae, putant
Sanch. Lugo et non pauci Negativam, sed contradicunt alii

et ait Sanner, o'ei Ibium pro Germania, et hereyn et Lotharingiam Lr. N.H. comprehendi, cum in Germania hui casus Lr frequens. Si Parochus habet facultatem a reservatis, pt pose in Reservatum casum alteri committere, ut ab eo absolvatur, ig o'obet ea deteriorib⁹ conditio⁹, qm⁹ sui subditi.

§ II. Vi Trid. sess. 24. de Reform. c. 6. ponat Epūs, in quacunque causa occulta in Sedi Apostol. reservatis delinquentes quoscunq; sibi subditos in sua Dioecesi per seipsos & per Vicarium ad id deputandum specialiter in foro conscia gratis absolvere iniposita pœnia salutari. Quid de peccato dicatur qd publicum? R. si in comitatu & vicinia sm⁹ in domo cognitis ig personis notum Lr plerisque, ut het Laurea. Sigris II. Anno pro Bullam Cœnæ Dni Lr potestas concessa à Trid. ad emptd respu adhuc, qua intrig dispensatum articulo fidei, hinc g dicunt prodit p actum extraum, ethi privig causa ordinem iuris ad forum Judiciale deducta. R. affir: sic Benedictus XIV. l. 4. de Synodo Diœcesana c. 32. notat Dn Gobat, qd Epūs Germaniæ à Sede Apostolica soleant singuli quinquenio petere facultatem absolvendi ab hæresi, eamq; facultatem alijs impartiri. Insuper Epūs Lr hac præcipue absolvendi suos subditos à quocunq; peccato et censura suis Epis reservata, qui ob impedimentum graue, aut diuturnum, aut vrgens accedendi Romam Pont. quia præsentia sunt periculo mortis in itinere, aut recurrendi qué ex conditum, infirmitas longa, ethi non prebeat, gravi aliq; senilis & sexus, muliebris, sexus femineus, obligat alicui subiacenti obligat, quia alteri astricti sunt, uti Parochi, filii, impotenti ad iter faciendum etc.

§ III. Quæ sit potestas Regulis absolvendi à reservatis Pontificijs, videndum est ex eorum privilegijs. Societati Jesu concessit Clemens VII. 12. facultatem absolvendi ab oibus peccatis, grauioribus excessibus, etiam si Sedi Apostolicæ reservatis, exceptis in Bulla Cœnæ. Nicolaus Pag. nullis Regularibus ordinis sancti Francisci licet ab Epo obtenta pt absolvere à peccatis Epo reservatis.

damnata ab Alex. VII. 12. mendicanti possunt absolvere à casibus Epo reservatis, si obtinent ad quod facultate.

§ VII. Quæ porro sint notanda circa absolutionem à reservatis?

§. Sit tria: I. si pœnitens hos casus reservatos non petit hic Confessarium munitum facultate absolvendi à reservatis, et urgeat nectas & cum grui, aut si absque scandalo & gui detrimento confessio omitti & potest, pt Confessor Sacerdoti approbato peccatum aliud, et simul indirecte absolvi à peccato reservato, cum obligat casum reservatum confitendi alteri habenti facultatem à reservatis, pro accipienda absolutione directa. An amens in casu mortis incurrat confessarium præter alia peccata in casum reservatum Confessario, cui prius confitetur, et non het facultatem à reservatis, controuertitur. pro hac regula declarat: si careat potestate in reservatum non Judex respu illig. II. qd peccatum Lr Epo non reservatum,

h̄ li̇ ꝓbeum, et quis ab eo absolvatur? Dum e᷑ adhuc oriendum
a᷑ confessario non hāt facultatem a᷑ reservatis, nūt absolvtg
pro foro interno, etsi postea fiat ꝓbeum. Dem e᷑, h̄ homicidium
p̄sit hī reservatum, et ille, qui alterum lethaliter vulnerauit,
confitetur ante mortem vulneratū, o᷑ hāt facultatem in re-
seruata, o᷑ instur demū confiteri, q reātum aderat reservcō.
III. h̄ poenitens hāt potestatem in reservata confitetur
B.ſ. reservatum, sed in cubo alter obligr eē dolorem, priusq̄m
absolueretur a᷑ ꝑtis, satisfacit in regetendo confessōem apud
alium confessarium n᷑ o᷑ hāt facultatem a᷑ reservatis, q
reservō jam sublata e᷑, eoq̄d intūs potuerit reservatem sibi
ꝑdere absolutōem a᷑ ꝑtis, go cepetur n᷑ confessarij diligētiose.
Dem dolent multi. h̄ confessg hāt facultatem in reservata, sed
obligr sum reservatum, ante quod pōt a᷑ quocunq confessario de
ab eo absolui: rao e᷑ eadem, q supponitur hī confessarij velle
tollere reservatem. Secg igitur est, h̄ poenitens N. h̄ prudenti.
remiri d᷑ debet suum sibi rationari. unde presumi, q᷑ con-
fessarium hīe intūs eē tollendi reservatem. IV. h̄ reserva-
tum se offert ꝑsonaliter, et ab illo requiritur ad eiusdem Sacerdotem,
h̄ ipse videtur habere licēam huic absolvendi pro h. casu a᷑ reser-
vatis, q jam reservatem sibi, cui hanc ordinem potestatem
absolvendi a᷑ reservatis, n᷑ pōt h. tollere contra intūm, nec
eē id non hēat respue ad intūm dm̄ potestatem delegatam..
V. qui in articulo mortis confitetur reservata confessario non
hāti facultatem a᷑ reservatis, o᷑ instur, h̄ recurralescat, de
hīere superi ꝑ remm confiteri alteri, hāti illam facultatem,
q in articulo mortis nulla e᷑ reservō. go ꝓbabile n᷑ est absolutg
a᷑ reservatis. Excipe, h̄ pecto annexa e᷑ censura excōicatis.
Dixi n᷑ superi se hīere debet, non ut ab ꝑtis absolvatur,
sed ut pregetur obediam, et de delicto poenit. alg h̄ se non fiat,
committit novum pecatum contra obedm, et terticidii in cen-
suram. Sed articulum am̄ mortis etgitur, eō g̃ debet proble proh
mortis, in quo nō se extendit pregatur ꝑtis fili mori..
VI dum reservō excōicatō fertur in sacerdotes, non incurrunt illam
mandantes, auxilium ferentes, fauentes, nisi id examinatur, aut
aliunde sibi obligatur; dum am̄ fertur m᷑ in dantes consilium,
auxilium et favorem, debet ig. dejo, qui efficaciter concurrunt, h.e,
si sine h. auxilio, consilio ꝑ favore crimen aliud commissum o
eēt, insuper dum fertur contra eos, qui aliquid facere pre-
sumunt, ii non comprehdr, qui ex metu vg aut simili affectu
id faciunt. Ch. quo dicitur discedere, non incurrunt, qui id
egrioratem fecerunt.

VII. poterit ordria absolvendi à reservatis & favorabilis, et hui latè interpreta, cui detur ob one bon. pariter legendum de delegata, quo datur in gratam confessarii; seg & si detur in gratam hujus vel illig dni prælatis, q hic dni teneatur dari in bon fidi.

VIII. Itidem quo sacerdos dig approbatg absolvere utrumq possit, q sacerdos D. sacerdotem A una cum sua complice in re Veneri non dni si sacerdos A. absolvisset suam complicem. Nam preterq quo absolutio h. fuerit nulla, sacerdos A peccaret lmte h. quo contra constitutionem Bened. XIV. à nemine igitur posit absolvi, nisi à Pont. vel alio, qui speciali gaudet privilegio absolvendi à peccatis Sedi Apostolicæ reservatis.

TRACTATUS VI.

De Extrema Unctione

§. I.

Questiones Dogmatice.

I. Quæ sit mat et forma h. sacri?

R. Mat remota est oleum olivarum ab Epo benedictum; ita Flor et Trid.

II. Mat prima est unctio in S. infirg, sett in oculis pro videndum, in auribus pro audiendum, in naribus pro odorandum, in labijs pro gustu et loquendo, in manibus pro tactum. pedes pro gressu; unde m. si datum, ut, si sacerdos ante completas S. unctiones deficiat, per alium efficiantur; aliter est de unctione renum et pedum, quarum non bene meminerit Flor, quia hæc AA. sancta est, et eam non ad florem, sed ejusdij Diœcesis consuetudines observandas et intermittendas et ab uno pedum unctio in plerisq Diœcesibus usurpatur; unctio autem renum S. lumborum in Germania pro femoribus, ut notat Rituale Romanum. Sed omittitur, item polerumq in aliis.

III. Forma hujus et oratio est Flor: per istam S. unctionem et suam piissimam misericordiam indulgeat tibi deus, quidq delinquisti per visum in N. et filij etc. ubi adverte, totam hanc formam ecclesiæ sic esse repetendam, nisi quando uno vno plures in unctione audiunt: quod per istum audiatis, etc. II. forma Trinitatis invocatem, ubi et verba S. et suam piissimam misericordiam non est de essentia Sacri: q sine his completo est suo Uborum. Imo sunt, qui decent, forma Trinitatis

Invocaẽm regdemez ꝑcepto regꝺ; qua hꝝ omittenda vẽ in Eulegio, ri gbg consuetudo ẽ, ut adꝺatur. III. vba illa: qqꝺ deliquishi, offerẽ sum conditum: ꝙ̃ siquid deliquiꝺ. et sgnter ministrẽ, pc̃ h. Smtum hmi, etsi valium ꝑcatum heat, vg illi, qui vndiq̃ arte fuit baptizatg. IV. de ejsca h. foa ẽ, ut sit degrecatoria, et ꝑsone indicava, hmg Apost. dixit: orent Supꝑ eum, et oratio fidei salvabit infirmum, hmg. usu antiquissimo et constantissimo Eulea foam degrecatoriam adhibet. V. non ẽ consultum, ut foa mutꝺ recitetur, sed pouꝰ exponiendam ei Agendam Diœcesos, attendꝺo ad vba singula.

§ III. Quis sit minister h. Smti, et ꝺquid obligetur?

§ I. ẽ dctg Sacerdos, ut regdem in h. dispensare ꝑt Papa, qꝺ probat praxis, cum regi adhuc in hoc dispensatio erit Eulea.

§ II. ut Sacerdos h. Smtum licitꝺ ministret, requrꝰ I. ut in statu grẽ. II. ut o sit degradatg, nec excmicatg, aliave cesurã vitatg. Excipe casum neitis, si nullg alig adsit Sacerdos. III. ut hẽat jurisdictionem ordinariam vel delegatam, h. ẽ, ut sit vel Parochg infirmi, vel à Parocho potestem acceperit, et quidem Religiosg Smtum h. sine licea Parochi conferens ipso facto incurrit excmicam Smo Pi reservatam, ut hetur in Clementina de privilegijo, nisi forte adhuc sit Novitig. q Novitig in ordinib non veniunt nec Religiosi. si hꝝ alteri Parochg vellet dare facultatem, ne hꝝ ipse vellet ministrẽ suo Parochiano, quilibet alig Sacerdos excmunicatg id ꝑt: q hmi ꝑsumitur adesse vlg ejus vel hmi Sodi.

§ III. Si Sacerdos sit Parochg, ex justa ꝰ causa h. Smtum ministrẽ suo subdito id petenti, ut quidem graviter peccet, si vel plane non ad ministrat, vel ita differat, ut periculum sit, ne moribundg decedat ante hmi ꝑceptionem. Porro subditg infirmg Smtum h. hmi ansetur facile petere, qties graviter decumbit, nec Parochus excludit, imo id ꝑcludat, necdum Parochg deobligatg mẽt, sed pouꝰ opportune et importune nec ẽ est urgere. Ex ugarebur hmi q accideat Parochg ab h. obligaẽ, si Parochus prosimus vita prius immineat, vg ejus pregis, quod jam aliunde provisum ẽ infirmo

de remedijs ad salutem nrijs, vg d' confessog ht; id gd maxime verum e', d' vita Parochi ht ppto mia, cum forte d' ht, qui in ejus locum succedat. unde etiam dqué presbyter pt oblongã virgulã ad ingerendum e' loco removere contagijs vitand a grãe. H. pt obligare infirmum, ut in loco pcto et puro collocetur, minstrando Itm ea, que ad sã. salutem mãt d' obligatg Parochg ad adhibenda convenientia remedia, qbg jmmunitg pcét hoc mihi pnto vitae aeternam cautionem vita diutg conducto mt ristare. ¶ IV. Sacados non Parochg Itm in gri morientis nisi Sacrum Sacramentum Eucharistiae gestare; nec tag am dijs carentur, dummodo morituro, nullum aliud Sacrum pcto Sacramentum recipere pót. ¶ III. gdnam dt subjtus d. Sacerdos et gm licite obligaem d. Susceptionem.

¶ I. Obligatio gravitatg aligndo nog ratõe, et in morbis in magno pnto mortis constitutg. Pro de usu rationis est g subjectus d. Sacramentum licet ei dare. insuper voluntarie non pot am dijs ei hoc in usu rationis. Pro am, qd Itm aegrotg ex morbo pót evangi, g Apostolus dit: infirmatur quis etc: Unde g Florentinum decreto unionis ait: d. Sacramentum nisi infirmo, de cujus morte timetur, dari non debet. quamvis am infantibg et qui amentibg ex d. ratõe non pót offerri d. Sacramentum; pueris tm Septennes, cum dignatur usum rationis obtinuisse, vide et licite exangelium, ipso tm, qd forte debg non teneat dare S. Viaticum, cum S. Viaticum non tam urgeat discretionem, quam communionem aegri ad sumendam Eucharistiam. Si dubitatur, an puer pollet et usu rationis, j. Sambud. pt et debet in ungi. Sallem sub conditione. Nam negotium, in quo nihil amittendum timetur, sed potius Lucrum speratur, audacter tractandum est. Sorore quo alium obsistentes reos in aqua Lustrali vernas et Gubat natand in magnum ej; seu publig Judice Lacroix, negad Lohner Apter expressam, ordine dem non deficere, alias m' certe incurrendus est, qui secatur pro calculo e rupturã. Addo furiosos et amentes, qui aligndo habuerunt usum rationis, obligandos ee, et quem ad evitandam irreverentiam, quae timetur, ligari pre los, ut noscat quid sit Sacr.

§ II. non datur receptum q se obligans ad suscipiendam ejusmodi unctionem, pp accidens hm peccaret mrle, siquis omitteret ex receptu, ⁊ cum grī aliorum scandalo, ⁊ grāvo grīter, a damnone datur ad desperandū, ⁊ gnō infring alium cultum non q̄ susceptū, neq contrioēm elicuit.

§ III. ut eorum rāois extremam unctionem, licite et fructuose suscipiat, ptēr unctionem aliquam non hm obligē in grā, ⁊ illam sibi procurare per fidem confessionem ⁊ contritionem, sed m attent aliquam devotionem elicere. Quo III. ubi gb q aliās dnti h. sacrīb prestur obex saltem rgatiōs.

§ VI. An unctum h. reiterari pōt?

R. durante eodem pīculo mortis pt. si ali novum pīculum succederet, vide et licite pōt iterari; q hm cerxelur aliq novā infirmitas. Non conveniunt am AA.; unde ognāi pōt dari novum pīculum. Practice et hm affirmare cerxelur diversa pīcula, si perinde se habeāt, ac si eāt morbi eiō distincti. Alij dicunt, si agrotq semel unctq videatur priorem evasisse pīculum mortis, et in eodem iterum recidat.

§ II.

Resolvuntur casus.

I. Famio Parocho ingruente morbo contagioso plantatim desideratur oleum benedictum.

Q. quid agendum?

R. licite pōt oleum a consecratum misere consecrato, dummodo, qd addidit, sit minoris gratis, qm sit consecratum, gdo hm successive hm plus de non benedicto effundatur, quam fuerit illud, ab Epo benedictum; respondet Gobat, posse hi m Parochum licite facere, neq per hanc successivam affusionem destrui mam ritualem obpraxin orem.

II. An adhuc rem dnti: regnatur, ut oleum sit benedictum anno presente?

R. negative: unde pt Parochq olea vetera inungere morituros, neq dum ejus novum ab Epo transmissum sit. q hm es consuetudine et precepto obligati benedictum ao presente, j. cap. literis de consecrat, dist. 3. hinc Parochq graviter peccat, si extra casum necessitatis oleum alterius anni exhibeat.

II. Telesphorg citatg ad egrotum jam aam agentem, cùm
timuerit, ne sub unctione deficat, dm unum oculum, aurem
unam ungit, presertim cùm egrotus jacuerit in latere
sinistro et cum, ne mortem maturaret, in aliud latg
moveri voluerit.

QI. An sit de reitate Sti, ut uterg oculg, utrag manus etc
ungatur?

Negative, sed in casu reitatis sufficit, si unus oculus, una auris
ungatur. Ego in casu reitatis: nam extra casum h.
et mortis, non ungere utrogg pfus.

QII. qd: si egrotg careat uno membro etc?

Si membrum ungendum est prius magis corruptum. Porro observo si ordo
ng in libg ungendis, o est de reitate Sti. gustatg, si prius
ungantur aures, qm oculi. Tum, g mutato ordine, nec ad-
huc pfecta reitas effectus, dng credibile est, voluisse Christum
Sti horem a sensibg incipere, sed non est de
reitate incipere saltem obligatio sub morte, si absit scand.
pterg scandalum. Nec sub morte videtur ea obligatio unctio-
em pagere per modum cruris, sed consultig hic rae praxeos,
dum ungitur sacerdos, non fit unctio in vola manus,
sed in parte superi, eoqd jam semel ungendg sit in vola ma-
nus, dum ordinabatur in sacerdotem.

QIII. qnd ungendus sit moribundg, urgente reitate, si aper
sit certg sit sacerdos, moriturum egrotum, antequam
oes unctiones absolvat?

R. Inungat unum oculum, et aurem unam etc, et sub conditi
one recta fidei faciet, quam si modo: per istas Sanctas
unctiones etc indulgeat Tibi Deus, qd.
qd deliquisti p visum, auditum, odoratum et tactum. Si major
adhuc urgeat reitas, sufficit pergere pfus organum magis ad
sacram unctionem expositum, dicendo: p istam S. unctionem
et pissimam suam misericordiam indulgeat tibi Deus, qd.
qd deliquisti p visum, auditum, odoratum, gustum et tactum.
qm eglam scribit Bened. XIV. in Synod Dioecesana l. 7.
c. 18. Porro pro praxi ad unctionem observa septima
Sacerdos ad finem ministerij attendat, que prius notata sit
litera d. hac de re oleum infirmorum, de illa, que notatur

litera C. Sfficat oleum catechumenorum, et litera S. Chrisma.
unctio am debet fieri pollice manûs dextræ in modum crucis, inci-
piendo ab auris dextro ad sinistram, deinde ab aure dextra ad sinistram q.
II. ꝺ ad unum foramen o e sola præcianda, primum organum
utrumq; hujus sui Lt inunctum. III in casu rectis m Chrê
super pollicem et sola conferri debet, nec facile omittenda
dictum ofi. vestium. IV. preces antecedes, ubi et consequentes
ad S. unctionem non possunt omitti Chrê pcto mortis, nisi ur-
geat necessitas, et excusat parvitas mat: psalmi am possunt
et Litaniæ solum sunt de consilio. V. partes inunctæ lrg.
debent profricari, stupâ, lanâ & similibus mat, et ꝺ cum mutandâ
ad singulas unctiones, quæ postea in vasculo mundo & disco
reponenda et comburenda sunt. VI. non e pretium ministra
h. sacrum sine lumine. VII. Parochus ꝺ. Dianam et Lucia-
venras o peccat graviter, si prudentiam exhemam unctionem
non recta ad infirmum, sed domum referat vasculum olei
benedicti, ejusve forte fuleæ adhæreat. Consentit his et Gobat,
q non apparet gravis irreva. Secus e, si Parochus h. vasculum
constanter domi relinquat. Gobat idem extendit ad S. Eucharistiam
casu, quo Parochus dimidio grande horæ distat ab fuleæ gravi
hyeme rigida aut pluvia tempestate. Non reputatur in
h. casibus peccari graviter contra L. Dei aut fuleæ; imo
si Parochus procul ab fuleæ Parochiali habitans, probabiliter
judicat, se de nocte vocatum iri ad ungendum infirmum,
et ideo ex fuleæ in suas ædes vasculum olei deferat, ut
habeat in promptu, et non ming teneatur, ob tam
pcto excusandus, sed m laudandus est. Idem e de S. Rodria,
q ming illum e, illum in loco profano deferred m et cum
decenti hic asservare. VIII. e sacerdos non incurrit
irregularitatem, si ægroto de h. vita decedat, cum sacerdos
curat illum revocari ad conferendam extremam unctionem,
q. Parochus o incurritur, nisi expressa Lt in Jure: ai
hic non est, qo. IX. Si sacerdos abrumpat unctionem,
ergo judicat ægrotum jam ce defunctum, et postmodum advertat
adhuc vitæ signa vitæ, si longa mora intercesserit, ex spatium
gravis horæ, repetatur ofa unctiones: secus si mora inter-
venerit brevis. Tunc non sine repetitione cæterarum
eadem unctionum pergat ad reliquas unctiones.

qñ dbig lit, an vivat, dum Viuale Som. pergat in tradi-
oñibg ceteris soꝛ, in meate adverso uidoem: ℓ vivis.
III. Richardus Murarig casu decidens ex erigendo novo ædifi-
cio, deportatur ad ꝓximum Monasteꝛium, et cum sibi
jam oibg destituꝫ reperiebatur, ysti extremã sibi
unctio à Religioso h. Monasterii impꝛtiꝛ.
QI. An bene egerit Religiosus, iniungendo Richardum?
Dicit: q Religiosi in casu neciis, qlis hꝛi sibi, ꝓnũ in-
dagare oꝫ, quiter decumbentes.
QII. An in licite iniungere pꝛit Religiosus eum, qui visitans
aliquod monasteꝛium subito morbo corriperetur in illo?
S. cum Gobat. affirm. q Religiosi intꝛa septa sui mona-
sterij hꝛt jurisdictionem: qꝫ sicut, si subito alicujus
Parochi in alienã Parochiã, ibi morbo corriperetur,
a Parocho loci pꝛ, imo ibet iniungi, sic à pari. ꝓbre
giure idem respondeꝛi de famulis qꝫ sua seruiã sibi-
bg in tali Monasterio, ꝛ m Religioso partiꝛi, ꝓsertim
si continuo habitet intra septa monasterii.
IV. Romanq Parochq in audiens gꝛdam suorum Parochianoꝛum
subitò apoplexiã tactum jam aũm agere, occurrit adeum
iniungendum: sed in ea perturbaꝫ loco olei infirmoꝛum ad-
hibet Chrisma, qđ mõ advertit, absolutã ima unctione
gꝛã dubitat, aditerandã sit S. unctio?
QI. An Chrisma sit maꝛ vera h. Sti?
S. cum Suarez. pbliter, qđ ita. q est oleum ab Epo benedictum
sed parum balsami, qđ miscatur cum oleo in Chrismate
videtur obtꝛi substãa naturã h. Sti. Interim extra casum
neciis nqm sine pecto morti adhibendum.
QII. An Romanq debuerit iterare unctiones?
S. cum Laymanno, ℓ q errorem h. factum, non ex pbliter
iterandam unctionem, cogi ꝓterum qd fieri nequeat sine
scandalo, et h. factum non sit absolute nrũm ad salutem.
Huic ꝛspondent alii, iterandam ex sallem tunc, q pro ti-
ro in nullum aliud sacꝛum susceꝑit, nec susc ipere
pꝛt.
V. Ruperto reperto Ebrium ex gri casu mortẽ proximum:
alio vide in duello griter vulneratum; dubitat de utroq

an cpiscopi eos cogere.

Ad I. Si ebrius ille non fuit ebriettis aliàs vitij, nec sciat deliberate, si se inebriasse, veneganda ei non est Sanctis sit ait Gobat, Lauroj etc, q in hoc casu pmittit, ebriettem hunc non fuisse cio voluntariam, et quoad culpabilem.

Ad II. Etiam affirm. nisi post acceptum vulnq alignem, adhuc dubium foret, an prudenter usum fuerit eum voluisse de his partis. Presumi am debet in dubio sit ait Tambur. Laymann etc. q in dubio melioranda est in partem meliorem, nisi aliud aliunde constet, et in q. tremd reiti, presumendum pro hac, pro quo instituta fuit Sancta.

INNOCENTIUS VII.

De Sacro Ordine.

SECTIO I.

De cpiscopis Ordinibus.

§. Unicus.

Resolutiones practicæ.

I. An tres cubicularios minores non suscepta prima tonsura, meruerit postmodum illam suscipere?

R. negat: q minores eandem non merentur tonsuram, neq ex omissa tonsura ullum oritur incommodum.

II. An ad Sacros Ordines aspirans aliquos ex his impedimentis dictis non sufficere tam multos multos probabiliter velint multi, probabile est alios contrarium velle et aliquos. Quæ ex ipsa pri Lutea patet.

III. An requirenda sit Ordinandi, in qua sit adhibita contrarij aliquis mala?

R. cum Tambur. et alijs, hic ordinatum in Presbyterum sub gravi recordandum est de peccato sacrilegij. Corrig ejusmodi consuetudo Ordinandi fieri ut quivis anni tempore ad quemcunq Episcopum in Oratorio priuato, et absque cæteris cæremonijs in celebrando usitatis, de quo certum est dubitando.

IV. An illa sit ordinanda Sacerdotij, in qua alterutra harum materia adhibetur, vg. si in calice esset solum vinum aut aqua loco vini, vel vini natura cessaret ex sola nocte.

R. Speculative loquendo censent quidam Tambur. et alii, probabile alii, et mihi dicunt invedam, adeoq sit dubium repetendum est sub conditione.

¶ V. An reputari debt Ordines, quo dubitatur de eorum valore, & quo probe sint, illos invide suscepitos esse?

¶. Si dubium sit rationabile et vera probitas in utroq casu presbyteratum et Episcopatum repetendos sit; alii hi Ordines presbyteratu vigentes, non nullos non sit probabiliter iterandi, tm q presbyteratq exercet alios reliquos ordines, tm q fugitivos bonum Ordinum nemini sit dubium, ctri ordines forent invalidi. Sacrd. si grauiori dubio, ordines collatos cum dubia mala sit repetendos.

¶ VI. An si in calice sit solum vinum sine aqua & vinum multa aqua dilutum, veda sit ordinatio sacerdotij?

¶. ad I. Non officere valoris, si vinum sine aqua adhibeatur. q aqua non reputur nisi sancti.

Ad II. Si tm aqua esset effusum vino, ut hi perderet decorem vini, invidam esse Ordinem, decq si aqua non esset in tanta quantitate, ita ut vinum adhuc superet.

¶ VII. An liceat Ordinato hujus, qui solum attigit calicem et hostiam, celebrare?

¶. cum dni ea videam. q attenta hostia fugiendo igitur hoc mala grauia; qm ejs sacrum ejusdem vide consultum sit, ut talis ordo sub condine repetatur.

¶ VIII. An vida sit Ordinatio, si calix et patena & sit diuersa? ¶. cum dnio esse videam. Interim dum et alia sectia & careat probitate, repetendam sub condine Ordinem judicat Conradelli.

¶ IX. quo hic porro notanda sint no praxi?

¶. Sentia: I. practice improbley ea Scytes Latijs: npe q ad valorem diaconatq sufficiat & vida imposito manuum, & libro Evangeliorum, et celebratur utrumq simul. ¶. quod sufficiat prout quam modo attingere vasa. ¶. quod ad valorem Ordinum Majorum celebratur, ut ordinans ipse bradat mag. II. Illicitam sit citiam in praxi, quia sit, q ad valorem diaconatus sufficiat vida traditio Calicis vacui cum patena vacua. III. an presbyterium apud Latinos sine pena manuum impositione collatum sit certo validum, Sectia pro et dicit affert Latroix, et dem decidit, cui q consideratio sui cetui cum alijs D. Doctoribq, licite repeti sub condine ejus mi Ordinandem. Digris: q libi velit illa prima imposito manuum, que fit per Sacerdotes? ¶. sat h. efficaem, q sat ordinq recipiatur ab ejs in Natum et munus presbyterorum.

IV. validam ẽ Ordinem, q̃ quis ligat calicem cum patena, sed ꝯ hostiam. ita Innoc. In quarum ut tutiꝰ observandꝰ attactꝰ calicis, patene et sue hostie.

SECTIO II.

De Ministro Ordinis, Obligatis Ordinatorum et subjtis Ordinis, et impedit Ordinandorum.

§. I.

Questiones Dogmatice.

Q. I. Quis sit minister Ordinis?

R. Est solus Epus; q̃ uis et simplex sacerdos ex mera Dispõe Dñi minister extraordinarius q̃et offre ẽ manu consecrand et ministeꝛ. uti dcm̃ est ex speali privilegio habent Abbates suis subditis. Laymann m̃ et alii putant, Abbates q̃et vere ordre alienum ade dimissum, eoq̃ Epus dicat. ordinat. Imo Abbates possunt m̃ ex Dñi speali privilegio offre ẽ subdiaconatum, de diaconatu dbium est, de presbyteratu negant̃ dcs.

Q. II. A quo Epo sint seculares, sint regulares ordinẽ debeant?

R. Regulꝛ q̃ndo seculare ordinẽ sunt ab Epo, cui subsunt rõne originis, vel domicilij, vel beneficii, regulꝛ vero ab Epo, in cujus diocesi habitant. Nam Imo est, q̃libet ex jis est privilegium eorum Epus. Nam IIdo constat ex constitone Benedicti XIV. edita ao 1746. incipiente: accepimus. In qua dicitur, q̃nque privilegia, q̃alia alicui Ordini religioso sint concessa in fr. mam jis non gaudere alios, nisi privilegiorum dnicam, sed dbre expresse et diserte ea concessa. Dixi I. regulꝛ: q̃ et seculares possunt a suis Epis dimitti ad alium; regulꝛes vero a suo superi, quo sui Epus aut o ade, aut ordinas o esse vellatur; dequo m̃ Schmalzgr a suo Epo offre debent. Dixi II. cui rõne originis subsunt, ide, rõne loci, in quo pater domicilium hꝛt. Nam origo hui deumcada ẽ est a loco, in quo quis q̃ accidens natꝰ est, q̃ in itinere matris, nisi pater jam deserto priori domicilio ibi hꝛt domicilium.

Q. III. quenam sint obligata Ordinatorum?

R. Ordines Majores obligant I. ad dicendas horas canonicas m̃ ex consuetudine eccl, qui carent beneficio. 2. h. obligat incipit, q̃ primum quis insignitꝰ est charactere subdiaconatus, ita ut adhuc illa die teneatur recitare horas, quas ex impio suo Ordinario recitari solebat.

Interim quæ injungitur recitanda ab Ordíte Minoritis, ó obligant sub gúi. qđ idem decidunt AA. de tribg sacris, quæ Nro mystio imponit Xpús. II. obligant ad servandam ritcam ex præcepto Eccleæ, quo in Eccleá Latina statutum est, ut nemo sacris Ordinibg initietur, nisi ex x implè votum cabitatis emittat. Sigris: an ñ ille tenetur servare ritcam, qui ignorávit h. voti appendicem, dum suscipit sacros Ordines. R. affir: q tét ignarat, ut ait Gobat, eo ipso in qđ prudens voluerit succedat statum, cui reipsa obligáo vovendi annexa est, vitiliter vovere censetur. Aliud est de eo, qui scit annexum eé ille votum, sed expresse dicerat: nolo vovere cabitatem. Talis n'o foret obligatg vi voti, nec in obligatg ad vovendum, et cabitè vovendum ex præcepto et ordiae Eccleæ. III. Obligantur Ordinati quæ majoribg Ordinibg ad gestandam coronam et habitum seralem, ita qdem, ut secent mitiliter, & ad longum crines et alia justa eá non gestent coronam et habitum, maximè si detur inde occaõ vilipendi Ordinem Clericalem.

IV. Quorum sit subjectum Ordinis, et quæ impedita? R. est vir nos, baptizatg, nullo impdto irretitg. Impedita ad alia sunt, quæ licéam secerunt, alia, quæ itorem: alia juris divini, alia Eccli. I. Non excludentur fœminæ, imo hermaphroditg, in quo sexg fœmineg prævalet. Imo etiã sexum ut aliqñ, ut notat Sanchez. qñ sexg fœmineg incipiat in eo próbe post Ordinaem videri, non pt vide conferre v absolvere, ut advertit Lugo. Præterea ad videm Ordinaem requitur in ordindo adultus mltio saltem habitg. Nisi adultus: in infantibg n' et quo amentibg ó requitur, sed sufficit mltio Christi et Eccleæ. Unde in casu vide ordinaretur, tét adultg factg rectmre potit, nisi postea ratificaret Ordinaem in infantia factam. Nunc quo impedita illicitè reddant Ordinatum, vide §. seqnti.

§. II.

Resolúes Practicæ de Ministro, subjto et impdto Ordinationis.

I. An vide ordinet Epus excmicatg, hereticg, suspensg, degradatg? R. vide, q Ordinaõ est actg ordinis, non Jurisditionis.

II. An Abbas, qui renúciavit Abbatiæ, adhuc confre potit innovitium v Ordines minores? R. probbg negtive: nititur enim est in supposibg Ordinum mendicantium datibg jus benedicendi paramenta sacerdotia, qđ jus, ut docet præsis desinit, ut primum cessant ei Subditi.

III. Utrum q duobg Epis dispensat qđ interstia Ordinaõis,

an ille, qui concessit dimissoriales, & ordinans?

R. Nam dispensandi facultatem habere ad eum, qui dimissoriales recepit, non ad ordinantem, scribit ad mentem S. Congrais Trid. Et quidem in concedis dimissorialibus ipsi opus est dispensae expressa. Porro notandum, qui ab alieno Epō hac dimissorialibus suscipit Ordinem sacrum, peccare graviter, et mere suspensum, vel in quem ipsum, postea ratam hac talem Ordinationem. Item hic confirmatum & nixorius initiatum gaudere privilegio clericali, nec eō capacem beneficii aut aliorum Ordinum, donec ipse tonsura et minoribus ita collati ratificentur a proprio Epō remitte injuriam alio factam, et vocante ita vere, alias actio factum frustret.

IV. An sup. Sede vacante, dare potit eiusmodi dimissoriales?

R. non nisi intra annum a die vacatis, nisi illi, qui beneficia habent recepti & recipiendo occae aptati fuerit. Ita Trid. Sess. 7. c. 10. De Reformae. Ita quidem, ut Epi contravenientes subjaceat eidem interdicto, et ii ordinati, si in minoribus Ordinibus constituti fuerint, nullo privilegio clericali, praesertim in criminalibus gaudeant; in Majoribus vero ab executione Ordinum ad beneplacitum sui Prelati sint ipso jure suspensi. Porro nec aptatorum beneficio veniunt illi, qui & recipiendi sint, & quibus effertur beneficium, regressus ad privationem aut successionis quid id obtinet, intra annum sunt illum Ordinem, pro quo supplicat ius anno Sedis vacantis & ea collata & ea renunciae.

V. Quae notanda sint ad titulum ordinandi?

R. Regulid: I. nec quod dispensio dri sint ex proprio patrimonio, diquis inde totam vitam queat se honeste sustentare, & ex beneficio quodam titulo S. Sacerdotali, ecclesiastici, qd sufficit ad congruam sustentationem, & ea promisso Epō, & sint hic obligatio alcui clericum in se suscipiat, qui vocatur lit. mensae. II. lit. pro ordine debet ee quid ipsum, immobile non revocabile, distinctum a stipendijs quotidianis, et hinc ō sufficiat stipendia, quae quis hac ex missis non fundatis, ex Musica & instructione puerorum etc: q hi ex revocatione, infirmitatem & aliam casum impediri possit. III. Quum ō dri alere sacerdotem a se ordinatum, di justi praetur beneficio, quod sint lit. ordinatis.

VI. quo fit pro ordine saltum?

R. Clericum qd his saltator possit mutilet, suspensq nec a suscepti ordinis exercitio, donec susceperit ordinem praedictum, et accedat Epi dispensatio j. Item Trid: Sess. 23. c. 14. de Reformae. cum vero quis saltum ad ministrandi, quo ea ipsa causa,

dispensare pt.

VII. q̃m vnusquisq; debeat facere ordinē qui presbyter vel diaconus, q̃d celebrat aut ordinat?

R. hic quadruplex: Si verba absolvero cum Eucharistia, volo consecrare, aliàs non. Nam si Eucharistia consecrare absolvere verba ante Eucharistiam, quia nihil consecraret, q̃d videtur inconveniens; si vero post Eucharistiam verba absolveret, quia ordinatus nihil consecraret. ad tollendum dem scrupulum satis est, si mentaliter conetur verba absolvere cum Eucharistia, et velit facere, q̃d ibi fieri debet, aut saltem velit hoc fieri pt.

VIII. q̃d aliq requiratur, ut licitè conferatur ordines?

R. de Trid. sess. 23. c. 12. de Reform. ad subdiaconatum requiruntur 22. ad diaconatum 23. ad presbyteratum 25 q. semper in his ordinibus saltem inchoatq. Porro exceptis orta ex defectu ætatis durat, quidiu durat defectus, cessatq; completa ætate ad ordines requisita, ex quo colligo septima: I. qui dubitat de ætate, ad ordinem requisita, ætatem ordinatus, q̃ sufficiat nec ne pfecte. II. non ordinari licitè, qui annos pueritiæ et minorum graduum non implevit, nec si pueritiæ nonnullos annos excesserit, aliq; perfecte, eum licitè ordiri non, qui ultimum ætatis diem inchoavit, q in favorabilibus dies inceptus pro completo. III. qui ex ignorantia ante ignotam ætatem ordinatus, debet abstinere ab exercitio Ordinis, donec statutam ætatem explerit; quā adepta, cessat dispensatio pt nisi se in Ordine susceptio. secus, si licenter susceperit ordinem; nam tūc incurreret suspensionem ipso iure, adeoq; egeret dispensatione.

IX. q̃nam ordiri prohibendus ac delicti?

R. Ob crimen ordiri prohibentur, aut ordinati ab executione ordinis ad altioris susceptionem, qui rei sunt adulterii, sacrilegii, falsi testimonij, homicidii &c. si dicitè si indicitè volubiles, blasphemiæ, usuræ, aliove gri crimine irretiti sunt, si ipsi crimen sit notorium et notorietate facti et juris, et ipsum confessum in judicio factum. imo nec valet in foro cæli si tales crimen homicidii et simoniæ, q̃d non prius peniteant pœnam et gratuitis occultum dē, ordinem et ordinis susceptum executionem impetrent. si vel confessi publicā prevaricationem de aliis criminibus, ita ut abierit in scandalum, ab ordinibus prohiberi debet. Excipit hic Raymundus hæresim et apostasiam notoriam, nisi prius penam et absolutionem

ubi hi excommunicatus AA. in Germania ad fidem conversi ig[nor]ãtes ita fames in Imperio.

Q. Quis dicig de commissio homicidio, an clericus prius ordari, & ad Diaconatus Ordine ministre?

Arguit: dicig ilgradum ordinis de homicidio iniusto, sed non iusto, facto in ea defensione caritatis, ut constat ex Cap. Scut, in b. de homicidio dist 21. dicig Sacerdotem, si ex aliena, mandato, consilio et opera sua causam homicidij presserit. Cujus hi homicidium mere casuale et excusabile & minus, qd pro nulla sui defensione patetur. Neq; quis dispensare pt in irregularitate ex crimen homicidij occultum incurrat.

Q. quam probatur rae naturalium?

R. Omnes illegi: Ignatius am ad hunc effectum ex peccatis matrimonium prius, dummodo ii ipse concubitus fuerint habiles ad vere contrahendum, & ignem saltem a Sponsa, & effectum religionis; ipse & haec quidem in Ordine ad suscipiendos ordines, non am ad Prelaturas et dignitatem quidem ecclesiasticam, nec ad beneficia habita cura animarum extra & intra Ordinem, adque sine dispensae promoveri & possunt. Ex dictis colligentia I. quid dubitat, an filig ignatius credere Matri cum jurato asserenti, quod ea illegitimum? R. negative: sine efficacissime et aliis melioribus probetur. II. filios ex meretrice, quum parentes ignorantur, presumendos ea illegitimos, et hi irregulares, ipsa vehementem suspicionem, qua quasi certitudinem melem, eos natos ea ex thoro illegitimo: Maria in Satria Palai et multorum aliorum exemplo habita probabilate, unde si exponi ad fo. Ordines sine dispensae admissus fuerit, pt secure in Ordinibus jam susceptis ministre. III. filios ex Matrimonio occultum impedimentum irritans quidem, sed non fide contractos et ignotos censendos. dixi si saltem unig ipse & patris & Matris, ut probig doceat Donatus. cum alijs. secus si, si impedimentum utrique parenti sciverit. IV. Ignatius a Prae Saeculari ordinari & posse, q filius ignatius pt ad sacra Ecclesiastica. V. Quem dispensare posse (cum) ratio qad ordines minores et beneficia simplex, & qad Ordines Majores et beneficia curata. Nihilominus aliquis docent probabiliter: qd Ignatius pt ni dispensare cum illegitimo qad ordines si delictum hi occultum, ergo Ignatius j. Fris dispensare potest in eis irregularitatibus provenientibus ex delicto occulto, excepto homicidio voluntario, et alijs ad forum

cathecizand deputis; qbz dnor dn contradicat, eoqd Epūs Trid. tm concesserit facultatem dispensandi in irregularibz ex puncto delicto; dnegligentia am, de qa hic loquim, o procedit ex puncto delicto, sed tm ex defectu religion. Adde, cum expositis pro quam dispensare n ad Ordines S. Benedicti, et beneficia curata, q in casu dbio, glis e de expono, dignum non prohibuit. Circa dispensacoem tm Synodi Aepi defu Natalium, q e relata qdam S. Dni, q ordia restringenda e. Hinc dispensatq a Pont. Supr, ut Ordines valeat suscipere; igitur tm dispensatum qad Ordines minores, dispensatum ad beneficia Simplcia, non ex dispensatum ad beneficia curata, dispensatum ad Ordines, non ex dispensatum ad beneficia. qmdo dicunt Judices pcte ee, qd si cum aliquo dispensatum sit ad ordines S., ex sequitur n dispensatum ad beneficium, qr ordinato in sacris congrue debet beneficium. Circa am dispensacoem dt fma, in cjus petitione exprimenda ab aliquo, an presbr fuerit solutus, an conjugatus, an voto castitatis adstrictus, an q adulterium v sacrilegium ex utraq parte patratum, an q incestum ex affinitate v consanguinitate, et quo gradu.

XXI. qnam impediantur Ordinari qua servitutis?

R. Servi qui dicti S marcipia, cum sui juris non sint, nisi a dno manumittantur. qre si servus sciente et contradicente dno fuit qnq tonsura initiatq, h. pcto liber evadit. Secq si dno nesciente et contradicente dt tm initiatq minoribz; tm n mct servq, et dnus pt eum vindicare, non am si inscijente et ordine majori. Et n in casu servq qdem liberi evadit, quia tm sciente et jubente ordinato invito dno, tenetur dare dno duos servos aeque bonos, et supplicatum prcm solvere. qdo d. S. ordinaverit, alii, qui servum indigerunt ad suos presbteros Ordines, et pro Ordinat supplicarunt, ad similem satisfactionem tenetur. atq qd dictum e de servis, qui libi, m extendum e ad servos adscriptitios et originarios, qui liter obligatos, et hinc ad ordines admitti o possunt de jure dnorum. Et sic

Colligo, natum ex matre libera qui regitur, nativitatis et interventu, patre am servo, certum liberum, adeoq ordini poe. Secq am ex matre serva et patre libero, q partq sequi ventrem qad natum qui libertatis et servitutis.

XXII. Quos ab ordinibz rejiciuntur vitio corporis?

R. mutilatum aliquo membro vitio ad certum officium vq oculo, manu, pedis. II. debilitatum, qui e, qui membrum qdem habet, sed inutile ad exercitium Ordinis, vq oculum caecum, manum aridam etc. III. deformem, qui enormium habet vitio, qd impedit decorum usum in exercitio Ordinis. Nota tm, cum dicitur e, qui het qdem oculum sanum, visus tamen

defectum aboy hi nobili defuncte, si illi posteà vellet vitam vidui in dedro
ut sine indecria conversive canonicè M. Ignè posit. II. Ioachem hi ofic
qui pprià culpâ se mutilavit aliquo membro ⁊ pte illig ⁊ de alio
mutilari curavit, effi occultissimum dt, nec impedimo usum et exer-
citium Ordinis.

Lxiiii Quinam impediantur ab ordinibg ex defu Sntiæ.

S. Bigami, h.e, qui ut pote bartigali duæ plurid de Matrimia Succes-
sive contrageruat et consummarut, ⁊ qui vagit viduam aut corruptam,
⁊ qui cognovit suam uxorem, postqm fuit ab alio initâ ⁊ cognitam Si ni nesciat
nullo modo Matrimiu carnaliter cognitâ. Et h. irregularitas obstabitur, sive vir sciens de mqm obstabit
viduam, ⁊ aliter corruptam, qm duxit / si ignoraverit, et si mulier vo- qui uxorem
luerit, si pe vim corrupta sit, q non obstat ex culpa et infamia per- cum macula cûq
petuæ hi irregularitas, sed ex defu Sntiæ, id, repræsentatio unionis dti immaculatâ fuit
cum Ecclia, utpote spâ unita cûq virgine? Sero irregulis ē ob biga- conjunctus.
miam obstitutiam, qui post solenne votum castitatis Matrimium
contrahit cum qâcuq. Cæterùm ē libertas Ecclæ bigami suscipere
Ordines, sed hi post contractam bigamiam illgnè ordiri poterunt
usu et exercive diuⁿ ordinum. Exhis

Colligo I. non ex bigamum censendum, qui cum meretrice m Sæpiq forsi-
tan ē, ⁊ plures concubinas habuit, si ante Matrimiu ibarctum cum
una virgine, si post illud. II. non contraxit bigamiam qui plures vid
duas, effi legitimè prima copulâ, neq po duo successivè Matrimia, si
unum ⁊ consummarit. III. censendum ex bigamum, qui duxit exisli-
matam q dem virginem, qm hi compererit postea fuisse corruptam, si
Matrimium consummat. IV. qui contraxit Matrimiu cum una cavelle,
cum altera vo uxore. Sero bigamia dispensare ⁊ hg Pontifex,
q quid ⁊ se negs dispensare in d. dni. Or bigamia hi dirimit impedimiu
ut quid dispensare cum Clerico ex s. constituto, et antea ordinato
qui cum virgine Matrimium contraxit. qh. facultas ei à S. concedatur
expertim, si religiem ingredi velit; non am dispensare pro cum eo,
qui post susceptum S. Ordinem viduam duxit.

Præterea impedita hactenus allegata prohibent insuper à susceptione Ordinum
I. qui post susceptum Baptismum se culpabiliter absolute ⁊ mendaci baptiza-
ri, ubi et sicubi rebaptizari, et qui potea rebaptizatus minime dat.
II. adulti ab H. Baptismum susceperunt. III. qui nondum confirmati,
adeo ut saltem pecuc omittere, qui ⁊ primam horum recipit
Ordinem confirmatq. IV. Neophyti, qui ex Judaismo ⁊ paganismo
recenter conversi sunt ad fidem Christianam. V. Excommunicati, quoad
et usque omnes irregulares. VI. Ministri in Ordine accepto ⁊ ad altio-

ueo ascendere phibetur, qui uno die duoby ordinib⁹ sacris initiati sunt. Dicendū: nam uno die minores cum subdiaconatus. cipi possit. 3. qui ordinem susceptū ab hō excōmunicato, suspenso, hereticō aut non habē Iurisdictionem ō ordinand⁹ ō subditum ordinante ui aliena diocesi absq licea hōis illius loci, in quo ordines conferūt aut qui ignorat licatū hūsmodi. Dicit habentq phibetur, nam irregularitas ē impedimentum canonicum susceptionem ō. Ordinum et susceptorum ipsorum, phibens. unde grauē ō ē censura. Et hinc irregularitas non redit susceptionem Ordinum inuedam, cūm omnia adsint, quæ à Christo requirunt, sed illicitam fiūt.

Q. XIV. Quis actus reputet ad Irregularitatem ex delicto incurrendam?

R. Regulariter actum exercendi peccaminosum opere cōmissum. ita Iuris. Et pena à Iure restringenda, quā extendenda. Vnde actus ex quibus peccaminosus, et pena Iuris, quis ē Irregularis ex delicto, debet notorietas culpæ

Q. XV. An Scienter faciendo quod ē phibitum ab Ecclesia, sed inuincibiliter ignorando annexam ē penam Irregularitatis, nihilominus eam incurrat?

R. Duū distinguendū. q. Irregularitas nō ex delicto ō ē quia pena Ecclesiastica, sed tm inhabilitas ad actum Clericalem. Statuta ab Ecclesia in penam delicti. Impedimentum am si inhabilitas incurritur, etsi nesciatur, ut patet ex variis impedimentis Matrimonii. quibus am h. Sententia pro parte affirmata et Glossa dicit, ubi h. negant, incurri Irregularitatem ex delicto à facientē h. penam ē annexam delicto, ut excisio Fœtidum velatum, sua non caret vera probabilitate, quā hūt Canonistæ Romani. Salvo aliquē, quem ratio est, q reg dicens delictum incurrit corpus in penam delicto impositam, ut ordinia dicit, ō ad ordinia ordinata, quia censetur Irregularitas. Et let Irregularitas ō dum dicit penam, sed tm impedimentum, h. tm ubi sed est, qd annexum pœnæ inobedientiæ, et penam ultra ecclesiasticam, qd ubi pt de impedimento Matrimonij. Dicit Irregularitas ex delicto: nam ex defectu Irregularitas incurritur tm ab ignorante, cūm h. nullam suppositat culpam.

Q. XVI. An ubi quis censendus ad Irregularitatem?

R. In dubio Iuris, quod lex ipsa ita est obscura, ut ei quos Iuris peritis non occurrant, et quod dubitatur, an hic casus contineatur sub l. inducente Irregularitatem, ō ē censendus irregularis. quia cessante dubio, debet ē in dubio cessare irregularitas, aliās libertas

met in posse.

§ II. In dubio sali, quod pro quo dubitat, an possuerit actum, cui damnata est irregularitas, non est, in casu in consilio censendus irregularis, qui dubio meliori et certo possessio. Excipe, si dubitas de homicidio commisso, de quo aliter statutum in iure cap. significasti, et cap. audientiam. de homicidio. ubi statutum, ut censeatur irregularis, qui possuit actum, et dubitat, an mors exeo sit secuta. Item qui exuit ad abortum faciendum, et dubitat, an foetus fuerit natus, qui consilium dedit, et dubitat, an influxerit in homicidium et irregularis; idem in dubio facti sed mutilatem et irregularis, quod tenetur de homicidio injusto. et simile de dubitante, an aliquem in bello justo occiderit, et sit irregularis, ut ita sentit Silvester etc. dubitat, an mors, ad quam consilium dedisti, sit secuta et irregularis et incurritur, nisi cessante secuta. Item si impubes aliquem occiderit, et dubitetur, an habuerit usum rationis, et peccando in hoc cecerit, standum est rationi, et censetur irregularis, ita Sanch. contra Salas; qui una cum alijs multis probabiliter excusat eos ante pubertatem ab omni irregularitate, excepta graui percussione facta.

§ XVII. Ad hunc notandum eos dispensandum in irregularitate.

§ II. Solum Rom. pont. posse dispensare in omni irregularitate de iure nouo introducta. Gratianopolitanus.

§ III. Itidem soli cum suis subditis posse dispensare in irregularitate propter delictum occultum excepta irregularitate proueniente ex homicidio voluntario aut ex delicto, deducto ad forum contentiosum; et hinc nunc facultatem tribuit C. Trid. sess. 24. de reform. c. 6. notant am. Sa. I. privilegium R. Pont. competere soli Ordinarijs regionum, ut ibi saltem quod aliqua accipitur a C. Trid. et aequum est, competere illis legem favorabilem, qui observare et accipitare nequit. II. non Episcopum posse irregularem quemlibet episcopum, ne consecratum, nisi habeat iurisdictionem et subditos. Unde nec Archiepiscopus dispensare potest cum extraneis, nec cum subditis suorum suffraganeorum, praeterquam, ut aliqui dicunt, in casu appellationis ab injuste denegata dispensatione ab Episcopo. III. non esse adeo certum, an Capitulum sede vacante, legitimi dispensandi facultas competat. Negant multi, quod Capitulum Rom. succedat in iurisdictionem ordinariam et extraordinariam, quia est iurisdictio dispensandi in irregularitate quae affirmant, et R. negantes; et licet R. velit competere specialiter ordinarie in competit, ita Henriquez, Pirhing cum alijs.

4. Regulares et alios Privilegiatos non uideri ullam hac facultatem
absolvendi Irregularitates, quibus aliàs à censuris nec Sedi reservatis absolve-
re possint. Et ideo hic occurrebat nota, quòd Subinde quo Jubilæi
vel aliud occasione conceditur facultas absolvendi ab omnibus casibus, censu-
ris, pœnis et sententijs, quæcumque. Quidam D.D. sentiant non nisi præ-
dicta concessa facultas absolvendi ab Irregularitate, nisi fiat aliqua ex-
pressa mentio, in quo Jubileio ideo conceditur facultas ab-
solvendi à censuris et aliquo pœnis, ut possit consequatur Jubilæum,
cujus consecutio impeditur per censuras; Irregularitas autem non
affert ejusmodi impedimentum.
§ III. Irelatos Regulares ex Privilegio posse dispensare cum suis in
omni Irregularitate ex homicidio occulto voluntario, vel defectuali
orta, ut desit pœna, sinister oculus. Ita Lacroix, si non esset
aliquid defectus, ut ei ea Papa dispensare non soleat, uti est uxoricida,
seu Irelati Regulares dispensare possint.
§ IV. Solum Papam et qui ab eo Privilegium habet, posse dispensare
ex Irregularitate ex defectu ita Lacroix. Sotto Irregularis ut absolvi queat
non reservatis, etsi Irregularitatem antecedam habeat, quo quilibet Sa-
cerdotem approbatum. Irregularis vetabitur suscipere Sacra
ordines, postquam pœna tolli remanet Irregularitas.
§ VIII. Quæ hic sotto notanda?
1. Sequitur. I. Si pœnis adnexus censuræ, prius deponi debet, quam
detur monitio ad terrorem. II. Si suspensus detectio delicti
sub censura, nemo tenetur celsum vel socium compellere prodere
quod sorum egerunt, nisi detectio foret ita utilis pro bono ad
ut quis teneatur potius ullam spuere, quàm de delictum occultare.
Similiter non tenetur quis deferre Authorem vel infamis libelli, si
probare non potest. Quia censetur intendere punitionem Auctoris,
quam in deponendo potest punire. si probare potest. Denique est, si
quis damnum inde alicui imminet. III. quia dat potestatem
dispensandi in omni Irregularitate, non ideo dat ad eam, quæ
venit ex homicidio voluntario. Quia Stylo Curiæ est, ut si meat
reservata, non obstante clausula quia, nisi clare exprimatur.
IV. Irregularitatem non incurrit propter furtivam, v.c., illicitam usurpa-
tionem Ordinum, si propter servandi et solennem alicujus Ordi-
nis sacri non habiti ministrationem, ajunt si sit parvus;

nam laicq delenitor. baptizans & lintans absolvere, etsi peccet graviter, non h' sit irregularis, q Jus h. non statuit. Vigil Ordinis sacri: q ad Ingrediendum d' Ecclesiæ ministrè in Ordinibq min. eoq. ei ipsis soleant m' laici adhibitis vestibq ministrare. Dixi. II. solennem: q te cantatis vg Ephatam sine manipulo & Evangeliarium sine stola, non videntur incurrere Irregularitatem, cùm non dicantur canere solenniter. Nam ad solennitatem requiritur ornatum vestium. H. incurritur Irregularis quicq legionem censuræ, h. transgressionem excursio excommunicatis, suspensionis aut interdicti. Sorro ad Irregularitatem ex defectu lenitatis adde adhuc, hic incurrit diguis in judicio criminali coopitur activè efficacitar ad effectum ad mortem aut mutilationem hujus q actionem ex nata sua ad id ordinata. Uti Judex ferens sententiam, assessor eam sua authoritate confirmans, omnes ministri Justitiæ ad eam concurrentes, uti Notarius, scriba, recipiens et dignans testimonia & testium & sententiam Judicis, accusator & denunciata, nisi pro evitando damno suo & heorum aut Ecclesiæ. aut m' alienorum ex l. christalis cum expressa protestatione contra executionem supplicii ita faciat. H. advocatq et procurator accusatoris, non vero rei, testis delictum crimenta confirmans, nisi laicq muta h. faciat compulsus authoritate Judicis, denicq satellites, executores sententiæ. Ex quibus

Colle I. Debiles non fieri Irregulem, qui extra bellum et judicium ut persona privata voluntarie ex proximo, justè m' concurrit ad necem hostis, eoqd Irregularitatem ex defectu lenitatis vi dicta regula ad Ecclesiæ ministros Justitiæ, et incidentes spontanea in bello justo. II. Ecclesiæ non fieri Irregulem, si ejus testimonium d' influat in mortem rei, nec ad voluntum à Judice consultum de pœna infligenda. si respondeat juste, quid sua statuant; secus, si diceret, hic reum ei mortis, & infligendo ejus mortem acceleraret, et non infligeretur. III. nec Tabellionem si inscium publicum criminalem si negligant exercitum sui officii ad necem & mutilationem. IV. nec Speculatorem condo sit capitalis, constituendo Judicis aliosve ministro Justitiæ, aut ne metuendo, ut super facto particulari fiat diligentia et justitia. V. nec Ejum tradentem brachio Secularis degradatum, quem j. canones velint, pro eo intercedere, ut ab extra Ejicem puniatur. VI. nec Clericum accusantem aliquem de injuria sibi vi se & in suis rebq illata, tot regulariter feriatur.

modo capreſe proteſtetur, ſe nullam capitis aut membrorum pœnam intendere. VII. nec Confeſſarium teneri reum ad faciendam vtilem, ad obſequendum ſtatui juſtæ, & gratum dicendo, puniendos eſſe malefactores. Secg foret, ſi diceret, hŕ reum eé morte plectendum, et ita moueret Iudicem. Nec ſi ex ſemi audita diceret reo; proſperetur, v ei ligarelo jumentum, quo vtitur ig ad iniurrandam vindictam regitur atg ſubſidi hŕng, et plene deliberatg, imŏ j. R.R. nec ſi deliberate id faceret, quŏ hitaretur furem, ut ſcalam alendat caput cuſtodiat ictui, aut iceret Carnifici, ut aliqd agitet, quŏ citiŭ extinguatur reg, ne malè moriatur. Neq ſi riam, quŏ reg detur, eligeret breuiorem, & Iudici diceret, reum eé bene diſponitum, cuppoſitum non eé digredum in cœlum, aut negaret Iudici acceleuem, niſi Chriſtiana fidei proferat, ad quam ea conuicta fuerit. Idem eſt de eo, qui ut rem ſuam ſeruet, clamat adeé furem, qui furtiua cepiſſet et ſua portaſſet. Nam dat hi AA., q Iudicia fiant ea juſta cŭa cum debita ordinis ſolennitate carent oi culpa, et non repugnanti lexitali, dum conducunt ſalubriter. Nec qui in primum reſtandi, exigit de loco in locum deferendi etc, ejs pretex inferendi mortem accelerat. Nec Medici et Chirurgi, qui j. artem ſecandi et mutilandi, ejs pretex inferendi mortem, ſegatur, q ex officio ſuo id faciunt, ad impediendam mortem: qŏ non quand ſint lexitalem. Secg foret, ſi q imperitiam & negligeam mors ſegatur, q dicunt rei homicidij. qŭ am Clerico m j. regulas artis exercenti Chirurgiam q ſecando & adurendo, fieret irregulis morte ſecuta, ſi in faceret q lexitate ex defu aliorŭ periti, q in loco aliter Clerio prohibetur. Secg e, ſi aliter medicando hŏ ejus culpa mors ſegatur, q tm ſcelio et aduerſio illi prohibetur caſu. Verum de actu ex quo dubium. Dividitur non irregularis in totem, que ex ordine huiſmodi et ſuscepti exercio ſeu, et in particularem, que aliquo tm ordinis miniſterio uat, & solo accenſus ad ordinem ſuſcipiendi q diaconq Lincolne oculo orbato in bibliis fit ad Sacerdotium, ex quo in ordine miniſtrŏ q prohibetur.

XIX. An clericus ſaltum ex petitorium ab Iudice, ſed inuincibiliter ignorans, ad eam ex penam irregularitis, incurrat?

R. j. Diuiſum eſſe q irregularis ex delicto ea vide Lyra.

CAPVT VIII.

De Cenſuris.

§I

De Cenſura in genere.

QI. Quid ſit cenſura?

Ex pœna ſpiritualis et medicinalis, q quis Ecclia ſuos Subditos delinquentes

et contumacy non spectum gradum bonorum sg dispositæ & susceptivæ
autorum ppue effragiorum, exercio numerum Eucharistiæ, et alijs nonnullis
alijs sacris prare solet eo fine, ut corrigantur. Legitur hic in rigore
Iuridicem hm censuram reperi in Iudea, scil. excommunicationem, suspensionem
et interdictum. Nam irregulares, cum sepe non ex aliqua culpa, sed ex
pu gradum illi juriali et statum in ordinem carnum inducat, et licet
aliquo gitur delictum infligatur, medicinalis hm o est, sed mere penalis
ideo sg ppria de se, nec g ullam absolutionem, sed g quam dispositionem
augere pot et debet, stricte inter censuras arri o pt. Dein videndum
de excommunicatione.

II. quoties h. censura subdividatur?

R. quod distinguitur aliqua sit grave, alia levis, alia specialis, quam ab ipso d. hi
quam ab hac, h. e. pertin quam diu seruetur, quam incurritur facta
cata, g licet ipso facto g admissum crimine incurratur, quam aggravatur
citra sententiam, qua mediante g aliquem Iudicem Ecclesiæ certis flagitijs
infligi jubentur. Denig alia quæ sibi relaxatæ ipsi hmo Pontifici
reservantur, alie non reservantur.

III. quam sepe pot censura?

R. primum ordinario hic Reges Portug Indiæ, et Ipsos relate ad suas
Diœcesin, ih. Prælati Regiæ regni sui Religiosorum. Deinde
pastores animarum nominis et delegata sibi facultate censuram aliqm
possunt infligere.

IV. quando pot absolvere à censuris?

R. Ordinario hic potestem ii soli, qui eam censuram fulserunt, et qui
superem aut æqualem in aliquem subditum censuræ vitalium hic
jurisdictionem. Dixi ordinario: g alii quam Sacerdotes sg Religiosi
g speciale privilegium à plerisq in Pontificio reservatis absolvere possunt.

V. In quos pot censura?

R. Respectum I. ut dixi viatorem, g hic solus capax et subjectivus regni huius.
Hic quo excommunicatus mortuus, hm Deiectum censura, qm incurrit
adhuc in vivis. II. ut dixi baptizatus, g hic solus e subditus Iudeæ. III.
ut sit rationis compos, g alias non est capax culpæ. Hinc pueri ante
primum nullam incurrunt censuram. Arabum etiam rationis adepti, sed
ante pubertatem adhuc pot incurrere, controversia Ab. Illud certum
videtur, qd in impubes, si velint eorum ad censuram æquitas adhuc
incurrat excidium ob ingressum in Clausuram Monialium ex Trid.
Sess. 25. c. 5. et publicæ ob percussionem Clerici ex cap. ult. de Iudæis
Sarracenis, imo probabilius in incurrunt alias censuras à S. Sede,
cum dolus sint capaces, et in Jure o fiat exceptio. Illud hic non in-
currere censuras ab hac Sede certum est, g non admittuntur ad agendum
in Judicio, qd ad tam censuram infligendam requitur.

IV. ut Lr subditg illig, qui fit censuram. V. ut m' dit cre' reg. hui Ghus censuram fie' ort in religiosos exemptos, cum ejus jurisdictioni non subjaceant. Sono dū dicm extranei adverse et jurgni ligari possint censuris à Jure latis. Unde qui spoliaret homicidium in diocesi, in qua Subexmicae prohibitum est, hanligaretur, cum leg grand dubitri rae delicti. Denig de censura ferattur g L. mem, Hmi stringit no diocesi, pro qua fertur: secg é, de censura fratur in aliquem et aliquos pticis. g Li obligat in loco, pro quo lata é, mandatum am stringit personas. Hmi de Ghus dub poand suspensionis phibet ne dis clericis lusum chlarum, non stringeret censura, d'luderet extra dicesin, aut in loco à Jure dicto' ghi exempto.

§ VII. qnam excusent ab incurrenda censura?

Causa quae Negatis: I. dignis arte satiam ab injia' quo piam dubie extamo appellat ad aliud examen. II. dignis censuram alicui, polo adjunctam negiat. Leg n' ji dicm o' incurrit censuram, etsi mortifer peccet, si h. ignoraa lit Jure di facti, dummodo non plane crassa lit et affectata. g L. Eulea poenam solis consuetudine infligit. Unde m' Negtur, g Jure detur clamanda ne poena nimia; vio lit poena comminata censurae, quae fit et ipsa manifestae legis, saltem tis censuram li serue, et di censura grada lit per Jud'am, gradatim ejs gplis aut una dog aglano modo. III. dignis ex gri metu jegnit Eulenum cum censura ejusdem legrediatur. IV. si ob ira adultiam vg o' grites legrediatur peccatum, cui censura adjuncta est, tam heligioso mortifer negligenti bleat adjagi censura, et gdam gdno. Hinc certe. cutiens Clericum non incurrit excam, etsi inde eum laesum, gri ter pericutiendi. Neg p razgii mere internam incurritur excam; secg si prodiret in actum externum, etsi foret occulta, uti dignis in duo cubiculo leg discredere alios ppositum fidei vg. g. Trinitatis et vre dicere ab alio audibili: leg non e' Trinus in personis. Secg é, si dugno haeresi internam alteri contilii grae aperiet, aut orba sport impraeticid, ut di dicere: non e' ita. et aliunde ea ocmodijs non colligatur haeresis interna. V. si censura lata lit ita scientes, ausus hoc facientes, facere possumcales, non incurritur cum ignoraa in crassa, sed hui negatur Scia et contemptg probus.

§ II.
De Excommicae.

§ I. qd et quotuplex sit excomicae?

II. Excmicae é censura, quae g à Jure ff. scripta, et publicatae Ecclesiarum Ecclesiarum proferunt.

§ III. Excmicae é duplex dct major, quae fit ob grae delictum incurritur, et hem tm actus, qui pavo timorem alicujus fortitudo animi

usu privati; et minus, quæ p̃ bñam illicitam cum illo, qui vitandus 14.
excñicam incurrit, mixtam et conversationem quamvis ñm̃ vitet
malam contrahitur, et ñm̃ usu pavo sc̃ receptione sanctorum gravial.
Ideam, qd contrahatur p̃ orationem mixtam cum excñicato non tolerato,
sed vitando. quia post C. Cordat. ñm̃ est notorie fidei professor, et ille,
qui nominatim excñicatus ac specialiter et publice denunciatus é.

II. quos habeat effectus excñicatio?

Excñicatio major vel varios; alios quidem medios, et alios ultimos. Medii
sunt hic, sicut vigilatus, qui excñicatus incurrit, dicitur alicujus ordi-
nis exercet, et suspicio de hæresi, qui idem excommunicatus contrahit, si
p̃ totum annum contumaciter in excñicatione persistit. Medii sunt potuerit,
quorum effectus sunt ingressus I. qd privet usu pavo sanctorum, quorum nullum
licite percipere, et, nisi p̃ ignorantiam invincibilem aut gravem metum,
aut causam aliam excusatur. II. qd privet aliqua administratione sanctorum.
h. n' nullus excñicatus saltem o' tolleratus extra casum extremæ necessitatis
licite alijs probare pñt. Ejus saltem o' tolleratus p̃ tolleratus aliquando o' pœ-
nabit quoties, si sanctum aliqd extra necessitatem administrabit, dummodo scienter
ad collationem non offerat, aut ingerat, sed ab alijs rogatus. III. qd nullum privet
alijs fructus suffragijs, orationibus, indulgentijs. Ejus alijs: quorum nemo
quam publice fructus ministret potest orare, pro quovis excñicato, publice
et tolleratus, non ñm̃ est illicitum, sed bonum et laudabile, cujus ut potest
cuncta peculiaretur quorum bonorum operum fructum, pro illis ex-
cñicatis in eum finem offerat, ut convertatur et resipiscant. IV. nullus
effectus privat divinorum officiorum, quæ fit, ut excñicatus o' habeat interesse
missæ sacrificio, publicis orationibus, processionibus alijsq; divinis officijs.
unde excñicatus monendus est, ut discedat; si parere renuerit expellendus
est p̃ operarios laicorum; si expulsi sit, missa abrumpenda est, si ca-
non nedum est incertus; si vero incipiat est, si exire debeant et sacerdos
pergere usque ad calicis sumptionem, et si excñicatus iterum monitus
recedere nolit, ipse quoque sacerdos abire debet, et quæ reliqua sunt missæ
in sacrificio peragere, et si illis locis sit, omnia intermittere. V. qd
excñicatus privet beneficijs sibi conferendis in quæ presentatum, qui electionem,
visitationem aut confirmationem. VI. sit, qd excñicatus nisi hñam in communione
forensi, sic, ut excñicatus non possit esse judex, advocatus, actor, testis. VII. qui
committit quævis jurisdictionis actus, ex quibus excñicatus non bene-
ficia, nec leges, dicere debeant. VIII. qd excñicatus o' tolleratus in loco sacro
sacro sepelitur o' possit, si ante absolutionem moriatur. Excipe hñ illum, qui ante mortem signa pœnitentiæ dederit, et quem non fecerit, qui mixtus

Nb. pot hi sacerdotes, si ejus ope vi causa in fide fungerent.

adde hi aliqua quæ dicta sunt.

2.

Excñicatus evitandus est major, ejus non recedens, accipiendo sacrificium alimenta et ejus familiares.

3. si clerus aut populus sint in excñicatione, possunt invitare, et alijs, et ipsum ad visitandum, et ipsum and visitatio fiat privat publica ac exercitium.

4. si excñicatus sit hæreticus, ejusve fautor et auxiliator, excñicatus ipse est, ut alijs hæretici, sive excñicati sint.

absolucem ꝓfectus; dñs ꝑ post mutem ab excmicae absolui debet in cum finiem, ut tuleꝫ suffragijs et S. Sepultura fruatur. IXng a, qd idem
Obiatr Rōe vsu. Os, oratr, cabe Coiū, mansuetr. excmicatg non tolleratg ꝓfectus aliā gno coīcae civili cum algo fl., ita ut nullg ex his fidelib illum alloqui ⁊ salutare, ⁊ aliquem tractare cum eo celebre ⁊ cibum capere ꝑmit. Atg in his et similibg casibg excmicatg, qm alii cum eodem coicantes graviter peccant, nisi mae cessitas aut aliud caa talibg excuset. Excmicatus sortitur effectus: peccat graviter tractatg ꝑ excmicae nisi qui arte absolucem à dño suscipit sanitatem ꝑ praeces, aut beneficium ecclesiae admittit, grius ideo vitandus ꝓ incurrat, nec collatio sit ipso facto nulla, sed dm annullanda ex caps. ultimo de clerico excmicato; excmicatg excmicae majori non participat fructum ex sacrificijs et precibg, etsi ꝓ contritionem ꝑsonam coram deo jam sit justificatg. quousq; tantum praeces Ab. suscipiat à pontifice vide absolvendus, etsi pus non sit absolutg ab excmicae. nullo ꝑ jure tm sanctum est irritum. Excmicatg vitandus utpote tyrannus jurisdictione videt administrat tantum praeces extra casum extremae necessitatis. Reliqua administrat videt, sit non licite extra casum extremae necessitatis. Sit nulli liceat cum excmicato vitando coicare in divinis; coicare tm in civilibg qui sit, nisi fiat caput. q ꝓ denegat graviter frui legis, imo in ibis licitum ea ꝑ coicato: cae am Humanitas proximi ⁊ ꝑpria, necessitas, obsequium, ex Matrimonii. qui licite ꝑ quis agere cum excmicato vitando, ut eum reducat ad obedientiam, ut habeat vitam suam, consilium, qd ab alijs haberi ꝓt, ut accipiat debitum debitum, ubi licite agit cum marito tm vitando, filius cum patre, religiosus cum suo Prelato, non tm quae tis, q ab usu jurisdictionis sunt ꝓscripti. qui quis ageret cum excmicato tis in crimine, ob quod excmicatus est, ut curando, ut ꝓ satisfaciat, ⁊ idem ei ipsi crimen iterando, incurreret excmicatum majorem ex caps. si concubinus de sententia excmicationis.

III. Quae excmicatus sumo Pō. reservata extra Romanam Curiam Ab. esse plurimarum magis obviae juvat recensere; quae A. I. latae in excommunicationis. II. in falsificantes litteras Apostolicas. III in effringentes et spoliantes ecclesias. IV. in coicantes in eodem crimine cum excmicato à papa. V. in vexantes eos qui in aliis censuram tulerunt. VI in absolutos à censura sub conditione, et hanc non impletes. VII in violantes interdictum papale. VIII in dantes ⁊ recipientes aliquid ex pacto ꝓpter admissionem ad religionem. VIIII. in simoniacos, ab ecclesiis ⁊ beneficium. X. in committentes sententiam ferendam confidentem. XI. in impedientes executionem litterarum Pontificarum. XII. in communitates ducatus

et ad id cogentes, de quo vide supra CI. ipsos conobedientem Bened. XIV. . . . XIII. ni mulieres migrantes monasteria Regulares. XIV. ni facientes jurare illicita, et alia libertates Lucae. XV. ni rapientes boa Lucae. XVI. ni violantes immunitatem Lucae ad eos fugientes ad Lucam. XVII. ni docentes, sive pueri confessos ni absolvere ad absolvendos ab absente acceperint. XVIII. ni asservantes ni Concionibus aliisque aliis publicis, Bulla V. ea concedant in pacto expressi. XIX. ni alienantes Lucam. XX. ni Parochos non impletes juramentum residendi. XXI. ni impugnantes institutum S.S. XXII. ni Monialis sine licentia exeuntes ex clausura. XXIII. ni Religiosos sine specali privilegio et licentia Parochi sumunt Eucharistiam et extremam Unctionis in finis ministre et matrimonii Missam assistentes. XXIV. ni percutientes clerici XXV. qui defendunt et absolvunt aliquem ex damnatis a quibus ab Alexandro VII. Innoc. XI. Alexandro VIII. etc. ut videre est in eorum decretis. XXVI. ni Concionatores qui scripta sonant ad Dd. interpretationem alienum ac tempus Antichristi et extremi Judicii aliaque similia revelata judicant.

¶ IV. quam sint facultates Papae reservatae in Bulla Cenae.

1. quae in hisce pactis sequi evenire solent, sunt: I. Excommunicatio a jure latae omnes et singuli HH. eorum receptores, fautores, defensores, item qui eorum de haeresi contulit, et de religione tractantes leguntur, retinent, miscuerunt, et venerunt. II. Novae peagia S. gabellae in terris Lucae, interdum in caeteris libertatibus ac jure et fide Apostolica et missis imperatis et augendis. III. imperatae personis Lucae et bonis eorum decimae ac specali licentia Sanctissimi. IV. Laici libertates personas Lucae juxta casus juris dispositum ad ecclesiastica tribunalia, aut statuta facientes contra libertatem Lucae.

¶ V. quid specialiter nimium ad episcopi Clerici?

¶ I. Si quis suadente diabolo, ipsi cum ultimo scripto aut datum in imprudentem, summos sit mali compos et doli capax, in efficaciter mandatum, statutum, consentientem, duo non rationem, non imprudentem, item si ex officio aut judicia mentur. II. Si Clericum ipsi cum saltem primam tonsuram initiatum in excommunicatum, suspensum, interdictum, degradatum, solitum, summos gerat habitum Clericalem gestet, et alicui Lucae deserviat. III. Si monachum ipsi quovis Religiosum in Laicum, conversum, Novitium utriusque sexus, item Tertiarios S. Dominici et Franciscani portent habitum et vivant in mitte, Si Creantes subjectos alicui Regulae et superi. IV. Si violentas manus injecerit, ipsi quovis accedam spiritum obtinuerit ad eorum mortem ac tempus Clericis personam et res ei adherentes, quocunq; demum instrumento tractant. Item ipsi

alia ℂ enormis, alia non enormis, etsi de se mortis. Enormis cenſetur
ꝛ rae ℚ qui, ut occio, mutilao, eſſuo ℚ oculo ℚ è vulnere, carnis laceraõ,
excuſſio dentiam, evulſio meliorum capillorum; ꝛ rae ℚ dignitatis per-
ſonæ, ut ℚ ſi quis ꝛ Prelatq alapã ꝑcuterctur; non enormis cenſetur,
quã nec cum ℚ excuſſio ſolq clericq, nec ꝑſona ℚ dignitatis injatur,
ut ℚ ſi fiat pugno, alapã, capſive non relingrtõ vel ꝑ quem officii
clerico, q̃vis aliqua gutta ſanguinis è naribꝫ effluat. q̃uis am hæc quo,
casõ reſervata ſit Sedi, ꝓt ℚ quis ab ea abſolvere in ꝓximis
casibꝫ: I. excuſſio, q̃tum vis ſit mortis, non ℚ enormis. II. ℚ
ꝑcuſſor ſit impubes, ꝓpter, æger, ſenex, mulier, cæcus, claudq, devq
filiusfamilias ꝛ ℚ non ſit de iuris, q̃ſvq ſt Monialeꝫ de invicem ꝑ-
cutiantes, et q̃ſt demum hæc ℚ quum injecerunt, ut ℚ ꝓcumbat aurã ꝓpam
aut alius ꝓcatum. Secus q̃ſdo, hanc clericidem incurrat, ſi quis ex
ſe ſolo aliquem ꝓcutiat, vulneret, ſibi ℚ evellat crines, veſtem ſcindat,
conſpergat luto etc. ita ut aio enormiter q̃ſtv iniuriosa, ſet injuriata
conſentiat, q aio nec injuriosa ſtatui. II. qui clam detinet violenter in
carcere aut loco, unde ſine ſcandalo negt egred. III. qui ꝓſequitur,
ut ea fluvium ſecidat aut ſubatur ex equo. IV. qui manu violenta
injicit equo, cui inſidet, ſidendo ꝓ frænum, ꝛ ludendo, aut occidendo;
hæc n ℚ eſt aio q̃dv in rae injuriæ et contumliæ. V. qui clerico ꝛ ꝓſe
ꝛ ℚ alium ꝓbet verenum. VI. qui alterum delatum ad ꝓcutiendum
movet, ut ſortig ꝓcutiat. Hinc clericidem hæc ℚ incurrit. I. qui ſine
ira, occulte cruentam abſcindit clerico ꝛ veſtes jacentis in lecto
clam ſurrexit, ꝛ veſtibꝫ ejus clam aliqd aſſuit, ut a ꝑſona irridentur.
II. qui clericum convitio afficit, quia non e aio ꝓprio injuriosa.
III. qui ꝓcurit jam ꝓfectum ꝓſtegio canonis, vg. bigamum, ꝛ libris clerici
ꝓvoti trinandi moriencm non uterq. IV. clerici qui puberes de invicem
orberarint; ſecꝰ de clericis puberibꝫ. V. qui clericum ꝓcurit ea jure
charitatis, aut ignorãtia ꝛ ad ena defendendã, modo ꝓprio, ſaltem, qui ad
eum repellendum ſubſiat, nec ꝓcuriat, quo vis jam ceſſat; hic n ℚ eſt
defenſio, ſed vindicta. VI. qui ꝓcurit clericum, ut vim ab ejus illatam
ſibi repellat, modo ſiat cum moderamine incolpatæ tutelæ. VII. qui
ꝓcurit clericum convenienti correctionis casã. Hic ꝓt Later. ꝓ cavetur
filium clericum in minoribꝫ, et Prelatq Lubitum clericum in Majoribꝫ
conſtituendi. VIII. qui ꝓcurit clericum turpiter agentem cum ſorore

clus, filia, soror, matre; q consultus id facere ex justo dolore. Dens existimat ad lucrum oscula, tactus, amplexus cum aliis personis, inq vitā. Et ait Schmalz grubed, effi excusatur, ut turpiter agentem percutiat, modo absit dolus. IX. qui percutit ex subita, nūed ira plena advertia, ut di solus in lusu ex subito motu clericum percutiat. X. Frising et Abbas excusant clericum, qui laicum socium ejusdem ludens percutit, q ex animi conversae facili contingit, ut de vicinem percutiat. cap. ex tenore 10. de filia Excoicati.

§ VI. quod percussor clerici excoicati vitandus notorie, et sic vitandus? Et. Notorie et manifeste, quod percussio sit violenta, contumeliosa vitae existimata, ut malae fugiendae celari, nullo juris suffragio excusari potest; glos. ff. si ut citer vota majori, pati communiter atis et allegat majori nro glosarum, nec refert, quod facti probari possit, aut nota de notorietate juris, id est, quod citari judicii necdum publicatam et notam civitati, et confessem rei, et quod testium ejusdem in judicio, sed sibi ex autoritate notorietate facti, imo si hoc modo esset nota, de hi percussor alicujus juris suffragio ignoraverit se causam ei clericum, aut subita animi percussit, excusare de poet, nec sm vitandi est. Cum ante sex dies percussor de excusare possit, hui signatelli ait, egritur regni, ut per judicem publice denunciatur pris, qui sit sub pena vitandi. Hinc in fit Laymann et vitandum eū, qui percussit clericum duobus et obus presentibus et videntibus; imo Panormitanus, si percussor in porta domus crandi et in cubiculo pulsus fuit, non licet ei fieri notoriam: secus si crimen fieret in foro. quod Petrus cap. cum desideres, de filia Excoicati: percussor clerici vitandi, si fama sit publica, igitur ex fama orta à fide digna, et que faciat mihi dubitandi. Cum n' constet ad notorietatem facti.

§ VIII. qd post absolvere ab excoicae?

§ I. Ab Excoicae non reservata pt quis sacerdos absolvere, qui pt à peccatis mortibus recipere, et sit ad forum contentiosum deducta; qd fr. Sanchez, quod reg jam qd citatis, cum citatis sit pnia alia judicii: j. Bicastillo, quod reg apparuit coram Judice, et accusanti contradicit.

§ II. Ab Excoicae ab hne casu reservata remo pt extra articulum mortis absolvere, nisi qui eam tulit, aut ejus superior et successor, aut hne potestatem ab aliis. Hinc subditi alterius ejus dicunt subditi Archiepo extra casum visitatis aut appellatio, ab Archiepo suis subditus à censura absolvi pt.

§ III. Ex articulo mortis pt quis Sacerdos absolvere a quibuscunq; casibus, nisi illi complex facti contra bnum ecclesiæ. Porro Sacerdos absolvens in articulo mortis ab excoicæ debet imò obligare pœnitentem, ut satisfaciat tertiæ legis, videl, restituat bona, famam honorem, ob cujus lationem censuræ latæ sunt, aut ut, si non possit, actu publico obliget suos hæredes ad id faciendum: si nec hoc possit, juret se satisfacturum, quàm primum poterit. II. Si Sacerdos absolvens in articulo mortis pœnitentem, qui non absolvere extra articulum mortis, debet eum monere, ut ubi convaluerit, se sistat Superiori, h. e. postquam hic absolvendi à reservatis extra articulum mortis, non quem ut absolvatur, sed subjiciendum clavi spiritualis, et medicinalis correctio adhibeatur, et effectus satisfactionis, necdum forte impletæ; aliàs relabetur in easdem censuras, atq; Superior debet similare pœnitentem jurantem. III. ut juret, se obedituram Ecclesiæ, videl, servaturam legem ipsum prohibentem subeundum: quòd confessarius ex privilegio possit absolvere extra articulum mortis à reservatis, non datur absolutio se sistere Superiori j. Sanchez, cum cæt. Item et si absolutio detur in Jubilæo.

§ IV. Propositi Superiori I. vi Trid. Sess. 24. Ca. 3. de Reform. absolvere ab omnibus censuris et irregularitatibus extra Bullam Cenæ Papæ reservatis, contractis per delictum occultum et ad forum contentiosum deductis, excepto foro sacramentali. II. Ab excoicæ contracta ex delicto non publico et ad forum contentiosum deducto, nisi Bullam Cenæ reservata Papæ possunt absolvere Suos subditos, qui nolunt possunt recurrere ad Papam, uti sunt mulieres, impuberes, infirmi et alii, quibus recursus ad Papam gravis incommodo, et idem de alijs censuris. Nec opus est pt confessarius aut Procurator sit de Ordine S. Hieronymi, aut Canonici de Latere perpetuus. III. Si Papa etc. possunt ni Superiori suo Vicario committere absolvendi à censuris.

§ V. Confessarii Sti possunt extra Jubilæum et Regnum vi privilegii à Paulo III. concessi, uti et alii Regulares vi privilegii communicati facultate à suo Superiore impetratâ absolvere pro foro conscientiæ ab omnibus censuris sacris sedi reservatis extra Bullam Cenæ. Et quivis confessarius hic absolvendi in confessione simplici, dari tamen potest extra illam, et absolutio à censuris nisi expresse petatur est quidem nullius rei, nisi forte aut in Jubilæo à Papa intento datur vim absolutionis à pœnis pro obtinendis indulgentijs, aut ut specialis commissio addatur, ut fiat in actu simili, aut ut fiat audito offensæ.

Papa ab Alexandro VII. damnato pro 4. Statuto regulari possunt in foro Ecclesiæ absolvere quoscunq; sæculares ab haresi occulta, et ab excoicæ ipsi eam incursa.

§. III.

De Suspensione.

¶ I. qd sit et quotuplex distinguatur Suspensio?

¶ I. Suspensio ē pena ẽ censura, qua Clerico sacras aliquas functiones exercere prohibetur. Differt ab excoicõe 1. qd Suspensio tros Clericos concernat. II. qd excoicatio plenibz bonis, sive spiritlibz, qm̃ Suspensio. III. qd excoicatus nõ incurrit, quot sanis sententijs, quã suspensus cum alijs ꝑ Suspensio am̃ fuit, et directe pistat de tanto effectu.

¶ II. Suspensio gñalis ē, plex, Aut ab officio, qua Clerico actum alicujus ordinis aut jurisdictionis exercere prohibetur; 2 à beneficio, qua Clerico alicujus beneficij ꝓcipere non pt. et sic ab utroque, qua nec ordinem, aut jurisdictionem exercere, aut reditꝰ talꝰ ꝓcipere pt. Fertur n̄ Suspensio ꝓ tanto tm̃ ad certum tm̃pus, et elapso h. tro expirat, aliꝰ aut fertur absolute et indefinite, ac proinde tm̃ diu med, quou ꝓ absolutionem tollatur. Dein alia Suspensio pt ex tolli, que Suspensum ꝺ̄ ꝑ. nunciam aut fructuum usu privat, et alia partis, et hybrida, que tenet uno ordinis administrare aut beneficia participare interdicit.

¶ III. Suspensio duobz modis nisi incurritur, dcit ꝓ omni Juris ordinem, et ꝓ parte alicujus tale dyris sentiat, qm̃ tenet illi inferre possunt, qui ē ordinariam ē delegatam potestatem sat infligendi censuras.

¶ II. In quos Clericos lata sit talia Suspensionis ipso jure?

¶. vi regulis, I vi eos, qui recipiunt ꝛo. Ordines ab alieno Epo, ē Epo vi alienæ Diœcesis ē suæ etatis qm̃, sc̃ diuturno, sine literis, ē extra Epos, ē o servatis interstitijs, ē saltem, ē vi censura, ē deniq post matrimonium ratum. Quod n̄ si omnes Suspensi ab executione ordinum, nisi faciant absqꝫ dolo juxta ordinis ritualem, nõ fiunt ipso jure. II. In excoicatum, Suspensum aut interdictum sua Ecclesiam et oppidum causa. Talis n̄ Suspensus tenetur ꝑ mensem abstinere, nisi ex Prelatis regularis. III. vi Clericos scienter eligentes Epum ē Parochum indignum. Tales n̄ biennio Suspendantur à beneficijo. IV. vi ordinem et ordinatum simoniæ. uterq n̄ ab ordine ipso Suspensus. V. vi Parochos, qui conjugunt sponsos alterius Parochiæ sine licea. VI. vi gravantes alicujus debitis Commissas sibi Ecclesias. VII. vi occupantes bona ē census Ecclesiæ, beneficium ē alterius pii loci. VIII. vi exercentes Jurisdictionem, vi simoniacos, provocantes ad duellum ē ducentes, rapientes ē præbentes auxilium.

IX. in ecc, qui in alternativa partem vñ Cetu virorum ac mulierum de Immaculata Conceptione B.V. disputant. X. in Clericum introducentem mulierem in Monasterium ℞ ingredientem Monasterium mulierum licè licca. ℞ quarij, an dic suspensq, qui ordinatus hꝛè sma Dominica, aut hꝛè tit. patrimonii cum pacto Retinendi, ℞ jam ordinatq cum vero titulo Ordinatq certi titulo, et suscepti alium ordinem, ℞ ordinatus hꝛè titulum cum pacto, non percipiendi ex eo fructq. ℞. nghre: q sma Dominica o' ē ordo, adeoq his q dictum o' promoventur. Ne pacta illa sunt irrita, Sacrum vero dum illi de alio titulo dt gerunt, adeoq his hꝛè titulo non ordinatur. Imò tale sacrificij multiplicat, ordinatus hꝛè suffragti titulo, non incurrere suspensionem; sed mirū ēt Sacrā oppoꝛ.

III. Quis pōt absolvere à suspensione?

℞. si suspensio o' dt reservata, et dt suspensio juris, pō ab ea absolvere quis Sacerdos, qui pō absolvere à pacto nullo? Si am dt reservata sunt, proveniatq ex delicto occulto, et ad forum contentiosum deducto, absolvere ab ea pō Epus, item ex privilegio Religiosi, ut dictum ēt de Excoicā. II. à suspensione ab hꝛè Sacrum lata, absolvere Epus, qui eam tulit, ejusq Superior ed successor, ℞ specialem ab his hꝛè postulēm. Circa eam suspensionem nota adhuc Sacra: I. Si feratur suspensio verbaliter aut pure ad puniendum delictum probatum aut intra spatium, o'ē spiē censura. Deniq in ea exercendis functiones Ordinis peccat quidem, sed o' incurrit vitandam. II. acte, quos ponit suspensq, independēs à Jurisdictione Ordinis, vg suspensio vtiē baptizat, vtiē consecrat; acte vrō jurisdictionis vg absolvit à peccatis sunt invalidi, si suspensq dt notarie denunciatq, q privatus actu jurisdictionis; validi am sunt, si non dt denunciatq. q ejusdem, quod tolerat suspensum Ecclia, ei non adimit jurisdictionem, ideo in bonam fidē. III. suspensq illicitē novum beneficium acciperet et illicitē ei conferretur, ad ut collatio actum foret irritanda.

IV. quid dt Depositio, quid Degradatio?

℞. Depositio ē pena tulia, qua Clericq in poenam et velut ejusdem delicti officio ℞ beneficio suo privatur. Ut vide distat à suspensione, qd ī, quod ordinatus dt irrevocabiliter, et hꝛè difficilius auferatur,

qm̃ ⁊ suspensio.

§ II. Degradatio est m̃ degrad̃, non fit gliscungo simplex, sed plenis et oinda, qđ scit clericum degradu s. status laicali plane dejicit, ⁊ non solum fructu, sed m̃ jure s. titulo beneficiorum et privilegiorum ecl̃iarum finit, et saculari potestã tradit. Atq h. degradatio ⁊ cursio ⁊ duplex fert verbi, que fit p authenticam et solennem alicujus judicis sententiam restituitur. et rei aut actis, quo utitur clem certis quibusdam ceremonijs ac ritibq exegitur. Hi vg. degradandq induitur vestibq h. sct non vasa s. ministerij ad cunq ordinem vg Presbyteratus defert ad conspectum epm̃, à quo gradatim ejicitur, et privatur; ac tandem capilli tonduntur prelatis quibusdam verbis verorum in curialibq. Horu crimina, que merentur verbum degradandi, sunt adulterium, concubinatq perseverans prod notorium, simonia notoria, usura, incestus, furtum, ejurium, homicidium, et alia crimina maxima et atrocia, que inferunt infamiam. Item an̄ s. mereantur homicidium qlificatum, crimen hereseos, sodomia ipsa exercita, calumnia ipsi⁊ ipso irrogata, imo omnia alia crimina vide enormia. Cum n̄ pro hujusmodi criminibq qlificatis ac vide enormibq culpa non detur condignam penam, merito reg judici secularis relinquitur.

§ IV.
De Interdicto.

§ I. qđ et quotuplex sit interdictum?

§ II. Interdictum est Ecclie censura prohibens usum Divinorum officiorum, sacrorum ornatorum et Ecclie sepulture. Differt ab excõicõe, sicut suspensio, qđ scit excõicõ pluribus bonis spiritibq homem privet, et exercitium s. officiorum non solum ei rae sui, sed m̃ indirecte, qteng datur quam excõicõ cum alijs s. ministrat; distinguit am̃ à suspensione, qđ m̃ clericis, sed et laicis cre Ecclie interdictum, nec solas personas spectat, sed integram aliquam corporalem aut locum afficere potest.

§ II. Interdictum aliud ab Ecclie, quod directe et inde solum locum, et m̃ mediate personas rem Divinam in eo celebre volentes afficit; aliud personale, qđ inde super personam cadit, et illi Divinorum officiorum participationem interdicit, et aliud mixtum, qđ inde m̃ personam aliquam, quam locum, ad quem illa devenerit, à Divinis officijs excludit.

ideoq deambulatorium vocatur. Porro interdictum dñi locale, quod personale subdividitur in quo, quod plura sub se loca v integram aliquam diœcesin, civitatem aut civitatem comprædit, et in se. ale, quod dm unicum vq duplum aut unam pluresve personam afficit.

II. quand cesset effus interdicti?

q. Regules. I. q illo durante non licet vacare v interesse divinis, excepto festo Dnice Nativitatis, Paschatis, Pentecostes, Assumptionis et tota octava Dnis sancti, nec excludantur excommunicati, et qui eam incurrerunt interdicto. II. q Ingressus interdicti vigentis phibetur administratio Sacramentorum, excepto Bpmo, Confirmatione et penia, que dm saltem innocentibus, qui eam interdicto non debuerunt, liberi poterunt, qm et moribundis via conceda cum usitatis ij ceremonijs mr subito suppeditari debent, iguidem illos Eccla non vult ei subtrahi posse. III. Durante interdicto prohibetur mr Eccla Sepultura, que pena non solos adultos, sed mr infantes et amentes comprendit. Porro interdicto urbe interdicuntur mr suburbia et contigua edificia, ecclie sub alia jurisdictione sitta aut ipsis, ne condemnatur interdictum, et populus ijs post interesse divinis. Cap. 17. de sntia Excois in 6. Interdicta Eccla interdictum est cum Cemeterium et sacella contigua, non amplectendo. nam accessorium regitur ppria, non contra. Interdicto civitatis intuo mr Religiosi exempti Trid. sess. 25 c. 12. loco gaudent interdicto possunt recedere alibi interesse divinis, excepto ijs, qui eam incurrerunt interdictu. q ki mr personaliter sunt interdicti. Interdictum Dm personale, alii possunt in Eccla ejs eorum Dna agere, et interesse. Interdicto mr tenentur mr innocentes, cui sunt illis pares, q quod non sufficit culpa coadiutis, et tñ puniantur sine sua culpa, non mr sine causa. ppter designandi ee pares contrahi, ultra illos intuo i Regule notabi Cap. 16. de sntia Excois in 6. Interdicto populi non subjacet Clerg, nec contra, nec interdicto Clerus subjacent Religiosi, nisi go vi officii essent de Dne Cleri. Clerici et Religiosi interdicti

personaliter in loco interdicto debitis debeant adesse et possint
interesse in divinis pulsis, ulitatis, missas et officia divina sub-
missa voce, et clausis januis ecclie pulsis campanarum caeteris
interpositis et excommunicatis. Cap. almae de sententia excommunicationis in 6.
Clerici non interdicti specialiter possunt sepeliri in loco sacro
non interdicto, sed in cantu et pulsatis campanarum. Quinquies,
qui forte causam dederint interdicto, aut illud violaverint.
Laici non specialiter interdicti, qui causa non fuerant interdicti
localis, possunt sepeliri in loco sacro non interdicto, intendendo
in loco interdicto illicite. Sepulti non exhumandi; sepulti
in loco profano ob interdictum, hoc cessante de locum sacrum
benedicendo, non non fuerit specialiter interdictus, nec causam de-
derit interdicto. Requiritur ad incurrendum interdictum personale
regulare culpa mortalis personalis et grauis, ad localem autem et pro-
prie grue interdictum sufficit, peccatum quo contumaciter ad-
monitum à capite et quibus membris politicis, cujus quoad quos
interdictum.

QIII. quo casus incurrant violatores interdicti?

R. I. peccant valde mortaliter, qui violat interdictum in re gri, et violant
in mala gri pectum Lucae. II. Si interdictus exercet actum divi-
nis, fit irregularis. III. Qui Clerici, qui celebrant Clerico ad Domos publicas ac-
cedendo in loco interdicto, et impediunt, ne publice excommunicati, aut interdicti
Ecclesiae exeant, quae Domum officiorum, incurrunt excommunicationem Sedi reserva-
tam. IV. qui interdictos extra casus receptos sepeliunt secretius in loco
sacro, incurrunt excommunicationem Sedi reservatam. V. Religiosi non exempti
excommunicantur, si non servent interdictum grue localis Papae et Epi,
quo ad. servatur ab Ecclesia Matrice et Parochiali loci, in quo ha-
bitant.

QIV. quam poenam incurrit qui interdictum?

R. Interdictum ferens potest soli, qui jurisdictionem habet in foro we-
stro, cujusmodi Epi et Capitulum cathedralis sede vacante, qui
sibi non subjectum ordinarium relaxandi item poenam. Epi professi in
ordinariam: quod et alii, qui ex speciali privilegium ab excommunicatione et sus-
pensione absolvere possunt aliquod interdictum personale ecclesiae
et totum devolutum ad forum externum, tollere possunt.

QV. quid dicendum de Divinis?

R. Quae poenam Lucam, non incensuram ferendae item, quae clericis in

aliquo loco S. Iurisdictio prohibeatur, aptes eorum aliquam
injuriam inde factam, inde differt ab interdicto, qd non per
modum medicinæ ad emendationem subditorum, sed pure
ad detestandum, et priem alicujus criminis irrogatur.

Finis.

Propositiones ab Alexandro VII., Innocentio XI et Alexandro VIII. proscriptae una cum aliquot observationibus P. Dominici Viva S.J.

I. Damnatae ab Alexandro VII. die 24. Septem. 1665.

1. Homo nullo unquam vitae suae tempore tenetur elicere actum fidei, spei et charitatis ex praeceptorum Dominorum ad eas virtutes pertinentium.

Per se ipsi dicenti: Domine tenetur hoc saltem facere actum fidei etc. ergo peccatis hanc indictam adjungendo tenetur amare Deum ultimum finem, credendo quae revelavit etc. quotiescumque sollicitatur.

obligatio ob Idem precepto; imo ex Salvatore etc.

2. Vir aequestris ad duellum provocatus potest illum acceptare, ne timiditatis notam apud alios incurrat.

Sale duellum suapte quod finem obtinendum? imo ex illicitum, donec apud cordatos hujusmodi hoc tempus pro vita prodigo et injuriante, et ab aliis ut cajet. act. viriotis, qui cum dicit, non gradu datur.

3. Sententia asserens Bullam Coenae solum tribere absolutionem haeresis et aliorum criminum, quae publica sunt, et id non derogare facultati Tridentini, in qua de occultis criminibus sermo est, an. 1629. 28. Julii in Consistorio S. Congaio Emin. Cardinalium visa et tolerata est.

4. Praelati Regulares possunt in foro conscientiae absolvere quoscumque Saeculares ab haeresi occulta ob epicheiae spem veniae.

Sed contra declaratio Congregationis Card. 17. Nov. 1628. quibus regulares Praelati absolvendi ab haeresi occulta, et nullis mandatis Sedis Apostolicae speciali facultate munitis.

5. Quamvis evidenter sibi constet, Petrum esse haereticum, non denunciare, nec arcere, nec vocare non peccat.

Haec non denunciantes propter periculum imminentis gravis infamiae, vitae, aut bonorum, quae haeresim occultam tuentur, non peccant.

6. Confessarius, qui in Sacramentali confessione tribuit poenitenti absolutionem, quam ipse dubitat an sit valida, non peccat, si poenitens non revertatur, ut petat secundam absolutionem.

Confessarius, qui ad Venerem incitat, aut consentit sollicitanti se in re Veneria, non tenetur denunciare.

Haec opinio videtur omnino probabilis.

7. Mulier evadendi obligationem denunciandi sollicitationis ejus, si sollicitatus confiteatur cum sollicitante, huic sub poenam absolvere, absque onere denunciandi.

Sollicitatus si non absolvi, nisi promittat denunciare: et quidem in articulo mortis, quo non potest haec denunciatio differri.

8. Duplicatum diebus festis non valet sacerdos pro eadem missa licite accipere, applicando primi partem ex speciali fine primae celebrationis, secundam vero ex fine secundae celebrationis.

Haec opinio videtur omnino probabilis.

9. Dubium est, an haec verba absolvo te a peccatis tuis sint de substantia sacramenti Poenitentiae, ita ut omissis illis, vel alia aequivalenti forma, sacramentum non conferatur.

Haec opinio videtur omnino probabilis.

IX. Post Decretum Urbani pt Sacerdos, cui missa celebranda tradatur
p alium satisfiet, allato illi mis dispendio, aliâ pte stipendij sit reservand.

quousq h. innata exhibeatur, vide in capibg domest in Schola Decret. C. IV.

X. Non é obra justiam pro plurib sacrificijo stipendium accipere, et sacrificium unu offrê. Neg cm é obra fidelitat, mis omittam (omissa m juramto firmatâ sancti Augustini, pt jam nullo alio teneam.

Raõ pt in Decreto Urb. ejusmõi Sacerdos videtur tam ad celebrand. de qõ de infecta sacrif. efficacia in au iam pano é Mm polleg etc. pollet ni é q videam ei / di cognita fuit pro plurib sacrificijs accipiendo: patet ex respon S. Congr. an Sacerdos accipiendo stipendium missa agendi, teneatur missas ab offerente pociss celebri? ggrauit. tam. raõ, q alig magna dependent incomoda. cum quib, libi fide persuadent, care libi ob proprium etia onera missarum ad nrum commodi stipendij reducere. aut cogendus obligaty ad plas celebrandas post accepere stipendia novarg pro missis jam dictis, qbg ex C. Ligeatum de jejunio, Hadrij ac debita devotio caõ p nullum aliquo sacrum omittere. contrarium, mihi a regio j. vid. q consuetudo hui nulla esse adjudicabit.

XI. Pecta ni cum fco omissa, i: oblita ob victam pulsum vitat aut obliviam cauam, o timuit in gravi confessr expressere.

raõ, q ex l. Rma é obligaõ peta confitendi, cubinallum ad é impedit gõ ni debitum injuncto i: obliviscr é obligaõ etc. jurt h. m arted dimittendi delictum.

XII. Mendicanty possunt absolvere a casibg Epis reservatis, non obsta ad id Eorum facultate.

q decretum Urb. VIII. revocans privilegium h. Mendi casibg reservand olim, hb via repetita ad obligandum, gõ.

XIII. Satisfacit precepto annua confessio, gõ confitetur Regulri qui presentato, sed ab eo injuste reprobato.

arta Frid. statuit. 2. lib. VIII. ni Stella cit sicut accipiung: revocavit ois indultu Regulib recepta audiendi confessiõ secularium absq Ordinis examine et approbõe 3. aliis quibet, petat se putare idoneum. ... haud approbaty ad recipiendo confessiõ, nisi examinatus, unde absolvit Minister. 2q habitum accipit facultatem, non pt inde egredi. Imo in idem de Gradibg docet.

XIV. qui fecit confessum Rectori suum, satisfacit precepto Eucha.

i. q pcepta de anua confessõ d'are Eucham, dem intellgõ precepta. Dimi facta absolutõ, ut de rare Paschali: gõ sicut p ejusmodi confessum ni satisfit precepto Eucha, ita neq Eucha. q Clericty o divini tuy, de Eucha tradendu religiõ. ad eõq rectores pcepti divini obligantur. 2. Eucha pnit dissuadem hati poenia, pt ad obsequium inducatur: gõ patet ex cap: Omnis utriusq sexus Trahi possunt invitados ire; ad gõ dr obligaõ; nisi gdo Rector judicaret. 2. non satisfit precepto de annua qui recipit Eucham, qui hr o consecratam, gõ d'pari. absolutio itaq d fraij facta, ad hr pcepti. unde incurrit pt ipse parochus Calaguritanus exhibendo confessr arcuas. deberet ergo confessum in forma Ecclesiae.

XV. Dumtaxat substituere alium pt propria authoritate, quilibet quisq posset.

l. q pt Frid. et Silv. 3. pt Angelli cogitur parochus ad mandatu Epi. gõ dant vicar. autoritate pt sua q alicui, sed res satisfactio. 2 ni aliis de jejunijs, audiendis missis o pt q alind satisfiat, gõ contra hic.

XVI. Quod beneficia curata laic. possint illi eligere in Confessarium aliquem Sacerdotem ab Ordinario approbatum.

Vide supra citato 2. in Congr. Concilii Card. Millinus fuit, an id Ius possit; et conclusit respondendo Greg. XIII. rescripto, in Urbe illi id adhuc vetato C. Trid. posse Parochis delegare viros aliquos Sacerdotes bene ab alio quo approbatos, in pro tempore duntaxat, quo facultas pendat a potestate Ejus qui loci, in quo illud Confessor audire, si conditi fuit. Vide Navarr. Man. c. 27. n. 56. Azor. I. M. c. 21. q. 4. Sanch. l. 1. c. 9. n. 7. Bonac. de Sacram. Pœnit. q. 1. p. 1. n. 7. Tolet. l. 3. c. 17. n. 3. Less. l. 2. c. 36. n. 39. Reg. l. 21. n. 3. Laym. l. 5. t. 17. c. 3. n. 2. Conf. Sayr. l. 1. c. 3. n. 2. Conferring. n. 2.

XVII. Est licitum Religioso et Clerico calumniatorem quia de se crimina, et de sua Religione praeter veritatem occidere, quando aliter modo defendi non potest; ubi suspectus et videtur, si calumniator est parentes, et quia Religiosi, et eius Religioni publice et coram gravissimis viris iniuria infligere, non occidatur.

XVIII. Est interficere falsum accusatorem, falsos testes, ac malos Iudices, aliquo certe iniquum aliter removeri, et alia via aliter vitare non valet. Nasarius, quando aliter honestam famam conservare, ut petit per id assistatur. Et quia Ioannes Deo ita, quia requiritur, ut quis licite interficere queat, quod aliter vitari aut vitari non potest. Ex eadem his inducitur prius fuisse dixerunt.

XIX. Non peccat uxor occidendo furiam adulteram, quae in adulterio deprehendit. Nisi quia est certus ex signis, de veritate, quae petito contulit. Et quia est diu ante quae ita deprehendit. Quia certus erat potuit Innocentius. Et. quia est privilegium quoniam ejusmodi, superat in factum est expressa libertate, de legitimo dolore, et ex parte accusatio.

Haec omnia petunt ad actum Iudicem, quia debet servare juris ordinem. Nisi in quo ita occidit, datur ad restitutionem, et qui ita occidit, possunt occidere alienae defensionis, quia injuste occiditur.

XX. Pertinet ad Pium V. in pena Excessus, et restituit, et datur in consilio ante latam sententiam delatoriam Iudicis, eoque sit pena.

1. quia in bulla Pii V. et Gregorii datur, fructus injuste retenti post omissam restitutionem. 2. quia est l. penalis, sed cordalis. Omnia ejusmodi ad tres haberi hinc quia infligit pœnam, potuit ignorantia, quia etiam regula fatalis pœnam quia confici obtinet. quod reputatur pro nihilo. quae beneficia possit ad libitum applicare, ut vult Sanch. et ut post Medo debet remunerare ad quod quis de bonis viventis in ordine disponere potest.

XXI. Habens Capellaniam collativam, aut quod aliud beneficium curatum, et studio litterarum vacat, dat iusta causa obligari officium quod alium vicet. quia est grave, sicut peccatum mortale, quae petit, et petit quia, facendo et potest aliud retinere haec, quia habens Canonicatum S. Petri, potest hoc beneficium, quia est beneficium obligatum. quod sicut ita, dum studet, quia est occupatus, dicere hic.

XXII. Quia est ita inhonestum, baptizare culpa quia gratis, quia collatos sperans ita stipendia culpa peccatum intervenit quia exigit aliquid pro collata baptismi, sed mutuo potest, quia illi gratis conferatur.

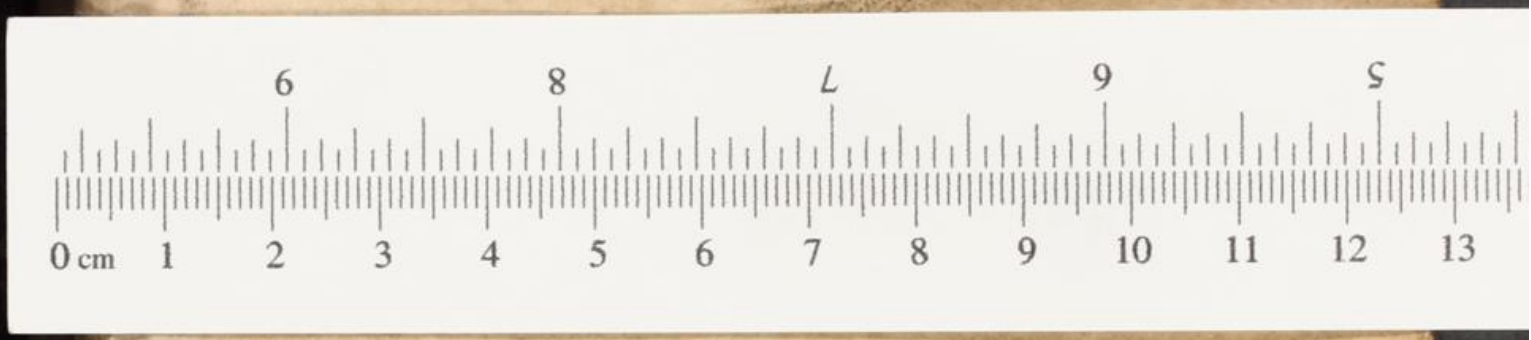
Vide supra in S. de Simonia.

XXIII. Frangens jejunium Ecclesiae, ad quod tenetur, quia peccat mortaliter, nisi ex stupore, et inhonestate facias pecuniae quia quis de licite facere possit.

THEOLOG
MONACHIS

0 cm 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13

Colour & Grey Control Chart
Danes Picta
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
Grey 1
Grey 2
Grey 3
Grey 4
Black